TIGHT BINDING BOOK

TEXT FLY WITHIN THE BOOK ONLY

THE BOOK WAS DRENCHED

मराठी से हिन्दी शब्द-संग्रह

सम्पादक
गणेश रघुनाथ वैशंपायन,
हिन्दी-मराठी-व्यवहार कोष नि राष्ट्रभाषा-मराठी-लघुकोष
यांचे सपादक

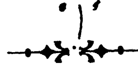
१ ९ ४ ९

पहिली आवृत्ति] [मूल्य ६ रुपये

मुद्रक :—वि. मं. केतकर, लोकसंग्रह छापखाना,
६२४, सदाशिव पेठ, पुणें २.

प्रकाशक :—या आवृत्तीसाठी श्री. ग. र. वैशंपायन,
१३४/२ शुक्रवार पेठ, सचिवांची पिछाडी, पुणें २.

प्रकाशकाचें निवेदन

१ मार्च १९३९ ला पं. ग. र. वैशंपायन यानी संपादिलेला 'हिंदी-मराठी व्यवहार कोष' आम्ही प्रकाशित केला. आता १० वर्षानी यानीच संपादिलेला 'मराठी से हिंदी' म्हणजे मराठी-हिंदी शब्द-संग्रह अथवा कोष आम्ही प्रकाशित करीत आहो. पहिला कोष प्रसिद्ध केला तेव्हा त्यास मागणी फारच थोडी होती, परतु गेली ४-५ वर्षे अशा कोषाची मागणी वाढू लागली आहे. हिंदी भाषा ही राष्ट्रभाषा होणार असे दिसू लागल्याने अनेक लोक या भाषेचा आता अभ्यास करू लागले आहेत. हिंदी मराठी व्यवहार कोषाची दुसरी आवृत्ति १९४७ मध्यें प्रकाशित केली. ती अपेक्षेपेक्षा लवकर संपली असती असे वाटते, कारण सहा महिन्यात निम्या प्रती खपल्या होत्या दुर्दैवाने उरलेल्या निम्या प्रती गतवर्षी जानेवारीतील दंगलीत लोकसग्रहास लागलेल्या आगीत भस्मसात् झाल्या ! याच कोषाची छोटी आवृत्ति राष्ट्र-भाषा-मराठी लघुकोष या नावाने १ ऑगस्ट १९४८ ला प्रकाशित केली आहे.

दहा वर्षापूर्वी हिंदी भाषेकडे फार थोडया लोकाचे लक्ष होतें अलीकडे या भाषेचे शिक्षणास शालेय अभ्यासक्रमात स्थान मिळाले आहे स्वातंत्र्यप्राप्तीनतर साहजिकच प्रौढ व सुशिक्षित नागरिकानाहि 'बोलण्या-पुरते' हिंदी यावे असे वाटू लागले आहे. परप्राती जाणाऱ्याना व तेथे स्वतःचे कर्तृत्व दाखविणाऱ्याना हिंदी भाषेची विशेषच आवश्यकता आहे. एरव्हीहि हिंदी न जाणणारा महाराष्ट्रीय मनुष्य परप्रातात गेला तर त्याचे नडतेंच किबहुना महाराष्ट्रांतहि प्रसगोपात् त्यास हिंदीत संभाषण करण्याचे प्रसंग येतात अशा प्रसंगी आपल्या परिचित मराठी शब्दाना हिंदी प्रतिशब्द त्यास शोधावे लागतात. हिंदीच्या अभ्यासकानासुद्धा अनुवादासाठी ही अडचण येते. हे अभ्यासक मराठी शब्दाला 'मराठी-इंग्रजी' कोषातून प्रतिशब्द पाहतात व नंतर त्या इंग्रजी शब्दास 'इंग्रजी-हिंदी' कोषातून हिंदी प्रतिशब्द पाहतात

अशा अभ्यासकांचे हे कष्ट प्रस्तुतच्या 'मराठी से हिंदी' कोषानें वाचतील. अठरा हजार मराठी शब्द व तेविसशे मराठी वाक्प्रचार यांना हिंदी प्रतिशब्द व प्रति वाक्प्रचार या शब्दसंग्रहात दिलेले आहेत. बाजार, राजकारण, अर्थकारण, साहित्य आदि अनेकविध व्यवहारात अुपयोगिल्या जाणाऱ्या मराठी शब्दाना हिंदी प्रतिशब्द या ग्रंथात मिळतील. या शब्दसंग्रहाचे संपादक श्री. वैशंपायन याचें हिंदी व मराठी भाषेवरील प्रभुत्व महाराष्ट्रीय व हिंदी वाचकासहि मान्य असल्याने त्याचा हा ग्रथ किती अुत्तम झाला असेल हें वेगळे सागण्याची जरुरी नाही. त्याची प्रकृति अलीकडे बरी नसतांहि चिकाटी धरून प्रस्तुत कोषासारखे किचकट पण समाजशिक्षणास अुपयुक्त असे कार्य त्यानी पूर्ण केले यासाठी त्याना धन्यवाद देणें अवश्य आहे.

विद्याभवन
६२४, सदाशिव पुणें
१२-५-४९

वि. गं. केतकर,
कार्याध्यक्ष
पुणें अ. वि. गृह

हें आधीं वाचा—

मराठी से हिंदी शब्द-संग्रह

वापरण्याची रीत

१ शब्द-संग्रहाच्या रचनेचा क्रम असा आहे:–

मराठी शब्द–व्याकरण–हिन्दी शब्द–त्याचें लिंग.

२. प्रत्येक हिन्दी अर्थाच्या पुढे पूर्णविराम आहे. त्यापुढे येणारा शब्द हा वेगळा अर्थ अथवा पर्याय शब्द आहे.

३. प्रत्येक हिन्दी शब्दाचें लिंग दिलेले आहे, त्याची रीत अशी:–

(अ) मूळ मराठी शब्दाचें जे लिंग असेल तेच हिन्दी अर्थाच्या शब्दाचें लिंग असल्यास तेथे लिंग–दर्शक कोणचेंहि चिन्ह नाही.

अुदा०–घरोबा–पु. स्नेह. मेलमिलाप. भाअीचारा. ब्याह.

घरोबा या मूळ मराठी शब्दाचें पुल्लिंग आहे. पुढील चार हिन्दी शब्दाना कोणचेहि लिंग–दर्शक चिन्ह नाही; म्हणजेच ते चारहि शब्द पुल्लिंगी आहेत.

(आ) मूळ मराठी शब्दाच्या लिंगापेक्षा भिन्न लिंगाचा हिन्दी अर्थ असेल तर त्या हिन्दी शब्दापुढें लिंग–दर्शक १ किंवा २ असा आकडा आहे. १ = पुल्लिंग आणि २ = स्त्रीलिंग.

अुदा०–ताक–न. छाछ२. मट्ठा१. मूळ मराठी शब्द ताक हा न. म्हणजे नपुंसकलिंगी असून त्याचा हिन्दी शब्द छाछ हा २ म्हणजे स्त्रीलिंगी आहे नि मट्ठा हा १ म्हणजे पुल्लिंगी आहे. हिन्दी भाषेत नपुंसकलिंग नाही.

१ = पुल्लिंग नि २ = स्त्रीलिंग हे लक्षात येण्यास सोपे व्हावें म्हणून या शब्दसंग्रहाच्या प्रत्येक पानागणिक हें सूत्र छापलेले आहे.

(अि) मूळ मराठी शब्दाचे हिन्दी पर्याय जर कांही भिन्न–लिंगी नि काही सम–लिंगी असतील तर भिन्न–लिंगासाठीच मात्र लिंगदर्शक आकडा आहे; समलिंगी शब्दा पुढें आकडा नाही.

जसे –पूजा–स्त्री. पूजा देवतार्चन१. आदर१ फटकार. रिश्वत. यात पूजा, फटकार, रिश्वत या शब्दापुढे कोणचाही आकडा नाही म्हणून त्या शब्दाचे लिंग मूळ मराठी शब्द 'पूजा' प्रमाणे स्त्रीलिंग आहे.

(औ) नामालाच लिंग दिलेले आहे; विशेषण, क्रिया विशेषण अित्यादिकास नाही. पण मूळ मराठी पुल्लिंगी नि नपुसक लिंगी विशेषणे अेकत्र दिलेली असतील तेथें (पु), (न) अशी चिन्हे आहेत.

जसें:– रिकामा (पु.) } वि.....
रिकामे (न.) }

४. मूळ–शब्दाखाली रेघ ओढून अक्षरे लिहिली आहेत ती मूळ शब्द धरून वाचावी.

जसे –१ महा–वि..... }
–नुभाव–.... } महानुभाव, महामारी असे वाचावयाचे.
–मारी– ... }
२ महार–पु ... } महारकी असे वाचावयाचें.
–की–स्त्री . }

वाक्प्रचार हेहि असेच रेघ घालून दिलेले आहेत,

जसे – नाक–न नाक२. }
–कापणें–.... } नाक कापणे. नाक खाजविणे. नाकाखाली
–खाजविणे.... } होणे. असे वाचावयाचे.
–खाली होणे.. }

५. प्रत्येक पानावर वरच्या दोन कोपऱ्यात दोन शब्द छापलेले आहेत; त्यापैकी डाव्या बाजूचा शब्द हा पृष्ठाच्या प्रारंभीचा शब्द असून अुजव्या बाजूचा शब्द पृष्ठातील शेवटला आहे. पण ज्याठिकाणी शब्दाच्या पोटात पुष्कळ शब्द आहेत तेथे मुख्य शब्दच दिलेला आहे.

६. या शद्बसंग्रहात वर्ण–क्रम हा बाळबोधी पद्धतीने ठेवला आहे, देवनागरी प्रमाणे नाही. अर्थात् अनुस्वाराचे शद्ब प्रथम अेकत्र न देता क्रमाने जसे येतील तसे दिले आहेत, जसे–'सकट' या शब्दापुढें 'संकट' हा शब्द दिला आहे. तसेच, **क्ष** नि **ज्ञ** याचा क्रम सर्व वर्णांच्या शेवटी आहे जसे –नळी नंतर नक्षत्र शब्द आहे. अळेपिळे नंतर अक्षत, अक्षता, अक्षयतृतीया, त्यानंतर अज्ञान शब्द दिला आहे.

७. सर्वत्र अि, अी, अु, अू, अे, अै अशी रूपें वापरली आहेत.

रचनेचें धोरण

८. शक्य तो अेका पेक्षा अधिक पर्याय शब्द दिले आहेत. विशेषणास तर सापडतील तितके सर्व शब्द दिले आहेत. अुदा. 'विसगत' याला ७ पर्याय शब्द दिले आहेत, 'मूर्ख' याला १९ पर्याय-शब्द दिले आहेत. याचा हेतु असा–मराठी-भाषी लोकातून हिन्दी कविता करणारे निर्माण होतील. कवीला अडचण पडते ती सुयोग्य सुटसुटीत शब्दाची; त्यातहि विशेषणाची. ती अडचण दूर व्हावी आणि सुंदर प्रासादिक स्फूर्तिप्रद काव्य–निर्मितीस सहाय व्हावे.

९. वाक्प्रचार शक्य तितके अधिक दिले आहेत. त्यामुळे मराठी-भाषी माणसास, शक्य त्या त्वरेने, हिन्दी-भाषी लोकात मिसळता यावे; प्रभावी भाषा बोलता यावी आणि महाराष्ट्राचे मत ठसविता यावे.

१०. मराठी भाषेतील सुदर नि खोल विचार सर्व हिदुस्थानात, शक्य तो लवकर, पसरावे यासाठी मराठी सद्-ग्रथाची चागली भाषातरे करणाऱ्याची सोय व्हावी म्हणून सम्कृत तत्सम शब्दाचाहि सग्रह केला असून त्याचे हिन्दी पर्याय शब्दहि दिले आहेत.

११. पारतत्र्याचें विष जे अिंग्रजी शब्दाचे प्रस्थ ते कमी व्हावे म्हणून रुतून बसलेल्या अिंग्रजी शब्दाना आवश्यक पर्याय-शब्द दिले आहेत. त्यामुळें स्वाभिमानाला अुत्तेजन मिळेल. आज आमचा स्वाभिमान लुळा-पागळा होअून पडला आहे.

१२. केन्द्रीय विधि–मण्डळ, वरिष्ठ न्यायालये, सरकारी अधिकार-स्थाने, अखिल भारतीय कार्ये या सर्व ठिकाणी असणाऱ्या मराठी–भाषी लोकाना निश्चित नि चपखल शब्द पुरविण्याचे काम या सग्रहाने करावे.

१३. अ-मराठी–भाषी जे आमचे बाधव सयुक्त-महाराष्ट्रात असतील त्याना भाषेची अडचण वाटू नये म्हणून पुल्लिगी रूपाबरोबर नपुसक लिगी रूपे, तसेच कांही धातूची विशेष रूपे याचेहि अर्थ दिले आहेत. जसे-होणे याचें होणार हे भविष्यकाळाचे रूप, व्हावे हे विध्यर्थी रूप; गेला– (गया), म्हण (कह बोल), असे अर्थ दिले आहेत.

१४. अजूनहि अिंग्रजी भाषेच्या आधारे जीवन कठणाऱ्या लोकानासुद्धां अडचण अुत्पन्न करणारी गोष्ट म्हणजे वनस्पति, झाडे अित्यादींची नावे होत. ही सर्वात मोठी अडचण दूर करण्याचा मोठा प्रयत्न या सग्रहात केला आहे. सुमारे ५०० नावे यात आहेत.

१५. साराश; प्रत्येक सुशिक्षित मराठी-भाषी माणसाच्या दैनंदिन व्यवहारात आवश्यक असलेले हे अेक साधन बनविण्याचा आटोकाट प्रयत्न केला आहे.

१६. या शब्दसंग्रहात मूळ मराठी शब्द सुमारे १८००० + २३०० वाक्प्रचार आहेत आणि हिन्दी पर्याय ५०००० आहेत.

१७ **या प्रकारचा** हा मराठी-भाषी प्रांतात **पहिलाच प्रयत्न** आहे. पूर्वींचा कोणचाहि आदर्श नव्हता. सर्व विचार नवीनच करावा लागला. हा सर्वांग–सुदर नसला तरी भरपूर आहे; 'निर्दोष' करण्याचा सद्बुद्धीनें अटोकाट प्रयत्न केला आहे. म्हणून हा प्रथम प्रयत्न सज्जनांस प्रिय होअील अशी आशा आहे.

१८. या **शब्दसंग्रहास शुद्धिपत्र जोडलेलें आहे.** तें पाहून, त्याप्रमाणें **शुद्ध करून घेअून** नतर ग्रथाचा अुपयोग करावा.

१९. हा शब्दसग्रह सर्व अेकहाती कारभार आहे. त्यामुळे गुण–दोषाचा अुत्तरदायी अेकच प्राणी आहे.

संदर्भ

२०. या शब्द-संग्रहाच्या संदर्भासाठी मुख्यतः पुढील पुस्तकाचा अुपयोग केला आहे.

नाव	संपादक
१. हिन्दी-शब्द-संग्रह	श्री मुकुन्दीलाल. श्री. राजवल्लभ सहाय.
२. ,, शब्दार्थ पारिजात	श्री. चतुर्वेदी द्वारका प्रसाद शर्मा.
३. ,, रत्न–कोष (हिंदुस्तानी संस्करण)	श्री. दामोदर स्वरूप गुप्त.

नांव	संपादक
४. आदर्श हिन्दी–शब्द–कोष	पं. रामचंद्र पाठक
५. हिन्दी–मुहावरा–कोष.	प्रा. आर. जे. सरहिन्दी.
६. महाराष्ट्र–शब्द–कोष	महाराष्ट्र कोष–मंडळ पुणें.
७. हिन्दी–मराठी–व्यवहार–कोष.	ग. र. वैशंपायन.
८. अँग्लो–हिन्दी स्टॅन्डर्ड अिलस्ट्रेटेड डिक्शनरी	प्रा. रामचंद्र पाठक.
९. स्टूडंट्स् प्रॅक्टिकल डिक्शनरी हिन्दी–अिंग्लिश	श्री. रामनारायण लाल
१०. स्टूडंट्स् प्रॅक्टिकल डिक्शनरी अिंग्लिश–हिन्दी	,,
११. अे कॉम्पेडियम ऑफ मोल्सवर्थस् मराठी अॅन्ड अिंग्लिश डिक्शनरी	श्री. बाबा पदमनजी.
१२. हिन्दी कहावत कोष और सूक्तियाँ	श्री. शंकर गंगाधर जोशी.
१३. वाणिज्य–शब्द–कोष	आचार्य रघुवीर प्रा. भगवत शरण अधोलिया. प्रा. पन्नालाल बल्दुआ.
१४. औषधि–संग्रह.	डॉ. वामन गणेश देसाअी.
१५. बृहन्निघंटु	श्री. शंकर दाजीशास्त्री पदे (तिसरी आवृत्ति)

या सर्व ग्रंथांचे अुपकार आहेत; त्यांचा अुपयोग करून या शब्द-संग्रहाने तें ऋण फेडलें आहे.

आभार

यापैकी कांही ग्रंथ विनामूल्य वापरूं देण्याबद्दल श्री. अनंत जनार्दन करंदीकर; डॉ. माधव पुरुषोत्तम जोशी नि हिन्दी प्रचार संघ पुणें यांचे प्रथम आभार मानतों.

२१. लोकसंग्रह मुद्रणालयानें अुत्तम छपाअी करून दिली नि तेथील जुळाऱ्यानी वारंवार केलेल्या सुधारणांचा कटाळा केला नाही याबद्दल

त्याचे नि व्यवस्थापक **श्री. दि. दा. गांगल**; **श्री. शं, दा, चितळे** याचे आभार मानतो. श्री. **मधुसूदन सदाशिव बर्वे**, साहित्यरत्न, यानीं शब्द-गणन नि शुद्धिपत्र ही कामे प्रेमाने केली या बद्दल त्याचे आभार मानतो.

२२. या शब्द–संग्रहाच्या अुपयोगाने प्रत्येक सुबुद्ध मराठी–भाषी व्यक्तीस नि अ–मराठी–भाषी अभ्यासकास आनंद व्हावा अशी आशा करतो

२३. या शब्द–सग्रहातील अपुरेपणा, दोष, अज्ञान याची जाणीव मला करून देअून अुत्साह वाढविण्याचा नि तो शुद्धतर करण्याचा जे कोणी प्रयत्न करीत राहतील त्या सर्वांचे आधीच आभार मानतो.

अक्षय्यतृतीया
१८७१

सज्जनाचा सेवक
ग. र वैशंपायन

संकेत–सूची

अव्य.–अव्यय	न–नपुसकलिग.
क्रि.–क्रियापदाचे रूप	पु–पुल्लिग
क्रि. अ.–अकर्मक क्रियापद	वि–विशेषण.
क्रि. वि.–क्रिया विशेषण	सर्व–सर्वनाम.
क्रि. स.–सकर्मक क्रियापद	स्त्री.–स्त्रीलिंग.

मराठी से हिन्दी शब्द-संग्रह

ॐ

मराठी से हिन्दी शब्द-संग्रह

अ

अऋण–वि. ऋणमुक्त. उऋण
अक–न. पाप१ दुख१.
अकच्छ–वि बिना काछ का मुसलमान
अकटोविकट–वि भव्य. भयकर बेढब बहुत विशाल (व्यग) नही के बराबर.
अकड–स्त्री अकड. रोब१ शेखी नखरा१.
अकडणे–क्रि अ. अैठना अकडना.
अकणकडवे–न टेक (गानेकी) अुकटापुरान
अकरकी–न ग्यारहसे बीस तक के पहाडे
अकरणरूप–न निषेध या नही के अर्थ मे होनेवाली क्रियाका रूप
अकरताळ्या–वि सिरफिरा झगडालू नटखट. अुन्मत्त
अकरमाशा–वि दासीपुत्र कृतघ्न. दोगला
अकरा–वि. ग्यारह.
अकराळ विकराळ–वि. भयंकर. डरावना
अकरोड–पु अखरोट.
अकर्ता–वि मुक्त. किसी काम के अयोग्य. आलसू.
अकर्मक–वि. कर्म न होनेवाली क्रिया.
अकलमद —यत }–वि मूर्ख. बुद्धिमान्. विद्वान्.
अकसणे–क्रि. अ अटना. बकुचना
अकस्मात्–क्रि वि. अेकाअेक सहसा
अकळ–वि. अगम्य.
अकाडताडव–न क्रोधसे चिल्लाकर बोलना. जोरसे बकवाद
अकाल–पु असमय अकाल
–मृत्यु–असमय मरना
अकोळ–पु ढेग टेरा
अक्कलकरा–पु अकरकरा
अक्का–स्त्री दीदी वडी बहन
अक्काबाअी–स्त्री दुर्भाग्य दरिद्रता दुष्ट झगडालू स्त्री
–आठवणे –बुद्धि भ्रष्ट होना
–चा फेरा–दुर्भाग्य का जोर बुरी दशा
अक्रस्ताळा–दे अकरताळ्या
अक्रा–वि ग्यारह
अक्राळविक्राळ–वि. डरावना. भयकर.
अक्रोड–पु. अखरोट

१ = पुल्लिग. २ = स्त्रीलिग.

अखाडा–पु कुश्ती का स्थान. व्यायामशाला२ अड्डा. अखाडा. बाडा पालकी का डण्डा

अखेर-स्त्री अन्त१.परिणाम१ समाप्ति.
–वि अन्तमें आखिर

अखेरी–स्त्री समाप्ति अन्त१
–मारणे–अन्तमे बहुत कष्ट कर विजयी होना. आखरी दॉव लेना (गजीफामे).

अग–अव्य री
–पु पहाड पेड

अगडबंब–वि बहुत मोटा. मोटा ताजा बहुत भारी

अगणित–वि अनगिनत असंख्य.

अगतिक–क्रि वि. विवश. लाचार असहाय

अगत्य–न आदर१ आवश्यकता२.
–क्रि वि. अवश्य. किसी तरह.

अगद–न औषध१ दवा२.

अगदी–वि सब सपूर्ण. पूरीतरह. आत्यतिक. बिलकुल

अगबाई !–अव्य. दैया री ! अय हय!

अगम–पु पेड.
–वि गूढ अगम्य. गुप्त.

अगरू–न अगर१ अगरू१.

अगरी–स्त्री टहनी अकुर१.

अगवळ–पु फोता (वेणी मे लगाया जाता है) खजुरा.

अगस्ता–पु अगस्त्य वृक्ष(वृक्ष).

अगा–अव्य अरे अजी.

अगाअ–वि पहलेका.
–क्रि वि अगाऊ अग्रिम. पेशगी.

अगातुक–वि बिना बुलाये आया हुआ. नवागत. भिन्नभिन्न. अस्थायी.
–पु मेहमान आगतुक.

अगाध–वि अथाह. गहरा. गूढ. अगम्य असभव.
–न. सागर१

अगार–न घर. स्थान१. मंदिर१.

अगाशी–स्त्री कोठा१. अट्टालिका. छज्जा१ छत.

अगो–अव्य री. अरी.

अगोचर–वि अज्ञात अगम्य. अनोखा.

अगोचर–वि अधमी. घामड. नटखट कठिन.

अगोट–स्त्री खेतीके मौसमका प्रारंभ. मृगनक्षत्रकी बारिशोका आरभ.

अगोदर–क्रि वि. पहले.

अग्रफूल–न. वेणीके छोरमें गूँथा जानेवाला सोने का छोटा गहना. (जो डमरू के आकार का होता है).

अग्रलेख–पु. संपादकीय मुख्य लेख.

अग्रवादी–पु वादी मुद्दई.

अग्रेसर–वि. अगुआ. अग्रगण्य.

अघटित–वि. असभव. अपूर्व. अद्भुत. अनोखा.

अघळणे–क्रि अ. खँगालना.

अघळपघळ-वि. विस्तृत. लंबाचौडा. स्वतंत्र ढीलाढाला.
–क्रि वि. जी खोल कर.

अघाडा–पु. ओंगा. चिरचिरा. लटजीरा.

अघाडी–स्त्री. हरावल. घोडे के गले मे बधी रस्सी.
–क्रि. वि आगे. सबसे पहले.
–मारणे–सबसे पहले काम करना. अगाडी मारना.

अघोर–वि. अमगल. डरावना. निर्भय. बेखबर. निश्चिन्त.
–पु. सकट. शिवजी. अेक नर्क.

अघोरी–वि. अघोरपंथी. साहसी. पूजापाठ न करनेवाला घिनौना. दुष्ट. निंदनीय त्याज्य अमगल.

अचकट विचकट–वि अश्लील. वाहियात. घृणास्पद बीभत्स.

अचपळ–वि. अूधमी चचल.

अचंबा–पु अचभा आश्चर्य. अचरज.

अचरट–वि. वाहियात. अूटपटाग अयोग्य. बुद्दू मूर्ख.

अचाट–वि. अत्यत. अनोखा. अतर्क्य अपरिमित. अमर्याद प्रचण्ड. अुद्दण्ड.

अचावचा–वि. अटसट. अशिष्ट. व्यर्थ. अगडंबगड. अव्यवस्थित.

अचूक– } वि. निर्दोष बिल्कुल
अचूक– } ठीक.

अच्छेर–पु. आध सेर.

अजगर–पु. अजदहा अजगर सुखदुःख अेकसा माननेवाला. योगी आलसी. सुस्त.

अजन्मा–वि. जो किसीसे पैदा न हो. परब्रह्म ओश्वर. शाश्वत.

अजब–वि. अजीब विलक्षण अनोखा.
–खाना–पु अजायबघर.

अजमास–पु अटकल. अदाजा.
–पचे दाहोदर्शे–अटकलपच्चू बात करना.

अजमासे–क्रि. वि. लगभग.

अजर–वि. जो कभी बूढा न हो. अविनाशी. अक्षय्य.

अजस्र–वि विशाल अति विस्तृत प्रचंड.

अजागळ–वि बुद्दू निरर्थक. बेकार. घामड बावला मूर्ख.

अजाण–वि अनजान अनाडी अज्ञानी

अजार–पु रोग. बीमारी२. पीडा२. व्यथा२.

अजारी–वि बीमार रुग्ण

अजि–अव्य अजो
–क्रि वि आज.

अजिक्य–वि अजेय जो किसीसे जीता न गया हो

अजित–वि अजेय (ओश्वर)

अजा–स्त्री दादी नानी बुढिया

अजीबाओी–स्त्री वृद्धा बूढी

अजीबात–क्रि वि बिल्कुल समूचा ठेठ

अजीर्ण–न अपच१
–वि. जो जीर्ण न हो.

अजून–क्रि वि. अबतक आजतक

अट–स्त्री. शर्त अटकाव१ आड. रुकावट हेकडी. हठ१. अडा१ बल१. असमझ१.

अटक–स्त्री रुकावट प्रतिबंध१ बंधन१ गिरफ्तारी. धाक. कैद.

अटकमटक–स्त्री नखरा१ लीला अटकनबटकन (खेल)

अटकणे–क्रि अ. रुकना. थमना. अटकना.

अटकविणे–क्रि स रोकना प्रतिबंध करना. पकडना.

अटकळ–स्त्री. अनुमान१ अदाजा१. कल्पना. खूबी.
–पचविशी–अटकलपच्चू तिकडम्.

अटका–पु. अेक पाओी (सिक्का).

अटकाव–पु. दे. 'अटक'.
अटणी–स्त्री. घडिया घरिया. धातुका गलना. शोष१. धाक. दबाव१. क्लेश१.
अटणे–क्रि अ गाढा होना. सूखना कम हो जाना. अूँचा होना खपना. गलना मजबूत होना बल देना. घूमना. यात्रा करना
अटळ-वि स्थिर. अटल
अटोकाट–वि अत्यत पराकाष्ठा का. अमर्याद. बना हुआ. धूर्त.
अट्टल–वि पक्का. मँजा हुआ. घुटा हुआ. परले सिरेका.
अट्टाहास–पु कहकहा. अट्टहास्य. खिलखिलाकर हँसना. आक्रोश. ढारे मारकर रोना. हठ.
अठगुळे–न गर्भाधान (गौना). सस्कार न किया गया हो तो गर्भ के आठवे महीनेमे होनेवाली धार्मिक विधि
अठरा–वि अठारह
अठवडा–पु सप्ताह
अठवण–स्त्री स्मृति याद. ध्यान१.
अठांगुळे–दे 'अठगुळे'
अठी–स्त्री मत्थेपर सिकुडन. गाॅठ (मन की). बीया१. बीज१.
–घालणे–नाक भौ सिकोडना.
अठ्ठा }–पु अठ्ठा (ताशमे). आठ
अठ्ठ्या }दाने (पाॅसो के खेल मे).
अटठावन(न्न)–वि. ५८.
अट्ठावीस–वि. अठाअीस.
अट्ठेचाळीस–वि अठतालीस.
अट्ठ्याण्णव–वि अठानबे.
अट्ठ्यायशी–वि. अठासी.
अट्ठ्याहत्तर–वि. अठत्तर.
अडकअी–स्त्री. छोटा चाॅद१ (पौधा)
अडकणे–क्रि अ. अटकना. अुलझना लटक जाना
अडकविणें–क्रि स. रोकना. अटकाना अुलझाना ठूॅसना (जेलमे)
अडका–पु. धन. अेक पाअी. पैसठ बीघा भूमि२.
अडकित्ता–पु सरोता. नियत्रण.
अडखळणे–क्रि अ लडखडाना. हकलाना अटकना झिझकना. ठिठकना
अडगळ–स्त्री लबादा अडार. (फुटकर वस्तुओ का). तूमार.
अडगुले मडगुलें–न बच्चेको किसी की नजर न लगे अिस लिअे डिठौना लगाते समय यह गाना बोला जाता है।
अडचण–स्त्री अडचन सकोच१. तगी अुपद्रव१ असुविधा रुकावट कमी सूतक१ कपडेसे होना.
अडणी–स्त्री छोटी तिपायी छोटी चौकी शख रखनेकी बैठक पीढेके नीचे लगे लकडीके दो शहतीर सूपके आगे मोटी कमची.
–वरचा शख–अक्लका दुश्मन. अुच्चस्थानपर होनेवाला मूर्ख.
अडणूक–स्त्री. रुकावट. बधन१. विरोध१. हठ१.
अडणे–क्रि अ रुकना अटकना. घेरा जाना (सकट से). प्रसूतीमे रुकावट आना ठिठकना.
अडत–स्त्री. वर्तन (दलाली). आढत. अभिकर्तृत्व (अेजन्सी).

अडतीस–वि. ३८
अडत्या–पु. अभिकर्ता दलाल. आढतिया
अडथळा–पु रुकावट२. रोक२. अड़चन२ बाधा२.
अडदांड–वि. जगली. उद्दण्ड. अडबगनाथ. धोकड.
अडबगा–वि. अडियल. टेढामेढा. अडबग मूर्ख
अडमडणे–क्रि अ. चुलबुलाना (बच्चो का) आसपास मडराना. हर काम मे हस्तक्षेप करना
अडमुठा–वि लठ उजड्ड. टेढामेढा.
अडवणूक–स्त्री रोक थाम. अटकाव१. प्रतिबध१. तग करना.
अडवा–वि. आडा. चौडा (शरीर). तिरछा
–क्रि. वि. प्रतिकूल आडे
अडवे बोलणे–व्यग करना. अुगटना. ताना मारना
–लावून घेणे–अगोछा लपेट लेना (स्त्रियोका) साडी जैसे तैसे लपेट लेना
–पडणे–बीचमे अडगा लगाना बिचवाअी करना.
–होणे–लेटना
अडवा तिडवा–वि. टेढामेढा. बेढगा.
अडविणे–क्रि. स. रोकना. प्रतिबध करना
अडवी–स्त्री. आडी. तिरछी. दे 'अडवा'
अडवे–न. दे 'अडवा'.
अडसणे–क्रि. स. पछोरना. छाँटना.
अडसष्ट–वि. ६८ अडसठ.
अडाखा–पु. मेल. अनुमेलन. अटकल२.
अडाणी–वि. अनाडी. असभ्य. जंगली. अनपढ. गँवार.
अडीच–वि अढाअी. ढाअी.
अडुसष्ट–वि. अडसठ.
अडुळसा–पु. अडूसा. वासा अरूसा विसोटा.
अडोसा–पु. ओट२. आड२ परदा. अडतल अगोट
अड्डा–पु अड्डा. अखाडा. नाका जुलाहे का छुरा.
अढळ–वि. अचल स्थिर दृढ. अटल
–पु पता. सुराग शोध२
–न. मोक्ष१. अचल स्थान१ भाग्य१.
अढावा–पु. लेखा विवरण अवस्था विवरण आगणनपत्र
अढी–स्त्री पाल ढेर१ आढी गल्लेपर छाया हुआ छप्पर मनमुटाव१. गाठ (मनमे)
अढे–न बरेडा१. बरेडी२ पीठपर कंधे से कंधे तक का नाप दो जन का आरा.
अढेवेढे–पु झिझक२ बाधा२
–घेणे–हिचकिचाना टालमटूल करना.
अणकुची–स्त्री नोक. अनी.
अणखी–क्रि वि. अधिक. और. फिरसे. तथा.
अणुमात्र–वि रच भी जरा भी
अण्णा–पु. बडे भैया.
अतरवेल–स्त्री. अमरवेल. आकाशवेल
अतर्क्य–वि. अचित्य. गूढ.

अता–क्रि. वि अब. आजकल. इस समय.
अतार–पु. अत्तार.
अतिथि–पु आगतुक मेहमान. पाहुना
अतिप्रसंग–पु अनर्थ पराकाष्ठा२ अनुचित भाषण छेडछाड२.
अतिरेक–पु अति२ विपुलता२. हद२.
अतिविष–न अतीस१.
अतिशय–पु बहुत असीम. अमर्याद.
अतिशहाणा–वि धूर्त. घमडी अपने को बहुत चतुर लगानेवाला. अव्यवहारी
अतिशूद्र–पु चाडाल. अछूतों मे नीच जाति
अतिसार–पु अतिसार संग्रहणी२
अतोनात–वि अति विपुल. बहुत. अत्यत
अत्तर–न इत्र१ फुलेल१
अत्तराचे दिवे जाळणे–अन उडाना. रगरलियाँ मचाना
अत्ता–क्रि वि इसी समय. अभी के अभी.
अत्यवस्थ–वि अबतब(होना). मरणोन्मुख.
अथाग–वि अथाह
अदपाव–पु आध पाव. १० तोलेका वजन या माप
अदबशीर–क्रि वि. नम्र होकर. ढगसे सुरक्षित
अदमास–पु अदाजा अटकल२
–क्रि वि लगभग.
अदमुरे } न. दही, जो कुछ खट्टा हो
अदमोरे } लगभग १२ घटोपूर्व जमाया दही.

अदलाबदल–स्त्री. हेरफेर१. अदलबदल१. विनिमय१.
अदशेर–पु. आध सेर.
अदळ आपट– स्त्री. क्रोधसे चीजों को पटकना. झन्नफन्न१.
अदळणे–क्रि अ. जोरसे गिर पडना. ढह जाना. टूट पडना.
अदा–पु. लाभ. मुनाफा. संग्रह. पूंजी२. आय२.
–करणे–चुकाना.
अदावत–स्त्री वैर१. मनमुटाव१. मत्सर१. दोषारोप१.
अदु:खनवमी–स्त्री. भाद्रपद सुदि ९.
अदृष्ट–वि अनदेखा. गुप्त.
–न भाग्य१. दैव१. प्रारब्ध१.
अद्दल–स्त्री. न्याय१. ठोकर. शासन१.
–वि ठीक निश्चित.
–घडणे–दण्ड मिलना. पाठ पढना
अद्ययावत्–क्रि. वि. आजतक. अत्यंत आधुनिक.
अद्याप } क्रि वि. अबतक.
अद्यापि } अब भी.
अद्वातद्वा–क्रि. वि. अंटसंट. असंबद्ध. वाहियात.
अधण–न अुबाल१. अुबलनेके लिअे रखा पानी.
अधातरी } –क्रि वि निराधार.
अधात्री } बीच ही मे. अधूरा. न घर का, न घाट का
अधाशी–वि. लालची. खाऊ. पेटू. अतृप्त.
अधिकार–पु. सत्ता२. प्रभुत्व. योग्यता२.क्षमता२. हक. अधिकार.

अधिकारी–पु. शासक. ओहदेदार. अफसर. नियामक. अधिकारी.
–वि. योग्य. हकदार.

अधी–क्रि. वि. पहले. सबसे पहले. पहले से. नीचे.

अधू–वि. लूला. पगू. बेडौल. खराब. दुर्बल. कमजोर हौला.

अधेला–पु. आधा पैसा. धेला. एक पैसा. साझे मे खेती करनेवाला. अेक तरह का पीला, लबा निर्विष साँप.

अधेली–स्त्री. अठन्नी घेली घेला.

अधोली–स्त्री. दो सेर का माप. आतिशबाजी का अेक प्रकार.

अध्यक्ष–पु. सभापति. प्रधान. अध्यक्ष. नियता.

अन्–अव्य. और. बिना.

अनध्याय–पु वेदपठण के लिअे निषिद्ध दिन छुट्टी २.

अननस–पु. अनन्नास.

अनत–पु पिडी तगर२.
–वि अनत असीम.

अनन्य–वि अेक सा. अेकरूप. अकेला. अद्वितीय अेकनिष्ठ अनाथ

अनन्वित–वि. असीम. अयोग्य.

अनपेक्षित–वि. अचानक. अकल्पनीय. अनिष्ट.

अनभिषिक्त–वि. बिना राजमुकुट का (राजा, नेता).

अनमान–पु अपेक्षा२. सकोच. अनादर सदेह.

अनमान धपका–पु. अटकलपच्चू कल्पना.

अनरसा–पु. पुवा. अपूप. अेक तरह का कपडा.

अनर्गळ–वि. सनकी अुछृंखल. अुद्दण्ड. वाहियात. अडबड.

अनर्थ–पु. अत्त्याचार. अव्यवस्था. अनर्थ. पराकाष्ठा.

अनवस्था–स्त्री चचलता. घपला१. गडबडी अव्यवस्था.

अनवाणी–क्रि वि. नगे पाँव.

अनशन–न अुपवास१. निराहार१

अनशेपाटी–वि. खाली पेट

अनागोदी–न विजयनगर साम्राज्य की राजधानी.
–कारभार–अनियत्रित कारोबार. अव्यस्थित कार्यपद्धति अधेरखाता.

अनाठायी–क्रि वि. अयोग्य स्थानमें. व्यर्थ.

अनामत–स्त्री थाती धरोहर. विलम्ब लेखा (अुदरत खाता) मे जमा राशि (रक्कम).

अनायासे–क्रि वि यो ही बिना कष्ट के. सुलभ

अनावृष्टि–स्त्री सूखा१ अवर्षण१.

अनास्था–स्त्री असावधानी खराब दशा

अनियत्रित–वि. बिना नियत्रणके. अनिर्बध

अनिवार–वि अमर्याद अत्यंत. अनिवार्य जागृत.

अनीति–स्त्री अधर्म पाप. अन्याय. व्यभिचार

अनुकूळ–वि सहायक. लाभकारी हितकर मनभावन. समत.

अनुक्रमणिका–स्त्री विषयसूची. प्रकरण सूची
अनुक्रमे–क्रि. वि. क्रमसे अनुपात से.
अनुचित–वि. अशिष्ट. अयोग्य अनुचित
अनुताप–पु पछतावा. रज.
अनुदिन–क्रि वि हर दिन लगातार
अनुपम–वि अजोड अतुल्य. बढिया
अनुमान–न. कल्पना२. अदाजा१ अटकल२ अनुमान१ सदेह१ झिझक२
अनुमानणे–क्रि स कूतना. आँकना. आजमाना
अनुमोदन–न. समर्थन१ मान्यता२.
अनुरोध–पु रुख मान्यता२. झुकाव
अनुलक्षून–क्रि वि लक्ष्य करके. अुद्देशसे
अनुशीलन–न अध्ययन१ अभ्यास१.
अनुषगिक–वि साथ होनेवाला
अनुसधान–न सगति२ मेल१ वसीला१ क्रमसे आनेवाली बात
अनुसरणे–क्रि अ (के)पीछे चलना. (के) अनुसार काम करना अनुकरण करना
अनुज्ञा–स्त्री स्वीकृति आज्ञा
अनृण–वि अुऋण. ऋणमुक्त
अनोळखी–वि अजनवी अनजान बिना जान पहाचान का
अन्न–वि. दूसरा. अन्य [पक्वान्न१. –न आहार१ खाद्य वस्तु२.
अन्न छत्र } –न. अन्नक्षेत्र१.
अन्न सत्र }
अन्न वस्त्र–न आजीविका की अनिवार्य आवश्यकता. आजीविका.
अन्नान्न दशा–दाने दाने को तरसने की स्थिति
अन्योन्य–वि परस्पर. अेक दूसरा
अन्वय–पु मेल आधार. अर्थ के अनुसार सबध सदर्भ
अपकार–पु. हानि२ बुराअी२ दु.ख अन्याय.
अपग–वि अपाहिज. अपग.
अपघात–पु दुर्घटना२ अकस्मात्
अपजय–पु. पराजय२. असफलता२
अपटणे–क्रि अ. स. पटकना गिरना विवाद मे पराजित होना पछाडना
अपटबार–पु पटकनेसे बडी आवाज करनेवाला अेक फटाखा
अपटा–पु कचनार (महाराष्ट्र मे दशहरे के दिन अिस के पत्ते अेक दुसरे को देते है१, जो 'सोना' कहा जाता है। अिन पत्तों से बीडियाँ बनती हैं।) सिरहटा असिमिलौरा
अपटी–स्त्री. हार. धक्का१. हानि. ठोकर
–खाणे–हरना. चपत पडना मुँह की खाना.
–देणे–पछाडना
अपत्य–न. सतान२ बालक१.
अपमृत्यु–पु मौत का तमाचा. भयकर सकट कुसमय मृत्यु२.
अपरा–वि अूँचा (कपडा आदि; नीचा के विरुद्ध) छोटा अधूरा. हलका
अपरिहार्य–वि. अनिवार्य आवश्यक.
अपरोक्ष–क्रि वि अनुपस्थितिमे. पीठ पीछे.

अपलाप–पु. सत्य छिपाना. मुकर जाना
अपवाद–पु. दोष मिदा२. अपवाद.
अपव्यय–पु. व्यर्थ व्यय. अुडाअूपन
अपशकुन–पु. असगुन दुश्चिन्ह अपशकुन.
अपशब्द–पु. गाली२. अशिष्ट शब्द. दुर्वचन.
अपसुक–क्रि वि झख मारकर. अपने आप
अपस्मार–पु. मिरगी२ अपस्मार.
अपहरण–न चोरी२ अुडाया जाना१. अपहरण१.
अप्पा–पु. बडो के लिअे आदरपूर्वक बुलाने का अेक शब्द
अपाग–वि. तिरछी (दृष्टि). कटाक्ष-युक्त.
अपाय–पु. कहर. चोट२ विपत्ति२ हानि२.
अपूस–पु. बढिया आम (जो कोकण मे विशेषतया होता है।)
अपेश–न अकीर्ति२. पराजय२ लाछन२.
अपेशी–वि अभागा
अपेष्टा–स्त्री कष्ट१ बुरी दशा
अपेक्षा–स्त्री आकाक्षा चाह.
अपेक्षित–वि अिच्छित वह, जिस की आशा हो
अप्रत्यक्ष–वि. फेर का. घुमाव फिगव का. गुप्त. छिपा. अप्रकट
अप्रयोजक–वि. व्यर्थ अनावश्यक असंगत
अप्रशस्त–वि अयोग्य अनुचित अशिष्ट. तग.
अप्रसन्न–वि. असंतुष्ट. नाराज. अप्रसन्न
अप्रस्तुत–वि असगत. अयोग्य.
अप्रामाणिक–वि अविश्वासी धोखे-बाज. झूठा
अफरातफर–स्त्री अुडाया जाना१ गडवडी गवन१
अफवा–स्त्री. अपवाद१ अुडती खबर
अफाट–वि विशाल बहुत बडा अनगिनत.
अफीण } –स्त्री. अफीम
अफू }
अबकारी–पु चुगी आवकारी अुत्पाद-कर विभाग मादक-कर विभाग.
अबदागीर–स्त्री. छत्र१ आफ्तावी
अबब–अव्य अरे बापरे! (आश्चर्यो-द्गार).
अबाडा–पु आवाडा (वृक्ष). जूडा.
अबाडी–स्त्री अॅमारी मोअिया
अबोल–वि अबोला चुप अबोल मितभाषी
अबोला–पु मौन रिस२ रूठ२.
अबोली–स्त्री. साल कटसरैअी (पौधा)
अब्रह्मण्य–न पाप. दुष्कर्म.
अब्रू–स्त्री प्रतिष्ठा कीर्ति मान१
–नुकसानी–मानहानि (अभियोग)
अभग–वि अक्षय अविनाशी अखड पु अेक मात्रिक छद (सत तुका-रामने अिसका बहुत अुपयोग किया है।) अयोग्य बात
अभड–न बरतन, जिस मे चीज लेनी हो, को तोलने की क्रिया. बहुत बडा गठ्ठर. सकट१
–वि. वाहियात मुँहफट

अभद्र—न. अमगल१. बुरी बात२. —वि अशुभ. गंदा. बीभत्स.

अभागी—वि अभागा. अभागिन.

अभाळ—न आकाश१ घटा२ बादल१. सकट१.

अभिनिवेश—पु. अहंकार. तेहा. अुत्सुकता२ आग्रह. हठ.

अभिप्राय—पु. सम्मति२. निचोड. हेतु. मत.

अभिप्रेत—वि. नियोजित. इच्छित. अिष्ट. प्रिय

अभिभूत—वि. प्रभावित पराजित.

अभिमान—पु. गर्व अैठन२. अनोवा.

अभिमानी—वि गर्विल. अुद्दण्ड. अकडू. पक्षपाती.

अभिवचन—न. आश्वासन१. वचन१. कौल१.

अभ्यग—न. मालिश१. तैलमर्दन१.

अभ्यास—पु. अध्ययन पढाअी. बार बार अुल्लेख. योग्यता२.

अभ्यासी—वि अध्ययनशील निपुण मंजा हुआ.

अभ्र—न. बादल१. मेघ१ आकाश१.

अभ्रक—पु न अबरक१ भोडल१.

अभ्रा—पु खोल२ गिलाफ. खोली२ छाते का कपडा.

अमका—वि अमुक फलाना. कोअी.

—तमका— } अैसाही कोअी.
—ढमका— }

अमदानी—स्त्री. कार्यकाल१. भाग्य का जोर१. अूपरसे मिलनेवाली आय.

अमरकद—पु गोरुम.

अमरपट्टा—पु. न मरनेका ताम्रपत्र.

अमर्याद—वि. स्वच्छन्द. अनाचारी. अत्यत. असीम.

अमर्यादा—स्त्री. अपमान१. अनादर१. अुद्दण्डता.

अंमल—पु. सत्ता२. शासन. स्वामित्व. राज. नशा. अधिकार. कार्यकाल. —वि. निर्मल. शुद्ध.

अमला—पु. झुमका (सोने का, कानका गहना).

अमसूल—न. 'रातंबी' नामक पेडके फल की खट्टी छाल, जो सुखानेपर कसूँभी रंग की हो जाती है, अुसे अमसूल कहते है। द.ल मे अिमली के स्थानपर काम में आती है। कोकण मे अिस की पैदाअिश बहुत होती है। विपाबिला१. महादा१.

अमळ—वि. थोडा. किंचित्. जरा.

अमा—पु मातृरतन.

अमात्य—पु. शिवाजी महाराज के आठ मंत्रियो मे अेक मंत्री; अर्थमंत्री

अमाप—वि. अत्यत. विपुल.

अमोघ—वि. अचूक. गुणकारी. व्यर्थ.

अमोल-वि. अनमोल. बढिया

अम्मल—दे अमल.

अयाळ—स्त्री. अयाल

अरकस } —पु. आराकश.
अरकशी }

अरगडी—स्त्री हलका ज्वार; अिसकी बोआअी जेठमे होती है।

अरडणे—क्रि. अ पुकारना. चिल्लाना. रोना पीटना.

अरण्य–न. वन१. जंगल१.
–पंडित–अधो मे काना राजा. मूर्ख.
–रुदन–व्यर्थ परिश्रम.
अरशी–स्त्री चश्मा१. अैनक२. छोटा शीशा.
अराखडा–पु. रूपरेखा२. खाका योजना२. आलेख.
अराजक–वि. विद्रोही. सरकार का शत्रु
–न. कुप्रबन्ध१. बलवा१. हरबोंग का राज. अूधम.
अरिष्ट–न. सकट१. विपत्ति२. दुर्भाग्य१ दवाओका अर्क.
–वि. कठिन. प्रचड.
अरी–स्त्री. टेकुआ१ सूजा१. पक्ति. लकीर
अरु–पु. अरु आडू
अरुद–वि. तग चौडाई में छोटा.
अरे–अव्य. अरे हे बे. अबे. हे !
–तुरे–हमरो तुमरी तू का प्रयोग
अरेराव–पु अशिष्ट व्यक्ति. तानाशाह.
अरेरावी–स्त्री. जबरदस्ती. तानाशाही.
अरेरे–अव्य हरे राम हाय.
अरोळी–स्त्री अगाकडी बाटी. पुकार. चिल्लाहट.
अर्चा–स्त्री पूजा. अुपासना.
अर्ज–पु आवेदन. प्रार्थना२. अर्जी२. आवेदनपत्र.
अर्जुनसादडा–पु कौहा कोहवृक्ष.
अर्थाअर्थी–क्रि वि. किसीतरह. दूसरे भी. रच भी.
अर्थात्–क्रि. वि. अवश्य. सहजही मे. वास्तवमे.
अर्ध–वि आधा.
–चद्र देणे–गलहत्था देना गर्दन-पकडकर निकाल देना.
–पोटी–जब आधा पेट खाली हो. बिना पेट भरे.
–बोबडे–आधा पीसा.
–मेला–अधमरा. अधमुआ.
–वट–वि. बुद्दु. पोगा. अधूरा. अधकचरा.
–शिशी–स्त्री. अधकपारी आधा-सीसी.
अर्धा–वि. आधा.
–अधिक–आधे से अधिक.
–जीव होणे–चिंता, कष्ट आदि से नाको दम होना.
अर्धांग–न आधा शरीर१. गोद२. मित्र१. साहाय्यक१. लकवा१
–वायु–पक्षघात लकवा.
अर्धांगी–स्त्री पत्नी भार्या.
अर्धामुर्धा–वि लगभग आधा
अर्ध्या वचनात असणे–आज्ञाकारी होना.
–हळकुडात पिवळे होणे–आसमान पर अुडना.
अर्पिणे–क्रि अ. स. दे देना. चरणो मे रखना. बख्शना.
अर्भक–न बालक. बच्चा.
अर्वाचीन–वि. आधुनिक आज-कल का.
अर्वाच्य–वि. गँवार. अूधमी. गदा (भाषण). आवारा. अल्लटप्पू.

–पु गहना आभूषण. चित्ता-
; शब्दरचना२
-क्रि वि अूपर ही अूपर.
। से. हौलेसे
-}न पु अलगोजा. बाँसरी
-}विशेष
लट–स्त्री हेरफेर१.फेरफार१
-क्रि वि. अल्बत्ता अवश्य.
नही.
। गलबत्या–पु अैरागैरा
ावी क्षुद्र व्यक्ति.
ा–वि अलग निराला दूसरी
ा) भिन्न स्वतत्र.
ा–वि जो लिखा न हो.
-वि निर्लिप्त शुद्ध अलग
ळ निराला
ोल–वि आजकल का. आधु-
नया [आजकल
–क्रि वि अिस ओर
अदरक१
वि अपरपार अनगिनत
ुत. अटल
फ–वि अद्वितीय अपूर्व
धारण
।–पु छोटे पायेपर प्रारभ.
प्रवेश
र–वि जलपान थोडा खाना
-वि अल्हड कच्चा मन-
ो गँवार
–स्त्री बुरी दशा निस्ते-
घटती अप्रतिष्ठा
–पु समय छुट्टी२ देरी२.
त२. जगह२ पोल. शून्य.
।. अवकाश

अवखळ–वि आवारा. अूधमी नटखट.
अवगत–वि. ज्ञात. जाना हुआ.
अवगति–स्त्री दुर्गति अधःपात१
अवगुण–पु दुर्गुण लत२ दोष.
अवघड–वि कठिन जटिल. दुर्गम. दुर्लंघ्य.
अवघडणे–क्रि. अ अैठना (हाथ, पाँव आदि) थक जाना. घबराना. भौचक्का होना. तनना. भारी होना.
अवचित–क्रि वि सहसा. अेकाअेक
अवघड–वि बहुत भारी भारी भर-कम कष्टप्रद कठिन
अवजार–न औजार बडा पाल
अवडबर–न तडक-भडक२ आडबर१ ढोग१. दिखावा१.
अवतरण–न अुद्धरण स्वर्ग से पृथ्वी पर आना
अवतरणे–क्रि अ प्रकट होना देह-धारी होना.
अवतार–पु देवताका पृथ्वीपर आना जन्म अलौकिक व्यक्ति प्रत्यक्ष रूप अुच्छृखल, विचित्र, बुरा रूप बुरा वेष
–आटोपणे }समाप्त होना मरना
–सपणे }
अवदसा–स्त्री दुर्भाग्य१ विपत्ति कर्कशा हवासे लडनेवाली स्त्री
–आठवणे–बुद्धि भ्रष्ट होना आत्मघाती विचार आना
अवदान–न अपहार धोखेबाजी से प्राप्त धन.
अवधि }स्त्री. सीमा. अन्त१. समय१.
अवधी }मर्यादा

अवमान–पु अपमान. अपेक्षा२.
अवयव–पु अिद्री२. अंग हिस्सा.
अवर्णनीय–वि अकथनीय. अवर्ण्य.
अवर्पण–न बरसात न होना. सूखा१.
अवलक्षण–न असगुन१ अशुभ लच्छन१ लत२.
अवश्य–क्रि वि. आवश्यक. निश्चित-रूपसे अवश्य नि.सदेह क्यो नही!
अवस–स्त्री अमावास्या. अमावस
अवसर–पु अवसर मौका. ठीक समय
अवसान–न अत१ मृत्यु२. आराम१. विराम१ धीरज१ उत्साह१. सामर्थ्य२ ठीक मौका१. आवेश१.
अवसानघातकी–वि ठीक मौकेपर मुकरनेवाला नाजुक समयपर निराश करनेवाला
अवस्था–स्त्री दशा. रूप१ स्थिति.
अवहेलना–स्त्री अनादर१ तिरस्कार१
अवळकठी } स्त्री आॅवलगट्टा१.
अवळकाठी }
अवळणे–क्रि स कसना जोरसे दबाना कसकर पकडना
अवळसरा–पु आॅवलसार (गधक).
अवळा–पु आॅवला आमला.
अवळ्याची मोट–साथ न निभानेवाले लोगोका गठबधन तात्कालिक लाभके लिअे बना हुआ गुट.
अवळ्या अेवढे पूज्य–शून्य. पूर्ण अभाव
अवळी–स्त्री आमले का पेड.
–भोजन–न कार्तिक सुदि १४ के दिन आमलेके नीचे बैठकर प्रीतिभोज१

अवज्ञा–स्त्री. अनादर१ अपमान१ आज्ञाभग१.
आवा–पु आॅवॉ कच्चे या पके मिट्टी के बरतनोका ढेर
–लुटणे–मकरसक्रातिके त्यौहार पर स्त्रियाॅ मिट्टीके बरतनो के ढेर की पूजा कर लुटाती है। आजकल पीतल के बरतन, गन्ने, भाजी की गडियाॅ आदि बाॅट दी जाती है।
अवा–स्त्री बाअी रखैल. कजरी वेश्या
अवाअी–स्त्री अफवाह. किवदन्ती. भनक अुडती खबर कनकन
अवांका–पु सामर्थ्य. बल हिम्मत२. चगुल. धारणा२ अटकल२ मनोगति२ कल्पना२
अवाचे सवा } क्रि वि लबीचौडी
अवाच्या सवा } (बाते). अगडबगड बढबढकर शक्तिके बाहर अमर्याद
अवाढव्य–वि अति विशाल असीम
अवातर–वि अन्य अिधर अुधरकी गौण अप्रधान अूपरसे (आय)
अवाक्षर–न अेक भी अक्षर चू तक करना. गदी (बाते)
अविध–पु म्लेच्छ कटल्ल
अविधवानवमी–स्त्री भाद्रपद सुदि नवमी, (मृतपत्नोका श्राद्ध)
अविभक्त–वि अिकट्ठा. सयुक्त मिला हुआ साझेका
–कुटुब–सयुक्त घराना.
अविवाहित–वि अनव्याहा.
अविश्रात–वि. सतत अखड लगातार
अवीट–वि. पक्का (रग) स्वादिष्ट आकर्षक अचल

-स्त्री अबेर विलंब१ देरी.
-वि संपूर्ण. जिस मे कोओ
व न हो (शारीरिक) निर्दोष.
स्था-स्त्री गडबडी घोटाला१.
यवस्था.
त-वि अखंड लगातार. सतत
-पु तिरस्कार अनादर.
-वि असम्भव अशक्य.
त-वि अाड गँवार
वि 'असा' का स्त्रीलिंग.
ी अिसतरह
ा-विधवा होनेपर बिना वपन
अे रहना.
शो-वि छोटी सी क्षुद्र
-पु अपामी मुवक्किल.
-वि गरीब शांत.
अांसू
ा-आंसू बहाना.
ट-वि अशिष्ट बीभत्स
धानी-वि अेकसाथ आठ
ोमें ध्यान देनेवाला.
रुो-वि. १०८
हर-क्रि वि दिनरात हमेशा.
-क्रि स झटकेसे खोचना
रना (विशेष ढग से) फटकना
-पु झटका खीचने से होने-
ी पीडा. फटकार२.
} वि अनकूटा (चावल)
} अनाडी
क्रि अ होना जीना रहना.
-वि असगत बेढगा अयोग्य.
ीय-वि. असम्भव विपरित.
य-वि अशक्य. असम्भव.
र्य. अनगिनत.

असमाधान-न. अप्रसन्नता२.अशांति२.
असंतोष१.

असहकार-पु.
असहकरिता-स्त्री } असहयोग.

असा-वि. अैसा अिस तरहका.
असाणा-पु अमग (पौधा).
असामी-पु व्यक्ति नौकर. असामी
असार-वि. सारहीन झूठा. निकम्मा.
थोथा.
-पु अतर दीवार की चौडाओ.
असारा-पु. मैदान मे फैलाया ताना.
अटेरन.
असावध-वि. असावधान. गाफिल.
असूड-पु गाडीवाले का कोडा.
असून-अव्य. होकर.
असे-वि. अैसा. अिस तरह.
असो-अव्य अस्तु खैर. अच्छा.
-क्रि भले रहे. बस. रहने दो.
अस्खलित-वि. धारावाही. अटूट.
अखड.
अस्त-पु लोप. अदृश्यत्व. नाश. अंत
अस्तगत-वि. डूबा हुआ (सूरज
आदि) लुप्त. अदृश्य. नष्ट.
अस्तनी-स्त्री. कपडे की बाँह.
आस्तीन.
अस्तनीतील निखारा-आस्तीन का
सांप विश्वासघाती मित्र.
अस्तमान-न. अथवने का समय.
मस्तूल की पेंदी.
अस्तर-न. अस्तर१. आंतरत्वचा२.
अस्ताव्यस्त-वि. अव्यवस्थित. तितर
बितर. अस्तव्यस्त.
अस्तित्व-न. हस्ती२. अस्तित्व.

अस्पर्श-वि. अपवित्र. अछूता. मासिक धर्म से (स्त्री).
अस्पष्ट-वि. धुंधला. अव्यक्त. दुर्बोध.
अस्पृश्य-वि. अछूत. हरिजन. पूर्वास्पृश्य.
अस्मादिक-पु. हम. अपने राम.
अस्वल-पु रीछ भालू.
अस्वस्थ-वि. अशांत. बेचैन.
अँ हँ-अव्य बिलकुल नही!
अहमहमिका-स्त्री. प्रतिस्पर्धा. चढा-अपरी.
अहर्निश-क्रि. वि. दिनरात.
अहवाल-पु. वृत्तांत. विवरण.
अहा हा-अव्य. वाह भअी! वाह! हर्षसूचक अुद्‌गार.
अहारणे-क्रि. अ. बहुत खाने से सुस्ताना.
अहाळीव-न चनसूर१. हलिम१.
अहिरण-स्त्री अहरन. ग्वालन.
अहिराणी-स्त्री. खानदेश की बोली
अहेरा-पु अेक नेत्ररोग अकीक (अेक लाल कठिन पत्थर)
अहिरी-स्त्री ब्याहके समय वेदी के चारो कोनोपर रचे हुये रंगीन मटके.
अहेर-पु भेट २. सौगात २.
अहेवपण-न. सौभाग्य१. पतिका जीवित होना.
अहो-अव्य हाजी. क्यो जी.
-जा हो-आदर से बुलाना.
अहोरात्र-क्रि वि. दिनरात
-न-२४ घंटे.
अळकुडी-स्त्री. अरवी. घुंइयाँ.
अळंटळ-न. टाल मटूल.
अळण-न. बेसन की भाजी आलन१
अळणी-वि. अलोना. सत्वहीन.
अळणे-क्रि अ. गाढा होना. औटना.

अळता
अळिता
} पु लाखसे बना लाल रंग अुस से भिगोयी रुअी.

अळवडी-स्त्री. अरवी के पत्तोमे बेसन लगाकर बनाया टिकिया
अळवावरचे पाणी-चचल. क्षणभगुर अनित्य ओस के मोती
अळविणे-क्रि. अ. मनाना. समझाना अलापना
अळशी-स्त्री अलसी
अळी-स्त्री. आल. छोटा कीडा मुडी. गली.
अळीमिळी-स्त्री मौन१
अळू-पु. आडू
अळू-न. अरवी २.
अळे-न. थाला पोधा लगानेका घेरा मूल्य, वजन, माप के पूर्व, परिमाण के अभाव या भेद को स्पष्ट करनेवाला चिन्ह (ॅ)
अळेपळे-पु अगडाआ २

अक्षत
अक्षता
} -स्त्री. धार्मिक कार्योमे अुपयुक्त चावल के दाने ब्याह शादी का प्रत्यक्ष निमत्रण.
-वि-अभग. चोट न पहुँचा हुआ. पूरा.

अक्षयतृतीया-स्त्री वैशाख सुदि तृतीया.

अज्ञान-न.
अज्ञानी-वि
} अज्ञान. अबोध. नाबालिग. अनपढ अनाडी

आ

आ वासणे–मुँह बाना. मुँह खोलना
आ–अव्य अ! क्या ?
आअितवार–पु रविवार
आअी–स्त्री माँ. माता
आअीबाप अुद्धरणे } गदी गालियाँ
– माअी – } देना.
आकडा } पु अक सख्या२ अँकुडी२.
आकडा } बिच्छू का डक नोक२
आकडी–स्त्री. अँकडी पेट मे अैठन (बच्चो का रोग)
आकण कडवे–न. टेक(गाने की) रट२.
आकणी–स्त्री. पटरी योजना रूप रेखा. जानवरो को रोग होनेपर दाझने की छड.
आकणे–क्रि. स रेघा खीचना. आकना
आकबद–वि पूरा. सपूर्ण मूल्य आदि लिखकर सवेष्टित (वस्तु), जो भेजने के लिअे बनी हो.
आकरसणे–क्रि. अ. अैठना सिकुडना कस कर बंधना
आकर्षण–न. खिचाव१. आकर्षण१
आकलन–न. बोध१. जानकारी२. बधन१
आकस्मिक–वि. अचानक. सहसा. अकल्पनीय
आकात–पु. कोलाहल. कुहराम. आक्रोश
–माडणे–कुहराम मचाना.
आकाबाअी–दे. 'अक्काबाअी'.
आकार–पु. रूप. कद. आकृति२. बाह रूप अंदाजा अटकल२. र सम्भावना२.
–मान–न. विस्तार का परिमा परिमा (वॉल्युम). रंगढंग.
आकारणी–स्त्री. प्रभार. हिसाब मूल्य. नाप.
आकारणे–क्रि अ. प्रभरण. मूल्य आकना. रूप दिखायी पडना कूतना.
आकाशवेल–स्त्री. अमरवेल.
आकांक्षा–स्त्री. अिच्छा. आशा अपेक्षा हेतु१. सदेह१.
आकुचणे–क्रि अ. सिकुडना. बकुचना
आकुचन–न सकोच१. सिकुडन२ टढापन१.
आकुंचित–वि. कुद सिकुडा. जमा हुआ. तग.
आकृति–स्त्री रूप१. आकार प्रकार१. चित्र१ मूर्ति शरीर१. रेखाचित्र. गठन१.
आक्टोबर–पु. अक्तूबर.
आक्रदणे–क्रि. अ. आक्रोश करणे. चिल्लाना. विलाप करना. ढारे मार कर रोना.
आक्रदन–न. } आक्रोश१. विलाप१.
आक्रोश–पु. } चिल्लाहट२. कुहराम१.
आख–पु. ऑख२. नयन. नेत्र. अक्ष. धुर (गाडी का).
आखडणे–क्रि अ. खिचना. सिकुडना. थमना. अकडना

आखणी–स्त्री. पटरी (रेषा खीचने की). योजना. रूपरेखा.

आखबंद–दे. 'आकबंद'

आखर–पु गाँव की सीमापर होनेवाला खेत. गोपड. गोरूओ की आराम करने की जगह.

आखला–पु. साढ. बरधा

आखाड–पु. असाढ.

–पाटी–स्त्री. ब्याह के बाद आनेवाले प्रथम असाढ के अंधेरे पाख मे बहू के मायके से भेजी सौगात.

–सासरा–धौस देनेवाला पुरुष. कडी आलोचना करनेवाला व्यक्ति.

आखाडा–पु अखाडा. व्यायाममंदिर.

आखाडी–स्त्री असाढ की पुनम. असाढ की झडी. असाढ अेकादशी (महाराष्ट्रमे पढरपुर की जत्रा होने से महत्त्वपूर्ण दिन)

आखा मसाला–पु खडा मसाला

आखुड } वि. छोटा. अधूरा
आखूड } अूँचा (कपडा)

आखोटा–पु जहाज का वार्षिक भाडा

आख्या–स्त्री कीर्ति नामवरी नाम.

आख्यान–न कथा२ कहानी२ (पुराणो की).

आख्यायिका–स्त्री किंवदती मस्मरण१

आग–स्त्री अग्नि आग अगिन ज्वाला. जलन क्रोध१. तोप की मार

–असणे–तीव्र अिच्छा होना. खुजली होना.

–अुठणे–अति भूख लगना

–पाखडणें–खूब फटकारना. कठोर आलोचना करना. अंगार अुगलना.

–लावणे–आग लगाना.

आग–दे 'अग'.

आगकाडी–स्त्री दियासलाअी

आगगाडी–स्त्री. अगिनगाडी

आगटी–स्त्री अलाव१. कौड१

आगठा–पु. अगूठा.

आंगठी–स्त्री अँगूठी मूंदरी

आगण–न. आगन१. सहन१

आगत पंगत–स्त्री अपने अपने घर से भोजन लाकर अडोसी पडोसियो का प्रीतिभोज

आगतुक–दे. 'अगातुक'.

आगपेटी–स्त्री दियासलाअी की डिब्बी

आगपेण } स्त्री अगियासन १
आगपैण } (अुष्णता के कारण बडे फोडे होते और जलते है).

आगबब–पु आग बुझानेका बंबा.

आगबोट–स्त्री. अगिनबोट. जहाज

आगर–न नारियल, सुपारी आदि का बाग बगिया२ निमक बनाने की जगह अग्र१. छोर१.

–पु–निधि२ सग्रह खजाना

आगरबत्ती–स्त्री अगरबत्ती

आगरी–पु सुपारी का बागवान. मल्लाहो की अेक जाति.

आगलाव्या–वि. झगडा करानेवाला

आगवळ–पु खजुरा (वेणी बांधने का) फीता.

आगवाला–पु यत्र (अेंजिन) मे कोयला झोंकनेवाला

आगळा–वि. अधिक. श्रेष्ठ. बडा. निराला विरला
–स्त्री ब्योडा अर्गल.

आगळिक } स्त्री छेडछाड. खुराफात.
आगळीक } अनधिकार प्रवेश१.

आगा–पु आगे का हिस्सा. आगा.

आगाऊ–दे. अगाऊ.

आगातुक–दे अगातुक

आगापिछा–पु. आगापीछा. अगवाडा पिछवाडा नातेदार.

आगार–न. घर१. महल१. मंदिर१. सग्रह१. कान२.

आगारा–पु. ठाकुरजो के सामने जलाये धूप का राख. विभूति२. ज्वारपर पडनेवाला रोग. अगार.

आगाशी–दे. अगाशी.

आगीदवणा–पु अगिन धमासा.

आंगुळ–न. अेक अगुल का नाप. आठ. जौ की लबाओ.

आगोट } –स्त्री. बरसात का प्रारंभ
आगोठ }

आग्या–पु कौछ२. केवाँच२ (जलन पैदा करनेवाला पौधा). जुगनू ज्वार मे पडनेवाला कीडा.

आग्रह–पु हठ. आग्रह.

आग्रही–वि हठीला. प्रेम से नियंत्रण करनेवाला

आघवा-वि. सर्व पूरा

आघाडा–पु. ओगा. चिरचिरा. लर्टजिरा.

आघात–पु. फटकार. धक्का. प्रहार मार.

आघोळ–स्त्री. स्नान.

आँच–स्त्री ताव१ आँच. चिता

आचकट विचकट–दे. अचकट–विचकट.

आचका–पु धक्का. झटका. खिचाव. अैठन२ कप.

आचबा–दे अचंबा.

आचमन–न. आचमन१. पी जाना

आचरट–दे. अचरट.

आचरण–न. बर्ताव १ आचार १. अच्छा बर्ताव नियम १.

आचरणे–क्रि. स. बरतना. बरताव करना. चलाना.

आचवणे } क्रि अ भोजन के बाद
आँचविणे } हाथ मुँह धोना. गँवाना

आचार–पु धर्मनियमो के अनुसार चलना रहन–सहन. बर्ताव.
–विचार–पु. शुद्धाचरण. आचार-विचार.

आचारी–पु. रसोअिया. महाराज.

आचावचा–दे. अचावचा.

आच्छादणे–क्रि. स. ढकना. छुपाना

आच्छादन–न. ढकना१. आच्छादन का साधन.

आज–क्रि वि आज अिसदिन.
–काल–आजकल. अिन दिनों.
–वर–आजतक.

आजन्म–क्रि वि जनमभर. सदा के लिअे. आजीव.

आजा–पु दादा. नाना.

आजार–पु. बीमारी२. रोग. पीडा२.

आजारी–वि. रुग्ण. बीमार. रोगी.
आजी–स्त्री. दादी. नानी.
–क्रि. वि. आज.
-बाओी–स्त्री. बूढी स्त्री के लिअे आदरसूचक शब्द. नानीजी (व्यग).
आजूबाजूस–क्रि वि आसपास अिर्द गिर्द. पास पडोस मे
आजेसासरा–पु वर या बहू के दादा या नाना ददिया ससुर.
आजेसासू–स्त्री. वर या बहू की दादी या नानी.
आजोबा–पु दादा. नाना. बूढे के लिअे आदरार्थक सबोधन.
आजोळ–न. ननिहाल१. ननसार१. ददिहाल१.
आटके–न. आधा सेर१.
आटणी–स्त्री दे. अटणी.
आटणे–दे. अटणे
आटप–पु. काम करनेका ढंग. बुद्धि२. क्षमता२.
आटपणे–क्रि अ जमा करना. ठीक से लगाना खीच लेना. झट पूरा करना मरना.
आटपाट नगर–न. धार्मिक कहानी के प्रारभमें प्रायः यह शब्द आता है। अेक नगर (था).
आटवणे } क्रि. स औटाना. गलाना.
आटविणे } कम करना. समाप्त करना. सताना.
आटा–पु पेंच. फेरा (कसनीका). बल. आटा.
आटापिटा–पु. कडे परिश्रम. दौडधूप२.
आटोकाट–वि. शक्तिभर. भरसक. अत्यत.
आटोप–पु सामर्थ्य आवेश. फैलाव. व्यवस्था२. नियत्रण. गर्व. प्रताप. क्षमता२.
आटोपणे–दे. आटपणे.
आट्यापाट्या–स्त्री अेक खेल (महाराष्ट्र की विशेषता).
आठवडा–पु. सप्ताह.
आठवण–स्त्री स्मरण१ स्मृति. याद स्मृतिचिन्ह१ भेट
आठवणीचा खदक–पु भुलक्कड.
आठवणे–क्रि अ स्मरण आना ध्यान आना याद आना
आठी–दे. अठी.
आठोळी–स्त्री. गुठली फल का कडा बीज
आड–पु कुअँ२ (बिना सीढिओं की) –न बेंडा१ दून मे पानी के पास बस्ती२ विरोध१ रुकावट२. आड२
आडकाठी–स्त्री रोक. अटकाव१
आडकित्ता–पु सरोता.
आडकुली–स्त्री अडकोप१ वृषण१
आडगिन्हाअिकी–वि. बर्ता हुआ. पुराना.
आडणूक–स्त्री रोक अडचन बाधा
आडनाव–न कुलनाम१ अुपनाम१
आडपडदा–पु आड२. मर्यादा२ लज्जा२
आडमाप–न सरकारी माप से कम या अधिक बिना हिसाब का
आडमुठा } दे. अडमठा.

आडंबर–दे. अवडंबर.
आडबाजू–स्त्री अेक ओर हटकर दूर ओझल.
आडमार्ग–पु. आडा मार्ग. रास्ता छोडकर चलना.
आडरान–न. न समझने का बहाना (करना). घना जंगल.
आडवा–वि. आडा. तिरछा.
आडवाट–स्त्री सडक छोडकर बीच का मार्ग पगडडी.
आडवार–पु निश्चित दिन छोड अन्य दिन अयोग्य दिन
आडवें–वि आडा तिरछा
–होणे–लेटना.
आडसणे–क्रि स छाँटना पछोरना.
आडाणचोट–वि. गँवार अुजड्ड. अनाडी अनपढ अज्ञानी.
आडा–पु. बगुलेकी अेक जाति
आडाखा–दे अखाडा
आडास–स्त्री. भूमि सीधी जोतने पर हलसे आडी जोतना
आडासन–न कमर२
आडी–स्त्री. दे. 'अढी'. प्रतिबध१. अडचन ठठेरेका अूखल१. किश्तीमे बैठनेकी तख्ती
आडूळमा–पु अडूसा अरूचा वासा.
आडोसा–पु आड२. परदा ओट२
आढक–पु चार सेरोका माप
आढळणें–क्रि अ मिलना पाया जाना दीख पडना.
आढावा–दे अढावा
आढी–दे. अढी.
आढे–दे. अढे.
आढेवेढे–पु. आनाकानी. हिच किचाहट
आढयता–स्त्री. गर्व१. अकड. शेखी. प्रसिद्धि
आण–स्त्री. शपथ. प्रण१. बान१. सौंगध
आणखी–दे. अणखो
आणणावळ–स्त्री. ढोने की मजदूरी.
आणणे–क्रि स. लाना. ले आना.
आण ने–स्त्री. हाट से सामान लाना. यातायात हेराफेरी.
आणभाक–स्त्री प्रतिज्ञा. प्रण१ शपथ से किया सम्मेल (करार).
आणा–पु. आना. चार पैसे अेकड का ६४० वाँ हिस्सा. (७.५६२५ गज)
आणे पैचा हिशेब–बिलकुल ठीक हिसाब. कौडी पाओीका लेखा
आणेवारी–स्त्री. अकाअी
आणि– } आणिक } अव्य और तथा अेव
आणी–स्त्री. अिकन्नी अणी. नोक
आत–स्त्री. फूफी. बुआ. सासू
आत–क्रि वि अदर. बीच में. भीतर
–न आँत२ आत्र१
आतडी–स्त्री. } आतडे–न. } आँत२ आंत्र१ अँतडी२
आततायी–वि. अत्याचारी. दुष्ट. आततायी.
आतबट्टा–पु. लेने के देने. खोट२.
आतर–पु. अुतराअी२
आतर–वि. भीतरी बीच का.
आतला–वि. भीतरी हिस्सेका. अदर होनेवाला.

आतल्या आत–क्रि. वि भीतर ही भीतर. आपसमे
–गाठीचा–वि. वह, जिसके पेट की बात किसी को मालूम न हो
आतळणे–क्रि अ स छूना. अंकोरना पाना
आता–क्रि. वि अब अिस समय.
आतील–दे. आतला
आतुर–वि. अुत्सुक आर्त. पीडित
आतून–क्रि वि. अदरसे. भीतरसे.
आते बहिण–स्त्री फुफेरी बहन.
–भाअू–पु फुफेरा भाअी
–सासरा–पु. ससुरका फुफेरा भाअी.
आतोनात–दे. अतोनात.
आत्तां–दे. आतां.
आत्मघात–पु. आत्महत्या२ आत्मनाश२.
आत्मनिवेदन–न प्रभु के चरणो में अपना अब कुछ न्योछावर कर देना.
आत्मयज्ञ–पु. बलिदान हौतात्म्य. आत्मोत्सर्ग
आत्महत्या–स्त्री. आत्मघात१. आत्म-हत्या
आत्मसात् करणें–अपनाना. आत्मीकृत करना.
आत्यंतिक–वि. अत्यत. असीम
आत्या–स्त्री. फूफी. बुआ.
आथडणें–क्रि अ. स. पटकना. हथिया लेना. जा पहुँचना.
आंथरणें–क्रि. स. विछाना. फैलाना. ढकना.
आंथरूण–न. बिछौना१. बिस्तर१.
आंदण–न सौगात२ भेंट२. दहेज१

आदमुरे / आदमोरे }–वि दे. अदमुरे
आदळ आपट–स्त्री. झन्नफन्न (करना)
आदापावती–स्त्री कुछ नकद और कुछ हवाला देकर चुकायी हुअी रकम की प्राप्ति (रसीद).
आदि–स्त्री. प्रारभ१. मूल१. वश१
–वि प्रथम.
–करून–क्रि. वि. सब मिलकर
आदोळणे–क्रि. अ. झूलना. हिचकना. कापना.
आदेश–पु. अुपदेश आज्ञा मूल वर्णके स्थानपर आनेवाला वर्ण
आंदोलन–न. हिलकोरा१ आंदोलन१.
आधण–न अुबाल. अुबलने के लिअे रखा हुआ पानी या रस
आधळा–वि अधा
आधळी कोशिबीर–लुकाछिपी (अेक खेल).
आधातरी–दे. अधातरी
आधार–पु. आसरा. सहारा कृपा२ सहायता२ प्रमाण (ग्रथ का)
आधी–क्रि. वि. पहले. प्रारभ मे
आधी–स्त्री. मानसिक दु.ख१.
आधीन–क्रि. वि अधीन. ताबे मे
आनदणे–क्रि अ प्रसन्न होना आनदित होना
आनदी–वि. प्रसन्न. रगीला. अुमगी
आनुकूल्य–न सब प्रकार की सहायता अनुकूलता२
आनुवंशिक–वि कुलपरपरा मे प्राप्त. पैतृक

आनुषंगिक–वि. प्रमुख वस्तु के साथ होनेवाला. अप्रधान. गौण.
आपखुषी–स्त्री. अपनी अिच्छा.
आपगिता–स्त्री. सहारा १. आधार १.
आपटणे–दे. अपटणे.
आपटा–पु. कचनार. सिरहटा.
आपण–सर्व. स्वय आप. हम.
आपत्ति–स्त्री विपत्ति संकट दुर्दशा.
आपमतलबी–वि स्वार्थी.
आपला–सर्व अपना.
आपसात–क्रि वि. आपसमे.
आपातत –क्रि वि सहजमें. चालू.
आपुलकी–स्त्री अपनायत.
आपैसा / आपैसे }क्रि. वि. अपनेआप. स्वाधीन.
आपोआप–क्रि वि अनयास. अपने-आप. योंही.
आफळणे–क्रि. स. पटकना. गिराना. दे मारना
आब–स्त्री चने का सिरका. खट्टापन १.
आबकारी–स्त्री अुत्पाद विभाग १. आबकारी. कलाली नशीली चीजो पर कर १.
आबटवेल–स्त्री. रामचना १.
आबवती–स्त्री. अबाटी.
आबा–पु. आम.
आबाळ–स्त्री. असावधानी. अुदासी. असुविधा. देखभाल न होना. अनमनापन १. कुप्रबध १.
आंबेहळद–स्त्री अमाहल्दी.
आंबोण–न. गाय या भैंस के आगे खली, भुसा, आदि भिगोकर रखा गया खाद्य.

आभंड–दे. अभंड.
आभार–पु. धन्यवाद. आभार.
आभाळ–न. आकाश १. घटा २.
आमचा–सर्व. हमारा.
आमटी–स्त्री. बयविरग.
आमदानी–दे. अमदानी.
आमरस–पु. आम निचोडकर बनाया ताजा रस.
आमराओी–स्त्री अमराअी
आमा–पु. मातृस्तन.
आमाश–पु. अपच. अजीर्ण. आँव
आमिष–न. मास १. प्रलोभन १. अंकोर १ लालच १
आमोद–पु. सुगंध २.
आम्ही–सर्व हम.
आयता–क्रि. वि. अनायास. सिद्ध. बना बनाया. सहजमें. सीधे. ठीक. समयपर.
आयत्या पिठावर रेघा ओढणें–पराये माल पर झींगुर नाचे.
आयत्या वेळी अैन समय पर.
आयात–पु. प्रवेश्य. आयात वस्तु.
आयाबाया–स्त्री. पास पडोसकी स्त्रियाँ
आयास–पु. कष्ट. परिश्रम.
आयाळ–न. अयाल १. केसर १.
आयुष्य–न. जीवन १. आयु २.
आर–पु. अजगर. सुस्त व्यक्ति. गुल्ली डंडे के खेल मे गिननें की छटवी सख्या २.
–स्त्री. आरी. जल्दी. कसक. अकुर १. आँच. अभिमान १.
आरडणें–दे. अरडणें.
आरडाओरडा–हो हल्ला. शोर.

आरंभ–पु. प्रारंभ. शुरुआत२. मूल स्थिति२. मूल स्थान.
–शूर–वि प्रारभ मे अत्यत अुत्साह दिखाकर बीचमे ही काम अधुरा छोड देनेवाला.

आरभणे–क्रि अ. प्रारभ करना. नीव डालना शुरू करना

आरमार–न. नौदल१ बेडा१.

आरवणे–क्रि. अ. कुकरू कू करना

आरशी–स्त्री. छोटा शीशा१.

आरसा–पु शीशा. आअीना. काच.

आराखडा–पु खाका. रूपरेखा१. आलेख योजना२.

आराधणे–क्रि स पूजा करना. अुपासना करना. मनाना.

आराटी–स्त्री. बल्ली खदिर१. मट्टीकफन१.

आराम–पु आराम. आनंद. सुधार. बाग.

आरास–स्त्री सजावट. सजधज. सूजा. (चमार का). आर

आरी–स्त्री. आरा१. अेक प्रकारका खैर.

आरोग्य–न स्वास्थ्य नीरोगता१.

आरोप–पु अभियोग. दोष अेक वस्तु मे दूसरी वस्तु के धर्मकी कल्पना करना.

आरोपित
आरोपी } पु. अभियुक्त.

आरोळी–स्त्री ललकार पुकार. गुहार. बाटी अंगाकडी.

आर्जव–न गिडगिडाहट२. प्रार्थना२.

आर्या–स्त्री. आदरणीय महिला. सती. अेक मात्रिक छद (पहिले तथा तीसरे चरण मे १२ और दूसरे तथा चौथे मे २० मात्राअें).

आला–(क्रि. पु) आया.
–गेला–पु. पाहुना. मेहमान.

आलिंगणे–क्रि स. गले मिलना. भेटना. आलिंगन देना.

आली–(क्रि. स्त्री) आयी.

आलुबुखार–पु. आलूबुखारा.

आले–(क्रि न) आया.
–न अदरक१.

आल्या पावली–क्रि वि. अुलटे पैर. तत्काल

आव–पु. डौल. भाव. ठाठ. रूप. रोब. आकार.

आव–स्त्री. आव. आमांश१.

आवक–स्त्री. आय. प्राप्त पत्रका क्रमसे पजीयन (दर्ज करना).
–जावक–आये और भेजे पत्रो को पजी करनेकी बही.

आवटळणे–क्रि अ. अैठना. अकडना.

आवड–स्त्री चाह. चाव१ रुचि.
–निवड–स्त्री पसदगी, नापसदगी.

आवडणे–क्रि स. भाना. चाह होना. अच्छा लगना

आवडता–वि. चहता प्यारा.

आवणी–स्त्री. बोआअी.

आवती भोवती–क्रि वि. अिर्द गिर्द आस पास.

आवर–पु क्षमता२. नियत्रण. निग्रह

आवरणें–क्रि. स. पुरा करना. जमा करना. लपेटना जल्दी करना. लोटा लेना.
–न तीज की पहली रात मे (भाद्र शु २) जलपान बरतन को चौडा आकार देने के काम की सुनार की हथोडी।
आवर सावर–स्त्री समेट–लपेट घर मे व्यवस्था.
आवस–स्त्री. अमावस अमावास्या
आवळणे–क्रि स. दबाना दबोचना. कसना आलिंगन करना
आवेळा जावळा–वि जोडवाँ
आवाँ–पु. आँवा. मटको का ढेर
आवा–स्त्री. लुगाअी
आवाका– दे. अवाका
आवाज–पु. आवाज२ सुर. शब्द. नाद. गला
आवाजी–स्त्री. सुरेल आवाज
आवातर–दे. अवातर.
आवार–पु. आहाता सहन२ घेरा चहार दिवारी२
आवाहन–न. आमत्रण बुलावा मूर्ति की प्राणप्रतिष्ठा
आविर्भाव–पु अभिनय स्वाग डौल रोब
आवृत्ति–स्त्री सस्करण१ अभ्यास१ पुनर्जन्म१. [क्षोभ.
आवेग–पु जोश. घबराहट२. हूक२.
आवेश–पु. आवेग. तेहा. जोश. अुमग. वेग. फुर्ति२
आव्हेर–पु. अनादर. तिरस्कार
आशय–पु. हेतु. विचार. अभिप्राय. स्थान निधि२
आशाळभूत–वि लालची पेटू
आश्रय–पु. सहारा शरण२ सरक्षण आधार. पडोस
आश्रित–वि पाला हुआ पालित. अवलबित. आश्रित.
आषाढी–स्त्री असाढ शु ११ (पढरपुर की जत्रा).
आस–स्त्री. आशा. अपेक्षा अुमग
–पु घेरेमे रखे लट्टूको बराबर मारना. बैंदूल मारना
आस } पु. धुरी२. अक्षरेखा१.
आस } कटहलकी तरह अेक पेड
आसडा–पु. जोरसे झटका
आसरा–स्त्री जलदेवी (सात होती है)
–पु शरण२. ओट२. आसरा
आसामी–दे असामी
आसावणे–क्रि अ आशा करना लालायित होना.
आसुड } –पु कोडा चाबुक
आसोड }
आसू–पु. अश्रु. आँसू.
आस्कद–पु असगध
आस्था–स्त्री श्रद्धा आस्था प्रेम१ आशा
आहारणें–क्रि अ. खा कर सुस्ताना निगल जाना
आहे–क्रि अ. है
आहेर–पु. सौगात२ दहेज
आळ–पु. आरोप. अभियोग दोष आभास. बंधन.
–स्त्री. गली. कूचा.
आळअी–स्त्री. सूडी१. छोटा कीडा
आळण–दे. अळण.

आळणी–दे. अळणी.
आळणे–दे. अळणें.
आळविणे– दे. अळविणें
आळशी–वि. सुस्त. मद आलसी निकम्मा.
आळस–पु. सुस्ती२. ढीलापन टालमटूल. दुर्लक्ष.
आळसणे–क्रि. अ. सुस्त होना
आळा–पु रोक२. नियंत्रण. मर्यादा२
–घालणे–संयम करना मर्यादा मे रखना.
आळी–स्त्री कूचा१ गली२. सूडी
आळू–न. अरवी२ आडू१.
–स्त्री. गन्ने मे पडनेवाला कीडा
आळे–न क्यारी२ थाला१
आळेपिळे–पु अंगडाअी२ देह टूटना
आक्षिप्त–वि जप्त किया हुआ (लेख, पुस्तक) आपत्ति-जनक निंदित
आक्षेप–पु दोष विरोध कटाक्ष आपत्ति२ आग्रह सूचना२ निंदा२.
–घेणें–आपत्ति अुठाना दोष लगाना. कटाक्ष करना
आक्षेपार्ह–वि आपत्तिजनक दोषपूर्ण
आज्ञाधारक–वि आज्ञाकारी

अि

अिकडचा, अिकडील } वि यहाँका अिधर का अिस ओरका.
अिकडून–क्रि वि अिस ओरसे हमारे से.
अिकडे–क्रि वि. अिधर. यहाँ
–पु वे (पतिके लिअे).
–तिकडे करणें–अिधर अुधरमें रहना यों ही समय गँवाना. निकम्मा भटकना
–आड तिकडे विहीर–साप छछूंदर की दशा
अिगळा–पु अगार. अेक मकोडा
–सारखे डोळे–लाल पीली आंखे
अिंगळी–स्त्री. बडा काला बिच्छू चिनगारी. सुनार का संडसा१.
अिंगा–पु चमार का औजार
–दाखविणे–मजा चखाना
–फिरणें–घमण्ड टूटना
अिंगित–न मर्म१ रहस्य१
अिंग्रज–पु अंगरेज
अिचा–(ही सर्व का षष्ठी का स्त्रीलिंग रूप) अिस का
अिच्छुक– पु अभ्यर्थी. अुम्मीदवार
अिंजन–न. यंत्र१ अेंजिन१
अिजा–स्त्री पीडा आघात१ चोट कष्ट१
अिजार–स्त्री सलवार पायजामा१ पतलून
अिटा–पु. नेजे के समान अेक शस्त्र औीठी२.
अिटी–स्त्री गुल्ली
अिडापिडा–स्त्री. अलैया बलैया
अितका–वि. अितना.
अितकासा–वि. जरासा बहुत छोटा
अितपत–क्रि. वि. अितनाही

अित पर–क्रि वि अिसके बाद फिरसे आयदा.

अितमाम–पु प्रतिष्ठा२ व्यवस्था२.

अितर–वि अन्य. दूसरा

अितरणे–क्रि अ अितराना. (से) अुडना.

अितराजी–स्त्री. अप्रसन्नता. अवकृपा.

अितरेजन–पु. अिधर अुधर के लोग. सर्वसाधारण

अितस्तत –क्रि वि. अिधर अुधर

अितिकर्तव्यता–स्त्री. सफलता कर्तव्यपूर्ति

अितिश्री–स्त्री समाप्ति मृत्यु

अित्थभूत–वि. सविस्तर. जिस तरह हुअी (घटना). प्रारभ से अन्ततक

अित्यादि / अित्यादिक } वि आदि

अिथचा / अिथला } वि. यहाँ का.

अिथपर्यंत / अिथपावेतो / अिथवर } क्रि. वि यहांतक अिधर तक

अिद्रगोप–पु वीरबहूटी२ (कीडा)

अिद्रजव–पु कोरैया का बीज अिद्र जौ

अिद्रसभा–स्त्री रातमे केवल पानी पीकर रहना अिद्रदेव की सभा

अिंद्रिय–न. अिन्द्री२ अग१

अिन मीन तीन / – – साडे तीन } बहुत थोडे. नहो के बराबर.

अिनाम–न जागीर२ पारितोषिक१.

अिभ्रत–स्त्री प्रतिष्ठा. लाज. धाक

अिमला–पु. अिमारत२. घर. भवन.

–ढासळणे–सब अुमगोपर पानी फिरना

अिमान–न. अेकनिष्ठता२. सचाअी२. विश्वास१. अीमान१.

अिमानदार–वि. नेक. सच्चा. अीमानदार

अिमाने अितबारे–क्रि. वि. नेकीसे. अीमानदारी के साथ.

अियत्ता–स्त्री. कक्षा. श्रेणी. मर्यादा. पेग.

अिरले–न. पत्तों की बनायी देहाती छत्री गल्ला ढकने के लिअे घास का आच्छादन.

अिरसाल–वि. चुनिदा. मँजा हुआ. घुटा हुआ.

–पु–आगे भेजना. सरकारी कोषागार मे रोकडे का शोधन (जमा करना)

–जाभूळ–न. राज जामुन१.

अिलम–पु कला२ हुनर अुपाय. जादू

अिलाखा–पु प्रात. परिवार संबंध.

अिवलासा–वि. थोडासा. छोटा. नन्हा. अल्प.

अिवळा–पु. बनकुलथी२. चाक्षु.

अिशारा–पु. चेतावनी२. सूचना२.

अिसब–पु अुकवथ (हाथ पाँव पर होनेवाला अेक चर्मरोग)

अिसबगोल–पु. अीसरगोल.

अिसेम–पु. लबान. कुदुर. थुस

अिसम–पु व्यक्ति.

अिस्तरी– / अिस्त्री– } स्त्री. अिस्तरी.

अिस्पिक–पु. कालापान. हुकुम (ताशमें).

अिस्पिट–न. ताश१.

अिस्पितळ–न. रुग्णालय१.

ओ

ओड निबू }
ओड लिबू } न. जंबीरी-नीबू१.
ओप्सित–वि. चाहा. अिच्छित.
ओश्वरी–स्त्री. ओशरमल १.
ओक्षण–न. अवलोकन१. आँख२. शस्त्र-वैद्य का अेक परावर्तक यंत्र.

अु

अुकडणे–क्रि. स. अुबालना.
अुकरड़ा–पु. घूरा.
–फुकणे–अत्यत दरिद्र होना रडियो का घर झाँकना.
अुकरणे–क्रि. स. कुरेदना. खोदना. अुकटना.
अुकल–पु. हल सुझाव. स्पष्टीकरण.
अुकलणे–क्रि स. खोलना. ढीला करना. स्पष्ट करना. छुडाना.
–क्रि. अ खुलना बुझना. छूटना. अलग होना खिलना
अुकळणे–क्रि अ. खौलना अुबाल आना
–क्रि स. अैठना (धन) खौलाना. अुबालना.
अुकळो–स्त्री अुबाल. आँच जोश. प्रेम अुफ.
अुकाडा–पु रातब (दूध, भाजी का). अमम. अम्ल तथा निमक का मिश्रण (सुनार का).
अुकाळा–पु. क्वाथ काढा अुबाल. गाँव के हाट मे मुठ्ठीभर लेने का हक.
अुकिडवा–वि. अुकडूँ.
अुकिरडा– पु. घूरा.
अुक्ति–स्त्री. भाषण१. वाक्य१. कथन१. बेडी.
अुक्ते–वि. बिना नाप तौल के (खरीदना). सब का सब
अुखडणे–क्रि. स. अुखाडना. खोद डालना. जड मूल से अुखाडना. निकाल देना.
–क्रि अ. झल्लाना. चिढना.
अुखळ–न. अूखल१. ओखली२.
–स्त्री. पहली जोताओ.
–पाढरे होणे–भाग खुलना. पाचो धीमे होना.
अुखळणे–क्रि स पहलेपहल हल जोतना अुखाडना. खोदना. खोल देना.
–क्रि अ. खुल जाना. ढीला होना
अुखळी–स्त्री ओखली (लकडीकी) भँवरी (पानी मे). चूल.
अुखाणा–पु बुझौवल२. पहेली२. यमकात्मक वाक्य मे पति या पत्नीका नाम कहनेकी रीति
–घालणें–पहेली बुझाना.

अुखाळ्या पाखाळ्या–स्त्री. दोष अुकटाना व्यंग पुरानी बातोंपर ताने मारना

अुगणें–क्रि अ अुगना अुपजना अुदय होना

अुगम–पु मूलस्थान. अुत्पत्ति

अुगवणे–क्रि अ. पैदा होना अुगना अुदय होना. अंकुर निकलना दोख पडना लेना (बदला)

अुगा–क्रि वि चुप मौन व्यर्थ अकारण

अुगाच } –क्रि वि योंही व्यर्थ
अुगीच } चुपचाप

अुगारणे–क्रि. स. मारने के लिअे अुठाना (हाथ, लकडी आदि). अुगाहना

अुगाळणें–क्रि स घिसना रगडना अुकटाना कै करना

अुगी } –क्रि वि चुप.
अुगे }

अुघड–वि. स्पष्ट. साफ, प्रकट.
–स्त्री–निरभ्र आकाश
बारिशोंका थमना

अुघडकीस आणणें–भंडा फोड करना. बात खोल देना

अुघडझॉप–स्त्री बारबार खोलना और बंद करना. बादलों का जमना. और छँटना

अुघडणें–क्रि. अ खुलना थमना (बारिश). छँटना (बादल). आना (अच्छे दिन)
–क्रि स खोलना प्रकट करना

अुघडा } –वि. खुला. नंगे बदन
अुघडें } विशद. अनाथ. निराश्रित.
–बोडका–नंगेबदन. नंगेसिर
–वाघडा–नंगधडंगा बिना ओटका.
–हिशोब–साफ बात२

अुच–वि. अूँचा अुच्च लम्बा. बहुमूल्य अूपर.

अुचकटणे–क्रि. स. अुखाडना. अुसकना. अुचाडना. अस्तव्यस्त करना.

अुचकी–स्त्री. हिचकी.
–लागणे–हिचकी बँध जाना

अुचटणें–क्रि. स अुचाटना.
–न करोनी २. करछुली २

अुचंबळणें–क्रि. अ. अुछलना. अुछल कर अूपर अुठना. अुमडना अुभडना.

अुचल–स्त्री. सिर अुठाना. हमला जोर करना. वेतन से कुछ हिस्सा लेना. अुधार.

अुचलणे–क्रि अ अूपर आना. अूँचा होना. बढना.
–क्रि स. अुठाना ले लेना. बनाना (घर). स्वीकार करना अनुमोदन करना.

अुचल तंगडी } स्त्री. अुच्चाटन१
अुचल बागडी } निकाल बाहर बलपूर्वक अुठाना.

अुचलेगिरी–स्त्री. अुचक्केपन१

अुचल्या–पु. अुचक्का. गिरहकट

अुंचवटा–पु. अूपर अुठा भाग. टीला

अुच सखल–वि. खुर्दुरा. अूँचानीचा

अुचापत–स्त्री. अुधारी. मँगनी की वस्तु. अुठायी रकम गडबडी अूधम१.

अुंचापुरा–वि लंबा तडंगा. भव्य. पूरा बढा हुआ. लमटंगा.
अुंचावणे–क्रि. अ अूँचा होना. अूपर अुठना
–क्रि स अूँचा करना अूपर अुठाना
अुचित–वि योग्य. ठीक अच्छा अुचित
अुची–स्त्री लम्बाअी
–वि बहुमूल्य बहुत अच्छा
अुच्चार–पु अुच्चारण. शब्द
अुच्चारणे–क्रि अ अुच्चारण करना. बोलना.
अुच्छाद–पु अुपद्रव. अूधम सताना तंग आना
अुच्छृंखल–वि अुतावला. अविवेकी अुद्दण्ड
अुजवणे } क्रि स धार्मिक नियमोंके अुजविणे } अनुसार पूरा करना. संपन्न होना ब्याहना
अुजवा–वि दाहिना दायाँ और अच्छा
अुजळ–वि स्वच्छ चमकदार निर्मल
–माथ्याने हिंडणे–निश्चिन्त घूमना निसंकोच फिरना
अुजळणी–स्त्री पहाडे१ ककहरा आदि रटना, दोहराना
अुजळणे–क्रि स चमकना साफ करना चिकना करना. अुजारना. गोरा होना.
अुजळा–पु चमक२ चिकनाअी२.
अुजाड–वि वीरान. अुजाड. निर्जन.
अुजाडणे–क्रि. अ सबेरा होना अवसर आना.

अुजू–वि सीधा. योग्य. ठीक. सरल.
अुजेड–पु प्रकाश. अुजाला.
–पाडणे–तीर मारना (व्यंग.)
अुटकटारी–स्त्री. अुटकटारा१.
अुट–पु. अूँट
अुटावरचा शाहणा–मूर्खतापूर्ण मति देनेवाला.
अुटावरून शेळया हाकणें–स्वयं कुछ न करते हुअे दूसरेको अुपदेश देना.
अुटणे–न } अुबटन१. चंदन आदि का अुटी–स्त्री } लेप.
अुट्टे–न. बदला१. प्रतिशोध१
–काढणे–बदला लेना.
अुठणे–क्रि. अ. अुठना. अूपर अुठना. समाप्त होना. अुलटना. चमकना ठनकना. दोष लगाना. सूजना. काम आना. अुतारू होना अफवाह अुडना. बन जाना.
अुठपळ–क्रि वि बार बार लगातार
अुठबशी–स्त्री अुठाबैठी बैठक (व्यायाम)
अुठबळ–वि आलसी गडबडिया कामचोर
अुठवणे } क्रि स अुठाना खडा अुठविणे } करना जगाना. अुभाडना. खाना (सिर) अुडाना (गप) अमल करना (आज्ञा पर)
अुठाठेव–स्त्री झमेला१ माथापच्ची. व्यर्थ का हस्तक्षेप १. अुठाबैठी.
अुठाणू–न फोडा
अुठाव–पु कद रूप. अुभाडदार नक्काशी२ खपत२. हमला आंदोलन

अुठावणी–स्त्री. अुभाड १. प्रोत्साहन १. विद्रोह १. चढाअी जागरण १ चित्रण १. जैनोंमे तीसरे दिन का. मृतक श्राद्ध.

अुठावदार–वि आकर्षक. रसपोषक. अुठावदार.

अुडणे–क्रि अ. अुडना. अछुलना. लाघना. दूर होना गायब होना. अुठ जाना. बिक जाना. दम भरना अकडना बेतहाशा दौडना.

अुडत जाणे–भाडमें जाना

अुडत बातमी–स्त्री. अुडती खबर.

अुडवणे } क्रि स. अुडा देना. अस्त-
अुडविणे } व्यस्त करना. भगा देना. अुडाना निकाल देना फटकारना. लिख मारना फजीहत करना.

अुडल–पु सुलतान चपा.

अुडवाअुडवी–स्त्री. अूखडी अुखडी बातें.

अुडा–पु लोंदा. पिंडा अुरद और चावल के आटे की मिठाअी.

अुडाणटप्पू–वि. आवारा छैला.

अुडारणे–क्रि. अ. मस्तीमें आना. मन मौजा बनना.

अुडिद–पु अुरद.

अुडी–स्त्री पुन्नाग १. पुलाक. १.

अुडी–स्त्री पेंग. कुदान फाँद अिच्छा की अुडान हिम्मत खेती के लिअे माँगे हुअे ज नवरोंका भाडा.

–पडणे–भीड होना चडा अूपरी होना. होड लगना.

अुड्या मारणे–शेखी बघारना. अुछल-कूद करना. पराये बिरतेपर शिकरा पालना.

अुडीद–पु. अुरद.

अुणा–वि. कम. अधूरा. अपूर्ण. हलका. बाद (गणित).

—पुरा–क्रि वि. लगभग

अुणीव–स्त्री. } कमी २. दोष १. व्यंग १
अुणे–न. }

अुतणे–क्रि. अ. अुफनना. अुकसना झाग आना. अुच्छृखल होना अुमडना अुछलना

अुतरड–स्त्री हाँडियो का थापा नीचे बडा और अुसपर क्रमसे छोटा बरतन रखनेका ढग.

अुतरण–स्त्री ढाल अुतार १. अवनति अुतरण सागोत्रानी (वेल).

अुतरणे–क्रि. स. अुतारना. प्रतिलिपि करना. नकल अुतारना. घटाना अुतारा करना. चलना (ताश) नीचे लाना.

—क्रि अ. अुतारना. ठहरना नीचे आना. घट जाना. सूखना (मुँह). अधिक पकना. पार होना. अुत्तीर्ण होना. आना (पसद). बडा होना (मोतिओं की नाक) छूटना (बच्चोंके खेलमे).

अुतरता–वि ढालू. क्रमसे नीचे आनेवाला. धीरे धीरे घटनेवाला

अुतरती कळा–स्त्री गिरावट हीन स्थिति.

अुतराअी–वि. अुऋण. कृतज्ञ

अुताटी–स्त्री. अुताटोक.

अुताणा–वि. चता ढीला. सुस्त

–चालणें–छाती निकाल कर चलना.

–पडणें–मुँह की खाना.

अुतार–पु. अुतार. तीव्रता की कमी. आराम. अुतरन २. ढाल २. अुतराअी.
अुतार वय–न. ढलती आयु.
अुतारा–पु. अुद्धरण. प्रतिलिपि. अुतारा. बलि २. फल आदि अुतारने की मजदूरी सलेख (दस्तवेज़) पजी (दर्ज) करनेकी बही.
अुतारी–स्त्री सब रग अेक साथ खेलना (गजीफा) चाल (ताश).
अुतारू–पु यात्री सवारी२.
अुतावळा, अुतावीळ–वि. अधीर. शीघ्रता करनेवाला अुतावला
अुताविळ–स्त्री. जल्दी. चचलता. अुतावली.
अुत्कृष्ट–वि. बढिया. बहुत सुदर.
अुत्तम–वि. बहुत अच्छा. अुत्तम.
अुत्तरणे–क्रि. अ अुत्तर देना.
अुत्तरी–स्त्री पालेवत १.
अुत्तरोत्तर–क्रि वि. धीरे धीरे. क्रम से और आगे.
अुत्तेजन–न बढावा १. पुचारा १. प्रोत्साहन १ उत्तेजन १.
अुत्पन्न–वि पैदा हुआ.
–न. आय २. लाभ १.
अुत्पादक–पु. नीव डालनेवाला. सस्थापक.
अुत्सव–पु समारोह त्यौहार.
अुत्साह–पु अुमग २. अुत्सुकता. आनद २ चाव समारोह. धैर्य.
अुत्साही–वि. कर्मठ. तत्पर.
अुथळ–वि अुथला. छिछला भोला.
–पाण्याला खळखळ फार–अध जल गगरी छलकत जाय.
अुदअीक–क्रि वि. कल. दूसरे दिन
अुदड–वि. बहुत. अनेक. अनगिनत
अुदबत्ती–स्त्री अगरबत्ती
अुदात्त–वि. विशाल. महान श्रेष्ठ अुदार अूँचे स्वरसे कहा हुआ
अुदाहरण–पु दृष्टात. आदर्श. गणित अुदाहरण.
अुदिरकानी–स्त्री मूसाकानी (औषधि)
अुदिरमारी–स्त्री मूसामारी.
अुदी–वि अूदा (रग). बैगनी
—स्त्री धूपदान
अुदीम–पु व्यापार. धंधा अुद्यम
अुदीर–पु चूहा मूसा. अुदुर
अुदरास माजर साक्ष–चोर के भाअी गिरहकट.
अुदो–पु अुदय विजय२.
–अुदो करणे–डका पीटना बहुत स्तुति करना
अुद्गारणे–क्रि अ बोलना. जोर मे बोलना
अुद्देशणे–क्रि अ चीन्हना, संबोधन करना. सोचना.
अुद्धरणे–क्रि. स. अुबारना. छुडाना कोसना (माँ बापको).
अुद्धार–पु. मुक्ति२ छुटकारा. अुबार
अुदबोधक–वि सूचक बोधपूर्ण
अुद्या–क्रि वि कल (आनेवाली)
अुद्योग–पु काम धधा. व्यवसाय परिश्रम अुद्योग.
अुद्वेग–पु रज. विषाद खेद
अुधअी–स्त्री दीमक बँबअी.
अुधडणे–क्रि. स. अुधेडना. फाडना मार भगाना.

अुघळणे–क्रि. स अुंडेलना. अूपर फेकना. अुडाना (धन). समाप्त होना
–क्रि अ. तितर बितर होना. अुछलना भटकना.
अुघळ्या–वि. अुडाअू
अुधाण–न ज्वार१ (पूरा). जोश
अुध्वस्त–वि नष्टभ्रष्ट तहसनहस
अुनाड–वि आवारा अुठल्लू स्वच्छंद
अुनाडणे–क्रि अ. भटकना आवारगी करना.
अुन्हातान्हात–कडी धपमे
अुन्हाळा–पु गरमीकी रितु२. अूमस. अनाथ (होना). अभाव कमी२.
अुन्हाळी–स्त्री. अेक मूत्ररोग. जगली तिल का पौधा. सरफोका१
अुपक्रम–पु. नया आरभ सदर्भ. अुद्योग
अुपजणे–क्रि अ अुपजना. पैदा होना
अुपजत–क्रि वि. जन्मसे. स्वाभाविक
अुपजीविका–स्त्री आजीविका
अुपटणे–क्रि स जड मूलसे अुखडना अेठना (धन) अुठा जाना
–क्रि अ बाहर निकल आना टपक पडना. शुरू होना (रोग). आ गिरना.
अुपटसुभ–वि अनकटोटा. अुठल्लू अनब्याहा
अुपटसूळ–वि आकस्मिक झगडालू. अललटप्पू अैरागैरा
–खाद्यावर घेणे–आ बैल मुझे मार आ बला गले पड
अुपडा–वि औधा. पट
–ताब्या–पत्नी का कपडेसे होना.
अुपद्रव–पु. पीडा२. बला२. कष्ट. भूतबाधा२. रोग.
अुपद्व्याप–पु. अकारण कष्ट. परिश्रम. व्यर्थ की मिहनत. नटखटी२. अूधम. घापत–घोल.
अुपनाम–न कुलका नाम. बुलाने का-नाम.
अुपन्यास–पु. अच्छी तरह विचार को अुपस्थित करना; रखना. भूमिका बाँधना. प्रारंभ. अुपक्रम.
अुपपत्ति–स्त्री. कार्यकारण सबध. युक्ति युक्तियुक्त विवेचन. सप्रमाण सिद्धान्त.
अुपभोगणे–क्रि अ. अनुभव करना. अुपभोग करना स्वाद चखना.
अुपमर्द–पु अपमान. हेठी२
अुपमा–स्त्री. दृष्टात१. तुलना. पटतर१. अुपमा.
अुपयोगी–वि अुपयुक्त. काम का. आवश्यक.
अुपयोजणे–क्रि. अ. अुपयोग करना काम मे लाना.
अुपरणे–न अुपरना१. दुपट्टा१.
अुपरति–स्त्री पछतावा१. अुदासीनता. वैराग्य.
अुपरांत–क्रि वि. अलावा. के बाद.
अुपलसरी–स्त्री अनंतमूल१.
अुपलेट–पु. कुट.
अुपवर–वि. सयानी. व्याह के योग्य. सभोगक्षम.
अुपवास–पु. नागा निराहार. अुपवास.
अुपसणे–क्रि. सि. खीचना. बाहर निकालना.
अुपसर्ग–पु. पीडा१. अुपसर्ग.

अुपसागर–पु खाडी.
अुपसूचना–स्त्री. सशोधन१ सशुद्धि.
अुपहार–पु भेंट१ सौगात२. जलपान. नाश्ता
अुपहास–पु. मश्करी२. खिल्ली२ अपमान
अुपाध्या–पु. पाधा पुरोहित.
–भेटणे–चोरी हो जाना.
अुपाशी } –वि भूखा. अुपवासी.
–पोटी } निराहार.
अुपास–पु अुपवास. व्रत
–तापास–व्रत, नियम आदि रखना
अुपाहार–पु जलपान. कलेवा.
अुपेक्षणे–क्रि. अ. ध्यान न देना. तजना. [त्याग१.
अुपेक्षा–स्त्री अनादर१ अुपेक्षा.
अुपोद्घात–पु प्रारभ. परिचय भूमिका२. विषय प्रवेश.
अुपोषण–न व्रत१. अुपवास१
अुफराटा–वि. विपरीत. अुलटा. भ्रमपूर्ण
अुफाड्याचा–वि जलद बढनेवाला. हट्टाकट्टा
अुफाळणे–क्रि अ. उफनना भडकना. (आग), अुछलना (पानी). फाँदना
अुबट–वि कुनकुना. अुग्र गध आनेवाला सडा हुआ
अुबणे–क्रि. अ गरम होना दम घुटना बेचैन होना. अुबसना. अुबीठना.
अुबदार–वि. गर्म अूनी
अुबर–पु गूलर का पेड पके केले के, चावल के आटे मे, पकोडे.
–स्त्री आयु
–न गूलर का फल.
अुबराचे फूल–दुर्लभ वस्तु. कभी न मिलनेवाला व्यक्ति
अुबरटा– } पु. देहली२. चौखट२
अुबरा– }
अुबवणे } क्रि स सेना. पकाना
अुबविणे } (पाल मे).
अुबारा–पु गरमी२. अूमस. मायार२(धन). अधिकता
अुभट–वि खडा सीधा. लबा
अुभयत } क्रि. वि. दोनो. दोनो ओर
अुभयता }
अुभा–वि खडा तना हुआ स्थिर. सीधा. पूरे लगातार चलनेवाली (बारिश). सामनेका.
–दावा–पु हाडवैर
–धरणे–नियत्रणमे रखना.
–टाकणे–आ धमकना
–राहणे–वसूल होना (लागत). घबराना सामने आना.
अुभारणी–स्त्री. रचना. बनाव१. विस्तार१.
अुभारणे–क्रि स. स्थापित करना. खडा करना अूपर अुठाना
अुमगणे–क्रि स दीख पडना पाना. पहचानना प्रकट होना.
अुमज–पु बोध ज्ञान. समझ२
अुमजणे–क्रि अ. जान पडना. बूझना जंचना
अुमटणे–क्रि अ अंकित होना प्रकट होना. सुनाअी देना. अुठना स्पष्ट होना.

अुमदा–वि अच्छा अुदार. सुदर
अुमलणे–क्रि अ खिलना. चटकना
अुमळणे–क्रि अ अधूरा जाना अुखडना.
अुमाठा–पु टीला पहाडकी चोटी क्षितिज. चौखट२
अुमाळा–पु लहर२ अुछाल. मचली२. आवेग अुबाल जोर जोश
अुमेद } स्त्री आशा अुम्मीद विश्वास१.
अुमेदी } अुत्साह१ अुमंग धैर्य१ जवानी
अुरक–पु. हथफेर युक्ति२. ढग कुशलता२
अुरकणे–क्रि स पूरा करना. समाप्त करना पार करना
अुरणे–क्रि अ बचना शेष रहना
अुरफोड–स्त्री कठिन परिश्रम१ माथापच्ची
अुरलेसुरले–क्रि. वि. बचा खुचा
अुरुस–पु. जत्रा२ अुत्सव अुर्स.
अुर्फ–अव्य अर्थात्.
अुर्मट–वि गुस्ताख अुद्दण्ड अकडैत
अुलगडणे–क्रि स सुलझाना. खोलना पलटना.
–क्रि अ. हल मिलना खुल जाना.
अुलगडा–पु निर्णय. अन्त. व्यवस्था२ ऋणमुक्तता२ स्पष्टीकरण
अुलघाल–स्त्री. बेचैनी. अशान्ति. झझट१.
अुलट–क्रि वि अुलटे. अुलटकर विरुद्ध सामने (अुत्तर)
अुलटणे–क्रि स. अुलट देना. फिरना. फेरना. पलटना. बदलना. पलटा खाना

अुलटा–वि. विपरीत. औधा. विरुद्ध अुलटे.
अुलटी–स्त्री कै. वमन१. अुलटी. कुदान विरुद्ध बर्ताव१.
–अबारी–भीख की झोली.
अुलणे–क्रि अ. फटना. दरकना. चिरना.
अुलथणे–न करोनी२. कडछी२. चमार का लकडी का ढॉचा.
–क्रि स अुलटना. चत्ता करना. फेरना. अुलट पुलट करना. अुरसना
–क्रि अ अुलटा होना. मर जाना.
अुलथा–वि चित. सीधे मुँह.
अुलाढाल–स्त्री अुलट फेर१. क्राति. अुथल–पुथल१. परिवर्तन१. धधा.
अुल्लघणे–क्रि. स. लाँघना पार होना मर्यादासे बाहर होना.
अुल्लेख–पु. चर्चा२. निर्देश. अुल्लेख. वर्णन
अुल्हास–पु अुत्साह चाव. आनद
अुश्शाप–पु शाप से छुटकारे का आशीर्वाद
अुशिरा–क्रि वि देरीसे.
अुशी–स्त्री सिरहानी तकिया. अुछाल
अुशीर–पु देर२. देरी२. विलंब. अवधि२ खस (औषधी).
अुष.काल–पु. अुषाकाल. प्रभात. तडका. [चटाअी२.
अुष्टावण–न. चटावन १. खीर
अुष्टा–वि. जूठा. भोजन के बाद जूठे मुँहवाला.

अुप्टे–न. जूठन२ भोजन किया हुआ बरतन या पत्ता.
–खरकट करणे–चौका देना.
अुमकटणे–क्रि स अस्तव्यस्त करना. बिगाडना खोल देना बिखरना.
अुमण–स्त्री कसक हूक
अुमन–स्त्री अवकाश. आराम.
अुसनवार–क्रि वि अुधार मॉग कर.
अुसना–वि. मँगनी का. अुधार दिखावटी
अुसने–न प्रतिशोध१ बदला१ अुधार
अुमपणे–क्रि. स. अुलीचना बाहर निकालना.
अुसवणे
अुसविणे } क्रि स अुधेडना
अुसळ–स्त्री मूँग मटर आदि का बनाया साग दालमोठ.
अुसळणे–क्रि अ. अुछलना अूपर अुठना अुछल पडना (क्रोधसे)
अुसळी–स्त्री. अुछाल. आवेग१
अुसासा–पु. लम्बी सॉस अुसाँस. विश्राम
अुसे–न. सिरहाना१. तकिया१. अुसीसा१
अुस्तरणे–क्रि स. खपरैल खोलना खुला करना अुधेडना अलग अलग करना.
अुहु
अुहू } अव्य नही अं हं !
अुळा–पु भुना हुआ बूट
अुक्षी–स्त्री. कोकोरज१.

अू

अू–स्त्री जूँ. चिल्लड १.
अू–अव्य. क्या ? छीः ! हे ?
अूठ–क्रि अ. खडा हो जा ! अुठ.
अूत–पु अुफान अुन्माद. अति २. विपुलता२ ज्वार२. नशा.
अूद–पु धूपः लोबान. अगर का पेड.
–न अूद बिलाव१.
अूद किराअीत–न. तितखन१.
अून–वि कम. थोडा. अधूरा. गरम. ताजा
–न धूप२. घाम १
–खाणे–घमाना
अूब–स्त्री.. गरमाहट गर्व. भरोसा आधार.
अूर–पु छाती२. अूर स्तन
–दाटणे–छाती अुमड आना. छाती थामकर रह जाना
–फाटणे–छाती फटना (दरकना)
–बडविणे–छाती पीटना छाती कूटना
अुरावर घालणें–छाती पर दे मारना (गाली)
अुरी फुटणे–मरना
अूर्फ–वि अर्थात् अुपनाम का.
अूर्मि
अूर्मी } स्त्री लनक. तरंग लहर
अूस
अूस } पु गन्ना. अीख. अूख.
अूं हूं–अव्य नही! नही ! छि :

ऋ

ऋणानुबध–पु पूर्वसबध. नाता. स्नेह.

ऋतु–पु. रितु२. मौसम.

–काल–पु गर्भधारण का समय. गौना.

–दर्शन } पहले पहल कपडोंसे
–प्राप्ति– } होना.पाँव छूटना.

–शांति–ऋतुदान की धार्मिक विधि.

अे

अे–अव्य अरे ! अरी !
अेककल्ली–वि. सनकी. जिद्दी
अेकच अेक–वि केवल अेक अेकमात्र.
अेकचित्त–न प्रीतिभोजमें सबका खाना समाप्त होनेका अिशारा.
अेकछत्री–वि अेकतत्रवाला अेक ही के अधिकारमे होनेवाला. अकछत्र
अेकजात–वि अेक ही नमूने के बहुत अच्छा. शुद्ध
अेकजिनसी–वि. अेक ही तरह का अेकरूप.
अेकजीव–वि अेकरस अेकरूप अेकाकार
अेकजूट–स्त्री अेका१. अेकात्मता.
अेकटा–वि अकेला
–दुकटा–अिक्का दुक्का.
अेकतरफी–वि अिकतरफा. पक्षपाती
अेकता–स्त्री. अेका१. मेल१.
अेकतानता–स्त्री अेकाग्रता.
अेकत्र–क्रि. वि अिकट्ठा. अेक साथ.
–कुटुब– न. सयुक्त परिवार१.
अेकदर–वि कुल सब मिलाकर. थोक.
अेकदरीत–क्रि.वि थोडे मे. मतलब कि.
अेकदा–क्रि. वि. अेक बार. किसी समय.
अेकदाचा– क्रि वि. किसी तरह
अेकदाणी–स्त्री. अिकहरा हार (अिसमे प्राय. सोनेके ४० दाने होते है।
अेकनिष्ठ–वि. दृढ अेकनिष्ठ
अेकपट–वि अेक गुना.
अेकपदरी–वि. अिकहरा.
अेकपाखी–वि अेक पलिया
अेकपाठी–वि अेकही बार सुनने या पढने से कठस्थ करनेवाला.
अेकपेडी–वि अेक परतवाली (वेणी) अेकहरा (हार).
अेकमजली–वि. अिकतल्ला.
अेकमार्गी–वि. भोला भाला. सीधा सादा.
अेकमेक–वि. परस्पर आपसमे.
अेकर–पु. अेकड (४८४० वर्ग गज)
अेकलकोंडा–वि. अेकातप्रिय. चिडचिडा.
अेकवटणें–क्रि. अ. जमा होना मिल जाना. सगठित होना.
अेकवाक्यता–स्त्री. अैकमत्य. मेल
अेकवार–क्रि वि. अेक बार.
अेकवीस–वि. २१. अिक्कीस.
अेकसत्ताक–वि. तानाशाही

ेकसघ } –वि अखण्ड.
ेकसधो } बिना जोड का
ेकसष्ट–वि ६१ अिकसठ.
ेकमारखा–क्रि वि लगातार.
सतत अेक जैसा. हू ब हू.
ेकाअेकी } –क्रि वि अेकाअेक
ेकाको } सहसा
ेकाकी–वि. अकेला. असहाय.
अेकागो–वि. अिकतरफा. अेक ही
दृष्टिकोण से (कथन).
अेकाडेपणा–पु अेकातप्रियता२.
सकीर्णता२ सनकीपन
अेकादा–वि कोअी. कोअी कोअी.
अेकाध कही.
अेकी–स्त्री अेका१. मित्रता मेल१
स्नेह१
अेकुण } क्रि वि सो. कुल साराश
अेकूण } मतलब कि.
–अेक–सब के सब
–अेंशी–वि ७९ अुनासी
–चाळीस–वि ३९. अुनतालीस
–तीस–वि २९ अुनतीस
–नव्वद–वि ८९ नवासी.
–पन्नास–वि. ४९ अुनचास.
–वीस
अेकोणीस } . वि १९. अुन्नीस.
–सत्तर
–हत्तर } वि. ६९. अुनहत्तर
–साठ–वि ५९. अुनसाठ
अेकुलता
–अेक } वि. अिकलौता. अकेला.
अेकेक–क्रि वि अेक अेक करके. जो
भी देखो.

अेके चाळ-
–चाळीस } वि ४१. अिकतालीस
अेकेरी–वि. अिकहरा. अेक परत का
बारीक. तूकार से.
–वर येणे–झगडेपर अुतारू होना.
अेकोपा–पु मेल सगठन. सहयोग.
अेक्का–पु अेक ताल लगातार २४
घटे तक भजन अेक्का (ताश मे)
अेक्की२.
अेक्यायशी–वि ८१. अिक्यासी.
अेक्याण्णव–वि ९१ अिकानबे.
अेक्या माळेचे मणी–अेकही थैलीके
चट्टे बट्टे.
अेखादा–दे अेकादा.
अेडका–पु. भेडा अेडक. मेढा
अेथे–क्रि वि यहाँ अिस स्थान मे.
अेरड–पु रेड अेरड.
अेरडाचे गुऱ्हाळ–व्यर्थ की माथा-
पच्ची बालू सीचना.
अेरडी–स्त्री अेरड१. रेडी२
अेरडेल–न. रेडी का तेल१.
अेरवी
अेरव्ही } क्रि वि. यो ही. सहजमे
नही तो. अन्यथा. अैसे.
अेलदोडा–पु. अेलची२. अिलायची२.
अेवच–क्रि. वि साराश मतलब.
अेलावालुक–पु. अेलवा.
अेवढा–वि अितना अितना बडा.
अेवीतेवी–क्रि वि अैसे किसी तरह
भी. वैसे भी
अेव्हा–क्रि. वि अब. अिस समय
अेव्हाशी–अबतक. अभी
अेळकोट–पु. खडोबा देव के भगतो
का घोष सब मिलकर प्रयत्न.
अव्यवस्था२. गडबडी२.

ऐ

ऐकणे–क्रि स सुनना. ध्यान देना. मानना.

ऐकावे जनाचे करावे मनाचे–सबकी सुनो, ठीक लगे सो करो

ऐकविणे–क्रि स सुनाना

ऐकीव–वि सुनी सुनायी प्रत्यक्ष प्रमाण न होनेवाली (बात)

ऐक्य–न ऐका१ ऐकता२. सगठन१

ऐट }स्त्री अकड रोबदाब१. ठाठ१.
ऐटी }घमण्ड१ नखरा१. शान.

ऐतखाऊ }–वि. मुफ्तखोर
ऐतोजी }

ऐतवार–पु अितवार रविवार.

ऐदी–वि आलसी सुस्त. छैला.

ऐन–पु असन (वृक्ष).

ऐनवेळी– क्रि वि ठीक मौकेपर. ऐन समय पर

ऐपत–स्त्री. सामर्थ्य. संपन्नता. व्यय-शक्ति.

ऐरण }स्त्री. अहरन २. निहाअी. खेत
ऐरणी } की मेड पर होनेवाला सीमा बतानेका मिट्टीका ढेर. ब्याह में वर की माँ को दिया हुआ वश-पात्र का दान अरनी अग्नि.

ऐवज–पु सपत्ति२ भूसपत्ति२ रोकडा. धन.

ऐवजी–अव्य बदलेमे. स्थानमें.

ऐशी–वि. ८०. अस्सी.

ऐश्वर्य–न. विभव १. प्रतिष्ठा २. प्रभुत्व १

ऐसपैस–क्रि. वि. खुला. विस्तीर्ण. लम्बाचौडा.

ओ

ओ–अव्य. हाँ (बुलानेपर)
–स्त्री. बुलावे का अुत्तर. कै करने की आवाज.

–देणे–अुत्तर देना. सहायता के लिअे झट आना.

–येणे–खाने से अफर जाना.

ओकणे–क्रि अ कै करना. अुलटी करना पेट की बात बता देना. अैठा हुआ धन लौटाना.

ओकती–स्त्री. बेडी.

ओकसाबोकशी–ढारे मारकर (रोना).

ओकारी–स्त्री. अुलटी. कै. वमन१. घृणा घिन. अूब.

ओगण–न ओंगने का तेल.

ओगराळे–न. बाटीवाला कडछा१.

ओगळ–वि. घिनौना. गदा. अमगल.

ओघ–पु. धारा २ प्रवाह१. बाढ२ रूढी२ क्रम. परपरा२. बहाव.

ओघळ–पु छोटी धारा. नाला झरना. बहाव

ओघळणे–क्रि. अ चूना. निकल जाना. झरना. छितराना

ओचा–पु. धोती या साडी (९ गज) का छोर, जो पाँव के पास होता है, अूपर कमर के पास खोसने से बनी तह. दामन. अचल. कोंछ२

ओंजळ–स्त्री. अंजली.
ओंजळीने पाणी पिणे–भिगी बिल्ली होना.
ओझरता–क्रि वि. अस्पष्ट. धुंधलासा.
ओझें–न. बोझ१. भार१. दायित्व१.
ओझेवाली–वि. हलका बोझ उठाने वाली.
ओट–पु देवफल. ओष्ट अमसूल.
ओटा–पु. चबूतरा. छत की मुँडेर. अेक कीडा.
ओटी–स्त्री बरामदा१ छज्जा१. दीर्धा२ ओसारा१. जानवरोंका ओहा१ दुग्धाशय१ ऊधस्१. पेडू१. कोछ.
–भरणे–कोछ भरना.
ओटीत घालणे–दत्तक देना. मढना. रक्षाके लिअे सौंपना.
ओटीचे झाड–न बडहर१. वढारफल१
ओठ–पु ओठ.
ओठाचा जार न वाळणे– रेख न भीजना
ओडका } ओडा }–पु. लट्ठा. शहतीर. कुन्दा. ठीहा.
ओढ–स्त्री खिंचाव१. तनाव१. झुकाव१ आकर्षण१. तगी.
ओढणी–स्त्री ओढनी. चादर.
ओढणे–क्रि स खींचना. सरकाना. तानना चितारना. कश लगाना. पीना. (बीडी, धूमबत्ती). चूसना (स्तन)

ओढवणे–क्रि अ. आ पडना. बीतना.
ओढा–पु. आकर्षण खिंचाव. लेप. झरना नाला झुकाव. जीन की कसनी
ओढाताण–स्त्री खींचातानी अैंचा-तानी.
ओढाळ–वि आवारा. चचल. स्वैर. भटकैया.
ओढून चद्रबळ–नखरे करना. मनमें भावे मूँड हिलावे
–ताणून–खींच खांचकर. नहें कष्टसे
ओणवा–पु दावा२.
–वि निहुरा
ओतकाम–न धातुओंका रस साँचेमें ढालनेका काम
ओतणे–क्रि अ. अंडेलना. ढालना धार बांधकर डालना
ओतीव–वि ढला हुआ. ढलवाँ शुद्ध. निखरा
ओथबणे–क्रि अ. फलों के बोझमें झुकना लटकना. रसमसा होना. रसपूर्ण होना.
ओबडधोबड–वि टेढामेढा. खुर्दरा. बेढब.
ओंबी–स्त्री बाली (गेहुँकी).
ओरखडणे } ओरखाडणे }–क्रि. अ. खुरचना. खरोचना. निखारना. छीलना.
ओरखडा–पु. खोंच२ खरोट खरोंच.
ओरड } ओरडाओरड }–स्त्री. हो हल्ला१. गिला१ चिल्लाहट

ओरडणे– दे अरडणे
ओरपणें } क्रि स मुडकना, जोरसे
ओरबाडणे } अंगलियाँ फेरना (बालो में). खीचना
ओल–स्त्री. नमी दलदल आर्द्रता. ओल १
ओलपदबोल–पु. कुमल सनुकपाशी
ओलसर–वि भीनासा गीलासा
ओला–वि ओदा भीना गीला नम
–चहा–पु गतषेना. अगिया घास
–दुष्काळ–अतिवृष्टीसे अकाल
ओलांडणे–क्रि अ लांघना पार होना
ओलावा–पु दे ओल. सहानुभूति १.
ओली–वि भीनी गीली आर्द्र
–काडी–हरी घास.
–कूस–जच्ची के बाद गर्भाशय की स्थिति.
–कोरडी भाकर–मोटा खाना
ओले–न. भीगा कपडा गीला वस्त्र. –वि. भीना. गीला.
ओवणे } क्रि स. पिरोना. गूँथना
ओंवणें }
ओवळा–वि अत्यत पवित्र तथा अत्यत अपवित्र के बीच की स्थिति. अमगल.
ओवा–पु अजवायन २ अजमोदा २
ओवाळणी–स्त्री आरती अुतारना. अुतारा. आरती मे दिया दान. भाअी दुज के दिन बहन को दी हुअी भेट निछावर २ परछन.
ओवाळणे–क्रि अ अुतारना. (आरती). दाहिनेसे बाअे मुँहके सामने घुमाकर अुतारना निछावर करना. परछना

ओवी } स्त्री. अेक छद (ज्ञानेश्वरीमे
ओंवी } अिसका अधिक प्रयोग है).
अिस छद का महाराष्ट्रके सतोने सर्व साधारण जनता के लिअे खुल कर अुपयोग किया है। ओवी छद के चार चरण होते है। वर्ण या मात्राओ की संख्या का नियम नही है। किन्तु साधारणतया आठ अक्षर या १५ मात्राअें प्रत्येक चरणमे होती है। महाराष्ट्र की स्त्रियाँ कूटने, पीसने मे या बच्चे को सुलाते समय तथा झूला झूलने मे 'ओवी' गाती है ।
ओव्या गाणे–प्रशसा के पुल बाधना
ओशट–वि तेल से चिकना तिलौछा
–न स्निग्धता २. तेल से चिकनी चीज २ मॉस १
ओशाळणे–क्रि अ झेपना शरमाना.
ओशाळा–वि शरमिन्दा. झेपू दबैल.
ओस– वि वीरान अुजाड, शून्य.
ओसडणे–क्रि अ. अुमड पडना बह जाना.
ओसरणे–क्रि. अ धीमा पडना. घटना.
ओसरी–स्त्री अुसारा १ ओसारा १.
ओसाड–वि. वीरान अुजडा हुआ. निर्जन.
ओहटी } स्त्री. भाटा १ अुतार १.
ओहोटी }
ओहळ } पु. नाला धारा २. झरना.
ओहोळ }
ओ हो–अव्य वाह जी. क्या खूब. ओ हो !

ओळ–स्त्री. पंक्ति कतार. लकीर. चाल ढाल. रीति.

ओळख–स्त्री. परिचय. जान पहचान. जानकारी. चिन्ह१ मिलन१.

ओळखणें–क्रि स पहचानना. जानना भाँपना ताडना.

ओळखदेख } स्त्री. परिचय१
ओळखपाळख } पहचान.

ओळबा– पु. सहावल

औचित्य–न अुपयुक्तता२ योग्यता२.

औजार–न. पाल१. औजार१.

औट–वि. ३॥). साढेतीन

–की–स्त्री. हूंठा१

–घटकेचे राज्य–कुछ क्षणो का अधिकार.

औत–न खेती का औजार. हल१. खेतीके बैलो की गोओी

औदुबर–पु गूलर का पेड.
–न. ताबा१.

औदासिन्य–न अुदासीनता२ तटस्थता२ निश्चिन्तता२.

औपचारिक–वि. दिखावटी. केवल शिष्टाचार मानकर गौरवपरक

औरसचौरस–क्रि. वि. चारो ओर. आसपास. लम्बाओी गुना चौडाओी चौकोर

औषध–न औषध१ दवा२. अुपाय१.

औषधाला नसणे–नाम के वास्ते भी नही

औषधपाणी–न दवादारू२.

औषधी–वि दवा के काम मे आनेवाली (वनस्पति).
–स्त्री जडी बूटी.

औक्षण–न. परछ१. आरती२.

अं

अं-अव्य = अे! क्या कहा ?

अं –अव्य छी:

अंऽऽ–अव्य क्या ?

अंकित–न सेवक१. दास१
वि चिन्हित अंकित.

अंकुर–पु कल्ला कोपल२ अंकुर. अंनी

अंकोल–पु ढेरा (वृक्ष)

अंग– न देह २ अिंद्री २. हिस्सा१. अिकाओी२ अंग१. हाथ१ (किसी-काम मे). पुचारा१. दायित्व१. क्षमता२. हुनर१ फन१.

–काढून घेणे–हाथ खीच लेना.

–चोरणे–कामचोर बनना. अंग-सिकुडना

–झाडणे–छटक जाना. हट जाना.

–टाकणे–लेटना. पछाड खाना सूखना अंग देना.

–मोडून काम करणे–बहुत परिश्रम अुठाना.

–येणे–अंग टूटना

अंगाचा तिळपापड होणे } –आग बबूल
अंगाची लाही होणे } होना.

अंगार बनना अूमस से दम घुटन

अंगावर काटा उभा रहाणे–रोंग खडे हो जाना.

–देणें–हिसाबसे अधिक जिम्मे करन

–पडणे–सिर आ पडना. घाटे आना.

अंगठा–पु. अंगूठा ठेंगा.

अगठी–स्त्री. अंगूठी, मूँदरी.
अगण–न आँगन१. सहन१.
अगाअी–अव्य. लोरी की टेक.
अगारा–पु. भगवानके आगे जलाये धूपकी राख. ज्वार कजलानेका अेक रोग. अंगार. क्रोधी व्यवित
–धुपारा–जादू टोना.
अगीकारणे–क्रि स स्वीकार करना मान्य करना सिर लेना.
अघोळ–स्त्री. स्नान१. नहाना१
अंचवणे–क्रि. अ खाने के बाद हाथ, मुंह धोना वचित होना. गँवाना
अजारणे–गोजारणे–क्रि स. समझा बुझाना प्रेमसे हाथ फेरना.
अंजीर–पु अजीर.
अडी पिल्ली–न रहस्य१ भडाफोड१. खूबियाँ२
अंडे–न. अण्डा १.
अँतडी–स्त्री. } आँत२ अँतडी२.
अँतडे–न. }
–तुटणे–कलेजा फटना (किसी के लिअे)
अतर–न. दो स्थानो के बीच का अतर हृदय१ अवकाश१. भेद१. कसूर२. भूल२. मर्म१.
–देणे–छोड देना. तजना
–पडणे–मनमुटाव होना.
–पाट–पु विवाह के समय वधूवर के बीच पकडा हुआ परदा
अंतरणे–क्रि अ छोड जाना. दूर होना. बिलगाना. मरना
अंतराय–पु. रुकावट२. अडचन२. विछोह.
अंतराळ–न. आकाश१. वायु-मण्डल१. वातावरण१.
अतर्धान–वि.. गायब. ओझल.
अतर्भूत–वि अतर्गत. शामिल.
अतर्याम–न. हृदय१. जी१. मन१.
अत स्थ–वि गुप्त. अप्रकट.
–न. घूँस २.
अत्यज–पु. अछूत.
अथरणे–क्रि स फैलाना बिछाना.
अथरूण–न बिछौना१. बिस्तर१.
–पाहून पाय पसरणे–चादर देख कर पाँव फैलाना
अदण–न दहेज१. दायजा१.
अदाज–पु अदाजा अनुमान. अँकाअी. आगणन
–पत्रक–अनुमानपत्र आयव्ययक.
अदाधुदी–स्त्री अधेर१. अधेरखाता१. अन्याय१.
अदेशा–पु विचार सदेह
अधपरपरा–स्त्री. भेडिया धसान१
अधळा–वि अधा. अविचारी.
अधळे दळते कुत्रे पीठ खाते–अधी पीसे कुत्ता खाय
अधळ्याची माळका–अधोकी मंडली मूर्खोका जमघट.
अधळी कोशिबीर–स्त्री. आँखमिचौनी
अँधार } पु अधेरा.
अंधेर }
अधुक–क्रि वि. धुधला
अधेरी–स्त्री. जेलमे काली कोठरी.
–रात्र–स्त्री अधेरे पखवारे की रात
अबट–वि खटटा खिन्न.
–चिबट–खट्टा, मसालेदार आदि अपथ्य.
–तोड करणे–मुँह लटकाना.
–शोकी–छैला. मनमौजी.

अबणे–क्रि. अ अुबसना. अुबसाना. लटकना (मुँह) किसी खट्टी चीज के खाने से मुँह और दाँत खट्टे होना. अग टूटना (परिश्रम से).
अबरस–पु पके आमो का निचोडा रस
अबराअी–स्त्री अमराअी अबराअी.
अबा–पु आम का पेड. अुसका फल –स्त्री माँ देवी.
अबाडा–पु जूडा पटुआ (पेड).
अबाडी– स्त्री. पटसन १. पाट १.
अबील–स्त्री. ज्वार के आटेमे गरी, खसखस, खाँड मिलाकर बनायी खीर.
अबुटी–स्त्री चुका तिपाती.
अबुली–स्त्री कुत्रा (वनस्पती).
अबूस–वि खट्टा खट्टा-सा.
अबेहळद–स्त्री. आमाहलदी.
अबोण–दे आबोण रिश्वत २.
अबोशी–स्त्री अमचूर १. अैक पौधा
अबोळी–स्त्री. चावलमे अडद की दाल मिलाकर बनायी चरपरी रोटी. चीला १ अुलटा १.
अमळ–वि थोडा. किंचित्
अँहँ–अव्य. नाही करनेका अुद्गार.

क

ककण–न. कगन १. चूडी २. पीले डोरे का पहुँचा (यज्ञ या ब्याह मे) कडा १
ककरी–स्त्री बटे रेशम की लडी.
ककुष्ट–पु नाडिका ककुष्ठ.
ककोळ–पु कवाबचीनी २. शीतलचीनी २.
कगवा–पु कघा.
कगोरा–पु. कगर. कोर २. छोर मुँडेर कगूरा. कँगनी २.
कच–स्त्री. बुरी दशा. संकट.
–पु छेद. कटाव. आटे मे रेत २. ककरी २.
–खाणे–हिम्मत हारना.
कचकच–स्त्री. करदा १. किरकिराहट. कचकची. झगडा १.
–लागणे–किरकिराना.
कचकडा–पु. कछूअे की पीठ. कचकडा.
कचकणे–क्रि अ हिम्मत पस्त होना. पीछे हटना दबना. दरकना कचकचाना.
कचका–पु जोरसे वार. मार जोर रगड २. धाक २. धक्का.
कचरणे–क्रि अ हट जाना. मुकरना कच्ची खाना हार जाना.
कचरा–पु कूडा कचरा कूडा करकट. कंतवार झाडन. कचूर.
कचाकच–क्रि वि खटसे. दे मार
कचाकची–स्त्री. झगडा. मारपीट. मुठभेड.
कचाटी–स्त्री. चगुल १. फँदा १. घबराहट
कचाटीत सापडणे–चंगुलमे फँसना.
कचेरी–स्त्री कार्यालय १ कचहरी न्यायालय १
कचोरी–स्त्री कचौरी. कचौडी.
कच्चा– वि. कच्चा. हरा. अधूरा.

कच्ची कैद–स्त्री. हवालात मे होना.
कजाग–वि. दुष्ट. झगडालू जगली
कजारीण–स्त्री कजरी. बिखरे बालोकी स्त्री
कजूष–वि. कजूस सूम कृपण मक्खीचूस सचकर
कज्जा–पु टटा झगडा नालिश२
कट–पु षडयत्र गुट. छद्म योजना भीतरी चाल२. जाल कुचक्र बदूक का कडा कपडेपर चढा मैल. चौपड मे (×) अैसे निशानवाला स्थान हाथी का गड. साढेतीन हाथ लम्बी घास बाधने की रस्सी. पहेली २
–स्त्री. कमर
कटकट–स्त्री किचकिच कचरकचर टटा१. माथापच्ची किटकिट
–मिटविणे–पीछा छुडाना
कटणे–क्रि अ. चलते बनना हट जाना कट जाना. बीतना.
कटवणे } क्रि स. चलते बनाना.
कटविणे } हँसी अुडाना. काट देना. (पतग).
कटाकटी–क्रि वि. किसीतरह. लगभग कनरब्योतसे.
कटाप–वि. (ताशमे) किसी अेक रग का अेक भी ताश हाथ मे न रखना
कटाव–पु व्यवस्थित रचाअी२. ठाठ. तडक भडक २. अेक छद, (जिस मे पक्तियो की सख्या निश्चित नही होती, कडखे की तरह गाया जाता है) कत्ल२
कटाळणे–क्रि अ. तग आना अूबना. अलसाना. सुस्ताना. अुकताना.
कटाळा–पु अरुचि२ थकावट२. सुस्ती२
कट्टा–वि कट्टर दृढ चतुर हठधर्मी. शूर. साहसी निग्रही.
–पु. चबूतरा. कट्टा कटरा.
कटोरा–पु प्याला कटोरा. कटोरी२.
कठडा–पु. आड२. कटघरा. छज्जा.
कठ–पु. गला गडा (तोतेका)
कठणे–क्रि स सहना. कष्टसे बिताना तय करना (मार्ग)
कठा–पु हार (सोने या मोतियोका).
कठाळी–स्त्री खरिया (जानवरोको पीठपर दोनो ओर रखी जाती है).
–वि बहुत विषयोको अेक ही मे ठूँस कर बनाया (प्रस्ताव).
कठिण } वि कठिन कडा कर्रा
कठीण } कठिया.
कड–स्त्री छोर पक्ष१ किनारा१ अन्त१ सीमा कोर ओर. सिरा१
–पु अेक बलुहा पत्थर.
कड–स्त्री खुजली सनक जोश१.
कडक–वि. कडा कठिन. कठोर. ठोस कडक तेज (बाजार). चुस्त सूखा अप्रिय अुग्र कडी, चिलचिलाती (धूप). जोरदार
कडकडणे–क्रि अ कडकना. गरजना. बहुत गरम होना तूफान आना कडक कर गिरना टूटना
कडकडाट–पु कडकडाहट२ गरजन तर्जन१.

कडकडीत–वि. अति अुष्ण. चिलचिलाती (धूप). स्पष्ट (भाषण). अत्यत शुद्ध. कट्टर (पवित्रता) सूखा हुआ. कडकड आवाज करनेवाला कठोर. कडा.

कडकडून–क्रि. वि गडा कर (दाँत) कसकर (मिलना). किटकिटाकर.

कडकी–स्त्री. अुष्णता (शरीरमें) गरमी जलन.

कडता–पु तौलकर अेक मन वस्तु देनेपर अूपर से दिया गया घलुआ.

कडधान्य–न अनाज, जिस की दाल बनती हो दलहन१.

कडदोरा–पु करधनी२. तगडी

कडबा–पु कडबी २ घास. कटिया.

कडबोळे–न सात अनाजो के आटे की नमकीन, अर्धगोल खाद्य वस्तु. सतनजा.

कडमडवेल–स्त्री. अमलवेल. कस्सर.

कडवट–वि. कुछ कडुआ. कसैला.

कडवा–वि. कडुआ. क्रोधी. शूर. निर्भीक साहसी. कठोर.

कडवी नाअी–स्त्री. राकस गड्डा.

कडवे–न. ,कडी (गानेकी). गीतका पद

कडमर–वि कसैला.
–पु अेक पौधा (अश्वरोग की दवा).

कडा–पु. पहाडकी खडी ढलान२. नुकीली चोटी२. कगारा.

कडाडणे–क्रि अ. कडकडाहट के साथ टूटना. खट्से दरकना. गरज अठना.

कडी–स्त्री कुडी. साँकल. छल्ला१. कडी लड मात (करना).
–पाट–छत२ चादर२. तख्तपोशी२.

कडी–स्त्री अफवाह गप भनक.

कडू–वि. कडुआ. तीता स्वादहीन (मुँह). अप्रिय निर्दयी. अूसर (भूमि)
–न अफीम२ केचुली (रात मे नाम नहीं लिया जाता अिससे 'कडू' कहते हैं). जारज.
–अुडी–स्त्री. सुलतान चपा१.

कडू कारले, तुपात तळले, साखरेत घोळले तरी कडू ते कडूच–खर को गग न्हवाअिये तअू न छोडे छार।
–कारळे–न वाकची२
–चोचे–पु नरिचा. हर्रव.
–दोडके–न कडवी तुरअी२.
–जहर–वि अत्यत कडुआ.
–निब–पु नीम का पेड.
–भोपळा–पु कडवी तुबी२.

कडू–स्त्री. खुजली. तेहा१ मस्ती

कडे–अव्य-तरफ. ओर.
–क्रि. वि गोद मे

कडे–न. कडा१. कंगन१. घेरा१ बडी खडवा२. डफली२ अुहिया१

कडेकपाट–न. पहाडी गुहा दुर्गम स्थान

कडेकोट–वि. पूरीतरह लैस पूरा

कडेलोट–पु पहाड के कगारेसे नीचे धकेल देनेका दण्ड पराकाष्ठा अतिरेक अध पात.

कडोसरी–स्त्री. टेट २. धोती की मुर्री.

कड्याळ–न. झूठा आरोप१. सकट१.

कढ–पु. अुबाल. अफान. आँच२. अुमाड

कढओी–स्त्री. कडाह१ कडाही कढाओी. करल१.
कढणे–क्रि अ. अुबलना खौलना.
कढत–वि. अुष्ण गरम
कढविणे–क्रि स. अुबालना खौलाना गलाना
कढी–स्त्री कढी (छाछमे बेसन मिलाकर).
–पातळ होणे–घबराना बीमारीसे दुबला होना
–निब }
–लिब } पु हरि. कटनीम
कण–पु कण सीकर
कणकण–स्त्री कँपकँपी सिहरन.
कणकणणें–क्रि अ. अग टूटना.
कणखर–वि. कडा दृढ मजबूत टिकाअू हटटा कट्टा
कणग–स्त्री. खत्ती (बासकी बनायी) खत्ता१
कणगा– पु बडा खत्ता कोठार भडार
कणा–पु. रीढ२ दो पहाडो के बीचका अूँचा मार्ग. गरेडी२ अरहट १. अखौटा १. धुर १ साडी की प्रथम लपेट. अेक पेड गोल बनाने का औजार (सुनार का).
कणी–स्त्री कनकी. कनी. खुट्टी
कणिक }–स्त्री गेहूँका आटा
कणीक }
–मळणे–गुधना. माँडना.
–तिबणे– } कचूमर निकालना
–मअू करणे } बहुत पीटना
कणीस–न. भुट्टा१. बाल (केवडेकी)
कण्हणें–क्रि. अ. कराहना.

कण्हेर }स्त्री. कनेर१.
कण्हेरी }
कतरण–स्त्री कतरन२ कटन२.
कतवार–न. कूडा–करकट१. कतवार१. निकम्मोका झुण्ड१.
कतेरा–पु कतीरा.
कत्तल–स्त्री. वध. हत्या. कत्ल.
–खाना–पु बूचडखाना कमेला
कत्राट–न ठेका१ झमेला१.
–दार–पु ठेकेदार.
कथली–स्त्री राँगेका पतीला.
कथा–स्त्री कहानी. किस्सा१. हाल१. हरि–कीर्तन, [खडे होकर, मजीरे, मृदग आदि की सहायता से, दिया गया सगीत भाषण, जिसके पूर्वार्धमे किसी सत–वचनकी व्याख्या और अुत्तरार्ध मे, अुसकी पुष्टिमे पौराणिक या अैतिहासिक घटना का वर्णन. महाराष्ट्र की विशेषता] किये हुअे काम१ हस्ती२ बिसात२
कथा–स्त्री गुदडी. कम्बल१.
कथानक–न सविधानक (नाटक, अुप-न्यास का) कथावस्तु
कथील–न. राँगा१ कथीर२.
कथेकरी–पु 'कथा' करनेवाला हरिदास. कथक्कड
कद–पु रेशम की धोती, जो कर्म-काण्डके समय ही पहनी जाती है। सामर्थ्य२.
–स्त्री महत्त्व१. कद१. मोटाअी ठोसपन१.
कंद–पु कदा. कद मूल. जड२. गाँठ२
कंदन–न. सहार१. नाश१.

कदर–स्त्री योग्यता मान. मूल्य. कडा बरताव१ रोब१. धाक२.
कदा–क्रि वि कब कभी
–काळी–किसी समय कभी कभी.
कदाचित्– अव्य शायद भूल से कदाच. कदाचित्
कदान्न–न कदन्न१.
कदी–वि. कद के रग का, मटमैला.
–पेढा–पेडे की अेक किस्म.
कदील–पु लालटेन २.
कदुक–पु. हालगोला१. गेद१
कधी–क्रि वि. कब. किस दिन.
–कधी }–कभी कभी.
–मधी }
–काळी–शायद किसी समय. बहुत दिन बीते.
–तरी }–कभी न कभी.
–ना कधी }–बडे भाग्यसे भूले भटके
–नव्हत }
कनकावळा–पु कनकौआ. कागज मे बनाया आतिषबाजी का बाण.
कनवट }–स्त्री टेट २. अटी २
कनवटी }
कनवाळू–वि. दयालु भावुक प्रेमी. सहानुभूतिक.
कनी–अव्य सुना?
कनीयार–पु कठचपा कनिआर
कनोचा–पु. कनोछा.
कन्यका–स्त्री. कन्या. पुत्री
कपची–स्त्री कत्तल.१ छिपटी
कपट–न. जाल१ छल१. कपट१. चलचूक२
कपटा–पु. टूकडा.
कपटी–वि. छली. धोखेबाज. घुनिया
कपदार्थ–वि. तुच्छ. क्षुद्र.
कपर्दिक–स्त्री कौडी. फूटी कौडी
कपाट–न कबाट२ भडरिया१. अलमारी२ दरवाजा१. गुहा२.
कपात–स्त्री काट२. कटाव१.
कपार–स्त्री पहाड की खोडर. कदरा.
कपारी–स्त्री कॅपकॅंपी. थरथरी.
कपाळ–न. मत्था१ माथा१. खप्पर१. दैव१ भाग्य१ भिक्षापात्र१.
–करटा–वि अभागी. असगुनी.
–अव्य सिर !
–अुठणे }माथा ठनकना
–चढणे }
–फुटणे–विपत्ति मे फँसना. पति का मर जाना
कपाळफोडी–स्त्री कानफाट.
कपाळाचे कातडे नेणार?–कौन क्या बिगाडेगा?
–ला आठचा घालणे–माथेपर वल पडना. तेवर बदलना.
–हात लावणे–निराश हो जाना.
कपाळी येणे– भाग्य मे बदना.
कपाशी–स्त्री }कपास रुअी.
कपास–पु. }
कपिला–पु कमिला. कंबिला.
कप–पु. कपन. सिहरन२. सिहरी२.
कपुरफुटी–स्त्री. गोरखबुटी. कपुरी-जडी.
कपू–पु. अड्डा गुट. दल.
कप्पा–पु खाना१. घिरनी२. चरखी२. टोकरा, झाबा (छुहारा, खजूर जैसे चीजो का).
कप्पी–स्त्री. गरारी. घिरनी.
कफज्वर–पु. गुर्गरी२.

कफल्लक–वि. अकिंचन गरीब कंगाल.

कबक्ती–स्त्री शामत

कबजा–पु. ताबा. अधिकार. बंडी२ कब्जा

कबजे गहाण–न फलोपभोग प्राधि (आधि = गिरवी). गिरवी स्थावर संपत्ति, जिस की आय से ऋण चुका लिया जाता है

कबंध–न. बिना सिर का शरीर१ धड१

कबर–स्त्री कब्र वेणी. जूडा१ कबर (अेक झाडी).

कबर–स्त्री कमर. कटि.

–कसणे }कमर कसना.
–बाँधणे

कबुलायत–स्त्री कबूलियत. करार१.

कबुली– स्त्री. स्वीकृति. मान्यता.

कबूल–क्रि. वि. मान्य पसंद.

कब्जा–दे कबजा.

कमकुवत–वि कमजोर दब्बू. दुबला

कमतरता–स्त्री कमी न्यूनता

कमर–दे. कबर.

कमल }न. कमल१ केवा१. कँवल१
कमळ पंकज१. अंबुज१.

कमविणे–क्रि. अ स. कमाना प्राप्त करना सिझाना (चमडा). अुपजाअू बनाना.

कमाअी–स्त्री आय लाभ१ पूर्वसंचित१ पूँजी. मलाअी. सिझाअी.

कमान–स्त्री मिहराब. चोब. धनुष्य१. कमान१. कमानी.

कमावणे }दे. कमविणे.
कमाविणे

कमावता–वि. कमाअू.

कमी–वि. कम. थोडा. ओछा.

–पणा–पु हलकापन.

कमोद–पु करमोद (सुगंधित चावल). सुखदास

कयास–पु अनुमान अंदाजा.

कर–पु. हाथ. सूँड. किरन २. कर. ओगा. चुंगी२. लगान. राजस्व. खोची२.

–स्त्री–ग्रहण, संक्रान्ति तथा होली का दूसरा दिन, जो अशुभ माना जाता है।

करकचा–पु. कसकर बांधने से पडा निशान. घट्टा.

करकरणे–क्रि. अ. कौअे की गुहार. कटकटाना. करंर आवाज होना. कर्कश अप्रिय बोलना.

करकरीत–वि. बिलकुल नया. चरमर (जूता).

–तिन्हीसाजा– सअी साँझमे.

करकरून–क्रि. वि. खूब कसकर

करकोचा–पु कराँकुल (पछी). घट्टा.

करंगळी–स्त्री. छीगुनी. छोटी अंगुली. कानी

करगोटा–पु करधनी. करगता२. कटिबंध

करज–पु. कंजा. कट करंजा किरमास.

करंजी–स्त्री. कंजा१. करंजा की फली; बीज१. गुच्छी. अेक मिठाअी.

करंजेल–न. करंजे के बीजोका तेल१.

करट–न. अेक अत्यंत कडुआ फल१. बहुत जलनेवाला फोडा. साअी२. मृत के ग्यारहवी का श्राद्ध१

करंटा–वि अभागा भाग्यहीन बोदा। मंद. (विचार)

करटी –
करटी –
करवटी –
} स्त्री फोडा पीब भरा. धव करोटी खोपडी. नारियल की करोटी.

करटुले–न –खेकसा१

करटोळे–न ककोडा१ किरा१.

करड–स्त्री। अेक ही बार कूटा हुआ धान१ छिलका निकला हुआ। चावल१

करडाणी–स्त्री मालकगनी.

करडअी–स्त्री घमोअी (जिसके बीजों का तेल खाते है) कुसुम

करडा–वि भूरा धूमिल कडा कठोर सख्त कडा

–पु छल्ले बनानेका सुनार का औजार

करटा–पु डिब्बा करड खाँचा कडाल बँमोला करडक. पेडके तनमे काटा लठ्ठा.

करडी–वि स्त्री भूरी कडी. कठोर निर्दयी

–नजर–स्त्री कडी नजर अवकृपा

करडी–स्त्री छोटी टोकरी पिटारी झपटी कगअी (झाडी).

करडू
करडूं
} न मेमना१.

करणा–पु तुरही२ भोंपू. सिंगा. करनाअी२

–फुकणे–समूचे गाँव को भोजन का निमंत्रण देना

करणी–स्त्री करनी. कन्नी१ (थवअी का औजार) करतूत२ काम१. कर्म१. बरताव१. कला. माया (प्रभुकी). कन्या की ओर से बारातियोंको, दहेज के अलावा, दी गअी वस्तुअें जादूटोना१. पराक्रम१ वर्गमूल१ ठीक पूर्णांकमें न निकलनेवाली सख्या.

करणे–क्रि स करना

–न काम.

करदळ
करदळी
} स्त्री फूल का अेक पौधा. कदली

करदा–पु खेतिहर

करपट–वि अजीर्ण के कारण आनेवाला दुर्गंधयुक्त (डकार).

करपणे–क्रि. अ जल जाना (रोटी, भात) भुनना सूख जाना.

करपुतळी–स्त्री फूल का थाली में काजल पोतकर बत्ती के अुजेले में भविष्य देखने की रीत अंगूठे के नाखूनपर भी अिसीतरह देखते हैं

करफस–न. अजमोद१

करंबळ–न कमरख का पेड.

करबेळ–न. अेक पेड तथा अुसका फल.

करमणूक–स्त्री मनोविनोद१. बहलाव१ मनोरंजन१. गमत.

करमणे–क्रि अ. कल पडना. अच्छा लगना.

करमर
करमळ
} न. कमरख१

करवटी–स्त्री नारियल की करोटी.

करवड–स्त्री. करौनी (दूध की)

करवत–स्त्री. आरा१ करौत१.

करवती–स्त्री. काला गूलर१.

–काठ–पु. दनदानेदार रेशमी. किनारी२.

करवंद– } स्त्री. करौंदा १.
करवद.– }

करवली–स्त्री ब्याहके समय वधू तथा वर के पीछे कलश लेकर खडा रहनेवाली स्त्री

करवा–पु गडरीर२ दबा हुआ मोती.

करा–पु.'करवली' के हाथ में होने. वाला कलश (पानी भर कर अूपर आम के पत्ते डालते हैं), और अुसपर चोटीवाला नारियल. मगलागौरी के पूजन के बाद अेक बरतन मे चरणतीर्थ भरकर अुमके मुंह पर कपडा बाँध, अूपर रखा माठे तेल का दिया।

करामत–स्त्री. चतुरता कौशल्य१.

करार–पु अिकरार. करार. गिरामट सविदा. पक्की बात.

–नामा–पु. प्रसविदा. अकडबदी.

–मदार–पु. वचन. शपथ२.

करारी–वि. धुन का पक्का. दृढ. कट्टर. करार.

करिता–अव्य. के लिअे. के कारण.

करिमर–पु केदु (पेड).

करी–पु. चिल्ला. चिलर. बैरि

करीर–पु करील

करून–अव्य. कर. करके.

कर्कश–वि. चुभनी. कटोर. कान के परदे फाडनेवाला. निर्दयी.

कर्कशा–स्त्री. लडाकी स्त्री. कठोर आवाजवाली. कर्कशा.

कर्ज–न ऋण१. कर्जा१. कर्ज१.

–बाजारी–वि जो बहुतो का ऋणी हो

–रोखा–पु. ऋण पत्र.

–वाम–न हर तरह का ऋण१.

–फेडणे–ऋण चुकाना. कर्ज अुतारना.

कर्जाअू–वि. अुधार

कर्णफूल–न गुजिया२. गुझी२.

कर्णा—दे करणा

कर्णाचा अवतार–बडे दाता. दानवीर.

कर्णोपकर्णी–क्रि. वि. सुनी सुनायी (बात)

कर्तृत्व–न कार्यक्षमता२ योग्यता२. पराक्रम१ सामर्थ२

कर्दनकाळ–वि. क्रूर क्रोधी. जमराज के ममान.

कर्दळ } स्त्री कदली का पेड.
कर्दळी } (फूलपौधा)

कर्म–न काम१ धार्मिक विधि२. भाग्य१ कर्म१ (व्याकरण) सभोग१ मायाका काम

–कटकट–स्त्री बला माथापच्ची.

–माझे–मेरा सिर !

–कथा } स्त्री. रामकहानी.
–कहाणी }

–चाडाळ–पु महादुष्ट. दुरात्मा.

–धर्मसयोग–पु सजोग.

–भोग–पु प्रारब्ध का फल. कर्मभोग.

–मार्गी–वि कर्मठ कर्मनिष्ठ

–योग–पु. कर्मभोग. सजोग. कर्मवाद. ज्ञान ही मोक्ष का साधन होनेपर भी बिना कर्म के रहना हर प्रकार से असम्भव होने से, कर्मोका बधकत्व नष्ट होने के लिअे कर्मों का रच भी त्याग न करते हुअे अन्त तक अुन्ही को निष्काम बुद्धिसे करते रहने का योग (गीता रहस्य-लो. तिलक)

कर्मठ--वि धार्मिक कर्मों की विधि को बारीकी से बरतनेवाला.कर्मकाण्डी

कऱ्हा–दे. करा.

कऱ्हाडा–पु महाराष्ट्रीय ब्राह्मणों की अेक अुपजाति.

कल–पु. झुकाव. रुझान. रुख. घटाव.

कलकलणे–क्रि अ. कसमसाना. घबराना.

कलकल स्त्री } शोर१ धूम२ हल्ला१.
कलकलाट पु } कोलाहल१. चिल्लाहट २ हंगामा१

कलगी– } स्त्री. कलगी चवर(घोडेका)
कलगी– }

कलडणे–क्रि अ. झुकना. अेक ओर नवना

कलणे–क्रि. अ. झुकना. ढलना.

कलता–वि. अेक ओर झुका हुआ. कुछ टेढा.

कलथा–पु करोनी२. कडछी२.

कलप–पु खिजाब केशकल्प.

कलम–न. महत्त्वपूर्ण बात२. पद१. कलम१ (करना). कूँची२. तूलिका२ लेखनी२. काट छाँट१. धारा२ (विधि). कण्डिका२. परिच्छेद१ पच्ची का अेक औजार. अुधार लेनदेन का विभाग१.

-वार–वि. क्रम से.

कलह–पु. बखेडा. झगडा. टंटा.

कला } स्त्री गुण१. हथौटी प्रवीणता.
कळा } कला चातुरी कारीगरी. चंद्रकला. १६ वाँ भाग शोभा. ओप१ रूप१. शिल्प१. अंश१

कलागत–स्त्री. झगडा. कलह.

कलाटणी–स्त्री. पलटा१. कलाबाजी. (देना).

कलाबतु–पु कलाबत्तू. बादला सलमा

कलाल–पु. कलाल कल्लवार.

कलावंत–वि. कलाकार. कलाप्रवीण.

कलावंतीण–स्त्री गायिका नर्तकी.

कलिंगड–न. मतीरा१ तरबूज१ हिंदवाना१ कलींदा१

कलिजा–पु कलेजा बहुत प्यारा.

कलिंदर– पु अूदबिलाव मदारी. कलंदर अिस्लामी भिखारी. आवारा.

कलेवर– न. शरीर१ कलेवर१. लाश२.

कल्पक– वि नयी सूझवाला. चतुर खोजक.

कल्पना– स्त्री कल्पना. विचार१. योजना. युक्ति. अटकल अनुमान१. संदेह१. रचना अुमंग२

कल्याण– न. मंगल१. भलाओी२. कल्याण१ खैर२. अेक राग. श्रीरामदास का प्रमुख शिष्य. किसी का पट्टशिष्य

कल्ला– पु गालपर होनेवाला बालों का गुच्छा कलम. काकुल. तुर्रा (मुरगे का). घोडेका अेक रंग शोर हल्ला कोलाहल.

कल्हओी– स्त्री. कलओी २ मुलम्मा१.

कल्होळ–पु. कल्लोल लहर२. लपट२. हो हल्ला. शोर. अधिकता२. कोलाहल.

कवच–न. कवच१ सनोह१.

कवट } न. अण्डा१ (मुर्गीका)
कवट }

कवटाळणे–क्रि अ. आलिंगन देना लिपटना
कवडळ–न. लाल अिद्रायण१.
कवटी–स्त्री नरोटी करोर१ करक चंदिया खोपडी. कमंडल१
कवठ–न. कबीठ१ कैथ१ कैथा१. कठबेल१
कवडसा–पु परावर्तित किरन२. सेध२.
कवडा–पु अेक पछी. कपोत अंटा. कौडा दहीका लच्छा.
कवडी–स्त्री कोडी नाखूनपर होने-वाला सफेद दाग१ कौडी (अेक पेड) लच्छा.
–मोल- वि क्षुद्र तुच्छ
कवदोरी–स्त्री बजगुरिया घरुनारु
कवल } पु कौर. नेवाला गूदा
कवळ }
–स्त्री आलिगन चंगुल. कॅवल (रोग).
कवळणे–क्रि स लिपटना. कसकर पकडना
कवळी–स्त्री मुठ्ठी ढोली (५००पत्तो की) दनपवित. अेक मछली कौरी.
कवाओत } –स्त्री. सचलन१.
कवायत }
कवाड–न द्वार१. किवाड१.
कवित्व–न रचना२ (काव्य). गीत बनाने की शक्ति.
कशशिग–पु भारगी बारिगी
कशाचा–वि किस बात का. किस वस्तु का काहे का.
कशास–क्रि वि किस लिअे. क्यो.
कशिदा–पु. कसीदा. बेलबूटेका काम.
कष्ट–पु. परिश्रम मिहनत२ कष्ट. थकावट२ असुविधा२. व्याकुलता२.
कष्टणे–क्रि अ. परिश्रम अुठाना. सीझना
कष्टसाध्य–वि परिश्रमसे प्राप्त.
कष्टाळू–वि. परिश्रमी.
कष्टी–वि. दुखी. दुखिया. अुदास. खिन्न.
कस–पु सामर्थ्य२. जोर. बल. कस. कसौटी२. सत्त्व. परख२ पुढाअी२.
कस–पु. कोष्ठक.
कसचा } वि. कहाँ का. काहेको.
कसला }
कसणी–स्त्री. रस्सी कसनी. बंद१. नाडा१ [परखना.
कसणे–क्रि, स. कसना गाँसना [टुकडा.
कसपट–न. छिलका१. तिनके का
कसपटा समान–तुच्छ. नीच.
कसब–न. हुनर१. चतुरता२. कला२.
कसबा–पु परगने का मुख्य स्थान. पुरानी बस्ती. कसबा
कसबीण–स्त्री. कजरी. वेश्या.
कसर–स्त्री. न्यूनता. कमी अधूरा-पन१. ज्वरांश१. लाभ१ बचत कटौती. करदा१. दीमक. कामचोरी.
–येणे–कनकनाना
–लागणे–दीमक लगना.
कसरत–स्त्री. व्यायाम.
कसला–दे कसचा
कसा–वि. कैसा. कैसे. किसतरह का –पु. तनी.२ बटुआ. नाडा हिमयानी. टाँची२ (कमरमें).

कसाअी–पु. गवास. कसाअी. बूचड. हलाकू. हत्यारा. घातक
–स्त्री कमकर बाँधना
कसाब–पु कसाअी.
कसा बसा–क्रि वि. किसीतरह. राम गाम करते
कसूर–स्त्री. कसूर१ टालमटूल
–करणे–असार रखना.
कसे–न कैसा. किसतरह कैसे
–तरी करणे–चलता काम करना.
कसेसेच वाटणे–जी मचलना हलियाना कसमसाना.
कसोटी–स्त्री. कसौटी. परख.
कसोशी–स्त्री. परख छानबीन. बडा कष्ट१ बारीकी
कस्तुरी–स्त्री कस्तुरी.
कस्तूर भेड–स्त्री. मिश्क भेडी
कस्तुरी मोगरा–पु. कुद.
कहर–पु अति २ कहर १ अत्याचार.
कहाणी–स्त्री कहानी. पुराणकी कहानी. कथा आख्यात रामकहानी. कजली (रोग).
कहाली–स्त्री. अुमस
कळ–स्त्री. चूक. हूक. युक्ति. कल. खूबी. झगडा१.
कळक–पु. बाँस.
कळकट–वि. गदा कुचैला. मलिन
–न मोर्चा१. जग१.
कळकणे– क्रि. अ. अुबसना. कसाना कमवाना. मोर्चा लगना.
कळकळ–स्त्री. आस्था. लगन. दया
कळण–न. दलहन का रसा१.
कळणा–पु. दली हुअी दाल का चूर.
कळणे–क्रि अ समझ जाना. जानना. अनुभव करना.
कळत न कळत–जाने अनजाने
कळप–पु. समूह. झुण्ड समुदाय.
कळमळणे–क्रि अ. कलमलाना (पेटमे) जी घबराना.
कळलावा–स्त्री कलिहारी लागली-कद१. अग्निशिखा. मडारौंडी
कळलाव्या–वि झगडी जूधमी. कलडी कलहप्रिय.
कळवतीण–स्त्री गायिका नर्तकी कजरी पतिगा१ (जो विशेष कर बाजरे के खेत मे होता है)
कळवळा–पु दया, प्रेम, स्नेहका अुभार. तरस. प्यार (बहुत) आस्था२. तडपन२
कळवळणे–क्रि अ जी मचलना (दया मे.) व्याकुल हो अुठना तडपना. तिलमिलाना. गिडगिडाना
कळविणे–क्रि स बताना खबर देना. सूचित करना. मालूम कराना.
कळशी–स्त्री. गगरी. कलसी.
कळस–पु शिखर. चोटी२ गुमटी२. अति२ पराकाष्ठा२ अत.
–होणे – हद हो जाना सीमा लाघना.
कळसूत्र–न चूल २ कीली, जिसपर यत्र घूमता हो। कठपुतलियोको नचाने का साधन
कळसूत्री बाहुलें–न. कठपुतली२.
कळा– पु. बडी कली (फूलो की) केले का फूल (देखो कला).
–स्त्री– वेदना.
–कुसरी– कारीगरी चातुर्य.

कळावा–पु जानवर के दो पाँवोंको बाँधने की ढीली रस्सी२.

कळी–स्त्री. कली. करह१ गुँचा१. बूदी (लड्डू का अेक दाना). चुने का कलआ (मिलाअीमे). झगडा. वखेडा१.

–अमलणे–कली खिलना.

कळीचा नारद–वि. कलहप्रिय झगडालू

कळीवाचून काटा निघणे–ऑख फूटी पीर गयी

का–क्रि. वि. न ?

का–अव्य. क्यो? क्योकर.

–म्हणून–क्योकर.

काअू–पु (बच्चोंको बहलाने, फुसलाने मे) कौआ.

काक–पु. कौआ.

–तालीय न्याय–पु. सजोग.

काकड–पु घोगर खरपत.

काकडआरती–स्त्री. तडके ठाकुरजी के प्रथम दर्शन तथा आरती.

काकडणे–क्रि अ. ठिठुरना. सिकुडना (सरदीसे)

काकडशिंगी–स्त्री काकडासीग१. काकरा सीगी.

काकडा–पु. बडी बाती२. पलीता. चमडे के चाबुक का छोर.

काकडी–स्त्री. ककडी.

काकण–न. कगन१. बगडी२. चूडी२.

–भर–थोडा अधिक.

काकतोडी–स्त्री. लाल इंद्रायण१.

काकरी–स्त्री. हल का अेक चक्कर. चिता. ककडी. (रेशम की)

काकरी–स्त्री. लडी.

काकवी–स्त्री. गन्ने के रस का कच्चा अुबाल.

काका–पु. चाचा. और कोअी.

काकी } –स्त्री. चाची.
काकू }

काकुळती–स्त्री गिडगिडाहट.

काकू–न. टालमटूल२. झिझक२. हिचकिचाहट२. सोच बिचार१. हचर मचर१. ढीलापन१.

काख } स्त्री. बगल कॉख. कखरी,
काख } गोद.

काखण–पु झाल (पेड).

काखा वर करणे–दिवालिया होना.

काखेत मारणे–बगल मे दबाना कान काट जाना (किसीके)

–कळसा, गावाला वळसा–कखरी लरिका गॉव गुहार (गोहार)

काखमाजरी–स्त्री. कँखौरी

काखोटी–स्त्री. कॉख.

कागणी–स्त्री. मालकांगनी. कटनी.

कागद–पु कागज चिठ्ठी२. सविदा (दस्तैवज) कागद.

कागाव } पु बात का बतंगड. शोर.
कागावा } कागारोल.

कागाळी–स्त्री. अुलहना१. चुगली. शिकायत.

काच–स्त्री. कॉच. शीशा१. काज१. (घुडी का घर).

कांच–पु. कष्ट. कसाला. कसन२. पीडा२. दुःख.

कांचन–पु. कांचनार (पेड)

काचवाला–पु. कचेरा.
काचकुअिरी–स्त्री कौछ. किवाँच.
काचकुरी–स्त्री बर्हटा.
काचकूच–स्त्री टालमटूल.
काचा– पु. कच्छा. कछान.
कांचिल–पु. राता आलू. खम.
काची–पु. कुँजडा. काछी.
काचोळी–स्त्री. अंगिका. अंगिया. चोली. कचुकी.
काज– न. कार्य१. धधा१. कारण१. काज (घुडी का घर).
काजरवेल–स्त्री. कुचिला लता
काजऱ्यावरचे बाडगुळ–न. कुचिलाके मोलग.
काजरा– पु. कुचला (पेड). कुपील. कुलक कुचिला कुचुला.
काजवा–पु जुगनू ज्योतिरिंगण. अुडैनी२. पटबीजना
काजवे चमकणे–चिनगारी छूटना (आँखो के आगे)
काजळ– न. अंजन१. काजल १.
काजळी–स्त्री. गुल (बातीका) ज्वारपर पडनेवाला अेक रोग. कालिख२
काजिणी– स्त्री. मोती झरा१. छोटी चेचक
कांजी–स्त्री माँड. काँजी. लअी.
काजू– पु. काजू का पेड तथा अुसका फल. हिज्जली बादाम.
काटक–वि. सहनशील. मिहनती. मजबूत.
काट कसर–स्त्री. कतरब्योत, काट–छाँट. मितव्ययता.

काटकी–स्त्री. कूटका (लकडीका) छिकुनी. सूखी टहनी.
काटकुळा–वि. अिकहरा दुबलापतला. मुकटा
काटकोण } –पु. समकोण. ९०अंशोंका.
काटकोन } काण
काटणे–क्रि स काटना. अलग करना. बिताना.
काटवट–स्त्री. कुठला. चरखे की पेंदी.
काटा } पु काँटा रोगटं बहुत छोटी
काटा } फुनसी२. अगमिहरी२ डख२. तराजू१. सुअी२ (घडी की) कटिया२. आकडी२.
–काढणे–मरम्मत करना. बदला लेना
–धारवाडी– शुद्ध न्याय फर्रुखाबादी तौल
–मोडणे–कुनकुना करना. (पानीको)
काट्याचा नायटा होणे–बात का बतगड होना.
काटाकाट } स्त्री काटछाँट. कतर-
काटाकाटी } ब्योत कतरछाँट.
काटाकूट } काटकपट१. कत्ल. कटाकटी. मारकाट.
काटाळे–न. तराजू१. तौल२.
काटी–स्त्री. झखाड१. कँटीली टहनी. बाड२.
काटेतोल–वि. बिलकुल ठीक. अति शुद्ध (न्याय)
काटे गोखरू–न. गोखरू१. हस्त-चिघाडी१ भाखडा१. भोंखडा१. छोटा गोखरू१.
काटे धोत्रा–भर्भांडु. कुतील. स्यिाल-काटा.

काटे माठ–पु काटा चौलाओी२ छोलाओी२
–रिंगणी–स्त्री भटकटैया
काटेरी–वि कंटीला काँटेदार.
काठ } पु कोर२ किनारा छोर.
काठ } गोट२ सजाफ किनारी२. हाशिया करार कगारा कटाव
काठाकाठ भरणे–घलाघलां. लबालब भरना.
काठी–स्त्री लकडी लाठी तना१ (पाधेका). भूमि नापने का डंडा१ (पाँच हाथ पाँच मुठ्ठी). कद१
काडकन् } क्रि. वि. कडक कर
काडदिशी }
काडण–न. कुटाओी२
काडणावळ–स्त्री कुटाओी कुटने की मजदूरी.
काडणे–क्रि स. कूटना. काँडना.
काडवेल–स्त्री हरजोर.
काडक–पु हरिया.
काडी–स्त्री तिनका१. सलाओी किनारी. छड.
–मोडणे–तलाक देना विवाह–विच्छेद करना.
काड्या घालणे–अुखाड पछाड करना अुकसाना.
काडी–स्त्री गाँठ(अदरख, सोंठ, लहसुन आदि की). लटाओी (सूतकी)
–(यक्षिणीची)–जादूओी लकडी झट परिवर्तन.
कांडे–न. गिरह२. पोर२. गन्ने का टुकडा. अुंगली की पोरमे होने वाला रोग. काड१. डठल१.
'आटयापाटया' के खेल मे, सूर का वह हिस्सा जो पहली 'पाली' तक होता है।
–चिरणे–काड (अुपर्युक्त सूर का हिस्सा)पर दौडकर लाटना.
–मावर–स्त्री थूहर१. अमरा१.
काडोळ–पु चुर्ला गुल्
काडेचिराअित–न चिरायत१.
काढणी–स्त्री. काट लेना लुनाओी (फसल का) लम्बी रस्सी कढनी.
काढणे–क्रि स निकालना लिखना (अक्षर). खींचना. शुद्ध करना. पैदा करना(अनाज). अुधार लेना आगे रखना गुजारना. काढना भुगतना(दुःख) चमकाना (भाग्य)
काढता पाय–हट जाना
काढा–पु क्वाथ काढा.
काणा–वि काना अेकाक्ष कनवा. कनेठा अेंचाताना
कात } पु कत्था. खैर
काथ } –स्त्री केचूल.केचुरी केचुली.
–टाकणे–हरा होना
–होणार?–क्या खाक होगा?
कात–पु चुरकन भूसा. पति
कातडी–स्त्री चमडी खाल
कातडे–न. चमडा१. [ओढना.
–पाधरणे–बहाना करना. खाल
कातण } स्त्री मकडी(अेक तरह की)
कातीण }
कातणावळ– स्त्री कताओी.
कातणे–क्रि. स. काँतना
–न करजी' को (अेक मिठाओी) ददानेदार बनाने का औजार

कातयंत्र—न. खराद१. चक्रयत्र१
कातर—वि. डरा हुआ. कायर.
—वेळ—स्त्री सओी साँझ.
कातर } स्त्री कंची कतरनी. कत्ती.
कातरी } (सुनारकी). बालोका अेक रोग.
—लावणे— काट छाँट करना
कातरणे—क्रि स कतरना.
कातळ—पु कत्तल.
कानारी—पु कवेरा. खरादी.
कातावणे—क्रि अ. झल्लाना चिढना.
कात्री—दे कातर
कात्रीत धरणे—दुविधामे फँसाना. सब ओर से तग करना
काथ्या—पु रेशा
—कूट—पिष्टपेषण.
कादबरी—स्त्री अुपन्यास
कादा—पु कद गाँठ प्याज पलांडु.
कान—पु कान कर्ण
—अुपटणे—कान अैठना
—किटणे—कान पक जाना
—टवकारणे—कान अुठाना
—टोचणे(सोनाराने)— कान खोलना.
—पिरगळणे—कान गरम करना.
—फुकणे—कान भर देना. कान लगना.
—कूण— स्त्री भनक. अफवाह
—कोरणे— न कनखोदनी२
—कोडा—वि. लज्जित कनौडा. कनावडा.
—गोष्ट—स्त्री. कनबतिया. खुसुर-खुसुर१.
—ठळच्या बसणे—कान के पडदे फटना.
—टोपो— स्त्री कटोप१. टोपा१.
—फटा नाव पडणे— बदनाम होना.
फुटी—स्त्री. कानफाट
—शील— न. कनपटी१
कानवला—पु अेक मिठाओी. गुझिया.?
कानवेल—स्त्री. पित्ति.
कानस— स्त्री. रेत २
कानसणे—क्रि स. रेतना
काना—पु तोप मे रजक रखनेकी जगह२ खडी पाओी२ कोना.
कानाडोळा—पु अुदासीनता ढिलाओी
—करणे—ध्यान न देना. टालमटूल करना. कान न धरना.
कानात तुळशी घालून बसणे—न सुनने का बहाना करना कान मे तेल डाल बैठना
कानाला खडा लावणे— कान पकडना कान खडे होना.
कानावर हात ठेवणे— अपने को निर्दोष बताना अनजान बनना. कानपर हाथ धरना.
कानी कपाळी ओरडणे— हमेशा चिताना
कानोसा—पु सुराग. कनसुओी२. टोह२. आहट.
कान्होला—दे. कानवला
काप—पु. झुमक. फॉक२. टुकडा.
—गेले, भोकें राहिली— बडे नॉद के टूक.
कापड—न. कपडा१. वस्त्र१.

कापणे–क्रि. अ. स. कटना. काटना छिलना.

कापल्या करंगळीवरहि न मुतणें– किसी मर्ज की दवा नही.

कापणे–वि. अ. कॉपना. थरथराना. सिहरना.

कापरें–न. कँपकँपी२ थरथराहट२.

कापशी–स्त्री. कपास२.

कापा–वि काटकर खाने के योग्य ठोम (कटहल)

कापाकापी– स्त्री. मारकाट. कटाकटी.

कापुर्ली–स्त्री. पाजिरा१.

कापूर–पु. कपूर. काफूर.

काचरी–स्त्री. कापुरकचरी कछुरकच.

कापूस–पु. रुअी२. कपास२.

काफर–वि. काफिर. नास्तिक. धूर्त बदमाश.

काब, काबी }स्त्री. छड२.

कावटी–स्त्री तीली. सलाअी. कमची. कमठी. खॅपाच.

कावली–स्त्री. मटर.

काबळी–स्त्री., काबळे–न. } कबल१.

काबाड कष्ट–पु कडा परिश्रम.

काबीज करणे–हथियाना. ले लेना. (पर) अधिकार कर लेना.

काबू– स्त्री अधिकार. ताबा. सत्ता. नियत्रण.

काम– न काम१. कार्य१. धंधा१- व्यवसाय१ अपयोग१. अिच्छा२. कामदेव. अेक पछो (कोकणमें).

कामातून जाणे– बेकार होना. व्यर्थ, गया बीता होना.

कामा नये– नही चाहिये.

कामकरी, कामगार }–पु.मजदूर. नौकर.

काम–चुकार– वि. कामचोर.

–धेनु– स्त्री. कामधेनु जब चाहो काम पूरा करनेवाला (मित्र, स्वामी).

कामटी– स्त्री. तीली. सलाअी. खपची

कामना– स्त्री अिच्छा. मनशा. साध.

कामवाली–स्त्री. कमेरी. महरी.

कामोणी–स्त्री. मकोय.

काय–पु देह. काया२.
–सर्व. क्या ? कुछ. कौनसा. काहे का.

–की–क्या मालूम.!

–तो–क्या ही.

–सा–, –से }कुछ.

कायदा–पु विधि. कानून. शिष्टाचार. नियम

कायदे कौन्सिल–न विधान सभा. विधान परिषद. व्यवस्थापिका सभा.

–पडित–पु विधि विशारद.

–बाज–विधिनिपुण कडे नियम से काम करनेवाला.

–भग–पु विधिभग.

–मडळ–न विधानसभा२. विधि-मण्डल१.

–शीर–वि वैध.

कायफळ–न. कायफल१. कटफल. कँफर.

कायम–वि. स्थिर. स्थायी. टिकाऊ. अटल. दृढ.
काया–स्त्री. देह२. शरीर१. तन१. रूप१.
–कुटी–स्त्री. कायापुटी (पौधा)
–झाकणे–लज्जारक्षण करना.
–वाचा मने करून–तनमनसे. पूरी लगनसे.
कारकीर्द–स्त्री. कार्यकाल शासनकाल.
कारकून–पु लिपिक. बाबू.
कारकुनाची मेहुणी–स्त्री कैंची
कारंजे–न. फव्वारा२. हजारा१. फुहारा१.
कारटा–पु. मृतक के लिअे पिंडदान आदि करनेवाला ब्राह्मण. छोकरा. दुष्ट (बेटा)
कारण–न. कारण१ सबब१. प्रयोजन१. हेतु१. काम१. मंगल-कार्य१. बिचार१ सृष्टी का आद्य तत्त्व१.
–परत्वे–आवश्यक हो तो.
कारणी लावणे–अच्छे काम में खगा देना.
कारणे–अव्य. के लिअे को. के काम मे.
कारभार–पु. कामकाज. कारोबार. व्यवसाय. प्रबध. अूधम. झंझट कबार.
कारभारी–पु व्यवस्थापक. प्रबंधक. प्रधान मत्री. पति.
कारभारीण–स्त्री. पत्नी. लुगाअी. घरवाली.
कारले–न. करेला कठिल्ला. काँटेदार मुँगरा (किलेपर रखते थे).
कारस्थान–न. करतूत२. षडयंत्र१.
कारळे तीळ–पु.काले तिल.
कारागिरी–स्त्री शिल्प१. हुनर१. कौशल्य१
कारिवणा–पु. खुलखुडी२. ब्रह्म-मडुकी२. बल्लारा.
कारू–पु देहात के कारीगर (नाअी धोबी, आदि.)
कारेती–पु. करेला.
कार्टा–पु. छोकरा. सपूत (व्यंग) नटखट लडका.
कार्टी–स्त्री. छोकरी दुष्टा (बेटी).
कार्तिकी– स्त्री. कार्तिक सुदि ११.
कार्य–न. काम१. परिणाम१. कारज१. ब्याह आदि मगल कार्य१.
–अुरकणे–काय सपन्न होना.
–भाग–पु हेतु. काम.
–क्षम–वि. निपुण. क्षमता रखनेवाला
काल–न केले के पेड का तना१.कल२. –पु ठीक समय. मौत२. ताल (गाने मे).
–क्रमणा–स्त्री. मनोरजन१. दिन बिताना.
–गति–स्त्री भाग्य. समय की गति.
–त्रयी–किसी भी समय. कभी.
–मान–न. समय की गतिविधि. मौका१
–क्षेप–पु कालयापन. समय काटना.
कालकडव–पु.भौलन. बुदरू बरथोआ.
कालवड–स्त्री. बछिया. कलोर.

कालवण—न. सालन१ (दाल, कढी भाजी आदि). मिलावट.

कालवणे } क्रि स. चुहटना.
कालविण } मिलाना घोलना.

कालवा—पु नहर २ मिश्रण

कालवाकालव— स्त्री मचलाहट. बेचैनी मिलावट

काला—पु दही चिवडा आदि मिश्रित श्रीकृष्णचंद्रका प्रसाद मिश्रण

कालावधि— पु देरी२ कुछ समय.

कालिमा—स्त्री कालिख२. कलक

काले—न केले के पेड का तना, जिससे गाभा बाहर निकलकर असमे फल लगता है

काव—स्त्री गेरू त्रास छल

कावकाव—स्त्री कौवागुहार मताये जाना

कावड—न किवाड२
—स्त्री.बहँगी कॉवर किसी खेल मे दॉव लगने की निश्चित सीमा

कावणे—क्रि अ. झल्लाना. चिढना बक झक करना. तनतनाना. अूब अुठना हुडकना.

कावरा बावरा—वि. हक्का बक्का. भौचक्का.

कावळा—पु कौआ करट. केले के फूलमे होनेवाले दॉतोका अेक कडा ततु चाबुक के छोरपर होनेवाली गॉठ
—शिवणे—मृतक के लिअे रखे दसवे दिन के पिड को कौअेका छूना. स्त्रीका कपडो से होना

कावळी—स्त्री मेडासिगी.
—चे डोळे—बजगुरिया घरूनारू.

कावा—पु बदमाशी२ चाल२. चालबाजी२. चक्कर काटना (घोडेका). कॉफी२.

कावीळ—स्त्री कमलबाओ. पीलिया कॉमल

कावेबाज—वि धूर्त. चालबाज. बदमाश.

कास—स्त्री. ओहा (पशुओंका). हल्की या भारी भूमि.
—धरणे—बलवान् का आसरा लेना

कासडी—स्त्री दुधॉडी.

कासरा—पु. बैलोकी लगाम. मोटा तथा लम्बा रस्सा.

कासव—न कछुआ१ कमठ१

कासवाचे तूप—न असम्भव बात२.

कासविदा—पु कसोजा कसौदा.

कासार—पु ठठेरा कसेरा चूडियॉ बेचनेवाला.

कासावीस—वि. व्याकुल घबराया तडपता हुआ

कासे—न कॉसा१ फूल१ कसकुट१.

कासाळू } न मानकद१
कासेअॅळू }

कासोटा—पु. काछ१ लाग २.

काहिल } स्त्री कडाहा१ कटाह१.
काहिली } (गन्ने का रस अुबालनेका).

काहिली—स्त्री घाम या ज्वर से होनेवाली छटपटी. घबाराहट.

काही—वि } —कुछ थोडा. कछु.
—क्रि वि. }
—अेक—कुछ भी. अेक भी.
—काही—कुछ. कुछ कुछ

–च्या बाहीच–कुछ. का कुछ. अजीब अटसट कुछ न पूछो.
–तरी– अडबड. अनावश्यक. कुछ का कुछ वाहियात्.
–सा–कुछ कुछ
–न चालणे–अेक न चलना. कोअी अुपाय न लगना
–हरकत नाही–चिंता नहीं परवाह नहीं खैर
काहूर–न. घनघोर घटा२ कहर१ महान् विपत्ति२
काळ–पु समय जमराज मौत अंत ला जानेवाला व्यक्ति भाग्य. अकाल कमी२
–कठणे–समय गुजारना
काळगेला } –वि काला-सा
काळसर }
काळजाचे पाणी होणे–कलेजा निकल जाना
काळजाला घरे पडणे– कलेजा छिदना, सालना.
काळजी–स्त्री चिंता.
काळतोंडचा–वि कलमुँहा. असगुनी.
काळवीट–पु. करसायल काला मृग.
काळा–पु. भिलावाँ श्रीकृष्ण विठोबा' (तुकाराम का आराध्य-देवता).काला नाग. [दुष्ट.
–वि. काला कलूटा करिया.
–कभिन्न } वि. कालाकलूटा
–कुट्ट } डरावना कजरारा.
–कुळकुळीत } घनघोर. अुलटा तवा.
–मिचकुट }
–करवा–पु. भौलन. बुदरू बरथोआ
–किराअीत–पु कस्तुल
–दाणा–पु मिर्चें
–बचनाग–पु. सिंगियाविष
–वाळा–पु सुगंधवाला
–माग–पु महादुष्ट राक्षस. निर्दयी.
–सावळा–वि कलझावा
काळिमा–स्त्री. कालिख. कलंक१ कलौंछ१.
काळी–स्त्री खेतीकी अच्छी भूमि.
–वि काली काल रंगकी
–कुटकी–स्त्री काली कटकी
–चा वसूल–पु लगान
काळी मुसळी–स्त्री मुशली कंद१
–हळद–स्त्री काली हलदी नरकचूरी
काळीज–न कलेजा१ हृदय१.
काळुंद्रा–वि काला कलूटा
काळे–न काला१ कालिख२ कळंक१.
–करणे–मुँह न दिखाना फरार होना.
–कृत्य–न बुरा काम१ गंदा काम१.
–जिरे–न स्याह जीरा१ कलोंजी१.
–पाणी–न काले पानी की सजा२ डामल२ डामुल२
–बेरे–न दाल में काला गडबड२. बुरी आशंका२.
–मिरे–न काली मिर्च२. अूषण१.
काळोख–पु अंधेर
काळोखी–स्त्री. अंधियारी. घनघोर. घटा. कालिख
किंकर–पु. सेवक. दास.
किंकरे–न बरमा१ गिरमिट१.
किंकाळणे–क्रि अ चीखना चिल्लाना
किंकाळी–स्त्री. चीख.

किक्रात–स्त्री. मकरसंक्रांति का दूसरा दिन.

किचकट–वि दुबला पतला. गिचपिच. महीन झमेले का.

किचाळणे– क्रि अ. चिकरना. चिल्लाना.

किचबिड } वि घसीटा (लेखन)
किर्जबिड } अस्पष्ट. गिचपिच.

किटकिट–स्त्री. किचकिच. बकवाद१.

किटणे–क्रि. अ. मोर्चा लगना. पक जाना (कान) अकताना.

किटाळ–न आ ेप१. संदेह१. संकट१. तोहमत२. झूठा कलक१.

किडका–वि घुना हुआ. कीडों का खाया हुआ.

किडकिडीत–वि. दुबला पतला. अकहरा.

किडणें–क्रि अ घुनाना. सडना.

किडा–पु कीडा. किरम. किरिम. कीट. जतु. कृमि.

किडामारी–स्त्री किडमार. गधानी

किडे पडणे–कीडे पडना कीडे काटना.

किडुक मिडुक–न. छोटे गहने१. टूटे फूटे गहने१.

कितपत–क्रि. वि. कहाँतक.

कितवा–वि. कौनसा. क्या. कितना.

किताब–पु. उपाधी२. पदवी२ पुस्तक२.

किती–वि. कितना.

–अेक–कुछ. कओ. अनेक.

–तरी–कितनेही. बहुतेरे. अनगिनत.

–दा–कितनी बार.

–ही–कितना भी चाहे जितना.

–केले तरी–आखीर.

कित्ता–पु अच्छे अक्षर लिखनेका नमूना.

–घालून देणें–आदर्श रखना.

कित्येक–कुछ कओ.

किनअी } क्रि. वि. तो. देखो जी.
किनी }

किनखाप } पु. कमखाब
किनखाब }

किनरी–स्त्री. किनारी.

किनारा–पु. कूल. तट. किनारा. करारा कठारा.

किंबहुना–अव्य प्रायः वास्तवमें. प्रत्युत. बल्कि.

किमत–स्त्री. मूल्य१. कीमत. अर्हा.

किमान } क्रि. वि. कमसे कम.
किमानपक्षी }

किरकीर–स्त्री. किचकिच. माथापच्ची.

किरकोळ–वि. फुटकर. बिना महत्त्वका. साधारण. दुबला. खुदरा.

किरण–पु. किरन२.
–न. ठीक छलाग१

–साधणें–ठीक निशाना लगाना.

किरमाणी ओवा–पु. किर्माला.

किरमिजी–वि. मटमैला लाल (रंग).

किराअीत–न. नेपालनीम १. चिराअिता १.
किराणा माल–पु फुटकर माल. मसालेका सामान किराना
–मालाचा व्यापारी–पसारी. गाँधी
किलकिले–वि. कुछ खुला हुआ. अधखिला.
किलबिल– स्त्री } चहक २. कलख.
किलबिलाट–पु. }
–करणे–कुरना. कुरकना. गिलबिलाना
किलावर–पु चिडिया (ताशमे)
किल्ली–पु गढ किला. दुर्ग.
किल्ली–स्त्री चाबी कूँजी. चाभी. ताली कल.
–फिरविणे–कल अेंठना, अुभाडना.
किल्लेदार–पु गढवअी.
किंवा–अव्य अथवा किंवा. या.
किसणी–स्त्री. कद्दूकश १. घीयाकस १
किसणे–क्रि. स बारीक रगडना. कसना. घिसना
किसमिस कावळी–स्त्री. बन्, बदर- (फल).
किळस–स्त्री. घिन. घृणा.
की–अव्य अथवा कि न !
कीट–न मैल १ मोर्चा १. जंग १.
–पु कृमि कीडा.
कीड–स्त्री कीडी.
–लागणे–घुन लगना.
कीर्तन–दे. कथा.
कीव–स्त्री. तरस १.
–करणे–तरस खाना.
कीस–पु. भूस. चूर. बुरादा कुनाअी.
–काढणे–बालकी खाल निकालना.

कुअिरी–स्त्री कुंकुम सिंदूर रखने की डिब्बी. सिंदुरदान १ (चांदीका) केवाँच (बेल)
कुकुबाळ–न दूधपीता बच्चा १.
कुकु–पु केसरा चोंप्रा पाय गुली. रगचूल शिखी. बारफली (पेड).
कुंकू–न. कुंकुम १ रोली २ तिलक १. सुहाग का चिन्ह (महाराष्ट्रमे मात्र विधवा ही कुंकम–तिलक नही लगाती).
कुंकवाला धनी–पु बुड्ढा पति.
कुचकट–वि मरा- गला खमट.
कुचकामाचा–वि बेकार निकम्मा.
कुचकुच–स्त्री कानाफूसी. कानाबाती.
कुचंड–न चौतनी २
कुचंबणा–स्त्री. अडचन. कष्ट १. कुंठितता. रोकथाम
कुचर– वि कामचोर. कीना रखनेवाला.
–न न पकनेवाला दाना.
कुचराअी–स्त्री. ढीलापन.
कुचलणे–क्रि. स. कुचलना. रौंदना.
कुचला–पु. कुचले का वृक्ष चूना तथा सुर्खीका मिश्रण. कुचला.
कुंचला–पु } कूंची २. कलम १.
कुंचली– स्त्री. } तूलिका २,
कुंचा–पु मोरछल. चँवर. घास की झाडू २ कूंची २. बुहारी २.
कुचाळ } वि. कुचाली. दुष्ट.
कुचाळखोर } चिढानवाला. अुंगली करनेवाला.
कुंची–स्त्री. छोटा कंटोप (बच्चेका).
कुचेष्टा–स्त्री. हाँसी. खिल्ली.

कुजकट, कुजका, कुजट — वि. सडा–गला. गंधे विचारों वाला. घिनौना.
कुजणे–क्रि. अ. सडना. गलना. बिगड जाना.
कुजबुज–स्त्री. कानाफूसी. कानाकानी.
कुजबुजणें–क्रि अ. कानाफूसी करना.
कुजीर–पु लेसुवा.
कुटकी–स्त्री गेंदर. तमाकू. कुटकी.
कुटणे–क्रि. अ. कूटना. कुचलना.
कुटाळखोर–वि. निंदक. कुटिल.
कुटुंब–न. परिवार१ टब्बर.१ कुटुंब.१ पत्नी२.
कुंठित–वि. रुका हुआ. सन्न. मंद. कुंठित.
–होणे–किलना. कुंठित होना.
कुठून–क्रि. वि कहाँसे.
कुठें–क्रि वि. कहाँ. कहीं.
कुंड–न. पत्थर से बाँधा चारो ओर बना हौज१. पोखर१. तलैया२. वेदी२ अग्नि-कुंड१. अवट१.
कुडकुडणे–क्रि अ. सिकुडना. ठिठुरना. कुकडना कठुवाना.
कुडकुडीत–वि. करकरा. खुरखुरा.
कुडबुड्या जोशी –पु. अडड पोपो. कठजोशी.
कुंडल–न. बाली२. कुंडल१. घेरा१. कडा१.
कुंडली–स्त्री. जन्मपत्री. कुंडली.
–पु. साँप. कुंडल (पहना हुआ).
कुडा–पु. कुडा. कुरैया.
कुंडा–पु. बडा गमला. नांद. कुंडा. बडा मटका. कोंढा.
कुडी–स्त्री. मडैया. देह. छिपटी. गाँठ
कुंडी–स्त्री. कुडा१. गमला१. नांद. अेक नगाडा१. कतवारखाना१.
कुडे–न. गाँठ२. कुरैया१ (पेड). झुमका१. कपट१ सकट१.
कुढणे–क्रि अ. गहरना. कुढना. जलना. कुडकुडाना.
कुढेपणा–पु. संकीर्णता२. जलन२.
कुणकुण–स्त्री. भनक. सुगसुग.
कुणबी–पु खेतीहरो की जाति. किसान. कुर्मी
कुणबीण–स्त्री. 'कुणबी' की स्त्री.
कुणी–सर्व. कोअी कोअी भी.
कुतरओढ–स्त्री. हर तरफसे सताये जानेसे दौडधूप.
कुतरघाअी–स्त्री अुतावली. जलदी.
कुती–पु. बिबसर (पेड).
कुतूहल–न आश्चर्य१. मनोरंजन१.
कुत्रा–पु., कुत्रे–न — कुत्ता. श्वान कूकर. हलका व्यक्ति. सिटकनी. अेक घास.
कुत्रा हाल खाअीना– दाने दाने को तरसना.
कुत्र्याची छत्री–स्त्री –कुकरौधा१. खुमी२.
कुत्र्याचे छत्र –न कुकुरमुत्ता१.
–मूत — चिडचिडा व्यक्ति
–मैथुन–न. कुकरलेंड१.
–शेपूट सदा वाकडें–कुत्ते की दुम टेढी ही रहेगी.
कुत्तरओढ–स्त्री. कुत्तेखासी
कुथणे–क्रि. अ. कूथना. कराहना. कोंथना. काँखना.
कुंद–पु. कुंद (फूल का पौधा). अेक घास.

–वि. भोथरा. कुठित. मंद.
कुदणें–क्रि अ. कूदना. फुदकना.
कुदळ }–स्त्री. कुदाल. कुदाली. गेंती
कुदळी }
कुपण–न. वाड२. चहारदीवारी२ खोडा१.
कुपणाने शेत खाल्ले–रक्षकही भक्षक बना.
कुपथ्य–न. कुपथ्य१. बद परहेजी२.
कुपी–स्त्री. शीशी.
कुप्पा–पु. बडी शीशी२. कुप्पा
कुबट–वि. सडा हुआ.
कुबड–न. कूबड१.
कुबडा–वि. कूबडा. गडुर.
कुबडी–स्त्री. कूबरी. अडिया.
कुब्ज }पु. कूजा
कुब्जक }
कुंभा–स्त्री. गूमा. गुमा१. दणहली२. कुभी२.
कुभी–स्त्री कायफर१
कुभांड–न. तोहमत२ झूठा आरोप१.
कुभार–पु. कुम्हार.
कुंभारीण–स्त्री. कुम्हारी. कुम्हार की स्त्री. अंजनहारी. अजना अजनी.
कुमक–स्त्री सहाय. सहायक सेना.
कुमुहर्त }पु. कुसाअित २. कुघरी २
कुयोग }कुसमय.
कुरकुर–स्त्री. रोना१. झीखना. भुनभुन.
कुरकुरणे–क्रि. अ. कुडबुडाना. झीखना दुखडा रोना.

कुरकुरीत–वि. कुरकुरा. चुरमुरा. करारा.
कुरकुली–स्त्री. कुरुअी. चंगेरी. डलिया.
कुरघोडी–स्त्री चढ्ढी (देना). पत्थर–फारा (खेल). चढ बैठना.
कुरडअी–स्त्री. चावल के आटे का कुडलाकार नमकीन खाद्य पदार्थ.
कुरडू–पु. स्त्रियों का अेक गहना (कान के मध्य में). हाथिशूर. शिराआरी (पौधा).
कुरण–न. कछार१. चरान१. चरागाह१. गोचर-भूमि२. खादर१.
कुरतडणे–क्रि स. चँचारना. कुतरना. खोटना
कुरबुर–स्त्री अनबन. झगडा१.
कुरबुरणे–क्रि. अ. कुलबुलाना. भुनभुनाना.
कुरमुरा–पु. मुरमुरा. चुरमुरा. परमल.
कुरवडी–स्त्री न्योछावर आरती.
कुरवाळणे–क्रि. स. सहलाना. प्यार करना
कुरळ–वि घघराला गबुआर (बाल).
कुरापत–स्त्री बखेडा१. रार. खुराफात.
कुरूप–न. बेढगा. कुडौल. विरूप. कुरूप कुरहा, जा कठिन बन जाता है।
कुर्की–स्त्री काकतुडी.
कुर्रा–पु अकड२ गर्व. नखरा.
कुऱ्हाड–स्त्री कुल्हाडी.
कुऱ्हाडीचा दाडा गोतास काळ–जात का वैरी जात, काठ का वैरी काठ

कुलकर्णी–पु. पटवारी.
कुलंगडे–न. घपला१. गडबड१. झमेला१.
कुलिंजन–न. पान की जड२. कुलिंजन१.
कुल्ला–पु. कूल्हा. चूतड.
कुलुप–न. ताला१
कुंवार–वि. अनब्याही. कुँवारी.
कुशल–वि. अच्छा. स्वस्थ. सुखसे. चंगा. चतुर.
–न. कुशलक्षेम१. कल्याण१.
कुशी–स्त्री करवट. कोख.
कुसकरणे–क्रि. स. चूरना. कुचकुचाना. रौंदना. मलना.
कुसमुसणें–क्रि. अ. कुढना. कसमसाना.
कुसवा–पु. कोख२. गोद२.
कुसळ–न. साल२. नुकीला तिनका१. तृणाग्र१.
कुसूं–न. चूल२.
कुस्ती–स्त्री. कुश्ती. हाथापायी. लडन्त.
कुळ–न. कुल१. घराना१ असामी१. कुनबा१.
कुळकुळीत–वि. कलूटा.
कुळव–पु. हेगा. सरावन.
कुळी–स्त्री. वश१. कुल१. गोत्र१.
कुळीथ–पु. कुलथ१. कुलथी२. कलौथी२.
कूट–न. मसाले की चीजों को कूटकर बनायी बुकनी२. पहेली२. पहाडकी चोटी२.
कूड–पु. बाँस की बनी आड; जिसे गोबर से पोत दिया जाता है।
–घालणें–गेंडना.

कूस–स्त्री. करवट. कोख. गोद अकवार. जगह नोक.
कृतघ्न–वि. हरामी. हरामखोर. कृतघ्न.
कृत्रिम–वि. नकली. बनावटी. अप्राकृतिक.
केकटणे–क्रि. अ. किकियाना.
केदार कुटकी–स्त्री. कुटकी.
केना–स्त्री. केना (साग).
केर–पु. कूडा. कचरा.
–पोतेरे–न. झाड बुहार२.
केले–क्रि. (न) किया.
केवढी मोथ–न. केवढी मोथा१.
केवढा } वि. कितना.
केव्हढा }
केवळ–वि. केवल. मात्र.
केव्हा–क्रि. वि. कब. किस समय.
–केव्हां–कभी कभी.
–तरी–कभी न कभी. किसी समय.
केशर–न. केसर१. केशर१. जाफरान१.
केस–पु. बाल. केश.
–विचरणें–कघी करना. बाल सँवारना.
केळ–स्त्री. केले का पेड. महाराष्ट्रकी स्त्रियाँ साडी की तहें जमाकर पेट के पास केले के आकार में बाँधती हैं, अुसे 'केळ' कहते हैं।
–न–केला१
केळी–स्त्री. केले का पेड.
कैक–वि. कअी. अनेक.
कैद–स्त्री कारावास का दण्ड. बंधन१. कारागार१.
–खाना–पु. बंदिशाला१. कारागार१.

कैदाशीण–स्त्री. डायन. कृत्या
कैफ–पु. नशा. अुन्माद.
कैफियत–स्त्री. प्रतिवादी का अुत्तर.
कैरी–स्त्री. अंबिया २. कच्चा आम १. अमोरी २. टपका १.
कैवार–पु. पक्ष. समर्थन.
कैवारी–वि. पृष्ठपोषक. समर्थक.
कोकटहोळी–स्त्री. फाल्गुन पोर्णिमा के अगले दिन की छोटी होली.
कोंकणें–क्रि. अ. किकियाना,
कोकंब / कोकम }पु. दे. 'अमसोल'
कोकलणें–क्रि. अ. चिल्लाना. आक्रोश करना. कोसना.
कोंजट–वि. कुद. तंग तथा गंदी. सँकरा.
कोजागिरी–स्त्री. शरद पूर्णिमा.
कोट–पु. किला. गढी. गढ. घुसबन्दी २ लगातार सात हाथ लेना (ताशमे) अेक करोड. कोट (कपडा).
कोटि / कोटी }स्त्री. करोड. सूक्ष्म. श्लेष. कल्पना. वर्ग १. श्रेणी. समकोण त्रिकोण की खडी बाजू.
कोटयाधीश–पु. करोडपति.
कोटयवधी / कोटयावधी }वि. करोडों. अकोट.
कोठडी–स्त्री. कोठरी. कमरा १
कोठा–पु अबार. भडार. ओझर आगापीछा (कपडेका). खाका खाना. नाद २ (रंग बनाने की).
•कोठार–न. भंडार १. घोसला १.
कोठी–स्त्री. सग्रहालय १. बखार. हौज १. पीपा १. अेक नाव
कोठें–क्रि वि. कहाँ. कही. कहाँ कब. किधर.
कोड–न. कोढ १. प्यार दुलार १. कौतुक १.
–पुरविणे–अिच्छा पूरी करना.
कोडगा–पु. निर्लज्ज. निगोडा
कोडणे–क्रि स. बद करना लाचार वनाना.
कोंडमारा–पु. दम घोटना जिच्च २. जिच २.
कोंडवाडा–पु. बाँधनी पौरी २ बाडा. (पशुओ का)
कोंडा–पु. भुसा भूस. चोकर. कोढा (द्वार का)
कोंड्याचा माडा करणें–तीन पाव-आटा, तूलभर रसोअी.
कोंडाळे–न. घेरा १. घेरेमे बैठना.
कोडी–स्त्री. २० की सख्यामे किसी वस्तुका समुदाय.
–वि.–कोढी
कोंडी–स्त्री. घिरी हुअी जगह आटया-पाटया के खेल मे वह चौकोर, जो सूर तथा पाटी–वाला रोकता है।
कोडें–न. सकट १. पहेली २.
–अुलगडणे– सब स्पष्ट हो जाना.
कोण–सर्व. कौन. कितना.
–पु. कोना. कोण.
कोणचा / कोणता }वि. कौन. कौन सा.
कोण जाणे–क्या जाने
–त्या झाडाचा पाला–किस चिडिया का नाम. किस पेड की पत्ती.

–सा } कोअी.
–सें }
कोणी–किसने. कोअी.
–कडून–क्रि. वि कहाँ.
–कडे–किधर किस ओर.
कोतवाल–पु कोटवाल नगररक्षकों का अधीक्षक. दारोगा. कोतल (घोडा).
कोता–वि. सकीर्ण. संकुचित. कम-अधूरा.
कोतुबा–पु कोकुआ नद्याम्र (पेड)
कोथळा–पु ओझर. पाकाशय. बोरा. थैला. आँत२.
कोथळी–स्त्री थैली. कोथली. बसनी. महालक्ष्मीका बनाया ठीकरे का धड.
कोथिंबीर–स्त्री. धनिया १. कोथमीर.
कोंदट–वि. तंग और गदी. बद (जगह). दम घुटनेवाली (जगह).
कोंदण–न. मूडा १. पच्ची २. जडाव १. मूठा १.
कोदणें } क्रि. स. ठूँसना. भर देना.
कोदाटणें } ठसाठस भरना.
कोद्र–न. कोदों १. कोदवन १.
कोन–पु. कोना. कोण. राताआलू. खम.
कोनाडा–पु. आला. ताक. गोखा.
कोपर } पु. कुहनी २.
कोंपर }
कोपरापासून नमस्कार–दूर से दण्डवत (अूब जानेसे)
कोपरखळी–स्त्री. चुटकी (भरना). ताना (मारना).
कोपरा–पु. कोना. नुक्कड. खूँटा.
कोंब–पु. कल्ला. अकुर. कोपल२. कनखा. अँकुवा. गाभ.
–फुटणे–अँखुआना.
कोंबट–वि गुनगुना कुनकुना.
कोंबडा–मुर्गा. मुर्ग कुक्कुट कॉसा (अेक घास)
–झाकला म्हणून उजाडावयाचें राहात नाही–जहाँ मुर्गा नही वहाँ क्या सबेरा नही होता ?
कोंबडी–स्त्री. मुर्गी कुकडी.
कोंबडी झुजविणे–चटटेबट्टे लडाना.
कोंबडें–न. छोटा मुर्गा १. मुर्गी २.
कोबणे–क्रि. स. ठूँमना घुसेडना.
कोबा–पु. गच बनाने का मिश्रण.
कोबी–स्त्री. गोभी गाँठगोभी.
–चा गड्डा–पु. करमकल्ला. बंद गोभी
कोमट–दे. कोंबट.
कोमल–वि. कोमल. मृदु. हरा. नाजुक. सुदर. गुलगुला.
कोमेजणें–क्रि. अ. मुरझाना. कुम्हलाना. सीझना.
कोय–स्त्री. गुठली.
कोयता–पु. हँसिया. हँसुआ. गँडासा. कत्ता.
कोर–स्त्री. किनारी. धारी.
कोरड–स्त्री. सूखा १ (गले मे). शुष्कता.
कोरडा–वि. सूखा. शुष्क. बिना भोजन का (नौकर). अूपरी दिखावटी. व्यर्थ का.
–पाषाण–गलफटाकी करनेवाला. बकवादी. स्वय कुछ न करनेवाला.
कोरड्याबरोबर ओलेहि जळतें–गेहूँ के साथ घुन पिसते हैं।

कोरडा–पु कोडा.
कोरडे ओढणे–कोडेसे पीटना फटकारना. रगेदना.
कोरणे–क्रि. स. खोदना. नक्काशी करना.
कोरफड–स्त्री. घी कुँवार. कुवार-पाठा१.
कोरळ–पु. पीला कचनार.
कोरा–वि. नया. कोरा. नौसिखिया. अछूता सफेद. बेदाग.
कोराटी–स्त्री. कटसरैया१.
कोरीव–वि. खुदा हुआ. कटा हुआ.
कोलकादा–पु. जंगली प्याज. कोलि-कादा.
कोलणें–क्रि. स. अुछालना (गुल्ली)· चलना.
कोलदाडा–पु. अडगोडा (कुत्तेका) अडगा.
कोलब काप–पु. कलब की जड२.
कोलमडणें–क्रि. अ. लडखडाना. गिर-पडना.
कोलांटी–स्त्री. कलाबाजी. कलैया
कोलाहल–पु. कोलाहल. कुहराम. हूलाहूल२. हाहाकार.
–करणे–गलगजना.
कोलिस्ता–पु. तालिमखाना. कौलिहा.
कोल्हा–पु. }सियार. गीदड. धूर्त
कोल्हें –न.}
–कुअी–स्त्री. कागारोली
कोल्हाटी–पु. मदारी.
कोंवळा–वि. कच्चा. कोमल. हरा. नयी (किरणें). अधकचरा. अपरिपक्व. नाजुक.
कोश–पु. आवरण· म्यान. ढकना. कोआ.
कोश }पु- संग्रह. निधि. कोष.
कोष } शब्द-संग्रह.
कोशिब–पु कोशम.
कोशिबीर–स्त्री. कचूमर.
कोष्ट–न कूठ१.
कोष्टक–न सारणी२. खाना.१ कोठा१. सूची१.
कोष्ट कोलजन–न. बडा कुलिजन१
कोष्टी–पु जुलाहा (हिन्दू). कोरी. बुनकर.
कोस–पु. कोश (दो मील).
कोसळणे–क्रि. अ. टूट पडना. गिर पडना. ढह जाना.
कोहळा–पु. कुम्हडा. गोमका. पेठा.
कोळणे–क्रि स घोलना. चूरना.
कोळसा–पु. कोयला.
–किती अुगाळला तरी काळाच– कोयला होय न अूजला, सौ मन साबुन लाय ।
कोळश्यातील माणिक–न. काला कलूटा व्यक्ति१.
कोळसुदा–पु तालिमखाना.
कोळी–पु. घटवार. घटवारिया. मछुआ. धीवर. मकडी २.
कौटाळाण–स्त्री. डायन.
कौटिल्य–न छल१. कुटिलता२. –पु सम्राट चद्रगुप्त का मंत्री.
कौटुंबिक–वि. घराअू घरेलू.
कौडळ–न. लाल अिद्रायण१.
कौठ–पु. कैथा (फल).
कौतुक–न कुतूहल१. आश्चर्य और आनंद१. सराहना२. प्रेम१. गर्व१.

कौरसन–स्त्री. कडवी सेना. सोरही. बन्सेरे.
कौल–न. खपडा१. खप्पर१.
–पु. वचन अभय. करार.
–लावणें–कीलना. वशीभूत करणा.
कौलारु–वि. खपरैला
कौले चाळणारा–पु. घरामी.
कौशल्य–न. चातुर्य१. कला२. कारीगरी२. कौशल्य१.
होशियारी२. खूबी२.
क्रमांक–पु. अनुक्रम. क्रम संख्या१. क्रमांक.
क्रांति–स्त्री. क्रांति. विप्लव१.
–कारक–वि. क्रांतिकारी.
क्रियापद–न. क्रिया२.
क्लिष्ट–वि. दुर्बोध. कठिन.
क्वचित्–क्रि वि. कभी कभी. कहीं कहीं. शायद ही.

ख

खक–वि. रक. निर्धन. कजूस. क्रोधी
खकाणा–पु. धूल२. गर्द२. झॉस२. (मिर्च, तमाकू आदि की).
खंगणें–क्रि. अ. दुबराना. सूखते जाना. क्षीण होना.
खंगाळणे–क्रि. स. खँगारना.खँगालना.
खचणे–क्रि. स. जडना (नग). ठसाठस भर देना.
–क्रि. अ. बैठ जाना. खचना हारना (हिम्मत). गिर पडना. पस्त होना.
खचित–वि. जडाऊ.
–क्रि. वि. अवश्य. निश्चित रूपसे.
खच्ची करणे–स्त्री. अंडुआना. काट डालना. पैर काटना.
खच्चून–क्रि. वि. ठसाठस. बहुत अधिक.
खंजिरी–स्त्री डफली. खंजरी. खंजडी.
खजिना–पु. कोषागार. खज़ाना.
खजाळी –स्त्री. खुराफ़ात
खजिनदार–पु. कोषाध्यक्ष. खज़ानची.
खंजीर–पु. खजर.
खजील–वि. लज्जित शरमिंदा.
खजूर–पु. खजूर का पेड तथा फल. गजा. पिंडखजूर. छुहारा.
खजुरी–स्त्री. सेधी.
खटकन्–क्रि. वि. खटसे. झट.
खटकणे–क्रि. अ. खटकना. सालना.
खटका–पु झगडा. फटकार. कल २. संदेह. खटका
खटखट–स्त्री. माथापच्ची. किचकिच.
खटपट–स्त्री. परिश्रम१. कष्ट१. अुद्योग१.
खटपट्या–वि परिश्रमी. अुद्योगी.
खटला–पु. अभियोग.
खटलें–न. गहरा (व्यक्ति) १. परिवार१. संपत्ति२. पत्नी२.
खटाटोप–पु. कडा परिश्रम. महान् प्रयत्न. अुद्योग. ठाठ.
खटारा–पु. लढा. भारी वस्तु २. गाडा. बेकार भारी चीज.
खट्टू–वि. दु.खी. विषादपूर्ण. निराश.
खट्याळ–वि. नटखट. दुष्ट. हठीला.

खंड–पु. कर. डाण्ड. भुगतान (जमीनदार का). लगान. भूमिकर. रुकावट २. टुकडा. किर्च. भूखण्ड. प्रदेश. प्रकरण.

खडकरी–पु अंगोरिया.

खडक–पु. चट्टान २ शिलाखण्ड.

खडक शेपू–पु. पित्तपापडा. दवनपापडा

खडकाळ–वि. पथरीली (भूमि). चटियल. खडबीहड.

–मार्ग–कुराह १. कुराओ २

खडकावणे } क्रि. स. घुडकना.
खडकाविणे } डाँटना. खरी सुनाना.

खडकी रास्ना–पु. जगली पीकवान अतमूल.

खडखड–स्त्री. खटर खटर आवाज़२ खटाका१

खडखडाट–पु. खटाखट. अत्यत अभाव दुर्भिक्ष.

खडखडीत–वि. पूरी तरह सूखा हुआ. शुष्क. नीरोग. साफ. मुँहतोड.

खडण–न. खण्डन१ निबटारा१.

खंडणी–स्त्री. करभार१ कर१. खिराज़१.

खडतर–वि. कठिन. अुग्र. घोर.

खडबड–स्त्री. खटाका१. खटर आवाज़.

खडबडणे–क्रि. अ. करोदना. खुरचना हडबडाना.

खडबडीत–वि. खुरखुरा. खोदर. अुबड- खाबड. खुर्दुरा. कंडार.

खडबडून–क्रि. वि. हडबडाकर.

खडसाविणें–क्रि. स. फटकारना. घुडकना. खरी सुनाना.

खडा–पु. कंकड. रोडा. अँकटा. करदा. गिट्टा. गिट्टक (चिलम में) गिटी२. ककरी२. डला१. खडौरा१. बट्टी२. भेली२ (गुड की).
–वि. खडा.

–न खडा–अक्षर अक्षर.

–टाकणे–यत्न करना. जी देखना.

खडे फोडणे (नावाने)–पानी पीकर कोसना.

खड्यासारखा निवडणे–जान बूझकर दूर रखना.

खडाजगी–स्त्री. बडा झगडा१.

खडावा–स्त्री. खरपा१. खडाअूँ१.

खडाष्टक–न. षडाष्टक१ (ज्योतिषमे). आग–पानी का सा बैर१. हर बात मे झगडा१.

खडी–स्त्री खडिया. खडी. अुत्तू१. ओझाओ. कंकडी. फुलनार.

–काढणे–अुत्तू करना.

खडी–स्त्री. खडी (बीस मन की तौल). १२०बीघा (भूमिका नाप) बीस की सख्या (भेड, बकरी)

–भर–चाहे जितने बहुत.

खडीसाखर–स्त्री मिश्री. खडीशक्कर

खडू–स्त्री. } खडिया खडी. सिलखडी.
–पु. } रामखरी.

खड्डा–पु. गड्हा. गढा. खड्ड. गाड २. चह २. खत्ता.

खड्या–पु. सागरी लाल मछली२. खडिया (टाँका लगाने की हथौडी)

खण–पु. अेक चोली के योग्य कपडे का ¾ गज कपडा. दो कडिओं के बीच का कमरे का भाग (१०' ×५' कम से कम). खाना. मकर संक्रान्ति के दिन दिय जानेवाले पाच मटकों का सौभाग्य–वायन.

खणखणाट–पु.झन्न शब्द (शस्त्रो, बरतनो आदि का)

खणखणीत–वि. अत्यत स्पष्ट. नीरोग चगा.

खणणे–क्रि अ. खोदना

खत–न खाद२ पॉस२ प्रलेख१. दस्तैवज१. क्षत१. घाव१.

खंत–स्त्री खेद१. रट२.

खतावणो–स्त्री. खतौनी. बढअी का आकने का ओजार

खतावणे–क्रि. स. खतियाना.

खत्री–पु खतरी, खअी (बुनकरो की जाति).

खदक–पु. खाअी२.

खदखदा–क्रि. वि. ठहाका मारकर. जोर से अुबलने की आवाज.

खदखदणे–क्रि. अ. खदबदाना.

खदा–वि. बढिया (घोडा) मॅजा हुआ

खनपटीस बसणे–हठ ठानना. पीछे पडना.

खप–पु. खपत २. कटनी २. बिक्री २ खपनी २. परिश्रम १

खपणें–क्रि अ. खपना बिकना. कष्ट अुठाना. चुक जाना. भाना.

खपरेल–न खपरैल१.

खपली–स्त्री खुरंड. पपडी. खुटी. खपटी खतरखोट. झिल्ली.

–पडणें–अगूर फटना अंगूर तडकना. झिल्ली चटकना

खपविणे–क्रि स. चुकाना. मार डालना, खपाना.

खपाट–न.–खाली पेट १. खोखला १. दरार २.

खब्रदाड–न. टेढी गुहा२. खोह २ कदरा २

खबर–स्त्री. समाचार १ संवाद १. खबर २.

खबरदार–अव्य. सावधान! चुप.

खबरदारी–स्त्री. सावधानी. ठीक प्रबध१.

खबिरी–स्त्री. पक्कापन १. निश्चिति.

खबीर–वि. दृढ. पक्का.

खबुतर–न कबूतर१.

खमक्या–वि. दृढ. चतुर. आवेशी. तेज.

खमग–वि सलोना. स्वादिष्ट. चटपटा. मसालेदार. पक्का. धूर्त.

–काकडी स्त्री. खीरेका चटपटा कचूमर.

खर–पु गधा.

–स्त्री –पीब१. मूत्र में जानेवाले वीर्यकण१. कोयले की बुकनी२.

खरकटा–वि. जूठन.– लगा (हाथ, मुंह, बरतन आदि)

खरकटे–न जूठन२. कुरकुटा१. लफडा१. झमेला१.

खरका–पु. खर्रा१. खुजली२. खसरा१. खारिश२.

खरखरीत–वि. खुरखुरा. खुरदुरा. कडा.

खरचटणें–क्रि. अ. छिलना.

खरडणें—क्रि. अ. घसीटना. लिख मारना छीलना खुरचना.
खरडपट्टी काढणे—आडे हाथो लेना फटकारना.
खरताल—पु ताड.
खरपुडी—स्त्री. पपडी. झिल्ली. जला हुआ भात.
खरपूस—वि. चटपटा. खूब. डाँटकर. चुभनेवाला.
—समाचार घेणे—खूब फटकारना खरी खरी सुनाना.
खरबुज—न. खरबुजा१. कचरा१. सरदा.
खरमरीत—वि. तीक्ष्ण. चुभनेवाला. मुँहतोड. प्रखर निर्भीक. स्पष्ट.
खरवड—स्त्री. खुरचन२ (दूध की) तलछट फटकार की दुम (जैसे पडित की दुम). खूसट
खरवडणे—क्रि स खुरचना करोटना. कुरेदना खादना खरादना.
खरवस—पु चिका१. औदर१.
खरा मित्र—गाढे का साथी.
खरा / खरे —वि सच्चा. सत्य. शुद्ध. प्रामाणिक. पक्का. चोखा. क्रि. वि सही.
खराटा—पु. बुहारी२ (कडी और मोटी तिल्लियोकी) झाडू१.
खराब—वि खराब वीरान. गदा. बुरा.
खराबा—पु. सीकम १. ऊसर भूमि२ हानि २. खेत में जितनी भूमिपर असामी झोपडा बनाकर रहे वह भूमि२.
खराबी—स्त्री. हानि. दुर्दशा.
खरारा—पु. खरहरा.
खरूज—स्त्री. खुजली. खाज. कंडू.
खरे—वि. वास्तविक. यथार्थ. सत्य
खरेच——क्रि वि अरे हाँ.
खरोखर—क्रि. वि सचमुच. वास्तवमे. नि.सदेह.
खरेदी—स्त्री खरीद. [कबाला.
—खत—न. क्रय पत्र१. क्रय लेख१.
खर्च—पु व्यय. खर्च. परिव्यय.
खर्ची घालणें—व्यय लिखना. नामे लिखना.
खर्चणे—क्रि. अ. व्यय करना. खर्च करना लगाना.
खर्ची—स्त्री भत्ता१. अधिदेय१. अग्रिम१. अगाऊ रकम. अेक मछली.
—घालणे—अुपयोग करना. लगाना.
—पडणे—मारा जाना काम आना.
खर्चीक—वि अुदार. अुडाऊ
खर्डा-पु स्थूल लेखा कच्चा लेख. खर्रा.
खल—पु —खरल. खल्लड. दुष्ट. चर्चा . ऊहापोह१.
खलणे—क्रि स. कूँचना. पीसना (खरल मे)
खलबत—न. गुप्त मत्रणा२.
खलबत्ता—पु. खरल और बट्टा.
खलाशी—पु. नाविक जहाज का नौकर खलासी-
खलास—वि. समाप्त. खतम.
खलिता—पु. थैली२. बडा आवरण. राजपत्र. आज्ञापत्र खरीता.
खवखव—स्त्री. जीभ या गलेमे खुजलाहट२. कुलबुलाहट२ लालच१ खजली२ (आँतोमें).
खवचट—वि. व्यंगपूर्ण. चुभती.

खवट–वि. अुग्र (गंध). सडा हुआ (नारियल). संकीर्ण (मन). चुभती (बात).
खवडा–पू. गज. खौरा.
–करणें–लज्जित करना.
खवणें–क्रि स. करोचना. खरोचना.
खवला–पु. करोनी२ (नारियल खरोचने के लिअे). साल२.
खवळणें–क्रि. अ. अुबल पडना. चिढना. खौलना. अुमडना.
खवा–पु. खोया. मावा. कुदा. खोया.
खवीस–पु. शैतान. राक्षस. दुष्ट.
खसकन्–क्रि. वि. झटके से.
खसखस–स्त्री. खसखस१.
खस्ता–स्त्री. चिंता. त्रास१. कष्ट१.
खळ–स्त्री. लेअी२. हठ१.
–पु. भग१. रुकावट२.
–वि खल. दुष्ट.
खळकन्–क्रि. वि. झन्न ध्वनि कर के झकार के साथ.
खळखळ–स्त्री. कलकल. झंकार२. (बगडियों का). खडर खडर आवाज२. टालमटूल२. खीचा-तानी२.
खळगा–पु. गढा. गर्त. गुल (गालमें)
खळबळ–स्त्री. ग्वलभली. गडबडी. घबराहट. खंभार१. हलचल. हडकंप१. धूम. सनसनाहट.
खळबळणे–क्रि स. खँगालना.
–क्रि. अ कलकल आवाज होना.
खळाळी–स्त्री. चट्टानपर धारा गिरने की आवाज.
खळी–स्त्री. गढा१. गुल (गालमें). फटकडी, लेअी.

खळें–न. खलिहान१. घेरा (चाँदका).
खां–पु. खान. (खाँ).
खाओ–स्त्री. खूंड१. खाअी२.
खाअी त्याला खवखवे–चोर को ख्वाब में बुकचे. [वस्तु२.
खाअू–पु. मिठाअी२ मीठी खाद्य
–वि. खाबू पेटू.
खाक } वि. जलकर (खाक). नष्ट.
खाक } स्त्री. राख. धूल. बगल. काँख.
दे. काख
खाकसी–स्त्री. खूबकलान१.
खाकमाजरी–स्त्री. कँखवारी. कँखौरी
खाकरणे–क्रि अ. खखारना.
खाकी–वि. खाकी. कजा. कजअी. करजुवा.
खाक्या–पु ढंग. बाना. वर्ताव.
खाच } स्त्री. छोटा गढा १.
खाच }
–खोच–स्त्री. खूबी खुर्दुरापन.
खाँचा–पु. खाँच. कगूरा
खाज–स्त्री खाज. खुजली. कुलकुली. खसरा १.
खाजकुहिरी–स्त्री. कौछ किवाँच.
खाजकोलती–स्त्री बिछवा१. बर्हटा१.
खाजगी–वि. व्यक्तिगत. खानगी. निजी. गुप्त.
–कारभारी–निजी सचिव.
खाजगोळी–स्त्री. हरवल (बेल).
खाजणे–क्रि. अ. खुजलाना. खुजाना कनकनाना. चुनचुनाना.
खाजरा सुरण–पु. जगली सुरण.
खाजव–स्त्री कडू. खाज.
खाजवाखाजव–स्त्री खाज. झगडा खडा करना. अुगली करना.

खाजविणें–क्रि अ. खुजाना खुजलाना.
खाजवून खरूज काढणें–झगडा खडा करना.
खाट–पु. झाँस२.
–स्त्री. चारपाओी. खाट.
खाटलें–न. खटिया२. खाट२.
खाटिक / खाटीक } पु. टिड्डी, गिरगिट आदि खानेवाला पछी. कसाओी. हिंसक.
खाड–स्त्री. खाँड. दातों के बीच की दरार.
–न. खड१. टुकडा१.
खाडकन्–क्रि. वि. चटाक से.फटाक से.
खाडा–पु. खलल२. नागा१. अझा१. खड्ड. गढा.
खाडी–स्त्री. खाडी. खलीज.
खांडोळे–न. टुकडा१. बोटी२.
खाण–स्त्री. कान२. खदान१. खूँड२. खान२. मूलस्थान१. निधि२.
खाणाखुणा–स्त्री. हुलिया१. चिन्ह१
खाणावळ–स्त्री. भोजनालय.
खाणें–क्रि. अ. खाना. हडपना. लग जाना. काम आना. हराना. सभाना. जाया कराना. निगलना.
–न. अन्न१. खाद्य१. खाना१.
खाते–न.. खाता. लेखा. विभाग. असामी की भूमि.
–वही–स्त्री. खतौनी२. लेखा पुस्त१. अवारजा१. पटवारी की बही. खसरा१.
खादा–पु कधा. अस. मोढा.
–देणें–काधी देना (मृतक की अर्थी मे) कधेपर अुठाना.
खादाड–वि. पेटू. खाअू. घस्मर.
खानदान–वि. कुलीन.
खादी–स्त्री. खद्दर१. गजी२. अच्छा-पौष्टिक भोजन१.
खांदी–स्त्री. शाखा (डाल).
खादेपालट–पु. अधिकारी को बदलना (सरकार, सस्था मे).
खानेसुमारी–स्त्री.जनगणना. अंकाओी.
खापर–न. खपटा. खपरा. ठीकरा. खप्पर.
–फोडणे–अपनी भूल का कारण और किसी को बताना. दूसरे के सिर अपराध मढना.
–पणजा–परदादा के दादा.
–पणतू–पोते का पोता. नाती का नाती.
खापरी–स्त्री. गिटी. ठीकरा१. गिट्टा१. गिटकौरी.
खांब–पु. खम्भा. स्तभ खाम. आधार.
खाबू–वि. खाअू. घूँसखोर. लालची.
खायखाय–स्त्री. खाते रहने की वासना.
खार–पु. क्षार. अचार का रस. नमी२. खादर१.
–स्त्री. गिलहरी.
–खाणे–द्वेष करना.
खारट–वि. सलोना नमकीन खरौहा.
खारवा–पु मल्लाह. अेक जाति.
खारा–वि सलोना. नमकीन. दरियाओी (वायु).
खारीक–स्त्री. छुहारा १.
खारीमीठ–न. खारी नोन१.
खालावणे–क्रि. अ. अुतर जाना. बुरी दशा होना.
खाली–वि. रिक्त. खाली.

खाली–क्रि. वि. नीचे. भूमिपर. तले· घटिया. के बाद. बहाने.
–मुडी पाताळ धुडी–बगल में छुरी मुख मे रामनाम.
खालील–वि. निम्नलिखित. मातहत.
खालोखाल–क्रि. वि कुछ कम.
खाशी–अव्य. वाह जी! क्या खूब!
खाष्ट–वि. दुष्ट सतानेवाला.
खासदार–पु विधान परिषद का सदस्य
खासगी–वि. खानगी. निजी. व्यक्तिगत
खासा–वि. बढिया. श्रेष्ठ.
–पु. पति.
खिकाळणें–क्रि. अ. हिसना. हिनहिनाना.
–न. हिम२. हिनहिनाहट२.
खिचडी–स्त्री. खिचडी. ओंगरा१. कबूली२. मिश्रण१. समुदाय१.
खिजगणती–स्त्री. किस गिनती (मे) प्रतिष्ठा.
खिजणें–क्रि अ चिढना. खीजना.
खिजविणे–क्रि अ. खीज निकालना. चिढाना. चमकाना.
खिटी }स्त्री. चटकनी. अगरी.
खिट्टी }सिटकनी.
खिड–स्त्री घाटी. बडी दरार.
खिडकी–स्त्री. गौख१. गौखा१. खिडकी. बारी. झरोखा१. गवाक्ष१.
खिडार– न बडा छेद१. खंडहर.
खिदळणें–क्रि अ. फुदकना. किलकना. ठहाका मारकर हँसना. बौखलाना. अुदडना.
खिन्न–वि. अनमना. अुदास. खिन्न.
खिरणी–स्त्री. खीरी. खीरनी.
खिरा–पु. खीरा.
खिरापत–स्त्री आरती के बाद प्रसादी. अुडाअुपन१.
खिसमीस–स्त्री. किशमिश१.
खिसा–पु. जेब. खीसा. विभाग.
–कातरणें–गाँज मारना या काटना. गाँठ काटना.
–गरम करणे–बहुत धन अैठना.
खिसेकातरू–वि. गँठकटा. गिरहकट.
खिळखळा–वि ढीला पोचा.
खिळणें–क्रि अ, गडना. कीलना.
खिळा–पु. कील २ काटी २. टक. मुद्र.
खिळी–स्त्री. अंकुसी. सिटकनी.
खीज–स्त्री. चिढ.
खीर–स्त्री. खीर दूधपाक१.
खीळ–स्त्री. अंकुसी काँटी सिटकनी.
–घालणे–रोडे अटकाना.
खुजा–वि. नाटा. ठिगना. बौना.
–पु. कुज्जा सुरअी२. कूजा कुल्हड. कुजा.
खुट–पु. धड. तना. ठूंठ खूंट चौराहा. अड्डा. थम्ना (खेल मे). खूँटा. अगवाँसी२ (हल का छोर).
खुटखुटणें–क्रि. अ. खटकना. खटखट शब्द होना.
खुंटणे–क्रि अ. रुक जाना. थमना. घटना.
खुंटाळें–न. अरगनी२.
खुटा–पु खूँटा. डंडा. अखौट (चंटी-में लोहे का)

–बळकट करणे (हलवून)–अपने पैरोंपर कुलहाडी मारना.
खुंटी–स्त्री. गोंडिया. खोथरा१. मेख (लकडी की).
–पिरगाळणे–कल अैठना.
खुटुरुटु–क्रि .वि. धीरे धीरे. किसी तरह. रेगते रखडते.
खुट्ट–न. तीव्र तथा बद आवाज. किंचित् आवाज.
खुडणें–क्रि स. काटना. चुनना. नवना.
खुडबुड–स्त्री. खुडखुड खडखड
खुणविणे–क्रि अ. अिशारा करना.
खुद्द–वि स्वय. खुद. आप.
खुनशा–वि. कीनाखोर. द्वेषी. मत्सरी.
–पणा–पु. कीना. खुनस. अीर्ष्या२. मत्सर. द्वेष.
खुनी–वि. खुनी१. हत्यारा. अत्याचारी
खुपणे–क्रि. अ चुभना. किरकिराना. सालना खटकना खलना. गडना.
खुपरी–स्त्री. आँख अुठने का रोग. आँखे आयी हुअी होना.
खुपसणे–क्रि स. घोपना (तरवार) घुसेडना. जोर से चुभाना.
खुबाजी–स्त्री कुंझी (वनस्पति).
खुबी–स्त्री. खूबी२ कौशल्य१. हुनर१. मर्म१. रहस्य१. विशेषता२. लक्षण१.
खुमखुमी–स्त्री. मस्ती. खुजली (झगडे की). प्रबल अिच्छा. कसक.
खुमारी–स्त्री. अुत्तमता. स्वाद१. रस. मजा१. लज्जत.
खुर–पु. खुर. टाप२.
खुरचाफा–पु गुलचिन.
खुरमाडी–स्त्री. घुटने मोडकर बैठना.
खुरट–वि बौना. जिसकी प्रगति रुक गयी हो. खूसर.
खुरपणे–क्रि. स. खुरपेसे छीलना. खुरचना.
खुरपे–न. खुरपा१.
खुरा }पु. अेक तरह की निहाअी.
खुऱ्या }जूते की अेडी
खुराक–पु. पौष्टिक खाद्य.
खुराड }न अड्डा१ (कबूतरों का).
खुराडे }मडैया२.
खुरासणी–स्त्री. अूसन१. खोरासानी तिल.
खुर्ची–स्त्री. कुरसी. कुर्सी.
खुर्दा–पु. रेजगी. भॉज२.
–अुडविणे–तितर वितर कर देना.
खुलणे–क्रि अ. खुलना. प्रसन्न होना फबना.
खुलावट–स्त्री. शोभा. सजावट. चमकना१.
खुलासा–पु. स्पष्टीकरण.
खुशामत–स्त्री. चापलूसी. खुशामद.
–करणे–अगूठा चूमना.
खुशाल–वि. सुखी.
–क्रि. वि. सुखसे. कुशलसे. निश्चिन्त.
–चद–वि. अललटप्पू. आवारा. छैला.
खुशाली–स्त्री. क्षेम समाचार१. कुशल२.
खुशी–स्त्री. आनद१. अिच्छा मर्जी.
खुशीत गाजरे खाणे–अिठलाना.

खुसखुशीत–वि. कुरकुरा. करारा. खस्ता.
खुसपट–न. पख२. अडंगा१ आपत्ति२. बहाना१.
खुळखुळ–क्रि. वि. कलकल. कुलकुल. (कुल्ला करने की आवाज)
खुळखुळा–पु. घुनघुना. शणहुली२. झुनझुनिया२. घागही. बनसन.
खुळगा–पु. भैंसा पाडा
खुळा–वि बावला. पागल. पगला.
खूण–स्त्री. चिन्ह१. अिशारा१. अिंगित१. निशान१. संकेत१. सैन. मर्म१.
–करणे–सनकाना. सनकारना अिशारा करना.
–गाँठ–स्त्री. पक्की बात. न भूलनेकी बात.
–बाँधणें–मन में निश्चय करना. गाँठ मे बाँधना.
खून–पु. हत्या२. वध. खून.
खूप–वि. बहुत. अत्यंत. बहुत कुछ.
खूर–पु. दे. 'खुर'
खूष–वि. प्रसन्न.
खूळ–न. बावलेपन१ पागलपन१. विचित्रता२. ढकोसला१. अुपद्रव१.
–माजविणें–ढकोसलेबाजी करना.
खेकडा–पु. कंक. कर्कटक. केंकडा.
खेंकसणें–क्रि. अ. क्रोध से चिल्लाना. बिगडना.
खेंकाळणें–क्रि. अ. जोर से हँसना. हिंसना (गधेका).
खेंचणें–क्रि. स. खीचना. घसीटना. आकर्षित करना.
खेंचून धरणें–हठ करना.
खेचर–न–खच्चर१.
खेचाखेच–स्त्री. खीचातानी. भीड
खेटणें–क्रि. अ. सटना. सटकर बैठना
खेटर–न. जूता१. पनही२.
–अडलय–मेरी बलासे!
खेटा–पु चक्कर. फेरा.
खेटे घालणें–चक्कर लगाना. बार-बार जाना.
खेडवळ–वि. देहाती। गवेला. अनाडी. गँवार. ग्राम्य.
–म्हण–स्त्री. गँवरमसला१.
खेडे–न. देहात१. गाँव१.
खेडणें–क्रि. स. खेती करना. काश्तकारी करना.
खेडुत–पु. किसान. खेतीहर. देहाती.
खेद–पु. खेद. विषाद. रंज. शोक.
खेप–स्त्री. खेप. चक्कर. बार.
खेरीज–वि. बिना. साथ साथ. साथही. अलावा अिस के. के अतिरिक्त.
खेळ–पु. खेल. क्रीडा२. गंमत२. तमाशा. कौतुक. आमोद प्रमोद. करतूत२. नाटक.
–गडी–पु. साथी. गुअियाँ.
–माडणें–तमाशा बनाना. खिलवाड करना. खेल खेलना.
खेळकर–वि. खेलते रहनेवाला (बच्चा). विनोद प्रिय(बरताव)
खेळ खंडोबा–पु. खिलवाड.
खेळणारा– वि. खिलाडी.
खेळणें–न. खिलौना१.
–क्रि. स. खेलना. दाँव लगाना.
खेळी–स्त्री. दाँव१.

खेळीमेळीनें–क्रि. वि. मिल जुलकर. प्रेम से.

खैर–पु. खैर (पेड).

खैरा–वि. कत्थअी. भूरा.

–चा नार–पु. कथ्था. खैरसार.

खो–पु. 'खो खो' खेल मे हारवाली पाली का अेक गुअियाँ अपने बैठे हुअे गुअियाँ को अुठने का अिशारा करन के लिअे यह शब्द बोलता है, जिसे कहते हैं 'खो देणें'। रुकावट२. अडगा.

खोक–स्त्री. घाव१. चोट२. क्षत१. खाँसी२.

खोकड–न. गादड१. कटास१.

खोकणें क्रि. अ. खाँसना.

खोकला–पु. खाँसी२.

खोका–पु. विकर्ष (हुडी) जिस की रकम चुकायी हो। पिटारा, जिस का ढकना न हो।

खो खो–पु अेक खेल

खोगीर–न. जीन२. खुगीर. कंधेली२.

–भरती–बेकार भीड. खुगीर-भरती.

खोंच–स्त्री. कोंच. चोट. व्यग१. रस१. सार१.

खोंचणे–स्त्री. क्रि. स. खोंचना. काँछना. चुभाना. खोसना,

खोट–स्त्री. हानि. खोट. धातू का गोला. अेडी२.

खोटा–वि. असत्य. झूठा. मिथ्या. बनावटी. नकली. अशुद्ध. नाशवंत.

–नाटा–पूर्णतया झूठा.

खोटी–स्त्री. विलंब१. देरी२.

खोटें–वि. झूठ. असत्य. मिथ्या.

–ठरणें– कच्चा पडना. झूठा निकलना.

–पणा–पु. खुटपन. खुटाअी२.

खोड–स्त्री. खोर२. खोरी२. लत२. अिल्लत२. दोष१

–मोडणें–सीधा करना. ठीक करना.

खोडकर–वि. नटखट. अूधमी. खोडसाळ

खोडणें–क्रि अ. रद करना. काट देना दाझना. बुरी आदत पडना.

खोडा–पु. शहतीर. अंदुआ. काठ. आडा. अडगोडा. अेक पेंच (कुस्ती मे)

खोडाखोड–स्त्री. काटाकाटी.

खोडाखोडीचा अुतारा–पु. अुस सरकारी लेखे की प्रतिलिपि, जिस में प्रत्येक घर के जन्मसे अद्ययावत अुसकी खरीद बिक्री का लेखा होता है।

खोडी–स्त्री. लत२. व्यंग१. (शरीर मे). आदत२. अूधम१.

–काढणे– छेडछाड करना.

खोत–पु. जमीदार. सरकारी आय का ठेकेदार.

खोदकाम–न. खुदाअी२, नक्काशी२.

खोदणें–क्रि स. खोदना. सखोरना. ककोरना. खरोचना. गोडना. कुरवारना.

खोदखोदून विचारणें– घुमा फिराकर बार बार पूछना.

खोदणारा–वि. खदा. खोदनेवाला.

खोदणी–स्त्री. खन्ता१.

खोदविणें–क्रि. स. खुदवाना. गुडाना.
खोपटी-स्त्री. } मडैया२. कुटिया२.
खोपटें न. }
खोपा–पु. जूडे (वेणी) की अेक विशेष रचना२. घोंसला१. खोखला१.
खोबण–स्त्री साल. छेद, जिस में चूल बैठती है।
खोबरें–न. नारियल की गरी२. खोपडा१.
–होणे– नाश होना. अुचटना.
खोबरेल–न. नारियल की गरीका तेल१.
खोरें–न. कचरा निकालने का फावडा१. दून२. अुपत्यका२.
खोरेती–पु. काल अुमर.
खोल–त्रि. गहरा. गम्भीर. औडा. चतुर.
–गट–वि. कुछ गहरा.
–डोळे–वि. धँसी आखें.
खोलणे–क्रि. स. खोलना.
खोली–स्त्री. गहराअी२. थाह२. कोठरी२. कमरा१. कक्ष१.
खोवणे } –क्रि. स. खोसना· रोपना. गँवना.
खोसणे }
खोळ– } स्त्री खोल१. गिलाफ.
खोळी } खोअी२.(कबल की).केचुली२
खोळंबणें–क्रि. अ. राह देखना. थमना. अटकना.
खोळंबा–पु.विलब१.देरी२.अटकाव१.
ख्याती–स्त्री. कीर्ति, प्रसिद्धि.
ख्याली खुशाली–स्त्री. मौज. रंगरलियाँ.
ख्रिस्त–पु. (कृष्ण का बिगडा रूप) ओसुमसी
ख्रिस्ती–वि. ओसाओी.

ग

ग–अव्य–अरी.
गंगथड–स्त्री गोदावरी का काठा.
गगनचुंबी–वि. आकाश से बातें करनेवाला.
गंगा–स्त्री भागीरथी नदी. गोदावरी नदी. पवित्र जल.
–जमनी–वि.बेमेल बात.
–यमुना वाहणे–ऑसुओ की झडी लगना सावन भादो की झडी लगना.
गंगेंत घोडे नहाणें–कृतकृत्य होना. सफल होना
गंगावन–न. नील गाय के बालों की लडी, जो वेणी में गूँथी जाती है
गंगाळ–न. कंडाल१. नॉद२.
गचका–पु. झटका. धक्का.
गचांडी–स्त्री. गरदनियां. अर्धचंद्र१.
गचाळ–वि. गदा. गावदी. घामड. रद्दी. अव्यवस्थित.
गच्ची–स्त्री. अटारी२. कोठा१. छत१ गरदनियाँ२.
गच्छंती–स्त्री. समाप्ति. मृत्यु
गज–पु. सीखचा१ छड२. सरिया१. कमान१. गज (नाप). हाथी.
–घंटा–स्त्री. कर्कशा. जोर से बोलनेवाली.
–पिंपळी–स्त्री. चव्य. चव्या. (औषधि).

गंज–पु. ढेर. पुजी२. राशी२. ढेरी२. कीट१. जग१. मोर्चा१. खडा पतला.

गजकरण–न पालक जुही२.

गजकर्ण–न. दाद.२

गजगा–पु कट्करजा. करंजवा.

गजपिपळी–स्त्री गजपीपरी.

गजबजणे–क्रि. अ धूमधाम होना. भर जाना (घर, लोगो से) भीड लगना.

गजबजलेले–वि. कलकूजित. गुजित. निनादित.

गजर–पु समिश्र नाद. घोष गजर जयघोष.

गजरा–पु गजर. अँठनवाला कगन.

गजीफॉक-पु. गजी२. आगी२.

गंजी–स्त्री ढेरी (घासकी).ढेर टाल.

गट–पु. गट. दल. गिरोह . पाट (चादी, सोने का) गटी २.

गट्ट–क्रि. वि. हडप. गप्.

गटकावणे–क्रि. स. गुटकना.

गटर } न. नाला१. बडी नाली२.
गटार } नाली (छापते समय दो पृष्ठो मे अतर).

–बातमी–स्त्री अफवाह. अुडती खबर.

गटरग–पु. कबूतर की आवाज. गुटकना.

गट्टी–स्त्री. गाढी मित्रता. गठौत.

–फू–कुट्टी करना. कुट करना.

गठडी–स्त्री. पोटली. गठरी.

–वळणे–निर्बल हो जाना. सिट्टी पिट्टी भूल जाना. मर जान.

गठोना–पु. गठिवन (पौधा).

गठ्ठा–पु. गठ्ठर. भारी बोझ. समूह. गट्टू. बुकचा.

गठ्या–पु. लया अटा. बडी कौडी२.

गड–पु. गढ किला. दुर्ग

–करी–पु. गढवाल कोटवाल. दुर्गपति

गडगज–वि. विपुल अनगिनत. भरपूर. अमाम

गडगडणे–क्रि अ घहरना. गरजना. लडखडाकर गिर पडना. घहराना गडगडाना स्थानभ्रष्ट. होना

गडगडाट–पु. गडगडाहट२ गर्जन-तर्जन१

गडगणेर–न. विवाह के अगले दिन नातेदारो का प्रीतिभोज.

गडद–वि. घनघोर घटाटोप. गहरा (रग)

गडप–क्रि वि गायब अदृश्य. अुडनछू. गुम.

–करणे– हडप जाना हिराना. डुबो देना मारना (धन)

गडबड–स्त्री. धूमधाम कोलाहल१. शोर१. हो हल्ला१. अुत्पात१. अुतावली जल्दी शीघ्रता. हडबड गडबडी घपलेबाजी. अकड२ चहल पहल

–गुडा– गडबडी२ झमेला१. गडबड झाला१

गडबडणे–क्रि अ. भूलना. घबराना. गडबडाना. गिर जाना लोटना.

गडबड्या–वि. गावदी. गडबडिया. चटचटिया.

गंडमाळा–स्त्री घेघा१ (रोग). गंड-माला२. अपची२.

गडवा–पु लोटा.

गंडविणें–क्रि. अ. (से) अैंठना. व्यय करवाना. लूटना (मित्रता के नाम पर)

गंडा–पु. चार कोडियाँ (जो अेक पैसे के बदले मे चलती थी). गडा (दोरा). जादू का डोरा.

–घालणे– ठगना. अैंठना.

गंडांतर–न. बडा सकट१ अपमृत्यु१. महान् आपत्ति२.

गडी–पु. पुरुष नौकर. कहार. गौडा. चाकर. मजदूर. गुअियाँ. साथी. खिलाडी.

–माणूस–पु. नौकर चाकर.

गंडेरी–स्त्री. गडेरी अंगारी औख का छोटा टुकडा. अेक तरह की साडी की किनारी.

गड्डा–स्त्री. पुलिन्दा१. पूला१. मुट्ठा१.

गढी–स्त्री. गढी. छोटा किला.

गढूळ–वि. गदला. अस्वच्छ दूषित.

गण–पु. समूह श्रेणी२ गण (पिंगल मे). गण (ज्योतिषमें देवगण, मनुष्यगण, राक्षस गण) गण (संस्कृत व्याकरण मे) लोकनाटय के प्रारभ मे गाया जानेवाला गाना. सदस्य

–गोत–न. नाते दार१

–राज्य–न. प्रजातन्त्रका राज्य.

गणंग–पु न पकनेवाला अन्न का दाना मूर्ख अनाडी.

गणती–स्त्री. गिनती. हिसाब१. लेखा१.

गणेरी–स्त्री. मदन मादनी गनियारी (औषधी).

गणेश टोपी–स्त्री. बच्चोके खेल में किसीको पीटने के पहले पहनाया घूँघट१.

गणोबा–पु गणेश देवता तोदवाला व्यक्ति.

गत–स्त्री दशा. हालत सुरो की ताल के साथ रचना. अुपाय१. गत२.
–वि–बीता हुआ नष्ट. पुराना.

गतका–पु. कुतका. डण्डा.

गतानुगतिक–वि. अधा अनुयायी. भेडिया-धसानवाला.

गत्यतर–न. अन्य अुपाय१. शरण२.

गदगदा–क्रि. वि. झकझोरकर.

–हलविणे–झकझोरना. हलहलाना. हचकना.

गदनीचा कादा–पु. सुखदर्शन

गदका– दे. गतका.

गदमदणे–क्रि. अ अूमससे अूबना.

गदरणे–क्रि. अ गदराना.

गदळ–न गंदगी२. कीचड१. कूडा कचरा१.
–वि. गंदा. मैला. कुचैला

गद्धा–पु गधा बेवकूफ

गद्धे पचविशी–स्त्री गदर–पचीसी.

गध–पु गध२. तिलक१.

–नसणे–कख भी न जानना.

गधक–पु. कौलेली गंधक.

गबीट–न. काला नमक१.

गंधवार्ता–स्त्री. भनक.

गघडा–पु. गधा (गाली)
गंधाणी–स्त्री. कीडामारी.
गधाबिरुजा–पु. } गधाबिरोजा.
–बेरोजा } सरल
गनीम }पु. शत्रु.
गलीम }
गप }क्रि. वि. चुप. शांत.
गप्प }–स्त्री. अफवाह. किंवदन्ती कानाकानी. गप. बकवाद१. गवेजा१.
गप्पा–स्त्री. गप का बहुवचन.
–गोष्टी }स्त्री. गपशप.
–टप्पा }
–मारणें–बाते बनाना गप हाँकना. घुलघुलकर बाते करना.
गप्पाष्टक–न. वार्तालाप१. गपशप२.
गप्पीदास–पु. गप्पी. गपोडिया.
गबाळ–वि. व्यर्थ का. बेकार.
–ग्रंथी–वि. गरीब. गावदी.
गंभीर–वि. अथाह. गूढ. गभीर. गहरा.
गमक–न. चिन्ह१. कारण१. प्रमाण१.
गमजा–स्त्री. अकड२. गर्व१. ठाठ१. नखरा१. चुहलबाजी२. चोचला१.
गमणें–क्रि अ. देरी लगाना. सुस्ताना. धीरे धीरे काम करना. टालमटूल करना. कल पडना. चैन आना.
गमत–स्त्री. हँसी खेल१. विनोद१. कौतुक१ तमाशा१.
गमविणे }क्रि अ. गँवाना. खोना
गमाविणें }
गयावया–स्त्री. गिडगिडाहट. प्रार्थना.
–करणें–घिघियाना. गिडगिडाना.
गरका–पु. घेरा. चक्कर.
गरगर–क्रि. वि. मण्डलाकार. गोल.
गरगरणे–क्रि अ. मडराना. गदराना. चक्कर आना.
गरज–स्त्री आवश्यकता. प्रयोजन१. अटक, गरज पर्वाह
–लागणे–गौ पडना.
–सरो वैद्य मरो–भअील ब्याह मोर करबो का
–वंताला अक्कल नसते–दूर गरज. बावला.
गरजणें–क्रि अ गरजना. हाँकना घुमडना. घमकना. गरगराना. घमघमाना.
गरती–स्त्री सती. कुलीना. सम्भ्रान्त.
गरदा–पु तमाकू या गाजे की सूखी पत्तियो का चूर्ण. धूल २ भीड २.
गरनळा–पु घरनाल २ (तोप).
गरम–वि अुष्ण. क्रोधित. गरम. अूनी.
–मसाला–पु खडा मसाला.
गरमा–पु. अूमस. गरमाहट २
गरमाअी–स्त्री. अनबन.
गरमी–स्त्री. अुष्णता अुपदंश (रोग).
गरसळी }स्त्री. गलसिरी.
गरसुळी }
गरळ–न विष.
गरा–पु कोआ (कटहल का).
गराडा–पु घेरा. चहारदिवारी२.
गरीब–वि कगाल गरीब. शान्त.
गरुडवेल–स्त्री. गिलोय. गुर्व.
गरोदर–वि गर्भवती. अकरासू.
गर्क होणे–क्रि अ. व्यग्र होना. अुलझना.

गर्जन–पु. जयन (पेड).
गर्जना–स्त्री. गर्जन १. नारा १.
गर्द–वि. घनी. घनघोर.
गर्दी–स्त्री. भीड. जमघट १ ठठ्ठ १. जमाव १. अंबोह १. समूह १.
गर्भ–पु. गर्भ. गाभ (जानवरोंका). मीगी २. मगज १. मध्यभाग.
–गळित होणें–छक्के छूट जाना. होश उड जाना.
–श्रीमंत–धनी कुल का बेटा.
–सुती–वि. ताने में सूत होनेवाला (वस्त्र)
गर्भदा–स्त्री. पुत्रदाअी. गर्भदात्री.
गर्भार–वि. गर्भवती.
गर्भावरण–न. खेडी २.
गर्भाशय–पु कोठी २. गर्भाशय १. बच्चादानी २.
गर्व–पु घमण्ड १. गर्व. अभिमान. अहकार. अकड २. ठसक २. अैंठन २.
–करणे–अिठलाना. अकडना. अितराना.
गर्वाचें घर खाली–अूँचे बोल का बोल नीचा. घमण्डी का सिर नीचा.
गर्वाने बोलणें– अूँचे बोल बोलना. बढ बढ कर बातें करना. हुँकरना.
गर्विष्ठ–वि. गर्वीला. घमण्डी गरब-गहेला. गब्बर.
गल–स्त्री. गुच्ची. पिल्लू. कुअियाँ.
गलका–पु. शोर. कोलाहल. हो हल्ला.
गलबत–न. सिंधुनौका २. आगनाव २. जहाज १.
गलबला– पु. शोरगुल. रोला. कोलाहल.
–करणें–गलगंजना.
गॅलरी–स्त्री. दीर्घा २. छज्जा १. गलियारा १.
गलिच्छ–वि. गंदा. मैला. अस्वच्छ
गॅली–स्त्री. साँची २ वह छपाअी अिस में पक्तियाँ बडे बलमें होती है।
गलेलठ्ठ–वि. मोटा ताजा. हुष्ट पुष्ट संडमुसड. अलमस्त.
गल्लत–स्त्री मिश्रण १. अव्यवस्था २
गल्ली–स्त्री गली कूचा १ कोलिया २
–कुची–स्त्री. गली गलियारा १.
गवअी–पु. गवैया. गानेवाला १.
गवगवा -पु. चखचख २. सनरानी २.
गवडी–पु. थवअी. राज. शिल्पकार
गवत–न. घास १. अंकरा १. तृण १ कुलफा १ (घोडे का घास).
–काप्या–पु. चरकटा. अनाडी नाअी घसखुदा.
–बिवत–न. घासफूस.
–विकणारा–पु. घसियारा. घासी.
गवसणी–स्त्री आच्छादन १. खोल १
–घालणे (आकाशाला) – आकाश बाँधना.
गवळण–स्त्री. ग्वालिन. गुजरिया
गवळी–पु. ग्वाला. अहीर. घोसी चरवाहा.
गवार } गवारी } स्त्री. ग्वार. ग्वारी. ग्वार पाठा १.
गवाळें–न. आसनी २. रेशमका वस्त्र लपेटने का अूनी वस्त्र १.
गव्हाण } गव्हाणी } स्त्री. चरनी. नाँद.

गहजब–पु. आलोचना की बौछार. अन्याय. जुल्म. सितम.
गहाण–न. प्राधि१. स्थावराधि१. बंधक१ गिर२. रेहन१.
–खत– } न. प्राधिसलेख. रेहननामा.
–पत्र– }
–दार–वि. प्राधिमान्. गिरवीदार.
गहिंवर–पु. गद्गद (होना). प्रेम, शोक आदि विकारों का अुभाड.
गहिंवरणें–क्रि. अ. गहबरना. गद्गद होना.
गहुला–पु. फूल. पियुग
गहूँ–पु. गेहूँ. गोचना. गदुम. कठिया गेहूँ.
गळ–पु. कँटिया. काँटा
–पट्टा–पु. गुलूबंद. गलतनी२.
–फास–पु. फाँसी२.
– –घेणें– आत्महत्या करना.
–सरी–स्त्री. गलसिरी.
गळणे–क्रि अ. चूना. गिरना. नीचे पडना. टपकना. थक जाना. दूर होना (द्वेष). मुकर जाना. बैठ जाना (जी). गलना.
गळून जाणे– हाथ पाँव ढीले पडना.
गळा–पु. गला. कंठ. गरेबान (कपडे का). कटअी२. गरदन२.
–काढणें– आक्रोश करना.
–कापणें– धोखा देना. गरेबान काटना (दर्जी का)
–दाटणें } गहबरना. गद्गद
–भरून येणें } होना.
–धरणें– गला पडना. गला बैठना.
गळीं अुतरणे– जँचना. गले के नीचे अुतरना.
–पडणे– (के) सिर होना. झूठा आरोप लगाना.
गळयात धोंगडें येणे } आंतें गले मे
–तगडया येणे } आना
–पडणे– गला बँधना. दायित्व आ पडना.
–बांधणें–आग्रहसे देना. लेने को बाध्य करना. गले बाँधना
गळयाला तात लागणें–अत्यंत चिंतित होना. गला फँसना.
गळयातील ताअीत–गले का हार.
गळाठणे–क्रि. अ ढीला पडना.
गळाठा–पु. लबादा. कूडा करकट.
गळीत–न. तिलहन१
गळू–न. फोडा १. सूजन १ छाला १.
गळेकापू–वि. विश्वासघाती. धोखेबाज.
गळेपडू–वि. गलेपडू.
गाअी–स्त्री. गाय का बहुवचन.
गाकर–पु. बाटी २ अंगाकडी २.
गागणें–क्रि. अ. चिल्लाना. जोरसे पुकारना.
गागरणें–क्रि अ. घबराना. गडबडाना.
गागोटी–स्त्री. गगेरन (वनस्पति). कंगअी. ककहिया. पेटारी.
गाजणूक–स्त्री. कष्ट १. सताना. यंत्रणा २. पीडा २. गंजन १.
गाजणें–क्रि. अ. गरजना. गूँजना. प्रसिद्ध होना.
गाजणें–क्रि. अ. बहुत सताना. तंग करना. कष्ट पहुँचाना.
गाजर–न. गाजर१.

गाजरा सारखा होणें–बहुत अच्छा स्वास्थ्य होना. कुप्पा होना.
गाजराची पुगी–लगा तो तीर नही तो तुक्का.
गाजर पारखी–अत्यंत अ-रसिक. अक्ल का पूरा
गाजविणें–क्रि अ. चमकाना. डका बजाना. धूमधाम से संपन्न होना. धाक जमाना
गाजावाजा–पु. डंका (बजाना) पुकार (मचाना) धूमधाम. चखचख२. हो हाल्ला
गांजा–पु. गाजा.
गाँठ–स्त्री. गंडा १. गुमडी २. गाँस२. अंटी गठठर१ (रुओीका). गिरह गॉठ. अुलझन. आँटी. भेंट (होना). वास्ता१. (पडना). टक्कर २. गूमडा १. सूजन१. मेल१.
–घेणें–मिलना.
–पडणें–भेंट होना वास्ता पडना
गाठी असणें–पास होना. वश मे होना.
गांठणें–क्रि. अ. गाँथना. गूँथना. गाँठना. पकडना. मिलना
गाँठविणें–क्रि. स. गूँथना
गांठलें–न. स्त्रियों तथा बच्चों के गले का अेक अलकार.
गाठलेलें–वि. गसीला.
गाठी } गांठी –स्त्री. शक्कर के पदकों की माला (होली के अवसरपर)
–गांठी असलेले–वि. गठीला.
गांठे हरळी–स्त्री गाडर दुब.
गांठोडें–न. गठरी २. पोटली २. धन.
गाडगें–न. मटका.१
गाडणें–क्रि. स. गाडना. रोपना.
गाडा–पु. लढा२ गाडा. पहिये का घेरा. ढॉचा (नथनी का). कडा. वलय. घेरा (ढोल, छलनी आदि का.)
गाडया गाडया भिंगोऱ्या–स्वयं अेकही स्थान पर चक्राकार घूमने का बच्चो का खेल.
गाडी–स्त्री गाडी. बैलगाडी रथ१. गुराब (तोप गाडी) यान१
–तळ–पु. अड्डा (जहाँ बैलगाडियाँ या मोटरे खडी हो)
गाडें–न. छकडा१ गाडी२. व्यवहार१
–अडणे–काम अटकना.
गाडूळ–न. केंचुआ१. घिनौरी२ केचवा१.
गाढ–वि. गाढी (नींद). घना अत्यंत घनघोर
गाढव–न. गधा१. खर.१ मूर्ख
गाढवाचा नांगर फिरविणे–मटियामेट कर देना.
गाढवापुढें गीता–भैंस के आगे बीन बजाना.
गाणें–क्रि. अ. गाना. अलापना
–न. गान१. गीत१. गायन१. भुन-भुन२. गाने की बैठक२.
गाथा–स्त्री. धार्मिक काव्य१. अुल-झन२. घपला१. संत तुकाराम के अभंगों का संग्रह१.
गादी–स्त्री. गद्दी२. गदेला१. गादी२. सिंहासन१. संपूर्ण अधिकार२
गांधी–पु. गंधी. अत्तार. औषधी विक्रेता.

गांधील माशी–स्त्री. भिड२. बर्रे१. तितैया२.

गाबाळ–न. रद्दी सामान१. कचरा१. कोचड१

–ग्रंथ–पु. लबादा.

गाभण–वि. गाभिन.

गाभा–पु. गूदा. गिरी२. हृदय. सारभाग. मध्यभाग.

गाभारा–पु मदिर का वह भाग जिस में प्रभु की मूर्ति होती है। घर का मध्य भाग. गर्भगृह.

गाभीर्य–न. गभीरता२. गाभीर्य१.

गाय–स्त्री गौ. गाय. धेनु. कजली (काली गाय) स्वभावसे गरोब व्यक्ति

गायत्री–स्त्री. गाय. गौ. गायत्री (मत्र).

गायरान–न. चरागाह१.

गार–वि. ठढा. सीरा. घना. सर्द. –स्त्री. गढा (गोबरका). चकमक. करका.२. ओला१. गिल२

–होणे–भौचक्का होना. चुप होना. सिराना.

गारगोटी–स्त्री. चकमक.

गारठणें–क्रि. अ. ठिठुरना. जम जाना. सिराना

गारठा } पु. ठढक२. कडी ठंढ.
गारवा } शीत२. जाडा१.

गारा–पु. गारा. कीचड.

गाऱ्हाणें–न. फरियाद२. प्रार्थना२. दु.ख१. अुलहना१.

गारुडी–पु. कलदर. मदारी. सपेरा. जादूगर.

गाल–पु. गाल. कपोल.

–फुगणें– रूठना. कुप्पा होना.

–रगविणे–गालपर थप्पड जमाना.

गालगुच्चा–पु. गाल मे चुटकी.

–गुड–पु. गलसुआ

–फड–न. गलफडा१.

–बोट–न. गालपर दिठौना१. डिठौना१. टिकुली२.

–लावणे–अच्छे बने काम में थोडी बुराअी करना.

गालिचा–पु. कालीन. गलीचा.

गाव–न. गॉव१. देहात१. बस्ती२. नगर१.

–करी–पु गाँव के रहनेवाले.

–गुंड–पु गॉव का चलता पुर्जा व्यक्ति.

–ठाण–न बस्ती की जगह, जिस पर कर नही लिया जाता.

–ठी–वि ग्राम्य. देहाती.

–ढळ–वि. अनाडी. अुजड्ड.

गावकी–स्त्री. गॉव मे होनेवाला हक१.

गाँवगन्ना–क्रि. वि. हर गॉवमें.

गावचा नसणें–कुछ पता न होना. अनजान बनना.

गाव मावशी–स्त्री. सब की भाभी.

–रान–वि. देसी. अपने गॉव मे बनी

गावी नसणें–परवाह न होना.

गाशा–पु. खुगीर का आच्छादन.

–गुडाळणे–भाग जाना.

गाहाळ–वि. गायब. गुम

गाळ–पु. कोचड. कूडा. गारा.

गाळण–स्त्रीं. घबराहट.

–अुडणे–छक्के छूट जाना.

गाळणें–क्रि. स. छानना. दूर रखना.

बहाना (आँसू). बरजना. गलाना. पेरना. ढीला करना (हाथ, पाँव). गारना.

—न.—छननी २.

गाळा—पु. खाना. कटरा (हाट में). अंतर. कमरा.

गाळीव—वि. गलाया हुआ. चुना हुआ. भला चगा पक्का.

—रत्न—न. घुटा हुआ व्यक्ति १. बदमाश.

गिचमिड—क्रि वि. गिचर पिचर. गिचपिच. घिचपिच. कचरपचर.

गिडी—स्त्री. गंगाजली. बटलोओी.

गिड्डा—वि. नाटा. ठिगना और हट्टा कट्टा.

गिधाड—न. गिद्ध १. गगनभेड २. गीध १.

गिरका—पु. ओटनी २. ओटी २. चक्कर १

गिरकी—स्त्री. चक्कर १. फेरा १. लोच-युक्त आलाप १.

गिरण } स्त्री. निर्माणी २ पुतली
गिरणी } घर १. घट्टी (पिसने की).

गिरदी—स्त्री. गल-तकिया १.

गिरमीट—न. बरमा १ गिरमिट १.

गिरविणें—क्रि. स. घोटना. अनुकरण करना

गिरा—पु. सवा दो अिंच का नाप.

—स्त्री. वाणी. भाषा.

गिरेबाज—वि. गरदान. गिरहबाज

गिऱ्हाओीक—न. ग्राहक १. गाहक १.

गिलावा—पु. गिलावा. अस्तर.

गिळंकृत करणें—अँटियाना. हड़प जाना. चट करना.

गिळणें—क्रि. स. निगलना लीलना. गहासना. हडपना. अुडा लेना. ग्रसना. सटकाना.

गीति—स्त्री. अेक मात्रिक छंद (चार चरण; पहले और तीसरे चरण मे १२; अेव दूसरे तथा चौथे में १८ मात्राअें होती है). आर्या छद का अेक प्रकार

गीर—पु. गूदा. सारभाग. गिरी २. हीर.

गुआ बाभुळ—स्त्री. गरबाबुल १.

गुग—वि. सन्न. तल्लीन. स्तम्भित. थकित. दंग.

गुगणें—क्रि. अ गु गु ध्वनि करना. भिनभिनाना भिनकना. मूर्छित होना. अटकना. अुलझना. मस्त बनना.

गुंगविणें—क्रि. स. भुलाना. बेहोश बनाना. पदाना.

गुंगारा—पु. भुलावा. चकमा. झाँसा. अनभोरी २. भिनभिनाहट २.

गुगी—स्त्री. मूर्च्छा. नशा १. सुस्ती

गुगुळ—पु. गुग्गुल (अेक कँटीला. पेड)तथा अुससे बननेवाला लोबान. गूगल. गूगर.

गुज—न. रहस्य १. गुप्त बात २. माला २.

—पु. घोडे के घुटने का रोग

गुज—स्त्री. अंगारवल्ली. घुँघची. चिरमिटी.

गुजराण–न. } गुजारा १. आजीविका २.
गुजारा–पु. } गुजरबसर १.
गुजारव–पु. गूँज २. गुजार १. भन-भनाहट २.
–करणे–गुगआना. गूँजना.
गुटगुटीत–वि. स्वस्थ. हट्टाकट्टा.
गुठळो–स्त्री. गोली. गुठली. लोंदा १.
गुठा–पु. अेकड का चालीसवां भाग ३३ फीट लंबी और ३३ फीट चौडी भूमि.
गुड–पु. गुण्डा. छैला. धूर्त.
–गिरी–स्त्री गुण्डअी २. गुण्डापन.
गुडगुडी–स्त्री. छोटा हुक्का १. गुड-गुडी २.
गुडघा–पु घुटना.
गुडघे टेकणे–हार मानना. शरण में आना.
गुडघी–स्त्री. घुटन्ना १. घुटनेका अेक रोग.
गुंडदाणी–स्त्री गुडधानी. गुडधानियाँ.
गुडा–पु. गुल्ला. गुलेला. मोटी बटलोअी. चौरस पत्थर. अटा (सूतका). डल्ला. धूर्त. बहुत चतुर (हर काम मे).
गुडाळणें–क्रि. स. अटेरना (सूत). लपेटना. निस्तरण करना. (अुद्योग). हडपना.
गुंडाळून ठेवणें–दूर रखना. अंगूठेपर मारना.
गुडाळी–स्त्री. गेंडली. लपेट. गठरी. पुलिंदा १. गुत्थी २.
गुडी–स्त्री घडी (कपडेकी). गुत्थी अंटी. बटलोअी.
गुडुप–वि. गुप (अधेरा).
गुढाळणें– दे. गुंडाळणें.
गुढी–स्त्री. चैत्र शु. १ के दिन महाराष्ट्र में घर घर में होनेवाला ध्वजारोपण (आम की टहनी किमती वस्त्र, शक्कर के पदकों की माला से गेरुआ ध्वज सजाते हैं). गुत्थी.
–अुभारणे–गुढी रोपना. झण्डा फहराना.
–पाडवा– चैत्र शु. १.
गुण–पु. गुण (वस्तु का). सत्त्व. धर्म. अंक. कला २. हुनर.
–अुघळणें–बुरा काम प्रकट होना.
–घेणे–अनुसरण करना.
–गान करणे– प्रशंसा करना. प्रशंसा के पुल बाँधना.
–वान–वि. गुणियल. गुणी.
गुणाकार–पु. गुणा.
गुणानुवाद–पु. प्रशंसा.
गुणगुण–स्त्री. भनभन. सुगसुग. भनक.
गुणगुणा–पु. घुनघुना झुनझुना.
गुणणे–क्रि. स. गुणा करना.
गुणा } –पु. गोनिया (बढअी,
गुण्या } थवअी का) गाडी का धुर.
गुणी–वि. गुणी. गुणियल. हुनरमंद. कलाकार.
गुतणें–क्रि अ. अुलझना. फँसना. अुबीधना. मगन होना. व्यस्त होना.
गुतवळ–पु. सिर से अुतरा बाल. अैसे बालों का गुत्था.
गुंतागुत–स्त्री. गुत्थी. गुत्थमगुत्था १. फँसान १, पेच १. जिच. समस्या. व्यग्रता. अुलझन.

गुत्ता–पु. शराबखाना१. होली२. अड्डा.

गुदगुली–स्त्री. गुदगुदी. सहलाअी. सुरसुरी.

गुदगुल्या करणे–गुदगुदाना. सुहराना.

गुदमरणें–क्रि.अ. दम घुटना. घबराना. व्याकुल होना.

गुद्दा–पु. घूँसा. मुक्का.

–मारणे–घमकना. घूँसा जमाना. धमधमाना.

गुधडणे–क्रि. अ. फुदककर रौंदना. अस्तव्यस्त करना. मस्ती करना.

गुन्हा–पु. अपराध. गुनाह.

गुपचुप–क्रि. वि. चुपचाप. चुपके से. घाअूघप.

गुपित–वि. गुप्त

–न. रहस्य. गुप्त बात

गुप्त–वि. गुप्त. छुपा. संरक्षित. खुफिया. गुहर. गायब. चंपत.

–घाला–पु. छुपा हमला. अचानक छापा.

–गोष्ट–स्त्री. गोही२. गुप्त बात.

–प्रयत्न–पु. चाल२. कारवाअी२.

–मसलत करणें–खिचडी पकाना.

–होणें–ओझल होना. ओटमें होना. छिपना.

गुंफणें–क्रि. स. गूँथना. गुहना. सानना गाँथना. गँसना. गाँसना.

गुंफलेलें–वि. गसीला. गूँथा हुआ.

गुफा–स्त्री. कंदरा. गुफा.

गुबगुबीत–वि. मोटा ताजा. मांसल.

गुबारा–पु. गुब्बारा (पेट में). गुबार.

गुमा–पु. हुल–कुस्स. गुमा.

गुमास्ता–पु. कारिन्दा. कर्मचारी. गुमाश्ता. अभिकर्ता. अढतिया.

गुरकावणे–क्रि. अ. घुडकना. गरजना. धमकाना.

गुरगुटणे–क्रि. अ. अवगुंठन करना. सारे शरीर को ढक लेना.

गुरगुर–स्त्री. कुडकुडी. गुडगुडाहट.

गुरगुरणें–क्रि. अ. गुर्राना. घुघुआना. कुडकना.

गुरफटणे–क्रि. अ. फँसना. अेक दूसरे मे अुलझना.

गुरव–पु शिवमंदिर का पुजारी या ठेकेदार. अेक जाति.

गुराखी–पु. चरवाहा. अहीर. ग्वाला गोपाल.

गुरु–पु. गुरु. अुपाध्याय. शिक्षक. आचार्य. गुरु का तारा. दो मात्राअें.

–किल्ली–स्त्री. रहस्य१. युक्ति२. गुर१. खूबी२.

गुरूची विद्या गुरूस फळली–अपनी जूती अपना सर.

गुरूपत्नी–स्त्री . गुरुआअिन. पंडिता-अिन.

गुरूं–न. गोरू१. चौपाया१. जानवर१.

गुर्मी–स्त्री. अहंकार१. अकड२. मस्ती२.

गुऱ्हाळ–न. अीख पेरन का यंत्र. अुस यंत्र का स्थान. गुड बनाने का कारखाना. रामकहानी.

गुलगुल–क्रि वि. धीरेसे प्रेम की (बाते)

गुलगुलीत–वि. गदकारा. मुलायम.

गुलघोंटी–स्त्री. कंटाअी. किंकणी.

गुलछबू–पु. निशिगंध (फूल)
गुलबाक्षी–स्त्री. गुल अब्बास१.
गुलसकरी–स्त्री. जगली मेथी. गुलसक्री.
गुलाब–पु. गुलाब.
–दाणी–स्त्री. गुलाबपाश.१.
गुलाल–पु. कुंकुमा. गुलाल. अबीर.
–गोटा–पु. कुमकुमा
गुहा–स्त्री. गुहा. कदरा. खोह. गार.
गुळगुळीत–वि चिकना. सफाचट. (सिर) सिलपट.
गुळचट–क्रि. वि. मं.ठी मीठी (बाते)
गुळणा पु. } कुल्ला१. कुल्ली२.
गुळणी स्त्री. }
गुळ पापडी–स्त्री. शक्करपारा.
गुळंबा–पु गुडबा
गुळमुळीत–वि. गोल गोल (बाते). अस्पष्ट. सिलसिला.
गुळवेल–स्त्री. गिलोय. गुरुची. गुरुच. गुड्ची.
गुळाचा गणपती–पु. गोबर गणेश.
गुळी–स्त्री नील. लील.
गू–पु. विष्ठा२ मैला. गू. बीट२ (चिडियोकी)
गूढ–न. गुप्त बात२. भेद१. रहस्य१. पहेली२.
–वि. गहरा. अटपटा. जटिल.
–पडणें–जिच मे पडना.
गूल–पु. गुल (दिया सलाओी, बत्ती आदि का) काजल१. कीले का सिर१.
गूळ–पु. गुड
–खोबरें देणें–लालच दिखाना.
गेगाणा–वि. गगुआनेवाला. नकिया कर बोलनेवाला.
गेडा–पु. गेडा. खगहा खंग. गैडा.
गेद–पु गुच्छा. गोला स्त्रियों के पैर की चौथी अुंगली का अेक गहना. स्तन (स्त्रियों के). गेंदा
गेरवा–पु गेहूँ पर पडनेवाला रोग.
गेरू–पु. गेरू.
गेला–(जाणे = जाना का भूतकालिक रूप) गया.
–बाजार–कमसे कम.
गेळ–न. मैनफल१.
गैर–क्रि वि बुरा. ठीक नही. अवैध. अन्यायपूर्ण
–कायदा–वि. विधि–रुद्ध. विधिहीन.
–फायदा–पु. अनुचित लाभ. हानि२.
–मर्जी–स्त्री अवकृपा. अप्रसन्नता.
–वाजवी–वि. अयोग्य. अनुचित.
–शिस्त–वि. असभ्य. अशिष्ट. अनियमित.
–समज–पु. अपसमझ. भ्रम. गलतफहमी२.
–सावध–वि. असावधान.
–सोय–स्त्री. असुविधा अडचन
–हजर–वि. अनुपस्थित.
गोखरू–न. गोखरू१. गोखरू का कॉंटा पालकी के अन्त में लगाया फुँदना.
गोगलगाय–स्त्री. घोंघा १.
–नि पोटांत पाय–अूपर से भोला बननेवाला खूसट.

गोंगाट—पु. गुलगपाडा. शोर. हो हल्ला. हल्ला गुल्ला चिल्लाहट २. शोर गुल. कोलाहल. घमरौल २. गौगा. हंगामा. खैरभैर. रोला.

गोगारी लकडी—स्त्री कुचिला लता.

गोचिड } पु. किलनी २. कुटकी २.
गोचीड } चमजूअी २.

गोंजारणें—क्रि. स. सहलाना. सिहराना.

गोजिरवाणा—वि. नाजुक तथा सुंदर. प्यारा. सुकुमार.

गोजीभ—न. गीभी २ (झंखाड).

गोट } पु. ठोस कंगन. छावनी २. गोट
गोठ }

गोटा—पु. गोल पत्थर. गोला सूखी गरी का गोला. गोट.

गोटी—स्त्री. गोली. वैदुल. बडा गोल पत्थर १ (व्यायाम में) गोट गलाकर बनायी गोली. छोटा आम १ गठीला शरीर १ चट्टा वट्टा १ (मदारी का).

गोठ— दे. गोट.

गोठणें—क्रि अ. जमना. गाढा होना.

गोठा पु. खरक. गायगोठ २. गोठ २. अडाड १. बाडा. बाँधनी पौरि २

गोड—वि. मीठा. मधुर. गुरीरा. मिष्ट. स्वादिष्ट. प्यारा. सुंदर. अच्छा

—करून घेणें—आदर करना.

—चील—पु. चिल्ली. बडा बथुआ.

—धोड—वि. मीठा सलोना.

—वा—पु. सज्जनता २. शिष्टता २. प्रशंसा २. मिठास २.

—वार्ता सांगणे—कान में रस डालना.

गोडवे गाणें—प्रशंसा के पुल बाँधना.

गोडंबी—स्त्री. भिलावें का बीज. काजू का बीज.

गोंडस—वि. सुंदर. मांसल.

गोंडा—पु. फुँदना. झब्बा. गुच्छा. फुदिया २. गेंदा.

—घोळणें—दुम हिलाना.

गोडा लोणा गवत—न. जरही तृण १.

गोडाळ—स्त्री. जल कुम्भी.

गोडी—स्त्री. मिठास. माधुर्य १. रुची. आनंद १. स्वाद १. माधुरी.

गोडे करज—पु. गुच्छ करज.

गोण } —स्त्री. बोरी २. थैला १.
गोणी } अक्खा १. गोन २. खुरजी २.

गोणपाट—न. सनिया १. टाट १.

गोणीवाला—पु. गोनिया.

गोत—न. अटब्बर १ परिवार १. कुटुंब १ कुनबा १. जाति २. नातेदार १.

गोतावळा—पु. गोत. भाअीबंद

गोता—पु. धक्का. झोंका. डुबकी २. कन्ना. संकट.

गोत्यात येणे— संकट में फँसना

गोत्र—न. कुटुंब १. वश १. कुल १. परिवार १ साखा २.

गोदी—स्त्री. घाट १ (जहाज के लिअे). बंदरगाह १.

गोंद—पु. गोंद

गोदडी } स्त्री. गुदडी. कथरी.
गोधडी }

गोदणी—स्त्री. गुँदनी (पेड)

गोंदणे } क्रि. अ. गोदना.
गोधणें }

गोंदविणे—क्रि. अ. गुदाना.

गोंधणारी—स्त्री गुदना. गोदनेवाली. गोदनहारी.

गोंधळ–पु. अव्यवस्था २. कुप्रबंध १. असमजस १. शोर १. गडबडी २. सटपट २. अदोर १. दपला १. अुपद्रव १. अूधम १. देवी–देवता के सामने धार्मिक नाच, गाना आदि करना.

गोंधळी–पु. 'गोधळ' करनेवाली देवी-भक्तो का जाति का व्यक्ति.

गोधळणे–क्रि. अ. चकराना. असमजस में पडना. हडबडाना.

गोफ–पु. गोप (गहना). बँटा हुआ मोटा डोरा. करधनी. रास रचने का गोप.

गोफण–स्त्री. गुलेल २. गोफिया १. ढेलाबाँस १. गोफन १.

–गुंडा–पु. गुलेला. गिलोला.

गोभक्षक–पु. गवास गवासा.

गोम–स्त्री. गोजर १. कनखजूरा १. काँतर १. खजूरा १. कनसरैया १. गोह २. भेद १. व्यग १. मर्म १

गोमंतक } पु. अपरातक प्रदेश का भाग. गोवा (आज का)
गोमातक }

गोमा–पु गूमा. गोमा. दणहली २.

गोमाजी– } पु. अैरागैरा. बाजीराव (व्यंग).
–कापशा }

गोमाशी–स्त्री. कुकुरमाँछी. कुकुरौछी.

गोरगरीब–वि. अनाथ. गरीब. दरिद्र.

गोमेटी–स्त्री- तरली.

गोरख चिंच–स्त्री. गोरख अिमली.

गोरखमुंडी–स्त्री. मुंडी.

गोरटा– } वि. गोरासा. सुदर.
गोरटेला }

गोरा–वि. गोरा. गोरा चिट्टा. श्वेतवर्ण. सफेद. गेहुँअे रगका. अुजला.

–मोरा होणे–चेहरेपर हवाअियाँ अुडना.

गोऱ्हा–पु. अँडुआ. बछडा. खैला.

गोल–पु गोल. घेरा. मण्डल. सेना की गोल रचना २.

गोलची–स्त्री कुरबनही (बढअी का गोलाअी देने का औजार)

गोल्या–पु मूसल, जिस के नीचे गोल पत्थर लगाया हो। गुल्ला (गुल्ली डण्डे के खेल मे).

गोवर–पु. मसूरिका २. खसरा.

गोवरी–स्त्री. कंडा १. अुपला १. गोहरा १.

गोवऱ्यांची जागा–स्त्री. कंडौरा १.

गोवऱ्या मसणात जाणें– कब्र में पाँव लटकाना

गोवारी–स्त्री. ग्वार १. ग्वारी १ ग्वारपाठा १. ग्वारफली

गोवाळी–पु कुकुरबीज.

गोशाळा–स्त्री. अडाड १. गोशाला २ गोठ २.

गोस्वामी–पु. गुसाअीं. गुसैयाँ,

गोष्ट–स्त्री. कहानी. कथा. किस्सा १. बातचीत. घटना. बात.

–काढणे–बात करना.

–फिरविणे–मुकर जाना. घुमघुमाना.

गोष्टी वेल्हाळ–वि बैठकबाज.

गोसावी–पु. बैरागी. साधु. गुसाअीं.

गोळा–पु. गोला. गोल वस्तु २. कचलौदा (आटे का गोला). बिछौने

मे पडनेवाली सिलवट. अन्न. बिबो. भीगा हुआ कपडा.

–करणे–बटोरना. जमा करना. सिकोडना. सकेलना. समेटना. अंजोरना.

–बनविणें–गूँदना. गूँथना.

–बेरीज–स्त्री. तात्पर्य१. सार१.

गोळी–स्त्री बटी२. गोली.

–घालणें–गोली मारना.

गौडबंगाल–न. गडबडी२.

गौण–वि. अप्रधान. घटिया

गौर } स्त्री. पार्वती भवानी. गौरी-
गौरी } देवी चैत्रागौरी [चैत्र शु ३ से अखतीज तक किसी अेक दिन स्त्रियाँ, अपने घर में, वर्षभर मे बनाओ कलात्मक वस्तुओंका प्रदर्शन करती हैं। जान पहचान की स्त्रियों को हलदीकुकुम तथा कुछ खाद्य वस्तु अर्पण करती हैं। भादो शु ६ को नदी या नहर के तीर से पाच या सात ककर लाकर गौरी मानकर, पूजा करते हैं] बहुत गहनो से लदी महिला.

गौरव–पु. सम्मान. बडप्पन. आत्माभिमान.

गौरीहार–पु. ब्याह के समय के पहले शिव पार्वती की पूजा, जो कन्या करती है।

गौल्य–न. माधुरी२. रुचि२.

ग्यानबा–पु ज्ञानेश्वर का लौकिक नाम.

ग्यालरी–स्त्री. दीर्घा गलियारा१

ग्रंथ–पु. महत्त्वपूर्ण पुस्तक२. बडी पुस्तक२ ग्रथ.

–आटोपणें–कार्यनाश होना. जीवन लीला समाप्त होना

–लावणे–ग्रंथ के अध्यायों का या विषय का मेल, सगति दिखाना

ग्रथित–वि. समाया हुआ. गूँथा हुआ.

ग्रह–पु. तारा१. ग्रह (ज्योतिष). कल्पना२. विचार१. राय२.

–दशा–स्त्री. दुर्दिन१. भाग्य का फेर१.

ग्रामकटक–पु. गाँव का गुण्डा. बला२.

ग्रास–पु कौर. गस्सा. निवाला. खा जाना. नाश.

ग्वाही–स्त्री. साक्षी. गवाही. आश्वासन१.

घ

घंगाळ–न. कडाल १. जंगाल १.

घट–पु. मटका. झज्झर शारदीय नवरात्री की स्थापना का कलश. शरीर.

–स्त्री. न्यून१ कमी. हानि.

–पटादि खटपट–स्त्री. माथा पच्ची. बाल की खाल निकालना.

घटस्फोट–पु. विवाह विच्छेद.

घटक–पु अिकाओ२. अंग१.

घटका–स्त्री. घडी. घटीपात्र१.

–भरणे–अब तब होना.

–भर–कुछ समय के लिअे.

अच्छा! मान लो.

घटणें–क्रि. अ. बनना. घटना. खिंचना. घोटना. मँजना. धीमा पडना.
घटना–स्त्री. रचना. रचाअी प्रसग१. बनाव१. सविधान१. विधान१. निर्माण१.
–समिति–स्त्री. सविधान सभा.
घटनात्मक–वि. बैधानिक.
घटविणे–क्रि. स कम करना. खिंचवाना. सदृढ बनाना. घोटना. अभ्यास करना.
घटसर्प–पु. श्वास-बद रोग (गले की झिल्ली बढ जाने से).
घट्टा–पु. घट्टा. रगड का चिन्ह.
घंटा–स्त्री. घटी. घडियाल१ (बाजा). घटा१. पुरुष का शिस्न१.
घंटी–स्त्री. घटी.
घटोत्कच–पु. भीम और हिडिबा का पुत्र. घटूका.
घटोत्कचाचा बाजार } धोखे की टट्टी
घटोत्कची माया }
घट्ट–वि. दृढ. गाढा कडा. मक्कम. पक्का.
–करणे–गाढा करना (कलेजा). पत्थर करना. कडा करना. कठुवाना.
–होणे–गाढा बनना. कडा होना.
–विणणे–गँसना.
घड–पु. हत्था. घौर. घौरा. घौद. घंवरी२. गुच्छ. पांच खानेवाला पात्र. वृषण.
घडघड } –क्रि. वि. गडगडाता हुआ.
घडघडा } धारावाही. अस्खलित.
घडघडा–पु. गडारी२. घिरनी२.
घडण–स्त्री. गठन. रचाअी. डौल.
घडणावळ–स्त्री. गठाव का कौशल्य१. गठाव की मजदूरी.
घडणे–क्रि. अ. बनना. होना. मिलना. घटना.
–क्रि. स. बनाना (आकार). निर्माण करना. पीटना ठोकना.
घडवची–स्त्री. घडौची२. घडोंचा१. तिपाअी२.
घडविणे–क्रि. स. बनवाना.
घडा–पु. घडा. घट. झज्झर. मटका.
–भरणे–अपराधोंकी सीमा लाँघना. बन आना.
घडाअी–स्त्री. गढने की मजदूरी.
घडाघड–क्रि वि. धारावाही. सब कुछ (बताना.) धडधडाकर.
घडामोड–स्त्री. हेरफेर१. हेराफेरी२. घटना२ अदल बदल१. अुथल पुथल२. रचना२. बनाव१. लेन देन१.
घडी–स्त्री. घडी. २४ मिनटों की अवधि. कुछ समय१. अवसर१. परत तह. चुनट. सिकुडन. चुनन. थान१ (साडी का).
–भरणे–समय आ लगना.
–भर–थोडे समय के लिअे.
–बसणे–अच्छा प्रबध होना.
–मोडणे–साडी आदि का थान खोलना. नये वस्त्र को पहले पहल पहनना.
घडीघडी } क्रि. वि बार बार. लगा-
घडोघडी } तार.
घड्याळ–न. घडी२ (समय दर्शक). घडियाल१ (बाजा). घण्टा१.

घडघाळजी–पु. घडीसाज.
घण–पु. घन. बडा हथौडा १.
घणघण–स्त्री. गनगन.
घणघणणे–क्रि. अ. घहनाना. घण्टे आदि का शद्ब होना.
घणसर–स्त्री-हकूम १ (पेड).
घपकन्–क्रि. वि. अुग्रता के साथ (गध).
घबाड–न. अेक शुभ मुहूर्त १. अचानक लाभ अेक साथ बहुत धन या कीमती वस्तु २.
घमघम–वि महकती (सुगंध). जोरदार. बहुत. धडाधड. घमाघम.
घमघमणें–क्रि अ. घमकना. घमघमाना.
घमधमाट–पु. महक २. सौंध २
–सुटणें–गमकना. महकना.
घमेंड–स्त्री. घमण्ड १. अकड २. गरूर १. गर्व १. आपा १.
घमेंडखोर–वि. अकडैत. घमण्डी. अकड़ू. अपने को कुछ लगानेवाला. गरबीला.
घमेलें–न. तसला १. तगार १. अढिया २.
घर–न. घर १. मकान. कमल १. (मोमबत्ती का). घरौंदा १. कुटुब १. डिब्रिया २ (चश्मे की). खाना १ (संदूक का). अुत्पत्ति घराना १. बसेरा १. पत्नी २. स्थान १.
–करणें–अलग घर बसाना. घर करना.
–काम–न. घर संभालने का काम.
–कुल–न. घरौंदा १.
–कोंबडा } वि. घर सेनेवाला.
–घुशा }
–खाली करणें–घर खाली कर दूसरी जगह जाना.
–गुती–वि. घराअू घरेलू घरू. आपसी. निजी.
–चा अहेर–पु अपने ही मित्र से फटकार, आलोचना.
–चालविणे–घर चलाना
–पट्टी–स्त्री घरपर सरकारी कर १.
–पोंच–क्रि वि. घर बैठे प्राप्त
–थाटणे–अलग घर बसाना.
–बसणें–घर का कर्ताहर्ता मर जाना.
–बसल्या–क्रि वि. घर बैठे.
–बुडव्या–वि घर घालू घर बोरन.
–भरणी–स्त्री. गृहप्रवेश. वास्तुशांति.
–भरणें–दूसरे को लूटकर अपना घर भरना.
–भले की आपण भले किसी के साथ संबंध न रखना.
–भाडें–न. किराया (घर में रहने के लिअे).
घरी बसणे–नौकरी से वियुक्त होना. बेकार होना. घर बैठना
–पाणी भरणें–भंडार भग होना.
घरगळणे–क्रि अ. फिसलना. रपटना.
घरघर–स्त्री. घरघराहट अुलटी साँस.
घरघरणें–क्रि. अ. गरगराना. करकना (गला).
घरटें–न घोंसला १. खोंधा १. खुंता १. नीड १. आलना १.

घरंदाज—वि. प्रतिष्ठित. कुलीन.
घराणें—न. घराना१. कुल१ परिवार१.
घरोबा—पु. स्नेह. मेलमिलाप भाअीचारा. ब्याह.
घस-स्त्री खोट १. हानि. न्यूनता.
घसघशीत—वि. भरपूर. अुदारतापूर्ण.
घसघस—स्त्री खींचातानी. दरमुलाअी. किचकिच
घसट }स्त्री खट्टाबट्टा१. मित्रता.
घसरट }अच्छी पहचान. गटपट.
घसटणे—क्रि. स रगडना. रगडकर चलना.
घसरगुडी—स्त्री. फिसलने की क्रिया अध:पात१. फिसलन२. फिसलन का खेल१. रपट२.
घसरट—दे. घसट. अच्छा परिचय. स्नेह
घसरडें—न. फिसलन२.
घसरणें—क्रि. अ. फिसलना. रपटना हमला करना (शाब्दिक). आवेश से कडी आलोचना करना. गिर जाना. ढीला पडना.
घसरा—पु. घिस्सा. धक्का. रगडा-रगड२. घट्ठा. झल्लाहट२. क्रोध से बकझक२.
घसा—पु गला.
—कोरडा करणें—बहुत बकबक करना.
—खवखवणे—गले मे काटना.
—खरडून बोलणें—अललाना. गला फाडकर बोलना. चिल्लाना.
—बसणे—आवाज पडना. आवाज बैठना. स्वरभेद होना.
घशात घालणे— }हडप जाना. मार
—टाकणे }लेना.
घस्मर—वि मोटा. दृढ. मोटा झोटा. पेटू.
घळ—स्त्री दरार (पानी के वेगसे बहने से पहाड मे बननेवाली).
घळघळ }क्रि वि. लगातार (आसूँ
घळघळा }अुमडना). कलकल करते हुअे (बहना)
घळघळीत }वि. ढीलाढीला
घळमळीत }निष्कपट. प्राजल. बहुत. पूरी तरह.
घाअी—स्त्री. शीघ्रता. अुतावली. त्वरा. धूम. जल्दी. सरारी. दनदनाहट. चडाअी. हडबडी.
—करणे—हडबडाना. अुतावली करना.
घाअुक—वि. थोक. बडी मात्रा. (लेना, बेचना.)
घागर—स्त्री. गगरा१. कमोरी. कमोरिया. गगरी.
—फुकणे—आसो सुदि ८ के रातमें महालक्ष्मी की पूजा बाँधकर अुसके सामने खाली गगरी मे फूँककर घेरेमे फिरना.
घागरा—पु. अतरौटा. घघरा. लहँगा.
घागरी—स्त्री. घुघरू१. गूजरी२. (अलंकार)
घाट—स्त्री. घाँटी (गलेकी). घंटी.

घाट–पु. सह्याद्री की पहाडी२. दो प्रदेशो की सीमा बाँधनेवाली पहाडी२. घाटी से गुजरनेवाला मार्ग. सह्याद्रि के पूर्व मे होनेवाला महाराष्ट्र. घाट (नाव, जहाज ठहरने का).घाट (नदीका). डौल (गहने या बरतन का). अिरादा बहाना. योजना२

घाट घालणें–योजना बनाना. बहाना करना.

घाटमाथा–पु. पहाडी का सब से अूँचा भाग. पठार.

घाटणे–क्रि. स. (कडछी, चम्मच से) रौदना, कुचलना. सताना.

घाटा–पु. हरे चने के बुटका दाना. (छिलके के साथ). जानवरों के लिअे बनाया पौष्टिक खाद्य गरीबों का अन्न. हानि१. घाटा.

घाटी–स्त्री. घाँटी२. टेंटुवा१. कठ१ छोटी घंटी.

घाटी–वि. सह्याद्रि के पूर्व भाग का निवासी.

–स्त्री. छोटी घाटी.

घाण–स्त्री. गंदगी. दुर्गंध. हीक. बदबू. कूडा१. करकट. रद्दी चीज. गुडगोबर (काम). शेष (रकम).

–करणे (पाणी)–गहडोरना.

–मारणें–गजाना. दुर्गंधी आना

घाणा–पु. घान. कोल्हू. पेरने का यंत्र

–भरणें–सिलपोहनी २.

घाणावणे–क्रि. अ. गंधाना.

घाणी–स्त्री. घानी (चूना मलने की)

घाणेरा, घाणेरडा – वि. गधैला. घिनौना. गंदा. गलिच्छ.

घात–पु. वध. हत्या २. धोखा. प्रहार. नाश. समान संख्याओका गुणा

–स्त्री–रितु२.

घातक–वि. घातक. हत्यारा

घातकी–वि. नाशकारी

घाबरणें–क्रि. अ. घबराना. अकुलाना. अकबकाना. डरना. हक्का बक्का होना. तडपना.

घाबरगुडी–स्त्री. घबराहट. हडबडी.

घाबरटपणा–पु घबराहट२ सनसनी२. कायरता२.

घाबरलेला, घाबरा – वि. अुद्विग्न. व्याकुल. घबराया हुआ. हक्काबक्का.

घाम–पु. स्वेद पसीना.

–काढणे–बहुत परिश्रम कराना.

–फुटणें–, –सुटणे– भय से होश अुड जाना.

घामाघूम होणें–पसीने से तर होना. सलसलाना (पसीने से)

घामट–वि. गदा. अस्वच्छ.

घामोळे–न घमोरी२. अँधोरी२ अम्हौरी२. मरोरी२

घायकुतीस येणें–बहुत अुतावला बनना.

घायपात–पु. सरपत. बनकेवरा बनआरस.

घायाळ–वि. घायल. सक्षत. जख्मी.

घार–स्त्री. चील.

घारगा–पु. अेक खाद्य विशेष.

घारा–वि. कँजी आँखवाला.

घालणें–क्रि. स. डालना. रखना. चलाना (घोडा). देना (मार). पटकना. मिलाना (दूध में पानी) पहनना (कपडा, जूता). परोसना (रोटी आदि). भेजना (पत्र).

घालमेल–स्त्री. गड्बड्१. गड्मड्१. गडबडी. धाधली. अुथल पुथल. व्याकुलता.

घालवेडा–वि. अनजान बननेवाला.

घालविणें–क्रि. स. गंवाना. खोना. चलता करना. निकाल बाहर करना. बिताना (समय) बाद करना.

घाला–पु. हमला. छापा. सकट.

घालून पाडून बोलणे–ताना मारना. अुगटना.

घाव–पु प्रहार. आघात. क्षत. घाव. चोट२. चीरा.

–घालणें–ओखली में धीरे धीरे काँडना.

घावन–पु. चीला. अुलटा.

घास } पु. कौर. गस्सा. निवाला. कवल.
घांस } ग्रास. घान. घास. तृण.

–दाणा–पु. सानीपानी (करना).

–देणें–ब्याह में वधूवर का अेक दूसरे के मुँह में नामोच्चारण कर कौर देना.

घासणी–स्त्री. माँजने की क्रिया. अुबसन१. अुसकन१.

घासणें–क्रि. स. घिसना. माँजना. सबनाना.

घासलेट–न. मिट्टी का तेल१.

घासाघीस–स्त्री. खींचातानी. दरमुलाअी. हठ१. जिद. चखचख.

घिसाडी–पु. लुहार. लोहेका काम करनेवाली जाति का व्यक्ति.

घिसाड घाअी–स्त्री अत्यत अुतावली धाधली कूकरलेड.

घीवर–पु. अेक तरह का मालपूआ.

घुअी–पु. दवन पापडा
पित्त–पापडा.

घुंगट–न. घूँगट१. परदा१.

घुगऱ्या–स्त्री घुघनी. अुबाले चने१.

घुगरटे } न. मच्छर१. क्षुद्र व्यक्ति१.
घुरगुटे }

घुटका–पु चुसकी२. घूँट१.

घुटमळणे–क्रि. अ अेकही स्थानपर चक्कर काटना. हिचकिचाना.

घुटी–स्त्री. घुट्टी.

घुणघुणा–पु. गुनगुना. नकसीर२.

घुबड–न. घुग्घू१. अुल्लू१ अरुवा१. खूसट१.

घुमट–पु. गुबद. शिखर. गोलंबर१. अेक चर्मवाद्य.

घुमणें–क्रि. अ. गूँजना. दनदनाना. घूमना. हूं हू कर सिर धुनना (ओझा के मत्र से). घुघुआना.

घुम्या–वि. गावघप्पी. घुन्ना.

घुरें–न. घुरघुरा१.

घुले इद्रावण–मोनैया.१ बदाल१. घघरबेली२. देवदाली.२ अिदाल१ अिदाली२

घुसडणें–क्रि. स. घोपना. घुसेडना.

घुसणें–क्रि अ. घुसना गडना. अुलझना. हेलना. पैठना. खुबना.

घुसळखाब–पु. मथनी बाँधने का खंभा.
घुसळणें–क्रि. स. मथना. बिलोना. कुचलना (शरीर).
घूस–स्त्री. घूस. बडा मूसा१.
घेटा–पु. भेड. बकरा.
घेणें–क्रि. स. लेना. सिकारना. ले लेना मिलाना. अुठाना. होना (मन).
–न. पावना १. ऋण १.
घेर, घेरा–पु. घिराव. मण्डल. घेरा. हाता. घेर (चोटी के नीचे बालोका). दायरा.
घेरणे–क्रि. स. गेडना. घेरना. गरेरना. छेकना.
घेरी–स्त्री. मूर्च्छा. चक्कर१. गश१.
घेरेदार–वि. घुमावदार.
घेवडा–पु. सेम
घेवारी–पु पंसारी.
घोकणे–क्रि स. घोखना. दुहराना. रटना.
घोकपट्टी–स्त्री रट. घोखना.
घोंगडी–स्त्री कामरिया. कंबल१.
घोंगडे–न कबल १.
–गळ्यांत येणें–बला सिर पडना.
–(भिजत)–लफडा१ वह समस्या जिसका निर्णय न हो।
घोगरा–वि भर्रायी (आवाज).
घोघावणें–क्रि अ गरजना. घोरना.
घोट–पु घूंट
घोटणें–क्रि स. निगलना. पी जाना.
घोंटणें–क्रि. स. घोटना. रगडना.
घोटवेल–स्त्री जगली अुशबा.
घोटा–पु. भंग. मूसल. डण्डा. टखना गठ्ठा (पाँव का).
घोटाळणें–क्रि. अ. गडबडाना. हिचकिचाना. आस पास मंडराना.
घोटाळा, घोटाळा–पु. गडबडी २. अव्यवस्था२. अनिश्चय. असमंजस.
घोंटीव–वि. घुटा हुआ.
घोडवेल–स्त्री. काम्राज.
घोड देवी–स्त्री. काली शीतला
–नवरी–स्त्री. अधिक आयु की कन्या
–विवाह– पु बालिका–जरठ विवाह.
घोडा–पु. घोडा. अश्व. घोडा (शतरज मे, बंदूकका). घडौच (मृदंग के लिअे). सागर में, ज्वार के पानी के चढने की सीमा तैरने के लिअे बनाया दो कद्दुओंका घोडा. कोतल
–मैदान जवळ असणें–कसौटी का समय आ लगना.
घोडे पुढे दामटणे–अपनी ही हाँकना. घोडा अठाना. अपना राग अलापना.
–मारणे–हानि पहुँचाना.
–पेंड खाणें–नाखून लेना (घोडे का) (की) रेड मारना.
घोडेसर गवत–न. अूखल तृण१.
घोण–स्त्री. गोजर१. कनखजुरा१.
घोर–वि. गंभीर. भयानक. डरावना. गहरा.
–पु. वीणा में खर्ज स्वर का तार. आखरी साँस बडी चिंता. रट२.

–ध्वनि करणें–गरराना.

घोरणें–क्रि. अ. खर्राटा मारना
–न. खर्राटा१. घर्राटा१.

घोरपड–स्त्री. गोह (चट्टान को खूब चिपक कर बैठ जाती है). बला२. संकट१.

घोस } पु. घौद. घौर. गुच्छा. झब्बा.
घोंस } जहाज. के पाल का आगे का हिस्सा.

घोसाळें–न. घिया तोरई२. नेनुवाँ१.

घोळ–पु. चर्चा२. विवाद. अव्यवस्था२ चनेका भूस. करेमू१. कुलफा१. (साग). बडी नोनिया.

घोळका–पु. जमाव. भीड२.

घोळणा–पु. नकसीर

घोळणें } क्रि स. पछोरना.
घोळविणें } घोलना पदाना. घुलना (मनमे). खेलना (मनमें). बारबार दुहराना. गुलगुलाना

घोळून बोलणें–ओटना. बातबात में मोती पिरोना

च

च–अव्य. ही.

चकचकणें–क्रि. अ. चमकना. दमकना. चक् चक् ध्वनि करना.

चकचकाट–पु. कौंध २. चमक २. कौंधा (बिजली की). दमक. जगमगाहट२.

चकचकी–स्त्री. तेज१. प्रभा. झलक.

चकचकीत–वि. चटकारा. चमकीला.

चकणा–वि. काना.

चकणें–क्रि. अ. अचरज में डूबना. धोखा खाना. हार अुतारना (खेल में).

चकती–स्त्री. गोल टुकडा. गोल कतरन. तमगा१. चकती.

चकमक–स्त्री. चकमक का पत्थर. भिडन्त. लडन्त. झगडा१.

चकरा मारणें–चक्कर काटना

चकरावणें–क्रि. अ. चकरा जाना. चकराना. थकित होना.

चकली–स्त्री. धातु का गोल टुकडा१ गोल नमकीन खाद्य पदार्थ.

चकविणें–क्रि. अ. झाँसा देना. चकमा देना. छकाना.

चकाकणें–स्त्री. चमकना. कौंधना जगमगाना.

चकाकी–स्त्री. चमक. कांति. आभा.

चकाट्या–स्त्री गपशप. निरुद्देश बाते.

चकार शब्द–पु. चूँ (तक).

चकारी–स्त्री. लकीर पहिया(लकडी से चलाने का; बच्चो का खेल)

चकित–वि विस्मित. थकित, आश्चर्ययुक्त दंग

–होणें–अकबकाना. भौचक्का होना हिराना. दंग रह जाना.

चकोर–पु. चकोर (तीतर की तरह का पछी)

चक्क–न. कौंध२. स्फूर्ति२.
–वि. प्रकाशमान. स्वच्छ स्पष्ट. साफ साफ.

चक्कर–न. चक्कर१ फेरा१. झंझट१. घुमटा१
–स्त्री. चक्कर१. मूर्छा२.
चक्का–पु. आँठी२. थक्का (दही का सजाव.)
चक्काचूर–पु. चूरचूर. चकनाचूर. चकचून
चक्की–स्त्री. घटी (पिसने की). पत्थर का कडा (व्यायाम)
चक्र–न पहिया१. चक्र (अुंगली पर होनेवाला). सेना २.
–नेमिक्रम– चढती पडती२.
–वाढ व्याज–न. चक्रवृद्धि१.
चक्रम–वि. धनचक्कर.
चंग–पु. प्रतिज्ञा२.
–बाधणे–कमर कसना.
चक्रवाक–पु. चकवा. चक्रवाक. कोक.
चक्रवाकी–स्त्री. चकअी
चक्रव्यूह–पु. चकाबू. भुलभुलैया.
चगळ–स्त्री. मौज. आनद१.
–असणे– पाँचो घीमे होना. दून बरसना.
चंगीभंगी–वि. मनमौजी. छैला. नशेबाज.
चघळणें–क्रि. अ. चगलाना. चचोरना
चंचल–वि. चंचल. मनमौजी. औढर. अस्थिर
–स्त्री.–चमक्की.
चची–स्त्री. बटुआ (पान खाने का सामान रखनेका)
चंचुप्रवेश–पु. कुछ घुसना.
चट–स्त्री. लत२. आस्वाद१. चाव.१
–क्रि. वि. चटसे. झट.
चटअी–स्त्री. साथरी

चटक–पु. चिडिया२.
–स्त्री. रुचि२. स्वाद१. लत२. तडप२.
चटकदार–वि. स्वादिष्ट. चटखला. चटपटा.
चटकचांदणी–स्त्री. नखरैल युवती. रूपवती स्त्री
चटकन्, चटदिशीं – क्रि. वि. झट.
चटका–पु. तीव्रता२. ताप२. जलन२. दाग (दाझने से) आकर्षण. आँच२. खिचाव. लौ२. लगन२.
चटचट–क्रि वि. चटकाने की (आवाज). चटाक पटाक.
चटचटणें–क्रि. अ. चटकाना. चटचटाना.
चटणी–स्त्री. चटनी.
–करणें–चटनी कर डालना.
चटपट–क्रि. वि. झट. चट से. त्वरा से. चटपट.
चटावणे–क्रि. अ. लालची बनना. चटोरा बनना.
चटोर–वि. चट्टूरा. लोभी. चट्टू.
चट्टा–पु. छाला. फफोलाः फुटका. चकत्ता.
–मट्टा–सब खा जाना (बच्चों के खेल मे). काम तमाम (करना).
चडचडणें–क्रि. अ. तडतडाना. (बाल.)
चडफडणें–क्रि. अ. चरफराना. तडपना. खार खाना.
चडफडाट–पु. क्रोधसे तडप२. चरफराहट२.

चड्डी– स्त्री. जाघिया १. चड्डी.
चढ–पु. चढाव. अुन्नति २. चढाअी २.
चढणें–क्रि. अ. चढना. अूँचा होना. अकडना. फूलना. अुमडना. बढाना. नशा होना. जमा होना (दिन). चटकना (रंग)
चढेल तो पडेल–बढेगा सो गिरेगा.
चढती कमान–स्त्री. अुन्नति.
चढविणे–क्रि. अ चढाना. बढाना. बढावा देना. बँधवाना (घर) जमाना (थप्पड), पहनना (वेश). काँटो मे घसीटना (बहुत प्रशंसा करना).
चढाओढ–स्त्री चढा अूपरी. चढाचढी स्पर्धा.
चडाअी–स्त्री. चढाअी. हमला १. धावा १. आक्रमण १.
चढाअू–वि. आक्रमक. जोरसे बढनेवाला.
चढाव–पु. चढाव. चढौवा (जूता).
चढावाचे धोरण–न. आक्रमक नीति २.
चढेल–वि. अुन्मत्त. गर्विल. चाँड मगरूर.
चण–स्त्री. कद २ डीलडौल १
चणचण–स्त्री. बहुत कमी तंगी
चणा } पु. चना.
चणे }
चतकोर–पु. चौथा हिस्सा. चौथाअी १.
चतुर–वि चतुर. बुद्धिमान. समझदार. होशियार. चटपटिया. कुशल. निपुण. सुघड. सुजान. सयाना प्रवीण.

चतुरता-स्त्री } चतुराअी. प्रवीणता.
चतुराअी-स्त्री } पटुता. धूर्तता. दक्षता.
चतुरपणा-पु } सयानेपन १. कुशलता. बुद्धिमानी. सुघडता चालाकी. कैंडा १.
चतुर्भुज–वि. चार हाथोवाला. बंदी. विवाहबद्ध,
चतु सीमा–स्त्री. चतुरास.
चदन–न. चंदन का पेड. तिलक. श्रीखण्ड
–बटवा–पु. चित्ली. बडा बथुआ.
चदी–स्त्री रातिब १. मानी २
चद्र–पु. चाँद. चंदा. चंद्र चंद्रमा. शशि,
–कळा–स्त्री. अेक रगकी (प्राय: काला) नौ गज की साडी. चंद्र की किरणे.
–कोर–स्त्री. चंदक १. चंद्र के समान तिलक १.
–ज्योति–स्त्री. हवाअी (आतिष बाज़ी).
–फूल–न. स्त्रियों का अेक गहना १.
–बळ–न. चद्र ग्रह की अनुकूलता.
–आणणे (ओढून)–मान करना. मन में भावे मूँड हिलावे.
चद्रमूल–न. चन्द्रमूल १.
–हार–पु. चंदनहार (गहना).
चपचप–स्त्री कूदफाँद. अुछल कूद.
–बंद होणें–सिट्टी पिट्टी भूल जाना
चपचपीत–वि. सराबोर. गीला तर. आप्लावित गलगला.

चपटा पु.
चपटें–न.
चपटी-स्त्री } वि. चपटी (नाक). बैठा. हुआ. पीटा हुआ. चपटा.

चपराक–स्त्री. थप्पड२. तमाचा१.

चपरासी–पु. चपरासी. नौकर. प्यादा.

चपल
चपळ } वि. चपल चंचल. चटकारा वेगवान. बुद्धिमान. चपरी.

चपलता
चपळाअी } स्त्री. फुर्ती. चपराअी

चपला हार–पु. गले का विशेष हार (सोने का)

चपाती–स्त्री. रोटी. फुलका१. चपाती२

चपापणे–क्रि. अ. चौकना. सहमना

चंपाषष्ठी–स्त्री अगहन सुदि६. (खंडोबा के मल्लासुर-वध के अुपलक्षमें त्यौहार).

चंपी–स्त्री. चप्पी२ अंगमर्दन१

चप्पल–स्त्री. चपली२ (जूता)

चबचबीत–दे. चपचपीत.

चबढब–स्त्री. गदला करना. हस्तक्षेप. अुछल कूद२

चबर चबर–क्रि. वि. कचर कचर (खाणें).

चबुतरा
चबुत्रा } पु. चबुतरा. नाका.

चंबू–पु. सुराही२. सुराही के आकार का बरतन.

–गवाळें–न. बाडबिस्तर१. लबादा१.

चमक–स्त्री. कौशल्य१. अुजास१. चमक. प्रकाश१. अुजाला१. ओप. आभा. कान्ति१. करक हूक कसक.

चमकणें–क्रि. अ. चमकना. प्रकाशित होना. दमकना. जगमगाना करकना. कसकना.

चमकदार–वि. चटकीला

चमकी–स्त्री. अटी२. बेंत१. फटकार. मोरनी२.

चमचम–क्रि. वि. छन्छन्. छुपछुप. (ध्वनि).

चमचमाट–पु. जगमगाहट२ सलोने खाद्य पदार्थोकी विपुलता

चमचमित–वि. मसालेदार. सलोना स्वादिष्ट. चरपरा. स्वच्छ

चमचा–पु चम्मच. करछा. चमची२.

चमत्कारिक–वि. विचित्र. चमत्कार-पूर्ण. विलक्षण. चक्रम.

चर–पु खाअी२. लम्बा गढा. खुरच

चरक–पु. चरख (गन्नेका) चर्खी २. कोल्हू.

चरकणे–क्रि. अ. सहमना स्तभित होना घबराना.

चरका–पु. चर्री २ डाम१. चर्र ध्वनि२. छुरी२ (चलना). चर्खा.

चरखा–पु. चरखा. चर्खा.

चरखी–स्त्री. घिरनी. गडारी. गरगरा१. चर्खी

चरचर
चरचरां } स्त्री. चरचराहट तीव्र वेदना

–क्रि. वि चरचर (रेतना).

चरचर चिरणें–चरचराना.

चरचरणे–क्रि. अ. तीव्र वेदना होना. चर्राना.

चरचरीत–वि चरपरा. खुर्दुरा.

चरणारा–वि. चरनेवाला. खाने-वाला.

चरणें–क्रि. अ. चरना. चुगना. चर्राना. (फोडा).
चरफडणे–क्रि. अ. सिटपिटाना क्रोध-से तिलमिलाना.
चरबी–स्त्री. चरबी. मेद१. मज्जा.
चरवी–स्त्री. दुधाँडी. बटलोअी
चराअी–स्त्री. चरवाअी गौचरी.
चरितार्थ–पु. आजीविका गुजारा. अुदरंभरण.
चरित्र–न. जीवनी२. आचरण१. अितिहास१. चरित१.
चरु–पु. हँडी. चरू.
चर्चिणे–क्रि. स. पोतना. अुबटन. चंदन मलना. चर्चा करना.
चर्चा–स्त्री. विचार१. विवाद१. चर्चा२. वार्तालाप१. बातचीत२.
चर्या–स्त्री. चेहरा१. रूप१ मुद्रा. आचरण१ रीत.
चऱ्हाट–न. रस्सा१ पगहा१. लम्बी, नीरस बात२. राम कहानी२.
चलणें–क्रि अ. चलना निकलना.
चलती–स्त्री. अुन्नति. अभ्युदय१ समृद्धि.
चलन–न. बरताव१. सिक्का१. चालान१.
–वलन–न. हलचल२. गति२.
चलनी–वि. सरकारी सिक्केका.
चलबिचल–स्त्री. चुलबुलाहट. अस्थिरता. गडबडी.
चलाख–वि. चपल. बुद्धिमान.
चलाखी–स्त्री. चालबाजी. चालाकी. धूर्तता. चपलता.
चव–स्त्री. स्वाद१. रुचि२. मजा१. लाभ१. नारियल का किस. मोती के मूल्य का परिमाण.
–न. अगवाँसी (हल की)
चवअी–स्त्री. जगली केलेका पेड.
चवक–स्त्री. चाब(बेल). चव्य१.
चवकट–पु ओीट (ताश मे).
चवचाल–वि. वाहियात. आवारा
चवघी–वि. चार(जनियाँ)
चवघे–वि. चार (जन)
चवड–स्त्री. राशी. ढेर१
–न. नारियल का छिलका.
चवडा–पु. तलुआ (पाँव का). पाँव का अुँगलियो के पास का हिस्सा. धान का ठंठल
चवताळणे–क्रि. अ. झल्लाना. अुबल पडना
चवदा–वि चौदह
चवदार–वि. स्वादिष्ट. सलोना
चवरग–पु चौकी२.
चवरी–स्त्री. चवर१.
चवऱ्याण्णव–वि. ९४. चौरानबे.
चवऱ्याशी–वि ८४. चौरासी.
चवली–स्त्री. दुअन्नी.
चवळाअी, चवळी–स्त्री. चौलाअी. रवाँ. रमास. सीगरी. लोबिआ
चवाठा–पु. चौराहा. चौक. चौहट्ट.
चवाठ्यावर आणणे–भंडाफोड करना
चवाळें–न. अेक साथ बुने चार अगोछे. छोटा कंबल१.
चविष्ट–वि. स्वादिष्ट.
चव्वा, चव्या–पु. चौका (ताश मे).
चव्वेचाळीस–वि. ४४. चवालीस
चव्हाटा–पु. दे चवाठा.

चष्मा–पु. चश्मा. अुपनेत्र. अैनक.
चहा–स्त्री. आवभगत. हवस. आदर१. –पु. चाय२. अगिया२ (नीली-चाय)
चहाटळ–वि. नटखट. वाहियात.
चहाडी–स्त्री. चुगली.
चहूंकडून–क्रि. वि. चारो ओरसे. सब ओरसे.
चळ–पु. चुलबुली२. खुजली२. कुलकुली२. चचलता२.
–येणें–चर्राना. चरचराना
–लागणे–पागल होना
चळकावणे–क्रि स. ओपना. चमकाना.
चळचळा–क्रि. वि. थरथर (काँपना).
चळणे–क्रि अ. भरमना. पागल होना. भूल करना
चळत–स्त्री. राशि. ढेर१. ढेरी (सिक्कों की).
चळवळ–स्त्री. हलचल२. आदोलन१. कुलबुलाहट२
चळवळणे– क्रि. अ. कुलबुलाना. अस्वस्थ होना
चळवळ्या–वि. अुधमी. आदोलक. साहसी.
चाअी–स्त्री. दीमक. बँबअी.
चाक–न. पहिया१. चक्र१. चाक१. घिरनी२. चरखा१.
चाकर–पु. सेवक. नौकर.
चाकरी–स्त्री. सेवा. शुश्रूषा. नौकरी.
चाकवत–पु. बथुआ (साग). बथुवा.
चाकू–पु. चाकू. चप्पू. चक्कू२. कत्ती२.
चाकोरी–स्त्री. लीक. लकीर. परंपरा.
चाखणें–क्रि. स. चाखना. स्वाद लेना. चखना.
चाखत माखत–नखरे के साथ. धीरे धीरे, स्वाद लेते हुअे.
चाखविणें–क्रि. स. चखाना.
चागला–वि. अच्छा. भला. चंगा. चोखा. साफ सुथरा. बहुत.
चागुलपणा–पु. भलाअी२. नेकी२. पुण्य. भलमनसी२.
चाचड–पु. लाल चिअुटा.
चाचणी }स्त्री. चासणी सीरा१.
चाचणी }चुनाव (परीक्षा). कसौटी२.
चाचरणे–क्रि. अ. हकलाना. रुक रुक कर बोलना
चाचपडणे }क्रि. अ टटोलना
चाचपणें }
चाचपडत–क्रि वि टटोलते हुअे.
चाचरत–अुखाडी जबान से.
चाचा–पु, समुद्री डाकू.
चाचेगिरी–स्त्री सागरी डकैती
चाटण–न. चाटना१. लेहन१.
चाटणे–क्रि स चाटना. चाखना
चाड–स्त्री. लज्जा. पर्वाह. प्रेम १.
चाडाळ–वि. चंडाल दुष्ट नीच. अछूत.
–चौकडी–स्त्री. चाडाल पचायत,
चाणाक्ष–वि चतुर चाणाक्ष. धूर्त.
–पणा–पु. चतुराअी२. बुद्धिमानी२. दक्षता२ धूर्तता२ चालाकी२.
चाती–स्त्री. गोल टुकडा (धातुका). तकुआ१. तकली२. कतनी२. टिकुरी१. बेदी२.
चातुरी–स्त्री. चातुर्य१. बुद्धिमानी२.
चातुर्मास–पु. असाढ सुदि ११ से कार्तिक सुदि ११ तक का समय.

चातुर्य–न. कुशलता२. चातुर्य१. धूर्तता२.
चादअी–स्त्री. बैठेतक अुठी दीवार.
चादकी–स्त्री. अगाकडी. फुलका. चदिया२.
चादणी–स्त्री. तारा१. तारका२.
चांदणे–न. चाँदनी२. अंजोरिया२. चद्रिका२. चंदक१. जोत्स्ना२.
चादर–स्त्री. चादर२. चद्दर२. ओढन२. अुढौनी२. खेस१. हार मानने का सफेद झण्डा.
चादवा–पु. चदोवा१. सतरगी२ चाँदनी२.
चादवेल–स्त्री. गध प्रसारणी. पसरन. प्रसारणी
चादिणे–न. दे. चादणे.
चादी–स्त्री. चाँदी२ रजत१. खुमी२. (दाँत मे). कलधौत१. सफेद कोढ१. छाला१.
–आटविणे–कचूमर निकालना.
–अुडणे–कष्ट सहना मरम्मत होना.
चांदोबा–पु. चंदा. चाँद.
चाप–न. धनुष्य१ कमान१.
–पु. बदूक का घोडा. गठ्ठर दबाने का यंत्र. चाँप२ (यंत्रणा का अेक यंत्र). ढोलक की अेक बाजू (जो हाथ से बजायी जाती है)
चापट–वि. चपटा. दबा हुआ.
चापट, चापटी–स्त्री. चपत.१. थप्पड२.
–मारणें–चपतियाना.
चापणें–क्रि. अ. फटकारना. डाँटना. दबाना. चापना.
चांपसणें–क्रि. अ. टटोलना. ढूँढना.
चापा, चांपा, चाफा–पु. चंपा.
चापेकळी, चाफेकळी–स्त्री. चपाकली.
चाफ्याच्या रंगाचें–वि. चपअी.
चाबूक–पु. साँटी२. कोडा१. चाबूक१. चमोटी२. साँटा१.
चांभार–पु. चमार.
–चौकशी–स्त्री व्यर्थ की पूछताछ.
–वाडा–पु. चमरौटी२.
चामडी–स्त्री. खाल (शरीर की) त्वचा.
–लोबविणें–खाल अुधेडना.
चामडे–न. चमडा१. खाल२. छाल२.
चार–पु. नटखटी२ लीला२. मर्कट-लीला२. बेकार बरताव. गुप्तचर. दूत. चिरोजी२.
–वि. चार. दो दो (बातें). कुछ (धन). थोडी (पढाअी).
–जवाचे वजन–न. करात१.
–अंगळें–न चप्पा१.
–बाजू–स्त्री. चतरास२.
चारगट–वि. वाहियात. अूधमी.
चारण–पु. कडखैत. भाट. चारण.
चारणें–क्रि. स. चराना. चुगाना. देना (घूस).
चारा–पु. घास२ भक्ष्य१.
चारी, चाऱ्ही–वि. चारो
चारोळी–स्त्री. चिरौजी.
चाल–स्त्री. चलने की क्रिया. रीत

रिवाज१. प्रथा. व्यवहार१ चाल चलन१. ढंग१. तर्ज१. चढाओ२. चाल२ (शतरंज में).
–चलणूक–स्त्री, चालचलन१. घरघाट१.
–चलाअू– वि. कामचलाअू. अस्थायी.
–ढकल–स्त्री. टालमटूल२. हीला१.
चालक–वि. चलानेवाला. सचालक.
चालणें–क्रि. अ चलना. जाना. निभना. गुजारा होना. चालू रहना. बना रहना. बरताव करना. पसंद आना.
चालता काळ–तूती बजना. भाग्य का जोर.
चालत्या गाड्यास खीळ घालणे– चलती गाडी में रोडे अटकाना.
चालरीत– स्त्री. रीतरिवाज१. चलावा१. चाल चालन१ चालचलन१.
चालविणें–क्रि. स. चलाना. गति देना. देखभाल करना. प्रयोग करना.
चालू–वि चालू. प्रचलित. खुला.
चावट–वि. वाहियात. अूधमी. बक्की.
–पणा–पु. बकबक१. पाजीपन१. वाहियात बात२
चावडी–स्त्री. थाना१ बैठक१. अड्डा१. देहात मे सरकारी कार्यालय१.
चावणे–क्रि. स. काटना. चबाना. चगलाना.
चावर–स्त्री. हल में बैल जोतने का स्थान.
चावरा–वि. कटखना. कटहा. काटनें-वाला.
चावा–पु. डंख. घाव (काटने से)
चावी–स्त्री. कुंजी. ताली. बाजे के सूर की पट्टी. मिहराब के बीच का पत्थर-
चाव्हरा–पु. खेतीहर का लंबा कोडा.
चास–स्त्री. हल से पडी लीक.
–पु. एक पंछी.
चासणी–स्त्री. चासनी.
चाहटळ–दे. चावट.
चाहूल–स्त्री आहट१. पदचाप१. टोह२
--घेणे–अकनना. आहट लेना.
चाळ–पु. घुघरू. धोती जोडे में दो धोतियो को काटकर अलग करने की जगह. किनारी बनाने का औजार.
चाळण }स्त्री, छलनी. अँधिया.
चाळणी }आखा १ (मैंदे का).खपडे फेरने का काम.
चाळणीत पाणी घालून जीव देणे– चपनी भर पानी मे डूब मरना. अत्यत लज्जित होना
चाळणें–क्रि. स. छानना. फेरना (खपडे). अुलटना
चाळवणे– क्रि. अ. आशा दिखाकर ठगना. हिलाना डुलाना. बाते छाँटना. बातों में अुडाना.
चाळशी }स्त्री. चालीस वर्ष की आयु
चाळिशी }अुस के कारण दृष्टि की मंदता. चश्मा१. अैनक१.
चाळा–पु. लत२. चसका१. व्यसन१. भूतबाधा२.

चिकचिक–स्त्री. कनकनाहट (पसीने से). चुनचुनाहट.

चिकट–वि. चीमड. कजूस. चिपकने-वाला. चिपचिपा लसलसा.

चिकटणे–क्रि. अ. सटना. चिपकना. हिरकना. पसना. (पर) मढा-जाना. गदराना (ऑख).

चिकटलेला–वि. सटा हुआ. चिपका हुआ.

चिकटविणें– क्रि स. चिपकाना. सटाना. मिलाना. लिपटाना. मढना.

चिकटा–पु. मैल (बालो का). चिक-नाओी (दूध की). घटी मे चिपका आटा.

चिकण } वि. कठिन (पत्थर).
चिकणा } चिक्कण चीमड स्निग्ध.

चिकणा–पु. खरेटी२ खिरैटी२. परियारा. बरियार.

चिकाटी–स्त्री. हियाव१. जीवट१. चीमडपन.

चिकार } पूर्णतया. ठूँसकर
चिक्कार } अनगिनत. असीम

चिकाळ–वि. लसदार

चिकित्सक–वि पु वैद्य. बाल की खाल निकालनेवाला. छानबीन करनेवाला.

चिकित्सा–स्त्री छानबीन. परीक्षा. अुपचार१.

चिकू–पु. सपेता

चिक्कणकड्या–पु खिरेटी२ खरहटी२ बीजबन्द१.

चिक्कू–वि. कजूस मक्खीचूस. सूम.

चिखल–पु. कीचड. गारा. कनओी२. कीच. कचला. चहल. पक.

–अुडविणें–कीचड अुछालना.

चिखलात धोंडा टाकणे–आग में कूदना.

–रुतलेली गाय–असहाय अबला सकट मे फँसी स्त्री

चिखली–स्त्री. खरवा१. अलस१

चिघळणे–क्रि. अ. चू कर फैलना. गलना.

चिच–स्त्री. अिमली. कूचिया.

चिचारटी वागी–न मोतरेगनी२ बृहतीभेद१.

चिचपेटी–स्त्री गुलूबंद१ (गहना)

चिचुदरी } स्त्री. गहेजुआ१. छछूदर१.
चिचुद्री }

चिचुका } –पु. चिआँ. अिमली का
चिचोका } बीज.

चिचोळा } –वि. सकरा. तग पतला.
चिचोळं } सकीर्ण.

चिटकी–स्त्री. चुटकी.

चिटणीस–पु सचिव. मत्री चिटनवीस

चिटपाखरू–न. क्षुद्र से क्षुद्र जीव१.

–नसणे–सूना होना. अेक भी जीव न होना.

चिटोरे–न. कागज का टुकडा.

चिठ्ठी–स्त्री. चिट. चिठ्ठी. कागज का टुकडा

चिडका } –वि. चिडचिडा सडियल
चिडखोर } कनकना

चिडणे–क्रि. अ चिढना. सतराना खिजना अुढकना

चिडमिड–स्त्री. भारी भीड. सँकराओ.
चिडविणें–क्रि. स. चिढ़ाना. खिजाना.
चिडा देवदार–पु. चीड देवदार.
चिणणे–क्रि. स. चुनना. जीवित गाडना.
चितणें–क्रि. स. चिंतन करना. सोचना. मनन करना.
चिंतनीय–वि. सोचने योग्य. चिंतनीय.
चित्पावन–पु. कोकण के ब्राह्मणोंकी चित्तपावन जाति (जिसमें लो. तिलकने जन्म पाया था).
चितळ–पु. चीतल. चित्रमृग.
चिंता–स्त्री. चिंता सरा.
चिता–स्त्री. चिता. खभार१. कलकाली२.
चितारणें–क्रि. स. चितरना. चित्र-बनाना. अवरेखना अुरेहना.
चितारी–पु. चितेरा. रंगक.
चित्रक–न. चीता१. चित्रक१.
चित्ता–पु. चीता.
चिथावणी–स्त्री. अुत्तेजना. अुभाड.
चिथविणे } चिथाविणें } क्रि. स. अुभाडना. भडकाना. अुत्तेजित करना.
चिंधडी } चिंधी } –स्त्री. धज्जी. चिंदी, टुकडा१. खण्ड१. गड-गूदर१.
चिंधड्या अुडविणें–धज्जियाँ अुडाना.
चितोळा–पु. चाकसू. चाकूत.
चिन्ह–न सहदानी२. चिन्ह१.अंक१. निशानी२· पहचान२. निशा१.
चिपड–न. दाल का छिलका१. खोओ२. सठेरा१. आँख का सफेद मैल१.
चिपळी–स्त्री. पिचकारी. रुओ की बाट. फव्वारा. मँजीरा१.
चिपाड–न. खोओ२ (गन्ने की) सठेरा१. (सन का). रस निचोडा डण्ठल१.
चिंब–वि. तर. चिपचिपा. बिलकुल भीगा हुआ
चिबूड } चिभूड } –न. फूट.१. गोरख ककडी२.
चिमुकला–वि. नन्हा. छोटासा.
चिमखडा–पु. अकरौरी२ चतुर, चाणाक्ष लडका या लडकी.
चिमटणें–क्रि. अ. सिमटना. दब जाना कुकडना. सिकुडना. सकिलना.
चिमटा–पु. चुटकी२. सँडसी२. कटिया२. गहवा१ चिमटा१. चिमटी२.
–घेणे–चकोटना. व्यंग करना.
चिमटी–स्त्री. चुटकी
चिमणा–वि. नन्हा और प्यारा.
–पु. चिडा.
चिमणी–स्त्री. चिडिया. अटकनी सिटकनी (द्वार आदिपर). छोटा दिया१. चिमनी. धुधाँरा१.
–च्या दातानें फोडणे–कपडे मे लपेट दाँत से काटना (जूठा नही होता.)
–सारखे तोंड–अपनासा मुँह.
चिमुकला–वि. नन्हा. छोटासा.
चिमुरडा–वि. आयु मे छोटा. बौना सा.
चिमूट–स्त्री. चुटकी.
चिरकणें–क्रि. अ. अरकना. चिरकना. फटना.

चिरकांडी–स्त्री. फुहारी.
चिरगुट / चिरगूट–न. कपडा१. वस्त्र. चिदी२. चिरकुट१.
–पांघरूण–न. ओढना-बिछौना१.
चिरचिरणे–क्रि. अ चिंघाडना(हाथी). दरकना. झल्लाना.
चिरचोळी–स्त्री. पिंडीतक. पुण्ड्रक१
चिरजीव–पु. पुत्र. बेटा. अमर पुरुष. –वि. स्थायी. नित्य. अमर.
चिरड–स्त्री. चिढ. क्रोध. क्षोभ
चिरडणे–क्रि स. कचरना. कुचलना रौंदना. दबोचना. चिढना. झल्लाना. अरदना.
चिरडी–स्त्री. छोटी बच्ची की साडी
चिरणे–क्रि. स. चीरना. फाडना. –न. शिल्पकार का अेक औजार
चिरपोट–न. चिरपोटी२.
चिरबुटलें–न. तुलतीपति१.
चिरा–पु. कौमार्य. छोटी पगडी२. काट. घडा हुआ पत्थर(इमारत के लिअे).
चिराटी–स्त्री. अनुम की बिलरी.
चिराअीत–स्त्री. चिरायता. चिरेता.
चिरीमिरी–स्त्री. कुछ घूँस. बख्शीश१. महीन रेषा(तिलक) की फॉंक२.
चिरूट–पु. धूमफोफी२.
चिरेबंदी–स्त्री. पत्थर की पक्की रचाअी.
चिरोटा–पु. कअी परतों की मिठाअी.
चिलखत–न कवच१. सनाह१. अंगरी२. बख्तर१.
चिलघोळ–पु. छोटी लोनी२. चौलाअी२.
चिलट–न. घुरघुरा१.
चिलीम–स्त्री. चिलम
चिलीपिली–न. बालबच्चे१. नन्हेमुन्ने१.
चिल्लर–स्त्री. भॉंज(रुपये की). परचुरन१. रेज़गारी –वि. फुटकर.
चिव चिव–स्त्री. चहक२. अेक साथ बोलना.
चिवचिवणे–क्रि अ. चहकना. चभोरना.
चिवट–न. मोटे झोटे सूत का लच्छा. –वि चीमड. सहनशील.
चिवडणे–क्रि. स. चीथना. करोदना.
चिवडा–पु. चबेना. मिलाव
चिविल–स्त्री. लोनी. छोटी नोनिया.
चीक–पु. पसेव. लस. लासा. चेप. पेवस पेपसी२(ब्याही गाय का पहला दूध).
चीज–स्त्री. रागदारी का गाना. वस्तु.
–वस्त–स्त्री सामान. माल असबाब.
–होणे–सफल होना.
चीट–न. छीट२.
चीड–स्त्री. चिढ गुस्सा१. तेहा१. किचकिच२.
चीण–स्त्री. गडारी(वस्त्र मे). चुनट.
चीत–वि. चित. चत्ता.
–मारणें–पूरी तरह हराना. चारो खाने चित्त गिराना.
चीत्कार–पु. चिघाड२.
चीप–स्त्री. चीप. पच्चर१. पेबंद१.

चीर–न. वस्त्र१. चीर१.
चीड१ (वृक्ष).
–स्त्री–दरार. चीरा१. महीन रेषा (तिलक की).

चुअिटी } –स्त्री. चिप्पड१. तीली.
चुअी } सलाअी. कॉप.

चुकचुक–स्त्री. छिपकली की आवाज़.

चुकणे–क्रि. अ चूकना. भूलना. टलना. चुकना.

चुकल्या चुकल्या सारखे–खोया खोया सा

चुकत माकत–किसी तरह.

चुकता–वि. चुकाया हुआ परिपूर्त.

चुकवा चुकव–स्त्री टालमटूल. बहानेबाजी.

चुकविणें–क्रि. स टालना कतराना.

चुका–पु. आबी लोना (साग).

चुकामूक–स्त्री. मिलाप न होना.

चुकार } वि. कामचोर
चुकारतट्टू } बहानेबाज.

चुकी–स्त्री. भूल२. दोष१.

चुगलखोर–वि चवाअी. चुगलखोर. लुतरा.

चुगली–स्त्री. चुगली. बुराअी.

चुचकारणें–क्रि स. चुचकारना. चुमकारना. पुचकारना.

चुटका–पु. चुटकुला लटका. झपकी२. सूत की लडी.

चुटकी–स्त्री. चुटकी

चुटपुट–स्त्री. सिटपिट. सकपकाहट.

चुटपुटणें–क्रि. अ. सिटपिटाना. मसोसना.

चुट्टा–पु. केले के पत्ते की बीडी२. फोंफी२.

चुडा–पु कंगन. चूडी२.

चुडी–स्त्री. डठलोंकी मशाल. चूडी.

चुणचुण–स्त्री. चुनचुना१ जलन२.

चुणचुणणें–क्रि अ. चुनचुनाना.

चुणचुणीत– वि. चतुर. तेज.

चुणणे–कि. अ. समेटना (चुनट कर). चुनना (पान)

चुणी–स्त्री. चुनट. चुनन. गडारी सिकन. चूनी. चुन्नी.

चुणुक–स्त्री नमुना१. स्वाद१.

चुथडा -पु. खराबी२. अस्तव्यस्तता२. दुर्दुशा२·

चुनकळी–स्त्री. भुना चूना.

चुनखडी–स्त्री. अनभुना चूना.

चुनडी–स्त्री. चूनरी. चूँदरी. रक्त मणि१. तामडा१.

चुना–पु. चूना. काँप२ (रंगवाला-चूना).

चुनाळे–न. चुनौटी२.

चुनेगच्ची–स्त्री गच१.

चुप–क्रि वि चुप. मौन

चुफणें–क्रि. स. चचोरना. चँचोरना चूसना.

चुबक–पु. चुबक पत्थर.

चुबकणे–क्रि. स. चुहटना. कुचलना (कपडा).

चुबणे–क्रि. स. चूमना. चुबलाना (फल, स्तन). खीचना.

चुबळ } –स्त्री. गेडुरी. ओंडरी.
चुभळ } अिडुरी.

चुबीत–क्रि. वि. चुपचाप. बाअे हाथसे. झख मारकर. कान पकडकर.

चुरगळणें }–क्रि. स मसलना.
चुरगाळणे } रगडना.

चुरचुर–स्त्री. जलन. पछतावा. खेद.

चुरचुरणें–क्रि. अ. चरचराना जलन होना.

चुरचुरीत–वि. करारा. चुरमुरा. चरपरा.

चुरडणें–क्रि. स. कुचलना. चूरचूर करना.

चुरणें–क्रि. स. मसलना चूरना. धीरेसे मलना.

चुरमा–पु. चूरमा.

चुरमुरा–पु. मुरमुरा. परमल.

चुरमुरे खात बसणें–हाथ मलते रह जाना.

चुरस–स्त्री. स्पर्धा. अीर्षा. द्वेष१. डाह१.

चुरा–पु. चूर. बुकनी२. बुरादा१. चूरा१.

चुराडा–पु. चकनाचूर. चूरचूर. खराबी२.

चुरुचुरु–क्रि. वि. तीखा. कतरनी के समान.

चुलत–वि. चचेरा. चचिया.

–आजा–पु. दादा या नाना का भाअी.

–आजी–स्त्री. पिता या माँ की चाची

–चुलता–पु. पिता का चचेरा भाअी.

–दीर–पु. पति का चचेरा भाअी.

–नणंद–स्त्री. पति की चचेरी बहन.

–मामा–पु. माँ का चचेरा भाअी.

–सासरा–पु चचिया ससुर.

–सासू–स्त्री चचिया सास.

चुलता–पु. काका. चाचा.

चुलाण–न गन्ने का रस अुबालनेकी भट्टी.

चुवा–पु. चोवा

चुळका–पु. चुल्लू

चुळचुळ मुगळा–पु. अुठाअू चुल्हा.

चुळबुळ– स्त्री. चुलबुलापन१. चुलबुलाहट२. चुलबुली२ कुलबुलाहट२.

चुळबुळणें–क्रि. अ. कुलबुलाना. चुलबुलाना

चुळबुळ्या–वि. चुलबुला. चचल

चूक–स्त्री. दोष१. भूल२. विभ्रम१. लोप१. कील२.

–भूल–स्त्री. भूल चूक लोप विभ्रम१

– –द्यावी घ्यावी–लोप विभ्रमौ शोध्यौ. (अिसका सक्षिप्त रूप लो. वि. शो.) भूल चूक लेनी देनी

चूड–स्त्री. मशाल (सरकडा आदि लेकर). पूला (धान का).

चूण–स्त्री. चूनी सानी सिकुडन चुनट.

चूर–पु. चूर्ण चूर कराअी२ भूसी२. कचकड (तमाखू का)

–वि मगन तल्लीन लज्जित चूर

चूल–स्त्री चूल्हा

–अडणे–फाका पडना.

चुलींत जाणें–घास खाने जाना (बुद्धि). नाश होना

चुलीतून निघून वैलात पडणे–चूल्हा छोड भडसाओंमे जाना
चुलीला अक्षत–चूल्हा बद रहना.
चुलीत डोके खुपसणे–घर के काम मे व्यस्त रहना
चूष–स्त्री मजा१ चुटकुला१.
चूळ–स्त्री. कुल्ला१ कुल्ली२. कुलकुला१
चेक–पु अेक तरह का कपडा. धना देश(हुडी)
चेकाळणेक्रि अ. अुनरना. पागल बनना अितराना बौखलना.
चेगट–वि सुस्त ढीला. दीर्घसूत्री.
चेगरणे–क्रि अ. कुचला जाना दवाया जाना
चेचणे–क्रि अ रगेदना कचूमर. निकालना कुचलना. पीटना.
चेटको- चेटकीण }स्त्री डायन. जादूगरनी.
चेटूक–न जादू१ जारण मारण१.
चेडू–पु गेद१ २ गोय१ हाल-गोला१. कदुक१
चेतणे–क्रि अ भडकना. धधकना जलना जागरित होना
चेतना–स्त्री. चेत१ चेतना२. होश१. प्राणशक्ति२
चेतवणी–स्त्री चेतावनी. गभीर सूचना
चेदणे–क्रि स अरदना रौधना. कुचलना
चेदामेदा–पु. चकनाचूर चुरकन२.
चेपणे–क्रि स चंपना दबाना. दबोचना.

चेला–पु. शिष्य. चेला.
चेव–पु. आवेश तेहा. त्वेष.
चेवणे–क्रि अ. अुच्छृखल बनना. अितराना. बौखलाना. अुन्मत्त होना
चेष्टा–स्त्री मशकरी. हँसी. हास्य-विनोद१. चुहल. हलचल. लीला. चलनवलन१.
चेष्टेखोर–वि. हँसोड. मसखरा. चुहलबाज
चेहरा–पु. मुख रूप. चेहरा. मुद्रा२. सूरत२.
–बनविणें–डाढी बनवाना.
–मोहरा–पु. हुलिया१ सूरत२.
चेहरे पट्टी स्त्री. आकृति२.
चैत्रा गौरी–स्त्री गनगौर
चैन–स्त्री. चैन आराम१. मौज
–करणे–गुलछर्रे अुडाना.
–होणे–पाचों घीमे होना.
चैनी–वि. अुडाअू. चॉड.
चोख–वि. चोखा. शुद्ध. निर्मल. स्पष्ट.
चोखणे–क्रि. स. चूसना. चँचोरना. चुबलाना
चोखदळ–वि. नाजुक. सनकी(खाने मे). असतुष्ट.
चोंच–स्त्री. चोच. चंचु. पगडी की अूपर अुठी नोक.
चोचला–पु. चोंचला. नखरा.
चोचाविणे–क्रि. स. कुचकुचाना. लगातार कोचना.
चोज–न. अजरज१. कौतुक१. नखरा१.

चोड–न. कवच१ (नारियलका). रेशेकी कूँची२.
चोतकर } वि. चौथा भाग.
चोतकोर }
चोथा–पु. सीठी२. छूँछ२. लीझी२.
चोदणे–क्रि. अ. स. भर जाना. बंद होना. ठूँसना.
चोदना–स्त्री. प्रेरणा. अंतःस्फूर्ति.
चोप–पु. मार२. चिंता२. डंडी२.
चोपचिनी–स्त्री. चोपचीनी(औषधि).
चोपडणे–क्रि. स. चपरना. चुपडना.
चोपडा–वि. चिकना. चिपचिपा
–करज–पु. घोरा करंज. घी करंज
–देवदार–पु. तेलिया देवदार.
चोपडी–स्त्री. बही.
चोपडे–न. छोटी या रद्दी पुस्तक२
चोपणी–स्त्री. कुंदी. मोगरी.
चोपणें–क्रि. स. ठोंकना. पीटना. मोगरी से समतल बनाना.
चोबडा } वि चुगलखोर चाटुकार.
चोमडा } चापलूस. बीच में कूदनेवाला.
चोर–पु. चोर. डाकू.
–सोडून सन्याशाला सुळी–खेत खाय गदहा, मारा जाय जुलहा.
चोरटा–वि गोअू. गँठकटा. अुचक्का. चोट्टा. अप्रामाणिक
चोरणे–क्रि स. चोरना. ठगना लूटना घतियाना. गठरी मारना.
चोरफुली–स्त्री. अंधाहुली.
चोरटे–वि. गुप्त. छुपा.
चोरी–स्त्री. चोरी. चोरी से किया काम१. डर१. प्रतिबंध१. अपराध१.
चोरून मारून–क्रि. वि. चोरा-चोरी.
चोवीस–वि. २४. चौबीस.
चोहीकडे } क्रि. वि. चहुँओर. चहुँधा.
चोहोकडे } चारो ओर. अिर्दगिर्द
चोहोचा आकडा–पु. आसन जमाकर बैठना. पलथी२.
चोळखण–पु. चोली बनाने योग्य कपडे का टुकडा.
चोळवटणें–क्रि. अ. मलने से खराब हो जाना.
चोळणा–पू. जाघिया.
चोळणे–क्रि. स. मलना. रगडना खार अुतारना माँजना. चर्पा करना.
चोळामोळा–पु. चुरकन२. दुर्दशा२ खराबी२.
–होणे–गिजना
चोळी–स्त्री. अगिया. कचुकी. चोली. सुगैया२.
–बागडी–स्त्री. स्त्रीधन१. स्त्रीका दाय भाग१.
चौक–पु चौरा चौक चौराहा. सहन. मैदान. बेतहाशा दौडनेवाले घोडे की चाल. पँवारे की अेक कडिका चार (चौपडमे). चौक (पूरना)
चौकट–स्त्री. चौखटा१. ढाँचा१. अीट (ताश मे)
चौकडा–पु } अेक गहना (पुरुष कान
चौकडी–स्त्री } में पहनते है). अेक जैसे चार मोतिओका समूह. चार वस्तुओका समूह
चौकशी–स्त्री. पूछताछ खोज. तलाश न्यायालयमें जाँच. परीक्षा. सुध

चौकस–वि. चौकन्ना. चतुर. कुशल. दक्ष.

चौकी–स्त्री. गारद. थाना१. पहरा१. चौकी. तिपाअी.

चौकोनी–वि. चौकोर. चौकोना

–चिरा–हर बात में जानकार व्यक्ति.

–तुकडा–पु, गुरिया२.

चौखूर–क्रि. वि. बेतहाशा.

चौघडा–पु. गडगडी२. छोटा नगाडा. (सुर, शहनाअी के साथ). सोने चाँदी की परत पर ठप्पे बनाने का औजार.

चौघडी–स्त्री. ओढनी (साडी को चौपल्ली बनाकर).

चौचाल–वि. स्वच्छन्द. अुच्छृंखल. छैला. मनमौजी. गप्पीदास.

चौढाळणे–क्रि. अ. किसी तरह का धार्मिक बंधन न मानकर बरताव करना. गडबडी पैदा करना.

चौथ–स्त्री. चतुर्थी तिथी. चौथाअी (मुसलमानो के कार्यकाल मे मराठों का कर).

चौथरा–पु. चबूतरा.

चौथीचा चांद–भाद्रपद सुदि ४ का चाँद (देखने से चोरी का दोष आ जाता है).

चौदावें रत्न–न. कोडा१. चाबूक१.

—दाखविणे–कचूमर निकालना.

चौपदरी–स्त्री. भीक माँगने की झोली. चौलडा (वस्त्र).

चौफुला–पु. पानदान. बटुआ. (सर्राफ का). काँसुला (सुनार का).

चौफेर–क्रि. वि. चारों ओर. अिर्दगिर्द.

चौरंग–पु. चौकी२. बैठक२. (लकडी की)

चौरस–पु. समचतुष्कोन

–वि. चौरसा. सिलपट.

चौ-याहत्तर–वि ७४. चौहत्तर

चौऱ्यायशी–वि. ८४. चौरासी.

चौसष्ट–वि. ६४. चौसठ

चौसष्टी–स्त्री. चारों रग की गोटियाँ मारी जाना (चौपड मे)

चौसार–पु. चौपड का खेल.

चौसोपी–स्त्री. चौपल्ली अिमारत

च्याअु म्याअू–पु. बच्चो का अेक खेल

छ

छ–अव्य. पुराने कागजो मे हिजरी तिथी के लिअे छ लिखा होता है। पोथी की समाप्ति में छ लिखते है।

छकड }
छकवड } स्त्री. चपत. घाटा१. धोखा१. तकाजा१. गाने का अेक ढंग (लावनी). झगडा१. बला२.

छकडा–पु अेक बैल की गाडी. छकडा गाडी.

छकुला–वि. लाडला. प्यारा. चकुला.

छकुली–स्त्री. चकुली. प्यारी.

छक्का–पु. छः बूंदियो का पत्ता (ताश मे). छः दाने (चौपड में)

छक्के पंजे–पु. चालाकी२. छल.

छचोर–वि. छैला. रंगीला. कमीना. चटोरा.

छट–वि. लुच्चा. कपटी. शोहदा. छतीसा.

छटा–स्त्री. रंग१. छाया. झांकी. भिन्न अर्थ१.

छटाक–पु. छटंकी२.

छडा–पु. शोध२. खोज२. टोह२. पता१. घडी की सिकडी.

छडी–स्त्री. छडी. बेंत. चोब. सांट. कमची. चमोटी.

छत्–अव्य. छि:.

छत–न. छत१. चादर२. पाटन२. चँदोवा१. पटाव१.

छत्तीस–वि. ३६. छत्तीस.

छत्तिसाचा आंकडा–पु. झगडा. बखेडा.

छत्री–स्त्री. छाता१. छतरी२. छत्र१.

छद–पु. छंद. धुन२. रट२. झक२. मर्जी२. नखरा१.

छदाम–पु. फूटी कौडी२. कुछ भी नही.

छद्मी–वि. छली. धूर्त. खूसट.

छपणें–क्रि. अ. छिपना. लुकना.

छपवा छपवी–स्त्री. लुकाछिपी. छिपाव१.

छपन्न–वि. ५६. छप्पन. बहुत. कअी. छप्पन्न

छप्पर–न. छप्पर१. छाजन१ छपरी२. सिर के बढे बाल१.

छपाअी–स्त्री. मुद्रण१. छपाअी२.

छबकडें } छबडें } न. प्यारा बालक१. नन्हा१.

छबी–स्त्री. छबि. सुषमा. आभा कान्ति. छाया–चित्र१. तस्वीर२.

छमछम–क्रि. वि. छुमछुम.

छरा–पु. तीन तगार बालू तथा अेक तगार सिमेंट मिलाकर दीवार पर मारनेका गारा.

छर्रा–पु. लोहे या सीसे के छोटे टुकडे.

छल्ला–पु. सोने की अंगूठी.

छळ–पु. यंत्रणा२. कष्ट१.

छळणूक–स्त्री सॉंसत२ अत्यंत पीडा (देना).

छळणें–क्रि. अ. सताना. सॉंसना.

छळवादी–वि. कष्ट पहुँचानेवाला. सतानेवाला अत्याचारी.

छाकटा–वि. साकट. रंगीला. छैला-छबेला.

छा छू–न. जादू१. जंतर मंतर१. शोर..

छाटणें–क्रि. स. काटना. चुनना. गप्पें (लगाना). छाँटना.

छाटाछाट–स्त्री. कतरब्योंत.

छाटी–स्त्री. अँचला१. अँगोछा. (साधु का)

छाती–स्त्री. छाती१. वक्ष१. हिय१. अुर. सीना१. हिम्मत१. स्तन१ (स्त्री के).

–धडधडणें–छाती धडकना.

–फाटणें–छाती फटना.

–भरून येणे–छाती भर आना. सॉंस घुटना.

–ठोक–साफ साफ. हिम्मत के साथ

—ला हात लावून सागणें—छाती ठोक कर कहना.
—वर काढून चालणें—अकडकर चलना. छाती तनकर चलना.
छान—स्त्री. शान. सौदर्य१.
—वि. बढिया. अच्छा.
—अव्य—क्या खूब! वाह जी!
—छोकी—स्त्री. नखरा१. बनाव-सिंगार१. ठाठ बाट१. प्रभाव१.
छाननी—स्त्री. छानबीन. जाँच.
छाप—पु. सिक्का. टंक मुद्रा.२ ठप्पा. छाप२.
—खाना—पु. मुद्रणालय छापाखाना.
—णावळ—स्त्री. छपाअी की मजदूरी.
—पडणे—सिक्का जमना. प्रभाव पडना.
छापणें—क्रि. स. छापना.
छापा—पु. छापा हमला.
छापील—वि. छपा हुआ. छापा.
छाया—स्त्री. साया१. प्रतिबिंब१. लच्छन१. छाप२. भावार्थ१.
—चित्र—न. परदेपर चित्र की परछाअी. छबि (फोटो) २. छायाचित्र१.
छावणी—स्त्री छावनी. खेड१. सैनिकी अड्डा१. छप्पर१. आच्छादन का पत्थर.
छावा—पु. छौना. शावक. शूर बालक.
छि थू—स्त्री. थुक्का फजीहत. छीछा-लेदर.
छिटकाव } पु. छिडकाव. सिंचाअी२.
छिडकाव }
छिणी—स्त्री. छेनी.
छिद्र—न. छेद१. छिद्र१. दोष१. रहस्य१.
—पाहणें } केवल दोष ढूंढना.
छिद्रान्वेषण—न. }
छिनाल—वि. व्यभिचारी. छिनाल.
छिन्नी—स्त्री. छेनी. अँखिया(बरतनोपर नाम खोदने की)
छीट—न. छापा हुआ रंगीन कपडा.
छू—अव्य. कुत्ते को बहकाने का शब्द.
—करणे—अुकसाना.
छे—अव्य. नही. छि:
छेडणे—क्रि. अ. सताना. बारबार. पूछना. बारीकी से जाँच करना.
छेद—पु. छोटा छिद्र. दरार२. विभाजक (गणित).
छेदणें—क्रि. स. काटना. चीरना. दो टुकडे करना.
छोकरा—पु. लडका.
छोकरी—स्त्री. लडकी.
छोटा—वि. छोटा. क्षुद्र.

ज

जकात—स्त्री. चुगी. कर१. निराक्रम्य कर१ (कस्टम).
जखडणे—क्रि. स. जकडना. कसकर बाँधना. गाँसना.
जखम—स्त्री. चोट. घाव१. जख्म.
जखमेवर मीठ चोळणें—जलेपर निमक छिडकना.
जखीण—स्त्री. डायन.
जख्ख } वि. अत्यत बूढा.
जख्खड }

जग—न. जगत्१. संसार१. दुनिया२. सृष्टि२ पृथिवी२. लोक१.
—जाहीर—वि सुप्रसिद्ध.
—ड्व्याळ—वि. अति विशाल.
—त् शेटीचा नातू—कंगाल. भिखारी
जंग—पु. मोरचा. मैल
जंग जग पछाडणें—हाथ पाँव मारना.
जगणें—क्रि. अ. जीवित रहना. बचना.
जंगम—वि. चल.
पु. अेक शैवपथ. लिंगायत.
—माल—पु चल पूँजी.
जंगल—पु. मोरचा.
—न. जंगल. वन अरण्य. वीरान स्थान.
—फिरणे—शौच के लिअे बाहर जाना
जगली—वि जंगली. अशिष्ट. अुजड्ड. गँवार.
—हिरडा—पु हड.
जगविणे—क्रि. स जिलाना बचाना
जंगी—वि. बहुत बडा. घमासान
जंजाळ—पु. बला२. कष्ट१ यातना२. मॉसत२
जटा—स्त्री. जटा. अुलझे हुअे बडे बडे बाल. वेदपठन की अेक रीति.
—मांसी } स्त्री. बालछड. जटामॉसी
—मावशी }
जड—वि. भारी. वजनदार. कठिन. मंद.
—वाटणें—सकोच लगना. कठिन लगना
—जवाहीर } —न. धन, गहने आदि.
—जोखीम }
—बुडाचा—वि. धनी. प्रतिष्ठित.
—बुद्धि—वि. मूर्ख. मदबुद्धि.
—भारी—न संकट१
—प्रस्थ—न. गहरा आसामी१
—पणा—पु. भारीपण खुमारी२.
जडणे—क्रि अ. हो जाना (प्रेम). जुड जाना.
जडविणें—क्रि स. जडना. जडाना.
जडाव—पु. जडाअी२.
जडावाचा दागिना—पु जडाअू गहना.
जडी—स्त्री. वर्षभर जीनेवाला रूअी का पौधा जड२.
—बटी—स्त्री जडी बटी अत्यत प्रभावपूर्ण औषधि
जड्या—पु. जडिया.
जणू } अव्य. मानो
जणो }
जत—पु. कददूदाना. चन्ना. केचुआ.
जतन—क्रि वि सुरक्षित
जताविणे—क्रि. स. जताना. चेताना.
जती—पु जैन साधु
जतुका—स्त्री पपरी, पनडी पद्मावती
जत्रा—स्त्री मेला१ (देवना के लिअे).
जत्री—स्त्री. सूची. तालिका. सारणी.
जन—पु व्यक्ति. लोग समूह. जन.
—ता—स्त्री. जनता प्रजा
— —जनार्दन—सर्व साधारण जनता
—पद—पु. प्रात प्रदेश [बोली.
— —भाषा—स्त्री. देसी भाषा. ठेठ
जनावर—न. जनावर१. चौपाया१. जतु१. प्राणि१. पशु१.
जन्म—पु जन्म. जनम. अुत्पत्ति२. पैदाअिश२.

—सावित्री—स्त्री. सदा सौभाग्यवती (आशिर्वाद). कभी न धोया वस्त्र (व्यंग).

जन्मतःच मरणे—अुगते ही जलना.

जप—पु. मंत्र की रट२ जप.

जपणूक—स्त्री. सरक्षण१. रक्षा.

जपणें—क्रि अ ध्यान रखना. सँभालना

जप्त—वि. अटकाया हुआ (सरकारसे). जप्त

जप्ती—स्त्री. कुर्की

जबडा—पु. जबडा. कचौची२.

जबर / जबरा / जबरदस्त }वि जोरावर. बहुत बडा (घर) अत्यंत. जोरदार. कठिन (काम) बहुत मोटा या लम्बा मोटा (अक्षर, टक, मुद्र, छपाअी मे)

जबरदस्ताचे खाद्यावर—जबरदस्त का ठेगा सिरपर. जबरदस्त सबका जमाअी

जबरदस्ती—स्त्री अत्याचार१ अन्याय१ बलात्कार१. जुल्म१. आतंक१ जबरदस्ती

जबरी चोरी—स्त्री मार डालने का भय दिखाकर चोरी डकैती.

—सभोग—पु. धोखे से या भय दिखाकर स्त्री की अिच्छा के विरुद्ध सभोग बलात्कार. अत्याचार

जबानी—स्त्री गवाही तथ्यकथन. विवरण

जबाब—पु. अुत्तर. प्रत्युत्तर. जवाब. तथ्यकथन.

—दार—वि. अुत्तरदायी.

— —राज्यशासन पद्धति—जनतत्र शासन. प्रजातंत्र राज्य.

जबाबदारी—स्त्री. अुत्तरदायित्व. दायित्व. फलभार.

जबिया—पु. अेक कटार२. खजर.

जंबुक—पु सियार.

जबू—पु. ब्राह्मण, जो अीसाअी बना हो.

जम—पु. प्रभाव. व्यवस्था२. पटरी२. (बैठना)

जमणे—क्रि. अ. जमा होना. अिकट्ठा होना. अगटना. जम जाना. जमना पटरी बैठना (जमना). मेल खाना.

जमविणें—क्रि अ. सहेजना. जोडना. ठीक करना. अिकठ्ठा करना.

जमा—स्त्री. आय. गिनति.

—करणे—बटोरना. समाकलन१. जमा करना. समेटना.

जमाखर्च—पु. आयव्यय. लेखा.

जमात—स्त्री. जमाव. अेक ही प्रकार के लोगो का समूह.

जमाबंदी—स्त्री. आगम (महसूल) विभाग१. चकबंदी.

जमालगोटा—पु. जमालगोटा (रेचक).

जमाव—पु. संग्रह. भीड२. मेल.

जमीन—स्त्री. भूमि. खेती. जमीन. अुपजाअू भूमि. सीर. हराअी (जितनी अेक ही समय जोती जाय)

—अस्मान अेक होणें—मूसलाधार वर्षा होना

—अस्मानाचें अंतर—आकाश पाताल का अतर
—जुमला—पु. भूसपत्ति२.
—दोस्त—वि. मटिया मेट.
—महसूल—पु. आगम प्राप्ति२.
—मोजणी—स्त्री. चकबंदि.
जय—पु. विजय२. यश. जीत२.
—घोष }
—जयकार } पु. जय के नारे. जयघोष.
जयंति—स्त्री. प्रभुके दशावतारों की वर्ष गांठ. अवतारी पुरुष या अति महान् व्यक्ति के जन्मदिनपर अुत्सव
जर—पु. ज्वर. ज्वर के कारण होठों पर बनी झिल्ली. कलाबत्तू.
—अव्य. यदि. जो. अगर.
जरदा—पु. तमाखू (खाने का).
—वि पीला.
जरदाळू—पु. जर्दालू. खूबानी.
जरब—स्त्री. धाक. छाप. डॉट.
जरा—स्त्री. बुढापा१. तोप.
—क्रि. वि थोडा किंचित् कुछ. जरा सा.
जराशाने—थोडे समय के बाद.
जरी—अव्य. यद्यपि.
—काठी—गोटा किनारवाली
—पटका—स्वतत्र मराठों का राष्ट्रीय झण्डा.
जरूर—स्त्री. आवश्यकता. जरूरत.
—क्रि. वि. अवश्य. बिना चूके.
जरूरी—स्त्री. आवश्यकता.
जर्जर }
जर्जरित } वि. बुढापे के कारण थका हुआ. पीडित.
—होणें—घुलना. गलना.
जलद—क्रि. वि. शीघ्र. वेगसे. जल्द.
जलदी—स्त्री. त्वरा. अुतावली. जल्दी.
जाल पिंपळी—स्त्री. जलपीपर१. पनसीगी१. गगतिरिया१
—मोह—पु. जल महुआ.
जलवेतस—पु. जलव्रत.
जलसा—पु. गायन गोष्टी२. गानेकी महफिल२.
जलाल—वि. तीक्ष्ण. तीखा, अुग्र. पैना.
जव—पु. जौ. सत्तू अगूठे की दूसरी पोर पर जौकी आकृति२. वेग.
जवखार—पु. जवाखार.
जवशी }
जवस } स्त्री. अतसी.
जवळ—अव्य. पास. निकट. नजदीक. समीप. करीब.
—अुभा न करणे—पास फटकने न देना.
—करणें—अपना बना लेना.
—घेअून—प्यारसे दुलारकर.
—जवळ—लगभग.
जवादी माजर—न गंधबिलाव१.
जवान—पु नौजवान. युवक. तरुण.
जवानी—स्त्री. तारुण्य१. यौवन१. तरुणाअी.
जवाशी स्त्री. }
जवासा पु. } जवासा१ (वनस्पति). दुलाह१.
जवाहिर—न मणि२. रत्न१. गहना१.
जशाचा तसा—वि. हूबहू. जैसे का वैसा. सकुशल.

जशास तसें–जैसे को वैसा.
जशी–वि. जैसी.
जसा–वि. जैसा. जिस तरह
–क्रि वि.–जैसा ही.
–च्या तसा–जैसे था वैसा. अुसी-तरह.
जसें–वि. जैसा. अुदाहरण के लिअे.
–कांही–क्रि. वि. मानो
जस्त–न. जस्ता१ (धातु)
जस्ताचे फूल–न. पुष्पाजन१. जस्ते का फूल.
जस्ती–वि. जस्तअी. जस्ते का.
जहर–न. विष१. ज़हर१. अत्यंत कडुआ.
–मोहरा–पु. हरे रंग का अेक पत्थर. जहर मोहरा१.
जहरी–वि. विषैला.
जह्यागिरदार–पु. जागीरदार. जमींदार
जहाज–न. आगनाव२. जहाज१. सिंधु नौका२.
जहांबाज–वि. पक्का छँटा हुआ.
जहाल–वि. गरम (विचार). अुग्र. तीक्ष्ण. तीखा. तीता.
जळ–न. पानी.
–स्त्री. गलानेसे जला हुआ हिस्सा१.
जळका } वि. अधजला. अधभुना.
जळकें }
जळजळ–स्त्री. } चरपराहट. जलन.
जळजळाट-पु. } करक१ पीडा कष्ट१.
जळजळणें–क्रि. अ. करुआना. चरपराना. सिहाना.
जळजळीत–वि. अति अुष्ण. अुबलता हुआ. तीखा. साफ और निर्भीक.
जळण–न. अींधन१.
जळणे–क्रि. अ. जलना. भडकना अअूलना. तप्त होना. दाह होना. बाद होना (ताश मे).
जळो } अव्य. जाय भाड में. मरने दे.
जळ्ळें } छोड.
जळफळ–स्त्री. छटपटी. तडपन जलन (क्रोध से). डाह१. दहल.
जळफळणें–क्रि. अ. खार खाना. कुढना. दहलना. हहरना. चकपकाना.
जळमट–न. जाला१ (छप्परमे१ दीवार. पर). मैल२.
जळीत–न. अग्निकाड१. अीधन१.
जळू–स्त्री. जोंक. जलुका
जाअी–स्त्री. चमेली.
जाअू–स्त्री. जेठानी. देवरानी
जाग–स्त्री. जागृति. जागरण१ आहट२.
जागच्या जागी–क्रि. वि. जहाँ खडा हो वही. बैठे बैठे. अुसी समय.
जांगड–न. अनुमोदनार्थ वस्तु२. जाकड१. जांगड१.
जागा–वि. जागृत. जाग्रत. सजग. सतर्क. सावधान.
–स्त्री. जगह. स्थान१. सीघ२. मकान१ गुंजाअिश२. सामर्थ्य२. अवकाश१. कतरी (कोल्हूपर बैठने की). पद१. आधार१.

—घेणें—रिक्तपूर्ती करना. पद को पहुँचना.
जागृत—वि. जागरित. सजग. जागरूक
जांघ—स्त्री. जाँघ
जाच—पु. कष्ट. यंत्रणा२. यातना२. पीडा. सताना.
जाजम—न. जाजम१. सतरंगी२.
जाज्वल्य—वि. तेजस्वी. प्रकाशमान. प्रखर.
जाड—वि. मोटा. मोटाझोटा. भारी. दृढ. गभीर
जाडगा }वि. मोटा सा.
जाडगेला }मोटा ताजा. स्थूल.
जाडा—वि. बडा. प्रकाण्ड (पंडित). मोटा.
जाडी—स्त्री. मोटापन१. मुटाओी.
जाडे—प्रकरण— न. गहरा व्यक्ति.
जाड्य—न. अपच१. अजीर्ण१. जल्द पचन न होनेका गुण१. अज्ञान१.
जाणणें—क्रि. स. जानना. समझना. पहचानना. परिचित होना. स्मरण रखना.
जाणता—वि. जानकार सयाना. ज्ञानी. रसिक. बालिग.
जाणवणें—क्रि. अ-(के कारण) सहना पडना, भान कराना.
जाणीव—स्त्री. ज्ञान१. भान१. जान२. पहुँच२.
जाणून बुजून—क्रि. वि. जान बूझकर.
जाणें—क्रि. अ. जाना. गुम होना. बीत जाना. बिगड जाना. हो जाना. बाद होना. बुझ जाना. चलना. सिधारना.
जाणो—अव्य. मानो.
जात—स्त्री. जाति. ज्ञाति. जात. ढग१. कुल१. अपनी हिम्मत२.
—गोत—न. जाति के सब लोग.
—पात—स्त्री. कुलीनता१. वंश२ कुल१.
—भाओी—पु. भाओीबंद.
—मुचलका—पु. वैयक्तिक प्रतिभूति. जात—मुचलका
जातीय—वि. सांप्रदायिक.
जाति बहिष्कृत करणे—ज्ञातबाहर करना. हुक्का पानी बंद करना.
जातीवर जाणें—जात दिखाना.
जाते—न. चक्की. घटी.
जात्या—क्रि. वि. स्वभावसे
जादा—वि. अधिक. अलग.
—अंक—पु. विशेष संस्करण.
जादू—स्त्री. जादू१. टोना१ अिन्द्रजाल१. मोहनी१. माया१.
—गार—पु. जादूगर. बाजीगर.
—टोणा—पु. टोना टोटका. अंछर१.
जानवसा }पु. जनवासा. बारातियों के
जानोसा }ठहरनेका स्थान.
जानवें—न. जनेअू.
जानेवारी—पु जनवरी.
जाब—पु. अुत्तर. विवरण.
जाबता—पु. नियम. अधिकार पत्र.
जांब—पु. बिही. सफरी. [फल.
जाबूळ—स्त्री. जामुन का पेड, अुसका
जाभओी—स्त्री. जँभाओी. अुबासी.
—देणें—जँभाना. अँगडाओी लेना.

जांभळा–वि. गहरा नीला. जामुन के रंग का.
जामदारखाना–पु. सरकारी भंडार.
जामीन–पु. प्रतिभू. जामिन.
जामीनकी–स्त्री. प्रतिभूति.
जायपत्री–स्त्री. जावित्री.
जायफळ–न. जायफल१.
जायबंदी–वि. घायल.
जाया–स्त्री. पत्नी. स्त्री.
–क्रि. वि. घायल. लंगडा. व्यर्थ. बेकार.
जा ये–स्त्री. आवागमन. यातायात.
जा जा ये ये–धक्के खाना. व्यर्थ का चक्कर काटना.
जार–पु. यार. घरबसा. अुपपति. सागर के किनारे का झाग. जरायु. गर्भवेष्टण. झिल्ली२.
जारी–वि. चालू. प्रचलित.
जालीम–वि· तीक्ष्ण. कडा. गरम.
जावअी }
जावअी } पु. जमाअी. दामाद.
–शोध–ठीक हो अुसे गलत बनाने का सुधार- अनावश्यक सुधार.
जावक–वि. भेजे गये पत्री का (लेखा)
जावळ–पु. झडूले के बाल.
जावळा }
जावळा रावळा } वि. जुडवा
आसवंद } स्त्री.अडहुल१ जपापुष्प१
जास्वंद } गुडहर१.
जासूद–पु. दूत. गोअिंदा. गुरगा. टहलुवा.
जास्त }
जास्ती } वि. अधिक. अति.
जाहिर–वि. प्रकट. प्रसिद्ध.
–नामा–पु. आज्ञापत्र. घोषणा.
जाहिरात–स्त्री. विज्ञापन. प्रकट सूचना
जाळ–पु. आग२. ज्वाला२. बुखार. संताप. लपट२.
–पोळ–स्त्री. अग्निकाण्ड१.
जाळणें–क्रि. स. जलाना. सुलगाना. चूल्हे में डालना. किसी तरह पालना (पेट).
जाळी–स्त्री. जाली२. कुंज१ झरोखा१. झुरमुट१.
–चे कापड–न. सासनलेट१.
जाळें–न. खरिया२. जाल१. जाला१. फँदा१.
जिकडचा–वि. जिस ओर का.
जिकडे–क्रि वि. जिस ओर.
–तिकडे–क्रि. चारों ओर.
जिंकणें–क्रि स. जीतना. विजयी होना. मात करना.
–क्रि. अ. बाजी मारना.
जिकीर–स्त्री. भुनभुन. माथापच्ची. संकट.
जिकीरीस येणें–हैरान हो जाना.
जिजी–स्त्री. बडी बहन. दीदी.
जिणें–न. जीवन१. प्राण१. जीना१.
जितका–वि. जितना.
जितक्यास तितकें–काम से काम. आवश्यकताभर
जितपत–वि. जहाँतक. जितना.
जितियाण–न. करु१.

जिथें–क्रि. वि. जहाँ.
–तिथें–जब देखो तब.
जिनगर–पु. जीनसाज
जिना–पु. सीढी२. जीना१. सोपान१.
जिन्नस–पु. वस्तु२. चीज२. पदार्थ२. गहना१.
जिभली–स्त्री. जीभ.
जिभेचा पट्टा–पु. बकबक२.
जिभेवर असणें–कंठस्थ होना.
जिभेला हाड नसणें–कतरनीसी जीभ चलना. जीभ में हड्डी न होना.
जिरणें–क्रि. अ. सनना. सुखाना. बैठ जाना (गर्भिणी का पेट). भिदना. टूट जाना (घमण्ड) पचना. समाना.
जिरविणें–क्रि स. सोखना. पचा जना. निकालना (मस्ती). मजा चखाना.
जिराअीत–वि. बरसात के पानी से फसल देनेवाली (भूमि).
जिरें } न. जीरा१
जिरीं }
जिलबी–स्त्री. जलेबी.
जिल्हा–पु. जिला. विभाग (प्रात का).
जिवंत–वि जीवित.
जिवती–स्त्री छठी को जिसकी पूजा होती है वह देवी; जिस की अेक छोटी प्रतिमा बनाकर बच्चेके गले में बांधते हैं।
जिवलग–वि. प्यारा प्रिय अत्यंत प्रिय (व्यक्ति)
जिवाचा कलिजा–जी जानसे प्यारा.
–धडा करणें–हिम्मत करना.
जिवाचें रान करणें– जी तोडकर काम करना.
जिवांत जीव येणें–जी में जी आना.
जिवानिशीं जाणे–जान गँवाना.
जिवापलीकडे जपणे–छातीसे लगाकर रखना.
जिवापाड–वि. जान लडाकर.
जिवाभावाचा–वि. अति प्यारा.
जिवाला खाणे–जी में चुभना. खटकना.
जिवावर अुठणें–जान का गाहक बनना.
–अुड्या मारणे–(किसी के) अड्डेपर चहकना.
–अुदार होणें–जान हथेलीपर लेना.
–येणे–हिम्मत न होना.
–बेतणें–जी के लाले पडना.
जिवास जीव देणें–गाढे समय का साथी होना.
जिवें मारणें–मार डालना.
जिव्हारी–क्रि. वि. हृदयपर. कलेजे में
जिव्हाळा–पु. आत्मा. गात्र. लगन२ मर्म आकर्षण. चाव.
जिव्हाळी–स्त्री. शरीर के नाजुक भाग का छिलना.
जिज्ञासा–स्त्री. जानने की अुमंग.
जीर्ण–वि. पुराना. कमजोर.
जीर्णोद्धार–पु. पुनर्रचना. जीर्णोद्धार.
जीन–न. खुगीर. जीन
जीभ–स्त्री. जीभ. जिव्हा. रसना.
–काढणें–छीलकर नुकीला बनाना खाने के लालच से जीभ निकालना.
–चावणें–भय से जीभ चबाना.

—चुरुचुरु चालणे— जीभ करना.
—जड असणे—स्पष्ट अुच्चारण न होना. कठस्थ न होना.
—मोकळी सोडणें } जीभ चलाना.
—सैल सोडणे }
—लाब करून बोलणे—जबान मे लगाम न होना.
—वळवळणे—गालियाँ देना. जबान टूटना (बच्चे की).
—विटाळणें—झूठ बोलना. अशिष्ट बात कहना. निंदा करना.
जीव—पु प्राण. प्राणी. कीडा. दम (काम मे) जान२. अंत:करण. जी.
—अर्धा होणे—बहुत परिश्रम होना.
—की प्राण करणें—छाती तले रखना.
—खाणे—सिर खाना.
—खाली पडणें—जी ठंडा होना.
—गोळा होणें—जी घबराना.
—घेअून पळणे—जी छोड कर भागना. सिरपर पॉव रखना.
—टाकणे—(पर) जान देना.
—टागणे—जी टगा रहना. खटका लगा रहना
—तुटणें—जी तडपना।
—थोडा थोडा होणे—जी मलमलाना.
—देणे—आत्महत्त्या करना.
—पोळणें—दु:खसे जी नाजुक बनना.
—भाडयात पडणे— जी ठडा होना.
—मट्टयास येणे—बहुत थक जाना.
—मुठीत धरणे—मन मारना. लहू के घूंट पी कर रहना.
—लावणे—जी लगाना.

जीवदान देणे—छोड देना. जान बख्शना. बचाना.
जीवश्च कठश्च—वि. गाढी (मित्रता)
जीवत—वि. जीवित.
जीवन—न. जीवन १. हस्ती २. जीने का प्रमुख साधन. पानी १.
—कलह—पु. जीवन संघर्ष.
जीविका—स्त्री आजीविका.
जीवित—न. जीवन १.
जुअी—स्त्री. जूही.
जुग—न. अेक ही घरमें होनेवाली. दो गोटियाँ २ (चौपड में).
जुगार—पु. जुआ.
जुजबी—वि. अस्थायी. सामान्य. थोडा कुछ. मामूली.
जुडगा—पु. } गुच्छा. पुलिदा पूला.
जुडगे —न. } गड्ड. मुठ्ठा.
जुडी—स्त्री. गड्डी. जुड्डी. सरकारी नौकरो को दान की हुअी भूमि तथा अुसका लगान १.
जुना } —वि. पुराना. प्राचीन बरता
जुनें } हुआ.
—खोड आहे ते—पुराने चावल है!
—पाना }
—पाने } वि. जीर्ण. घिसा हुआ.
—पुराणा } फटा टूटा।
—पुराणे }
जुनाट—वि. बहुत पुराना.
जुनेर—न पुराना या योंही लपेटा वस्त्र (स्त्रियो का).
जुपणें—क्रि.स. जोतना. जोडना. अठवना. अुपयुक्त बनाना. जमना. ठनना (झगडा).

जुलाब–पु रेचक. जुलाब. रेच. दस्त.
जुलूम–पु अन्याय अत्याचार
मताना. तग करना. जबरदस्ती
जुलुमाचा रामराम–झख मारकर
झुकना
जुळणी–स्त्री. आपसी योग१. मेल१.
रचना रचाओी (छापाखाने में).
जुळणे–क्रि. अ. जुडना. जोडा जाना.
लगाना (काग़ज़ आदि). मेल खाना.
जुळविणे–क्रि स. जोडना.
जुळवा जुळव–स्त्री. प्रबंध१. ठीक
तरह से सजाना.
जुळारी–पु. जुडारी (टंक, मुद्र
जोडनेवाला). कंपॉजिटर.
जुळे–न. जुडवा१ (बालक). जोडी१.
मैथुन२ (साँपका)
जू–न. कधावर१. जुआँ१.
जूट–स्त्री. गुट्ट१. सगठना. मित्रता२.
समूह१ अेका१.
जून–वि जूनी. बासी. दृढ. परिपक्व.
कडा.
जे–सर्व. जो.
जेथे–क्रि. वि. जहाँ.
जेपाळ } पु. जयपाल. जमालगोटा.
–बीज }
जेमतेम–क्रि वि. किसीतरह. जैसेतैसे.
जेरी–स्त्री. हैरानी. परेशानी.
जेवढा–वि जितना. जो भी.
जेवण–न. भोजन१. खाना१.
–खाण–न. भोजनादि सब काम.
जेवणावळ–स्त्री. भोज१. भोजम का
खर्च१ (भोजनालय में).

जेवणें–क्रि. अ. जीमना. खाना.
भोजन करना.
जेवू घालणे–खिलाना. चभाना.
जेव्हढा–दे. जेवढा.
जेव्हा–क्रि. वि. जब. जिस समय.
–कधी–जब कभी.
–तेव्हां–जब देखो तब.
जेष्ठीमध–पु. मुलेठी२. जेठीमधु.
जो–सर्व. जो.
–अुठला तो } हर अेक. जो भी देखो.
–पहावा तो }
जो–अव्य–जैसे ही.
जों जो–अव्य. जितना. ज्यों, ज्यों.
जो पर्यत–क्रि वि. जबतक
जोंकमारी–स्त्री अिघनी
जोखणें–क्रि स. तौलना. परीक्षा.
करना. जोखना. जाँचना.
जोखम–स्त्री. दायित्व१ भार१.
बोझ१. जोखिम
जोगडा–पु. बावा. जोगडा.
जोगवा–पु. भवानी के नामपर पाच
घर माँगी भीख२.
जो जो–अव्य. लोरी का प्रारंभ.
–करणें–सो जाना (बच्चे का)
जोड–पु जोडी२. ताश दस्ता. जोडा
सद. जोड. सधि२. खाम१.
–स्त्री. निधि. संग्रह१. जोडी.
–नसणे–सानी न रखना
–नळी–स्त्री. दुनाली.
–गोळी–स्त्री. जोडी
जोडणी–स्त्री. जोडने की क्रिया
जोडणें–क्रि. स. जोडना. जुटाना
सचना. गाँठना. जोतना. साटना
मिलाना.

जोडपें—न. दंपती१. युग्म१.
जोडा—पु. जोडी२. दंपती. जोडा. जूता. पनही२. चमरौधा१
—मारणें—मुँह की खिलाना.
जोडाजोडी—स्त्री. जूती अुछाल१. झगडा१.
जोडाक्षर—न. संयुक्ताक्षर१.
जोडी—स्त्री. जोडी. जोड१. संपत्ति.
—दार—पु. साथी.
जोत—न. जोत२ (बैल के गलेकी रस्सी). जोताअी२.
जोतें—न. चबूतरा१. जोत२.
जोंधळा—पु. जुआर२. ज्वार२. जुंधरी२. पोतरी२.
जोंपर्यंत / जोंवर—क्रि. वि. जबतक.
जोपासना—स्त्री. पालन-पोषण. ध्यानसे सम्हालना.
जोम—पु. जोश. अुत्साह. बल. बढने की शक्ति२. दृढता२. यौवन१.
ज़ोर—पु. बल. शक्ति२. सामर्थ्य२. जोर. भार. डण्ड (पेलना). प्रेरणा२. वेग. तूल (देना). घमंड१.
—करणें—बल लगाना. हुमकना.
—देणें—तूल देना. भार देना.
—कस—वि. जोरदार. बलवान. बलकट.
जोरांत येणें—जोश में आना. करखना.
जोरानें मारणें—गचना. कसकर जमाना.
—लागणें—कचकचाना.
जोरा—पु. अधिकार. जबरदस्ती२.
जोरावणें—क्रि. अ. दृढ बनना. मातना. अुन्मत्त होना. बढ जाना (गति).
जोस—पु. जोश. जोर. आवेश.
जोशी—पु. ज्योतिषी. ग्रामजोशी.
जोहार—पु. जुहार. अभिवादन. जौहार.
ज्या अर्थी—क्रि. वि. क्यों कि. चूँकि.
ज्याचा तो—स्वयं जो. स्वतंत्र.
ज्याचा त्याला— / ज्याचें ,,—अपनी अपनी
ज्याचें नांव तें—बहुत बढिया.
ज्येष्ठ—पु. जेठ (महीना) —वि. बडा. श्रेष्ठ
—मध—पु. मुलेठी२.
ज्योति—स्त्री. लौ२. तेज१.
ज्योत्स्ना—स्त्री. चाँदनी. ज्योत्स्ना. कौमुदी. जुन्हाअी.
ज्वर—पु. ज्वर. बुखार.
ज्वाला—स्त्री. ज्वाला. लौ. लपट.
—ग्राही—वि. भडकनेवाला.
—मुखी—पु. ज्वालामुखी पहाड

झ

झक—स्त्री. सनक. मछली. बुरा काम.
—मारणें—झख मारना
झकणें—क्रि. अ. विस्मित होना. मोहित होना.
झकत—क्रि. वि. झख मारकर. चुपचाप.
झकपक—स्त्री, चटक मटक. तडक भडक.

–वि. साफ सुथरा. टीपटाप. चमकदार.
झकमक–स्त्री. झगडा१ कहासुनी. झकझक.
झकार–पु. झंकार. छुम छुम ध्वनि२.
झकास–वि. सुदर. बढिया डौलदार.
झकू–पु दाँव (गिल्ली डण्डे मे गिनती से अंक). झझट.
झगडणें–क्रि. अ. झगडना. गहरना.
झगडा–पु. झगडा. टटा. बखेडा. लडाअी२. चख हुडदगा. किचकिच२.
झगडाळू–वि झगडालू.
झगमगणे–क्रि अ. जगमगाना.
झगरे–न. अलाव१.
झगा–पु झंगा झंगुला. चोला.
झटकन–क्रि· वि. चट. झट
झटकणें–क्रि. अ. चट से दूर होना. कतराना. लगाना. झटकाना झटका मारना. फटकारना.
झटका–पु. झटका. धक्का. झोका. झकोरा. सनक२. आवेग. आघात.
झटके येणे–अकडबाअी२.
झटक्या सरशी–झटके के साथ.
झटणें–क्रि. अ. बहुत कष्ट अुठाना. अुठा न रखना. प्राणपन से चेष्टा करना. भिडना.
झटपट–स्त्री. त्वरा. जल्दी. फुर्ती. –क्रि. वि. झट. चटपट. फुर्तीसे.
झटापट–स्त्री. हाथापायी. झगडा१.
झड–स्त्री. झडी (बारिशों की). छलांग.
झडकरी–क्रि. वि. जल्द. चटपट.
झडणें–क्रि अ. अुड जाना. दुबराना. टूट पडना. बज अुठना. छनछनाना. तांता लगना. झडी लगना.
झडती–स्त्री तलाशी. पूरी सूची. चुकता हिसाब१.
झडप–स्त्री. झपट झपट्टा१ आक्रमण१. किवाड१ आड२.
झडपणे–न. हवा करने का साधन. (अगीठी के लिअे). बेना१.
झडी–दे. झड.
झणका–पु. तीव्र वेदना (डंख से) २. झुनझुनी२. आवेग झनझनाहट२.
झणकारा–पु. झपट्टा. झटका. झनझनाहट२.
झणझणणे–क्रि. अ. झुनझुनाना. चरपराना.
झणझणीत–वि. चरपरा. तीता, मसालेदार.
झणत्कार–पु. झनझन ध्वनि२. झन्नाहट२.
झणाणा–क्रि. वि. खनखन. झन्न.
झपझप } क्रि. वि· फुर्ती से. तेजी से
झपाझप } झपाके से.
झपाटणे–क्रि स. वेगसे पूरा करना. चढना (भूत).
झपाटा–पु. वेग. जोर. दौरा. छपाका (पानी मे).
झबले–न. झगला१. झंगुला१.
झब्बू–पु. घमण्डी व्यक्ति. ताश का अेक खेल. [गिनाना.
–बनणे—खून लगाकर शहीदों में
झरकन–क्रि. वि. चटसे. झट.
झरझर–क्रि. वि. फुर्तीसे. चटकसे.

झरणें—क्रि. अ. झरना. चूना. टपकना. दुबराना.
झरस—पु. जिम.
झरा—पु. सोता. झरना.
झरोका—पु. झरोखा गोखा. गौख.
झळ—स्त्री. लू झल. आँच. तपन. धातु के तपाने से होने वाली कमी.
—लागणें—आँच आना.
झळकणें—क्रि. अ. चमकना. प्रकट होना. झलझलाना. झलमलाना चमचमाना.
झळझळीत—वि. झलमला चमकदार प्रत्यक्ष रूपसे.
झाअू—पु. बडी हाअूबेर२.
झाक—स्त्री. चमक. झलक. दमक.
झांकण } न. ढक्कन१. ढकना१.
झाकण } आच्छादन१.
झांकणें—क्रि. स ढँकना. ढाँकना. छिपाना. गोपना.
झाकली मूठ सवा लाखाची—भरी मुठ्ठी सवा लाख.
झाकले माणीक—न. गुदडी के लाल.
झांज } स्त्री. झाँझ. झलरी.
झांजरी }
झा झा—अव्य. बैल को वेगसे चलाने की ध्वनि.
झाड—न. पेड१. वृक्ष१ गाछ१. पौधा१. झाडफानूस१. आतषबाजी का अनार१. वंशवृक्ष१.
—झाडोरा—पु. झाड झंखाड.
—पाला—पु. वनस्पति२.
झाडण—स्त्री. बुहारी. झाडन१. झाडफूंक.
झाडणें—क्रि. अ. झाडना. बहारना. झटकना. अलगाना. फटकारना. चलाना (बंदूक). झाडफूंक करना.
झाड लोट—स्त्री. } साफसफाअी.
झाड सारवण—न. } झाडबुहार
झाडा—पु तलाशी२. लेखा. सफाअी२. शौच. रेच. निपटारा झाडफूंक२.
झाडाचा पाला (कोण्या)—किस चिडियाका नाम. किस पेड की पत्ती. किस गिनतीमें.
झाडी—स्त्री. झाडी पेडो का समूह.
झाडू—पु. झाडू. बुहारी२
झाप—स्त्री. झपट्टा१ (पछी का). छपाका१. पेंग. झंप
झापड—स्त्री. ग्लानि. तंद्री. अुधाअी मुस्ती मोह१. अंधेरी.
झापा—पु. बाँस का बनाया फाटक, झाँप२.
झारा—पु. कलछा. झाँझा. खर्ज का पीतल का तार.
झारी—स्त्री. परअी (मिट्टी की). टोंटीदार पात्र१. झारी सराव१.
झारेकरी—पु अेक जाति (सुनार से राख खरीदकर अुससे सोने के कण चुननेवाली),
झाल—स्त्री. अेक छबडा (जिस मे आटे के दिअे१, कच्चा पापड, मीठी रोटी आदि रखकर बारात के लौटते समय वर की माता को दान दिया जाता है).
झालर—स्त्री. झालर. चौडी किनारी या गोट. जूसी छानने की छलनी घडियाल. ढोल१.

झाळणें–क्रि. स. झालना.
झिगझिग–स्त्री. किचकिच. कचपच. जगमगाहट.
झिगणें–क्रि. अ. मस्ती चढना. लडखडाना (नशेमे).
झिगा–पु. झींगा (छोटी मछली)
झिजणें–क्रि. अ. घिसना. सूखना. झुरना. गलना.
झिजविणें–क्रि स. खपाना लगाना घिसाना
झिझरूट–न. छिरछिटा१. झिझिरिटा१.
झिडकारणें–क्रि. अ. दुतकारना. धिक्कारना. झिडकना घुडकना.
झिणझिणी–स्त्री. झुनझुनी चुनचुनी
झिपरी–स्त्री. बिखरे बाल१ लट घामड, सिलबिल स्त्री.
झिबड–स्त्री. झडी. भीड.
झिमझिम–क्रि. वि. रिमझिम.
झिम्मा–पु. लडकियों का तालसे पंजे पर पंजा मारने का खेल
झिरझिरीत–वि. झिरझिरा.
झिरपणें–क्रि. अ. चूना. टपकना
झिरा–पु सोता. झरना.
झिलओी–स्त्री. ओप१. चमक
झिळमिळी–स्त्री. झिलमिला१ चमकदार कलाबत्तू की अँचरियाँ. झुलनी. जाला१ (पुराने घरमे).
झीज–स्त्री. हानि. घीसा१. कमी२. त्याग१.
–सोसणें–सहना. कष्ट झेलना (अपनी अिच्छा से)
झीट–स्त्री. मूर्च्छा. ग्लानि. चक्कर१.
झुकणें–क्रि. अ. नवना. झुकना. अेक ओर झुकना चले जाना.
झुकत झुकत–अपनी मौजमे (चलना). धीरे धीरे.
झुकाडी–स्त्री. चकमा१. झाँसा१.
झुगारणें–क्रि. स फेंक देना. अुठा फेंकना
झुज–स्त्री. भिडना. लडाओी मुटभेड. जूझ१
झुजणें–क्रि. अ. जूझना लडना
झुजुमुजु–न. झुटपुटा१
झुड–स्त्री. झुण्ड१. समूह१
झुडुप–न पौधा१. झखाड१
झुणका–न बेसन की कढी२
झुबका }पु. गुच्छा झब्बा लोलक
झुमका } झुमका.
झुबड–स्त्री. भीड
झुबर–न. झाडफानूस१.
झुरका–पु. कश. खिंचाव सूटा
झुरणी–स्त्री. जलन कुढन. (विछोह के कारण) रट
झुरणें–क्रि अ घुलना घुल कर काँटा होना कुढना
झुरविणें–क्रि स रिझाना. प्रसन्न करना.
झुरळ–न. झींगुर१
झुलणें–क्रि. अ. झूमना धीरे धीरे, मजे मे चलना. झूलना.
झुलविणें–क्रि. अ. छकाना बाहने से टालना हलरावना
झुळझुळ–क्रि वि. कलकल
झुळझुळीत–वि. चमकदार झिलमिल. सुदर स्वच्छ

झुळुक–स्त्री लहर. झोंका (हलका).
झूल–स्त्री. झूल. गजगाह१ (हाथी की झूल).
झेंगट–न. झमेला. कठिन काम१. रखेली२. अेक बाजा१.
झेंडा–पु झण्डा. ध्वज
–नाचविणे–अपना राग अलापना.
–रोवणे–झण्डा गाडना.
झेंडू–पु. गेंदा. झेंडू.
झेप–स्त्री. झंप१. झपट्टा१. छपाका. पहुँच२.
झेलणे–क्रि. स. लोकना. हाँ में हाँ मिलाना.
झेला–पु. गुच्छा (फूलोंका). लग्गा (फल अुतारने का).
झोक } पु. डौल. अकड२. नखरा.
झोंक } नोकझोक. ठाठ. रुख. झोंका (खाना). मोड२.
–दार–वि. ठाठदार. झोकदार.
झोकणे–क्रि अ. झुकना. नशा करना. मग्ना (गप).
झोका } पु. झूला. दोला. हिंदोल.
झोंका } झटका. चक्कर. हिलोर.
झोकाडी–स्त्री. झोका (खाना). धोखा.
झोटिंग पाच्छाअी–स्त्री. तानाशाही.
झोड–स्त्री. मार.

–अुठविणें–रगेदना. आलोचना की झडी लगाना.
झोंड–पु. गुण्डा. निर्लज्ज व्यक्ति.
झोडणें–क्रि. स. पीटना. ठोंकना. झाडना (वक्तृता). हडपना.
झोडपणें–क्रि स. पीटना. कचूमर निकालना.
झोत–पु. जोरदार धारा२. बहाव. झोका. ज्योति२.
झोंप } स्त्री. नींद. अूँघ.
झोप }
झोंपडी–स्त्री. झोपडा१. झोंपडी. कुटिया. मडैया.
झोपणें } क्रि. अ सोना. अूँघना
झोपीं जाणें } सो जाना.
झोंपमोड–स्त्री. निद्राभंग.
झोपा–पु. झोंका. फाटक.
झोपाळा–पु. झूला. हिंदोला. हालरा.
झोपाळू–वि. अुनींदा. निद्रालु.
झोंवणें–क्रि. अ. चुभना. लगना (बात). काटना. डसना. चरचराना गले लगाना. अुलझना.
झोंबी–स्त्री. जूझ. कुश्ती. भिडन्त.
झोऱ्या–पु. सफेद दरी२.
झोळ–पु. झोल. अंचल. झोंका.
झोळणा–पु. बटुआ. जहाजपर जानवरों को चढाने का छींका.
झोळी–स्त्री. झोली. थैली. खरिया.
–घेणें–भीख माँगना.

ट

टक–स्त्री. टक. स्थिरदृष्टि. ताक. अेकाग्र अवलोकन१. सीने की अेक रीति.

–लावणें–ताकना. अलोकना. घूरना
टंक–पु. मुद्र. छापने का सीसे का अक्षर

—यंत्र—न. }मुद्रलिख. टाअिप-
—लेखक—पु. }राअिटर.
टकमक—क्रि. वि. टुकुर टुकुर. अकटक
टकल्या—वि. गंजा. चंदला. खल्वाट.
टंकसाळ—स्त्री टकसाल.
टकळी—स्त्री. बकबक. चरखा (मुंहका). भुनभुन. तकली.
टका—पु. अेक पुराना सिक्का. टका (महाराष्ट्रमे अेक आनेसे पांच आने का मूल्य था).
टकारी—पु. सिलावट (पत्थर का काम करने वाली जाति का व्यक्ति). संगतराश.
टकुरें—न. माथा१. मुंह१ (चिलमका).
टक्कर—स्त्री. सामना१. टक्कर. रगड मुठभेड. अभेरा१.
टक्कल—न. गज१. गजापन१.
टक्के टोणपे—पु. थपेडे (परिस्थिति की)
टंगळ मंगळ—स्त्री. टालमटूल. टालटूल. बहानेबाजी.
टचकन्—क्रि. वि झट से. ठस से.
टचका—पु. धक्का. लकडी का अेक खिलौना.
टचटचीत—वि. कठिन. करडा. फूला हुआ (पेट).
टंचाअी—स्त्री. महँगी. न्यूनता. कमी.
टणक—वि. कठिन. ठोस. कडा. तगडा. दृढ. नीरोग. गंभीर.
टप—पु अुछाल (गेंदकी). टपरा. ओहार (गाडीका). सिरकी२. कुथ१.
टपकणें—क्रि. अ. चूना. टपकना.
टपका—पु. टप से पडनेवाली पानी की बूंद२. आरोप. तैयार पान (खानेका).
टपटप—क्रि. वि झटझट. लगातार. (घोडेके चलनेकी आवाज).
टपणें—क्रि. अ ताकमे रहना. घातमे रहना.
टपाटप—क्रि वि. टपकर. टपाटप.
टपाल—न डाक२. चिट्ठी पत्री२.
—हशील—न. डाक व्यय१.
टपोरा—वि. बडा बडा.
टप्पा—पु पडाव अडान मंजिल२. फैलाव. निशाने की सीमा. कक्षा२. अुछाल (गेंद की) टप्पा.
टमाटा—पु. टमाटर
टर—स्त्री. अुपहास१. खिल्ली. हँसी. निंदा.
टरकणें—क्रि. अ. दरकना अरकना. डरना खिसकना टरकना.
टरकाकडी—स्त्री. चिचीडा१. चचुलाअी२. चीना ककडी२. ककोडा१. खेखसा१.
टरकाविणें—क्रि. स. फाड देना (टर्र आवाज के साथ). धमकाना.
टरघाणा—स्त्री. रैचकुवा१ (बच्चों का खेल).
टरफल—न छिलका बकला.
टरबूज—न हिदवाना१. तरबूज१ मतीरा१. कलिंदा१.
टरांव टराव—क्रि वि टर (मेंढककी).
टल्ला—पु. चक्कर फेरा. धक्का.
टंवका—पु. अूपर का छोटा टुकडा.

टवकारणें—क्रि. अ. घूरना. कान खडे होना.
टवटवणें—क्रि. अ. पनपना. गहगहाना. लहलहाना. हरा भरा होना. हरियाना.
टवटवीत—वि. हराभरा. लहलहाता हुआ. प्रफुल्लित.
टवळी—स्त्री. नारियल के करोट का टुकडा. झलमले मे बत्ती रखने की बाटी. मत्था१. अेक गाली (रांडके अर्थ में).
—अमावास्या—स्त्री. असाढ अमावस. दीपपूजा का दिन
टवाळ } वि. आवारा. नटखट.
टवाळखोर } टिगलबाज. चटोरा.
टवाळी—स्त्री. निंदा (व्यर्थ). हँसी. दुष्ट भाव से दोष निकालना.
टहाळ } —पु. टहनी२. होरहा. बूट.
टहाळा }
टळटळीत—क्रि वि. सअी (साँझ), चिलचिलाती (धूप). ठीक (दोपहर).
टळणें—क्रि. अ. टलना. हटना. मुडना. हूटना. पीठ फेरना. टरकना.
टांक—पु. नौ या चार माशे की तौल२. टाँक (लेखनी). वीर पुरखाओं के स्मरणमें बनाया सोने या चाँदी का ठप्पा,
टाकणखार—पु. सोहागा.
टाकणें—क्रि. स. डालना. फेंकना. छोड देना. तजना. बिछाना (फर्श) सौंपना. चलाना (हाथ). जाना (खा).
—टाकणें—दिखावटी आदर से कहना. बेगार टालना.
टाकून बोलणें—भलाबुरा कहना. कोसना. अुलहने देना. गाल बजाना.
टाकणें—क्रि. स. टाँकी चलाना.
टाकलेली—वि. परित्यक्ता. पतीसे निकाली हुअी.
टाकसाळ—स्त्री टंकसाल.
टाकळा—पु. चकबड. चकौद. पवार पमाड
टाकळी—स्त्री. छोटी अरनी.
टाका—पु टाँका. सिलाओ२.
टाके ढिले होणें अंग अंग ढीले होना.
टाकाअू—वि. रद्दी. बेकार.
टाकी—स्त्री. टंकी. हौज१. नाँद. टाँकी
टाकें—न. तलया१. हौज१.
टांग—स्त्री. टाँग. अेक टाँग का अंतर
—मारणें—झाँसा देना. धोखा देना.
टांगे खालून जाणें—हार मानना.
टांगणें—क्रि. स. टाँगना. लटकाना.
टांगा—पु. टांगा (घोडेका).
टाच } स्त्री. अेडी. अेड. कुर्की.
टांच }
टांच घांसणें—हाथ पाँव फैलाना.
टाचण—न. टिप्पण१. आलोक१. टिप्पण का कागज.
टांचणी—स्त्री. टाँचनी. आलपीन. खूँटी. सूअी.
टाचणें—क्रि. स. टाँकना. टिप्पण करना.
टाप—स्त्री. टाप. घोडे का सुम.
—आपटणें—खूँदना.

टापटीप–स्त्री. टीपटाप. सजावट.
टापू–पु. टापू. अतरीप. डण्ठल.
टामटूम–स्त्री. टीमटाम१ ठाठबाट१.
टारगट } वि. चटोरा. नटखट.
टारगा } ऊधमी. पाजी.
टाहाळा–पु टहनो२. बूट१.
टाहो–पु. आक्रोश. बालक का पहले पहल रोना.
टाळ–पु झांझरो (फूल की). टालो२.
–कुटया–बगुला भगत.
टाळके–न. सिर१ मत्था१.
–शेकणें–मरम्मत करना.
टाळणें–क्रि. स. टाल देना. टालना.
टाळा–पु तालु. ताला छुट्टी२.
टाळ–स्त्री. टालमटूल आगा पीछा. हीलाहवाला१. आनाकानी.
टाळी–स्त्री. ताली. लौ.
टाळू–स्त्री. तालु१. मस्तक का मध्य भाग. चंदिया१.
–भरणें–बालक के तालु मे तेल मलना. [नीच.
–वरचें लोणी खाणारा–कंजूस तथा
–वर हात फिरविणें–धोखे से सर्वनाश करना.
टाळे–न ताला. जूतेका तल. ऊपर का जबडा.
टिकणें–क्रि. अ. रहना. बना रहना.
टिकली–स्त्री टिकुली तिलक१. बिंदो कचपची. बाटी. टिक्कड१.
टिकविणें–क्रि स. सँभालना. रक्षा करना बनाये रखना. झट रख लेना (पैसे)

टिकाऊ–वि. टिकाऊ. चलाऊ. दृढ. स्थायी.
टिकाव–पु. कुदाल. टिकाव. ठहराव. गुजारा.
टिकोजी } पु. बाजीराव (व्यंग).
टिकोबा } अकेला जीव.
टिक्की–स्त्री. पूछ. सुविधा.
–लावणे–खाने का प्रबंध कर लेना.
टिगल–स्त्री. छोटी कीली (चमार की) हँसी. खिल्ली. व्यंग१.
टिचकी–स्त्री. टकोर१.
टिचणे–क्रि. स. निशाना लगाना (गोली या कौडी से). दरकना. फटना (बंगडी)
टिटवी–स्त्री. टिटिहरी. शखिनी (औषधि).
टिपका–पु. बुद२. चिन्ह. दाग. बिंदी२. टिपका.
टिपण–न. टिप्पण१. जन्मकुंडली२. सूची२ छलाँग२.
टिपणी–स्त्री. टिप्पण१. तालिका२.
टिपणे–क्रि. स. लिखना. टिप्पण करना. सोखना. धीरेसे पोंछना. चुगना. निशाना लगाना. छूना (खेल मे). सीना.
टिपकागद–पु. सोख्ता. स्याहीसोख. सुखवन.
टिपरी–स्त्री. पासेर (माप से). चाचर१ पाओ२. डण्डो.
टिपूस–न. बुंदकी२. आँसू१. कण१.
टिब–न बिंदी२ (अक्षर पर). शून्य१. (गणित में). अनुनासिक का चिन्ह.

टिबकणें–क्रि. अ. टपकना. चूना.
टिमकी–स्त्री. डफली.
–वाजविणे–प्रशंसा के पुल बांधना
टिरी–स्त्री. चूतड१. कूल्हा१.
–पिटणें }आनद से बौखलाना.
–बडविणें }
टिल्लू–वि. टुंअयाँ. नाटा.
टिवल्या बाव्हल्या–स्त्री. आवारगी. नखरा१.
टिळा–पु. तिलक. सुहागा. टीका.
–टांपा करणें–आडबर रचना.
टीक–स्त्री. गले का गहना. टीक. चदक (नथनो मे).
टीका–स्त्री. व्याख्या स्पष्टीकरण१. आलोचना.
–कार–पु आलोचक.
टीच–स्त्री. बालिश्त बित्ता१.
टीप–स्त्री टिप्पणी तार स्वर१. बखिया (सीने में). टिप्पण१. देयक (बिल)
टीपकागद–पु सुखावन.
टीर–स्त्री. चूतड१.
टुकटुकी–स्त्री. प्रफुल्लता. चमक. झलक
टुणकन–क्रि. वि. फटसे (छलाँग).
टुमणें–न. भुनभुन२. झमेला१. तकाजा.
टुमदार–वि. रम्य सुंदर. शानदार.
टुरटुर–स्त्री चबचब. टरॉव टरॉव.
टूम–स्त्री. ढंग१. डौल१. कौतुक१. कल्पना. युक्ति.
टेकडी–स्त्री. टीला१. टेकरा१. पहाडी२.

टेकण–न. टेअुकी२. टेकना१. टेक२. सहारा१. अुचकन१.
टेकणें–क्रि. स. सहारा लेना. टेकाना. कुछ सुस्ताना. होना.
टेकून बसणे–क्रि. अ. अुठंगना ओठगना.
टेकाड–न. टीला१. ढेर१. करारा१
टेका }पु. अुचकन. आड२. चाँड२.
टेकू– }
डॉट२. थूनी२. अडाना१. टेक आधार. आश्रय.
टेंगूळ–न सूजन२. गुमडा१. गुमटा१
टेटू–पु सोनापाठा. अरलू. टेंटू.
टेपर–न. दोष.
टेबल–न. पटल१. मेज२.
टेंभा–पु शेखा२ मशाल२.
–मिरविणे–शेखी बघारना.
टेंबुरणी }स्त्री. तेंदू.
टेंभुरणी }
टेहळणी–स्त्री. टोह खोज.
टेहळणे–क्रि. अ. टोह लगाना. सुराग लेना.
टेहळ्या–पु. गुप्तचर. पहरेदार. खुफिया.
टोक–स्त्री. नोंक. अनी. छोर१. खूंट१. अंकुर१ आरी२.
टोकणें–क्रि. स. टोकना. पूछताछ करना.
टोंकदार–वि. नुकीला. पैना. नोकदार. तीक्ष्ण.
टोकर–पु. लम्बा तथा मोटा बांस.

टोचणी } स्त्री. टीस. कसक. तगादा १.
टोंचणी } हूल. साल.

टोचणे } क्रि. अ. स. चुभना. चुभाना.
टोंचणे } कोचना. कचोना. धँसाना. अखरना. खुबना. घोपना. खटकना. गडाना. टोचना.

टोचून बोलणे–कटती कहना कोसना. ताने मारना. अुलहने देना.

टोणगा–पु. भैंसा. पाडा.

टोप–पु बटलोओर२. बनावटी बालो का टोप (नाटक मे).

टोपण–न. बरमा १. ढक्कन १ आवरण १.

–नाव–न. अुपनाम. बुलाने का नाम.

टोप पदर–पु साडी का रेशमी आँचल. झलाबोर.

टोपली–स्त्री. } खँचिया. खाँची.
टोपले –न. } टोकरी खचिया. चँगेरी. छाबडी

टोपी–स्त्री टोपी. सिरनेत १. गरारा.

–घालणे–फँसाना. धोखा देना.

टोमणा–पु. ताना. अुलहना. गँस. कोचा. अुपालम्भ.

टोलवाटोलवी–स्त्री. टालमटूल.

टोलविणे–क्रि. स. टाल जाना. टाल देना (किसीपर). टालमटूल. करना. हूलना (खेलमें).

टोला–पु फटका. ठोसा. औटा. ताना.

टोली–स्त्री अेक पैसेके आठवे हिस्से का सिक्का.

टोलेजग–वि बहुत बडा. विशाल. बडी मात्रामे होनेवाला. भव्य. अजस्र प्रचण्ड.

टोळ–पु टिड्डी२.

–धाड–स्त्री टिड्डीदल १.

टोळभैरव–वि आवारा. गुण्डा.

टोळी–स्त्री. मण्डली. टोली. जत्था १. गुल्ला (पशुओंका). गुट १. दल १. झुण्ड १ गिरोह १.

टयाहा टयाहा–क्रि. वि. नये बच्चे के रोने की आवाज.

ट्रंक–स्त्री लोहे का सदूक.

ट्रस्ट–पु. प्रन्यास.

ट्रस्टी–पु. प्रन्यासी. अभिभावक

ठ

ठक–पु. ठग. धोखेबाज.

ठकडा–वि. धूर्त. ठग.

ठकास महाठक भेटणें–चोर पर मोर पडना.

ठकबाजी–स्त्री. ठगी. धोखेबाजी. चालाकी.

ठकविणे–क्रि. स. ठगना छलना.

ठकठक–स्त्री. खटखट की आवाज. ठकठक.

ठग–पु. ठग अुस जातिका व्यक्ति

ठणकणें–क्रि. अ. टीसना. रुकरुककर दर्द होना. ठनकना कुलना.

ठणका–पु. तीव्र वेदना२. टीस२. पीडा२.

ठणकावणे–क्रि. अ. जोरसे बजाना. डंक मारना (बिच्छू का). फटकारना.

ठणठण }
ठणठणां } क्रि. वि. ठनठन. खननन.
–नांवानें शंख करणें–पानी पीकर कोसना.
ठणठणाट–पु. ठनकार. ठनाका. संपूर्ण न्यून कंगालीर.
ठणठणीत–वि. साफ साफ (कहना). स्पष्ट और कडा (विरोध). पूरी तरह सूखा (कुआँ)
ठपका–पु. दोष. कलक.
ठमकाओ–स्त्री. नखरैल स्त्री. आयु में छोटी किन्तु चतुर लडकी.
ठमका }
ठमकारा } पु. नखरा. लटका. अकड२ (क्रोध के कारण).
ठरणें–क्रि अ. ठहरना. निश्चय होना. स्थिर होना. पचना. वादा होना. पक्की होना. तय पाना.
ठरविणें–क्रि. स. ठहराना. पक्का करना. निश्चय करना. सोचना. तय करना.
ठराव–पु निर्णय. ठहराव. संकल्प. निश्चय. स्थापना२.
ठरीव }
ठराविक } वि. सधा हुआ. नियत. निश्चित. चुना हुआ.
ठरविलेले–वि. अभीष्ट मनोनीत. अभिप्रेत.
ठसकन– }
–दिशीं } क्रि. वि. ठससे. ठपसे.
ठसका–पु सुरसुरी२. अुच्छु२. ठसक२. सूखी खाँसी२. ठसका. ठोकर२.
ठसठशीत–वि. मोटा और अच्छा. ठोस. स्पष्ट.
ठसणें–क्रि. अ. अंकित होना. जँचना.
ठसविणें–क्रि. स. अंकित करना गले अुतारना.
ठसा–पु. ठप्पा. छाप२. सिक्का.
ठसाठस–क्रि. वि. ठसाठस खचाखच
ठळक–वि. मोटा. अत्यंत स्पष्ट. स्थूल बडा. महत्त्वपूर्ण.
ठाअूक–वि मालूम ज्ञात. जाना हुआ.
ठाकठीक–वि. अच्छी तरह. व्यवस्थित. साफ सुथरा.
ठाकणें–क्रि अ. खडा होना. आ धमकना. स्थिर रहना.
ठाण–न. अस्तबल१ ठवनि२. बैठनेका ढंग. पवित्रा. थान (कपडे का).
–माडणें–डटे रहना. अडिग खडा होना.
ठाणे–न. केंद्रस्थान१. अड्डा (सैनिक). थाना१.
ठाम–वि स्थिर. पक्का. दृढ.
ठार–क्रि. वि. आहत मृत. समूचा.
ठाव–पु थाह२. गहराओ२. पता१. स्थान१.
–घेणें }
–पाहणें } जी पाना. गाहना. थाह लेना.
–सोडणे–(मन) अुचट जाना. निराश होना.
ठासणे }
ठांसणें } क्रि. स. ठूँसना. चढाना (नशा). कसकर भरना. गाँसना. ठसाठस भरना.
ठिकरी–स्त्री. ठीकरी१. बोटी२. नागिन (खेल).
ठिकऱ्या होणें–छिन्नभिन्न होना. धज्जियाँ अुडना.

ठिकाण—न. स्थान १. जगह २. मकान १. ठिकाना १. ठहराव १. पता १. थाह २. बसेरा १.
ठिकाणावर येणें—भान होना. शांत होना.
ठिकाणी आणणे—ठीक करना. भान कराना.
ठिकी—स्त्री. थप्पी. राशि. ढेर १.
ठिगळ—न. थिगली २. चकती २. पैबंद १.
ठिणगी—स्त्री. अंगारी चिनगारी.
ठिपकणें } क्रि. अ. टपकना. चूना.
ठिबकणें }
ठिपका—पु बूंद २. कण टीका.
ठिपके असलेला—चितकबरा. करबुर.
ठिय्या—पु. अुठगन.
—देणें—धन्ना देकर बैठना.
ठिसूळ—वि. कुरकुरा. कुडकीला.
ठीक—वि. अुचित. योग्य. ठीक. यथार्थ.
—ठाक—क्रि. वि. अच्छी तरह.
ठुमकणें—क्रि. अ. खमकना ठुमकना. फुदकते हुअे चलना.
ठुसठुस—स्त्री. टीस. कसक. पीडा.
ठुसठुसणें—क्रि अ. टीसना. सालना. कुलना
ठेका—पु ताल. ठेका.
—देणें—समपर तान तोडना. अुघटना.
ठेंगणा } वि नाटा. बौना. ठिंगना.
ठेंगू } ठेगना.
ठेच } स्त्री. ठेंस. ठोकर. अुचोर १.
ठेच } कचक. झड २ (ताले की). खटका (खोलने का).
—लागणें—ठेंस लगना. भान होना.

ठेचणें } क्रि, स. रौंधना. कुचलना.
ठेंचणें } ठूंसना.
ठेचा—पु. रायता.
ठेंचाळणें—क्रि. अ. चोट खाना अढूकना.
ठेपणें—क्रि. अ. धमकना. भिडना. समय आना.
ठेव—स्त्री. थाती. धरोहर. निक्षेप १.
ठेवण—स्त्री गठन २. कद १. रचना २ (मन की). रुख १. कडी नींव. बनावट २. आकार-प्रकार १.
ठेवणीतील—सुरक्षित. रखा हुआ
ठेवणें—क्रि स. रखना. धरना
ठो—पु. अपना मत्था दूसरे के मत्थेपर पटकना (बालकों का). टक्कर.
ठोक—पु. मार २.
—वि. थोक. मोटा. ठोस. कुल समस्त
—विक्री—स्त्री. थोक विक्रय १.
ठोकणें—क्रि स. ठोंकना. पीटना. थपथपाना. मारना (तार). बनाना. कर देना (नालिश). मचाना (शोर). लगाना (गप्पें).
ठोकताळा—पु प्रत्यंतर. अनुभव.
ठोकर—स्त्री. ठेंस. ठोकर. जूती का अगला हिस्सा.
—खाणें—अुढकना. अडना. ठोकर खाना.
ठोकळ—वि. मोटा ताजा. स्थूल. मजबूत मोटी (बातें). मुख्य मुख्य.
ठोकळा—पु. कुन्दा. लट्ठा. ठप्पा. कलमदान. कालिब.

ठेका—पु. चोट२. धक्का. कचक२. कोंचा अनुभव(जोतिषका) घंट.
ठेकाठेकी—स्त्री घलाघल. घलाघली. मार पीट.
—करणे—पाटना. मारपीट करना.
ठेठावणें—क्रि. स. खटखटाना. पीटना (हथौडी से).ठनठनाना.
ठोंब्या—वि. ठोठ. बुद्दू. निर्बुद्ध. अक्ल का दुश्मन.
ठोल्या—वि. संडा. आवारा. गुण्डा, मोटा ताजा.
ठोसा } पु. घूंसा. ठोंसा.
ठोसा

ड

डकणें—क्रि अ. चिपकना. चिपटना.
डकविणें—क्रि स. चिपकाना. चिपटाना
डंका—पु नगाडा. कुप्रसिद्धि२. डंका. चखचख
—वाजविणें—डका देना डंका बजाना
डंख—पु. डक कीना डाह.
डग—पु डिगने को क्रिया डांवाडोली२ सन्देह सीमा२. किनारा१ डग१.
डगमग } क्रि. वि. डगमग.
डगडगा
डगमगणे—क्रि अ. डगमगाना विचलित होना.
डगणें—क्रि. अ. डिगना. डगमगाना. डरना.
डगमग—स्त्री. डगमगाहट.
डगमगणें—क्रि अ. डगमगाना. डिगना. लडखडाना.
डगर—स्त्री. कगार१ ढलान२.
डगरीवर हात ठेवणे(दोन्ही)—दो नावोंरर पैर रखना.
डगरा—पु पानी का गड्ढा. डबरा.
डगला—पु } गबरून की बंडी. चोगा.
डगलें —न } ढीला कुर्ता.
डंगी—स्त्री डोंगी.
डग्गा—पु. डग्गा.
डचका—पु धक्का.(डर, दु:खसे). कलमलाहट२. धडकन२.
डचमळणे—क्रि अ. छलकना. अुछलना अुछल कर गिरना.
डच्चू—पु अिनकार. निकाल बाहर (करना).
डझन—न. दर्जन१. द्वादशी२ (१२ का लच्छा)
डफ—पु करचंग डफ.
डफरावणें—क्रि अ. गप मारना. डराना,
डबकें—न डबरा.
डबडबणें—क्रि. अ. लबालब भरना. डबडबाना
डबडें—न छोटा डिब्बा१.
डबरें—न. डबरा१. गढा१.
डबल—वि. दुगना. जोड दोहरा.
—मार्च—पु जोश कदम—अटक से (दो डगों में ४० अिंच अंतर)
—रोटी—स्त्री पाव रोटी.
डबा—पु. डिब्बा संपुट. कनस्तर.
डबी—स्त्री. डिब्बी. डिबिया. कजरौटी (काजल की)

डबोलें–न. छुपी पूंजी२. गुप्त धन१.
डमरू–न. डुगडुगी. डुग्गी. डमरू१. डवँरू१.
–यंत्र–न. अूर्ध्वपातन यंत्र१.
डब्ब–वि. गद्द(आवाज़). पेटका फूलना.
डर–स्त्री. डर१.
डरणें–क्रि. अ. डरना.
डरकाळी–स्त्री चिघाड. गरज२. गर्जन१. ढाढ.
डवचणे–क्रि. स. छेडना. अुगाना. तंग करना. अुत्तेजित करना.
डवरणें–क्रि. अ. घटा छाना. लहलहाना. तर होना(पसीनेसे). निहारना. भर जाना.
डवरा–पु. खेतीहरों का अेक त्योहार.
डवला–पु. पिठवन. पिठौनी२. डावडा. दौला.
डसका–वि. कटखना. काटनेवाला.
डसणें–क्रि स. काटना. काट खाना. डंक मारना.
डहाळा–पु. बूट. डाल२.
डहुळणें–क्रि. स. गहडोरना. घंघोलना.
डळमळणें–क्रि. अ. डाँवाडोल होना. लडखडाना. काँपना. छलकना. डबडबाना.
डळमळीत–वि. डाँवाडोल. अस्थिर. चंचल. छलकता हुआ.
डाक–स्त्री. राँगे का टुकडा(हीरे के जडाव में). डाँक
डांक–पु. डाँक. डंक.
डाका–पु. डाका. डकैती२.
डाकिनी–स्त्री. डाअिन.
डाखळणे–क्रि अ. डाँक लगाना. जोडना.
डाग–पु वस्तु२. गहना अेक स्वामी का खेत. दाग. छाला. कलक.
डांग–स्त्री केले का अेक पूरा पत्ता१. बाँकदार बाँस१. लम्बा डण्डा१. डाल. डाँग(सह्याद्रि पर्वत के अुत्तर मे अेक प्रदेश, जो सुरत तथा नासिक जिलों के अंतर्गत है). खडी ढलान.
डागडुजी–स्त्री. मरम्मत. दुरुस्ती.
डागणी–स्त्री. दाग. दागनेकी लोहेकी छड.
डागणे–क्रि. स. दागना. दाग़ना. कलंक लगाना.
डांगर–स्त्री. लाल पेठा१. सफरी कुम्हडा१. धान१.
–न. कद्दू१. अडद के आटे का रायता१.
डागळणे–क्रि. अ. बिगडना. खराब होने से दाग पडना.
डांगोरा–पु. ढिंढोरा. डौंडी२.
–पिटणे–बारबार घोषित करना.
डांग्या खोकला–पु. कुकुर खाँसी२. सूखी खाँसी२.
डाचणे–क्रि अ. चुभना. कसकना. पित्तसे गलेमे जलना.
डाफरणे–क्रि. अ. चरफराना. झल्लाना.
डांबणे–क्रि. स. गाडना. अटकना. बंद कर देना.

डाबर–न अलक–तरा१.
डांवरट–वि..दुष्ट. नीच. पाजी.
डाभ–पु कमरबद.
डाभा–पु. खूँटा. खभा (जानवर बाँधने के लिअे).डॉठ.
डामडौल–पु. ठाठबाट. डीलडौल. नखरा.
डामर–न. अलक–तरा१. डामर२.
डायरेक्टर–पु. निर्देशक. संचालक. (व्यावसायिक कामों में). दिग्दर्शक
डाव–पु. दाँव. हाथ. चाल (खेल में). अनुकूल समय. बारी२. डाह. दाग. डोअी. चम्मच. डौआ. सरिवन. शालवन.
–देणें–चाल चलना (खेलमे).
–साधणें–घात लगाकर शत्रु को मार डालना. छल से हानि पहुँचाना. चलना.
डावकें–न. अचानक मिला धन, संपत्ति आदि. निधि२.
डावखुरा–वि. बेहत्था. फूहड.
डावपेंच–पु. दाँवपेंच
डावरा–वि. बैहत्था. खलिहान की पूजा के लिअे चढाया (बकरा.)
डावलणें–क्रि. स. अुपेक्षा करना. सुध न लेना.
डावा–वि. बायाँ. डाबा. घुटिया.
डावे अुजवें करणें–पक्षपात करना. चालाकी करना.
डास–पु. मच्छर. मसा. अंगोरा. घुरघुरा.

डाहळा–पु. हरे चने का बूट. मटर का पौधा. शाखा२.
डाहाळी–स्त्री. डाल डाली.
डाळ–स्त्री. दाल.
–पु. ढेर. बूट. (पौधे का)
–शिजणें–दाल गलना.
डाळिब–न. अनार१ दाडिम१
डाळिबी–स्त्री. दोहरे बीज का आधा भाग
–वि अनार के रग का
डिक–पु गोद. कतीरा. निर्यास
डिकशी–स्त्री. फुनगी. कोपल.
डिकेमाली–स्त्री. डिकामाली (औषधि).
डिखळी–स्त्री., डिखूळ–न } ढेला१ लोदा१.
डिंगरी–स्त्री. मूलेकी फली. सीगरी.
डिपॉझिट–न निक्षेप१ थाती२. धरोहर२
डिफर्ड–वि. आस्थगित
डिरी–स्त्री. अकुर१ कोपल सीगरी.
डिसेबर–पु. दिसंबर
डीक–पु. गोंद.
डुकर, डुक्कर } न सुअर१ शूकर१ कोल१
–कंद–पु. गेटी२ मिबोली कद१. डेही२
डुकली–स्त्री. झपकी
डुबकी–स्त्री. गोता१. डुबकी
डुबणें–क्रि. अ. डूबना. सर्वनाश होना
डुबणें–क्रि अ बहुत समयतक तैरना. पानी मे खेलना. गोता लगाना
डुरकावणी–स्त्री. गर्जन१ गुर्राहट२.

डुलकी–स्त्री. झपकी.
डुलणें–क्रि. अ. डुलना. झूमना. झोंके खाना.
डूक–पु. डाह२. द्वेष. घात
–धरणें–खार खाना
डूब–स्त्री. कुश्ती मे अेक दाँव१. झाँसा१. हानि
डूल–पु. झूमक
डेअरी–स्त्री. दुग्धालय१. दूधघर१.
डेख } न डण्ठल१ आधार१
डेंख }
डेंगू–पु. गर्दनतोड ज्वर
डेपो–पु. संग्रहस्थान भंडार. गुदाम
डेप्युटी–वि प्रति(सचिव) शाला-निरीक्षक
डेमी–वि. २२॥×१७॥ अिंचका (कागज का आकार).
डेरकें–न. तोद२ मटका१. छोटी हाँडी२
डेरा–पु. खेमा डेरा शिबिर. मटका गगरा. गुबद. दलदल२.
डोओी–स्त्री सिर१. जन१(व्यक्ति)
–करणे–हजामत करना.
डोओीफोड्या–पु सिरफोडिया भिखारी.
डोकावणे–क्रि अ. झाँकना
डोके–न सिर१ सीस१ सर१. मूँड१. खोपडी२
–असणे–बुद्धि होना.
–अुडविणे–गरदन मारना
–अुठणें–सिर दुखना. माथा ठनकना.
–अुठविणें–सिर खा जाना
–खरडणें–हजामत करना.
–खाजविणें–सिर खुजलाना.
–घालणें–मन लगाना
–टेकणें–सिर नवाना
–ठिकाणावर येणे– } होश ठिकाने
–ताळ्यावर येणे } आना.
–पिकविणे–खोपडी खा जाना सिर चाट जाना.
–फिरणें–सिर चकराना
–फोडणे–सिर खपाना
–भडकणे–सिर फिरना त्वेष आना.
–भणाणणे–खोपडी खाली होना
–मारणे–गरदन मारना
डोक्याचे केस नाहीसे करणे–खूब फटकारना
डोक्यांत राख घालणे–आपेसे बाहर हो जाना
डोक्याने चालणें—बहुत अकडना
डोक्यावर–खापर फुटणे–सिरपर दोष मढा जाना.
–चढणे } मुँह लाल होना.
–बसणे } किसी की न मानना.
–दिवस येणे–दोपहर होना
–बसविणे–मुँह चढाना
–मिरे वाटणे–सिर चढना
–शेकणे–व्यापार मे घाटा होना.
–हात ठेवणे–चेला बनाना धोखा देना
– –फिरविणे–लूटना
डोक्यावरून पाणी जाणे–हद से अधिक बढ जाना
डोंगर–पु पहाड पर्वत
–खणून(पोखरून)अुंदीर काढणे पहाड खोदकर चुहिया निकालना
डोंगराळ–वि. पहाडी

डोंगरी किल्ला—पु. गढ. पहाडी किला.
डोंगळा—पु. काला चिअुँटा.
डोण—पु. } लठ्ठे को कुतर कर
डोणी—स्त्री. } बनाया दौने की तरह का पात्र. डोलची२. हौज१. किश्ती२.
डोंब—पु. डोम. चण्डाल. भभूका. दाव.
डोंबल—न. सिर१ (व्यंग).
डोंबा—पु. काला साँप.
डोंबारी—पु. मदारी.
डोंबाळा—पु. आग की लपट.
डोमकावळा—पु. काला कौआ. नीच.
डोरलें—न. बडी कटाअी२. बरहंटा१. विरहट्टा१. गलेका अेक गहना१.
डोल—पु. डोल१. बालटी२. अकाल में गरीबोंको सरकार से दिया हुआ अंशदान.
डोलकर—पु. कहार.
डोलकाठी—स्त्री. मस्तूल१.
डोलणें—न. हिलन-डोलन१. हचर मचर१.
क्रि. अ. झूमना. हिलना. डोलना. लहराना.
डोलविणें—क्रि. स. हिलाना. झुलाना. हलकाना. हिलगना.
डोला—पु. ताजिया.
डोलारा—पु. छोटा झूला. दोला अस्थिर अूंची रचाअी.
डोली—स्त्री. चडोल१. पालकी.
डोह—पु. दह. कुंड. गर्त्त.
डोहाळा—पु. दोहद. अुकौना. वासना२.
डोहाळजेवण—न. पहलौठी को सातवें महीने में दिया प्रीतिभोज.

डोळ—पु. छिलकेवाली दाल.
—स्त्री. सागर में लगानेका जाल.
—न. सदेह.
डोळ झापणें } न. अंधौटी२.
डोळ ढांपणे }
डोळमीट—न. वर्मी२. बरमी२.
डोळस—वि. सावधान. जागरित. चतुर. दूरदृष्टि.
डोळा—पु. आँख२. नयन१. नेत्र१. चष१. अँखिया२. अँखडी२. दृष्टि२. कटाक्ष१. छेद१. अंकुर निकलनेकी जगह. १६ सेर का माप. दूरबीन की, पास होनेवाली, काँच
—घालणें—आँख मारना. आँख मिचकाना.
—चुकविणे—आँख बचाना. कतराना.
—ठेवणें—नजर रखना.
—न फुटे काडी न मोडे—साँप मरे न लाठी टूटे.
—बाँधणे—अँखुआ कलम करना.
—मारणे—आँख मारना.
—लवणें—आँख फडकना.
डोळे अुघडणें—आटे दाल का भाव मालूम होना. आँखे खुलना. होश आना
—करणे (मोठे)—आँखे चढाना.
डोळे—झाकणे—मरना. आँखपर तिनका रखना.
—तळावणे—गरमी से आँखें आना.
—निवणे—आँखें ठंढी होना.
—पांढरे करणें—आँख अुलट जाना.
—फाडून पाहणे—घूर कर देखना.

–झांक–स्त्री. दुर्लक्ष१. ध्यान न देना.
–फुटणे–आँख जाना.
–फोड–स्त्रो. आँखो का तेल निकालने वाला काम
–फोडून वाचणे–आँखे खोलकर पढना.
–भरून पाहणें–आँख भर कर देखना.
–मिटणे–मरना.
–येणे–आँख पाना. आँख अठना.
–वटारणे–गुरेरना
–लाल होणे–तेवर बदलना.
डोळया आड–आँख ओट. आँख ओझल
डोळयाचा दाब–पु आँख की शरम.
डोळयाची खूण–स्त्री सैन. अिशारा१
डोळयाच्या खाचा होणे–बाजार बन्द होना
डोळयांच्या वाती करणें–आँखो का तेल निकालना
डोळयाचें पारणे फिटणें–आँख सेकना.
डोळयात गंगायमुना येणे–आँखें डबडबाना.
–तेल घालून जपणें–आँखों में पालना नजर रखना.
–धूळ फेकणें–आँखो मे नोन झोंकना. आँखो में धूल झोकना. अंधेरी डालना
–प्राण अुरणें–आँख प्यासी होना
–भरणे–भाना जँच जाना
–मावणे–आँखों मे समाना
डोळयापुढे काजवे चमकणे–आँखों के आगे तारे छूटना. तिरमिरे छूटना.
डोळयाला चिपडे येणें–आँख गदराना
डोळयावर कातडें ओढणे–आँखो पर ठीकरो रख लेना.
–धूर येणें–आँखों मे चरबी छाना
–येणे–आँख मे खटकना. बुरा लगना
डौर–पु डुगडुगो२. अगग्रह (लोहेका) चोगा. अुपहास
डौल–पु. डौल ढग. आकार रीति२ बनाव. सुघडपन. ठाठ. प्रतिष्ठा २.
–दार–वि. सुदर. सुघड. डौलदार.

ढ

ढ–वि. अक्ल का दुश्मन. अनाडी. अनपढ.
ढकलणे–क्रि. स. धकेलना. सरकाना. काटना (दिन). घुसेडना. टालना.
ढकल नदन–पु. कामचोर.
–पंचविशी–स्त्री. टालमटूल.
ढकलाढकल–स्त्री. धकापेलो. हुचर-मचर१. धक्कंधक्का१. ढोला-पन१. ढकेला ढकेलो. सोच विचार१.
ढका–पु. धक्का. हानि.
ढक्का–पु. नगाडा.
ढक्कू–न. पतलो दाल२
ढग–पु. बादल. मेघ.
–स्त्री. डग१. अूंची जगह
ढंग–पु. बुरो आदत२ मनमौजी बरताव. लोला.
ढगळणे–क्रि. अ. सडना. गलना. रेच होना.
ढगाळ–वि. मेघाच्छन्न.
–न. कौडा१. अंटा१.
ढंगी–वि. व्यसनी. छैला. पाजी.

ढणढण }
ढणढणा } क्रि. वि. ठनठन. बहुत बडी (लौ). दनदन जलनेवाली.
ढणढणीत }

ढपला–पु. }
ढपली–स्त्री. } ढोम. ढोंका. ढीमा.

ढपळ–न. साग१. दाल२ (जिसमें पानी अधिक हो).

ढपळशाओी–स्त्री. अुडाअूपन१. ठाठसे रहना. गडबडी२.

ढपेला–पु. ढपला. ढप.

ढब–स्त्री. ढंग१. तौर२. ढब२. शान२. पद्धति२.

ढबू }
ढब्बू } पु. आध आने का पुराना सिक्का. ढेबुआ.
–वि. ढप्पू. मोटा ताजा.

ढमढम–क्रि. वि. जोरसे. आवाज के साथ.

ढमढेऱ्या–वि. तोंदवाला.

ढलपा–पु. लकडीका टुकडा. तराश से निकला हिस्सा. कतला.

ढवळणें–क्रि. स. औटाना. घोलना. सानना. हलोरना. मथना. गुडगुडाना.

ढवळा–वि. सफेद. स्वच्छ.

–ढवळ–स्त्री. हस्तक्षेप१. दस्तंदाजी. गडबडी.

ढसढसां }
ढळढळां } क्रि. वि. ढारें मारकर (रोना). गटगट (पानी पीना).

ढळढळीत–वि. साफ साफ. स्पष्ट. प्रत्यक्ष. आँखों के आगे.

ढळणें–क्रि. अ. ढलना. ढरकना. ढुलकना. लुढ़कना. चलित होना. ढनमनाना. बिगड़ना (स्वास्थ्य).

ढळी–वि. नीची (भूमि)

ढाकण–न. ढक्कन१. ढकना१.

ढाग–स्त्री. टांग. खडे रहनेपर दो टाँगों के बीच का अंतर.

ढांगळ–वि. लमछड. लमटंगा. लमतडंगा.

ढांगळणे–क्रि. स. धुतकारना. अंगूठे-पर मारना.

ढांडळ–वि. लम्बा और मोटा (मुट्टा) लम्बा तगडा.

ढांडोरा–पु. ढिंढोरा. घोषणा२.

ढाढुळणें–क्रि. स. ढूंढना. तलाश करना.

ढाण–न. कीचड१. दाग१.
–वि. बहुत खट्टा.

ढाणक–पु. चंडाल. [बाघ.

ढाण्या वाघ–पु. चीता. लकीरोंवाला

ढाणी–स्त्री. दाझने को लोहे की छड.

ढाप–स्त्री. डाल.

ढांपण–न. ढकना१. कुलह१ (शिकारी चिडियो की आँख का). अधियारी (जानवरोंको). ढाँपनेका खपडा१.

ढापणें–क्रि. स. ढाँपना. ढकना मूंदना. छिपाना. [तख्ता.

ढापा–पु. बडा खपडा. मोढी ढकने का

ढाराढूर निजणें—अंटा गुडगुड होना. घोडे बेचकर सोना.

ढाल–स्त्री. ढाल. आडन. सहारा१. झण्डा१.
–न. टोना.

ढालगज–वि. साहसी. निर्लज्ज. अुद्दाम. मोटी (स्त्री). घपलेबाज. ढीठ.

–भवानी–ढीठ स्त्री.
ढांस—स्त्री. सूखी खांसी. खांसीका दौरा. ढांस.
ढासळणें–क्रि. अ. ढाना. गिर पडना. टाँय टाँय फिस होना.
–क्रि. स. ढहाना. गिरा देना.
ढाळ–पु. रेच. जुलाब. रेचक. ढाल२. अुतार. मोती की चमक. सिचाव. भेली२.
ढाळणें–क्रि. स. करना(चँवर). बहाना(आँसू). फेंकना(पासा)
ढाळा–पु. बूट. टहनी२.
ढाळी–स्त्री. डाल.
ढाळू–वि. ढालू.
ढिकळी–स्त्री. ढेला१(मिट्टीका).
ढिगारा–पु. ढेर. पुंज. राशि१.
ढिम्म–क्रि. वि. स्थिर. अडिग. मौन.
ढिमा–पु. ढेरी२. टीला. (नदी के बीच). मुलम्मा.
ढिमोरा– पु. चूतड (जानवरों के)
ढिला–वि. ढीला. लचरपचर. शिथिल. सुस्त.
–(कासोट्याचा)–व्यभिचारी
–(कमरेचा)–हिजडा.
ढिलाओ–स्त्री. सुस्ती. ढीलापन. ढिलाओ. अलसेठ. टालमटूल.
ढिसूळ–वि. कुरकुरा. नाजुक.
ढीग–पु. ढेर. गडा. राशि२. अंबार. अटबर.
–वि. विपुल. बहुत.
–करणें–हलोरना. गजाना.
–घालणें–गँजना. ढेर लगाना.
–सांगणें–चाहे सो कहना.
ढील–स्त्री. सुस्ती. मंदता. छुट्टी.
–देणें–ढीलना. ढीला छोडना.
ढुकणें–क्रि. अ. झाँकना. अुझकना.
ढुकून न पहाणें– } बिलकुल ध्यान
– – विचारणें } न देना. करवट न लेना.
ढुंगण–न. चूतड१. कूल्हा१.
ढुंगणास हात पोचणें–किसी की पर्वाह न होना. मनमौजी बनना.
ढुढ्ढाचार्य–पु. बडा व्यक्ति(व्यंग).
ढुमढुम–न. ढोलक की आवाज२.
ढुशी–स्त्री. मुँहसे प्रहार (बछडा पीते समय).
ढेकणी } स्त्री. खटमल की माँ.
ढेंकणी } खटमल पकडने का झांझर लकडी का टुकडा. अूपर की धुन की(बुनाओ में)
ढेंकर–स्त्री. डकार१.
–देणें–डकार देना. हडपकर पचा जाना.
ढेंकली—स्त्री. ढेंकुली. ढेंकली. बेंडी.
ढेकूळ } न. ढेला.
ढेंकूळ }
ढेकी–स्त्री. ढेंकी. ढेंकुली.
ढेकूण } पु. खटकीरा. खटमल.
ढेंकूण }
ढेंग–स्त्री. छलाँग. टाँग.
ढेंगळणें–क्रि. स. लाँघ जाना. लताडना.
ढेंगोजी– } पु. बकबकी और
–कापश्या } निकम्मा व्यक्ति.
ढेप } स्त्री. ढेला१. भेली.
ढेंप } बट्टी(गुड की). खली.

ढेपसा–पु. जले हुअे कंडे की राख का ढेला. पपडी२. ढोका.
ढेपाळी–स्त्री. भेली बनानेका गढा.
ढेबर पोटचा– }
ढेरपोटचा }वि. तोंदवाला.
ढेबूस–न. गुमडा१. टीला१.
ढेर–स्त्री. तोंद. फूला हुआ पेट१. ढेर१.
ढेल–न. बेढंगा, भद्दा व्यक्ति१.
ढोक–पु. गिद्ध की जाति का अेक जंतु.
ढोकण–न. संगतराश का कुदाली के समान अेक औजार.
ढोकळा–पु. चनेके अरदावेका पकोडा.
ढोंग–न. पाखण्ड१. ढोंग१. ढकोसला अडाडा१.
–धत्तुरा–पु. ढकोसला.
ढोंगी–वि. बहानेबाज. ढोंगी.
–साधू–पु. कठमलिया. बगुला भगत.
ढोण–न. लठ्ठा१. माँसपिंड१. लोंदा१. नांद२.
ढोणी–स्त्री. किश्ती. डोंगी.
ढोपर }
ढोंपर }न. घुटना१. कुहनी२.
ढोंपरणें–क्रि. स. पिल्लू में बैतुल कुहनी से पहुँचाना (गोली का खेल).
ढोबळ–वि. मोटा मोटा. टेढामेढा
ढोर–न. गोरू.१. ढोर१. चमडा सिझानेवाली जाति.
–गुज–स्त्री. बडी घुघची. असगंध१
ढोरमळी–स्त्री. गन्नेकी जूसी का पहला अुबाल.
ढोरवाडा–पु. अडाड.
ढोल–पु ढोल. नगाडा.
ढोलकी–स्त्री. }
ढोलके– न. } ढोलका१. हुडुक१.
–पिटणें–अपना राग अलापना.
ढोली–स्त्री. खोखला१. खोंडर१ खोंकर१. गुहा२. ढोली.
ढोसणे–क्रि. स. ढकोसना. ठूँसना.
ढोसला–पु. चौडा और मोटा कंगन क्रि. निगल गया.

त

तकट–न. तगमा१ (जडानेका).
तकतकणें–क्रि. अ. चमकना. झलकना.
तकतकी–स्त्री. चमक. तेजस्विता. दमक.
तकतकीत–वि. चमकीला. चमकदार. चिकना.
तकलादी–वि. हलका. जल्द टूटनेवाला. बनावटी.
तकवा–पु. बल. सावधानी२. जोर. अुत्तेजन.
तकाकणें–क्रि. अ. चमकना. बहुत चिकना होना.
तकाकी–स्त्री तेज. झलक. दमक.
तक्या–पु. तकिया. गदेला. गिरदा.
तक्कू–पु. कैरी की चटणी.
तक्तपोशी–स्त्री. छत१. आच्छादन१.
तक्ता–पु. तख्ता. सारणी२.
तक्रार–स्त्री. झगडा१. अडचण. आपत्ति फरियाद. आरोप१. अभियोग१ नालिश. चखचख१.
तक्लुबी–वि. दिखाअु. बनावट.
तग–पु. टिकाव. जीवट.

—धरणें—अटल रहना. स्थिर रहना.
तंग—पु.तंग (घोडे के जीन की पट्टी) —वि. तंग. कसा हुआ. तंगहाल.
तगट—न. तबक१. अुथली थाली२.
तंगडणें—क्रि. अ. तंग करना. चक्कर लगवाना.
तगडा—वि. तगडा. हट्टा कट्टा.
तंगडी—स्त्री. टाँग.
तगणें—क्रि. अ. बना रहना. बचना.
तगर गंटोडा—पु. तगर.
तगरपल्ली—स्त्री. बडी जाल. रक्त आहुली.
तगमग—स्त्री. छटपटाहट. बेचैनी. व्याकुलता घबडाहट.
तगमगणें—क्रि. अ. छटपटाना. तडफडाना.
तगविणें—क्रि. स. जिलाना. बनाये रखना. बचाना.
तगाअी—स्त्री. तकावी.
तंगाडणें—क्रि स. चक्कर कटवाना. पदाना परेशान करना.
तगादा—पु. माँग२. अभियाचन. तकाजा.
तगारें—न. तगार.
तंगी—स्त्री. तंगी. संकीर्णता.
तजवीज—स्त्री. अुपाय१. प्रबंध१. युक्ति.
तजेला—पु. चमक. ताजापन.
तज्ज्ञ—वि. गुणी. जानकार.
तट—पु. अंचल. कूल. किनारा. तट. सीमा२. घुसबंदी२. दल. गुट. पाली२ (खेलमें).
—बंदी—स्त्री. घुसबंदी२.
तटस्थ—वि. अुदासीन. तटस्थ. किनारेवाला.
तटकन्—क्रि. वि. खटसे.
तटका—पु. संबंध. मर्यादा२.
तटणें—क्रि. अ. अटकना. रुकना. सटना.
तटतटां—क्रि. वि. चटपट (ध्वनि).
तंटा—पु. टंटा. झगडा. बखेडा.
तटाटणें—क्रि. अ. फूलना. फटना.
तटोरी—स्त्री. दानों से भरा भुट्टा.
तट्टाणी—स्त्री. छोटी घोडी.
तट्ट—न. } टटुआ. तट्टू.
तट्टू—पु. }
तट्टया—पु सिरकी. बाँस की टट्टी.
तड—स्त्री. किनारा१. अत१. निर्णय१. तंगी.
तडीस नेणें—सफल करना. पार लगाना.
तडक—क्रि. वि. सीधा. अेकदम पूरा. ठेठ.
—पु. गडगडाहट२. चमकारा.
तडकणें—क्रि. अ. चटकना. तडकना. चटक कर टूटना.
तडकाफडकी—क्रि. वि. अेकदम. झटपट तुरन्त.
तडकाविणें—क्रि. स. फटकारना. दे मारना.
तडजोड—स्त्री. समझौता१. मेल१.
तंडणें—क्रि. अ. बातको बढा देना. बात का बतंगड बनाना.
तडतडणें—क्रि. अ. चटकना. चटचटाना. तडतडाना.
तडफ—स्त्री. फुर्ती. अुत्साह१. कार्यदक्षता. तडपन.

तडफड–स्त्री. तडप. छटापटाहट.
तडतडणें–क्रि. अ. छटपटाना. चटपटाना. हाथ पाँव पटकना. फटफटाना. तडपना. मरना (व्यंग)
तडफडाट–पु. क्रोध, द्वेष आदिसे तडप२. छटपटी२.
तडफडून मरणें–घुटघुट कर मरना.
तडस–स्त्री. पेट फूलने से (खाने के कारण) होनेवाली पीडा.
तडा–पु. दरार२. चीर२. फाँक२. दरका१.
तडाका }पु. फटकार. चोट२.
तडाखा– } कचक२. सपाटा. घमका. घमस झडी२. झोंका. रट२. (पढने की).
तडाक्यांत येणें–घातपर चढना. घात में आना.
तडातडां–क्रि. वि. लगातार. जोरसे. घुडककर.
तडी तापसी–पु. साधु संत. बैरागी.
तडया–वि. भूमि से दर्यापर बहनेवाली (वायु). पूरबी (बयार).
तण–न. तृण१. घास१.
–सडी–स्त्री. तिनका१. फूटी कौडी.
तणतणणें–क्रि. अ. झल्लाना. बकझक करना (क्रोधसे).
तणाव }पु. तनाव. तनी२.
तणावा } मकडी के जालेका तंतु.
तंतरणें–क्रि. अ. फुसलाना. संभोग करना.
तंतु–पु. तंतु. सूत. धागा. डोरा. केसर. वंश की अेकमात्र संतान.
–कार–पु. तंतुवाद्य बजानेवाला.
तंतोतंत–क्रि. वि. अक्षर अक्षर. हूबहू.

तत्काळ–क्रि. वि. तात्काल. तुरन्त. अुमी दम. चटपट. शीघ्र. त्वरित.
तत्त्व–न. सिद्धान्त१. सत्.१. मूल१. सार१. तत्त्व१. तथ्य१. मूल धातु२. मूल द्रव्य१.
तत्त्वत:–क्रि. वि. सिद्धान्त की दृष्टि से. वास्तवमें.
तत्त्वज्ञान–पु दर्शन. तत्त्वज्ञान. अुपदेश (व्यंग).
तत्पर–वि. सिद्ध तैयार.
तंत्र–न. कार्यपद्धति२. कला२. ढंग१. परिभाषा२. थोडेमें काम करने की रीति२. अिच्छा२. आज्ञा२. नीति२. करधा१.
तत्रस्थ–वि. अुस स्थानका. वहाँ का.
तत्रापि–अव्य. तो भी.
तत्री–स्त्री. तत्री. वीणा.
तत्क्षणी–क्रि. वि. तुरन्त. तत्काल. झट्.
तथापि–अव्य. तो भी. अैसा होनेपर भी.
तथास्तु–अव्य. तथास्तु. तुम्हारी अिच्छा पूरी हो.
तथ्य–न. सार१. तत्त्व१. सत्य१. दम१.
तदनंतर–क्रि. वि. अुसके बाद. फिर. अनंतर.
तदनुरूप–क्रि. वि. अुसके अनुसार.
तद्देशीय–वि. वहाँ के (निवासी). अुस देशके.
तद्वत्–अव्य. अुसी के अनुसार.
तंद्री–स्त्री. ली. लगन. तंद्रा. अुंघाअी सुस्ती.
तवीं–क्रि. वि. तब. अुस समय.

तनखा–पु. वेतन. स्वामित्व की रकम२.
तनमणी–पु. स्त्रियों के गलेका अेक गहना.
तनसडी–स्त्री. तिनका१. फूटी कौडी. सरकंडा१.
तनसळ–स्त्री. अटेरन१.
तनुमनु–क्रि. वि. बहुत नाजुक.
तन्मय–वि. तल्लीन. तदाकार. तन्मन.
तन्मयता–स्त्री. तल्लीनता. लगन. तन्मयता.
तपकिरी–वि. कत्थअी.
तपकीर–स्त्री. सुंघनी हुलास१. नास
तपशील–पु. ब्यौरा. विस्तार.
तपा–पु. परगना.
तपास–पु. शोध२. खोज२. जाँच२.
–नीस (हिशोब)–पु. अंकेक्षक.
तपासणी–स्त्री. निरीक्षण१. परीक्षा. जाँच. अकाअी.
तपासणें–क्रि. अ. स. जाँचना. आँकना. परीक्षा करना. जँचाना. तलाशी लेना.
तपेली–स्त्री. छोटा लोटा१. पतीली.
तपेलें–न. पतीला१. देगची२.
तफावत–स्त्री. अतर१. भेद१. न्यूनाधिक्य१. भिन्नता.
तबक–न. अुथली थाली२. पूजाकी थाली. भूमिका गोल टुकडा. चंदोवा१. घेराव१.
तबकडी–स्त्री. छोटी थाली. चकती. पालकी में बैठनेकी जगह.
तबलजी–पु. तबलची.
तबला–पु. तबला.
–घुमणें–गमकना.
तबाकू } तबाखू }–स्त्री. तमाकू१. सुरती२.
–चा अर्क–पु. तमाकूका खमीर
तबुरी–स्त्री. तंबूरची.
तबू–पु. खंधार. डेरा. खेमा. तंबू. कपडकोट.
–ठोकणें–डेरा डालना.
तबूर–पु. ढोल.
तबेला–पु. घुडसाल२. अस्तबल
तबोरा–पु. वीणा२. तंबूरा.
तबोरी–स्त्री. तबूरी. तबूरची.
तमा–स्त्री. पर्वाह. मूल्य१. मर्यादा. महत्त्व१.
तमाम–वि. सब. संपूर्ण.
तमालपत्र–न. तेजपात१.
तमाशा–पु. भाडों की नकल२. स्वाग खिलवाड. गंमत२.
तमासगीर–पु. तमाशबीन. दर्शक. भाड.
तय–स्त्री. चूर्ण१. बुकनी. मसालेदार माँस१.
तयार–वि. सावधान. सिद्ध. तैयार.
तयारी–स्त्री. सिद्धता. हुनर१.
तर–स्त्री तरी. नाव किश्ती.
–अव्य–तो कहाँ!
तरकणें–क्रि. अ. भाँपना. ताडना. दरकना.
तरंग–पु. तरंग२. लहर२. कंपन१. कल्पना२. हिलोर२. सौड१.
तरंगणें–क्रि. अ. अुतराना. अुछलना. तैरना. राह देखना
तर च–अव्य. तभी.
तरट–न. सनिया टाट१. अजाड१. बडा कोडा१.

तरटी–स्त्री. तरंटी.
तरणा–वि. तरुण. नौजवान.
–बांड–वि. हट्टाकट्टा (युवक).
तरणी–वि. तरुणी.
–ताठी–वि. जवान (युवती)
तरणें–क्रि. अ. तैरना. अुतराना. पार पाना. अुबरना. मुक्त होना.
तरणोपाय–पु. चारा. छुटकारा. सद्गति२.
तर तम भाव–पु. तारतम्य. भले बुरे की पहचान२.
तरतरणे–क्रि. अ. फूलना. लहलहाना. अुत्कंठित होना.
तरतरा–पु. पहलूदार हीरा.
तरतरी–स्त्री. ताजगी. फुर्ती. तरावट. चपलता. अुत्साह१. प्रफुल्लता. चिकनाहट.
तरतरीत–वि. पैनी बुद्धिवाला. सीधा. तना हुआ (पेड)
तरफ–स्त्री. दिशा. ओर. बाजू. ६० गाँवों का गुट (मराठों के राज्य में). तर्फ (तंतुवाद्य में). अुत्तोलन दण्ड१. टेक१. रंभा१. ढेंकली२.
–दारी–स्त्री. पक्ष का समर्थन पक्षपात१.
तरबेज–वि. सिद्ध हस्त. कुशल. प्रवीण.
तरवटा–पु. पवाड. चकवड.
तरवड–स्त्री. रग. तरंवड.
तरवार–स्त्री. तलवार. खड्ग१. करंड१.
–गाजविणे–बहादरी का काम करना.
तरवारीच्या धारेवर धरणें–कडे अनुशासनमें रखना.
तरस–अेक वन्य पशु (लुच्चा और डरपोक).
तरळणें–क्रि. अ. भौंचक्का होना. विचलित होना. चंचल होना. कै होना.
तराओी–स्त्री. तराओी. घाटी.
तराक–स्त्री. टेकुओी. टेकुआ१.
तराजू–स्त्री. तराजू. तुला.
तराडें–न. जहाज.१.
तराळ–पु पूर्वास्पृश्यों (अछूतों) की अेक जाति; जिसका काम गाँव मे पहरा देना होता है।
तरी–स्त्री. किश्ती. नाव. खाडी. –अव्य. तो भी सो. फिर भी.
तरी च–अव्य. तभी.
तरीचें भाडे–न. खेवा१. खेवाओी२.
तरु–पु. पेड. वृक्ष.
तरुण–वि. तरुण. युवक. नौजवान. केडा. गवरु.
–पिढी–स्त्री. देशके युवक१.
तरुणी–स्त्री. युवती.
तरोटा–पु. चकवड. चकौड.
तर्क–पु. अनुमान. अटकल२. कल्पना२. बुद्धि२.
तर्कट–न. व्यर्थ की कल्पना. कुतर्क. झूठा अभियोग.
तर्पिणें–क्रि. स. तृप्त करना. मंत्रोच्चारण के साथ पितरों को पानीसे पूजना.
तऱ्हा–स्त्री. तरह. रीति. मार्ग१. ढंग१. पद्धति. भाँति. चाल. भेद१. तर्ज.

तऱ्हेवाअीक–वि. विचित्र. सनकी. नये ढंग का. सुदर.
तऱ्हेवार–वि. भाँति भाँति का.
तलखी–स्त्री. घमका१. अूमस. तिखापन१. कडी गरमी. भडकनेकी आदत.
तलफ } स्त्री. सनक. चर्राहट. किवाड.
तल्लफ }
तलम–वि. महीन. मुलायम. नाजुक.
तलवार–स्त्री. तलवार. किरच. करवाल. असिलता.
तलाठी–पु. पटवारी. सरकारी लगान वसूल करनेवाला अधिकारी.
तलाव–पु. तालाब. ताल. तडाग. सर. झील२.
तलास–पु. शोध. खोज२. तलाश.
तल्लख–वि. चपल. तीता. गरम.
तल्लीन–वि. तल्लीन. मगन. दंग.
तवकीर– }
तवकील– } स्त्री. तवाशीर. तवाखीर.
तवखीर– }
तवंग–पु. सोड२.
तवसें–न. खीरा ककडी.
तवा–पु. तवा. तबक.
तशांत–क्रि. वि. अैसे समय में.
तसबीर–स्त्री. चित्र. तैलचित्र. तस्वीर.
तसराळें–न. खोरा. चपनी२. तसला१ चप्पन१.
तसला–वि. वैसा. अुस तरह का.
तसा–वि. वैसा. अुस प्रकार का.
–क्रि. वि. अुसी दम. तुरन्त. वैसे.
तसू–पु. चप्पा. लगभग डेढ अिंच.
तसें–वि. वैसा. अुस तरह का.
–क्रि. वि. वैसे.
–च–साथ ही साथ. साथ साथ. तथैव.
तस्कर–पु. चोर.
तस्त–न. पीकदान१. तश्त१.
तह–पु. संधि२. समझौता१. सुलह२.
–नामा–पु. सधिपत्र.
तहकुबी–स्त्री. स्थगन१. अस्थायी. रोक
–ची सूचना–स्थगन प्रस्ताव.
तहकूब–वि. स्थगित.
तहान–स्त्री. प्यास. तृषा. तरस. आकांक्षा.
–भागविणे–प्यास बुझाना.
–लागल्यावर विहीर खणणें–प्यास लगनेपर कुअियाँ खोदना.
–लाडू भूक लाडू–कलेवा१. जलपान१.
तहानेला–वि. प्यासा.
तहाहयात–क्रि. वि. आजीव.
तळ–पु. तल. पेंदी२. निचला हिस्सा. सतह२. खेड. अड्डा. शिबिर. डेरा. तलुआ. छावनी२. कुम्हार के पहिये का बीच का तख्ता.
–कोंकण–न. ठेठ कोंकण१.
–खडा–पु. खम्मेकी कुर्सी२.
–घर–न. तहखाना१ तलघर१.
–घाट–पु. तलहटी२.
–पाय–पु. तलुआ.
–वट–पु. न. छायामें होनेवाली भूमि. नीव की सतह.
–हात–पु. हथेली२.

—पायाची आग मस्तकास जाणें—
  तलवोसे आग लगना. तलवोंसे
  लगना, सिर में बुझना.
—हाताच्या फोडासारखें वागविणें—
  कलेजेसे लगाकर रखना.
—हाताला केस येणें—आकाशके तारे
  तोड लाना.
—हातावर शीर घेणें—सर में कफन
  बांधना. सिर ओखली में देना.
तळण—न. तलनेका काम१. तली हुअी
  चीज२.
तळणें—क्रि स. तलना.
तळतळाट—पु. आह२. शाप. हाय२.
  स्यापा.
—लागणे—हाय पडना.
तळपट—न. सर्वनाश१. निर्वंश१.
तळपणें—क्रि. अ. चमकना. झुलसना
  (लू से). चमचमाना. मंडराना.
तळमळ—स्त्री. छटपटी. बैचैनी.
  लौ. कसक.
तळमळणें—क्रि. अ. तरसना. व्याकुल.
  होना. हुडकना. छटपटाना.
  तिलमिलाना.
तळवा—पु. तलुआ. हथेली२. गदेरी२
तळसणें—क्रि. स. काटकर साफ करना.
तळावणें—क्रि. अ. झुलसना. आना
  (आंख, गरमीसे)
तळासणें—क्रि. स. प्रारंभ से करना.
  काट डालना. तराशना.
तळीं—क्रि. वि. तले. नीचे.
तळी—स्त्री. पाट (चक्की का). खंडोबा
  (देवता) की जय पुकारते हुअे
  आरती. जगत२.

—अुचलणें—षडयंत्र कर किसीको
  निकाल बाहर कर देना.
—भरणें—सहायता देना.
तळीराम गार होणें. —बहुत धन
  जमाकर डकार देना.
तळें—न. तलैया१. पोखरा१.
—राखील तो पाणी चाखील—रखेगा
  सो चखेगा भी.
तक्षक—पु. अेक नाग. दुष्ट व्यक्ति.
  बढअी.
तज्ञ—वि. गुणी. जानकार. विशेषज्ञ.
ताअी—स्त्री. दीदी. आदरसूचक शब्द
ताअीत—पु. कठला. तावीज. हैकल.
ताअूस—पु मोर. अेक ततुवाद्य.
ताक—न छाछ२. मठ्ठा१.
—तय—स्त्री. छौंका हुआ मठ्ठा.
—पाणी—न. कुछ थोडा भोजन१.
—वणी—न. बहुत पतली छाछ२.
ताकाला जाअून भांडें लपविणें— मन
  में भावे मूंड हिलावे.
ताकापुरतें रामायण—जैसी तेरी
  कोमरी वैसे मेरे गीत.
ताकास तूर लागूं न देणें—पता न लगने
  देना.
ता म्हणतां ताक भात समजणें—
  अिशारे से जान जाना.
ताकट—वि. छाछ का अंश जिसमें
  हो वह (मक्खन)
ताकत— } स्त्री. बल१. धैर्य१. हिम्मत.
ताकद. } ताकत.
ताका—पु. थान (कपडे का).
ताकीद—स्त्री. चेतावनी. आदेश१.
ताग—पु. सन. पटुआ.

तामडी–स्त्री. तराजू१.

तागा–पु. किश्ती ढोने का बांस. धागा. दोरा. पता. ताग. तागा.

तांगा–पु. ताँगा. अिक्का.

ताजवा–पु. छोटा तराजू.

ताजा–पु. अश्वमुख कवच. ताजिया. –वि. ताज़ा प्रफुल्ल. हरा. नया. मोटा. गरम (अन्न).

–कलम–पुनश्च. विशेष में. अनुलेख.

–तवाना–हराभरा. तरोताजा.

– – होणें–हरियाना. पनपना.

ताजें–वि. ताजा. नया. हरा. विद्यमान. आज का. चलता. अभी का.

ताट–न. थाली२. टाट१. फूट१ (फल). डण्ठल१. पेडी२.

ताटाला बसणें–पक्ति मे भोजन करना.

ताटावरचे पाटावर, पाटावरचे ताटावर–धनी लोगोंका ठाठ. सुख से खाना, सुख से सोना.

ताटाखालचें मांजर–भीगी बिल्ली. थालीके बैंगन.

ताटकळणें–क्रि. अ. अँठना (हाथ, पांव). भारी होना. प्रतीक्षा करना.

ताटली–स्त्री. छोटी थाली.

ताटवा–पु. क्यारी२. फुलवारी२.

ताटाळें–न. थालियाँ रखनेका लटकन.

ताटी–स्त्री. अरथी. टिकटी. टट्टी. चौखट (महराब की). क्यारी. आड.

ताठ–पु. सीधा. तना हुआ. अँठा हुआ. कडा. दृढ. गर्विल.

ताठणें–क्रि. अ. अंठना. तनना. फूलना. अकडना (गर्वसे).

ताठर–वि. न झुकनेवाला. दृढ. करारा. सूखा.

ताठरणे–क्रि. अ. अकडना. अंठना

ताठा–पु. अहकार. गर्व. शेखी.

ताड–पु. ताड (वृक्ष).

–गोळा–पु. ताड का फल.

–पत्र–न. ताड का सूखा पत्ता.

ताडकन्–क्रि. वि. तडाकसे. खटसे. छूटतेही.

ताडणें–क्रि स. भाँपना. ताडना तुलना करना पीटना.

ताडताड–क्रि. वि. तडतड (शब्द) क्रोधसे पैर पटकते हुअे. दनादन (कूदना).

ताडवकृष्ण–पु. महादजी शिंदे.

ताडा–पु. ताँता. व्यापारियोका समुदाय. झुण्ड (पशुओका).

ताडामोडा–पु. घर की पुरानी चीजें या गहने बेच कर बनायी रकम.

ताडी–स्त्री. ताडी. ठर्रा१.

तांडेल–पु. टण्डैल (जहाज का). मांझी

ताण–पु. तनाव. खिचाव. बोझ (परिश्रमका). तगी२. अडचन२. रोक (बाग्शिकी). कँटिया. –स्त्री. अधिक क्षमता. सरसाओ. मात.

–असणें } कान काटना.

–करणें– } मात करना.

ताणणें–क्रि. स. अंचना. तानना. आशामें फुसलाना.

ताणा–पु. ताना. ओत२. तनाव. जालेका लम्बा तंतु.

—बाणा—पु. तानाबाना. ओतप्रोत.
तांत—स्त्री. तंतु१. धागा१. ताँत. तार१.
तांतडी—स्त्री. जल्दी. अुतावली.
तांतू—पु. ताँत. धागा. दूब का वह तिनका जिसमें कमसे कम सोलह गाँठें हो (शारदीय नवरात्री में अष्टमी के दिन युवतियाँ पूजा कर भवानी को चढ़ाती हैं). एक हाथ लम्बा रेशमका धागा (अिसमें अुतनी गाँठें दी जायँ जितने वर्ष स्त्री का ब्याह होकर बीते हों).
तात्या—पु. पिता के समान बडे पुरुष को बुलाने का शब्द.
—पंतोजी—पु. पुराने विचार का शिक्षक.
तात्काळ—क्रि. वि. अुसी क्षण. झट. चट.
तात्त्विक—वि. सैद्धान्तिक. दर्शन के बारे में. प्रामाणिक.
तात्पर्य—न. भावार्थ१. मतलब१. सार१. अभिप्राय१.
तात्पुरता—वि. अस्थायी. थोडे समय के लिअे.
तात्रिक—वि. शाक्त. अूपर अूपर. संक्षिप्त.
तादळी पोत—स्त्री. चावल के समान बनाये सोने के दानोंका गहना.
तादात्म्य—न. अेकरूपता२. अद्वैत१.
तांदुळ— } पु. चावल. अरवा.
तांदूळ }
तांदुळजा—पु. चौलाअी २.

तादृश—वि. साधारण. मामूली. थोडा भी.
तान—स्त्री. तान (संगीतमें). आलाप छिरेटा. छिरहटा (वेली).
—बाजी—स्त्री. गलेबाजी. तानबाज
—मान—न. अनुकूलता२. मौका१.
तान्हेला—वि. प्यासा.
तान्हा— } वि. नन्हा. छोटा. दूधपीत
तान्हुला }
ताप—पु. ज्वर. बुखार. गरमी२. त कष्ट. सताप. अुपद्रव.
तापट—वि. चिडचिडा. क्रोधी. चप
तापणें—क्रि. अ. अअूलना. तप जलना. अुत्तेजित होना. धमा (धूपमे). भडकना. तग आना
तापल्या तव्यावर पोळी भाजणं मौकेसे लाभ अुठाना.
तापविणें—क्रि. स. तपाना. गरम कर अंकोरना.
ताफा—पु. साज. झुण्ड. नाच गाने सामान. ताँता.
तांब—स्त्री. मोरचा१. गेहूं का रोग. मालिन्य१. मंदता.
तांबट—पु. ठठेरा.
—वि. लाल—सा.
तांबड तोंड्या—वि. विदेशी गोरा
—माती—स्त्री. लाल मिट्टी.
—सर—वि. ललाअी लिये हुअे.
तांबडा—वि. लाल.
—आघाडा—पु. लाल ओंगा. चिरचि
—कंदील—पु. धोखे की सूचना.
—धमासा—पु. जवासा.
—लोध्र—पु. लोध.

–भोंपळा–पु. लाल पेठा.
–सांप–पु गोहुवन.
–हुदगा–पु. लाल अगस्तिया.
तांबडी भाजी–स्त्री. मॉस१. गोश्त१.
–कण्हेर–स्त्री. लाल कनेर.
–दुपारी–स्त्री. लाल दुपहरिया.
–गुंज–स्त्री लाल घुघची. चिरमिटी.
–घेटुळी–स्त्री. गदहपूर्णा.
तावडतोब–क्रि. वि तुरन्त. तात्काल. झट.
तांबडे फुटणें–पौ फटना.
तावरणें–क्रि अ मोरचा लगना ललाओपर होना.
तांबरा–पु गेहूँ, ज्वार आदिका अेक रोग.
तांबली–स्त्री. } छोटीसी बटलोओ.
तांबले–न. }
ताबा–पु. ताबा. वश. अधिकार. काबू.
ताब्यात घेणे–हथियाना. अुडा लेना.
ताबेगहाण–पु फलोपभोग प्राधि. गिरवी रखी सपत्ति का अुपभोग.
ताबूत–पु. ताजिया१.
तांबूस–वि. लाल-सा. लालीलाल.
तांबे–न. ताबा१(धातु) ताबेकी. खाली गडारी(जरतारी में).
तांबेटा–पु. विलायती भंटा.
तांबोळी–पु. तमोली. तँबोली
तांब्या–पु.लोटा. कलश.
–अुपडा (पालथा) घालणें–स्त्रीका कपडे से होना.
तामण–स्त्री. जरूल.
तामसी–वि. क्रोधी. दुष्ट. क्रूर.
ताम्र–न. तांबा२.(संकेतसे) यवन. अंग्रेज.
–वि. लाल.
–पट–पु. तांबेके पत्तर पर खुदाहुआ अभिलेख. अमरत्व(व्यंग).
–पत्र लेखक–पु. कनसार.
ताम्हन–न. पूजा के लिअे ताम्रपात्र. (गोल अुथली थाली)
तार–स्त्री तार१(धातु या सूत का धागा) ताँत२ तंतु१. लस२(चिपचिपाहटसे) नशा१ मद१. बादला१.
–ओढण्याचे यत्र–न. टैनो२.
–खिळा–पु कीली.
–फेणी–स्त्री. फेनी(मिठाओी)
तारायत्र–न. तार मारनेका यंत्र१
तारेवरचा नाच–पु. बडा कठिन काम.
तारका–स्त्री. तारा१. नक्षत्र१. पुतली(आँखकी).
तारण–न. बधक१. प्रतिभूति२ रक्षा२.
तारणें–क्रि. स. अुबारना. पार लगाना बचाना.
तारतम्य–न तारतम्य१.न्यूनाधिक्य१ विवेक१.
तारवटणे–क्रि. अ. आँख चढना(नीद न आनेसे, नशेसे).मस्तीमें आना
तारा–स्त्री. नक्षत्र१. तारा१. पुतली(आँख की).
–पु. तारा. सितारा. ग्रह. अुल्का.
तारे तोडणें–विचित्र बाते करना. गप हाँकना.

तारांगण–न. नभोमण्डल१.आकाश१. खेल देखने के लिअे बनाया उच्चासन. छज्जा. अटारी२.
कुहराम१.
तारामंडळ–न. तारों से भरा आकाश. स्त्रियों के गलेका अेक आभूषण.
तारामैत्री–स्त्री. जन्मपत्री के ग्रहों की मित्रता (वर, वधू की).
तारांबळ–स्त्री. अुतावली. दौडधूप. घपला१.
तारीख–स्त्री. दिनांक१. यावनी या अंग्रेजी तिथि२.
तारीफ–स्त्री. प्रशंसा. स्तुति. वाहवाही अनुरोध१.
–न. प्रशुल्क (चुगी की दरें).
तारुण्य–न. तरुणाओी२. तारुण्य१. जवानी२. यौवन१. गदरपचीसी२.
तारू–पु. नौका२. जहाज१.
ताल–पु. ताल (संगीतमें). ताड (वृक्ष).ज्वार का पानी आनेवाली भूमि.
–स्त्री. मेंड. बाँध१.
तालामाला–पु. अनुकूलता२. तारतम्य१.
तालिमखाना–पु. कैलया. तालिमखाना
तालीम–स्त्री. व्यायाम१. व्यायामशाला२. शिक्षा (घोडे की). पूर्व प्रयोग (नाटक का).
–बाज–वि. मल्ल. पहेलवान.
–खाना–पु. व्यायामशाला१.
तालीस–पु. यूनी. बर्मी. बिर्मी. अेक औषधि.
तालुका–पु. तालुक.
ताव–पु. आँच२. ताव.१ आवेश१. तेहा१. तख्ता (कागज़ का). धीमी धूप२.
–मारणें–अुडाना. अघाना. चहनना. अफरना.
तावातावानें–क्रोधसे. चिल्लाकर.
तावडणें–क्रि. स. कडे कष्ट करवाना. दौडाना.
तावडी–स्त्री. चंगुल२. सिकंजा१.
तावडीत सांपडणें–चंगुलमें फँसना.
तावदान–न. ताबदान१. रोशनदान१
ताशा–पु. ताशा (बाजा).
ताशेरा–पु. फटकार२. बाढ (बंदूककी). घुडकी२. बसूलेसे निकली तोली.
तास–पु. अेक घण्टा. घडियाल. घण्ट. भारद्वाज (पंछी; नीले रंग का; शुभसूचक) हल से पडी लकीर२. बहाव लम्बी डाँड.
तासडपट्टी–स्त्री. फटकार. कडी आलोचना.
तासणें–अि. स. छीलना. तराशना. रंदा मारना. पूरी हजामत करना.
ताहनेला–वि. प्यासा.
ताळ–पु. ताल. मंजीरा. मेल.
–सोडणें–मर्यादा छोडना. धर्म बिगाडना.
ताळा–पु. मेल. जोड. अनुभव.
–पाहणें–तुलना करना.
ताळ्यावर येणें–होश आना. भान होना.
–आणणें–होश ठिकाने करना.
ताळेबंद–पु. चिट्ठा. पक्का लेखा.

ताळू–स्त्री. चाँद. तालु१.
तिकडील–वि. अुस ओर का. वहाँ का. अुनका (पतिका).
तिकडून–क्रि. वि. वहाँ से. अुनसे.
तिकडे–क्रि. वि. वहाँ. अुधर. अुस ओर
तिकीट–न. टिकट१. संयानपत्रक१. (रेलवका टिकट). अधिकारपत्र१.
तिकाटणें–न. } तिखटी२. टिकटी२.
तिकटी–स्त्री. }
तिकांडें–न. मृगनक्षत्र के तीन तारे.
तिकोनी–वि. तिखूँटा.
तिक्का–पु. तिग्गी (ताशमें).
तिखट–न. लाल मिर्च की बुकनी. हरी मिर्च की चटणी.
–वि. तीखा. गरम (स्वभावसे). पैना. तीक्ष्ण. चरपरा.
–मीठ लावून सांगणें–सौ जोड कर कहना.
तिखें–न. लोहसार१. फौलाद१. अिस्पात.
तिघअी–वि. तिपल्ला (मकान).
तिघे–वि. तीनों. तीन.
तिघांच्या तीन वाटा–मतभेदसे मनमुटाव बढना.
तिजवर–पु. तिहाजू.
तिजोरी–स्त्री. कोषागार. तिजोरी.
तिटकारा–पु. घृणा. अनादर. अचाह.
तिठा–पु. तीन मार्ग मिलने का स्थान.
तिडतिडणें–क्रि. अ. फटना. दरकना. चिढना.
तिडा } पु. अुलझन२. गाँठ२.
तिढा } मनमुटाव.

तिडीक–स्त्री. टीस. कसक. सनक. पीडा.
तितका–वि. अुतना.
तितपत–वि. अुतनीही मात्रामें.
तितिक्षा–स्त्री. सहिष्णुता. सहनशीलता.
तिथवर–क्रि. वि. वहाँतक. तबतक.
तिनीसांजा. } क्रि. वि. सभी साँझमें.
तिन्हीसांजा }
तिन्ही त्रिकाळ–क्रि. वि. सदा. सभी समय. तीनों बेर.
तिपदरी–वि. तिलडा.
तिपाअी–स्त्री. तिपाओ. चौघडिया.
तिपेडी–वि. तिलडी (वेणी).
तिप्पट–स्त्री. तिगुना.
तिंबणे–क्रि. अ. गूँधना. माँडना. सानना. कचूमर निकालना.
तिमजली–वि. तीन तल्ला.
तिय्यम–वि. तेला (खेलमें तीसरा). घटिया.
तिय्या–पु. तिग्गी२ (ताशमें).
तिवअी–स्त्री. तिपाअी.
तिवडा–पु. खलिहान के बीच में गाडा खम्भा. अेक ताल. तिलडा.
तिवंधा–पु. कअी गाँवों की सीमाअें जहाँ मिलती हों वह स्थान।
तिवस–पु. तिरिच्छ. निनसुना.
तिरकस } वि. टेढा. बाँका.
तिरका }
तिरबाकांडें–न. सरपता१.
तिरडी–स्त्री. अरथी. टिकटी.
–अुचलणें–निकालबाहर कर देना.
तिरंदाज–पु. धनुर्धारी. तीरंदाज.

तिरपगडा–पु. } पासे के खेलमें
तिरपगडें–न. } तीन दाने.
–वि. विचित्र. टेढामेढा.

तिरपा–वि. टेढा. बॉका. कटवाँ. औरेब (दर्जीका ब्योंतना).

तिरप्या दृष्टीनें पाहणें–कनखियाना.

तिरपीट–स्त्री. गडबडी. धांधली. घपला१.

–अुडणें– घपले में पडना.

तिरवा–वि. अैंचाताना. काना. भेंगा. टेढा.

तिरमिरी–स्त्री. घुमरी. चक्कर१. चकाचौंध.

तिरशिंगराव–पु. चिडचिडा व्यक्ति.

तिरसट–वि. चिडचिडा. दुःशील. सडियल. अकलखुरा.

तिरसंगी–स्त्री. सांझी.

तिरस्कार–पु. घृणा२. तिरस्कार.

तिरस्कारणें–क्रि. स. घिनाना. घृणा करना.

तिरस्थळी–स्त्री. व्यर्थका धक्का१. चंचलता.

तिरळा–दे. 'तिरवा'.

तिरीप–स्त्री. सेध (प्रकाशकी). लू.

तिरोळी–पु. अिकहरा गेंदा.

तिरकस–वि. औरेब. टेढा. वक्र.

तिऱ्हाअीत–वि. तटस्थ. अुदासीन. अनजान.
–पु. मध्यस्थ. पंच. तिसरैत

तिशी–स्त्री. तीस वर्ष की आयु.

तिष्ठत बसणें–राह देखते रहना. अटक जाना. प्रतीक्षा करते रहना.

तिसरा–वि. तीसरा.

–पाय–पु. अत्यंत अुत्साह. अेक टाँग खडा रहना.

–भाअू–पु. सजला भाअी.

तिसरेच–क्रि. वि. पख लगाना.

तिसावा–वि. तीसवाँ.

तिळपापड होणें–आग बबूला होना अंगारोपर लोटना.

तिळवण–स्त्री तिलवन. करेला. अंगारोपर लोटना.

ती–स्त्री. वह (सकेत से). पत्नी.

तीट–स्त्री. चखोडा१. डिठौना१. अंक१. काजल का टीका.

तीथ–स्त्री. तिथि.

–धरणें–ब्याह का महूरत पक्का करना.

–आहे तर भट नाहीं, भट आहे तर तीथ नाही–जब चने थे तब दाँत न थे, जब दाँत हुअे तो चने नही

तीन–वि. तीन.

–ताड अुडणें–(से)अुडना. बडी बडी बातें बनाना.

–तेरा नव बारा–हजार बहाने करना.

–दाराचे दाळन–न. सिदरी२. तिदरी२.

तीर–न. कूल१. किनारा१.
–पु. बाण. तीर. टेंक२. बल्ला.

–कमठा–पु. धनुष्य१. तीर–कमान१.

तीर्थ–न. चरणामृत१. पुण्यस्थान१. तीर्थ१.

–प्रसाद–पु. चरणामृत तथा प्रसादी१.

–यात्रा–स्त्री. तीर्थोंके दर्शन. तीर्थयात्रा.

—रूप— }
—स्वरूप— } पु. मातापिता. बडे बूढे.

तीव्र—वि. तीक्ष्ण. उग्र. प्रखर. पैना. चण्ड.

—होणे—गहराना

तीळ—पु. तिल.

—तीळ जीव तुटणे—कलेजा मसोस कर रहना जी टँगा रहना.

तिळकूट—न. तिल की सूखी चटनी.

तिळगूळ—पु. तिलकुट१ (गुड या शक्कर की बटी) शक्कर की चासणी चढाये तिल के काँटेदार दाने, जिसे मराठीमें 'हल्वा' कहते हैं (मकर संक्रांति के दिन ये प्रेम से बाँटे जाते हैं)

तिलप्राय—क्रि वि रंच भी. अल्प भी.

तिळवण—स्त्री. ब्याह की प्रथम मकर संक्रान्ति के दिन भेजी हुआी तिल-की बनी मिठाअियाँ (समधी अेक दूसरे के घर भेजते हैं).

तीक्ष्ण—वि. प्रखर. तीक्ष्ण. पैना. गँसीला. कटीला. चोखा.

तुकडा—पु. टुकडा किरिच. खण्ड. किर्च. कुरकुट खन (कपडे का) रोटी का टुकडा.

तुकडे षडणें——बहुत थक जाना.

तुकडे तुकडे होणे—खण्ड खण्ड हो जाना. फूट फैल जाना. कुरी कुरी होना.

—होणें—कटना. कट जाना.

तुकड्याची चोळी—स्त्री. खनके नौ टुकडे जोडकर बनायी चोली.

तुकतुकी—स्त्री. हरापन१. ताजापन१. चिकनाहट.

तुकविणे—क्रि. स. हिलाना. धुनना.

तुकाओी—स्त्री. तुळजापुरकी भवानी (शिवाजी महाराज की कुलदेवी)

तुकाराम—पु महाराष्ट्र के जनप्रिय सत कवि (सतरहवी सदीमें).

तुच्छ—वि क्षुद्र तुच्छ. अप्रतिष्ठित निस्सार व्यर्थ बुरा हेच हेय हलका ओछा. नगण्य.

—मानणे—अगूठेपर मारना घास न गिनना

तुझा—सर्व. तेरा तुम्हारा

तुटक—वि. असगत खण्डित. भग्न. अलग चिडचिडा.

तुटका—वि टूटा हुआ. कटा हुआ.

तुटके—फाटके—वि टूटा फूटा. अंगड-खगड.

तुटक्या कानाचा—वि. कनकटा

तुटणे—क्रि. अ टूटना. सूखना (गायका दूध). घटना. खण्डित होना बद होना.

तुटून पडणे—टूट पडना गाली-गलोज करना.

तुटपुजा—वि अधूरा टुटपूंजिया.

तुटवडा—पु. कमी२ न्यूनता२. घाटा.

तुडतुडणे—क्रि अ तुडतुड आवाज से फटना

तुडवणे }
तुडविणे } क्रि. स रूँदना. कुचलना. पैरों से दबाना. कचूमर. निकालना

तुडुंब—क्रि. वि लबालब. परिपूर्ण भरपूर

–भरणें–अटना.
तुणणें–क्रि. स. रफू करना.
तुणतुणें–न. भाँडों का अिकतारा वाद्य (तुअीं तुअी आवाज निकलता है. यह सलाओी से बजाया जाता है).
–वाजविणें–अुकटना. अपनाही राग अलापना.
तुतारी–स्त्री. तुरही.
तुती–स्त्री. शहतूत१ (पेड और फल).
तुपकडी–स्त्री. गंगेरन१.
तुफान–न. आँधी२. अंधड१. तूफान१.
तुबडी–स्त्री. सींगी. तुबेका बनाया बाजा. तुँबरी. खप्पर१.
–भरणें–गहरा हाथ मारना (धनपर). अफर कर खाना.
–लावणें–सींगी लगाना.
तुबळ–वि. जोरदार. आवेशके साथ.
–युद्ध–न. घमासान१ (लडाओी).
तुबा–पु. लकडी की तुबी. बेंट बिठाने की जगह. तुम्बा. गूमा (सर्पविषहारिणी औषधि) बांध
तुमचा–सर्व. तुम्हारा. आपका.
–तो–वह जो. वह.
तुमान–स्त्री. सुथना. पायजामा.
तुम्ही–सर्व. तुम. आप.
तुरट–वि. कसैला.
तुरटी–स्त्री. फिटकरी
तुरतुर–क्रि. वि. पास पास डग भरते हुअे जल्दी जल्दी से (चलना). फुदकते हुअे.
तुरपणी–स्त्री. तुरपन१ (सीनेका अेक ढंग).
तुरळक–क्रि. वि. कहीं कही. क्वचित्. बीच बीचमें.
तुरा–पु. कलंगी२ तुर्रा. झब्बा. गुच्छा. लावनी (छंद). गानेका अेक ढंग.
तुराठी–स्त्री. अरहर के डण्ठल (छप्पर छानेके काम में अुपयुक्त)
तुरुंग–पु. बंदीगृह, कारागार. जेल.
तुरुतुरु–दे. तुरतुर.
तुलक–पु. रुअी.
तुलना–स्त्री. बराबरी. तुलना. समता. तुल्यता
तुला–स्त्री. तराजू१. तौल. तुलाराशि (ज्योतिष)
तुषार–पु. फुही२. किनवानी२. सीकर१.
–पात–पु. ओले पडना.
तुसडा–वि. क्रोधी. अुद्दाम. चिडचिडा.
तुळअी–स्त्री. बल्ला१. बडेर१. कडी२. धरन१.
तुळतुळीत–वि. चमकदार. चिकना.
तुळस } स्त्री. तुलसी (पेड और पत्ते)
तुळशी }
तुळशीपत्र कानांत घालून बसणें–कान में रुअी (तेल) डाल बैठना.
–ठेवणें–अपना हक छोड देना
– –(हलवायाच्या घरावर)–पराये माल पर मौज करना. संत का माल हिरदा निर्दयी.
–विवाह–पु. कार्तिक सुदि १२ को श्रीविष्णु की मूर्ति से तुलसी के पेड का व्याह.
–वृंदावन–न. तुलसी के पौधे के लिअे बनाया ढंगदार चबूतरा१.

तूं—सर्व. तू. तुम.
तूट—स्त्री. घाटा१. कमी२.
—पडणें—घटना.
तूप—न. घी१. घृत१. घिरत१. घिअु१.
तूर—स्त्री. अरहर. तूर. तूपरी. रहरी. दोनों ओर नुकीली कील.
तूर्त—क्रि. वि. अभी. अिस समय. तुरन्त.
तूस—न. भूसी२.
तृण—न. घास. तिनका.
—युक्त—वि. घसीला.
तृप्त करणें—अघवाना.
—होणें—अघाना.
ते—सर्व. वे.
तें—सर्व. (न) वह.
तेंच—सर्व. वही.
—तेंच बोलणें—चबे को चबाना.
तेज—न. प्रकाश१. कांति२. चमक२. प्रभाव१. आभा२. दीप्ति२. ओप२. वीर्य१. पराक्रम१.
तेजस्वी—वि. कान्तियुक्त. अुज्वल. सजीला. प्रभावपूर्ण. कौल का पक्का.
तेजोभंग करणें—(की) रेड मारना. अवमानित करना.
तेजाब—पु. तेजाब.
तेजी—स्त्री. बढाव१. अुत्कर्ष१. तेजी२.
तेड—न. सफेद२. निसोथ२. पेनिला (श्वेत).
तेढ—स्त्री. मनमुटाव१. जिच२. गाँठ२.
तेथील—वि. वहाँ का.
तेथें—क्रि वि. वहाँ. अुधर.
तेर—स्त्री. खेत में तीसरी बार हल जोताअी..
तेरडा—पु. तेरडा.
तेरड्याचा रंग तीन दिवस—दो दिन की तडक भडक, फिर मामला ठंढा.
तेरवां—क्रि. वि. तरसों. अतरसों.
तेरावा—पु. } तेरही२.
तेरावे—न. }
—वि. तेरहवां.
तेरीज—स्त्री. } हिसाबका चिठ्ठा.
—न. }
तेरी मेरीवर येणें—हमरी तुमरी करना
तेल—न. तेल.
—लावून ठेवणें (पाठीस)—(की) बन आना.
—कट—वि. चीकट.
तेलफळ—न. ब्याहके पहले, वर से कन्याको भेजी हुअी साडी, मिठाअी आदि.
तेलियाकंद—पु. तैलकंद..
तेली—पु. तेली. अेक मछली२.
तेल्या—वि. तेलिया (रंग). पौधोंका अेक रोग.
—देवदार—पु. तेलिया देवदार.
तेवढा—वि. अुतना.
तेवणें—क्रि. अ. जलना. जलते रहना.
तेव्हा—क्रि. वि. तब. सो.
तैलबुद्धि—वि. बहुत बुद्धिमान्. पैनी-बुद्धि का.
तो—सर्व. वह.
—तेवढा—बस, वही.
तों—क्रि. वि. त्यों. तभी.
तोकडा— } वि. अधूरा. अल्प. अूंचा.
तोटका } (कपडा).

तोटा–पु. हानि घाटा. ज्वार का डण्ठल. टोटा.

तोटी–स्त्री. टोटी.

तोड–स्त्री. अुपाय१. युक्ति. सूझ. जोड२. अेक ओर से सजाया पत्थर तोड (कुश्ती मे).
दूसरेकी गोटी पहलेसे निश्चित रीतिसे मारना (चौपडमें).

तोडीचा–वि सानी.

तोडीस तोड–दॉव पर दॉव.

तोंड–न मुँह१. मुख१. चेहरा१. किसी वस्तुका सामने का हिस्सा१. द्वार१. प्रारंभ१ (चर्चाका).

–आटोपणे } मुँह सँभालना.
–आवरणे } मुँहमें लगाम देना.

–आणणें–'आट्यापाट्या' के खेलमें आखरी पालसे लौट आना.

–आवट करणे–मुँह लटकाना.

–अुतरणे–मुँह अुतर जाना मुँहपर हवाअियाँ अुडना.

–अुष्टे करणे–मुँह जुठारना.

–ओळख–मुँह मुलाहिजा.

–करून बोलणें–निर्लज्ज बनकर बात करना

–काळें करणे–मुँह काला करना.

–गोड करणें– मुँह मीठा करना. घूँस देना.

–गोरे मोरे करणें–मुँह फक होना. मुँह बुरा बनाना.

–घशी पडणें–औंधे मुँह गिरना. मुँह की खाना.

–घालणें–बीच में बोल अुठना.

–चुकविणें–खिचा रहना. मुँह छिपाना.जी चुराना.कोना आँकना

तोंड चा–वि. जबानी. मौखिक.

–घास काढून घेणे–बना बनाया खेल बिगाडना.

तोंडचुकार–वि. कामचोर.

तोंडचे पाणी पळणे–मुँह सफेद होना मुँहसे भाप न निकलना.

तोंड टाकून बोलणे–मुँह फाडकर कहना मुँह खराब करना.

–दाबणें–घूँस देकर चुप करना.

–दिसणें–बोलनेवाले को दोष लगना

–देणे–डटकर सामना करना. धूम जाना (खेलमे). समुहाना

–देखले–मुँह देखेका

–धुवून येणे–मुँह धो रखना.

–पडणें–भिडन्त होना.

–पसरणें } हाथ फैलाना.
–वेगाडणें }

–पाटिलकी–स्त्री. सदेसन खेती

–पाठ–वि. कंठस्थ कठाग्र.

–पाडणें–मार्ग निकालना.

–पालट–पु. खाने मे बदल

–पाहणें–मुँह ताकना.

–पाहा !–अपना मुँह तो देखो

–पुज्या–वि. गावघप्पी. चापलूस.

–फिरणें–स्वाद खराब होना. मुँह बिगडना.

–फिरविणें–मुँह फेरना. मुँह फेर लेना

–फुटणें–मुँह फट जाना (ठण्ढ से) थुक्का फजीहत होना.

–बंद करणें–चुप रहना. घूँस देकर चुप करना.

तोंड बांधून बुक्क्यांचा मार — बलवान के बिस बिसे, मारे और रोने न दे.
—बाहेर काढणें—मुंह दिखाना.
—भर—क्रि. वि. मुंहभर के.
—मिळवणी—स्त्री. संतुलन१. आय व्यय बराबर करना.
तोंडवळा—पु. चेहरा.
तोंड येणें—मुंह आना.
—लागणें—मुठभेड होना.
—वाओट करणें—मुंह बिगाडना.
—वाकडे होणें—मुंह लटकना.
—वाजविणें—बकबक करना.
—वासणें—मुंह बाना
—सुख घेणें—फटकारना.
—सुटणें—मुंह खुल जाना.
—सोडणें—मुंहमें लगाम न होना.
तोंडाचा जड—वि. चबा चबा कर बातें करनेवाला.
—पट्टा सुटणें—मुंह चलाना.
तोंडाची वाफ दवडणें—व्यर्थ की बातें करना. अुडना.
तोंडाचें बोळकें होणें—सब दांत गिर जाना. पोपलाना.
तोंडांत—देणें—थप्पड जमाना.
—मारणें—चपतियाना.
—बोट घालणें—दातों तलें अुगुली दबाना. अचरज में आना.
—भडकावणें—मुंहपर थप्पड मारना. मुंह सुजाना.
—मारून घेणें—कान पकडना.
—शोण घालणें—मुंहपर थूकना.

तोंडांतून ब्र काढणें—चूं करना.
तोंडाला काळोखी फांसणें—मुंहमें कालिख लगाना.
—पाणी सुटणें—मुंह से लार टपकना.
—पानें पुसणें—हरा बाग दिखाना.
तोंडावर गोड बोलणें—मुंहदेखी बात करना.
तोंडावर तुकडा टाकणें—मुंहपर फेंकना
—थुकणें—मुंहपर थूकना.
—नक्षत्र पडणें—सदा गंदी बातें करना.
तोंडास खीळ घालणें—मुंह सीना.
—तोंड देणें—मुंहामुंही होना.
—तोंड न दिसणें—मुंह अंधेरे. हाथ को हाथ न सूझना.
—येओल तें बोलणें—बकबक करना. अटपटांग बोलना.
तोंडीं देणें—पु. मुखिया बनाना (मार खाने को).
—लागणें—(से) बातें (कौन) करना
—लावणें—न. सालन१.
तोंडें वेडीवाकडीं करणें—मुंह चिढाना मुंह बिचकाना.
तोंडाळ—वि. झगडालू.
तोडगा—पु. टोटका. टोना.
तोडणें—क्रि. स काटना. गंजना. तोडना. छोड देना. बंद करना. मिटाना.
तोडमोड करणें—करकाना. मरोडना. तोडना.
तोंडलें—न. कुंदरू १. कंदूरी २. गुल-काख (मीठी).

तोडा–पु. टुकडा. तोडने की क्रिया. गिने सिक्कों की थैली. तोडा. पैर का. गहना.

–टाकणें–आला बनाने की जगह छोडना (राज के काम में).

तोतया–पु. हूबहू स्वांग बनानेवाला ठग. किसी के स्थान में अपना अधिकार दिखानेवाला. पाखण्डी

तोतरा–वि. हकला. रुक रुककर बोलनेवाला.

तोंपर्यंत–क्रि. वि. तबतक.

तोफ–स्त्री. तोप. हयनाल (गाडीपर होनेवाली). कडकनाल (चौडे मुँह की) गरनाल.

–डागणारा } पु. तोपची. गोलचला.
–जी.

तोफेच्या तोंडी देणें–तोपसे अुडा देना शहीद बनाना.

तोबरा–पु.तोबडा. थैला (डाकिये का).

तोबऱ्याला पुढें, लगामास पाठीमागें–खाने को हम, लडने को हमारा भाअी.

तोबा–पु. धोती में अैठन देकर बनाया कोडा. अत्यंत भीड२.

तोरडी–स्त्री. पायल. नूपुर१.

तोरण–न. दरवाजे की चौखट की आडी दाब२. बंदनवार१. तोरण. अेक कँटीला पौधा.

तोरा–पु. अभिमान. घमण्ड.

तोल–पु. तौल२. झुकाव. वजन समानता२. सम्मान.

–संभाळणें–स्थिर रहना.

तोलणें–क्रि. स. तोलना. जाँचना. कूतना. क्षमता होना. तुलना करना.

–क्रि. अ. झुक जाना.

तोंवर–क्रि. वि. तबतक.

तोवर–पु. अंकुर. कल्ला.

तोशोस–स्त्री. अुपद्रव१. हानि२. घाटा१.

तोहमत–स्त्री. झूठा आरोप १. भाग्य की मार.

तोळा–पु. तोला.

–मासा–पु. नाजुक (स्वास्थ्य).

त्या–सर्व अुस. वे (स्त्रियाँ).

–नतर–क्रि वि. अनतर. अुसके बाद. आगे चलकर.

त्याग–पु. त्याग. दान.

–पत्र–न. त्यागपत्र१. अिस्तीफा१.

त्याज्य–वि. फेंकने योग्य. छोडने के योग्य. त्याज्य.

त्रयस्थ–वि. तटस्थ. अनजान.

त्रस्त होणें–अूबना. तंग आना. हैरान होना.

त्रांगडें–न. झमेला१.

त्रागा–पु. क्रोधमें अपनाही सिर पीटना.

त्राटिका–स्त्री. अेक राक्षसी. कर्कशा.

त्राण–न. आधार१. दम१. जोर१.

त्रास–पु. अुपद्रव. कष्ट. हैरानी२. साँसत२. पीडा२. आफत२. त्रास

त्रासणें–क्रि. अ. अूबना. अुकताना. तंग आना. हुलिया बिगडना.

त्रास देणें–क्रि. छेडना. सताना. चंगना.

त्रासिक–वि. चिडचिडा. क्रोधी.

त्रिकाळ–पु. तीनों समय.
त्रिकूट–न. तीनों का गुट१.
त्रिकोण–पु. त्रिभुज. त्रिकोण बजाने की लोहे की तिकोनिया
–मिती–स्त्री. त्रिकोणमिति.
त्रिकोणी काच–स्त्री. } ककच आयत.
–भिग–न. } छेदित घनक्षेत्र.
त्रिखंड–न. तीनों लोक. हर जगह.
त्रिदंडी–पु. वह संन्यासी जो फिरसे गृहस्थ बन सके.
त्रिपंखी–स्त्री. त्रिपुखी.
त्रिफळा–पु. त्रिफला२.
त्रिवळी–स्त्री. पेट पर पडनेवाले तीन बल.
त्रिशंकु–पु. घर का न घाट का.
त्रुटी–स्त्री. कुछ क्षण१. चुटकी. कमी. भूल. त्रुटि.
त्रेधा–स्त्री. दौडधूप१ घपला१. गडबडी. फजीहत
त्रेपन्न–वि तिरपन. ५३
–टिकलीचा–वि. बदमाश पाजी
त्रेसष्ट–वि ६३. तिरसठ
त्र्याण्णव–वि. तिरानबे. ९३
त्र्याहात्तर–वि ७३. तिहत्तर.
त्वचा–स्त्री. चमडी. खाल. त्वचा
त्वपुरा–पु. चिल्ला अुठना.
त्वरा–स्त्री. जल्दी. अुतावली. त्वरा.
त्वष्टा कासार–पु. ठठेरों की जाति का अुपभेद.
त्वेष–पु तेहा. क्रोध. आवेश.

थ

थकणें–क्रि. अ. थकना. शिथिल होना. बूढा होना. वादा चूकना.
थकवा–पु. थकावट२. शिथिलता२.
थक्क– वि. चकित. विस्मित.
थट्टा–स्त्री. हँसी. मश्करी. विनोद१. चहचहा१. हास परिहास१. व्यंग१. उपहास१.
थट्टेखोर–वि. विनोदप्रिय. हँसोड.
थट्टेवारी नेणें–हँसीमें लेना. मजाक में लेना.
थड–स्त्री. किनारा१. तीर१. समाप्ति२. अंत१. दून२.
थंड–वि. ठण्डा. शीतल. सर्द. सुस्त. शांत.
–करणें–सिराना.
–होणें–समाप्त होना. मरना.
–गार–वि. बहुत ठण्डा. सतोषी. मरा हुआ.
–वेळ–स्त्री. सबेरे तथा शाम का समय.
थंडाओ–स्त्री. शीतलता. ठढाओ.
थंडा फराळ–पु. केवल पानी पीकर रह जाना.
थंडावणें–क्रि. अ. शात होना. सुस्ताना.
थंडावा–पु. ठंढक२. आराम.
थडकणें–क्रि. अ. आ धमकना. पटका जाना.
थडगें–न. कब्र२.
थडथडणें–क्रि. अ. थरथराना
–न. थरथराहट२. हलाहलाहट२.
थडी–दे. थड. थप्पी२.

थंडी–स्त्री. ठण्ड. सर्दी. शीत१. जाडा१. जुकाम१. गलन१.
–ताप–पु. शीतज्वर१.हलहलिया१.
–येणें–अंगसिहरी कँपकँपी२.

थपडाक, थप्पड–स्त्री. थप्पड. चपत.
–मारणे–हाथ अुठाना. घूँसा तानना. चहेटना.

थपथप–, थबथबोत–, थपथपोत–क्रि वि. भीनी वस्तुसे पानी की बूँदे टपकने की आवाज. –वि. चपचपा.

थबकट–वि. चपटा. बैठा हुआ.

थबकणें–क्रि. अ. ठिठकना. रुक जाना. थमना.

थबथबणे–क्रि. अ. टपकना. चूना. चपचपाना.

थयथयाट–पु. हाथ पैर पटकने की क्रिया (क्रोधसे या नाचने में).

थर–पु. स्तर. परत२. पुज. समूह.

थरकणें–क्रि. अ. थिरकना. थरथराना.

थरकांप–पु. थर्राहट२. कँपकँपी२. सिहरन२. सिहरी२.

थरथरा–क्रि. वि. डरसे काँपता हुआ. थर्राहट से. थरथर.

थरथरणें–क्रि. अ. सिहरना. थरथराना. थरकना. हहराना.

थरथराट–पु. थरथराहट२. कँपकँपी२.

थरारणे–क्रि. अ. थरथराना.

थरास जाणें–, –येणें–हद तक पहुँचना. यहाँतक बढ जाना.

थल–स्त्री. खेत की अुपज में हिस्सा. –पु. स्थान.

थलथलां–, थलथलीत–क्रि. वि. थलथल (मोटाअी के कारण हिलता हुआ).

थवा–पु. झुण्ड. जत्था. जमाव.

थाग–पु. सुराग१. पता१. थाह२. गहराअी२.
–पाहणें–सागर की गहराअी नापना.
–पत्ता–पु. कुछ भी पता.

थाट–, –माट–पु. सिंगार. सजधज१. सजावट२ ठाठबाट१. तडक भडक२. ठाठ१. समूह१. किसी राग के सुरो की रचना.

थाटणे–क्रि. स. सजाना. लगाना (दूकान). सिद्ध होना (सेना का).

थाडकन–क्रि. वि. (टकराने की आवाज) धडामसे.

थातुरमातूर–क्रि. वि. किसी तरह बनाया हुआ. लचर. जैसे तैसे.

थान–न. थान (कपडे का). स्थान १. ठिकाना. स्तन१. थन (जानवरके)
–देणे–बच्चे को आचल देना.

थाप–स्त्री. थप्पड. थपकी. थपेडा१. छपाका१ (तैरते समय). कान का बाहरी हिस्सा१
–ठोकणें–गप्प मारना. अुडना (किसीसे).
–मारणें–गप हाँकना. बढ बढकर बातें करना. बातें गढना.

थापट–स्त्री. थप्पड. चपत.
–अुगारणें–हाथ अुठाना.

थापटणें–क्रि. स. चपतियाना. थपकन. ताल ठोकना.
–न. कुम्हार की थापी. करनी (थवओकी).अुस्तरा पैना करनेका चमडे का टुकडा.

थापटी–स्त्री. थप्पड. चपत. कंडा१. छिमटी. मुगरी (राज की गिलावा ठोकने की). थापी. (लकडी की, कुम्हार की).

थापणें–क्रि. स. पाथना. सहलाना. खडा करना.

थापाथापी } स्त्री. गपडचौथ
थापेबाजी } गप हाँकना.

थापी–स्त्री. थापी. मुगरी. करनी. थप्पी. अुपला१.

थांबणें–क्रि. अ. थमना. रुक जाना. स्थगित होना.

थांबविणे–क्रि. स. रोकना. स्थगित करना.

थारा–पु. आधार आसरा. वसेरा. स्थान.

थारेपालट–पु. स्थानांतर. जगह बदलना. हेरफेर.

थारोळे–न. थाला१ (जिसमे चरसे का पानी पडता है).गाड२. गढा (आग के लिअे).गन्नेका रस अुबालने के चूल्हे का मुंह. कुण्ड१.

थालीपीठ–न. सतनजा के आटेकी नमकीन रोटी.

थाळा–पु. बडी थाली. ब्याहमें गहनो से भरा थाल.
–बसणें–अच्छी फसल होना.
–वाजणें–दिवाला निकलना.

थिगळ–न. } थेगली२. पैवंद१.
थिगळी–स्त्री. }

थिजणें–क्रि. अ. जमना (ठण्डसे). अुलट जाना (आँखें). विस्मित होना. भौचका होना.

थिजविणें–क्रि. स. जमाना. रोक रखना (पूँजी).

थिर–अव्य. बकरियो को भगाने की आवाज.

थिरकणें–क्रि अ. फुदकना. थिरकना. ठुमक कर नाचना.

थिल्लर–न. तलैया१.
–वि. अुथली (बुद्धिवाला). सुस्त. चुहलबाज.

थु:–अव्य. धत्. धिक्कार! थुडी.

थुअीथुअी–क्रि वि. रिमझिम. हल्की फुहियों का (फव्वारा).

थुकणें–क्रि. अ. थूकना. अुगलना.

थुका–पु. } थूक२. पीक२. अुगाल२.
थुकी–स्त्री. } खखार१.
–चाटणें–अपनी बात को लौटा लेना.
–झेलणें–चापलूसी करना. हाँ जी हाँ जी करना.

थू–स्त्री. थूकने की आवाज.

थेट–वि. ठेठ.
–क्रि. वि. सीधे. हूबहू.

थेंब–पु. बूंद२. सीकर१. कण (पानी का) बिंदु. कतरा. फुही२.

थेंबें थेंबें तळे सांचे–फुही फुही तालाब भरता है।

थेरडा–वि. बूढा. बुढवा. घाघ.

थेलू–पु. धूप. पदम. सुर्गी.
थै थै–क्रि. वि. नाचनेको आवाज.
थैमान–पु. कुहराम. बच्चे का रोना पीटना.
थैला–पु. बोरी१. थैला१. झोला१.
थोट–वि. अुजड्ड. अनाडी.
थोटा–वि. ठूँठा. हृथकटा.
–पिंपळ–पु. सडा. आवारा.
थोटुक–न. बहुत छोटा हिस्सा१.खूंट१.
थोडा } वि. थोडा. अल्प. जरासा.
थोडें } चद. बहुत कम.
थोडक्यांत–क्रि. वि. थोडेमें. थोडी देरमें.
–प्रसन्न–औदर.
थोडाच–वि. बिरले. शायद ही.
थोडका–वि. थोडासा.
थोडें थोडें–क्रि. वि. अल्प मात्रामें. कुछ कुछ.
थोडा फार } वि. कुछ तो. कुछ कुछ.
–बहुत } कतिपय.
–थोडका नाही–कम नहीं, लगभग.
थोतरी–स्त्री. गाल१. थोबडा१.
थोतांड–न. ढकोसला१. दिखावा१. पाखण्ड१.
थोपटणें–क्रि. स. सहलाना. थपकना. फुसलाना.
थोबाड–न. थोबडा१. थूथन१.
–फोडणें } चपतियाना. मुँह
–रंगविणें } लाल करना.
थोर–वि. श्रेष्ठ. महान्. पूज्य. मोटा. असीम.
–स्त्री. थूहर१.
–अिंद्रावण–स्त्री. बडी अिंद्रफला बडी अिंद्रायण.
–करज–स्त्री. करजी. अरारी. बडा करज१.
–कसअी–स्त्री. कांस१.
–काटे शेवती–स्त्री. बडा शेवती गुलाब.
–खेतकावळी–स्त्री. कौआठोडी कौआटोटी.
–गेळ–न. बडा मैनफल१.
–घेवडा–पु. सेम२. सेबी२.
–चुका–पु. चूका.
–चुच–स्त्री. चंचु. चेवुना (साग).
–दर्भ–पु. बडा दाभ.
–दाती–स्त्री. बडी दंती. मुगलाअी अरंड१.
–देवनळ–पु. बडा नरसल. नरकुल.
–ला–वि. बडा (आयु में).
–ली पत्री–स्त्री. जावित्री.
– – पहाट–स्त्री. रातके तीन बजेसे सूर्योदक तक का समय
–लोक–पु. अधिकारी.
–सोनुली–स्त्री. सातला (पौधा).
–हरणवेल–स्त्री. बडी जीवंती.
थोराड–वि. हट्टाकट्टा. अुम्रमें बडा.
थोरी–वि. बडप्पन१. श्रेष्ठता२.

द

दअूत–स्त्री. दावात. मसिपात्र१.
दखल–पु. प्रवेश. हस्तक्षेप. स्मृति२.
–वि. ज्ञात. परिचित.
–गिरी–स्त्री. अुल्लेख. जानकारी. हस्तक्षेप१.

दंग—पु. कागज बनाने में चीथडे कूटने की ढेकुली२.
—वि. दग. निमग्न. विस्मित.
दगड—पु. पत्थर. शिला२. सिल्ली (धार रखने की). चट्टान१. मंद-बुद्धि. बुद्दू.
—अन् धोंडे—फुटकर बातें.
दगडफूल—न. पत्थर फूल. छलीरा.
दगडा खाली हात सांपडणे—पत्थर तले हाथ आना या दबना.
—खालून हात काढून घेणें—पत्थर तले से हाथ निकालना. मुसीबत से छूटना.
दगडाची छाती—स्त्री. निर्भीकता. निडरता.
—ची साल काढणें—पत्थर पर दूब जमाना.
—पेक्षां वीट मऊ—नाही करनेसे कुछ करनी ही नीकी.
दगडावरची रेघ—स्त्री. काले पत्थरपर निशान१. वज्र के समान दृढ बात.
—स पाझर फुटणे—पत्थर पसीजना.
दगडी—स्त्री. पथरी. स्त्रियो की छाती-पर होनेवाली गाँठ. कुंडी. कठौता१.
—कोळसा—पु. पत्थर का कोयला.
—खल—पु. चट्टू.
—चौथ—स्त्री गणेश चतुर्थी. (अिस दिन रातमें चाँद देखने से चोरी का आरोप न लगे अिस से दूसरों के छप्प-ों पर पत्थर फेंके जाते हैं। अिससे दगडी = पत्थर की चौथ = चतुर्थी)
दगदग—स्त्री. कडा परिश्रम१. झंझट१. अुठाबैठी१.
दंगल—स्त्री. भीड. मारपीट. धींगा-धींगी. चिल्लाहट.
दगा—पु. विश्वासघात. ठगी२ दगा. छल. धोखा.
—देणें—धोखा देना
—फटका—पु. छलकपट. धोखा.
दंगा—पु. दगा. अुपद्रव. कोलाहल. कहर. हुल्लड२.
दगावणे—क्रि. अ. मरना (रोग या अपघात से).
दग्ध—वि. जला हुआ. जला भुना दूषित.
दचकट—स्त्री } धक्का१ (डर से).
दचका—पु. } भडक२.
दचकणे—क्रि. अ. चौंकना. भडकना. चहुँकना.
दचकला—क्रि. चौंका. भडका.
—पु. गोरू के आगे के अेक तथा पीछेके अेक पाँव मे बंधी रस्सी
दचकविणें—क्रि. स. चमकाना. भडकाना.
दटावणी—स्त्री. घुडकी. डाँट.
दटावणे } क्रि. स. डाँटना. घुडकना.
दटाविणें } हौकना.
दट्टया—पु. डट्टा. काग. डाँट२. धमकी२.
दंड—पु. दण्ड. डाँड. अर्थदण्ड. लाठी. डण्डा. भुजा२. बाँह२. मेंड२. (बागमे). सीधी सिलाअी (दो टुकडों को जोडने के लिअे). लम्बाअीका अेक नाप—अेक हजार दण्ड (अेक मील). डण्ड (व्यायाम). रीढ२. अेक घडी (२४ मिनट).

—थोपटणें—ताल ठोकना.
—देणें—खबर लेना.
—भरणें—अर्थदण्ड चुकाना.
दंडक—पु. रीति२ पद्धति२. बर्ताव का ढंग.
दंडायमान—वि. डण्डे के समान सीधा, आडा फैला हुआ.
दडणें—क्रि. अ. छिपना. लुकना.
दंडणें—क्रि. स. दण्ड देना.
दंडी—पु. संन्यासी.
—स्त्री. आधी बाँहोंवाली चोली.
दंडुका—पु. लठ. सिपाहीका डण्डा.
दंडुकेशाही—स्त्री. अत्याचार. अत्याचारी शासन१.
दंडुक्या—वि. डण्डे के बलपर काम करानेवाला. अुद्दण्ड.
दंडेली—स्त्री. धींगाधींगी. अन्याय१. जबरदस्ती.
दंडनीति—स्त्री. दण्डविधान. व्यवहार-शास्त्र.
दडदड—, दडदडां— } क्रि. वि. दनादन.
दंडवत्—पु. दंडवत् प्रणाम.
दंडफुगडी—स्त्री. अेक दूसरे की बाँहें पकडकर फुदकना (लडकियों का खेल).
दंडसरी—स्त्री. सिंचाअी के लिअे बनायी नाली (बागमें).
दडपण—न. दबाव१. भार१. बल१.
दडपणें—क्रि. स. दबाना. दबोचना आटना. अत्याचार करना. छुपाना (अपराध). घुसेडना.

दडपशाही—स्त्री. अन्यायपूर्ण शासन१ जबरदस्ती. अत्याचारी शासन१
दडपश्चमे—क्रि. वि. गप हाँकना (समयपर अटकलपच्चू अुत्तर देना)
दडपादडपी—स्त्री. धींगाधींगी. अंधेर नगरी.
दडप्या—पु स्वाती नक्षत्र की बारिशें२. समय की सूझसे काम लेनेवाला. व्यक्ति.
दडपून जेवणें—अफर कर खाना.
—निजणें—बहुत ओढने लेकर सोना.
—देणें—घुसेडना.
—भरणें—ठूँस ठूँस कर भरना.
दडविणें—क्रि. स. छिपाना.
दडस—वि. ठोस. दृढ. मजबूत.
दडा—पु. डट्टा. मैल का डट्टा (काम, नाकमें). छिपनेवाला.
दंडा—पु. पहाडकी सूँड (अुतार का अुठा हुआ तंग भाग). डण्डा.
दडी—स्त्री. डुबकी (छिपने के लिअे).
दणकट—, दणगट— } वि. हट्टाकट्टा. मोटा झोटा. दृढ. ठोस.
दणकन—, दणदणा— } क्रि. वि. दनादन.
दणका—पु. धमाका. घूँसा. ठाठ (समारोह का).
दणाणणें—क्रि. अ. दनदनाना. डर जाना.
दणादण—क्रि. वि. दनादन. धमाके के साथ.
दंत—पु. दाँत.
—कथा—स्त्री. किंवदन्ती. जनश्रुती. अुडती खबर. अफवाह.

–धावन–न. दाँत साफ करना.
–मंजन–न. दाँत साफ करने की बुकनी.
दंताळे–न. कचिया१. दाँती२.
दंताळ्या–वि खगहा. दँतैल. बडदन्ता. हबिला.
दंती–पु. हाथी.
–स्त्री. कधी. जैपाल१.
दतुर–वि. दन्दानेदार(समुद्र तट आदि). दँतैल.
दत्त–पु. त्रिमूर्तिका अवतार. दत्तात्रेय. भाग्य से प्राप्त वस्तु.
–वि. दिया हुआ.
–जयती–स्त्री. अगहन की पुनम. (दत्त की वर्षगाँठ).
–म्हणन अुभे राहणे–अेकाअेक आ धमकना.
दत्तक–पु. दत्तक(पुत्र). गोद लिया-हुआ पुत्र.
दत्तविधान–न. गोद लेने का संस्कार
ददात–स्त्री. कमी. अडचन.
दपती–स्त्री. दपति१. दपती१.
दप्तर–न. बस्ता१. अुल्लेख. पुस्त१. थैली२(पुस्तको की)
दवडगा–पु. कामो को भीड. बहुत लोगो की आवाजाही२.
दबणें–क्रि. अ. चँपना. दवना. झुकना
दबदबा–पु. धाक२. आदर. बडप्पन. अधिकार.
दबा धरून वसणें–घात में रहना. घात ताकना.
दंभ–पु. ढोंग. दम्भ. पाखण्ड.

दम–पु. संयम. सहनशीलता२. साँस२. दम. हाँफनेकी क्रिया. हाँफा. घमण्ड. क्षण. निश्चय. धीरज. साँस रोकने की शक्ति. कश. खिचाव.
–अुखडणे–साँस टूटना. दम अुखाडना
–कोडणे–दम अटकना.
–खाणे– } सुस्ताना. कुछ देर
–घेणे– } आराम करना. दम खाना
–छाटणे–दम पचना. दम घुटना
–देणे–घुडकना डाँटना. हैरान करना.
–धरणे–रुक जाना. राह देखना दम मारना.
–भरणे–धमकाना. डाँटना.
–मारणे–दम लगाना. दम मारना.
–लागणें–हाँफना साँस फूलना साँस चढना.
दमछक्को– } स्त्री. दम पचाने का
दमछाट– } अभ्यास.
–दाटी–स्त्री. डाँट डपट. चखाचखी
दमदार–वि. नमी लिये हुअे(भूमि). हरा. कच्चा. धीरे धीरे जलनेवाला. दमदार. जानदार. मजबूत.
दमडी–स्त्री. अेक पैसे का चौथा भाग. दमडा१.
दमणे–क्रि. अ. थकना. तग आना. शिथिल होना.
दमविणे–क्रि. स. थकाना. जीतना (विकार).
दमा–पु. साँस का रोग. श्वासरोग.
दमेकरी–वि. साँस का रोगी.
दमान } न. पाल का रस्सा. पाल
दमाण } का पिछला हिस्सा.

दया–स्त्री. दया. करुणा. तरस. अनुकंपा. कृपा.

–माया–स्त्री. दया. करुणा.

दयाळू–वि. दयालु, कृपालु.

दर–पु. दर२. मूल्य. डर. शंख. –क्रि. वि. हरअेक. प्रत्येक.

–महा–हर महीने. महावार

दरखास्त–स्त्री. आवेदन१. अर्जी.

दरड–स्त्री. कगार. अूंचा किनारा१. खडो ढलान.

दरडाविणें–क्रि. स. धमकाना. डाँटना.

दरदरून–क्रि वि. बहुत जोरसे. बदन भरमें (पसोना).

दरबार–पु. राजसभा. दरबार

दरवडा–पु. डाका. डकैतो२.

दरवडेखोर–वि. लुटेरा. डाकू.

दरवळ–पु. महक२. महकान२. गमक२.

दरवळगें–क्रि. अ. महकना. गमकना.

दरवाजा–पु. द्वार दरवाजा. किवाड.

दरवाज्यामागें रुसून बसणें–कौरे लगना.

दरवेशो–पु. दरवेश.

दरा–पु. अुपत्यका२. पेट.

दरारा–पु. आतंक. धाक२. दबदबा. सिप्पा. साख२.

–बसणें–सिक्का जमना. सिक्का बैठना.

–बसविणें–साका बाँधना.

दरिद्र–न. गरोबो२. कंगालो२.

–नाम संवत्सरे–फटे हाल. कंगाल.

दरिद्रो–वि. गरोब. कंगाल. अकिंचन. निर्धन. दरिद्र. कंजूस.

–पण मानो–कंगाल बाँका.

दरो–स्त्रो. घाटो. अुपत्यका. दरी. सतरंगो. धान के खेत का कूडा.

दरोडा–दे. दरवडा.

दर्ज–पु. बडा रंदा.

–स्त्री. दरार. चीर. जोड (अींट या पत्थर का, रचाओंमें).

दर्जा–पु. योग्यता२. स्थान. पद.

दर्दी–वि. गुणी. जानकार.

दर्प–पु. गर्व. अुग्रगंध२. धाक२.

दर्पण–न. आओना१. शीशा१.

दर्भ–पु. कुशा. कुश.

दर्भ्या–वि. असगुनो. अभागा.

दर्म्यान–क्रि. वि. बीच में. बिना पूछे.

दर्या–पु. समुद्र. जलनिधि.

–में खसखस–अूंट के मुंहमें जीरा

–वर्दी–पु. नाविक. मल्लाह.

दर्शक–वि. दिखानेवाला. बतानेवाला. परोक्षक. जानकार.

–सर्वनाम–न. निश्चयवाचक सर्वनाम१.

दर्शन–न. अवलोकन१. धर्म या तत्त्व-ज्ञान (दर्शन) विषयक मत१. भेट२. झाँको२. दर्शन१.

दर्शनी–वि. आगे का. दिखावेका.

दलदल–स्त्री. दलदल. धसाव१. धसान१. कीचडवालो भूमि.

दलाल–पु. अभिकर्ता. आढतिया. मध्यस्थ.

दलाली–स्त्री. वर्तन१. आढत.

दलित–वि. पीसा हुआ. रौंधा हुआ. कुचला हुआ. शोषित. दलित.

दंव–न. हिम१. पाला१. ओस२.

दवडणें–क्रि. अ. दौडना. जल्दी जाना. गँवाना.
–क्रि. स. दौडाना भगाना. भेजना
दवडी–स्त्री. ढिंढो।१. डौडी.
दवणशेवती–स्त्री. गुलदावरी. गुलचनी शेवती.
दवणा–पु. दवना. दौना.
दवाखाना–पु. औषधालय.
दशग्रंथी–वि. समूची वेदविद्या का जानकार.
दशमानपद्धति–स्त्री. दशमलव मापन पद्धति.
दशा–स्त्री. अवस्था. दशा. हाल१. हालत. स्थिति. दैन्य१.
दशातला–वि. जिसका सूतक दस दिनतक रखना पडे।
दशांश–पु. दशमलव.
दंश–पु. डंक. कीना.
दशमी–स्त्री. दसवीं तिथि. दूधमें बनायी अगाकडी.
दशी–स्त्री. दशा (कपडे का छोर).
दसन्हाणें–न. ब्याह के दसवें दिन वधूवर को नहलाना.
दसरा–पु. दशहरा.
दस्त–पु. कर. लगान. अधिकार. जुलाब. रेच.
–करणें–बंदी बनाना.
दस्ता–पु. दस्ता (कागज का). बेंट. हत्था. टुकडी२ (सेना की). लोढा. बट्टा.
दस्तैवज–पु. संलेख. प्रलेख.
–वर साक्षीदार–हाशिये का गवाह.
दस्तुरी–स्त्री. मजदूरों से दलाली. चुगी. चुगी–नाका१.
दस्तूर–पु. पद्धति२. रिवाज. नियम. लिपिक (मुनशी) के हस्ताक्षर.
दहशत–स्त्री. डर१. आतंक१.
दहा–वि. दस.
–लोकांत–समाज में. चार जनोंमें.
–जणी सारखी–साधारणतया अच्छी (लडकी).
दहिवर–पु. ओस२. पाला. हिम.
दही–न. जमाया दूध. दही१. संजाव.
–खाऊ मही खाऊ करणें–अगर मगर करना. मीन मेख निकालना.
दळ–न. कल्ला१. दल (कोमल पत्ता). अजवायनका चूर्ण. सार. गूदा (फल का). मोटाओ (पान, हीरा, आम की).
–दार–वि. गूदेदार. सत्वांशयुक्त.
–भार–पु. समूची सेना२.
दळण–न. पीसना. पीसने का अनाज. रखडनेवाला काम.
दळणावळ–स्त्री. पिसाओ.
दळणे–क्रि. स. पीसना.
दळभद्र्या— } वि. अभागा. बुद्दू.
दळुबाओ– } डरपोक.
दक्ष–वि. चतुर. कुशल. सावधान. दक्ष.
दक्षता–स्त्री. सावधानी. सयानेपन. चतुराओ. दक्षता.
दक्षिण–स्त्री. दक्षिण दिशा.
–वि. दाहिना.
–चा दिवा–कुलबोरन

दाओी–स्त्री. धाय. धात्री. अुपमाता. प्रसवकारिणी आया. अंकपाली. परिचारिका.
–पुत्र–पु. कोका. दूधभाअी.
दाअूदखानी–वि. अेक प्रकार का गेहूँ. अेक बडा पुष्पहार.
दाखल–वि. आ पहुँचा हुआ. आगंतुक. पंजीयित (दर्ज किया हुआ). समान
–होणें–अुपस्थित होणे. पहुँच जाना.
दाखला–पु. अुपमा १. अुदाहरण. नमूना अनुभव. रिवाज. प्रमाण. प्रयाणपत्र अनुरोधपत्र.
–घेणें– पाठ सीखना (किसी के बरताव से).
दाखविणें–क्रि. स. दिखाना. अुपस्थित करना.
दाग–न. जंगल १. वन १. अरण्य १.
–स्त्री. डाल. शाखा. छलाग.
दागदागिने–पु. गहने कपडे.
दागिना–पु. गहना वस्तु २.
दाट–स्त्री. भीड.
–पु. डट्टा (छापाखाने मे)
–वि. गाढा. घना, गफ. भरपूर
–जंगल–न. घना जंगल १.
–भाग पिणें–गहरी घुटना.
–मैत्रि असणे–गहरी छनना.
–लिंपणें–खरौटना.
–होणें–गहराना.
दाटणें–क्रि. अ. अटना (चावल फूलने से). भर जाना. समाना. अटकना. रूंधना (कंठ). व्यापना.
दाटी–स्त्री. भीड. भीड़भाड. समूह १.
दाटून–क्रि. वि. जानबूझकर. झूठमूठ. योंही.
दाड–स्त्री. पेंच बनानेका औजार (सुतार का)
दांड–पु. बाँस का डण्डा. गतका. मेड २ टीलोंकी पक्ति २. खेत के छोरपर पगडण्डी २. अैठन २. (अधिक बैठनेसे). क्यारी २ चौबीस हाथ का नाप.
–वि अुजड्ड.
–पट्टा–पु. गतका फरी
दाडके–न. बाँस का छोटा टुकडा. डण्डा.
दाडगा–वि. अधमी. अुपद्रवी. मजबूत. मोटाताजा. अुजड्ड. ढीठ. लम्बा–चौडा. प्रचंड गहरा (अध्ययन). जोरसे
दांडगाअी–स्त्री. धींगाधींगी. अुपद्रव १. स्वेच्छाचार १.
दाडा–पु. हत्था. मूठ २. दस्ता. बेंढ मुठिया २. खेत में सिंचाअी के लिअे बनाया सोता. रीढ २. समुद्र मे बालू या चट्टान का टीला. घाट (नदीका). समुद्र मे घुसा हुआ जमीन का लम्बा हिस्सा घवरी २ (केलेकी).
दांडेपुनव–स्त्री. माघ की पुनम.
दाडी–स्त्री. पालकी. अंधरी. अलगनी. डाँडी. माँझी १. डण्डिया. बेट. रेतीली भूमि.
–मारणें–अंटी मारना (तराजू की).
दांडू–पु. डण्डा (गिल्ली के साथ खेलने का).

दांडोरा–पु. ढिंढोरा.

दाढ–स्त्री. डाढ. कचपची. कचीची. जलाशी भूमि (.धान बोने के लिअे).

दाढी–स्त्री. डाढी. चिबुक. दाढी.

–करविणे–हजामत बनवाना.

–ला हात लावणे–गिड़गिडाना. मिन्नते करना.

– –कादे बाधणे–डाढी पेशाब से मुंडवाना.

दाणा–पु. दाना. कण. चतुर. गुणवान. पुत्र.

–गोटा–पु. गल्ला. रसद२.

–पाणी–न आजीविका२.

दाणादाण–स्त्री. तितर–बितरी. बिखराहट.

–अुडणे / –होणें }–तितर बितर होना.

दाणी–पु गल्ले का कर जमा करनेवाला अधिकारी. कोठारी.

दात–पु. दांत. रदन. दंत. फल (हल का). कीना. खार२.

–असणे–खार खाना. अकस रखना.

–अुठणें–दांत के निशान अुठना.

–ओठ खाणे–दाँत किटकिटाना. दँात पीसना.

–काढणें–दँात काढना. दाँत निकालना. दाँत निपोरना.

–कोरणे–दँात कुरेदना.

–कोरून पोट भरत नाहीं–दाँतों से अुठाने से पेट नहीं भरता.

–खाणे–दँात किरकिराना (नीद में).

–खिळी बसणें–दाँत बैठ जाना. कचीची बँधना. अुत्तर न दे सकना. घिग्घी बँधना.

–घशात घालणें–मुँह की खिलाना. औधे मुँह गिराना.

–धरणे–दाँत रखना. खार खाना

–पडणे–दाँत खट्टे होना. दाँत किरकिरे होना.

–पाडणे– दाँत अुखाडना

–वठणे–शाप सच्चा निकलना. दाँत लगना.

–वासणें–निराश हो बैठना.

–विचकणे–दाँत निपोरना. हँसना (अुपहास से). याचना करना. खीस काढना.

दांताच्या कण्या करणे–बहुत मिन्नतें करना.

–दाँतावर मारायला पैसा नसणे–दाँत कुरेदने को तिनका न रहना.

दाती तृण धरणे–हार मानना. शरण में आना.

दांत–पडका–वि. खोंडी. खोडहा. खोडे दाँतवाला.

दाँतरा–पु. दाँता.

दाँतरी–स्त्री. दतुरिया. दँतिया.

दातऱ्या–पु. अधगोल रेती२.

दाता–वि. दाता. दानी दानशील. सखी.

दांता–पु. दाँता. कँगूरा (दाँत के सामान).दन्दाना.

दांताड–न. खीस२. बत्तीसी२.

दाती–स्त्री. दती (वनस्पति).
दाथर–पु दो वस्तुओं के बीचमें घास पत्तो की परत. दो ओीटों के बीच में गारे का, चूनेका स्तर
दाद–स्त्री. पूछ. न्याय१.
–वेणें–पूछ होना. फरियाद सुनकर न्याय करना.
–न देणें–बाज न आना. अटल रहना.
–ना फिर्याद– न पूछ, न न्याय.
दादर–पु सीढियाँ२. जीना. सोपान. जीना बंद करने का दरवाजा. –न. दाद (रोग).
दादरा–पु. बरतन या घडे के मुँह पर पत्ते या कपडे का आच्छादन. छप्पर मे रखा झरोखा. अेक ताल.
दादला }
दादल्या } पु. पति. स्वामी.
दादा–पु. बडे भैया. स्वामी. बडा व्यक्ति. गुण्डों का सरदार.
–गिरी–स्त्री. धींगाधींगी. झाँसापट्टी.
–बाबा करणे–चापलूसी करना.
दादाचें बळ बहिनी जाणे–बडे भैय्या की नब्ज जेठानी जानती है।
दान–न. दान. प्रदान. अपनी सपत्ती विना लाभके सौंप देने की क्रिया१. त्याग१. दाँव (चौपड मे). मद (हाथी के मस्तक का स्राव)
–धर्म–पु. पुण्य के काम में दान
–वेणारा भिक्षुक–पु. घटवार. घटवारिया
–देणें–हाथ अूंचा करना.
दानत–स्त्री. नेकी. शील१. सचाओी. भाव१.

दापणें–क्रि. स. धमकाना. दबाव डालना.
दाब–पु. दबाव. वजन–भार. चाँड२. खटका (छाता, घडी का). धाक२. प्रभाव.
दाबणे–क्रि. स. दबाना. दबोचना. डाँटना. छिपाना मारना (धन). हडपना.
दाबादाबी–स्त्री. घूंस देकर चुप करना. छिपाना.
दाभण–पु. सूजा. सूआ.
–काठी धोतर–न. बहुत छोटी किनारी की धोती.
दाभाड–न. जबडा. चूल में लगाओी लोहे की पट्टी (जिससे चूल घिसती नही).
दाभिक–वि ढोंगी. पाखण्डी.
दाभोटा–पु गुल्फत्राण (घोडे के टखने का आच्छादन).
दाम–पु. धन. मूल्य. पुराने समय का अेक सिक्का. पगहा. माला२.
–करी काम–पैसे से सब कुछ मिलता है।
–दुप्पट–स्त्री. मूल धन का दुगना (सूद के कारण)
दामटणें–क्रि. स. जोर से भगाना. बहुत काम करवाना. दूसरे की चीज को बिना पूछे काम में लाना.
दामटी–स्त्री. बाटी (बाजरे की). कंडा१.
–वळणें–पेट पीठ अेक होना.

दाय–पु. अुत्तराधिकारी का हिस्सा. दायभाग,
दायाद–पु. अुत्तराधिकारी.
दार–न. दरवाजा१. द्वार१. किवाड़. अलार१. पट१.
–पु. पत्नी२.
–कस }–न. घुआ१. चूल१.
–कुसूं }
–खर्डे–न. नमक के कारखाने की मेंडपर रखा द्वार.
दारांत हत्ती झुलणें–करोडपती होना
दारिद्रय–न. गरीबी२. दरिद्रता२.
दारुण–वि. भयानक. डरावना. कठिन दुःसह.
दारू–स्त्री. शराब१. मद्य१. अंगूरी सुरा दारू बारूद.
–काम–न. आतिशबाजी.
–गोळा–पु. गोलाबारूद. युद्ध सामग्री२.
–चा प्याला–पु. सराव१. मद्यपात्र१.
– –गुत्ता–पु. आबकारी.
–ची भट्टी–स्त्री कलवरिया. हौली.
–हळद–स्त्री. दारुहल्दी. करमल.
दारुड्या–वि. शराबी. नसेडी.
दारूबाज–वि. मद्यपी. शराबपायी
दालचिनी–स्त्री. दालचीनी. दारचीनी. तज.
दालन–न. कमरा१. कोठरी२. दालान१.
दावण–स्त्री. खोर. खोरी.
दावा–पु द्वेष. वैर. झगडा. नालिश२. अभियोग. दावा. हक. कीना.
–तोडणें–समझौता करना.
–लावणे–अभियोग चलाना.
–साधणें–बदला लेना.
दावे–न. पगहा१. सकल२. सांकल२.
दावेदार–वि. शत्रु. वैरी.
दास–पु. दास. गुलाम सेवक. नौकर. घरजाया.
दासानुदास–पु. भक्तों का सेवक. चाकर का चाकर.
दासी–स्त्री. बाँदी. दासी. कमेरी.
दास्य–न. गुलामी२. पराधीनता२ दास्य१.
–भक्ति–स्त्री. प्रभु तथा संतों की सेवा का व्रत.
दाह–पु. दहनक्रिया२. जलन२ सताप.
दाहागरु–पु दाहागर.
दिक् } स्त्री. दिशा. सीमा.
दिग् }
दिगंत–पु. पृथिवीका अन्त.
दिगंतरी–क्रि. वि. सब दूर. सर्वत्र.
दिगंबर–वि. नंगा.
दिग्दर्शन–न. अिशारा१. थोडे मे बताना. कार्य की सूचना. दिग्दर्शन
दिखाअू–वि. दिखाअू. दिखावटी बनावटी.
दिंड–न. कपडे का लम्बासा गठ्ठर१. श्रावण सुदि ५ के दिन बनायी मिठाअी. बारात लौटाने के दिन बारातियो को दी जानेवाली भेट२. तकुअे के मध्यमे लगाया कपडे का टुकडा१.
दिंडा–पु. समुद्रक (झखाड).

दिडका–वि. डेढ गुना. डेढ तह का (कंबल)

दिडकी–स्त्री. अेक पैसा.

दिंडी–स्त्री. खिडकी. दरवाजे में छोटा दरवाजा१. छोटी वीणा. धार्मिक अुत्सव की यात्रा. एक मात्रिक छंद (जिस के चार चरण होते हैं, हर चरण मे १९ मात्राअें रहती हैं).

दिढी–स्त्री. डेढ गुना.

-वाढी–स्त्री. बोने के लिअे अनाज देकर फसल आनेपर अुससे डेढ गुना लेने का करार१.

दिन–पु. दिन.

–चर्या–स्त्री. चोवीस घंटे का कार्यक्रम१.

दिनांक–पु. तिथि.२, तारीख२

दिपणे–क्रि. अ. चकचौंधना चकाचौंध होना.

दिपवाळी–स्त्री. दे दिवाळी.

दिमाख–पु. गर्व. घमण्ड.

दिरंगाअी–स्त्री. विलंब. देरी२. दीर्घसूत्रता.

दिलगीर–वि. दिलगीर. दुखी.

दिलगिरी–स्त्री. खेद१. रंज१.

दिलदार–वि. अुदार. मिलनसार.

दिवटा–पु बडी मशाल. मशालची कुलबोरन.

दिवटी–स्त्री. छोटी मशाल.

दिवस–पु दिन. दिवस.मृतक की अुत्तरक्रिया. आयु२.

–करणे–मृतक की तेरहवीं करना.

–काढणें –} दिन गुजारना (कष्टसे)
–ढकलणें–}

–चढणें–दिन चढना.

–डोअीवर येणें–दोपहरी होना.

–दवडणे–समय व्यर्थ गँवाना.

–फिरणे–दिन फिरना.

दिवसा–क्रि वि. दिनमे.

–ढवळ्या–दिनदहाडे.

–अुजेडी–शाम होने के पहले.

–दिवे लावणे–अन्याय, अनीति करना.

–वर नजर देणे–समय की गति पहचानना.

दिवसे दिवस–क्रि. वि. दिनोदिन. दिन प्रतिदिन

दिवळी–स्त्री. दिवली (छोटा दिया). परअी. तेल निकालने की कडछी. –क्रि. वि. दिनमें.

दिवा–पु. दिया. दीपक. सरव. सराव.

–सरसा करणें–बत्तीका गुल कतरना.

–विझविणें–चिराग गुल करना.

दिवे लावणें–झंडा फहराना (व्यंग). अपकीर्ति होना.

–ओवाळणे–घृणा करना.

– –(आपल्याच तोंडावर)– अपनी प्रशंसा आप करना.

दिव्यास निरोप देणें–बत्ती बुझाना

दिव्याची आंवस–स्त्री. असाढ अमावास (दीपपूजा दिन).

दिवाण–पु. प्रधान मंत्री.

दिवाणजी–पु. कारिंदा. मुनीम. सचिव.

दिवाणखाना–पु. राजसभा गृह सचिवालय. सभामण्डप. बडा कमरा. संथागार.
–गिरी–स्त्री. मंत्री का कार्य.
दिवाणसाहेब–स्त्री. ननद (पति की बडी बहन).
दिवाणी–वि. असैनिक. जानपद (प्रशासन).
दिवादाडी–स्त्री. दीपगृह (सागर में).
दिवाळखोर–वि. दिवालिया. अुडाअू अतिव्ययी.
दिवाळसण–पु. ब्याह के प्रथम वर्ष मे दामाद तथा अुसके घरवालों को नियत्रित कर, दिया हुआ भोजन तथा दान.
दिवाळी–स्त्री. दिपावली. दिवाली. रगरेली. झिमनी (वेली). कडवा तोरअी.
दिवाळे–न. दिवालियापन१. शोधाक्षमता२.
–काढणें–अंडा ढीला होना. दिवालिया होना.
दिव्य–न. कडी कसौटी२. कठिन परीक्षा२. दिव्य१.
–वि. स्वर्गीय. दैवी. तेजस्वी.
दिशा–स्त्री. दिशा कुघा. मार्ग१. तरफ पद्धति२. ओर. पक्ष१. ढग१. कोद. कोध. अलंग१.
–कोंडणें–अपच होना.
–दाखविणे–पता दिखलाना. मार्गदर्शन करना.
–फाकणे–पौ फटना. सबेरा होना.
दिशेस जाणें–शौच को जाना.
दिशाभूल–स्त्री. भ्रम१. अपसमझ१. घबराहट.
दिसणें–क्रि. अ. दिखना. नजर आना. भासना. मालूम पडना. दीखना. जान पडना. दिखायी पडना.
दीड–वि. डेढ. अेक और आधा.
–कानाचा–वि. बहरा.
–दमडीचा–वि. क्षुद्र. हलका.
–पायाचा–वि लंगडा.
–शहाणा–वि. अपने को कुछ लगानेवाला. अवलका दुश्मन.
दीन–वि. नम्र. दीन. हैरान. तंग. अछोप.
–वाणा–वि. मलिन. करुणापूर्ण.
दीप–पु. दिया.
–माळ–स्त्री. दीपस्तम्भ (मंदिर मे). लम्बी और अिकहरे बदन की स्त्री. झेडू (पेड).
–वृक्ष–पु झाड फानूस.
–शिखा–स्त्री. दिये की ज्योति.
दीपावली–स्त्री. दिवाली
दीर–पु. जेठ. देवर.
दीर्घ–वि. लम्बा.
–काष्ठ–न. बल्ला१.
–जीवी–वि. लम्बी आयुवाला.
–द्वेषी–वि. अस्थि वैरी. खुनस रखनेवाला.
–निश्वास–पु. लम्बी साँस२.
–प्रयत्न–पु भगीरथ प्रयत्न. दीर्घ प्रयत्न.
–शका–स्त्री. शौच.
–सूत्री–वि हरकाम में देर लगानेवाला. दीर्घसूत्री.

दुकटा–वि. दूसरा (साथी). दुक्का.
दुकान–न. दूकान२. हट्टी२. अंबारी२. हाट१.
दुकानदार–पु. दूकानदार. हटवार.
दुकान मांडणे–हाट करना. दूकान लगाना.
दुक्कल–स्त्री. जोडी.
दुखांबी–वि, दो खम्भोंपर खडा (घर, खेमा).
दुगाणी–स्त्री. आधा पैसा दुलत्ती.
–झाडणे–दुलत्ती छाँटना.
दुघअी–वि दोपलिया. दोपल्ली.
दुःख–न. पीडा२. दुःख१. वेदना२. अनुसाल१. साँसत२ कष्ट१. शोक१. रंज१.
दुखणे–न. व्यथा२ पीडा२. बीमारी२. रोग१. दर्द१.
–काढणें–पीडा सहना. सेवा टहल करना.
दुखणें–क्रि. अ. दुखना. हूकना. दर्द करना.
दुःखमय–वि. कष्टपूर्ण. सँकरा.
दुखरा–वि. नाजुक. दुबला.
दुखवटा–पु. अशौच. सूतक. शोक की समवेदना. सोग.
दुखवणें } –क्रि. अ चोट पहुँचाना. दुखवणे } चोट आना.
दुखविणें–क्रि. स. दुःख पहुँचना. दुख देना. सालना.
दुखापत–स्त्री. चोट. आघात१.
दुःखी–वि. दुखी. पीडित.
दुःखावर डागण्या देणें–घाव पर निमक छिडकना.

दुग्धा–स्त्री दुविधा. भ्रम१.
दुचमळणें–क्रि. अ. छलकना.
दुजा–वि. दूसरा. भिन्न. पराया.
–भाव–पु. द्वैतभाव. अलगाव (मन में). मन कुछ और होना.
दुजोरा–पु. अनुमोदन. पुष्टि२.
दुटप्पी–वि. कपटी (बोलना), दुमानी.
दुटें–न. राज की नापने की पट्टी२. भूमिपर बनाया अिमारतका खाका१ बरताव का नियम१ अधभरा बोरा१ बहंगी२, दोहरा कागज़१.
दुडकी चाल–स्त्री दुलकी चाल. घोडे का अुछल अुछल कर चलना.
दुडदुड } क्रि वि. पास पास डग दुडदुडां } भरते हुअे त्वरासे दुडुदुडु } (चलना; बालक का).
दुडाळ–न. द्विदल१.
दुतर्फा–वि. दोनों ओर
दुतोंडी–वि. दो छोर वाला. दो मुँहा. हाँ में हाँ मिलानेवाला.
दुथडी–क्रि. वि. अुमडती हुअी (नदी).लबालब भरी.
दुधळ–न. कानफूल१. वरन१.
दुधवणी–स्त्री. पानी मिलाया दूध१. दुधांडी.
दुधाची तहान ताकावर भागविणे– बोटी नहीं तो शोरबा सही पूछ.
दुधांत साखर पडणें–नेकी और [पूछ.
दुधानें तोंड भाजलें तर ताक फुकून.
पितो–दूध का जला छाछ फूँक कर पीता है।

दुणणें–क्रि.स. दोहरा करना. दुगुना करना.
दुधाचे दांत–पु दँतिया२. दँतुरियाँ२.
दुधाणा–पु. दूध औटानेका मटका.
दुधारी–वि दोहरी धारवाला.
दुधाळ–वि. दुधारू.
दुधाळू–न. सफेद अरवी२ (पत्ते).
दुधिया–पु. दूध में छनी भग२.
दुध्या–पु कद्दू लौकी२.
दुध्या हलवा–पु दुधिया (मिठाअी).
दुपटे–न कअी टुकडे जोड कर बनाया बच्चेका बिछावन१.
दुपाखी–वि. दोपल्ली. दोपलिया.
दुपार–स्त्री. दोपहर.
–ची सोय–पेट का प्रबंध.
––सावली–स्त्री ढलती छाँह.
दुभती–वि. दुधारू (गाय). दूध. देनेवाली.
दुभंग–वि. दो टूक
दुभागणे–क्रि स. दो भागों में करना
दुमड–स्त्री. दोहरी तह, मगजी.
दुमदुमणें–क्रि. अ गूँजना. प्रतिध्वनित होना. महकना. गरजना
दुमाला–पु पिछला हिस्सा. अवलंब पीछा. विस्तार. शिला का. दिवार में घुसनेवाला. हिस्सा. दो स्वामी होनेवाला गाँव.
दुय्यम–वि. दूसरे क्रमांक का. गौण. मध्यम. सामान्य. अुप (सचिव आदि). अप्रधान.
–पुरावा–पु. मूल सलेखो की प्रतिलिपियाँ आदि द्वारा प्रमाण.
–शिक्षण–न. माध्यमिक शिक्षा२
दुपारी–स्त्री दोपहरी (पौधा).
दुप्पट–वि. दुगुना.
–स्त्री दुगुनी वृद्धि.
दुफळी–स्त्री दलबदी. फूट.
दुबार } क्रि. वि. दो बार.
दुबारा }
दुबारी–वि दुफसली (पेड). दो बार धमाका होनेवाला (पटाखा). दो नलियो वाली (बदूक) दो फर्द जोडकर बनाया (मूल्यवान दुप्पटा).
दुबेरजी–वि. द्वि-लेखा
दुबेळके–न दोन१. दून२. दो नोको के बीच की जगह.
दुभगणे–क्रि अ. दो टुकडे होना
दुभाषी } –वि. दुभाषिया.
दुभाष्या }
दुरंगी–वि. दोरंगा. दो रंगवाला.
–स्त्री. चौसर (खेल).
दुरतिक्रम–वि. अलंघनीय. असाध्य. दुर्लंघ्य.
दुरभिमान–पु. वृथा अभिमान.
दुराग्रह–पु. हठधर्म. दुराग्रह. अनुचित हठ.
–धरणे–हठ पकडना. हठ माँडना. जिदपर चढना.
दुराग्रही–वि. हठीला दुराग्रही. जिद्दी
दुराचरण–न } बुरा बरताव.
दुराचार–पु } अनाचार.

दुराचारी–वि. दुष्टात्मा. बुरा बरताव करनेवाला.
दुरापास्त–वि. असम्भव–सा. शायद होनेवाला.
दुरी–स्त्री. दुक्की (ताश में).
दुरुत्तर–न. अपमानकारी बात२. गाली२. टेढी बात२.
दुरुस्ती–स्त्री–सुधार१. संशोधन१. मरम्मत.
दुरून डोंगर साजरे–दूर के ढोल सुहावने.
दुर्गंध–पु खराब बू२. दुर्गंधी२. असौंध२. कुवास२ सडांध२.
दुर्ग–पु. गढ. किला. दुर्ग.
दुर्गम–वि. जहाँ जाना दुष्कर हो. गहबर औघट. विकट.
दुर्गुण–पु. खराब आदत२. दुर्गुण. दोष
दुर्जन–पु. दुष्ट व्यक्ति.
दुर्दशा–स्त्री. दुर्गति. दुर्दशा. बुरी गत.
–होणें–खेह खाना. बुरे दिन आना.
दुर्दैवी–वि अभागा. भाग्यहीन.
दुर्बल } वि. दुबला. अशक्त. असमर्थ.
दुर्बळ } कुम्हडे की बतिया.
दुर्बलता–स्त्री. दुर्बलता. हीनता.
दुर्बोध–वि. जो जल्द समझ में न आवे.
दुर्भाग्य–न. दुर्भाग्य१. फूटा भाग१.
दुर्भिक्ष–न. अकाल१. महँगाई२. कमी२
दुर्मिळ–वि कठिनता से प्राप्त होनेवाला. दुर्लभ विरला.
दुर्मुखणें–क्रि. अ मुँह लटकना. उत्साह शून्यता का भाव दिखाना. मुँह कडुआ करना.
दुर्लभ–वि. दुर्लभ. कठिनता से प्राप्य विरला.
दुर्ललित–न. लीला२ (व्यंग)
दुर्लक्ष–न. अनाकानी२. अलसेठ१. ढिलाई२. टालमटूल१.
दुर्लौकिक–पु. बदनामी२. अपकीर्ति२ चखचख२
दुर्व्यसनी–न. दुराचारी. वेश्यागमनी
दुश्चिन्ह–न. असगुन१.
दुर्वा–स्त्री दूब. हरियाली.
दुलई–स्त्री. रजाई. दुलाई.
दुलडी } –स्त्री. दो लडियोंवाला
दुल्लड } हार१
दुशाला–पु. दोहरी शाल. दुशाला. लिहाफ रजाई२.
दुष्काळ–पु अकाल. दुर्भिक्ष. कमी२ महँगी२.
दुष्काळात तेरावा महिना–कंगाली में आटा गीला.
दुष्ट–वि. दुष्ट. नटखट. साकट
दुष्टता–स्त्री. खुटचाल. नटखटी. शठता. बदमाशी खरमस्ती.
दुहेरी–वि. दुगना. दोनो ओरसे. दोहरा.
दुरडी–स्त्री. चंगेरी. टोकरी. डलिया
दुरावणें–क्रि अ. दूर जाना. बिछुडना.
–क्रि. स. दो बार भूमि जोतना.
दुरावा–पु. अंतर. कष्ट.
दुर्बिण } स्त्री. दूरबीन. दूरवीक्षण
दुर्बीण } यंत्र१.

दुलदुलें—न. घोडेका अेक अलंकार
दुवा—पु. कडी२. लडी२(जंजीर की). छल्ला. दुआ. आशीष.
दुष्टावा—पु. वैर. द्वेष. दुष्टता२.
दुसरा—वि. दूसरा. भिन्न. अन्य.
दुसरें—दूसरा. और.
—असे—और अेकबात. दूसरे
—कशाला?—और तो क्या.
दुसऱ्याच्या डोळ्यांतलें कुसळ दिसते पण स्वतःच्या डोळ्यातले मुसळ दिसत नाही—अपना टेटर न देखकर दूसरे की फूली देखे।
—तोंडाने जेवणें—किसी के कहनेपर चलना. अपनी बुद्धि का अुपयोग न करना.
दुही—स्त्री. फूट. अनबन. वैमनस्य१.
दूड—स्त्री.काच और काचन के दानों से गूँथी दोहरी माला(गहना). दो गगरियों की जोडी.
दूत—पु. दूत. सदेसी. टहलुवा. हरकारा.
दूती—स्त्री. दूती. महरी सखी.
दूध—न. दूध१. रस.१.
—कावळी—स्त्री. क्षीरकाकोली (वेली).
—खुळा—वि. भोला. बुद्दू. पोगा.
—दुभतें—न. दूध तथा दूध से अुत्पन्न चीजोंकी विपुलता. दुधारू जानवर(घर में).
—पाक—पु. दूध में थोडे चावल मिलाकर खीर२.
—भाअू—पु. दूध भाअी.
—भात—पु. प्रीतिभोज(नम्रता से मामूली दूधभात कहा जाता है).
—भोपळा—पु. लौकी. कद्दू.
—साली—स्त्री. अनतमूळ
दूर—क्रि. वि. दूर. दुरीपर
—करणें—हटाना. पदभ्रष्ट करना. अलगाना. नष्ट करना(अडचन). अुठाना(रूढी). दूर करना. दूरीकरण१.
—ठेवणें } टाल देना. वंचित रखना.
—धरणें } हवा बताना.
—वर—क्रि वि. दूर की. बहुत दूर. दूरतक.
—होणें—अलग हो जाना. किनारा कसना. हिराना.
दूर्वा—स्त्री. दूब. हरियाली. अमरा.
दूषण—न. दोषारोपण१. दोष१. निदा२. आक्षेप१.
दूषित—वि. दूषित. भ्रष्ट. निंदित. विषैला.
दृक् प्रत्यय—पु. आँखो देखी बात२. दृष्टि का प्रमाण.
दृग्गोचर—वि. आँख से दिखायी देनेवाला.
दृढ—वि. पक्का. ठोस. कठिन. मजबूत. अचल. अटल.
—प्रतिज्ञ—वि. बात का पक्का. हठीला.
—भाजक—पु. समावर्तक.
दृश्य—वि दिखनेवाला. दर्शनीय. —न. दृश्य१. संसार१.
—काव्य—न. नाटक१. चित्रपट१.

दृष्ट—स्त्री. दृष्टि. नजर. दीठ.
—वि. देखा हुआ. दीख पडनेवाला. प्रत्यक्ष.
—काढणें—नजर अुतारना. दीठ अुतारना.
—भेट—स्त्री. अंतिम दर्शन (मरनेवाले का). दूर से देखना.
—मणी—पु चितकबरी गुरिया, जो बालक के गले मे या हाथ में, दीठ से बचाने के हेतु, बाँधा जाता है।
—लागणें—दीठ खा जाना. नजर खा जाना.
दृष्टादृष्ट—स्त्री. चार आँखें होना.
दूर दृष्टि—स्त्री. दूरदर्शिता. दूरंदेशी.
—वि. दूरदर्शी. अग्रशोची. दूरदेश.
दृष्टोपत्तीस—क्रि. वि. जान में. ज्ञात. मालूम.
दृष्टांत—पु. अुदाहरण. दृष्टांत. अनुभव. भविष्य का सूचक स्वप्न. अंतःप्रेरणा२.
दृष्टि—स्त्री. दृष्टि. देखने की शक्ति. ध्यान१. दृष्टिकोण१. रुख१. झुकाव१. मनोगति२. दीठ२.
—ओळखणें—जी जानना.
—खालून जाणें—दृष्टिपथ में आना. सरसरी दृष्टि से देखा जाना.
—घालणें—दीठ मारना. ध्यान देना.
—चुकणें—गडबडी पडना.
—चुकविणें—आँख बचाना. दीठ चुराना.
—चोरणें—दीठ बाँधना.
—ठेवणें—ध्यान देना. आँख रखना.
—निवळणे—आँख अच्छी होना. मन शुद्ध होना.
—फाकणें—भौंचक्का होना.
—फाटणे—आकांक्षा बढ जाना.
—बंद करणे—दीठ बाँधना.
—मदावणें—अंधेरा लगना.
—मरणे—डर न रहना (आदत से).
दृष्टी आड सृष्टी—आप डूबा तो जग डूबा.
दृष्टीचे पारणे फिटणें—आँख ठंडी होना.
दृष्टीस पडणें—दीख पडना. नजर आना.
देअूळ—न. मंदिर१ देवालय१.
—घाट—स्त्री. मंदिर का घंट. बक्की व्यक्ति.
देखणा—वि. सुंदर रूपवान.
देखणें—न. भूमि में गाडा हुआ धन. प्रकाश१. नेत्र१.
—क्रि. स देखना. ताडना.
—पण—न. ज्ञानदृष्टि२.
देखत—, देखतां—क्रि वि. सामने. समक्ष. जीवित रहते माफ साफ. देखते हुअे.
देखरेख—स्त्री. देखभाल. निगरानी. गाँस. देखरेख. खबरगिरी.
देखावा—पु दृश्य. दिखावा. अगला हिस्सा.
देज—न. कन्याशुल्क१. कन्या के लिअे दिया धन.
देंठ—पु. डण्ठल डाँठी२. डंठा. दण्डी२. डाँड१ (अन्न या फल आदि का)

देंठी–स्त्री. कमल की जड; सलकी. अरवी के डठों का रायता१.
–लागणे–जम जाना (व्यवसाय में). पनपना.
–पान–न. खाने के पान की अेक जाति (हरा, मुलायम, लम्बा होता है)
देणगी–स्त्री. दान१. पारितोषिक१. देन.
देणावळ–स्त्री. पारिश्रमिक१. वेतन. किराया.
–तशी धुणावळ–जैसा दाम वैसा काम. जैसा मान वैसा दान.
देणें–न ऋण१ देन२.
–क्रि स देना. सौंपना. दे देना.
–नास्ति घेणें नास्ति–न लेना न देना
दे माय धरणी ठाय होणे–काटो तो खून नहीं.
देव–पु देवता. अीश्वर परमात्मा.
–कापशी–स्त्री. नर्म (रक्त) कपास.
–कुंभा–पु बडा गूमा. बडा गोमा.
–घर–न. पूजा का स्थान. देवहरा१.
–देवक–न कोहबर (मंगल कार्य में).
–नवसाला पावणें–आशा पूरी होना.
–जी घसाडा–पु बदरों के खेल में पुरुष के वस्त्र पहनाया हुआ बंदर. कुरूप व्यक्ति.
–झाड–न. भूतग्रस्त व्यक्ति१.
–डांगर–पु. काला कद्दू. गोल कुम्हडा.
–डांगरी–स्त्री. सोनैया. बदाल. घघरवेल. देवदाली. बिदाल. बिदाली.
देव–दासी–स्त्री. देवता को समर्पित कुमारी. देवदासी.
–नदी–स्त्री गगा भागीरथी.
–नळ–पु. नरसल नरकुल.
–नवसाला पावणे–बहुत अच्छा होना. काम बन जाना.
–पिसा–वि पूजापाठ का ढकोसला रचनेवाला.
–बाभूळ–स्त्री. बबूल१
–भात–पु. तीनी. देवधान. अुरिधान.
–भाषा–स्त्री. गीर्वाण वाणी. संस्कृत भाषा.
–भोळा–सीधासादा भोला. पूजा-पाठ में मगन रहनेवाला.
–माणूस–पु निष्कपट भावुक व्यक्ति.
–मासा–पु तिमिगल
–रुखी–स्त्री मदिरका वह भाग जहां मूर्ति रहती है। घर में ठाकुरजी रखने का आला
–लंड–वि. नास्तिक. देव को न माननेवाला.
–लशी–पु. ओझा. पंचाक्षरी.
–वाणी–स्त्री. अदृश्य वाणी. संस्कृत-भाषा.
–सखा–पु ब्राह्मणों की अेक अुप-जाति का व्यक्ति.
–देव्हाऱ्यांत नसणे–स्वामी का घर में न होना. मन अुचट जाना.
देवघेव–स्त्री. लेनदेन१. व्यापार. व्यवसाय.
देवड–स्त्री. अनुपात१. परंपरा, पंक्ति. पुनरावृत्ति.

—चाल—स्त्री. दुलकी जल्द चाल (घोडे की).

देवडी } स्त्री. ड्योढी. चौखट. बैठक.
देवढी } चौगाल१.

देवता—स्त्री. देव१. प्रतिमा.

देवदार—पु. सनोवर देवदार.

देवन—पु. जुआ. द्यूत.

देवळ—न. मंदिर१.

देवळी—स्त्री. दे. देवरुखी. देवमंदिरमें सेवा करनेवाली जाति की स्त्री.

देवाकडे जाणे—मरना.

देवाचें नाव घेणे—श्रीगणेश करना.

देवानां प्रिय—पु प्रभुका प्यारा. सन्यासी. मूर्ख.

देवान्न—न .अुत्तम भोजन१. पक्वान्न१.

देवापुढचा—पु. नंदो. बछिया. के ताअू.

देवाला वाहिलेली वस्तु—स्त्री. चढावा१.

देवावर हवाला—जो बनेगा सो बनेगा. प्रभुकी अिच्छा.

देवासारखा बसणें—चुपचाप बैठना.

देवाज्ञा—स्त्री. मृत्यु.

देवाण घेवाण—न लेना देना१. आदान प्रदान१. समझौता१.

देवी—स्त्री. देवपत्नी. भवानी. दुर्गा. सितला. चेचक१. रानी

देव्हारा—पु. देवहरा. भक्ति का दिखावा

—माजविणें—क्षुद्र जीव को आसमानपर चढाना. साधारण व्यक्ति की प्रशसा. के पुल बाँधना.

देश—पु. प्रांत प्रदेश. राष्ट्र. मूलस्थान. सह्याद्री, बालाघाट कर्णाटक अेवं गोदावरी नदी से घिरा हुआ भूभाग.

—त्याग—पु. निर्वासन. देशनिकाला.

—द्रोह—पु. राष्ट्र वा विश्वासघात

—द्रोही—वि नमकहराम.

—भक्त—वि देशभक्त. देश को सबसे अधिक प्यार करनेवाला.

—भक्ती—स्त्री. निरपेक्ष देशसेवा. देशभक्ति.

—मूख—पु. परगनेका अधिकारी. सुनार का अेक औजार डोलची२. मटका, जिसका पीकदानी के लिअे अुपयोग हो.

—वटा—पु. देश-निकाला.

—वही—स्त्री. जनगणनाका लेखा पुस्त.

—सेविका—स्त्री स्वयसेविका. देशसेवा करनेवाली स्त्री.

—स्थ—पु. महाराष्ट्रीय ब्राह्मणों की अेक अुपजाति२.

देशाभिमान—पु. अपने राष्ट्र की सेवा में गर्व

देशोधडी—क्रि वि. देश देश में पेट के लिअे (घूमना).

—स लागणें—सब कुछ नष्ट हो जाना.

देह—पु शरीर. देह२. बदन. काया२.

—खड—पु. साढे तीन हाथ का शरीर.

—झिजविणें—देह खपाना.

—टाकणें } शरीरत्याग करना. मरना.
—ठेवणें }

—त्याग—पु. मृत्यु२.

–दंड–पु. तपसे शरीर का दमन. फाँसी२.
–धर्म–पु. मल-मूत्रादि विसर्जनका काम.
–भान–न. होश१. चेतना२.
– –विसरणे–हिराना होश न रहना.
–स्वभाव–पु. प्राकृतिक मनोगति२. स्वभाव. आदत२.
देहांत प्रायश्चित्त–न. मृत्यदण्ड१.
देहावसान–न. मौत२.
दैनिक–वि. प्रतिदिनका. अेक दिनका. –न. दैनिक पत्र१.
दैना–स्त्री. दुर्दशा. दीनता. दैन्य१.
दैव–न. भाग्य१. प्रारब्ध१. नसीब१. –वि. देवता के बारे में.
–अुघडणें– } भाग जागना. भाग्य
–अुपटणें } खुलना.
–अुभे राहणे–भाग्य का जोर होना. अनचाही बात होना.
–काढणे–भाग चमकाना.
–गती–स्त्री. भाग्य का फेर१.
–फिरणे–भाग्य अुलटना.
–फळफळणे–सितारा चमकना. भाग जागना.
–योग–पु. भाग्य. भाग्य का बल.
–योगें } क्रि. वि. अेकाअेक.
–वशात् } भाग्य से.
–लेख–पु. होनहार१. भाग्यरेखा२.
–वान्–वि. भाग्यवान.
–विपाक–भाग्य का खेल.
–हीन–वि. अभागा. भागफूटा.
–ज्ञ–पु ज्योतिषी. जोशी. सुनार.
दैवाचा–वि. भाग्यवान्.
–खेळ–पु भाग्य की लीला.
–पुतळा–पु. बडा भागवान.
दैवाची कहाणी–स्त्री. रामकहानी.
दैवाची परीक्षा पाहणे–भाग्य आजमाना.
–रेषा अुपटणे–भाग्योदय होना.
दैवत–न. देवता१. प्यारी मूर्ति२. पूज्य व्यक्ति१.
दैवी–वि. अीश्वरीय. आकस्मिक.
दो } वि. दो.
दो }
दोआब–पु. दुआबा. अंतर्वेदी.
दोकडा–पु, आधा पैसा. अेक कच्चा (महाजनी में).
दोघे–पु. } दोनों. दोनों जन.
दोघें–न. }
दोघी–स्त्री. दोनों जनियाँ.
दोडा–पु अेला२. अिलायची२. कच्चा कठिन फल१.
दोडका–पु. धान की अेक जाति. तोरअी२. तुरैया.
दोण } स्त्री. नाँद(गोरू को पानी
दोणी } पिलाने की). तोंद. दोन के आकार की डोंगी.
दोंद–न. तोंद२.
दोन–वि. दो.
–दिवस–कुछ समय तक. अस्थायी.
– –सासूचे, दोन दिवस सुनेचे–सब दिन होत न अेक समान.
–बोटें स्वर्ग अुरणें–आकाशपर दिया जलाना.

-हाताचे चार हात होणें-ब्याह होना.
दोन्ही-वि. दोनों.
-दरडीवर हात ठेवणें-दो नांवों में पैर रखना.
-सांज-क्रि. वि. दोनो जून.
दोर-पु. रस्सा. डोर२. अदुक(हाथी को बाँधने का रस्सा).मोटा रस्सा.
-खंड-न. मोटा रस्सा.
दोरवा-पु. गबरून. धारीदार कपडा.
दोरा-पु. डोरी. सूत. धागा. लकीर१. संबध. तंतु
दोरी-स्त्री. डोरी. रसरी. भूमापन का अेक परिमाण१. १२० बीघे१. अिंचका आठवाँ हिस्सा१.
-वळण्याचा पेंच-पु. अेंठा
दोऱ्याची गाठ-स्त्री. गुर्री.
दोष-पु दोष. अपराध अभियोग. कसर२. अैब२. खोट२. पाप. न्यून.
-लागणें-हरफ आना.
-लावणें-दोष मढना. अुंगली अुठाना
दोषारोप-पु आरोप. दोष लगाना
दोस्त-पु. मित्र. स्नेही.
दोही } वि. दोनों.
दोहों }
-घरचा पाहुणा अुपाशी-दोनों ओर पडे लाले. घरका न घाटका.
-सांज-क्रि. वि दोनों जून.
दौड-स्त्री दौड. दौडने की क्रिया.
दौंडी-स्त्री डौंडी. ढिंढोरा१.
-वाला-पु. सौंदिया. डुग्गी पीटनेवाला.
दौत-स्त्री. दावात. मसिपात्र१.
दौरा-पु. चक्कर. दौरा (फिरना). यात्रा२.
दौर्बल्य-न. दुर्बलता२.अशक्ति२. कमजोरी२.
दौलत-स्त्री. धन१. संपत्ति वैभव१. राज्य१. सेना. साम्राज्य१.
-जादा-स्त्री भांडों की गंमत में नाचनेवाली को अुत्तेजनार्थ दिया हुआ धन शृंगारचेष्टा
दौलतीचा खांब-प्रमुख नेता.
द्योतक-न. चिन्ह१. निशानी२.
द्रव-पु रस. नमी२. आर्द्रता२. स्राव
-येणें-पसीजना.
द्रव्य-न धन१. संपत्ति२. मौलिक अंश१. निर्वाचक१. तत्त्व१. वस्तु२.
द्रव्याचा धूर निघणें-अनगिनत धन होना.
द्राविडी प्राणायाम-पु. टेढा लम्बा ढग. (काम करने का).
द्राक्ष-स्त्री. अंगूर१.
द्राक्षा-स्त्री. अंगूरी. द्राक्षा मद्य१.
द्राक्षे आंबट-प्रयत्न करनेपर भी प्राप्त न होनेवाली वस्तु को बुरा बताना. अंगूर खट्टे हैं जो !
द्रोण-पु. दोना. पत्तो का कटोरा. पत्थर की नाँद२ (पानी पिलाने को). डोंगी२. आधा मन
द्रोणीचे मीठ-न. द्रोणीलवण१. बरतन का नमक१.
द्रोह-पु. बैर. शत्रुता२. मत्सर.

द्वद्व–न. जोडी२. युगुल१. कुश्ती२.
द्वाड–वि. दुष्ट अधर्मी नटखट.
द्वार–न. दरवाजा१. मार्ग१. द्वार१. चारा१. मुहारा१. सहौटी२.
–पूजा–किसी से घर के द्वारपर चक्कर लगाना.
द्वारें–अव्य. द्वारा. जरिये. ओर से.
द्वाही–स्त्री. घोषणा. शपथ. दुहाअी.
–फिरविणें–डौंडी पीटना.
द्वीप–न. टापू१. द्वीप१.
–कल्प–पु. प्रायद्वीप.
द्वेष–पु. डाह. द्वेष. ओर्ष्या२. हिर्स२. दुर्भाव. शत्रुता२.
–वागविणें–डाह करना. चकपकाना.
द्वैत–न. अलगाव. दो का भाव. भेदभाव.

ध

ध चा मा करणें–किसी लेख में अपने स्वार्थ के हेतु कुछ अक्षरों को चुपचाप बदल देना.
धकणे–क्रि. अ. निभना गुजारा होना. नीचे अुतरना (रोटी). धकेला जाना.
धकधक–न. धकधक२. धडकन२.
धकधकणें–क्रि. अ धकधकाना.
धकलवार–पु. पूर्वास्पृश्यों (अछूतों) की अेक अुपजाति.
धका } धक्का } पु. घिस्सा१. धक्का. टक्कर. औंझड. ठेल. टकराहट२. हानि२. चह (जहाज के लिअे). घाट.
धकाधकी } धकाबुकी } स्त्री. धकापेली. झमेला१. स्पर्धा.
–चा मामला–पु. संघर्ष.
धक्का–दे. धक्का.
–बुक्की–दे. धकाबुकी.
धग–स्त्री. आँच. ज्वाला. अुष्णता.
धगड–पु. यार. अुपपति. चट व्यक्ति.
धगधगणें–क्रि अ. धकधकाना. धडधडाना. चमकना.
धगधगीत–वि. प्रज्वलित. धधकता हुआ. तेजःपुंज.
धगी–स्त्री. आँच. लौ आग
धजणें } धजावणें } क्रि. अ. जी लगाना. हिम्मत करना. आगे बढना.
धजी–स्त्री. लंगोट का तिखूँटा कपडा.
धट–वि. ढीठ. मोटा ताजा.
धटिंगण–वि. असभ्य. राक्षस. मुस्टंडा.
धटी–स्त्री. रेशम का वस्त्र.
धट्टाकट्टा–वि. हरमुष्ठा. मोटा ताजा. हट्टाकट्टा. हृष्टपुष्ट.
धड–न. कबंध१. धड (शरीरका).
–स्त्री. मुंह१ (किसी वस्तु का). अेक बाजू. किनारी.
–वि. पूरा अव्यंग. अखंड. धनी. साबित. अुपयुक्त. जानकार स्पष्ट सीधा.
–गत–स्त्री. अच्छे लच्छन१.
– –नसणें } – –लागणें } आ बनना. शामत आना. अबतब होना. टिक न सकना.

–धाकट–वि. तगडा. हट्टाकट्टा. अखण्ड. पूरा.
घडान् गोडाचा–वि. बिलकुल साधारण. रद्दी.
घडक–स्त्री. टक्कर१. आघात१. धक्का१. ठोकर.
घडकणें–क्रि. अ. भभक अुठना. क्षुब्ध होना. धकपकाना-धडधडाना.
घडका–पु. धमाका. धडाका. आघात. –वि. हट्टाकट्टा. मजबूत. ठीक.
घडकी–स्त्री. धडकन. धक्का१. डर१.
घडघड–स्त्री. धडकन. –क्रि. वि. धडधड (आवाज़).
घडघडणें–क्रि. अ. धकपकाना. धकधकाना. धडधडाना.
घडघडाट–पु. धडधडाहट२. गर्जन तर्जन.
घडघडीत–क्रि. वि. साफ साफ. छाती ठोक कर. पूरी तरह.
घडपड–स्त्री. परिश्रम१. प्रयत्न१. छटपटी, हाथ पाँव पटकना. अुछलकूद२.
घडपडणें }–क्रि. अ. छटपटाना.
घडफडणें } बहुत परिश्रम करना. प्रयत्न करना. हाथ पाँव मारना, हडबडाना.
घडपा–पु. पुरानी साडी का बडा टुकडा.
घडा–पु. पाठ. अध्याय. बोध. अुदाहरण. पद्धति२. धीरज. हिम्मत२. दस सेर का वजन. अुससे तौली हुअी वस्तु२. लगातार अुपयोग. जोश. जत्था. टोली२.
–घेणें–बोध लेना. पाठ पढना.
घडाका–पु. धमाका. सपाटा, धडाका. विस्फोट. कडकडाहट२. धूम२.
घडाडणे–क्रि. अ. धडधडाना. भरहराना. सहसा गिरना. भडकना. भभकना.
घडाडी–स्त्री आवेश१. अुमंग. जोश१. तेज१. प्रभाव१. अुत्साह१.
घडाघड–क्रि. वि. धडल्ले से. धडाके के साथ. धडाधड. लगातार.
घडी–स्त्री पाँच सेर की तौल (बटखरा). तराजू१. धडा१.
–नें पैसा मोजणें–अनगिनत धन होना.
घडेवांटप–न. अेक परिवार के सभी हकदारों की भूमि का अलग अलग बँटवारा१.
घडोती–स्त्री. मोटाझोटा कपडा१. प्रतिदिन के अुपयुक्त वस्त्र१.
घणी–स्त्री. संतोष१. आकाक्षा की तृप्ति. समाधान१. –पु. स्वामी. नेता. अधिपति.
धत्तुरा }–पु. धत्ता. ठेगा. धतूरा.
धत्तूरा }
धंदा–पु. धंधा. व्यवसाय. अुद्योग. कारोबार कबार. व्यापार.
–रोजगार–पु. आजीविका के लिअे अुद्योग. नौकरी२.
धंदेवाअीक–वि. व्यवसाय करनेवाला. व्यावसायिक (कलाकार).
–शिक्षण–न. औद्योगिक शिक्षा२.

धन–न. धन१. पैसा२. संपत्ति१. धन परिमाण१ (विद्यु१). नववी राशि. जोड का चिन्ह (+) दूसरे का लाभ.
–कनकसंपन्न–वि धनी मानी.
धनको–पु. अुत्तमर्ण. साहूकार. लेनदार.
धन तेरस–स्त्री. आसो वदि १३ (दिवाली का प्रारंभ; लक्ष्मी पूजा का दिन).
–रेषा–स्त्री मानव के हथेली पर होनेवाली अेक रेखा.
––अुपटणे–अनायास धन पाना.
धनगर–पु. गडरिया
धनी–पु. स्वामी. यजमान.
धन्याला धतूरा चाकराला मलीदा– घरके देवता को धतूरा, पराये पीर को मलीदा.
धनुकली–स्त्री. कमानचा१.
धनुष्य–न. कमान२. धनुष१. कुबंड१. चार हात का नाप.
–बनविणारा–वि. कमंगर. गुणी.
धने–पु. धनिया. अेक मसाला.
धन्य }स्त्री. सार्थकता. सफलता.
धन्यता }वि. कृतकृत्य. गौरवपूर्ण. धन्य !
–वाद–पु. आभार. धन्यवाद.
–वाटणें–अपनी सफलतापर संतोष होना.
धपकन–क्रि. वि. धडाम से.
धपका–पु. घूँसा. थप्पड२. मुक्का. मोटी रोटी.

धपाटणें–क्रि. अ. मुक्कों से मारना. पीटना. कचूमर निकालना.
धपाटा–पु. मुक्का. घूँसा. धौल.
धबडगा–पु. अेक साथ बहुत काम.
धबधबा–पु. प्रपात.
धबाधबी–स्त्री. हूल (गेद का खेल).
धमक–स्त्री. क्षमता धैर्य१. आत्मविश्वास१. बाल१.
–क्रि. वि. गाढा, गहरा.
धमकावणी }स्त्री. डाँट. धमकी.
धमकी– }
धमकाविणें–डाँटडपट करना. अुखाड पछाड करना. डराना. धमकाना. चपेटना. धौंस देना.
धमनी–स्त्री. नाडी. धमनी. शिरा. फुकनी. बडी आच्छादित बैलगाडी. घोडानस.
धमासा–पु दमहर अुस्तरखार. धमासा हिंगुणा.
धम्मक लाडू–पु मुक्का. घूँसा. (बालभाषा).
धरण–न. बाँध१. बंध१. सेतु१. गर्भवती स्त्री के गले में बांधने की अेक जड२. २४ रत्ती का बटखरा१.
–खांब–पु. भूमिसे बरेंडीतक का खम्भा
–मूळ–न. भूमि में होने वाला१. पेडके तने का हिस्सा.
धरणी–स्त्री. पृथ्वी. भूमि. धरित्री.
–कंप–पु. भूचाल. भूडोल.

--ची मुलगी-स्त्री. ब्याह के हेतु भगायी कन्या.

--वर पडणें-अंतिम साँस के समय भूमिपर लिटाया जाना.

धरणें-क्रि. स. पकडना. हथियाना. अंकित करना (मनमें).रखना (मनमें).काम में लाना. गिनना. धारण करना. गहना.

—क्रि. अ. लगना. अैठना.

—न. अपराधी को पकडने के लिअे भेजी गयी सशस्त्र सैनिकों की टोली२. धरना१.

-घेणें-सत्याग्रह करना.

--येणें-पकडनेके लिअे आना. जमराज का निमंत्रण आना.

--पारणें-न. अेक दिन खाना अेक दिन अुपवास करना.

धरती } स्त्री. पृथ्वी. धरती.
धरित्री }

धरपकड-स्त्री. अेकसाथ गिरफ्तारियाँ.

धरबंद } पु. नियम. अटकाव. सीमा२
धरबंध } नियंत्रण.

धरमधक्का-पु व्यर्थ परिश्रम. मार२. चूतिया चक्कर.

धरसोड-स्त्री. चंचलता. दुविधा.

धरून बसणें-हठ पकडना.धरना देना.

धर्ती-स्त्री. शैली. प्रकार.

धर्म-पु. धर्म. दान. धर्मश्रद्धा२. कर्तव्यकर्म, सदाचार, आचार-नीति जिन्हों को धर्म कहते हैं (गीतारहस्य; लो. तिलक). स्वभाव. प्राकृतिक गुण. विधि, निर्बंध(कानून). जमराज.

—कर्म-न. धार्मिक कार्य१.

— —संयोग-पु संयोग. सजोग.

—कर्ता कर्म अुभे राहणे-आये थे हरिभजन को ओटन लगे कपास

—ध्वज-पु अपने धर्मपथ का झण्डा

—भोळा-वि. धर्म के विषय मे (बुद्धि का अुपयोग न कर), केवल विश्वास रखनेवाला. अंधविश्वासी.

—मार्तंड-पु धर्मध्वजी. धर्म की दुम बननेवाला.

—लंड-वि धर्म को तुच्छ माननेवाला

--वीर-पु. धर्म रक्षा के हेतु आत्म-बलिदान देनेवाला. हुतात्मा.

—शाळा-स्त्री. सराय. यात्रीभवन१. धरमसाला

—शाळेचें अुखळ-न. वेश्या२.

—शील-वि. सदाचारी.

धर्माचा काटा-पु. सोना, चांदी बिलकुल ठीक तोलने का तराजू

धर्मावर सोमवार सोडणे-अपना अुल्लू सीधा करना.

धर्मार्थ बट्टा-पु. कटौती, जो धर्मादाय के काम में लगाते हैं।

धवळणें-क्रि. स. प्रकाशमान करना सफेद, स्वच्छ बनाना.

धश्चोट-वि. किसी नियम का पालन न करनेवाला. लंठ अुजड्ड.

धष्टपुष्ट-वि. गलगुथना. हट्टाकट्टा. हृष्टपुष्ट. मोटाताजा. चंगा भला भारी. बलवान.

घस–पु खूत्थी२. खुथी२. खूंटी२. नोक२ अनी२. लंठ१. डण्ठल२. घसक२.

घसास लावणें–विचार करने को बाध्य करना अंत बनाना.

घसकट–न नुकीला तिनका१. खूत्थी२.

घसकफसक–स्त्री बेपरवाही से किया काम.

घसका–पु. घसक२. धक्का (मनको). आघात

–बसणे–सन्नाटे में आना.

घसफस–स्त्री. तानेबाजी. झन्नफन्न१.

घसमुसळ्या–वि. अजड्ड. धाँधली करनेवाला. असावधानीसे काम करनेवाला.

धस्स–न. आघात१ (मनको). डरसे धक्का१.

–होणे–सगबगाना. कलेजा मुंह में आना.

धाक–पु. आतंक. दबाब. धाक२. डर. डांट२.

–दपटशा–पु. गर्जन तर्जन. डांट डपट२.

–दाखविणें–डांट बताना.

–धुक–स्त्री. सिटपिट. आशंका.

धाकटा–वि. छोटा (आयु में). सब से छोटा.

धाकटी मुंडी–स्त्री. छोटी मुंडी (वनस्पति).

धागडधिंगा–पु. धींगाधींगी२. स्वैराचार.

धागा–पु. डोरा. सूत. धागा. सुराग.

–दोरा–पु संबंध.

धाटणी } स्त्री शैली. पद्धति. रीति.
धाटी } लहजा१.

धाड–स्त्री. हमला१. धावा१. डाका१. करघे का हत्था.

–पडणें–संकट आ पडना.

–पडावी पण चीत पडू नये–टिड्डियो का हमला भले आवे, किन्तु चित्रा (नक्षत्र) की बारिशे न आवे.

धाडकन–क्रि. वि. धडाम से.

–पडणें–अरराना टूट पडना. धडामसे गिर पडना.

धाडणे–क्रि. स. भेजना. रवाना. करना

धाडधाड–क्रि. वि. धडाम धडाम. (ध्वनि) धकधक.

धाडस–न. हियाव१. साहस१. जीवट१.

धाडशी–वि. साहसी. धैर्यवान्.

धांडोळणें–क्रि. स. ढूंढना. टटोलना.

धात–स्त्री. वीर्य१ (पुरुषका). नाचने का अेक ढग युक्ति.

धातकी } स्त्री. धावअी. धाय
धायटी } (वनस्पति).

धातमात–स्त्री. तर्क२. जंतरमंतर१. काल्पनिक तथा विचित्र कहानी.

धातु–पु पुरुष का वीर्य. धात२. धातु२. शरीर की सप्तधातुओं में प्रत्येक. क्रिया का मूल रूप.

धांदल–स्त्री. गडबडी. बहुत जल्दी. धूमधाम. घोटाला१. हडबडी२.

धादांत–पु. प्रत्यक्ष प्रमाण. अनुभव की बात२. व्यवहार.
–क्रि. वि. प्रत्यक्ष. साफ साफ. स्पष्टरूप से.
धांधरट–वि. हडबडिया. अुतावला. घपलेबाज धामड.
धान्य–न. गल्ला१. अनाज१. अन्न१.
–झटकणें–ओसना. साफ करना.
–फराळ–पु. अनाज भुनकर बनायी रसोअी.
–बाजार–पु. अनाजमण्डी२. अंजही२.
धाप–स्त्री. हँफनी. हाँफने का भाव१. साँस. दमा१. गिरगिट की तरह अेक जंतु.
धापा–पु. अेक घास. बैठा हुआ खपडा.
धापा टाकणे–हाँफना. दीर्घ अुच्छ्वास लेना. हौंकना. हपहपाना.
धाबळ } स्त्री. अूनी मोटी झोटी
धाबळी } धोती. कंबल१. नमदा१. अड्डा (कबूतरोंका).
धाबें–न. ढाबा१. मिट्टी की छत.
–दणाणणे–होश अुड जाना.
धाब्यावर बसविणें–अगूठेपर मारना. सब कुछ छीन लेना.
धाबोटा–पु. खाँड का बोरा.
धाम–न. घर१. स्थान१. शरीर१. प्रभा१. बदरिनाथ, जगन्नाथ, द्वारका अेव रामेश्वर अिन क्षेत्रोंमे से हर अेक.
धामण–स्त्री. अेक मछली. धामनी (वृक्ष). अेक साँप
धामधूम–स्त्री. धूमधाम. धमाधम. चहल पहल. दगा१. शोरशार१.
धामा } पु. अव्यवस्थित व्यक्ति
धाम्या } धामडपन. कजूस.
धामोडा–पु. धो. धावा (वृक्ष). बवचौर
धाय–स्त्री. करुण पुकार. ढाड धीरज१. चिल्लाहट. हँफनि धाय. धात्री सतोष१.
–मोकलणें–ढारें मारकर रोना चिल्लाकर रोना.
धायटी–स्त्री धावअी. धाय (पेड). धाअी. धुब.
धार–स्त्री. धार (शस्त्र की). पहाड की कगार. धारा. दुहना. बहाव१. पहाडो की पंक्ति. क्षितिज१. घलुआ१ (दूध, तेल आदि लेनेपर).
–करणे } धार रखना. पैना करना
–लावणें } कुंदेरना. मान देना. सान धरना.
–करी–पु. तलवार का धनी. पराक्रमी वीर.
–काढणें } (गाय भैंस आदि
–पिळणें } जानवरों का) दूध दुहना
–चिपोल–न. अगेला,
–देणें–ओसाना. (अनाज)
–धरणें–पानी की धार चढाना.

–बंद–स्त्री. शस्त्र की धार बाँधने का मंत्र (टोटका). धार गिराना.
–भर–क्रि वि. ज़रासा. किंचित्.
–मारणें–पराक्रम करना. शूरता दिखाना.
–लागणें–धारा बँधकर बहना.
–लावणारा–पु. कुँदेरा. कुनेरा.
–वणी–न. दूध गरम करने के पूर्व मिलाया हुआ थोडा सा पानी. बहती हुअी धारा से लिया पानी.
धारजिणा–वि. अनुकूल. मंगलकारी. हितू.
धारण–स्त्री. चालू दर. वर्तमान मूल्य. महँगी. स्वीकार१ धारणा. आधार स्तंभ१
–करणें–ओढना.
धारणा–स्त्री स्मरण शक्ति. बुद्धि. धीरज१. पद्धति.
धारवाडी काटा–पु. बिलकुल ठीक तराज़ू. शुद्ध न्याय. फरुखाबादी तौल,
धारसा–पु. बहाव. धारा२. प्रवाह१. कतार (सेना की).
धार (किनारा)
धारा–पु लगान. परिपाटी२. नियम.
–स्त्री. पैनी धार. धारा. प्रवाह१. घुडदौड.
–वि. छोटा.
–तीर्थ–न तलवार का घाट (यही पवित्र तीर्थ)
–तीर्थी पडणें–खेत रहना.
धाराणें–न. धुवाँकश१. चिमनी२.
धारिष्ट–न. साहस१. धैर्य१. हियाव१.
धारी–स्त्री. धारी. रेखा किनारी (धोती, साडी आदि की).
धारें–न. चिमनी२. छप्पर में झरोखा१.
धारेवर धरणे–कडे अनुशासन से काम कराना.
धारोष्ण–न धैया१. ताजा दूध की धार२.
धार्ष्ट्य–न. साहस१. ढीठपन१.
धाला–क्रि. अघाया. तृप्त हुआ.
धाव } स्त्री दौड. हाल (गाडी की).
धाव } पुरवट के बैलो के चलने की ढाल. पहुँच२. शक्ति२. बाँबी
धावडा–पु धो. धावा (वृक्ष).
धावणें } क्रि. अ. दौडना. दौड पडना.
धावणे }
–न. रक्षक सेना२. सहायता. के लिअे गुहार१.
धावता दोरा–पु. खोप.
– –घालणें–कच्चा करना.
–घोटा–पु. यांत्रिक ढरकी२.
धावती दृष्टि–स्त्री. सरसरी दृष्टि.
धाव दोरा–पु. कच्ची सिलाअी.
धावरा–वि. चपल. वेगवान.
–गुणाकार–पु. अेक साथ गुणा करने की पद्धति.
–भागाकार–पु. अेक साथ भाग देना
धावरें–न अेक चर्म रोग.
धावस–स्त्री. धाअी. धुव (पौधा),
धावा } पु. गुहार२. सहायता के लिअे
धांवा } पुकार२. गोहार२. प्रभु–प्रार्थना.

—करणें—माखी पुकारना. गुहगाना
—धाव—स्त्री. दौडादौड. दौडधूप.
अुछलकूद. गडबडी. हलभली.
— —करणें—हाथ पाँव फटफटाना.
छटपटाना.
धास्ती—स्त्री. हौलदिली. भय१. चिंता.
—खाणे }भय खाना.
—घेणे }
धिक्—अव्य. धिक्कार! छी. छी!
धिक्कार—पु. फटकार. तिरस्कार.
धिक्कारणे—क्रि स. तिरस्कार. करना.
ठुकराना. झिडकना.
धिंगा }पु. अूधम. शोरगुल.
धिंगाणा }धिंग२. धिंग.धोंगो२.
—मस्ती—स्त्री. धिंगाअी. अूधम१.
हाथापायी. कोलाहल१.
धिटाओ—स्त्री. ढीठपन१. धृष्टता.
निडरता. साहस१.
धिंड—स्त्री. सार्वजनिक अप्रतिष्ठा
करने का दंड.
धिंडका—स्त्री. तिरस्कारणीय
व्यक्ति१.
धिंडवडा—पु. अप्रतिष्ठा२. अपकीर्ति२.
—होणें—प्रतिष्ठा की धज्जियाँ अुडना.
धिप्पाड—वि. बहुत लम्बा और मोटा.
अूँचा पूरा.
धिमा }वि. शांत(स्वभावसे). गंभीर.
धिम्मा }ठंडे जी से काम करने-
वाला. धीर. मंद. धीमा
(सुर).
धिम्मेपणा—पु गंभीरता२. दृढता२.
धिरडे—न. चीला१. अुलटा१. खूब
पिटाआ२.
धिरा—पु. आधार. खम्भा. अुत्तेजन.
धीर—पु धीरज. धैर्य. सहनशीलता२.
दम. संयम. आश्रय.
—करणे—हिआव करना. हिम्मत
करना.
—चेपणे—हिल जाना.
—देणे—धीरज बँधना.
—धरणे—गम खाना.
—निघणें—रहा जाना.
धीरानें घेणें—शांति से काम लेना
धुकधुकी }स्त्री. धीमी धडकन.
धुकधुकी }धकधुकी(आभूषण).
धुके—न. कुहरा१. कोहरा१. धुन्ध२.
नीहार१. कुहासा१.
धुगधुगा—स्त्री धीमी धडकन.
धुकधुकी(गहना) गलेकी घाटी
के नीचे का गढा१.
धुडकाविणे—क्रि स निकाल बाहर
कर देना. अंगूठेपर मारना.
अपमान करना.
धुडकूस }पु. अूधम दंगा. थिरक,
धुडगूस }कुदक कर धूम(मचाना).
दुर्दशा(करना).
धुंडणे }क्रि स शोध करना. छान
धुंडाळणें }मारना. ढूंढना. गवेसना.
खोजना. अनुसंधान करना.
पता लगाना, जाँचना.
धुणारा—पु अुजला(धोबी) [रात में
परीट(धोबी) का नाम स्त्रियाँ
नहीं लेती; संकेत से 'धुणारा'
(धोनेवाला) कहती हैं]
धुणावळ—स्त्री. धुलाअी. धाने की
मजदूरी. धोने की क्रिया.

धुणी–स्त्री. स्वच्छता. धूनी.
धुणें–क्रि अ. स. धोना. छाटना. कछारना. साफ करना.
–न. धोने के वस्त्र१.
–झाडणे–धोया हुआ वस्त्र सुखाने के लिअे झटकना.
धुतलेला त्रिस्तव–पु. अुलटा तवा. काला कलूटा व्यक्ति.
धुतल्या तांदुळा सारखा–निर्दोष. निर्मल. सदाचारी.
धुतकारणे–क्रि. स. धुतकारना.
धुद–वि. धुधली (दृष्टि का). अुन्मत. मस्त.
–होणे–अटेरना. नशे में चूर होना.
धुंदी–स्त्री. खुमारी. नशा१. अुन्माद. मस्ती.
धुनकणे–क्रि. स. धुनकना धुनना.
धुनी–स्त्री नदी शुद्धि धूनी.
धुपणी–स्त्री. स्त्रियोंका अेक रोग. प्रदर लुट जाना.
धुपणे–क्रि. अ. धुलना. धुलकर साफ होना. सीझना. धुंआना. कलेजा काटना.
धुपाटणे–न. धूपदान
धुपारती–स्त्री. सायंकालमें आरती (अुनाग्न). फटकार१. सन्मान से बिदा.
धुपावणें–क्रि. अ. असमय गर्भपात होना.
धुपेल–न. धूप का तेल१ (सुगंधी).
धुमश्चक्री–स्त्री. विपुलता. धमासान. हाथा पायी. धूमधाम.
धुमसणें–क्रि. अ. धुधुआना. किसी तरह कूटना, पाटना. कुढ़ना.
धुमाकळ–पु. हुडदग (मचाना). अूधम. धींगाधींगी२.
धुर–पु. गाँव या खेत की सीमा. नेता मुखिया.
–स्त्री. धुर१. जुआ१ (गाडीमें).
धुरकट–वि. धूमिल. धुंधला.
धुरकटणे–क्रि. अ. धुअें से काला बनना.
धुरंधर–वि. चतुर. प्रवीण. गहरा. प्रचड. धुरीण.
धुरळा–पु. धूली२. धूल२. खेह२. गरदा
धुरा–पु सीमादर्शक चिन्ह. रीढ२. मुखिया. धुर (गाडीका). जुआ१. हरिम२ (हल की). अिरसी२. (पहिये की). धुरा.
धुराडी–स्त्री. जुआ१ (गाडी का).
धुराडे / धुराडें –न. चिमनी२. धुआँकश१.
धुरी–स्त्री. धुआँ१. पाँव का अूपरी भाग१. जूतेका अगला हिस्सा. धूर१. अधारिया१. (गाडीवाले की बैठनेकी जगह). भार.
–देणें–औषधि अंगारोंपर डालकर धुंधाना. धोखा देना.
धुरीण–वि प्रवीण. अगुआ. प्रमुख
धुरोळा–पु. धूल२. धूलिकण.
धुवट–वि. धुला हुआ. स्वच्छ. पवित्र.
धुवण–न. चावल का धोवन.
धुव्वा–पु. करारी हार१. धज्जियाँ२. (अुडाना). तितर–बितर (कर देना). चुरकन२.

घुसफुस—स्त्री. जलन. कशाकश. तनतनाहट.
घुसफुसणें—क्रि अ. बार बार बिगडना. तनतनाना. जलना. कुढना. छटपटाना.
धुळधाण—स्त्री. दुर्दशा. सत्यानाश२.
धुळवड—स्त्री. धुलेंडी.
धुळाक्षर—न. बालक को पहलेपहल अक्षर—ज्ञान१.
धुळीस मिळविणें—ओटसे ओट बजाना. मटियामेट करना.
धूड—न. भारी भरकम व्यक्ति. बहुत बडा अजगर.
धूत—वि. धुला हुआ.
धूप—पु. धूप. लोबान.
धूम—स्त्री. चटकसे दौड. धूम. भीड. दगा१ धुआँ१.
—केतु—पु. पुच्छल तारा. धूमकेतु.
—ठोकण—सिरपर पाँव रखकर भागना.
—धडाका—पु. धूमधाम. गडगडाहट२ (तोपो की). सपाटा. धूमधडक्का.
धूम्र—पु. धुआँ.
—पान—न. तप का अेक प्रकार. बीडी पीना. धूम्रपान.
धूर—पु. धुआँ. नशा (गर्व से). तीता खाने से नाक मुँह से निकलने-वाली भाप.
—स्त्री. धुर (गाडी का). जूतेका अगला हिस्सा.
धूर्त—वि. चतुर. लुच्चा. धूर्त. घटिहा. चंट. शठ. घाघ. खुर्राट.
धूलिवंदन—न. धुलेंडी२.
धूसर—वि. धूमिल.
—न. कुहरा१. चूर्ण.
धूळ—स्त्री. खेह. धूल. खेह. गर्द.
—अुडणे—अुजड जाना.
—चारणें—दाँत खट्टे करना.
—धाण }स्त्री. सफाया१. सर्वनाश१.
—धाणी } दुर्दशा
—भेट—न. चार आँखे२ (होना). दूरसे दर्शन१.
धुळीचे दिवे लावणें—अपकीर्ति होना.
—स मिळणें—मटियामेट होना.
— —मिळविणे—मिट्टिमे मिलाना. नष्ट करना.
धेड—पु. ढेढ डोम.
—कावळा—पु. काला कौआ.
—गुजरी—वि खिचडी (भाषा). अरबी, अंग्रेजी के शब्द घुसेड कर बोलने की (भाषा).
—वाडा—पु. पूर्वास्पृश्योकी बस्ती (जो गाँवसे हटकर होती है).
धेंड—न भारी भरकम व्यक्ति१. बहुत प्रसिद्ध व्यक्ति१. गहरा असामी१.
धेंडा—पु. कन्या तथा वर को कंधेपर अुठाकर नाचने की रीति. अिस तरह नाचनेवाला व्यक्ति.
धैर्य—न. धैर्य१. धीरज१. सब्र२. साहस१.
धो धो—पु वेगसे पानी गिरने की आवाज. मूसलाधार (वर्षा).
धोंकटी—स्त्री. किसबत. नाअीकी पेटी.
धोका—पु. धोखा. भय. संकट. खतरा. झोंका. घाटा.

धोटा—पु. ढरकी२. तुरि२. तोड़िया१. चोंगा (गोरू को दवा पिलाने का).
धोंड—स्त्री. शिला. पत्थर१. बोझ१.
—फोड्या—पु. संगतराश.
—भट्टी—स्त्री. बिना नहाये तिलक लगा लेना.
—शीर—स्त्री. घोडानस२.
धोंडा—पु. रोडा१ (अटकाना). चिता. अधिक मास. मलमास.
—पाडून घेणें—अपने पाँवपर कुल्हाडी मारना.
धोडे मारूं लागणे—पागल बनना.
धोड्याचे दोर काढणे—बाल की खाल निकालना.
धोड्या—पु. अेक तरह की सफेद मछली.
धोणी—स्त्री. धोने की जगह. धोने का पत्थर१.
धोण्या—पु. बंदरो का अगुआ.
धोतर—न. धोती.
—जोडा—पु. धोतीजोटा.
धोतरा } पु. धतुरा. कर्बुर. कनक.
धोत्रा }
—चालणें—किसी स्त्रीको धतुरे के बीजो का विष पिलाकर पगली बनाना.
धोप—स्त्री. लम्बी सीधी तलवार. अुत्साह१.
—वि. अखण्ड.
धोपट—न. मोटी रोटी२.
—वि. सीधी, बडी (सडक).
—क्रि. वि. सीधा. ठेठ.
—मार्ग—पु. चौडा, सीधा मार्ग. अपने पुरुखाओं की अच्छी रीति.
—मार्गी—वि. सीधा. भोला. शुद्ध मनवाला. स्पष्टवक्ता.
धोपटणें—क्रि. स. डण्डेसे पीटना. ठोंकना.
धोपटी—स्त्री. नाअी की पेटी. किसबत.
धोबड—स्त्री. भेंस.
—वि. टेढामेढा. खुर्दुरा.
धोबी—पु. धोबी. रजक. अेक पंछी (पेडपर कीडे खाता है)
—पछाड—पु. कुश्ती का अेक दाँव.
धोबीण—स्त्री. धोबन. अुजला.
धोरण—न. रुख१. तर्क१ नीति२. अनुमान१. सूत्र२. पहुँच२ चाल२. ढग१.
धोरणी—वि. सूझवाला. समझदार. दूरदाज. दूरदृष्टि.
धोशा } पु. नगाडा. डका. टीमटाम२.
धौशा } प्रसिद्धि२. हमला. रट२. लगातार प्रयत्न. धाक२. धौंस२.
धौत—वि. धुला हुआ. निर्मल.
ध्याणें—क्रि. स. ध्यान करना. चिंतन करना.
ध्यान—न. ध्यान१. चिंतन१. समझ२. ठवनि२ मुद्रा२. औतार१ (व्यंग). बुद्‌बु१. स्मरण१.
ध्यानांत घेणे } ध्यान रहना. ध्यान
—ठेवणें } देना. कंठस्थ करना.
—येणें—जँचना. समझमे आना.

ध्यानी मनी–क्रि. वि कल्पना तक. सोते जागते.

ध्यास–पु रट२. लगन२.

ध्येय–न. साधना२. ध्येय१. लक्ष्य१. साध२.

ध्वज–पु ध्वज. झण्डा. केतु.

–लावणे–मैदान मारना. झण्डा गाडना.

ध्वजा–स्त्री. झण्डी. पताका. ध्वजा.

–पर्वणी–स्त्री सिहस्थ गुरु होनेपर मेला१ (नासिक में होता है)

–रोपण–न. चैत्र सुदि प्रतिपदा के दिन वर्षारंभ के अुपलक्ष में ध्वजोत्तोलन (जिसे 'गुढा' कहते हैं). झण्डा फहराना.

–वंदन–न. सामूहिक झण्डा–वदन.

ध्वनि }पु. ध्वनि२. शब्द. नाद.
ध्वनी }निनाद. स्वर.

–प्रक्षेपण–न परिसारण. आकाश भाषण (वितन्तु = वायरलेस द्वारा)

–मुद्रिका–स्त्री ग्रॅमोफोन रिकार्ड.

ध्वाक्ष–पु. कौआ.

न

न–पु. अिनकार. नकार.
–अव्य. नही. न और

नअू–वि. नौ.

नकटा–वि. नाक कटा. नकटा.

नकटोच्या लग्नाला सतराशें विघ्नें–कानी के ब्याह मे नौ जोखों.

नकटें–न नकटा. १० तोले का माप या बटखरा.

नकराओ–स्त्री. हुडी न सीकारनेसे हानिदण्ड.

नकल }स्त्री. प्रतिलिपि. नकल.
नक्कल }चरवा१. हँसी की बात. अनुकरण१. स्वाँग१. अभिनेता का भाषण१. नाश१.

नकली–वि बनावटी कृत्रिम. दिखाअू

–नाणें–न जाली मुद्रा (सिक्का).

–काम करणें–कच्चा खेल खेलना.

नकल्या–वि हँसोड हूबहू नकल अुतारनेवाला [ढौल. नखरा.

नकशा–पु. मानचित्र. प्रारूप. खाका.

नकशी–स्त्री. नक्काशी.

–दार–वि कामदार. नक्काशीदार. घनबल.

नकमणे–क्रि. स. बेलबूटे बनाना. कशीदा काढना.

नका–क्रि. नही. न (मध्यम पुरुष, आज्ञासूचक, बहुवचन मे).

नकार–पु. अिनकार. अस्वीकृति. नकार.

नकाशा–पु मानचित्र आलेख.

नकास–पु. जानवर खरीदनेवालोंसे आढतिया का दिया गया कर.

नकील–स्त्री. नकेल

नकुल–पु. नेवला. पाडवों में चौथा.

नको–क्रि. मत. नही चाहिये.

–नको होणे–अचाही होना. अूब-जाना अनासक्त होना.

नकोत–क्रि. नही चाहिये (बहु-वचनमें).

नकोस–क्रि. मत (मध्यम पुरुष अेकवचन.)

नक्कल–दे. नकल.

नक्की–वि. बिलकुल ठीक. निश्चित. अवश्य. यथातथ्य.

नक्त–न. दिनभर व्रत रखकर रातमें भोजन१.

नक्र–पु. गाह. ग्राह. मगर (जलचर).

नक्राश्रु–पु. मिथ्या विलाप. झूठी रुलाअी.

नक्शा–पु. गर्व. अकड२. प्रतिष्ठा२.

–अुतरविणें–दाँत खट्टे करना. गर्व अुतारना.

नख–न. नाखून१. कुछकुछ(परिमाण) सुँनार की अेक हथोडी.

–दृष्टिस न पडणे–(बडे घराने की. स्त्री की) आँकी भी न देखना.

–देणे } गला घोटना.
–लावणे }

–भर–वि. बहुत थोडा,

–विष–न. नाखून का विष (खुरचने से)

–शिखांत–अेडीसे चोटीतक. आपाद-मस्तक.

–क्षत–न नाखून गड जाने का चिन्ह नखछोलिया१.

नखाग्र–न. नाखन (सिंह के)

नखां-बोटावर खेळविणें–अुगलियोंपर नचाना.

– –जेवणें–चखते चाटते खाना.

नखाला मानी न लागणें–अत्यंत पवित्र. निर्मल. निर्दोष.

नखतेल–न तारपीन. पेट्रोल तथा कोयलेसे बना तेल.

नखरा–पु, नखरा. ठसक२. अदा२. चोचला. आनबान२. सजधज२. बनाव सिंगार१ नोंकझोक२.

–करणे–अिठलाना. नखरे करना. अेंठना ठसक दिखाना. बनना ठनना.

नखराअी–स्त्री. नखरेली नारी.

नखरेबाज–वि. बनावसिंगार करनेवाला. डौलदार. नखरैल.

नखरूड } –न नाखून के पास
नखुरडे } होनेवाला फोडा१.

नखला–पु. नख (सुगंधी द्रव्य).

नखी–स्त्री. नखी (सितार बजानेकी). खाने के पान चुनने का औजार. नाखून१ (पशु के). अंकुर१. बीडी के तंग मुँहपर नाखून का दबाव. धुला हुआ रेशम.

नखोदा–पु. मल्लाह

नग–पु. पहाड. पेड गहना वस्तु२. नग. नगीना. कच्चे रेशम की लडी कपास तौलने का परिणाम (१९.२ रतल).

नगास नग देणें–किसी तरह संख्या पूरी करना.

नगद–न रोकडा धन१.

–वि. चुना हुआ. रोकडा. नकद.

नगर–न. नगर१. शहर१.

–पालिका–स्त्री. नगर समिति. नगर-निगम१. म्युनिसिपॉलिटी

–पिता–पु. नगरसमिति का सदस्य.

–भवानी–स्त्री. गाँव भर में घुमक्कड स्त्री. वेश्या.

–शेट–पु. श्रेष्ठी. महाजन.
नगराध्यक्ष–नगर समिति का अध्यक्ष.
नगा–वि. नंगा. वस्त्रहीन. नग्न. निर्लज्ज.
–नाच–निर्लज्जता का बरताव.
नगार खाना–पु. नक्कार खाना.
नगारा–पु नगाडा. डंका. बडा पेट.
नगाऱ्याची घाअी तेथे टिमकीचें काअी–नक्कार खाने मे तूती की आवाज कौन सुनता है।
नग्न–वि. नंगा.
–सत्य सांगणें–कच्चा चिट्ठा खोलना.
नच–अव्य बिलकुल नही. नही.
नजर–स्त्री. दृष्टि. नजर. नायत. ध्यान. बुरा नजर. आँख (होना). दीठ. भेंट. अुपायन१.
–करणे–भेट मे देना.
–कैद–स्त्री. नजरबद. अवरोध१.
–गहाण–न. न्याय्यप्राधि. रेहन (जो संपति रेहन रखी हो वह रेहन रखनेवाले के पास ही रहती है; साहूकार के पास नही).
–चूक–स्त्री. दृष्टिदोष१. लोप१ विभ्रम१.
–टाकणें–सरसरी दृष्टिसे देखना.
–पडणें–दीठ खाना.
–फांकणें–महत्त्वाकाक्षा बढ जाना.
–बंदी–स्त्री. दृष्टि बाँधने की क्रिया.
–मरणें–(परिचय और परिपाटी से) निर्भय बनना.
नजरेस पडणें–झाँकी होना.
–येणें–ध्यान में आना.
नजरेचें पाप–न. आँखों से देखने का पाप.
नजरानाजर–स्त्री. चार आँखें (होना).
नजराणा–पु. भेंट२. अुपहार. सौगात२. अन्दोर.
नजीक–क्रि. वि. पास. नज़दीक. नेडे. नियरे.
नट–पु. नट. अभिनेता. भाँड.
–मोगरा–वि छैला. बन ठनकर चलनेवाला. अलबेला.
नटणे–क्रि. अ. सिगार करना. सजना. अभिनय करना. ठमकना.
–न. सिगार१. सजधज२.
नटूनथटून–क्रि. वि. बन ठनकर सजकर.
नटवेपणा–पु. नखरेबाजी२. सिंगार-का ढोल छिछोरापन.
नटी–स्त्री. अभिनेत्री. नर्तकी. नाटक के प्रारभमें सूत्रधार की पत्नी.
नट्टापट्टा–पु. चटक मटक२. नोकझोक२. बनाव सिगार. चमक दमक२.
नड–पु. धान के पौधे में पोली डण्ठल२.
–स्त्री. अडचन.
नडगी–स्त्री. } घुटना१. घुटने से
नडगं–न. } पाँव तक की हड्डी.
नडणे–क्रि. अ अटकना. प्रतिबंध होना. आडे आना रुक जाना.
नणंद–स्त्री. पति की बहन ननद.
नणंदावा–पु. ननद का बहू को सताना
नतद्रष्ट–वि. अति कंजूस. दुष्ट.

नंतर–क्रि. वि. बादमें. फिर. अनतर. पश्चात्.
नथ–स्त्री. नथुनी. नथ.
नद–पु. बडी नदी२.
नदभाषा–स्त्री. महाजनों की गुप्त भाषा.
नंदादीप–पु अक्षय दीप.
नदी–स्त्री. नदी. सरिता.
–अुबर–पु. नदीगूलर.
नदी–पु. नदिकेश्वर. महादेव के मदिर में नदिकेश्वर की पत्थर की प्रतिमा. मूर्ख व्यक्ति ब्याह में अंत पटपर अकित सथिया.
–बैल–पु गर्दन हिलाने को सिखाया हुआ बैल बछिया के ताअू.
नन्ना–पु नहो नही का भाव दिखाना.
–चा पाढा–पु. ना की रट२.
– – –वाचणे–हर बात में नाही करना.
–म्हणणे–बुढापेसे सिर का धुनते रहना.
नपुंसक–पु. क्लीब. षंढ. हिजडा गाडू. दुबला.
नपुसकाला पद्मिणि–हिजडे की पत्नी रंभा. बेमेल बात. अहिसक को सेनानी बनाना.
नपुसकलिंग–न. जिस संज्ञा से चेतन या अचेतन वस्तु के पुरुषत्व या स्त्रीत्वका बोध न हो, किन्तु अुससे साधारणतया जातिबाधक या अुस जाति के व्यक्ति का बोध हो, अुस संज्ञा का नपुसिकलिंग होता है। क्रिया के सभी मूलरूप नपुसकलिंग में होते हैं।
न पेक्षां–अव्य. नही तो फिर.
नफा–पु. लाभ. मुनाफा.
–नुकसान–न. लाभ-हानि२.
नफेबाजी–स्त्री. अधिक से अधिक लाभ. अैठने की नीति.
नंबर–पु. क्रमाक. अनुक्रमाक. सख्या२ खेत का क्रमाक(भूमापन विभाग से निश्चित) घराक(घर क्रमाक).
–मारणे–आँकना. परीक्षा मे अच्छे अक पाना. पहले पहुँच जाना.
–येणे–बारी आना.
–वार–क्रि वि. अनुक्रमसे.
नबरी माल–पु. बढिया चीज२
नम–पु ढालर. अुतार.
नमणे–क्रि अ झुकना. नमस्कार करना. नम्र होना. हारना. नवना.
नमन–न. वदन१. नमस्कार१. हरिकीर्तन, पुराण आदि मे प्रारभ की स्तुति. प्रारभ१. भूमिका२
नमनात घणभर तेल जाळणें–भूमिका बाँधने मे बहुत समय लगाना
नमविणे–क्रि स. नवाना. झुकाना. हराना होश ठिकाने लाना.
नमस्कार–पु. वंदना२ नमस्कार प्रणाम. अभिवादन. नमस्ते.
–असो–धन्य हो महाराज (व्यंग).
नमस्कारणे–क्रि. स. वंदन करना. नमस्कार करना.
नमुना–पु. नमूना. ढाँचा. खाका. (फॉर्म).प्रपत्र. बानगी२.

नमूद करणें–लिख रखना. दर्ज करना.
नम्र–वि. झुका हुआ. विनयशील. नम्र. धांट्र. विनात.
नम्रता–स्त्री लीनता. नम्रता. नवनसारी
नयन–पु. नयन. आँख२.
नये–क्रि न किया जाय (सौम्य निषेध के लिअे)
नयेत–(बहुवचन में) न.
नर–पु. मानव पुरुष. नर. जोडीमें से अेक. घोडा. अर्जुन (पाडव). चौखूंटी कील२ छेद काटने की छेनी२. मोती मे चोर२.
–तबेला–पु वह कमरा जिस में रहनेवाले सभी पुरुष हों.
नरक–पु. नर्क. विष्ठा२. मैला. शैतान का स्थान.
–अुपसणे–गंदी बातों की प्रकट चर्चा करना.
–वास–पु. बुरी दशा२.
नरकाची वाट दाखविणें–मार डालना.
नरकांत पचणें–बुरी जगह, दशामें, दिन बिताना. पराधीनता में रहना.
नरकीचा कादा–पु. सर्पदंश की अेक दवा.
नरटेल–न. नारियल की करोटी का तेल१. नारियल का तेल१.
नरडी–स्त्री. } गला१. अन्ननलिका२.
नरडें –न. } नरेटी२.
–दाबणें–गला घोंटना.
–धरणें–गले में सूजन होना. गला पकडना.
नरडीचा घोट घेणें–प्रतिशोध से मार डालना.
–ला हात घालणें–काम तमाम करना.
–स नख देणें–जनमते ही मार डालना. अुगते ही कुचल देना.
नरद–स्त्री. गोटी (चौपड, शतरंज में)
नरम–वि. मृदु. नरम. गदकारा. गुलगुला. मुलायम. सौम्य. लचीला. पोच. मद. ढीला.
–पडणें–धीमा पडना.
–येणें–सीधा होना. नरमी से बात करना.
नरमणें–क्रि. अ. धीमा पड़ना. ठंढा पडना. हलका पडना. सीझना. (चमडा).
नरमाअी–स्त्री. नरमी. नरमाअी. कोमलता.
नरवेल–स्त्री. अरनी. अगेयु. गणियारी.
नरसाळें–न. चोंगा१. टीप१. ढवरी२.
नरसोबा–पु. नरसिंह. नरहरि.
नराडी–स्त्री नाला१ (पानी निकाल देनेके लिअे). नरेटी.
नराणी } स्त्री. नहरनी. नहनी.
नऱ्हाणी } नहन्नो.
नरी–स्त्री. बकरे का सिझाया चमडा१. नरी.
नरोटी–स्त्री. खोपडी. करोंटी (नारियलकी). नारियली. बहुत थाडा दूध देनेवाली गाय.
–हातांत येणें–भिखारी बनना.

नर्मसचिव–पु. मसखरा (दरबारमें चापलूसी करनेवाला).

नलगे–क्रि नहीं (आवश्यकता). नहीं चाहिये.

नलसुरी–पु. घोडे का अेक रोग.

नलिका जाअी–स्त्री. पवारी (औषधि).

नव–वि. नवीन. नया. नूतन. नौ (संख्या)

–कीर्दे–स्त्री. पहलेपहल बोआअी.

–कोट नारायण–पु. करोडपति.

–खंड पृथ्वी–स्त्री समूची पृथ्वी

–गजी–स्त्री. राजा के बैठने की दीर्घा (गॅलरी)

–जवान–वि. नौजवान. तरुण. युवा.

–तर }–वि. आजकल का. अभी
–थर } अभी. हालमें.

–नवती–स्त्री. तरुणाअी. गदराती जवानी.

–रात्र–न. चैत्रसुदि १ से रामनवमी तकके तथा कुँवर महिने के प्रथम नौ दिन.

–शिका }वि. नौसिखिया.
–शिखा }

–हिंदु–वि. अभी अभी हिंदु बना. शुद्धिकृत.

नवान्न पूर्णिमा–स्त्री. कुँवर पुनम तथा माघ की पुनम.

नवोढा–स्त्री नवविवाहिता.

नवखा–वि. अपरिचित. अजनबी. अनजान. परदेसी. अवचट. नौसिखिया. अननुभवी. नया.

नवगण–स्त्री बडी और भारी वस्तुओं को अुठाने का छीका.

नवती स्त्री. तरुणाअी. यौवन१. नया कोंपल१.

नवरदेव–पु वरराजा. गबरू. दूल्हा.

नवरा–पु वर. पति. गन्ने के चरखे में बीच का डण्डा.

–मरो नवरी मरो, अुपाध्याला दक्षिणेशी प्रयोजन–वर मरे कन्या मरे, मेरी गोद में भाडा भरो.

–मुलगा–पु. वरराजा.

नवरी–स्त्री. वधू कन्या (जिस का अभी अभी ब्याह हुआ हो). ज्वार काटने की मजदूरी की टोकरी.

नवल–न. अचरज१. आश्चर्य१. अचंभा१.

–कथा–स्त्री. अुपन्यास१. विचित्र घटना२.

–विशेष–न. नवा जूनी बात२. नया समाचार१.

नवलाअी–स्त्री. अपूर्व बात. विशेष अचरज की बात. अेक देवी.

नवलकोल–पु सलगम. सलजम. शलगम.

नववा–वि. नौवाँ.

नवस–पु. मनौती२. मन्नत२.

–करणें–मनौती (मन्नत) मानना.

–फेडणें–अिच्छित कार्य सफल होनेपर मन्नत अुतारना. मन्नत बढाना.

–सायास–पु. मन्नत–प्रार्थना२.

नवसास पावणें–देवता से मन्नत पूरी होना.

नवसागर–पु. नौसादर.
नवा–वि नया. नवीन. अनभ्यस्त. नौसिखिया. अपरिचित अछूता.
–जुना होणें–हिलमिल जाना.
नवी नवती–स्त्री. यौवन का जोश१.
–नवरी–स्त्री. अभी अभी ब्याही हुअी कन्या. बहुत शरमीला व्यक्ति१.
नव्यानें–क्रि वि. फिर अेकबार.
नवी विटी नवें राज्य–शासक बदलतेही सब कुछ बदलता है।
नवा नवसानें–क्रि. वि. मनौतियाँ करने पर हुआ (पुत्र). बहुत हाथ-पाँव मारने पर मिली (सफलता.)
नवार–स्त्री. निवार. निवाड. पट्टी.
नवांकुर–पु. गाथ. गाभा. कोंपल२. नवांकुर.
नवी–वि. (स्त्री.) नयी.
नवीन–वि. } दे. नया.
नवें–वि (न) }
नव्याण्णव– वि. निन्यानब्बे. ९९.
–हिश्शानी–निश्चित रूपसे.
–वाचा फेरा–निन्नानबे के फेर में (आना).
नव्यायशीं–वि. ८९. नवासी.
नव्वद–वि. ९०. नब्बे.
नव्हता–क्रि. नहीं था. न था
नव्हती–क्रि. नहीं थी. न थी.
नव्हतें–क्रि. स. नहीं था. न था,
नव्हते–क्रि. (वहुवचन). न थे. नहीं थे
नव्हत्या–क्रि (”) न थी. नहीं थीं.
नव्हे–क्रि. नहीं. नहीं है.
नशा–स्त्री. नशा१. बेहोशी. मद१.
–करणे–नशीली चीजोंका सेवन करना.
नशीब–न. भाग्य१. दैव१. नसीब१. (वाक्प्रचारो के लिअे देखो 'दैव').
नश्वर–वि नाशवान्. नश्वर.
नष्ट–वि नष्ट. विध्वंसित. दुष्ट (व्यक्ति). बरबाद. गारत
–करणे–सफाया करना. (से) हाथ धोना.
–चर्य–न. बुरी दशा२. बुरे दिन१. दुर्दिन१.
नस–पु शिरा२. नाडी२. नस. सुघनी२.
–अुतरणें–कमर में हूक चली जाना
–तोडणें–शिरा तोडकर रक्त बहाना.
–दाबणें–कोर दबाना.
नसणें–क्रि. अ. न होना. अभाव होना.
नसता– } वि. जो न हो.
नसती–स्त्री } अकारण.
नसतें–न. } व्यर्थ का. अनावश्यक.
नसेना का–न सही.
नस्त–न. वह पहाडी चट्टान, जिसपर सागर की लहरें थपेडती है। सागर से खाडी में जहाज लाने का मार्ग.
नहाण–न. प्रथम रजोदर्शन१. स्नान (अभ्यंग, मर्दन के साथ).
नहाणवली–स्त्री. प्रथम रजस्वला.
नहाणें–क्रि. अ. तेल आदि मर्दनकर सिर से नहाना.
नळ–पु. बडी आँत का अूपरी भाग. बाली२. नल. पोली नली२. टोंटी२. रामायण में वानर जाति का स्थपति.

—कांडे—न. चांडी२. चोंगी२.

—गूद—न तुंदी से छातीतक सूजने का रोग

—पट्टी—स्त्री शहरों में नल से मिलनेवाले पानी का कर

—भरणें—पेटमे वात का गुबार होना.

नळा—पु अखड गोल खपडा आतिषबाजी का गोला ओंगन रखनेका बाँसका चोगा गुलियानेका चोगा पानी गरम करने के बम्बेकी चिमनी२.

नळी—स्त्री. नली. नलिका. चोंगी नाली (बदूक की) नरेटी (गले की नली) ढरकी का आच्छादन. फुँकनी नली (पैर-की).तंगी (दो पहाडो के बीच).

नळीने औषध पाजणे—गुलियाना.

नक्षत्र—न. नक्षत्र१ तारा१.

—तोंडावर पडणे—बकवाद करना. बकबक करना.

—पायावर पडणें—पाँव मे सनीचर होना.

—माला—स्त्री. सत्ताओीस मोतियोका हार.

—माळ }स्त्री. विवाह या ठाकुरद्वारे
—माळा }के अुत्सव में रंगबिरंगे कागज की माला.

नक्षत्रा सारखी—अति सुंदर. अति रूपवती.

नक्षा—पु. गर्व. अकड२. घमण्ड.

—अुतरणे—घमण्ड टूटना.

नक्षी—स्त्री नक्काशी. अकबरी. (लकडीपर) बेलबूटे१. गोट. हाशिया१ मगजी

—दार—वि. वेलबूटेदार.

—चा मोळा—गहने पर नक्काशी करने का सुनार का औजार.

ना—अव्य न. ना.

—स्त्री. नाही असम्मति. ना.

—अरत्री ना परत्री—न घर का, न घाट का न अिधर के रहे न अुधरके.

नाअिलाज—पु. निरुपाय. लाचारी२. अगतिकत्व.

नाअिक—पु अगुआ. मुखिया. नायक. मजदूरो का मुखिया. जमादार.

नाअू—पु. नाओी.

नाक—पु स्वर्ग.

—न नाक२ नासिका२. सूओीका नाका१. महत्त्वपूर्ण व्यक्ति या स्थान१. नथुनी पहनने का, नाक में, छेद१. प्रतिष्ठा२.

—कापणे—हराना. नाक कान काटना.

—कापून दुसऱ्यास अपशकून करणे—अपनी नाक काटकर दूसरे का सगुन बिगाडना.

—खाजविणे—चिढाना.

—खाली होणे—नाक कटना.

—चिब्बा—वि. नकटा. चपटी नाकवाला.

—तोडा—पु. टिड्डी के समान हरा कीडा.

–ठेंचणें–घमण्ड अुतारना. मुँहकी खिलाना.

–दुरी } स्त्री. पछतावा १.
–धुरी }

–घासणें } नाक घिसना. नाक
–दुऱ्या काढणें } रगडना. नाक घिसना.

–पुडी–स्त्री. नथुना १.

–फेंदारणें–नाक चढाना.

–दाबलें की तोंड अुघडते.–नाक पकडे तो दम निकलता है।

–मुठीत घरून जाणें–लाचार हो कर शरण माँगना.

–मुरडणें–नाक भौं सिकोडना.

–वर असणें } गर्व या
– –करून चालणें } निर्लज्जता से बरतना.

–शिंकणी–स्त्री. भूतकेशो (वनस्पति). नकछिकनी.

–वाहणें–सर्दी से नाक बहना.

नाकात काड्या घालणें–अुंगली करना. चिढाना. ताने मारना.

–बोलणें–मिनमिनाना. नाक में बोलना नकियाना.

–ला बाल असणें–नाक का बाल होना.

नाकानें कांदे सोलणें–पवित्रता की डींग हाँकना. नियमो का ढोंग रचना.

नाकापेक्षां मोती जड–मुँहलगा व्यक्ति स्वामी से अधिक अकडनेवाला नौकर.

नाकाला पदर लावणें–नाक न दी जाना.

नाकावर टिचणें– तत्काल ऋण चुकाना.

–माशी बसू न देणें–नाकपर गुस्सा होना. नाकपर मक्खी न बैठने देना.

–म्हशीनें पाय देणे–चपटी नाक होना. नाकपर पहिया फिर जाना.

–बोट ठेवणें–नाकपर अुंगली रखकर चूप करना.

नाकाशी सूत धरणे–अब तब होना.

नाकाप मिरची झोंबणें–हृदयपर चोट होना.

नाकी डोळी चांगली– रूपवान सुदर (कन्या).

नाकी नव येणे–नाक में दम होना. काफिया तग होना.

–वेसण घालणे–नाक में सुतली पिरोना

नाकाड्या–वि. नक्कू.

नाकेला–वि. सीधी, लम्बी और सुदर नाकवाला.

ना कबुली–स्त्री. अमान्यता.

नाका–पु चौराहा. नाका. चौकी२. (टोल).

नाकारणें–क्रि. स. अमान्य करना. अिनकार.

नाके–न नाका १. फाटक १. अड्डा.

–दार–पु. मार्गकर (टोल) जमा करनेवाला कर्मचारी.

–बंदी–स्त्री. यातायात पर रोक.

नाखवा–पु. केवटराज. प्रधान मल्लाह. नाखुदा.
नाखुष–वि अप्रसन्न.
नाग–पु. नाग. काला साँप. अेक देवता. हाथी नाग(धातु) सीसा स्त्रियो के सिर का अेक आभूषण.
–केशर } न. नाककेसर१.
–केसर }
–चापा–पु. नागचंपा.
–तुंबी–स्त्री पातालतुबी.(विषहारक औषधि)
–दवण–स्त्री नागदोन. नागदमन.
–दिवाळी–स्त्री. अगहन सुदि५.
–पंचमी–स्त्री. श्रावण सुदि ५. नागपूजादिन(शुभकार्य के लिअे यह दिन अच्छा माना जाता है).
–फणी–स्त्री. थूहर१. सेहुँड१.
–बळी–पु. अेक सस्कार(संतान की कामना से; नागहत्या का प्रायश्चित्त).
–बाळी–स्त्री अेक तरह का झूमक.
–मोडी–वि. मोडदार. टेढा तिरछा.
–वल्ली } –स्त्री. नागवेल. पान की
–वेल } वेल नागरवेल.
नागडा–वि. नंगा. नंगधडंग.
–स्वार्थ–पु स्पष्टरूपसे, साफ साफ जान पडनेवाला स्वार्थ (गीतारहस्य; लो. तिलक).
नांगर–पु हल लंगर(जहाज का)
–खुट–न अगवाँसी(जिस में हल का फाल बिठाया जाता है)
–चालविणारा } पु हलवाहा.
–जुंपणारा }
–ट–वि. जोती हुअी(भूमि).
–णी–स्त्री. हलाअी जोताअी.
–णे–क्रि स. हल चलाना. हल जोतना. लगर डालना.
–पट्टी–स्त्री. हर हल के पीछे सरकारी कर१.
नागरमोथा–न. नागरमोथा१. घनाहु१.
नागरिक–पु. नगरवासी. नागरिक. सभ्य जन. शहराती.
नागली–स्त्री. मडुआ१.
नागवणूक–स्त्री. लूटमार. धनहानि.
नागवणे–क्रि. अ. लुट जाना लुटना सर्वस्व नाश होना.
नागवा–वि नगा. वस्त्रहीन. अछोप. दिवालिया.
–कोल्हा भेटणें } अनायास
–नागवे कोल्हे भेटणें } लाभ होना.
नागवी सवाशीण भेटणें }
नागवा पाऊस–धूप होते हुअे होने वाली बारिश
नागवे नाचणे–बौखलाना. अप्रतिबंध बरताव करना.
–अुघडे–वि नग धडग
नागार्जुन दुधी–स्त्री गोरखदुधी.
नागविणे–क्रि. स. हड्डी चूसना लूटना.
नागी–स्त्री. डक. जहरीला काँटा काँटा(मुरगे का).थूहड की सिगरी.
–टाकणे–अभिमान टूटना. कोर दबाना.
नाच–पु. नाच. नर्तन.

नाचवा–नाचव–स्त्री. हेरफेर१. अस्थिरता.

नाचणे–क्रि. अ. नाचना. थिरकना.

नाचतां येईना; आँगण वाकडे— नाच न जाने आँगन टेढा.

नाचरी–स्त्री. खुरसे भूमि खुरचनेका रोग. नखरीली स्त्री

नाचरेपणा–पु. चोचला. दौडधूप२.

नाचविणें–क्रि. स नचाना.

नाच्या –पोऱ्या } पु. नाचनेका काम करने-वाला छोकरा

नाचकंड–न. नहरनी, छोटे मुँह की संडसी, कैंची आदि औजारोंका गुच्छा.

नाचक्की–स्त्री. मानहानि. अप्रतिष्ठा.

नाचणी–स्त्री मडुआ. मडुवा.

नाझर–पु –व्यवहार न्यायमंदिरका प्रमुख अधिकारी

नाजुक नाजूक } वि कोमल. नरम नाजुक. अशक्त. दुबला.

–काम–न गुप्त काम१. युक्ति और कुशलता का काम१. वेश्यागमन१.

–जागा–स्त्री शरीर का मर्म स्थान

नाट–स्त्री. धरन१. बल्ला१. दाब.

–पु असगुन१. अडचण२ विघ्न. प्रदेश१. नाच १ नटो की अेक जाति कोडियो का अेक खेल दिवालिया असामी

–लागणे–काम बिगडना. पख लगना.

–लावणे–पख लगाना अपशकुन करना.

नाटक–न. नाटक१. अभिनीत खेल१. ढोंग१. स्वाँग१. खिलवाड१.

–शाळा–स्त्री रखेली. नर्तकी

नाटपेट–वि प्रेष-शुल्कहीन. बैरंग.

नाटिका–स्त्री. छोटा नाटक१. सफेद माडी.

नाट्य–न. अभिनय से दिखाया भाव१. स्वाँग१. अभिनय–दृश्य१.

–छटा–स्त्री साहित्य का अेक प्रकार. व्यंगपूर्ण आत्मगत भाषण, जिस से मनोगति का चित्रण हो।.

नाडणे–क्रि. स. लूटना. ठगना. तंग करना. सताना. भ्रष्ट करना.

नाडा–पु. नहन (मोट का). मोटी रस्सी नाडा. अजारबंद. पट्टी रंगीत धागा (मोहर्रम में).

–पुडी–स्त्री. अबीर आदि की बधी पुडिया.

नाडी–स्त्री. नाडी रग धमनी. नाडा१. फीता१. फल ज्योतिष के अनुसार नाडी

–पु संकट. अडचन.

–न. गुलियाने का चोंगा.

–सांपडणे–रग पट्ठे से परिचित होना

नाणें–न. सिक्का१. मुद्रा२. टंक१ ८रवुरन२ अेक जगली पेड (लकडी अिमारती काम में आती है)

नाणावलेला–वि. बहुत प्रसिद्ध. मँजा हुआ. विख्यात.

नात–स्त्री. पोती. नतिनी.

-जांवअी-पु. पोती का पति. नतिनी का पति.

ना तरी-अव्य. अथवा. किंवा.

नातरी-स्त्री. कोर-किनारा (पत्थर का)

नातलग-वि. नातेदार

नाताळ-पु. अीसा की वर्षगाठ

नाते-न. नाता१. सबंध१. सरोकार१. वास्ता१ लगाव१. सगाओ२.

नातेवाअीक-वि. नातेदार. आप्त. हितू.

नाथ-पु. स्वामी. प्रभु पति नाथ. साअी.

-स्त्री. नकेल.

नाद-पु. नाद. ध्वनि२. आवाज२. शब्द. शौक. चसका. व्यसन.

-लागणें-चसका लगना. शौक चर्राना.

-ब्रह्म-न. सगीत की धुन से अेकाग्रता२.

नादात असणे-धुन सवार होना.

नादावणें, नादी भरणें, -लागणें } (के) पीछे पागल होना. आसक्त होना.

नांद-स्त्री. बोरसी. मिट्टी का बडा घडा. गन्ने का रस भरने के लिअे भूमि में गाडा हुआ हौज. मिट्टी का गमला.

नांदणें-क्रि. अ. बसना. अच्छा बरताव करना. निभना.

नांदरूख-स्त्री. छोटी पाखर.

नादायला जाणे-ससुराल में बसने को जाना पति के साथ लगना

नादान-वि अक्षम. कायर. अयोग्य.

नादार-वि निर्धन. दिवालिया. कगाल नि· शुल्क (विद्यार्थि) वार्षिक सौ रुपयेसे जिस की आय कम हो नादारी. शोधाक्षम (विधि के अनुसार)

नादी-वि जिसे चसका लगा हुआ हो सनकी.

नांदी-स्त्री नाटक मे मगलाचरण (गीत). किसी बात का सूत्रपात१.

नाना-पु. आदरसे बुलाने का शब्द.

-वि कअी अनेक. नाना. भिन्नभिन्न अन्यान्य.

-त्व-न. अनेकत्व.

-परी-, -तऱ्हेने } क्रि. वि कअी तरहसे.

-विध-वि. कअी प्रकार के. भिन्नभिन्न.

नापत-स्त्री-साख न रहना.

-वि जिस की साख न हो

नापसंत-वि. अमान्य. अनचाहा. अप्रिय.

नापास-वि. अनुत्तीर्ण. रद्दी. अमान्य.

नापीक-वि. पडती. पथरीली (भूमि).

नाफा-पु. कस्तूरी मृग का अण्डकोश

नाफेर-वि. जिस मे कोअी बदल न हो. स्थिर.

-वादी-वि. कट्टर दल का.

नाम–न. नाम. संज्ञा (व्याकरणमें)
–पु. खडा तिलक.
वह लगानेका साँचा.
–करण–न. जन्म के बारहवें दिन बालक का नाम रखने का संस्कार. नामकर्म१.
–घोष–पु. प्रभुनाम की धुन.
–जोग–वि वाहक (धनादेश,हुंडी).
–दार–वि. माननीय (सदस्य).
–देव–पु. महाराष्ट्र के अेक प्रसिद्ध संत, जो दर्जी थे।
दर्जियों की अेक जाति२.
–धातु–पु संज्ञा से बनी क्रिया, जैसे– अुत्तर से 'अुत्तरणें'.
–धारी–वि नामके वास्ते बना (राजा, नेता)
–नाअीक–पु. नौदल का अेक अधिकारी. जल-बल का अफसर.
–निशाण–न. नामोनिशान१.
–शेष–वि मटियामेट. जिसका केवल नाम ही बचा हो.
–संकीर्तन–न. प्रभु भजन की धुन२.
नामांकित–वि. विख्यात. बढिया. स्वनाम-धन्य.
नामर्द–वि. कायर. बुद्दू. अशक्त क्लीब.
नामी–वि. बढिया. बहुत सुंदर.
नायक–पु. नेता मुखिया. अगुआ. अगमानी.
नायक–जमादार. प्रधान पात्र (नाटकमें). कथापुरुष. हार के बीच की मणि. महार जाति (अछूतों की अेक) का व्यक्ति.
नायकीण–स्त्री. कारखाने में दस स्त्री–कामगारों की अधिकारिणी. नर्तकी.
नायटा–पु. खसरा (चर्मरोग).
नायनाट–पु. सर्वनाश. मटियामेट.
नायिका–स्त्री. नायिका. अभिनेत्री. नटी. प्रधान स्त्री पात्र१.
नार–पु. पुराने वृक्ष के भीतर का गूदा. सीग का गूदा. हृदय. केले के पेडके छिलके का तन्तु. कमल का डठण्ल.
–स्त्री. स्त्री. पत्नी.
नारंगी–स्त्री. नारंगी (पेड).
नारळ–पु. नारियल खोपडी२.
–हाती देणें–निस्सारण (खारिज करना). बिदा करना.
नारळाचा चअू–पु. नारियल की गरी का चूरा.
नारळाची आअी–स्त्री. नारियली. नारियल का आधा कवच.
नारळी–स्त्री. नारियल का पेड.
–पुनव / –पौर्णिमा – स्त्री श्रावण १५ (सागर-पूजन-दिन)
नारळ्या–पु अेक मछली. भक्षक पंछी, जो सागर-तीरपर होता है. सफेद रंग, पाँव तथा चोंच पीले रंग के.
नाराज–वि. अप्रसन्न. नाराज़. खफ़ा
नारिंग–न. नारंगी२ (फल).
नारू–पु. नहरुवा (रोग). नहरुआ. नारू.
–कारू–पु. देहात के कारीगर.
नाल–पु. नाल२ (चौपायों के पैर में).

गुल्लीडण्डे के खेल में चार की गिनती.

–स्त्री. मृदंग के समान अेक बाजा.

नालस्ती–स्त्री. निंदा. बुराअी. बदनामी.

नाला–पु. सोता. झरना.

नालायक–वि. अयोग्य. अक्षम. निरुपयोगी

नाव–स्त्री. नाव. किश्ती. डोंगी. नौका. तरी.

नाव–न. नाम. कीर्ति२.

–काढणे–नाम कमाना.

–ठेवणे–दोष देना. अुगली अुठाना. नाम देना. नाम रखना (खेल मे; (नवजात शिशु को, नयी ब्याही कन्या को ससुराल मे बुलाने का)

–नको–नाम मत लो.

–निशीवार–सिलसिले से. ब्यौरेवार

–मिळविणें–नामवरी पाना.

–टाकणें, –सोडणे – नाम न लेना. मन से दूर करना. बात न करना.

नांवाचा–नाम का. नाम के लिअे. सच्चा.

नांवा निराळा–अलग.

नांवानें पूज्य–के नामपर कुछ भी नही.

–शख करणें–पानी पीकर कोसना.

नांवारूपास आणणें– प्रतिष्ठा प्राप्त करा देना.

नांवावर–नाम पर (आय व्यय).

–विकणें–किसी बडे के नामपर कूदना.

नाव.स चढणे–कीर्ति पाना. नाम कमाना नामवरी पाना.

नावड–स्त्री. अरुचि. अचाह.

नावडणे–क्रि. अ. चाह न होना. अप्रिय होना.

नावडता–वि. अप्रिय. अनचाहा.

नावडती–वि. अप्रिय. अनचाही. अचाही.

–चे मीठ अळणी– अनचाही का नमक भी अलोना.

नावळीचा वेल–पु नकुलकंद.

नावाडी–पु. केवट .मल्लाह. धीवर. मल्लुआ. घटवार. घटवारिया. कडिहार. मॉंझी. कनहार. खेवक. खिवैय्या.

नाश–पु नाश. विध्वस दुर्दशा२. गजन. सहार खुवारी२.

–करणें–घालना. नष्ट करना. मिटा देना. सघारना.

नासका–वि. सडा हुआ. बिगडा हुआ. सडियल.

नासणे– क्रि अ. बिगडना. खराब होना. बिसबिसाना. मरना

नासाडी–स्त्री. खराबी. नाश१. सर्वनाश१.

नासावणे–क्रि. अ अधूरा जाना. गर्भपात होना.

नास्तिक–वि. अीश्वर को न माननेवाला. पाखंडी.

नाहक–क्रि. वि. अकारण. व्यर्थ.

नाही- क्रि. अ. नही. न होना
 —अव्य. न नहीं
—तरी—लगभग. ऐसे तो.
—तेंच—कुछ का कुछ
—पक्षी } नहीं तो
—पेक्षा }
नाळ—न. कमल का डण्ठल नाल२ (नवजात शिशु की). जहाज की अगाडी. चक्की में जमा हुआ आटा. दो टीलो के बीच का तग मार्ग. नारी, कलमी माग२ (पौधा).
नि—अव्य. और. तथा.
निकट—वि. पास. नजदीक
—वर्ती—वि. पासही रहनेवाला. निकटस्थ. निकटवर्ती.
निकड—स्त्री. जलदी त्वरा. तंगी तकाजा१. अडचन.
निकामी—वि. निकम्मा बेकार निरुपयोगी.
निकाल—पु निकास. निर्णय. सुनवाई२ (न्यायालय की). अन्त. परिणाम (परीक्षा का).
—करणे—समाप्त करना
—पत्रक—न. अपने निर्णयो का मासिक विवरण (छोटे अधिकारी बडे अधिकारी के पास भेजते है).
—लावणें—अन्त करना. काम तमाम करना. परीक्षा-फल प्रकट करना.
निकृष्ट—वि. हलका. गया बीता. घटिया.
निकोप—वि. निर्दोष. अव्यंग. दृढ.
निखळ—वि. केवल. शुद्ध. पवित्र.
निखळणे—क्रि. अ. खुलना. उचडना ढीला होना.
निखारा—पु. अगार. अगारा निरभ्रता२.
—धगावर ठेवणे—देश, धर्म के लिये पूरा त्याग करना किसी का सर्वनाश करना
निखालस—वि बिलकुल. खुल्लम-खुल्ला स्पष्ट अलग. केवल
निगडा—स्त्री निर्गुडी. सभालू (वनस्पति)
निगडित—वि. बधा हुआ. सबधित. सगठित.
निगरगट्ट—वि. निर्लज्ज बेशरम. निखट्टू. निठल्ला निर्दय.
निगा—स्त्री. देखभाल. सेवा. चिता
निग्रह—पु. सयमन. कडाई२. दृढता२ निश्चय दण्ड (देना). वश मे करना. निग्रह.
निघणे—क्रि अ. निकलना चलना चल पडना ऊपर उठना. वेग से बढना (घोडा). दिखायी देना (अक्षर).
निचरणें—क्रि. अ. झरना. गलना. चूना.
निचरा—पु मवाद, पानी आदि पूरी तरह बाहर निकालना. निचोड.
निज—न मन१. आत्मस्वरूप१.
 —वि. अपना. आत्मीय.
 —स्त्री. नीद.
—धामास जाणें—स्वर्गस्थ होना.
—बोध—पु. आत्मज्ञान.

निजणे–क्रि. अ. सोना. अूंघना. लेटना.
निजविणे–क्रि स. सुलाना. लिटाना. अुँघाना.
निजानीज–स्त्री सब का सो जाना गुमसुम (होना)
निठवे–न आध सेर का माप१
निढळ–न माथा१ मत्था१.
निढळाच्या घामाचा–अपने परिश्रम से कमाया.
निनकोर–पु रोटी का आठवाँ हिस्सा.
नितंब–पु चूतड कूल्हा
नितळ–वि. स्वच्छ निथरा हुआ. गुलगुला. तेजस्वी
नित्य–वि. नित्य स्थायी. शाश्वत
–नैमित्तिक–वि आवश्यक तथा समय समयपर करनेका धार्मिक काम. पूजा-पाठ.
निथळणे–क्रि अ. टपकना. चूना चुअना.
निंदक–वि निंदक.चवाअी.
निंदणे–क्रि स. निंदा करना. दोष निकालना. बुराअी करना. कोसना. अकरी बीनना.
निंदा–स्त्री बुराअी. निंदा.
–करणे–अंगुली अुठाना. कोसना.
निदर्शन–न. प्रदर्शन१ (दिखावा). अुदाहरण१. अनुभव१.
निदर्शनास आणणे-दिखाना देना. ध्यान दिलवाना.
निदान–न. मूल कारण. अन्त. परिणाम रोग निदान (परीक्षा). –क्रि. वि. कम से कम.
निदानीचा–वि. बारीक समय में काम आनेवाला.
निदिध्यास–पु रट२. धुन२. लौ२
निधडा } वि. निर्भीकमना.
निधड्या छातीचा } निर्भय साहसी पराक्रमी.
निधन–न. मृत्यु२. मौत२.
निधि–पु. निधि२ पूँजी२. भण्डार. संग्रह. कान२ आसरा.
–निक्षेप–पु भूमिगत धन.
निपचित–वि. गुमसुम. सुन्न. निश्चेष्ट बेहोश
निपज–पु. अुपज२ पैदाअिश२ अुत्पादन.
निपजणे–क्रि अ. अुत्पन्न होना. पैदा होना अुपजना. निपजना
निपटणें–क्रि. स. पूरी तरह पोंछना चुकाना. निपटाना.
निपटून–क्रि. वि. चाट पोंछकर
निपटें–न. १० तोले का माप१
निपणजा–पु. परदादा के पिता
निपणजी–स्त्री. परदादा की माता. परदादी की माता.
नि.पक्षपात–पु. निष्पक्ष होना पक्षपातरहित कार्य.
निःपात–पु. पूरा नाश.
निपुण–वि. सिद्धहस्त. कुशल. मँजा हुआ. निपुण. सुघड.
निपुत्रिक–वि. पुत्रहीन. निःसंतान. निपुत्रिक. अपूत. पुत्रविहीन.
–पुरुषाचें धन–न. गलतंस१.
निंब–पु. नीम (पेड).

निबर— } वि. कडा. चिमडा. पुष्ट.
निबरट } कठिन. दृढ. कठोर. कर्कश. करडा. पुराना. करकरा.

निंबलोण—न. दीठ अुतारनेके लिअे नीम के पत्ते, राअी, निमक आदि चीजे.

—करणें—दीठ अुतारना दीठ झाडना.

निंबारा—पु. काली खजूर. दिंकरलिंग.

निंबू-न. नीबू१.

निंबूर—पु. बाजरे का पका भुट्टा. अुस भुट्टे को भूनकर निकाले हुअे दाने.

निंबोटी—स्त्री. आधा नीबू काटकर अुसपर शक्कर, लूण डालकर अगारपर रखकर पकानेसे बनी दवा.

निंबोणी } —स्त्री. निबौरी. निमकौरी.
निंबोळी } पीला रग.

निभणे—क्रि. अ. निबहना. सफल होना.

निभाव—पु. सफलता२. गुजारा. बना रहना.

निभावणें } —क्रि. अ. निबाहना.
निभाविणें } निभाना. छुट्टी पाना. सफल बनाना.

निम—वि. आधा.

—की—स्त्री. आधेका पहाडा१.

—गोरा—वि. कुछ काला. हिंदी औसाअी.

—गोल—पु. अर्धगोल.

—सरकारी—वि. सरकारी सहायक अनुदान(ग्रँट) प्राप्त(पाठ-शाला).

निमताना—पु. अंकाओ२.

निमित्त—न. हेतु१. बहाना१.कारण१. निमित्त१.

निमित्ताचा धनी—वि. दोषारोप (न होते हुअे भी) सहन करने-वाला मुखिया. निमित्त—मात्र व्यक्ति.

निमित्तास टेकणे—बहाना ढूंढना. घात लगाये रहना

निमुळता—वि. शुण्डाकृति. गावदुम. सूच्याकार.

निमूटपणे—क्रि. वि. चुपचाप. बिना चू चपड के. कान पकडकर. बाअें हाथसे.

नियत—वि. निश्चित. नियमित. हमेशा.

—कालिक—वि. सामयिक(पत्र-पत्रिका).

नियम—पु. नियम. आज्ञा१. रीति२. धारा२. परिपाटी२. व्रत. मनोजय.

नियामक मंडळ—न शासन समिति२.

नियोजिणे—क्रि. स. नियुक्त करना. अधिकार देना.

निरख—पु. अंकाव. निर्ख. परीक्षा२.

निरखणें—क्रि स. निरखना. अेक टक देखना. परखना.

निरगांठ—स्त्री. पक्की गाँठ.

निरगुडी—स्त्री. निगुडी संभालू

निरढावणें—क्रि. अ. निखट्टू बनना. परचना.

निरंतर—वि. औसर. लगातार. बरा-बर.

निरपराधी–वि. निर्दोष. निरपराध.
निरपेक्ष–त्रि. अिच्छा–रहित. निःस्वार्थ. निष्काम
निरभिमानी–वि. विनयशील. निर–भिमान.
निरवणें } क्रि स. सौंपना. सहेजना. समझाकर सुपुर्द करना. बिदा करना.
निरविणें }
निरवानिरव–स्त्री. अुत्तराधिकारियों के लिअे प्रबध.
निरस–वि. रसहीन स्वादहीन. हलका (सोना आदि).
निरसें–वि. गरम न किया (दूध).
निरक्षर–वि. अनपढ अशिक्षित. अपढ. निरक्षर.
निरा–पु. ताड या नारीयल का ताजा रस. अेक सफेद घास.
निरांजन– न. नीराजन१. आरती२.
निराश–वि. निराश. हताश.
–होणे–हाथ मलना. निराश होना.
निराळा–वि. अलग. पृथक. विलग. दूसरा. भिन्न.
निरी–स्त्री. चुनट(धोती, साडी की अुगलियों से बनाअी). चुनन.
निरीक्षण–न परख१. जाँच२. निरीक्षण१.
निरुत्तर–वि कुंटित. मौन. जिस का अुत्तर न बन पडे. अकाटय.
निरुद्योगी–वि. बेकार. निकम्मा. अुठल्लू. सुस्त. आलसी. अकर्मण्य.
–राहणें–हाथ पर हाथ धरे बैठना. निठल्ला रहना.
निरुपयोगी–बेकार. खराब. अनेड. निकम्मा. निरुपयोगी.
–वस्तु–स्त्री. कबाड१. अगड खंगड. रद्दी चीजे. गायताल१.
निरुपाय–पु. असमर्थता. विवशता. लाचारी. मजबूरी.
निरूपण–न. सतवचनों का स्पष्टी-करण करते हुअे भाषण. विवेचन.
निरोगी–वि. नीरोग. चगा. चगा भला. स्वस्थ.
निरोधन–न. निग्रह१. रोक२. अटकाव.
निरोप–पु. बिदा२. सदेसा. संदेस.
–देणे–सम्मान के साथ बिदा करना. बुझाना (बत्ती).
निरोप्या–वि. टहलुवा. हरकारा. दूत. डाकिया.
निर्गुंड } स्त्री. सँभालू. मेढकी मेवडी. सिंधुवार.
निर्गुंडी }
निर्घोर–वि. निडर. निश्चिन्त.
–निजणे–घोडे बेचकर सोना.
निर्झर–पु. झरना. सोता.
निर्ढावणे–दे. निरढावणे.
निर्णय–पु. निर्णय. निश्चय. फैसला.
–पत्र–न. न्यायपत्र.
निर्णायक मत–न. सभापति-मत१. निर्णायक मत.
निर्दय–वि. निर्दयी. निष्ठुर. क्रूर. दयाहीन.
निर्दळणे } क्रि. स. मार डालना. मटियामेट करना.
निर्दाळणें }
निर्दोष–वि. अखोर. निर्दोष.

र्धार–पु. पक्का निश्चय. विश्वास. निर्णय
र्धास्त } वि. निर्भय. निश्चिन्त.
र्धोक } सुखसे.
र्बंध–पु. बंधन१ रुकावट२. विधि२. कानून
डित–पु. विधिज्ञ. बॅरिस्टर.
र्बुध्द–वि. बुद्दू. अधखोपडी. मंदबुध्दि. मूर्ख.
र्भय–वि. निडर. निर्भीक. निर्भय. चरबाक. साहसिक.
र्भर्त्सणे–क्रि अ. फटकारना. निंदा करना अुपहास करना.
र्भीड–वि. निःस्पृह. स्पष्टवक्ता. मूंहफट.
र्भेळ–वि. विशुध्द. जिसमें मिलावट न हो. चोखा.
वातंत्र्य–न. संपूर्ण स्वाधीनता२.
र्मळ–वि. निर्मल. विशुद्ध. साफ. परिष्कृत. साफ सुथरा. स्वच्छ.
र्मळी–स्त्री. निर्मली (वनस्पति)
र्मिणें–क्रि. स. बनाना. पैदा करना. निर्माण करना.
र्माल्य –पु. देवता को चढाये फूल आदि. निर्माल्य.
–वि. अधिकारहीन.
र्लेप–वि. निर्लिप्त. शुद्ध. अुपवास के दिन भी खाने योग्य. निखरा.
र्वंश–पु. निःसंतानत्व. वंशनाश.
र्वाह–पु. निर्णय. गुजारा. आजीविका२. निबाहना (अपनी बात को)
करणें–पेट पालना.

निर्वाळा–पु विश्वास. निर्णय.
निर्वेध–वि. अबाध. निर्विघ्न.
निर्व्यसनी–वि. व्यसन–हीन. जिसे कोअी बुरी लत न हो.
निलाजरा–वि. निर्लज्ज लज्जाहीन.
–न. चावल मे मिलनेवाला. तृणबीज.
निवड–स्त्री चुनाव१. पसंदगी.
निवडक–वि. चुनिंदा. चुना हुआ. विशेष
निवडुंग–पु थूहर. सेहुँड अमरा२.
निवडणें–क्रि स. चुनना. न्याय करना. अनाज से कंकर आदि चुनना.
निवडणूक–स्त्री निर्वाचन. चुनाव
निवणें–न मेडरा१. गेडुली२.
–क्रि. अ. ठंडा होना शांत होना. प्रसन्न होना.
निवर्तणे–क्रि. अ. पीछे आना थमना. मरना.
निववणे–क्रि. स. ठंडा करना. शांत करना. अुपशमन करना.
निवळ } स्त्री. निथार२ (चूनेका).
निवळी } निचरा हुआ पानी२. निर्मली (वनस्पति).
निवळणें–क्रि. अ. निथरना. निखरना होश आना. सुधरना
निवाडा–पु. निर्णय. फैसला. न्याय. विचारनिर्णय.
–पत्र–पु प्रादेश. डिगरी.
निवांत–वि. मौन. शांत.
निवारणें–क्रि. स. निरवारना. निवारण करना. हटाना. दूर करना.

निवारा–पु. आसरा. सहारा.
निवास–१ रहने का स्थान घर. निवास.
निवेदणे–क्रि स. कहना बताना.
निशा–स्त्री रात नशा१. आनंद१.
निशेत चूर–अंटा गुडगुड
निशाण–न. झण्डा१. ध्वज१. लक्ष्य१. निशाना१ नगाडा१
निशाणी–स्त्री. चिन्ह१ निशान१. सिक्केपर निशान करने की छेनी. निसेनी.
निशोत्तर–न निशोत्त१ नाकपत्तर१. पिटोन्ही२.
निश्चय–पु. निश्चय. निर्णय. श्रद्धा२.
–करणे– अचल मे बाँधना.
निश्चिति–स्त्री. भरोसा१. निश्चय१.
निश्चित–वि. पक्का. कायम. ध्रुव.
–करणे–करार देना.
–गोष्ट–स्त्री. होनी. ध्रुव बात. अवश्यभावी.
निषेध–पु निंदा२. मनाही२. धिक्कार
निषिद्ध–वि. मना (शास्त्रो से). त्याज्य
निष्कारण–वि. अकारण. विना कारण के व्यर्थ
–हसू–न. कठहँसी२.
निष्काळजी–वि. गफलती असावधान.
निष्ठा–स्त्री दृढ प्रेम१ श्रद्धा. विश्वास१. सिद्धावस्था की चरम स्थिति.
–निष्ठुर वि. निर्दय. क्रूर. कठोर.

निष्फळ–वि. व्यर्थ. विफल.
निःसकोच–वि विना सकोच के. हाँक पुकार कर साफ साफ.
निसटणे–क्रि. अ खसना टलना. छटकना. फिसलना. गिरना. सरकना. खसकना.
निसणे–क्रि स चुनना. सँवारना. सजाना (भाजी आदि)
निसतान–न कुलक्षय१. सत्यानाश१.
निसरगाँठ–स्त्री छुटगाँठ.
निसरडे–न सिलहलाहट२. चिकनाहट. वह भूमि जहाँ पाँव रखने से फिसल जाता हो.
निसर्ग–पु. प्रकृति२. स्वभाव.
निस्तब्ध–वि शून्य. पूर्ण शात. मौन.
निस्तब्धता–स्त्री सन्नाटा१. नीरवता. निःशब्दता.
निस्तरणे–क्रि स सुधार कर पूरा करना. किये का फल भोगना.
निळवा–पु. अेक प्रकारका ज्वार, जिस का डण्ठल दृढ तथा मोटा होता है।
निळा–वि. नीला. गहरा आसमानी. सांवला. हरा ताजा. कोमल (घास, फसल)
–कोराटा–पु. नीला कटसरैया.
–तुतिया–पु. नीला थोथा. तूतिया.
–पळस–पु. नील पलास.
–माका–पु. नीला भागरा.
–हदगा–पु. नीला अगस्तिया.
निळी जुअी– स्त्री. नील जुही.
–हरळी–स्त्री नीली दूब.

निळें—न हरी घास२. हरी फसल२. हरियाली२.
—वि. नीला.

निक्षून—क्रि. वि. जताकर. साफ साफ.

नी—अव्य. और. तथा.

नीच—वि ओछा. क्षुद्र. नीच. कमीना. घृणित. तुच्छ. हेय हेठा. हेच. अधम. नीच. छोटा. खर्ज में बजनेवाला (ढोल आदि).

नीज—स्त्री. नीद . निद्रा.

नीट—वि. सीधा. ठेठ. योग्य. अच्छी तरह.
—करणें—सीधा करना. ठीक करणें.
—नेटका—वि. टीपटाप. साफसुथरा. सुदर.
—होणें—सुधरना. दुरुस्त होना.

नीति—स्त्री. आचार व्यवहार के नियम. सदाचार. सद्व्यवहार. पुण्यशीलता.

नीर—न. पानी१. जल१.
—पु. परिणाम. निर्णय. मछली पकडने का बडा जाल.

नीरस—वि. खूसट. रसहीन. सलोना. रुक्ष.

नीरसता—स्त्री. सिठाअी.

नीरांजन—न. नीरांजनी२. आरती२.

नीलकात } नील-मणी } पु. नीलम (यह मणि शनीचर की मणि कही जाती है).

नील सुपली—स्त्री. काली गोकर्णी. नीली कोयल (वेली)

नीळ—स्त्री. नील. लील. काअी. काला बंदर१.

नुकता—क्रि. वि. अभी अभी

नुकतेच—क्रि. वि. हालमें. कुछ ही दिन पहले.

नुकसान —न. हानि२. खोट२.

नुकसानी—स्त्री घाटा१ अपकार१ खराबी२,
—भरपाअी—स्त्री. क्षतिपूर्ति. हानिपूरण१. हरजाना१.

नुपेक्षिणे—क्रि. स अुपेक्षा न करना. ध्यान देना.

नुसता (पु.) } नुसते (न.) } —वि. केवल. बिलकुल. निरा.
—नावाला—गिनाने के लिअे.

नें—प्रत्यय. करण कारक की विभक्ति

ने आण—स्त्री हेरफेर१ हाट से सौदा ले आने का काम.

नेक } नेकी } स्त्री. सचाअी. सत्यता. सदाचार१. खरापन१. अीमानदारी. नेकी.
—वि.—अनेक.

नेकीचा—वि. खरा. आन पर जान देनेवाला.

नेट—पु. जोरदार प्रयत्न. परिश्रम. दबाव. तकाजा. जोवट. चिमडापन. आधार.

नेटका } नेटके } वि.—अच्छी तरह. ठीक. योग्य पूरी तरह सीधा

नेडें—न. सूअी की नाक. छेद१. आधार१.

नेणपण—न. अज्ञान१. नम्रता२.

नेणता—वि· अज्ञानी. भोला.

नेणीव–स्त्री. जानने का गर्व न होना. अज्ञान.

नेणों–न जाने.

नेणे–क्रि. स. ले जाना. अुठा जाना.

नेता–वि. नेता. अगुआ. मुखिया. नायक. अगमानी.

नेपती– स्त्री करील१. करेल१.

नेपथ्य–न. परदा (नाटक में) वेषभूषा की जगह.

–पुराण–न. पत्नी की फटकार२.

नेपाळ–पु अेक वनस्पती. अेकमात्र स्वतत्र हिदु राज्य.

नेपाळी–धनिया. तेजफल. दर्मर तुमरू.

–सुरी—स्त्री. खुखरी. खुखडी.

नेभळा } वि. दुबला. बुद्दू.
नेभळट } कायर

नम–पु नियम व्रत. निशाना. गढा (खम्भा, पेड लगाने के लिअे भूमिमे)

–मारणे–निशान मारना. लक्ष्यवेध करना. सधानना.

–लावणें–अनुशासन सिखाना.

नेमका–क्रि वि निश्चित. वही जिसे ढूंढा जाता था. अपेक्षित. बिलकुल ठीक. सीधा.

नेमानेम–पु सजोग. विधिलिखित.

नेमणें–क्रि. स नियुक्त करना. स्थापित करना.

नेमणूक–स्त्री. वार्षिक वेतन१. स्थापन१. नियुक्ति.

नेमस्त–वि. नरम (दल का). नियमसे चलनेवाला. आवश्यकताभर. निश्चित.

नेरवा } पु सुनार की दूकान की राख
नेरा } (जिस में सोने के कण ढूंढे जाते है).

नेरोळी–न नारंगी के बौर का तेल.

नेवती–स्त्री. करील१.

नेवार–न. तालाब के पास तथा पहाड मे अपने आप पैदा होनेवाला धान.

नेवाळी–स्त्री. नेवारी (वेली)

नेसणे–न कमर मे वस्त्र. पहनने की क्रिया.
–क्रि अ. पहनना (धोती, साडी)

नेसविणे–क्रि. स. पहनाना (धोती आदि)

नेहमी–क्रि. वि. सदा. हमेशा. आये दिन. सर्वदा. सतत. नित्य हरदम.

नैतिक–वि. नीतियुक्त. सदाचार की दृष्टिसे. अप्रत्यक्ष.

–धैर्य–न. आन्तरिक बल१.

नैवेद्य–पु. देव-प्रसाद. ठाकुरजीका भोग. अँगोगा. भोजन.

नैसर्गिक–वि. प्राकृतिक. स्वाभाविक. नैसर्गिक.

नोकर–पु सेवक. नौकर. नूकर अनुचर. दास.

–शाही–स्त्री. नोकरशाही (यह शब्द लो. तिलकने १९१७ में अग्रेजी ब्युरॉक्रसी शब्द के लिअे बनाया).

नोट—स्त्री. अर्थपत्र१ पत्रमुद्रा. कागजी सिक्का.

नोटीस—स्त्री चेतावनी सूचना.

नोडगा—पु. कटलू (मुसलमान)

नोंद—स्त्री आलोक१. टिप्पण१ लिखकर ध्यान मे रखना.

नोंदणी—स्त्री. टिप्पण१.

नोदवही—स्त्री. आलोक पुस्तक१. पजीत लेखा१ (रजिस्टर).

नोदणें—क्रि. स. पंजीलेखन. पजीयन. दर्ज करना.

नोर—न. नौभाटक१ (जहाज का भाडा).

नोहे—क्रि. नही है.

नौबत—स्त्री. बडा नगाडा.

न्यहाळणे—क्रि. स. निरखना निहारना. घूरना.

न्याय—पु. न्याय सचाओ२. निर्णय. सदाचार. तर्क देने की पद्धति२.

न्यायाधीश—पु. न्यायाध्यक्ष.

न्यारा—वि भिन्न. अलग. विरला. निराला.

न्याहरी } न्याहारी } स्त्री. कलेवा१. हलका भोजन१ (सबेरे). खरमिटाव१ अकोर१. नाश्ता१

न्यून—न. कमी

न्हाअू—पु. नाअी. हज्जाम.

न्हाण—न. प्रथम रजोदर्शन१.

न्हाणणे—क्रि. स. नहलाना.

न्हाणुली—स्त्री. वह विवाहित कन् जो पहले पहल रजस्वला हो.

न्हाणी } —घर } स्त्री. स्नानगृह१. नहाने व चोकी.

न्हाणे—क्रि. अ. सिर से नहाना.

न्हावी—पु. नाअी. अेक कीडा (बबूल के काटो से घोसला बनाता है). अेक छोटा काला पछी.

प

पकड—स्त्री. कुश्ती का अेक दाँव१. युक्ति. गिरफ्त. घपची. कील अुखाडने का चिमटा. हथकल२.

—वारंट—न. पकडने का अधिपत्र१ (हुक्मनामा).

पकडणें—क्रि स. पकडना. थामना. रोकना. बद्ध करना. पकडना. तर्क में बात पकडना.

पक्का—वि. घुटा हुआ. गठीला. दृढ. स्थिर. अटल. पका हुआ. पक्का.

—तोळा—पु. ९६ रत्ती भार.

—रंग—पु. चौसर मे लाल और पी गोटियाँ. पक्का रग.

—शेर—पु. ८० तोला.

पक्के खाते—न. नये वर्ष के प्रारंभ लिखने का लेखा.

पक्ति—स्त्री. पक्ति. कतार पगत पाँत.

—प्रपच } —भेद } —पु साथ भोजन करनेवा लोगोको अेक जैसा न पिरोसना. पक्षपात.

—लाभ—पु. अेक साथ भोजन करने सम्मान.

पक्व–वि. पका हुआ. पोढा.
पक्कान्न–न. पक्वान१. मिठाअी२.
पंख–पु. पर. पख कुदा. पाँख२. डैना.
–फुटणें–सयाना होना. चालाख बनना.
पखवाज–पु. मृदग. पखवाज.
पंखा–पु. पखा. बेना. बडा पतंग.
पंख्यानें वारा घालणें–हवा करना. पंखा हाँकना.
पखाल–स्त्री. मशक. मसक. पुर. पखाल.
पंख्या–पु. अुडनेवाली गिलहरी२.
पग–न. डग१. पाँव१. पाया१. शतरंज में गोटी की चाल. सुनार की बोरसीपर चार दिशाओं में रखी हुअी अीटें.
पगडबंद–पु. पगडी बनानेवाला कारीगर.
पगडा–पु. पाँसेपर होनेवाली अेक की संख्या. प्रवेश. कौडियोंसे चौपड खेलने में गोटी जमानेका हक.
–पाडणें }–सिक्का जमाना.
–बसविणें }
पगडी–स्त्री. सिली हुअी पगडी. अटहर१. शिरोभूषण१.
–अुतरणें–नीचा दिखाना.
–फिरविणें–वचन से फिर जाना. बात पलटना.
–बांधणें–सम्मानित करना.
–भाअी–आपसमें पगडी बदलकर बना मित्र.
पंगत–स्त्री. पंक्ति. पाँत. पंगत.
–मांडणें–प्रीतिभोज के लिअे पत्तल, पीढे आदि लगाना.
–वाजविणें–पक्तिभोजन के समय शहनाअी बजाना.
पगतीस बसणे–अेक ही थैली के चट्टे बट्टे होना.
पगार–पु. वेतन.
पघळ–वि. ढीला ढाला. लम्बाचौडा. विस्तृत.
पघळणे–क्रि. अ. गलना. तरल बनना. द्रवित होना.
पघा–पु. घरिया.
पचकन–क्रि. वि. पिचकी मारनेकी आवाज.
पचकडी–स्त्री. पचक१.
पच–पु. पंच. प्रन्यासी. अभिभावक.
–नामा–पु. पंचों के सामने ली हुअी तलाशी का लेखा.
–वि. पांच.
–धान्याचा काढा–पु. धनिया, खस, सोंठ, नागरमोथा, दालचीनी का क्वाथ.
–पक्कान्नें–बढिया भोजन१.
–पदी–स्त्री. मूर्ति के सामने बैठकर नियम से पाँच ‘ अभंग ’ (गीत) गाने का रिवाज.
–पात्र–न. प्याला१. कटोरा१.
–पाळें–न. पाँच खानोवाला पात्र (लकडी या धातु का).
–प्राण–पु. प्राण, अपान, व्यान, अुदान, समान ये पाँच प्राण हैं।
– –ओंवाळणें–प्राण न्योछावर करना.

–प्राणाची आरती करणें–दूसरे के लिअे सर्वस्व का बलिदान देना.
–बेळी–स्त्री मिलायी हुअी मछलियाँ (बिक्री के लिअे).
–मिसळ–स्त्री. } पाँच दालों का
–मेळ –पु } सालना. सकर जाति की सतान.
–रसी–वि. पाँच धातुओं के रस से बनी (वस्तु, तोप).
–विध–वि पाँच तरह का.
–विशी–स्त्री. पचीस वर्ष की आयु.
–वीस–वि. पचीस २५.
पंचाअीत–स्त्री. अडचन. दुविधा. पच १.
पंचा–देवी–स्त्री फसल को बाँटने की रीति (३/५ बैलवाले को तथा शेष जमीदार को)
–क्षरी–वि. ओझा .
पंचेचाळीस–वि. पैंतालीस. ४५.
पंच्यायशी–वि. पचासी. ८५.
–ण्णव–वि. ९५ पचानबे.
–हत्तर–वि. ७५. पचहत्तर.
पचडी–स्त्री. टमाटर. प्याज, हरी धनिया, हरी मिर्च आदि का रायता १.
पचणें–क्रि. स. पचना. पचा जाना. हजम करना. पकना.
पचन–न. पकने की क्रिया २. पाचन १.
पचनी पडणें–परचाना.
पचपचीत–वि. फीका. सीठा. निःसार. जिस में पानी रह गया हो (वह भात).
पचविणें–क्रि स. पचाना. पकाना हजम करना
पचा–पु. अंगोछा (पांच हाथ लंबा) साफी २ छोटी धोती २.
पचाग–न पत्रा १ पत्राग १ पांच वस्तुओ का मेल १
पच्ची–स्त्री जरी, जिस में लपेटा रेशम दिखाओ न दे। खिल्ली. हँसी.
–करणें–नीचा ऊँचा दिखाना. खिल्ली अुडाना.
पछाडणें–क्रि. स. पटकना. गिराना. पकडा जाना (भूत आदि से).
पंज–पु. गढकर धातु जोडने के लिअे आवश्यक चूर्ण
पजर–पु पिजडा. छाती.
पजरी–स्त्री. सोठ, धनिया, अज-वायन, काली मिर्च तथा खाँड से बनाय। प्रमाद पजरी.
पजा–पु. पंजी २ (ताश में). पंजा. चगुल थप्पड २. परदादा. परपाजा.
पट–पु. बिमात (शतरंज तथा चौपड का). फर्श. लेखापत्र. वस्त्र. परदा. ऊँचा स्थान किवाड.
–वि. औंधा गुना.
पटका–पु. साफा कमरबंद
पटकूर–न. कबल या किसी वस्त्र का पल्ला १.
पटल–न. आच्छादन १. आवरण १ धुँधलापन १ (आँख में).
पटअी–स्त्री. छत २. पटाव १. अरस १. पाटन १.

पटकणें–क्रि. स. पटकना. गिराना. पछाडना.

पटकन् } क्रि. वि. चटसे. झट.
पटदिशी } पटक (आवाज).

पटकाविणें–क्रि स. झट पाना. झपटना मार लेना (प्रथम स्थान आदि) मार लाना.

पटकी–स्त्री हैजा१. विसूचिका. महामारी.

पटणी–स्त्री अेक तरह का चावल१.

पटणें–क्रि. अ. मीकारी जाना. पटना. जँचना माना जाना. पसंद आना गूँथा जाना.

पटपट–क्रि वि. चटपट. झटझट.

पटवणें } क्रि स गूथना. जँचाना.
पटविणें } पटाना (हुँडी).

पटा–पु. पटा (शस्त्र).

पटांगण–न. क्रीडागण१. मैदान१. बडा आँगन१.

पटापट–क्रि वि. लगातार. टपक टपक. झटपट

पटाशी } स्त्री रुखानी.
पटासी }

पट्टण–न नाव का तल्ला बनाने की लकडी. शहर१ राजधानी२.

पट्टा–पु. पटा (शस्त्र) चपरास (नौकर की). लम्बी तथा कुछ चौडी कतार. पट्ठी२. धारी२. पतली पट्टी. पट्टा. तस्मा. संलेख (भूमि, भाडा आदि के लिअे). कमरबंद. चिन्ह. बंधन. परताल (शस्त्र लटकानेका).

–ओढणें–असावधानी से काम करना. खुरचकर बाल निकालना (हजामत). आधा काम कर रुकना.

–सोडणे (तोंडाचा)–बहुत बकझक करना.

पट्टी–स्त्री. पट्टी. लंबा टुकडा१. चंदे की सूची. लगान१. पान (खाने का) बीडा१ चकती२ भूमि का पट्टा. पटटी. सुर१ (बाजेका).

–चा–प्रकाण्ड (पंडित) अग्रगण्य

पट्टेवाला–पु. चपरासी.

पठडी–स्त्री. शैली. ढंग१

पठाडी–वि चौडी पीठवाला.

पठाण–न. चौडा कपडा चौकोर लकडी, जो नाव के तले में होती है।

पठाण–पु पठान.

–वही–स्त्री आयव्यय की कच्ची टिप्पण बही.

पठार–न पठार१ किश्तीका तला१ प्रबंध१. पूर्वसिद्धता२. पटरा१.

पठ्ठा } वि हट्टा कट्टा. पठ्ठा
पठ्ठ्या } गबरू.

पड–पु स्तर खाना लड२.
–वि पटकन२ पीछेहट२ मातहत.

–घेणें–पीछे हटना

पडकणें–क्रि. अ चाट पडना परचना. लालच होना.

पडका } वि. गिरा हुआ. ढलाअू
पडके }

पडगा–पु. कठौता. कठौती२. चौसे की जोडीसे प्रत्येक.
पडगी–स्त्री. पेर्दी. घरिया.
पडगें–न. कठौनी२.
पडघम–न. अेक चर्मवाद्य१. ढोल१.
–चाकर–पु. नौकर का चाकर.
–जीभ–स्त्री. जीभी. कौआ१. गलशुंडी.
–झड–स्त्री. गिरना, पडना (घर आदि).
पडणें–क्रि. अ. गिरना. खिसकना. ढीला होना. बंद होना. ठहरना. हो जाना (अुजेला).शांत होना. धीमा पडना. सुस्ताना. पडना. खेत रहना. हाथ डालना. लगाना. वन जाना. निकलना. चालू होना. जमा होना (रकम).
पडत–स्त्री. चुगी, कर आदि न लेना.
–झडत–क्रि. वि. गिरते पडते.
पडता काळ–पु. बुरे दिन
पडीचा आबा–पु. बिना गिराये टपक पडनेवाला आम.
पडल्या पडल्या–लेटे लेटे.
पडताळा–पु. अनुभव. प्रमाण. पडताल. मिलान. आजमाअिश२.
पडताळणें–क्रि. अ. आजमाना. तुलना करना. मिलान करना. जाँचना. प्रमाण देखना. परीखना. गिनकर चमकाना (शस्त्र). पडतालना.
पडती–स्त्री. बुरे दिन. दुर्दशा.
पडदणी–स्त्री. नहाने के लिअे लपेटा अंगोछा (विशेषत: स्त्रियों के लिअे लागू) परदनी. परदनिया.
पडदा–पु परदा. पर्दा. आड२. बुरका. यवनिका२. गुप्तता२. चिक२. परत२. आड करनेवाली झिल्ली२. डट्टा. पटल.
–अुघडणें–परदा अुठना.
–ओढणें–परदा खींचना. पट्टी बाँधना (आँखोंपर).
पडदी–स्त्री. अिकहरी अीट से बनी दीवार.
पडवळ–स्त्री. मीठा परवल१.
पडवास–स्त्री. पडवास. बडी माअी. छोटी माअी.
पडवी–स्त्री. ओसारा१. बरामदा१. प्रकोष्ठ१. दडबा१.
पडशी–स्त्री. खुरजी. खरिया (झोली).
पडसाद–पु. प्रतिध्वनि.
–सावली–स्त्री. परछाअीं.
पडसें–न. सर्दी२. जुकाम१.
पडळ–न. मोतियाबिन्द१.
–स्त्री. खुली जगह. खेत में बनी मडैया.
पडाव–पु. अडान. पडाव. छावनी२. अड्डा. डेरा. पर्याप्त बोझ ढोनेवाली डोंगी.
पडीक } वि. गिरा हुआ. पडा रहा.
पडीत } जिस में बोआअी न हो.
–जमीन–स्त्री. पडती. कालबंजर१.
पढतमूर्ख–वि. जानकर भी न समझनेवाला. पढा लिखा किन्तु व्यवहार–शून्य. हठधर्मी.

पंढरी–स्त्री. पंढरपुर नामक नगरी. (जिला सोलापुर).महाराष्ट्र के संतों का हरिद्वार.
–ची वारी–असाढ तथा कार्तिक शुक्ला ११ को पंढरपुर में पहुँच-कर श्री विठ्ठल प्रभु के दर्शन करने का व्रत. बार बार परीक्षा में बैठना.
पण–पु. प्रण. प्रतिज्ञा२. दाँव. होड२. अस्सी रत्ती वजन का सिक्का. शर्त२. यौवन.
–अव्य. परन्तु. किन्तु. पर. भी. यद्यपि.
–करणें–प्रण करना. हठ ठानना.
–पूर्ण करणें–प्रतिज्ञा निबाहना. ओर. निभाना.
पणांत येणें–सयानी होना.
पणजा–पु. परदादा. परनाना.
पणजोळ–न. पिता या माता का ददिहाल या ननिहाल१.
पणती–न. पडपोती२. दिआली२. मिट्टी का दिया.
पणतुंड–न. पडपोता१, पडपोती२ आदि संतान२.
पणतू–पु. पडपोता.
पत–स्त्री. साख. सचाअी. विश्वास१. प्रतिष्ठा. पत.
–असणें–विश्वास(लोगों का)बना रहना. साख होना.
–पेढी–स्त्री. सहकारी अधिकोष.
पंत–पु. शिवाजी महाराज के आठ मंत्रियों में से प्रत्येक मंत्री के लिअे आदर–दर्शक शब्द; (माननीय, पंडित के समान आदर का शब्द)
–प्रधान–पु. प्रधान मंत्री.
पतकर–पु, दायित्व. अंगीकार.
पतकरणें–क्रि. स. अंगेजना. स्वीकार करना. मान लेना. जँचना.
पतंग–पु. पतिंगा. फतिंगा. अुचरंग. पतंग. गुड्डी२. चंग२. पतंग(अेक पेड).
पतन–न अधोगति२. नाश१. पडना१
पतवंड–न. दे. पणतुंड.
पति–पु पति. स्वामी. साँअिया. आदमी. भर्ता.
पतिंगा–पु. बडा डाँड.
पतित–वि. पतित. गिरा हुआ. भ्रष्ट. नीच. पापी.
–परिवर्तन–न. धर्मभ्रष्टो को फिरसे अपने धर्म का बनाना. शुद्धी२.
पतिव्रता–स्त्री. सती. पतिव्रता.
पंतोजी–पु.शिक्षक. गुरुजी. अध्यापक.
पत्ता–पु. पता. शोध२. समाचार. सिरनामा. तमाकू का हरा पत्ता. ताश. दफ्ती२.
–जळणें–ठीक अुपयोग न करने से ताश का व्यर्थ होना.
पत्ती–स्त्री. भंग के पत्ते१. कोयले के छोटे टुकडे१.
–चहा–पु. चाय की पत्ती२.
पत्नी–स्त्री. धर्मपत्नी. औरत, पत्नी. स्त्री. गृहिणी. घरवाली.
पत्र–न. पत्र१. चिठ्ठी२. पत्ता(पेड का). पतली पत्तर(धातु की). पृष्ठ१. संलेख१.

–दर्शनी–पत्र पाते ही.
–द्वारा–पत्र के द्वारा. पत्र लिखकर
पत्रक–न पत्रिका२. सूची२. सारणी२. सूचनापत्र१.
पत्रा–पु. पत्तर. चद्दर (धातु की).
पत्रावळ–स्त्री. पत्तल१. पतरी.
पत्रिका–स्त्री जन्मपत्री. जन्मकुंडली. जन्मपत्र१.
पत्री–स्त्री. पूजा के लिअे लाअे हुअे पेडो के पत्ते (स्त्रियों के लिअे, व्रत के कारण). तमाकू का पत्ता, जावित्री. नाल (चौपायो के लिअे). कोयले की पत्ती.
पथ–पु. पथ. मार्ग रास्ता. राह२.
पंथ–पु. पंथ. फिरका सप्रदाय. मार्ग.
पथक–न. घुडसवारो का दल१. दल१ (स्वयंसेवको का). दस्ता१ (सेना का).
पथारी–स्त्री. फर्श (बिछाया हुआ). छोटा बिस्तरा. बिखरी हुअी चीजें.
पथ्य–न. पथ्य१. परहेज१.
–वि. हितकर. लाभकारी.
–पाणी–न. रोगी की शुश्रूषा का प्रबंध१.
पथ्यावर पडणे–अनायास लाभ में (कोअी बात) होना. अनुकूल होना.
पद–न. डग१. पाँव१. पाँव की छाप (विष्णुपद). पद१. स्थान१ (अधिकार का). महत्त्व१. विभक्ति के साथ पूरा शब्द१. (प्रातिपदिक). गाना.१. गीत१. घेरे का चौथा हिस्सा. संख्या (गणित मे).
–च्युत } वि. पदभ्रष्ट. निस्सारित.
–भ्रष्ट } वियुक्त (खारिज किया हुआ)
पदक–न. पदक१. तमगा१.
पदर–पु. आँचल. पल्ला. कोंछ. मुडहर (सिरपर). छोर. किनारा. कोर२. अचल. लड२. आसरा. स्तर. झिल्ली२. धुँध२ (आँखोंमे).
–अुतरणें–विधवा होना.
–खोंचणें–कोछियाना.
–घालणें–लडकी सयानी होना.
–चा } –क्रि. वि. गाँठ का. यो ही.
–चें } मनगढंत.
–वि. आश्रित. अधीन (व्यक्ति).
– –घालणे–अपने मन से जोड देना.
–पसरणें–आँचल फैलाना (किसी के आगे). गिडगिडाना. क्षमा माँगना.
–मोड–स्त्री. अपनी गाँठ का खर्चना.
–येणें–पाँव छूटना (पहली बार रजोदर्शन होना).
–लागणें–नातेदार होना. कुलीनतामें संदेह होना.
पदरांत घेणें–स्वीकार करना. कबूलना. शरण में लेना.
–घालणें } सौपना (कन्या को
–टाकणें } ब्याहकर).
–बांधणें–पल्ले बाँधना. गले मढना (दोष).

पदराला गाँठ मारणें-गाँठ बाँधना. याद रखना.

-खार लागणे-गाँठ का खर्च होना. हानि अुठाना

पदरी असणे-अधीन होना.

-घेणे-स्वीकार करना.

पदरी पडणे-पल्ले पडना

-पडले पवित्र झाले-गठबधन किया, अब सब दोष धुल गये

-माप घालणे-प्रमाणो के साथ जँचा देना. अपराध प्रमाणित कर देना.

पदवी-स्त्री. अधिकार१. ओहदा१ पद१. अुपाधि. सम्मान१.

पदार्थ-पु. वस्तु२. चीज२. पदार्थ. पक्वान्न. खाद्य वस्तु२. हस्ती२ (व्यंग).

-विज्ञान-न. पदार्थ विज्ञान१.

पदोपदी-क्रि. वि. पग पग पर. बार बार.

पद्धत }स्त्री. रीति रिवाज१ ढग१
पद्धति }लहजा१. कंडा१. तरीका१. करीना१. चालचलन१. पद्धति

पद्य-पु. काव्य गीत पद्य

पधरा-वि. पदरह. १५

पधरवडा-पु. पखवारा.

पनसाळ-पु. जडियेका जडने का औजार.

पन्ना-पु. पन्ना (मणि). सब्जा.

पन्नास-वि. पचास. ५०.

पन्नाशी-स्त्री. पचास वर्ष की आयु.

पन्हा-पु. चौडाअी (कपडे की). अर्ज२.. आयतन.

पन्हाळ-पु. परनाला. अरवाती२. ओरौनी२.

पन्हाळी-स्त्री. गुरिया बनाने का सुनार का औजार.

पन्हे-न. कैरी (अुबालकर) का बनाया शरबत. पना

पन्हेरी-स्त्री. बोनेके लिअे बनाया पौधा. पनसाल.

पप-पु दमकल२. पानी खींचने का यन्त्र

पपअी-स्त्री पपैया१ (फल). अड काकडी.

पपनस-पु चकोतरा (फल).

पयाळ-न. जहाज, नाव में अेक अलमारी२.

पर-पु. डैना. पर, शत्रु.
-स्त्री. रीति. प्रकार१.
-न. परब्रह्म१.
-वि. पराया. भिन्न. परक (प्रत्यय). श्रेष्ठ.

-का-वि. दूसरा. अन्य. पराया. परदेसी.

-कीय-वि विदेशी दूसरे का.

-गणा-पु परगना. कार्य का फैलाव.

-गमन-न. व्यभिचार१

-चक्र-न. शत्रु का हमला. परराज्य.

-जणें-क्रि स. चमकाना (शस्त्र). भाँजना.

परटीण-स्त्री. धोबन. अुजली

परटीस-क्रि. वि. धोने के लिअे (धोबी को दिया हुआ)

परतंत्र-वि. पराधीन.

–तीर–न. }परला किनारा१.
–थडी–स्त्री. }
–त्र–न. परलोक
–देश–पु. विदेश. परदेस.
–देशी–पु. विदेशी व्यक्ति. परदेसी. अुत्तर भारत के आगन्तुक अपने को परदेसी कहलाते हैं।
–धारजिणा }वि. जिसके काम से
–धार्जिणा }अपने हित के बदले दूसरे का भला हो। अनुनयी. अनुनय–वादी.
–पेठ–स्त्री. हुंडी की तीसरी प्रतिलिपि.
–वशता–स्त्री. पराधीनता.
–स्थ–वि. परदेसी. तटस्थ.
–स्वाधीन–वि. पराधीन. परतंत्र
परड–पु. अेक बडा सांप (बच्चा निगल जाता है).
परडी–स्त्री चँगेरी. चंगेला१. सिरका अेक गहना. खलिहान पर दिया बलिदान.
परडें–न. पल्ला१ (तराजू का). सीप का अेक हिस्सा. कठौता१. सहन१. घरकी छोटी बगिया२. रेशम का अटेरन१.
परत–क्रि. वि. वापिस. लौटाया हुआ फिरसे.
–जाणें–लौट जाना.
–भाडें–न. वापसी किराया१.
–येणें–लौटना. विधवा होनेपर मायके लौटना.

परतणें–क्रि. अ. लौटना. पलटना. घूम जाना. कलछुली चलाना. कौरना. सेकना. पीछे हटना बियानेपर तुरन्त पेट से होना (गाय, म्हेंस). बहुरना.
परतन–न. छोटा खेत१.
परता }वि. दूर का. श्रेष्ठ.
परते }–क्रि वि. दूसरी ओर. से (अिस). अिसे छोड कर. अिससे बढकर. फिरसे.
–अव्य. भले.
परती–स्त्री. तागे की गडारी. अन्टा१.
परतु–अव्य. परतु. किन्तु. पर. फिर भी. लेकिन.
परत्वे–अव्य. के बल पर. अनुपात से.
परंपरा–स्त्री. क्रमबद्ध मालिका. पाँती. परिपाटी. परंपरा. सिलसिला१.
–गत–परंपरा से प्राप्त. पैतृक.
परभारां }क्रि. वि. सीधे. परिपाटी
परभारे }छोडकर. अनायास. अप्रत्यक्ष रूपसे.
परभू–पु. अेक कायस्थ जाति.
परमाणु–पु. कण. अणु. परमाणु.
–वाद–पु. परमाणुदर्शन.
परमार्थ–पु. मानव की चरम साधना. परब्रह्मज्ञान.
परवचा }पु. ककहरा, पहाडे आदि
परवाचा }रटना रामकहानी२.
परवड–स्त्री. पक्कान१. रीति. ढंग१. दुर्दशा. अव्यवस्था. स्तर१.

परवडणें–क्रि. अ. जँचना. भाना. पसंद आना.

परवर–पु. घर का फर्श. खलिहान से गल्ला अुठाने पर नीचे पडा अनाज. जगत२ (कुअे की).

परवा–स्त्री. कद्र. चिंता. महत्व१.

परवा– क्रि. वि. परसों.

–चा–(पु.) }अभी का. नूतन. तुच्छ
–चें –(न.) }

परवा पर्यंत–कुछ ही समय पहिले.

परवानगी–स्त्री. अनुज्ञा. आज्ञा. स्वीकृति. छूट.

परवारी–पु. गाँव का टहलुआ (प्रायः ढेढ होता है).

परशु–पु. फरसा.

–राम–प्रभुका छठवाँ अवतार.

– –क्षेत्र–न. कोंकण प्रदेश. बम्बअी प्रांत का वह भाग जिस के अुत्तर मे विमल निर्मल, पूरब में सहयाद्रि, दक्षिण मे कोंकण अेवं पश्चिम में पश्चिम समुद्र है।

परस–न. घर के पीछे का सहन. आँगन१.

परसातील भाजी–तुच्छ और सहज मिलनेवाली वस्तु.

परसाकडे–क्रि. वि. शौच के लिअे.
–न. हगास.

परसुंदा–पु. जूता सी लेने के बाद बचा डोरे का हिस्सा.

परस्पर–वि. अेक दूसरे का. आपस में. परस्पर.
–क्रि. वि. सीधे. अनायास.

परळ–पु. मिट्टीका थाल कुठला. मिट्टी की परात. जलकनेर२.

पराकाष्ठा–स्त्री चरम सीमा. पराकाष्ठा. पराकोटि.
–क्रि. वि.–कमाल. आत्यंतिक.

पराक्रम–पु. पराक्रम. शौर्य. बीरता२. बहादरी२. पौरुष.

पराग–पु. पराग. पुष्परज.

परागदा–वि. दूर देश को. अज्ञात स्थान में. फरार.

पराची–स्त्री. मचान१ (घर बनाने में राज या सुतार के लिअे बना).

–गादी–स्त्री. परों का बनाया गद्दा.

पराजय–पु. हार२. अपजय२. पराजय२.

पराणी–स्त्री. अरअी. आरी (बैल को चलाने के लिअे).

परात–स्त्री. परात. थाल के जैसा बर्तन१.

परान्न–न. दूसरे के घर भोजन (जिस में मिठाअी हो).

पराभव–पु दे. पराजय

परार्ध–न. अेकपर सतारह शून्य देकर बननेवाली संख्या२. दूसरा आधा हिस्सा१.

परावर्तक–पु. प्रतिक्षेपक (दर्पण).

परावृत्त–वि. विमुख. निवृत्त. अुदासीन.

परास्त–वि. पस्त. पराजित.

परि–अव्य. किन्तु. परन्तु.
–अुप. चहुँ ओर. बहुत.

पॅरिग्राफ–पु. परिच्छेद. छेदक. कंडिका२.

परिघ–पु. चहार दिवारी२. आहाता. अेक अस्त्र. घेरा. परिधि. मण्डल. गिरदा.

परिचय–पु परिचय. पहचान२, हिलग. हेलमेल. घनिष्ठता२.

परिचर्या–स्त्री. सेवा. शुश्रूषा.

परिचायक–वि परिचय देनेवाला निर्देशक.विवरण करनेवाला.

परिचारक–पु. सेवक. चाकर.

परिचारिका–स्त्री. सेविका. दासी.

परिचित–वि. पहचान का. हिला हुआ. परिचित.

–होणे–परचना. हिलगना. हिलना.

परिच्छेद–पु. खण्ड. कंडिका२. छेदक.

परिणत–वि. विकसित. परिपूर्ण.

परिणाम–पु. अन्त. फल. परिणाम. सिद्धि२. अवस्थातर. प्रभाव. असर. निर्णय. निवटारा.

परित्यक्ता–वि.(स्त्री.).पति से छोडी हुअी. परित्यक्ता.

परिपक्व–वि. पका हुआ. तैयार. अनुभवी. प्रौढ.

परिपाक–पु. पूर्णावस्था. विकास. परिणाम. अन्त. पचन.

परिपाटी } स्त्री. परिपाटी. रीति.
परिपाठी } प्रथा. रूढि पद्धति.

परिपाठ–पु. रिवाज. रूढि२. अभ्यास.

परिभाषा–स्त्री. व्याख्या. परिभाषा.

परिमळ–पु. महक२. सुगंध२.

परिमाण–न. माप१. नाप१. परिमाण१.

परिमार्जन–न. दूरीकरण१. धोना१. दूर करना१.

परिवर्त–पु अपने अिर्दगिर्द घूमना. घूम जाओ (संचलन की अेक आज्ञा).

परिवार–पु. परिवार. कुटुंब. अटब्बर.

परिशीलन–न. गहरा अध्ययन. परिशीलन.

परिश्रम–पु. कडा कष्ट परिश्रम.

–करणे–कष्ट अुठाना. परिश्रम करना. हाथ पाँव मारना.

परिस्थिति–स्त्री. स्थिति. दशा. परिस्थिति. वायुमण्डल१.

–बदलणे–हवा पलटना. हवा बदलना.

–समजून बोलणे–होश संभाल कर बाते करना.

परी–स्त्री. प्रकार१. युक्ति. रीति. भिन्नता. घटना. अप्सरा.
–अव्य. के नाते. होने से भी. किन्तु.

परीघ–पु. दे. परिघ.

परीट–पु. धोबी. अेक चिडिया२.

–घडी–स्त्री. धोबी से धुलकर आया कपडा.

–घाट–पु. धोबीघाट.

–शीळ धोबियों का कपडे धोने का पत्थर.

परीस–पु. पारसमणि
–अव्य. से.

परीक्षा–स्त्री. परीक्षा. जाँच. परख. परखने की योग्यता.

–करणें–परखना. जाँचना.

–नळी–स्त्री. परीक्षा करने की काँच की छुच्छी
परोचा–पु. दे. परवचा.
परोज–न. फिरोजा१ (अेकरत्न).
परोपकार–पु. दूसरे का अुपकार.
परोपकारी–वि. अुदार. दानी.
परोपरी–क्रि. वि. भिन्न भिन्न प्रकारसे. कअी तरह से.
परोक्ष–क्रि वि. अनुपस्थिति में. सामने. –वि. अदृश्य
पर्जन्य–पु. पावस. वर्षा२.
–काळ–पु. वर्षाकाल बरसात.
पर्यंक–पु मचक. पलग.
–पडित–पु. परोपदेशक राजनीतिज्ञ.
पर्यंत–अव्य. तक. पर्यंत.
पर्यवसान–न. अंत१. परिणाम१.
पर्वत–पु. बड़ा पहाड़. पर्वत. बहुत बडा बोझ (काम ...). लेन देन.
पर्वा–स्त्री. परवाह. चित आस्था.
पलंग–पु. मंचक. पलग. ब... चारपायी.
–पोस–पु. गर्दपोश. पलँगपोश. चादर१.
पलट }स्त्री पलटा१.
लटी }
–खाणे–अुलटना. लौटना.
पलटण–स्त्री. पलटन.
पलाण–न. पलान१. जीन१. खुगीर१. कुअें से दूरतक पानी पहुँचाने के लिअे बनायी नाली.
पलिता–स्त्री. मशाल मे लगानेका कपड़ा. तोप दागने की बत्ती.
पलिस्तर–न. फफोला बनाने की दवा. लेप१. पलिस्तर१.
पलीकडचा }वि. परला. परे
पलीकडला }होनेवाला. दूर का.
पलीकडील }
पलीकडे–क्रि. वि. (के) परे. (से) हटकर.
–होणे–हटना. सरकना.
पल्ला–पु, १२० सेर का तौल. लंबाअी२. विस्तार. मंजिल२. अतर. गोटा किनारी का पल्ला.
–गांठणे–मंजिल काटना.
पल्लेदार–वि बेल–बूटेदार पल्लेवाला (कीमती वस्त्र) दूर का निशाना मारने वाला (अस्त्र, तोप, कल्पना). दूर की कौडी लानेवाला.
पवना गवत–न. मज्जरतृण१.
पवित्रा–पु. पैंतरा.
पशु–पु जानवर. प्राणी. पशु. हैवान. चौपाया.
–वैद्य–पु. सलोतरी. पशु चिकित्सक.
पश्चात्ताप–पु. पछतावा. खेद अनुताप.
पसंत–वि. सम्मत. मान्य. पसद. प्रिय
पसती–स्त्री. पसदगी. मान्यता.
पसतीस–वि. पेंतीस. ३५.
पसरणें–क्रि. अ. स. फैलना. फैलाना. सचरना. बाना (मुंह). लम्बी तानना. बिछाना.
पसरट–वि. पसारना. चौडे मुंहवाला (बरतन). अुथला.

पसरविणें–क्रि. स. फैलाना. अुडाना (गप).बिखराना.
पसा–पु. आधी अंजली२. मुठ्ठा.
पसार–पु. चहलकदमी२. दुकान२.
–वि. सम्मत(प्रस्ताव). अुत्तीर्ण चंपत. गायब.
–होणें–चंपत होना. हिरन हो जाना. खिडकना. खिसक जाना.
पसारा–पु. फैलाव. प्रपंच. पसारा. टाट का बोरा. रातमें गोरूकी चराअी२.
पसारी–पु. पंसारी. अत्तार. औषधी-विक्रेता.
पस्तावणें–क्रि. अ. पछताना. खेद होना.
पस्तावा–पु. पछतावा.
पस्तीस–वि. पैंतीस. ३५.
पहाट } स्त्री. पौ. तडका१. भोर१
पहांट } अुषाकाल१. सबेरा१.
–फुटणें–पौ फटना.
पहाड–स्त्री. पाट. पाढ(वनस्पति).
–पु. मचान.
पहाडी–पु. डोली, पालकी अुठाने वाले कहार.
पहार–स्त्री. रंभा१. सब्बर. सबरी.
–कुटुंबी–स्त्री. अंधाहुळी. अर्कहुलि. दधियार.
पहारा–पु. पहरा. रखवाली२. गारद२. चौकी२. निगरानी२.
पहारेकरी–पु. प्रहरी. अगोरदार संत्री. संतरी. द्वारपाल. अगोरिया.
पहाऱ्यांत ठेवणें–हवालत में रखना
पहिलटकरीण–वि. पहलौठी.
पहिलवान–पु. मल्ल. पहलवान. अखडैत.
पहिला–पु. घोडे की पिंडली.
–वि. पहला. प्रथम. आदि.
पहिल्या घरचा–सौंघर. स्त्रीके प्रथम पति की संतान.
पहिल्यांदा–क्रि. वि. पहले.
पहिल्याप्रमाणें } पूर्व परंपरा के
–सारखें } अनुसार. पहले के समान.
पहीपाहुणा–पु. हर अेक पाहुना. सब आगंतुक.
–सुद्धां आमंत्रण–न. चूल्हान्यौता१.
पहुडणें–क्रि. अ. लेटना. सोना.
पळ–न. पल१. अेक घंटेका १५० वां भाग. निकास
–स्त्री. दौडधूप. खेत के पानी का
–काढणें–भाग जाना. जान बचाना.
पळणें–क्रि. अ. दौडना. भागना. खेदना.
पळपुटा } वि. भगोडा. भगोहाँ.
पळपुट्या }
पळवा–पु, सुखाअी साग. सूखी पत्ती.
–मिरची–हरी सुखाअी मिर्च(लाल)
पळवाट–स्त्री. लागा–लेवट. बहाना१.
पळविणें–क्रि. स दौडाना. भगाना. अुठा भागना. खदेडना. अंटी करना(वस्तु). चपेटना. दूर करना.

ळस–पु. ढाक. पलास.

ळसाला पानें तीनच–ढाक के तीन पत्ते. मानव के भाव प्राय: अेक से होते हैं।

ळा–पु. कडछा.

ळापळ / ळापळी–स्त्री. भगदड. दौडने का अेक खेल.

ळी–स्त्री. कडछी. करछुली. डोअी. अचौना१ (आचमन का). पली.

क्ष–पु. पर (पंछिओं के). पखवारा. महालयश्राद्ध. अंग. पहलू. दल. गुट. अेक बाजू२. संप्रदाय. मूल सिद्धांत. मत. अर्जी२.

–कार–पु. अग्रवादी या प्रतिवादी. मुवक्किल.

–घात–पु. लकवा. पक्षाघात.

–पात–पु. तरफ़दारी२. पक्षपात.

–पाती–वि. पक्षपाती. तरफ़दार हिमायती.

क्षाघात–पु. पक्षाघात. लकवा.

पक्षीं–क्रि. वि. अेक तरह से. तो.

पक्षी–पु. पंछी. चिडिया२.

पक्ष्याची राग–स्त्री. पाँती. चटकाली.

पाअिक / पाअीक–पु. सेवक. चाकर. दूत. टहलुआ. पायक (सैनिक).

पॉअिंट–पु. $\frac{1}{72}$ अिंच का परिमाण (छापाखाने के मुद्र का). बिंदु. नोक२. हेतु. प्रश्न. मुख्य बात२.

–ऑफ आर्डर–पु. औचित्य प्रश्न.

पाअीट–स्त्री. डेढ पाव की बोतल (विशेषतया मद्य की)

पाअुण–वि. पौन.

–की–स्त्री. पौना२. (पौन का पहाडा).

पाअू–स्त्री. फल के अंदर होनेवाला. डण्ठल का छोर१. चक्की का अूपरला पाटा१.

पाअूण–वि. पौन. तीन बटे चार.

पाअूल–न. डग१. पग१. चरण१. चलते हुअे दो पैरों में पडनेवाला अंतर१. पदचिन्ह१. चलने की रफ्तार२. पाँव१. कदम१.

–अुचलणें–पाँव अुठाना.

–ओळखणें–रुख जानना.

–टाकणें–पाँव रखना. किसी काम में हाथ लगाना.

–पुढे पडणें–भाग्य चमकना. अुन्नति होना.

–बाहेर टाकणें–मनमौजी बनना, अनीतिसे चलना.

–वाकडे पडणें–फिसलना. बुरी नीयत होना.

पाअुलावर पाअूल टाकणें–अनुकरण करना.

पाऊस–पु. पावस. वर्षा२. बारिश२. बौछार२.

–अुघडणें–बारिश थमना.

–डोअीवर येणें–घटा छा जाना. वर्षारितुके लच्छन दिखायी देना.

–पाणी–न. बरसात तथा फसल का वृत्तान्त१.

–म्हणतो मी–लगातार मूसलाधार वर्षा.

पावसाचें पोट फुटणें—मूसलधार वर्षा होना.

पावसाने डोळे अुघडणे—बारिश थमना. आकाश स्वच्छ होना.

— —वटारणें—वर्षा न होने से अकाल के लच्छन दिखायी देना

—तोंड बाहेर काढू न देणें—लगातार तथा जोरदार वर्षा होना.

पाक—पु. रसोअी२. फसल२. सीरा. चासनी२. खंडवानी२ (खाँड का सीरा). कअी औषधियों का क्वाथ.

—वि स्वच्छ. पवित्र.

—निष्पति—स्त्री रसोअी बनाना. रसोअी बनाने का कैडा.

पाकड—पु. धान के खेत का अेक तृणधान्य. अुसका बीज.

पाकळी—स्त्री. पाँखडी. पाँखुडी. फाँक

पाकार—पु. जहाज के पाल का प्रत्येक टुकडा.

पाकीट—न. आवरण१. लिफाफा१. जेब१. बटुआ१. थैली२ (चमडे की)

पाकोडी—स्त्री पकोडी (चने का आटा दही से सजाकर)

पाकोळी—स्त्री. तितली. अेक चिडिया. छोटा चमगादड१. अेक पतिगा१

पाख पु. } पक्ष. ओर२.
पांख—न } पलिया१. पाख१
(छप्पर का). पाखा१. अुरोभाग. को ढकनेवाला चोली का भाग. पखवारा१. पाँख२. पर१.

पाखंड—न. ढोंग१. पाखण्ड१. अडाडा१ आडबर१.

पाखंडी—वि. नास्तिक. ढोंगी. कूर वेदो को न माननेवाला.

पाखडणें—क्रि. स. केराना. पछोरना. फटकना. हीडना. हलोरना.

पाखर—स्त्री. पाँखों का आच्छादन१ (पछी का बच्चेपर). आसरा१. पूरी कृपा. सरक्षण१. मशककी अेक ओर. ढलुवाँ छप्पर. पाखर२ (घोडे, हाथी को युद्ध में).

पांखर पारधी—पु. पछी पकडने वाला शिकारो.

पाखरिया—पु. अेक आम (जिसका वजन लगभग पासेर होता है)

पाखरु } —न पछी१. चिडिया२.
पांखरू } छबेली२.

पाखाडी—स्त्री. खपरैल के छप्पर मे बरेडी के पास की बल्ली.

पाखे—न. पाख१. पाखा१.

पाग—पु. जहाज के पीछे बधा रस्सा. सागरमे मछलियाँ पकडने का बडा जाल वेतन अेक किश्ती२. नकेल से बंधी रस्सी२. भाटक (जहाज के चलने का कर). साफा.

पाग—पु. आकाक्षा२. आसक्ति२. अुमंग२. अपेक्षा२. कमी२. मनोरथ.

—फिटणें—कलेजा ठंडा होना.

—फेडणें—मनोरथ पूरे करना. अुमंग सफल करना.

पांगणें–क्रि अ फैल जाना. पतली होना (भीड). तितरबितर होना. बिखर जाना

पागापाग–स्त्री. तितर–बितर. दूर दूर फैलाव.

पांगविणे–क्रि अ बिखराना. 'विकोर' करना. छितराना.

पागळा–पु तडके भीख माँगनेवाली जाति का व्यक्ति

–वि अपाहिज पगू. खजन. लुजपुज लूला

पागा–स्त्री. घुडसाल. अस्तबल.

पागारा–पु फरहद जलनीम (असकी लकडी तलवार के मियान मे अपयुक्त है)

पांगुळ–वि. पगु लूला.

–गाडा–पु. गाडूला.

पागोटें–न. अेक हाथ चौडा और पचास से सवा सौ हाथ लम्बा सिरपर लगाने का साफा१. विशेष रीतिमे बनायी पगडा.

–बाधणे–सम्मानार्थ पगडी देना. दहेज में पगडी देना.

पागोरा }–पु. गाडे हुअे खम्भे का
पागोरा } तनाव मछली पकडने के जाल की रस्सी२. थैली की तनी२. बेल के तन्तु.

पागोळी–स्त्री. ओलनी. ओरुती. ओरौनी. ओरी.

पांघरणे–क्रि. अ. स. ओढना. पहनना.

पांघरूण–न. ओढना१. वस्त्र१ आच्छादन१.

–घालणे–दोष, अपराध आदि ढँकना. ओट लेना.

पाघळणे–क्रि अ. चूना. टपकना गलना. गीला होना. भोलेपन से बक जाना

पाच–स्त्री पाच (पौधा). पन्ना.

पाच–वि पाँच.

–पु पच.

–पावली–स्त्री. अेक छोटा साँप

पाचक–वि. पाचक. पाक. पचाने वाली (औषधि).

–पु. रसोअिया.

पाचकळ–वि वाहियात. नीरस.

पाचकळशी–पु. कायस्थो की अेक अुपजाति

पाचजन्य–पु. श्रीकृष्ण का शंख

–करणे–पानी पीकर कोसना. चिल्लपो मचाना.

पाचट–वि स्वादहीन. वाहियात.

पाचपेच }पु. दाँवपेच. छक्का पंजा.
पाचपेच } छदबद.

पाचर–स्त्री. पच्चर१. काठका पेबंद.

–मारणे–अडगा लगाना.

पाचवा–वि. पाँचवाँ.

पाचवी–स्त्री. प्रसूती के पाँचवे दिन की पूजा

पाचवीला पुजलेले असणें–(की) घुट्टीमे पडना.

पाचळा–पु लकडी काटने का अेक औजार.

पाचामुखी परमेश्वर–पच परमेश्वर

पाचा चे पाच प्रकार–जितने मुँह अुतनी बाते.

–वर धारण बसणें–काटो तो खून नहीं. होश अुड जाना.

पांची बोटे सारखी नसतात–पाँचों अुगलियाँ बराबर नहीं होती. सब का स्वभाव अेक सा नही होता. सालिग्राम की बटिया, जैसी छोटी वैसी बडी.

पाचोत्रा–पु. पाँच का समूह,

पाचारण–न. निमत्रंण१. न्योता१.

पांचाल } पु. सुतार, जुलाहा, नाअी, पांचाळ } धोबी और चमार अिन पाँच कारीगर जातियों का गुट. अुस गुट का व्यक्ति. पंजाब.

पाची–स्त्री. पन्ना (रत्न).
–वि. पाँचों.

पाचुंदा–पु. पाँच पूलों का समूह. पखौंडा (पेड).

पाचू–स्त्री. पन्ना.

–चा ठसा–अेक ओर देवप्रतिमा और दूसरी ओर बेलबूटे बनाने का सुनार का ठप्पा.

पाचोंदा–पु. पखौडा (पेड)

पाचोळा–पु. सूखी पत्तियाँ२. बकला (प्याज आदि का). भूसी२.

पाज–स्त्री मुरगियों को ढकने का झाबा१.

पाजणी } स्त्री. सरेस लगाने की क्रिया. पांजणी } माँड लगाने की क्रिया. सान पर चढाने का काम.

पाजणें–क्रि. स. पिलाना. आचल देना. धार रखना

पाजणें–क्रि स. घिस कर चोखा करना. माँडना.

पाजरपोळ–पु. अडाड (बूढे, अपाहिज जानवरो का).

पाजळणे–क्रि. स.चेताना. प्रजारना. जलाना.

पाजी–वि. पाजी. कमीना. निर्लज्ज. गड्डाम. खचरा. हरामी. दुष्ट. बदमाश.

पाझर–पु. झरना. स्राव. पिघाल गलाव. रस.

–फुटणें–पसीजना (कठोर हृदय का).

पाझरणें–क्रि. अ. झरना. रसना. चिघलना. चूना. टपकना

पाट–पु. पीढा. पाटा. अुत्तू करने का तख्ता (खम्भे के सिरपर तथा बल्ले के नीचे). चौकी२. छोटी नहर. विधवा-विवाह. रेशम.

–पाणी–न भोजन के लिअे सिद्धता. (पीढा, थाली, लोटा, आदि)

–पासोडा–पु. शादी ब्याह मे तीन पीढे सटकर रख, अूपरसे बिछाया अूनी वस्त्र.

–वडी–स्त्री. बेसनकी मसालेदार टिकिया.

–सेवअी–स्त्री. पीढेपर मलकर बनाअी फेनी.

–स्थळ–न. नहर से सिंचाअी होने-वाली भूमि२.

पाटणी–स्त्री. छाजन१. तख्तपोशी.

पाटला–पु. चमकाने का यंत्र. चर्खी भरने का यंत्र. पाटला (सोना).

पाटली–स्त्री. चपटी सोनेकी चूडी. बैलगाडी के पहिये के तूंबे पर लोहे का कडा. पाटली (पौधा.).
पाटव–न. कौशल्य१. पटुता१. पाटव१.
पाटा–पु सिल सिला होरसा. किश्ती का पथरिया लगर. शिला२ प्रसूति के पाँचवे दिन सिल–पूजा
–वरवटा–पु सिल बट्टा.
पाटिलकी–स्त्री चौधरीपन१.
पाटी–स्त्री. तख्ती (लिखने की). 'आटयापाट्या' के खेलमे, १३ अिंच चौडी पाली. मोटी पटिया. भूमिका तग पट्टा१. अगरबत्ती बनाने का पाटा१ टोकरी. झाबा१.
–वर बसविणें–बालक को पहले पहल अक्षर सिखाना.
पाटील–पु पटेल. चौधरी
–कुळकर्णी–पु पटेल. पटवारी.
–बावा ⎫ पु. महादजी शिंदे
–बोवा ⎭ चौधरीजी
पाठ–पु. अध्ययन. पठन. पाठ. ग्रंथ के वाक्य या शब्दमे भेद. परिपाटी२.
–वि कंठस्थ.
–करणें–घोखना. रटना. कंठस्थ करना.
–कुळीस घेणें–पीठपर अुठाना.
–कोरा–वि. अेक ओर से लिखा हुआ (कागज)
–दाखविणें–अंगदान (युद्ध में भागना).मुडना.

–शक्ति–स्त्री. स्मरण शक्ति.
–शाळा–स्त्री. संस्कृत की पढाअी की पाठशाला. शिक्षा–स्थान१. पाठशाला.
पाठांतर–न कअी ग्रथों के वाक्य तथा कविताअें कठस्थ करना.
पाठ–स्त्री पीठ. कच्चका१ (कछुअेकी पीठ) पिछला हिस्सा१.
–अुघडी पडणें–पीठ पर के सहोदर की मृत्यु होना.
–टाकणें–लेट जाना. सुस्ताना
–थापटणें ⎫ पीठ ठोकना पीठपर हाथ
–थोपटणें ⎭ फेरना. पीठ थपथपाना.
–देणें–संकटो को सहना. साथ न देना.
–पुरविणें–पीछे पडना. सहारा देना.
–पुरावा–पु. सहाय. अुकसावा बढावा.
–पोट–वि दोनों ओर लिखा
–मअू करणें–पीठ फोड डालना.
–बळ–न सहाय१. अुकसावा१ सहारा१.
–मोरा–वि मुंह मोड कर खडा विरुद्ध.
–राखणें–सहाय करना. बढावा देना.
–राखणी–स्त्री गौनहार.
–लाग–पु. पीछा
– –करणें–सरसटना. पीछा करना. खदेडना,
–वळणें–मुंह मुडना.
पाठीचें धिरडे करणें–मार मार कर कचूमर निकालना.
–मागें ठेवणें–बचाना (धन).
–मागून–क्रि. वि. पीछेसे! बाद में.

–मागें पडणे–भूला जाना. पीछे रह जाना. पुराना हो जाना पिछडना.

– –भुगा लावणे–हाथ धोकर पीछे पडना.

– –लागणे-पिछलगा बनना. पीछा करना.

–वर असणे–सिरपर होना. रक्षक होना. पीछा करना. पीठ पर होना (भाओी, बहन).

– –मारावे, पोटावर मारू नये–देह दण्ड भले दे, किन्तु किसी की आजीविका न छीने

पाठीला तेल लावून ठेवणे–शामद आ बनना.

पाठीशी–क्रि. वि. सिरपर (कओी बातों का दायित्व).

पाठीस लागणे–पीछे पडना. हड़काना.

–घालणे–शरण में लेना. रक्षण करना.

पाठुगळी–क्रि. वि पीठपर अुठाकर.

पाठोपाठ–क्रि. वि. ठीक पीछेसे. ताबडतोड.

पाठवणी–स्त्री. बिदाओी.

पाठविणे–क्रि स. भेजना. रवाना करना

पाठिंबा–पु. सहाय. सहारा. बढावा. अुकसावा

पाठीराखा–पु. रक्षक. तारनहार.

पाड–पु महत्त्व. परिणाम. पकने की क्रिया (आम). परवाह२.

पाडास येणें } गदराना.
–लागणे }

पाड–पु. भूमि मापने का परिमाण ($\frac{1}{20}$ बीघा). पग. चाल (जानवरों की, जो ताल से हो)

पाडणे–क्रि. स. गिराना. काटकर गिराना. पटकना. (कुश्ती में) ढहाना. दो भागो में बाँटना. डालना (आदत). बनाना. पारना (पाली, कौडी). ढालना (चलार्थ = रुपया, पैसा–टक साल में).

पाडवा–पु. पडिवा. परिवा

पाडस–न. छौना१. शावक१. नन्हा बच्चा१.

पाडळ } स्त्री. अेक पेड (तुरही जैसे
पाडळी } सुगंधी फूल, फलियाँ चौकोर अेक हाथ लम्बी)

पाडा–पु. बछडा. साँढ. पाडा. बहुत छोटी बस्ती२ कुटी२. पौधा.

पाडा–पु. बाघ का बच्चा.

पाडापाड–स्त्री. गिराव-ढहाव१.

पाडाव–पु. पराजय२. बंदी.

पाढर पेशा–पु. सफेदपोश. भद्रपुरुष.

–फळी–स्त्री. पाटली (फली).

–वट–वि. कुछ सफेद.

–वणी–स्त्री. सफेद–प्रदर१.

पाडुरोग–पु. पीलिया. हलदिया.

पांढरा–वि. सफेद. स्वच्छ. धवल. अुजला. गौर. श्वेत. घिनौना.
–पु. साँप.

–अजवला–पु. सफेद अजवला (तुलसी)

–कांदा–पु. प्याज. अण्डा.

–खुळखुळा–पु. सफेद शणपुष्पी२.

–टाकणखार–पु. सफेद सोहागा.
–परीस–पु. सफेद पारसमणि. अभागा. बदमाश.
–फटफटीत }–वि. सफेदचिट्टा.
–फेत } निस्तेज.
–भोपळा–पु. लौकी
–हत्ती–पु. बहुत व्यय करानेवाला आश्रित.
पाढरी अुन्हाळी–स्त्री. सफेद सरफोका १.
–किणही–स्त्री. सफद कटभी. करही.
–घेटुळी–स्त्री. विष–खपरा।
–डारली–स्त्री. बडी कटाअी.
–तुलसी–स्त्री. सफेद तुलसी. राम तुलसी.
–पाडळ–स्त्री सफेद पाडरी.
–पोळी–स्त्री. गेहूँ की सादी रोटी.
–मिरें–न. सफेद मिर्च २.
–रिंगणी–स्त्री सफेद कटेरी. श्वेत भटकटैया.
–सुपली–स्त्री. सफेद गोकर्णी. सफेद कोयल.
–हरळी–स्त्री सफेद दूब
पाढरे निशाण–न. मुस्लिमों का झण्डा १. शरण माँगने का चिन्ह १.
–पाणी–न. पानी से बहुत पतली छाछ २.
–फेक वि. सफेद चिट्टा.
–बुबुळ–न. आँख की पुतली. कोआ (आँख का).

–मीठ–न. नोन. नमक (सागर के पानी से बना).
–रताळें–न. पिंडालू १. शकरकंद १
–वागे–न. अण्डा (मुरगी का).
–वेखंड–न. सफेद वच १. खुरासानी बच्च.
–शिरस–न. सफेद सरसो २.
पाढऱ्या कपाळाची–स्त्री. विधवा
–पायाचा–पु } असगुनी अभागा.
–पायाची–स्त्री } अभागिन.
–वर काळे करणे–लिपिबद्ध करना लिखना लिख मारना.
पाढा–पु पाठ. पहाडा. ब्योरेवार कथन.
–वाचणे–रामकहानी कहना.
पाढुरका–वि सफेद–सा
पाणअुतार–पु. नदीमें कम पानी होने से चलनेका मार्ग. अुतार
पाण अुतारा–पु मानहानि २. निरादर. हेठी २. अपमान.
–कणीस–न. गोदपटेर १.
–कसर–स्त्री. सिंचाअीका कर
–कादा–पु. कोलि कादा. जंगली प्याज.
–कोंबडे–न. मुर्गाबी १
पाणक्या–पु. पानीपाडे. पानी भरनेवाला. कहार
पाणपोअी–स्त्री. प्याअू १. पौसला १.
–वठा–पु. पौसरा १. चरअी २ (जानवरों के लिअे हौज) पनघट १.
पाणघोडा–पु. करियाद. दरियायी घोडा.

—चक्की—स्त्री. पवनसे चलनेवाली चक्की.

—चट—वि. वाहियात. नीरस. फीका. अर्थशून्य.

—जावओी—पु दामाद का भाओ.

—टिटवी—स्त्री. लाल टिटहरी.

—तीर—पु जगी जहाजोपर आक्रमण करनेवाला किश्तीनुमा अस्त्र.

—थरी—स्त्री. प्लीहा१. तिल्ली रोग. बरवट.

—थळ—स्त्री. दलदल. सिचाओी से फलनेवाली भूमि.

—बुडी—स्त्री. पनडुब्बी.

—बुड्या—पु. गोताखोर. अेक पंछी.

—मोट—स्त्री. प्रसूती के समय गर्भाशयसे बाहर निकलनेवाली गर्भोदक से भरी चमडेकी थैली.

—लोट—पु ओना. निकास. पहाड की ढलान जिस से होकर पानी का बहाव चला जाता है।

—मळ }
—साळ } स्त्री. समतल जाँचनेका यंत्र.

—सुरुंग—पु. जल-सुरंग

पाणिग्रहण—न. विवाह. गठबंधन१ पाणिग्रहण१.

पाणी—न. पानी१ जल१. चमक२. आभा२ कान्ति२. वर्षा२ तेज१. शक्ति२. मुलम्मा१. कलओी२. प्रतिष्ठा२. आंसू१.

—अुतरणे—पानी अुतरना. अपमान होना. हार होना. चेहरे का रंग अुडना.

—ओळखणें }
—जोखणें } योग्यता की थाह जानना.

—काढून टाकणें—पानी निचोडना. जल निकाल देना.

—घालणे—पानी देना. दूर से नहलाना (रजस्वला को या सूतक में शुद्ध करने के लिअे).

—कापणे } पानी तोडना (तैराक का)
—तोडणे } पानी काटना (नौका का).

—दाखविणें—पानी दिखाना (गोरू को)

—दार—वि तेजस्वी, सजीला. चमकीला. कांतिमान. कांनगर.

—देणें—पानी बुझाना. सान देना. तिलाजली देना. पानी पिलाना (पितरो को).

—पट्टी—स्त्री. शहर में पानी का कर.

—पडणे—पानी फिर जाना. बरबाद होना. वर्षा होना.

—पाजणें—पानी पिलाना. मजा चखाना. पूरी हार खिलाना.

—पाणी करणें—पानी की धोंकनी लगना.

—फिरणे—पानी फिरना. पानी फिर जाना.

—भरणें—पानी भरना (के सामने)

—मागू न देणे—पानी न मांगने देना.

—मुरणे—पानी मरना (के सिरपर). पानी चुराना (नीव में). दाल मे काला होना. सलसलाना.

—लागणे—पानी लगना (स्वास्थ्य बिगडना). शरारत सूझना (जगह के गुण से).

—सोडणें—तिलांजलि देना. बिलकुल त्याग देना. आशा नष्ट होना.

पाणोठा—पु. पनघट.

पाण्याचा कांटा मोडणें—पानी कुनकुना करना.

पाण्यात जाणें—व्यर्थ होना.

—पडल्या सारखें होणें—लज्जित होना.

—पाहणें—फूटी आँखों न देख सकना. (से) बहुत जलना.

—राहून माशाशी वैर करू नये—दरिया मे रहना और मगरसे वैर?

—म्हैस बाहेर मोल—पानी में मछली नौ नौ टुकडा.

पाण्या पेक्षा पातळ करणें } बहुत
— हून — — } लज्जित
करना. धज्जियाँ उडाना.

—वर नेणें—पानी दिखाना.

— —चा बुडबुडा—पु } पानी का
— — ची रेघ—स्त्री. } बतासा पानी
का बुलबुला.

पाण्याला आधार—पीने के पहले कुछ खाना.

पातक—न. पाप१. दोष१. अपराध१.

पातणें—क्रि. अ. पहुँचना. आ पहुँचना.

पातन—न. अर्क खीचने का कार्य१.

पातवडी—स्त्री. बेसन की मसालेदार टिकिया.

पातळ—न. सादी साडी२.
—वि. पतला. द्रवरूप. अिकहरे बदन का. तरल.

पातळी—स्त्री. धातु की सलियों को काटने की छेनी. सतह. समता. तुल्यता.

पाताळ—न. पाताल१. बहुत गहराअी१

—पाणी—न. कुअे में छुपे झरने से आनेवाला पानी.

—यंत्री—वि बडा चालबाज. महान् षडयंत्रकारी. जिस के धूर्त कामों का किसी को पत्ता न लगे.

पातिव्रत्य—न. पतिव्रताधर्म१. सतीत्व१.

पाती—स्त्री धातु की पतली पट्टी. तिलडा सूत लपेटने की बाँस की कपची (जनोअी बनाने मे). बैलों की पाँती (दौरी मे). कुल की शाखा. साझा१.

—चा चहा—पु तृणपत्री की चाय२

—दार—वि. भागी. साझेदार.

पातें—न. पलक२. गाँस२. लंबी पत्ती२.

पातेली—स्त्री. छोटा पतीला१

पातेलें—न. पतीला१.

पात्र—न. बरतन१. पात्र१. तल१ (नदी का). योग्य व्यक्ति१. अभिनेता१. पत्तल१. प्रेमिका
—वि. योग्य.

पाथ—स्त्री. पाँती, कतार, समूह१. फसल की दो पँातियों में खुली जगह. पानी१.

पाथर फोड—पु. पाखानभेद (वनस्पति)

–फोड्या–पु. अेक पंछी, जो चोंच से पत्थर फोडता है।

–वट–पु. सिलावट. संगतराश. पत्थरकट.

पाथरणें–क्रि. स. बिछाना. फैलाना.

पाथरा–पु. गोलोमी२.

पांथरी–स्त्री. तापतिल्ली. बरवट. प्लीहा.

पाथरी–स्त्री. गोजिया. गोभी.

पांथस्थ–पु. बटोही. यात्री. आगंतुक.

पाथेय–न मार्ग में अुपयुक्त कलेवा१. पाथेय१.

पाद–पु. अधोवायु. चौथा हिस्सा वृत्त का चौथा भाग. पद्य का अेक चरण. पाँव.

–ग्रहण–न. पाय लागन१.

–चारी–वि. पैदल. प्यादा. पैदल चलनेवाला.

–त्राण–न. } जूता१. पादत्राण१.
–रक्षा–स्त्री. } अुपानह१. पनही१. जोडा१.

–संवाहन–न. पैर दबाना. पगचम्पी करना.

पादणें–क्रि. अ. अधोवायु छोडना. पादना.

पादर फुसका–वि. तुच्छ. क्षुद्र. छिछोरा. घिनौना.

पादरा–पु. झींगुर.

–वि. बार बार पाद मारनेवाला. दुबला. कायर.

पादऱ्याला पावटयाचें निमित्त–सदा की पदनी अुरदों दोष.

पादाक्रांत–वि. जीता हुआ. पराक्रम से वश में किया हुआ. पादाक्रान्त

पांदी } स्त्री, तंग मार्ग (खेत या गाँव
पांधी } से हो कर जानेवाला).

पादुका–स्त्री. खडाअूं. पादुका. जूता१.

पादे लोण–न. कालानोन१. सोंचर नोन१.

पाद्री–पु. अीसाअी पाधा. पादरी.

पान–न. पत्ता१. पत्र१. दल१. पर्ण१. पान१ (खाने का). पन्ना१. पृष्ठ१. पतला पत्तर१. अेक धोती२. ताशका अेक पत्ता१. पीना.

–न हलणें–(किसी के बिना) कुछ भी न होना. पत्ता न हिलना.

–लागणें–साँप छूना

–पट्टी–स्त्री. पान (ताबूल). गिलौरी. पूनौटी.

–पुडा–पानदान गिलौरीदान.

–बाळी–स्त्री. अेक झूमक.

–मळा–पु. नागबेल की बाग.

–वेल–स्त्री. नागबेल.

–साबर–स्त्रीं. थूहड१. सेहुंड१.

–सुपारी–स्त्री. अिन्नपान१ (सत्कार के लिअे). रिश्वत.

पानावर पान टाकणें (ठेवणें)–छिपाना. पता न लगने देना.

पानगा–पु. पत्तेपर बनी अंगाकडी.

पानडी–स्त्री. दंदानेदार पदक (स्त्रियों के गलेका गहना).

पानड्या } वि. जलशोषक
पानाड्या }

पानसळ–स्त्री. समतल नापने का यंत्र(थवअी का).
पाना–पु. हथकल(ढिबरी कसने का औजार).
पान्हवणें–क्रि. स. ओहेसे दूध छोडना. दूध भर आना.
पान्हा–पु. प्रेमसे दूध भर आना. प्रेमार्द्रता२.
–फुटणें–दूध भर आना. जी पानी होना. जी भर आना.
पाप–न. पाप१ पातक१. बुरी वासना२. बला२. दोष१.
–अुभें राहणें–पाप गले पडना. पाप पीछे लगना.
–बोंब मारून अुठणें–पाप अुमडे पर अुमडे । पाप पहाड पार चढके पुकारे.
पापानें पाय धुणें–सदा अनीतिसे चलना.
पापाला वाचा फुटणे–पापका सिरपर चढकर बोलना.
पाप ग्रह–पु. अशुभ ग्रह. पापी व्यक्ति.
–भीरु–वि. पापसे डरनेवाला. सदाचारी
पापाचे पर्वत–पापके पहाड.
पापात्मा–पु महा दुष्ट
पाप्याचें पितर–न. सिकिया पहलवान१. बहुत दुर्बल व्यक्ति१.
पापड–पु. पापड.
–खार–पु. सज्जी२
पापडी–स्त्री. चावल के आटे की मसालेदार महीन चपाती. पपडी.
पापणी–स्त्री. पलक. चवचोल१. बरौनी. पक्ष्म१
पापा–पु. चुम्मी२(बालक की). बब्बी२. रोटी(बाल भाषा).
पांबरी }–स्त्री. ओढनेका रेशमका
पामरी } वस्त्र(बच्चों के लिये).
पाबळ–पु. झरना. सोता
पाभर }स्त्री बीज बोने का
पाभरी } औजार१.
पामर–वि. तुच्छ. नीच दीन पाँव तलेकी चोटी.
पामा–स्त्री. खुजली.
–पु. भूसी२.
पाय–पु. पाँव. पग. डग. पैर. कदम. चरण. टाक२. पाय. पाया. पाअी२(अक्षर की). चौथा हिस्सा. लच्छन
–अुचलणें–पाँव अुठाकर चलना.
–अुतारा–पु. अुतार(पानी चलकर पार करनेका स्थान). पैदल. प्यादा.
–कडी–स्त्री. पाँवकी बेडी.
–काढणें– खिसक जाना. खिडकना.
–खाना–पु. संडास. पैखाना.
–गत–स्त्री. पैताना१.
–गुण–पु. पाँव भारी(होना).
–धडया–स्त्री वर की माता तथा अन्य बाराती स्त्रियों को जनवासे से ब्याह के स्थानतक सम्मान के साथ लिवा लाते समय मार्ग में बिछायी चादरें.
–घेणें–हिम्मत पडना. पाँवसे शरीर दबवाना.

—घोळ—वि. पाँव ढँक जायँ, अिस तरह पहना (वस्त्र).
— —संत—पु. बगुला भगत.
—चाटणें—पैर चूमना.
—अमा—पु. पाजामा. सलवार२. पायजामा.
—टा—पु. सीढी२. पावदान. पगडण्डी२. प्रथा२. पहिये के घेरे का प्रत्येक पुर्जा.
—ठण —न }पावदान. पाँवरी२.
—ठणी —स्त्री }
—तण—न. पनही२. जूता१. चप्पल२. पदत्राण१.
—तादूळ—पु. चावलों की वह राशि, जिसपर वर कन्या को ब्याह के समय खडा किया जाता है।
—तोडणे—रोडे अटकाना (के मार्ग में).
—दळ—न. पैदल सेना२.
—दळी—क्रि वि. पैर तले (कुचलना).
—दाखविणें—दर्शन देना.
—धरणी—स्त्री. मिन्नत गिडगिडाहट.
—धरणें—पाँव पकडना. विनंति करना. पाँवसे जाना.
—धुणें—हाथ मुँह धोना. पाँव पूजना. पेशाब करना (स्त्रियों का).
—धू म्हणे तोडे केव्हड्याचे—आम खाना है या पेड गिनना है.
—धूळ—स्त्री. तलवे की धूल. पाँवतले की चीटी (नम्रता से तुलनामें).
—झाडणें—किसी के घर जाने की कृपा करना.

—न ठरणें—पाँव न टिकना.
—निघणें—छुटकारा पाना.
—पटकणें—हुमकना
—पसरणें—पाँव फैलाना. पैर पसारना. मरना.
—पसरून निजणें—बेखबर सो जाना. पाँव फैलाकर सो जाना.
—पीट }स्त्री. मारा मारा फिरना.
—पिटी }पाँव पिटाअी.
—पुसणे—न. पायंदाज.
—पेटी—स्त्री. पाँवसे धौंकनी चलाकर बजाने का बाजा.
—पोस—पु. पापोश. जूता.
— —(कोणाचा) कोणाच्या पायांत नसणे—अपनी अपनी डफली अपना अपना राग.
—फुंकून टाकणे—पाँव फूंक फूंक कर चलना.
—बंद—पु. घोडे के पिछले पैर में बंधी रस्सी२. रुकावट२. पाबदी२.
— —घालणे—रोकना पाबदी लगाना
—मर्दी—स्त्री पाँवपिटाअी.
—मल्ली—स्त्री पायमाली. बरबादी. दुर्दशा. हेठी.
—मोकळा करणे—झंझट से छुटकारा पाना. टहल आना.
—मोजा—पु. पायताबा. मोजा. जुर्राब.
—मोडणें—पाँव भर जाना. निराश होना. पाँव तोडना. पाँव अुतरना
—रोवणे—पाँव जमना.
—लाग—पु. जानवरों का अेक रोग. स्त्रियों की पिशाचबाधा२.

–वळणें–पाँव मुडना. पाँव अैंठने लगना.
–वाट–स्त्री. पगडण्डी.
–शिवणे–पाँव छूना. शपथ करना.
पाया खालची वाट–परिचित मार्ग.
पाया खाली तुडविणें–पाँव तले रौंदना. अपमान करना.
पायाखाली मुंगी मरणार नाही–पाँव तले चींटी भी न मरेगी (किसी का कुछ भी बिगाड न सकनेवाला व्यक्ति)
पायाचा नरम–न नपुसक१.
पायाजवळ येणें–दर्शन के लिअे जाना. मिलना (आदर से)
पायाने लोटणे–लतियाना. हेठी करना.
पाया पडणें–पाँव पडना चरण छूना.
पायावर धोंडा पाडून घेणे–अपने पाँवपर कुल्हाडी मारना.
–नक्षत्र पडणे–पाँव में सनीचर
–पाय टाकून निजणे–बेखटके मजे में सोना.
– –ठेवणें–पाँव पर पाँव रखना.
– भोंवरा असणे–पाँव में सनीचर होना.
–हात मारणें–चरण छू कर शपथ करना.
पायाशी पाय बांधून बसणें–बहुत पीछे पडना (माँगने के लिअे).
पायास भिंगरी असणें–घुमक्कड होना.
पायाळू–वि. पाँव की ओर से पैदा हुआ. (अैसे व्यक्ति में कुछ विशेष शक्ति का अनुभव होता है)

पायरी–स्त्री. अेक आम विशेष. सीढी. पायदान१. पद१. योग्यता. डग१.
–पायरीनें–क्रम से. धीरे धीरे
–स पाय लावणें–अनधिकार चेष्टा करना.
–सोडणें–मर्यादा लाँघ कर चलना.
पायली–स्त्री. आढक१ (माप से). चक्की के अूपर के पाटे का छेद१.
–चा पसा करणें–कम बताना. गुप्त रूप स हक मारना.
–चे पंधरा } चाहे जितना. तुच्छ
–पन्नास }
पाया–पु. पाया. नीव२. तल. पेंदी२. आधार. त्रिभुज की अेक भुजा२ तलहटी२. भूमापन का प्रारभ-स्थान. मूल.
–घालणे–नीव डालना. प्रारंभ करना.
–तळी घालणें–मटियामेट करना.
–भूत–वि. मूल. सारभूत. मौलिक. प्रधान.
–शुद्ध–वि. पक्के पायेपर. व्यवस्थित प्रारभ.
पायी–क्रि. वि. पैदल. पाँव पाँव. पाँवसे. के लिअे.
पायींची वहाण पायींच बरी–पैर का जूता पैर में. हरअेक को अुसकी योग्यता के अनुसार स्थान देना चाहिये।

पार–पु. अन्त. थाह२. सीमा२. परला किनारा. नदी में कम गहरा स्थान. पानी में ढकी चट्टान. बरगद आदि बडे पेडों को घेर कर बनाया चबूतरा.
–क्रि. वि. आरपार. परली तरफ. सब के सब.
–करणें–क्रि. स. पार अुतारना. समाप्त करना.
–झिजविणें–पीपल की परिक्रमाअें करना (पुत्र की अिच्छा से)
–पडणें–सपन्न होना. पूरा होना.
–पाडणें–संपन्न करना. निबाहना. संकट से मुक्त करना. पार लगाना.
पारख–स्त्री. परख. जाँच. कसौटी. परीक्षा.
–पु. साहुकार.
पारखणें–क्रि. स. परीक्षा करना. परखना. जाँचना. आँकना.
पारखा–वि. पराया. अनजान. और ही. विन्मुख. बिछुडा हुआ.
पारंगत–वि· पूर्ण (पण्डित). निष्णात. मँजा हुआ. पूरा जानकार.
पारठी–वि. बकेन, बकेना
पारडी–स्त्री. छोटी भैंस.
पारडूं–न. भैंस का बच्चा.
पारडें–न. पल्ला१ (तराजू का). पलडा१. मथानी की रस्सी२.
–फिरणें–पलटा खाना. स्थिति में परिवर्तन होना.
पारणें–न. व्रत की समाप्ति पर भोजन करना.
–फिटणें–जी ठंडा होना. अिच्छा पूरी होना.
पारतंत्र्य–न. पराधीनता२ परतंत्रता२. गुलामी२.
पारदर्शक–वि. किरणभेद्य. विमल. पारदर्शक.
पारध–स्त्री. आखेट१. मृगया. शिकार१.
पारधी–स्त्री. जंगल में शिकार पकडनेवाली अेक जाति. शिकारी१. पारधी१. बहेलिया१.
पारंपरिक–वि. परंपरागत. परिपाटी के अनुसार.
पारंपर्य–न. क्रममाला२. क्रमसे अेक अेक करके आना.
पारंबा–पु. } मीग (आम की गुठली
पारंबी–स्त्री. } की). बराह. बरोही. बरगद की जटा.
पारवा–पु. जंगली कबूतर१.
–वि. कबूतर जैसा (रंग). नीला-सा.
पारशी–पु. अेक जाति तथा अुस जाति का व्यक्ति.
पारसा पिंपळ–पु. गजदंड. पारस पीपल.
पारा–पु पारा. पारद. सीमाब. हरा कटहल.
पारायण–न. निश्चित समय में किसी ग्रंथ का पाठ पूरा करना. बार बार पठन१. पारायण१.
पारावार–पु. अंत. सीमा२. सागर. वारपार१. आरपार. पारावार.
–क्रि. वि. दोनों ओर. ओर छोर.

पारिजात, पारिजातक—पु. हरसिंगार. परजाता. लडकियों का अेक खेल.

पारितोषक—न. पारितोषिक१. अिनाम१.

पारिपत्य—न. दण्ड१ हराना१. सजा२.

पारिपार्श्वक—पु. सूत्रधार का सहायक.

पारिभाषिक—वि. सांकेतिक. पारिभाषिक.

पारी—स्त्री. केले के फूल की मोटी पखुडी. आवरण१. आम की गुठली. घुन१.

पारोशी—वि. (स्त्री). न नहायी. बासी.

पारोसा—वि. (पु.), पारोसें—वि. (न.) न नहाया हुआ. बासी. कल का.

—काम—न. नहाने के पहले का काम.

पार्ट—पु. अभिनय. नाटक में नियोग. (नाटक के पात्र का काम).

पार्टी—पु. अभिनेता.

—स्त्री. दल१. पक्ष१. पाली. प्रीतिभोज१. दस्ता१ (पुलीस का). असामी१.

पार्लमेंट—न. संसद्१. केंद्रीय विधिमण्डल१. प्रतिनिधि महासभा२.

पार्लमेंटरी—वि. संसदीय. शिष्ट, सभ्य.

पार्वती—स्त्री. शिवपत्नी. पार्वती. हरहाअी. सिवा. शंकर-घरनी.

पार्श्व—वि. पास का. बगल का

पार्श्वभूमि—स्त्री. अप्रत्यक्ष आधार१. पीठिका.

—संगीत—न. अप्रत्यक्ष संगीत का मेल या सहाय. रहस्य-संगीत१.

पार्सल—न. पोटली२. पोटलिका२.

पाल—स्त्री. छिपकली. बिसतुअिया. अंजना (दो रंगवाली). टिकटिकी. गृहगोधिका.

—न. चँदोवा१. पाल१ (जहाज का). मोटा बिछावन१. छोटा तंबू१. छोटी दूकान (मेले में). मछलीका अेक जाल१.

—कोयती—स्त्री. छोटा हँसिया१ (जहाज के मल्लाह का)

—घालणें—वेश्या का धंधा करना.

—छत्र—न. मराठों के विवाह में पगडी का छाता१.

पालक—वि. पालन करनेवाला रक्षक.

—पु. अस्थायी दूकानों का कर. सोने चाँदी की परीक्षा में तपाने के पूर्व किया जानेवाला चिन्ह. पालक (साग).

पालखी—स्त्री. पालकी. डोली. सुखपाल१. चंडोल१. खडखडिया. पीनस१ सिबिका. अरथी. बच्चों का अेक खेल.

पालट—पु. बदल. पलटा. बारी२. फेर.

पालटणें—क्रि. स. घुमाना (दूसरी ओर). पलटाना. फिरना. बदलना. लौट आना.

पालथा–वि. औंधा. अुलटा.
–घालणे–छान मारना. पटकना (हराना).
–तांब्या–पाँव छूटना (रजस्वला होना).
–येणें–औंधे मुंह से पैदा होना.
पालथ्या घड्यावर पाणी } औंधे घडे
– घागरीवर पाणी } का पानी.
पालन–न. पालन१. रक्षण१.
–पोषण–न. भरण-पोषण१.
पालव–पु. अंकुर. कल्ला. कोंपल२. टहनी२. पल्ला. अचल. अचल का छोर (दिया बुझाने को). किनारा सीमा१ कंगूरा. ऋतु (रजस्वला होना). अेक हाथ लबी मछली२. दया२. करुणा२.
–पद–न. टेक२ (गाने की). धुन२.
पालवी–स्त्री. कोपल नया बल१ (बीमार के शरीर में आनेवाला).
पाला–पु पत्ते (पेड के). समूह.
पालाण–न खुगीर१. चारजामा१. झूल२.
पॉलिश–न. ओप२. चमक२. रोगन१. जिलह१.
पॉलिसी–स्त्री. नीति. अुपाय१. चतुराअी. गोपलेख१ (बीमापत्रक).
पालुपद–न. टेक२. धुन२.
पालेभाजी–स्त्री साग१. कोयर१. सागपात१. सब्जी. शाक.
पाल्हाण–न. झूल२.
पाल्हाळ–पु. लम्बी दास्तान२. विस्तार. फैलाव (किसी बात का). बतंगड. बकवाद.

पाव–पु. पाव. चौथाअी२. तीस चौरस बीघे भूमि मापने का परिमाण. पावरोटी२.
पावका–पु. निसेनी की अेक सीढी२. खूंट (चार पाअी का). खोंच२ (पेड में चढने के लिअे बनायी)
पावकी–स्त्री. ।– का पहाडा१.
पावकें–न. चौथा हिस्सा (घी के. कनस्तर का)
पावटा–पु भटमासु. निष्पाव.
पावडा–पु. लगर का काँटा. बडा लंगर.
पावडें–न. खंता१. फावडा१. फौडा१.
–ओढ–पाचों घीमें होना.
पावणे–क्रि अ. स पहुँचना. पाना. होना. प्राप्त होना. वसूल होना. पूरो होना (मन्नत). कर न सकना.
पावणे–वि. पौना.
पावणेआठ–वि. हिजडा. पाव कम आठ.
पावती–स्त्री. रसीद. प्राप्ति.
–पुस्तक–न. प्राप्तिपुस्त१.
पावन–वि. पवित्र. शुद्ध निर्मल. निर्दोष. अुबारनेवाला.
पावली–स्त्री. चवन्नी.
पावलोंपावली–क्रि. वि. पग पगपर. बार बार.
पावमरा } पु. करघा चलाने की
पावसारा } पावँडी२.
पावसाचा कोंडा–पु. बूँदाबाँदी२.
पावसाचे वारे–पु वर्षाकालिक वायु२.

पावसाळा–पु. वर्षा रितु२. बरसात२. वर्षाकाल. पावस२
पावसाळी काकडी–स्त्री. आरिया.
पावा–पु. बाँसुरी२ वशी२. मुरली२.
पावेतों– अव्य. तक.
पाव्हणा–पु. मेहमान. पाहुना, अतिथि. अूखल.
–रावळा–पु. पाहुने आदि.
पाश–पु. जाल. फदा बधन.
–टाकणें–फदा डालना. जाल फैलाना.
पाशी–स्त्री. जानवर को ठीक समयपर पानी न पिलाने से होनेवाला पेट फूलने का रोग.
पाशी–अव्य पास. समीप. को.
पांशेरी–स्त्री. पांच सेर की तौल. आजीविका का साधन.
पाश्चात्य–वि. पश्चिमी. पाश्चिमात्य.
पाषांड–न. पाखण्ड१.
पाषाण–पु. पत्थर. शिलाखण्ड. चट्टान२.
–चुबक–पु. चुम्बक पत्थर.
–भेद–पु. पाषाणभेद (वनस्पति) बटपिया२. पोपल. बनपत्रक.
–शास्त्र–न. शिला–अुत्पत्ति–विद्या२.
–हृदयी–वि. निर्दय. क्रूर.. निष्ठुर. दयाहीन. सगदिल.
पाषाणा–पु. घोडे का अेक रोग.
पास–अव्य. पास. समीप.
–स्त्री. फार (हल का). पलाअूं१. चिंता. आस्था.
–पु. आज्ञापत्र. विशेष टिकट.
–वि; अुत्तीर्ण, मान्य. पार. पारण (मान्य होना)

पासंग–न. पसंघा१ पासंग१.
पासगास न पुरणे / —— – लागणे } पासग भी न होना. पासंग बराबर भी न होना.
पासलणें–क्रि. अ. पाँव फैलाकर सोना आराम करना.
पासला–वि. चत्ता लेटा हुआ.
–पडणें–अडंगा लगाना.
पासले पाडणे–नीचे पटकना. घर दबाना.
पासट / पासष्ट } वि. पैंसठ. ६५.
पासून–अव्य. से,
पासोडा–पु. रगीन चद्दर२. पछेवडा. कीमती वस्त्र लुकाछिपी का अेक खेल (लकडियो का)
पासोडी–स्त्री, गलेफ. दोहरी चादर पिछौरा१.
पाहणी–स्त्री. निरीक्षण१. अंकाअी. देखरेख.
पाहणें–क्रि. अ. स. देखना. निहारना. ताकना. अलोकना. ध्यान देना. परखना. चाहना. अुजेला होना. प्रार्थना करना.
पाहण्या–पु. ओझा.
पाहतां पाहतां–क्रि. वि हाथोहाथ. तुरन्त. शीघ्र देखते देखते.
पाहून घेणे–देख लेना.
पाहरा–दे. पहारा.
पाहरी–पु. रात में पहरा देनेवाले घुडसवार का घोडा.
पाहरेकरी–पु. प्रहरी. अगोरखार. दरवान. चोकीदार.

पाहाट–स्त्री. प्रभात१. अुषःकाल१. भोर१.

पाहाणी–दे. पाहणी.

पाहाणे–दे. पाहणे.

पाहिजे–क्रि चाहिये. } आवश्यक
पाहिजेत–(बहुवचन) } है।

–ते होवो–होना हो सो हो. चाहे जो हो जाय.

पाहुणा--दे. पाव्हणा.

पाहुणचार–पु पाहुनेका आतिथ्य. मेहमानी२. आवभगत२.

पाळ–स्त्री जगत करार१. कगारा (खेत का). मेंड. चक्की का मुँह. कान के छोरपर होनेवाला घेरा. थाला१. पौधे की मोटी जड. –वि. पालनेवाला. रक्षक.

पाळण–दे. पालन.

पाळणा–पु. पालना. हिंडोला. हिंडोर. झूलना अेक छंद. लोरीका गीत. जच्चा होने की बारी.

–हलणें–बच्चेवाली होना.

पाळणें–क्रि. स. पालना. परवरिश करना. रखना (व्रत आदि).

पाळण्यांतलें नांव–न. जन्मनक्षत्र से पडनेवाला नाम. जन्मनाम१.

पाळत–स्त्री. टोह. छुपी नज़र. सुराग१.

पाळतीवर असणें–नज़र रखना. टोह में रहना.

पाळा–पु. टहनियाँ काटने का छोटा हँसिया. अेक छोटी लाल मछली.

पाळी–स्त्री. बारी. पारी. हलका अेक चक्कर. नौबत. व्यायाम का हत्था१. रजस्वला होने की बारी कान के नीचे का चपटा हिस्सा.

–टळणे–मासिक धर्म का रुक जाना.

पाळीव–वि. पालतू. पालू.

पाळें–न. चक्की के मुंहका कंगूरा१. कठेला१. थाला१. पहाडों में नीची भूमि२. खानेदार डिब्बा१.

पाळेगार–पु. बागी सरदार.

पाळे मुळें खणून काढणें–जडमूल से अुखाड देना.

पिंक } स्त्री. पिचकी (पान खाने पर)
पिंक } पीक१

–दाणी } स्त्री. अुगालदान१.
–धरणी } पीकदान१.

पिकणे–क्रि अ. पकना. पक्का होना. फलना. अुपजना (गल्ला) गोटी पकना (चौपडमें) चैनसे चलना.

पिकले झाड–न बडा धनी तथा दानी व्यक्ति.

–पान–न. बहुत बूढा व्यक्ति. पके आम (टपकनेका डर)

पिकल्यावाचून विकत नाही.–बिना बुनियाद की अुडती ही नही (खबर आदि).

पिकंदर–न. कुदाली२.

पिकला–वि पका हुआ.

पिकविणें–क्रि. स. पकाना (फल). अुडाना (अफवाह). पैदा करना. अुपजाना.

पिकाअू–वि. अुपजाअू.
पिकाणी–स्त्री. केले के पत्ते या कागज की नाली बनाकर बनाअी सीटी. पपैया१. सीटी.
पिकाव–न. कुदली२.
पिकेटिंग–न. निरोधन१. नम्रतासे रोक२.
पिकोटा–पु. बेडी (पानी अुलीचनेकी)
पिंगट–वि. फीका पीला (रंग).
पिंगवी–स्त्री. मालकांगनी.
पिंगवेल–न. मालकांगनी का तेल.
पिंगळ }पु. बीभत्स बोलनेवाला
पिंगळा } व्यक्ति.
पिंगळा–पु. अुल्लू (जिस के परोंपर छोटी बूँदें होती हैं). डुगडुगी बजाकर सबेरे भीख मांगनेवाली जातिका व्यक्ति (जो भविष्य भी कहता है)
पिंगा–पु. लडकियों का अेक खेल. अपनी जगहपर चक्कर काटने की रीति. गडबडी२.
पिंगूळ–दे. पिंगळ
पिघळणें–क्रि. अ. पसीजना. गलना.
पिचकणें क्रि अ. दरकना.
पिचका–वि. दबा हुआ. पिचका हुआ. पिचपिची (आंख)
पिचकारी–स्त्री. पिचकारी. पीक१ पानी खींच कर फेंकनेवाली नली.
पिचणें–क्रि. अ. पिचकना. दरकना चीरना. सडना (दुःख में)
पिचपिचीत–वि. पिचपिची (आँखों वाला).
पिच्छा–पु. पीछा.
–पुरवणें–पीछे पडना.
–सोडणें–पीछा छोडना.
पिछाडी–पु. पीछे का हिस्सा. चंदावल (सेना की). पिछाडी२. पिछवाडा.
–मारणें–रसद काटना
पिछाडचा बांधणें–मुश्कें बाँधना.
पिंजणयंत्र–न. धुनकी२. ओटनी२. ओटी२.
पिंजणावळ–स्त्री. धुनकनेकी मजदूरी.
पिंजणें–क्रि. अ. स. धुनकना. धुनना. बहेनना. पिंजना. ओटना. ठनकना. घडीया में सोना चिपकना.
पिंजर–स्त्री. रोली२. कुंकुम१. श्रीचूर्ण१ पंजर१. पिंजडा१.
पिंजरणें–क्रि अ. छितरना. अस्त व्यस्त करना.
पिंजरा–पु. कटघरा. कटहरा. कठरा. पिंजडा. दरबा. पंजर. लडकियोंका अेक खेल.
पिंजारणें–क्रि. स. धुनकना. छितराना. बिखराना. अस्तव्यस्त कर देना.
पिंजारी–पु. पिंजारा. पिंजियारा.
पिटुकला–पु }वि. बहुत छोटा.
पिटुकलें–न. }नन्हा-सा (चूहा). छोटा जीव१.
पिटणें–क्रि. स. पीटना. धुनना. बेतहाशा दौडाना बजाना (ताली).
पिटपिट–स्त्री. किचकिच.

पिटविणें–क्रि. स. पिटवाना (डौंडी). खदेडना.
पिटाळणें–क्रि स. भगा देना. दौडाना, खदेडना.
पिटुकलें–दे. पिटुकला.
पिठलें–न बेसन का साग१. आलन१.
पिठावण–न. पिठवन. पिठौनी२. डावडा. दौला.
पिठा–पु. मद्यालय.
पिठाळ–वि जिस में चीरें पडी हों (रोटी).
पिठी–स्त्री. चावल का आटा.
–वि. पिसी हुअी.
–साखर–स्त्री. पिसी हुअी शक्कर. चीनी.
पिठुळणें–क्रि. म फुसफुसा होना. रोटी में चीरें पडना. गदराना.
पिठूर–वि. सफेद चिट्टी (चाँदनी)
पिठूळ-वि फुसफुसा.
पिठोरी–स्त्री. श्रावण अमावस. अुस दिन का व्रत.
पिंड–पु. गोलक. लौंदा. पिंडा. पिंड (पितरों के लिअे) शरीर. नया गर्भ. त्रिज्या का चौबीसवाँ भाग.
–रोगी–जन्म से बीमार.
पिडणें–क्रि अ. म. दुख देना. पीडा देना. दुखी होना. पीडित होना.
पिंडी–स्त्री आँख अुठनेपर अुसे सेंकने के लिअे बनायी छोटी पोटली शिवलिंग१. मिट्टी का लौंदा१.
पिढा–पु. पीढा (काठ का आसन). नारियल की शाखा का मूल. पीछा.
पिढी–स्त्री. पीढी.
–ला पाय लावणें–कुल मर्यादा को ठुकराना. मूलधन न चुकाना.
–जाद–वि कुलीन. वंश-परंपरा से.
–तुटणें–सात पीढियों का अंतर पडना.
पिढें–न. पीढा१. काठ का आसन. बल्ला और खम्भे के बीच की तख्ती. चर्खे की बैठक.
पिणें–क्रि स. पीना. निगल जाना गटकना. सोखना.
पितर–पु. पुरखा. पितर.
–अुद्धरणें–बुरी गालियाँ देना.
–पाट–पु. पितृपक्ष (भाद्रपद कृष्ण पक्ष). सराध पाख.
पितळ–न. पीतल१.
–बाहेर पडणें–कलअी खुलना.
पितळी–स्त्री. छोटी परात.
पितळेचें कीट–न. पुष्पांजन१.
पिता–पु. पिता. बाप. जनक.
पितांबर–पु. पीले रेशम का वस्त्र.
पितांबरी–स्त्री. छोटा पीतांबर१.
पितामह–पु. दादा. पिता के पिता.
पितामही–स्त्री. दादी.
पित्त–न. पित्त२. यकृत से अुत्पन्न रस. पित्ती२ (अेक रोग).
–खवळणें– }अुबलना. पित्त खौलना.
–भडकणें– }
–ज्वर–पु. पित्तदोष से अुत्पन्न ज्वर.
–पापडा–पु. पर्पटक. सहतरा. पित्तपापडा. दवन पापडा.
–प्रकोप–पु. पित्त की अधिकता. बहुत क्रोध.

पित्त्या–पु. पाली बराबर करने के लिअे अेक गुअियाँ का खिलाडी को दिया अधिकार. गुअियाँ. पिठ्ठू.

पिनलकोड–न. दण्ड विधान१.

पिप–न. पीपा१.

पिंपरी–स्त्री. पाकरी पाकखर.

पिंपळ–पु. पीपल. पिप्पल

–पान–न. बच्चों के सिरका अेक गहना.

–मूळ–न पीपरा मूल१

पिंपळा वरचा मुंज्या–वि. आवारा.

पिंपळी–स्त्री पीपर. पीपर के समान जनोअी का बल. मोतियों से गूंथा अेक गहना.

पीपी–स्त्री. मातृस्तन१.

पिरगाळणे–क्रि. स. मरोडना. बल देना.

पिरपिर–स्त्री किटकिट. किचकिच. रिमझिम.

पिलपील–स्त्री. सुतार का अेक औजार.

पिलु–पु. खरजाल पील. पिंजू (फल). अेक राग (संगीत).

पिलू } पिल्लू } न. चकुला१. छौना१. बच्चा१. पिल्ला१.

पिवडी–स्त्री. अंगराग१. पीली मिट्टी.

पिवळट } पिवळसर } वि. पीला-सा. पीलापन लिअे हुअे.

पिवळा–वि. पीला. सुनहरा. अमौआ (रंग). चंपअी.

पिवळा–अभ्रक–पु पीला भौंडर.

–कोराटा–पु पीला कटसरैया.

–चटक } –जर्द } –धमक } वि पीला जर्द. गहरा पीला.

–चाफा–पु. पीला चपा

–टेंटू–पु पीला सोनापाठा.

–धोत्रा–पु. सियालकांटा. भभींद. कुतिल.

–वाळा–पु. खावी. लामजक.

पिवळी–करून देणे (मुलगी)– कुशकन्या का ब्याह करना.

–छाया–स्त्री. पीलापन (बीमारी से).

–तिळवण–स्त्री पीली तिलवन. हुलहुल.

पिवळें–(न.) दे पिवळा.

पिशवी–स्त्री. थैली. झोला१.

पिशाच } पिशाच्च } न. पिशाच१. भूत१.

–भाषा–स्त्री. पैशाची (भाषा).

–लिपी–स्त्री. 'मोडी' लिपि (मराठी की अेक लिपि, जिस में पुराने सलेख लिखे हुअे हैं। यह लिपि, बिना हाथ अुठाये, लिखी जा सकती है। कहते हैं, कि पं. हेमाडपंत अिसे सिंहल से छः सौ वर्षपूर्व ले आये).

–विद्या–स्त्री. ओझाओ.

–विवाह–पु कन्या को मद्य पिलाकर बलात् अुससे किया ब्याह.

पिशाच्चाच्या हाती कोलीत–अिक नागिन और पंख लगायी.

पिशुलोद–पु. कचकडा.

पिष्टपेषण—न चबे को चबाना.
पिसणे—क्रि स. चूरचूर करना. पीसना (ताश).
पिसणावळ } स्त्री. पिसाओी.
पिसणी }
पिसा } पु. अेक पेड. हथोडे का गोल
पिशा } मुँह
—वि. पागल
पिसाट—न. पिशाच.
—वि. पागल. पिशाच से झपटा.
पिसारा—पु. परो का समूह(मोर का) तीर के पीछे लगाये पर.
पिसाळणें—क्रि. अ. पागल हो जाना (कुत्ते का).
पिसाळलेला—वि. हडकाया.
पिसाळून सोडणे—नाको दम करना
पिसोळा—पु. पिसोरा (वनस्पति) लाल, अुडनेवाला, डंक मारनेवाला जंतु.
पिस्ता—पु पिस्ता. अेक मेवा.
पिस्तुल—न. पिस्तौल१ तमचा१.
पिळकणे—क्रि. अ. अेकाअेक थोडासा हगना.
पिळणें—क्रि. स. निचोडना. बल देना. गारना.
पिळदार बाधा—पु. गठा बदन.
पिळपिळीत—वि. ढीला ढाला. ढुलमुल, कमजोर.
पिळवटणे—क्रि. स. बँटना. मरोडना. दुखाना. बल देना. भर आना (जी
पिळा—पु. बल पडा हुआ निचोडा वस्त्र.
पिळू—पु. पूनी२. रुअी की वत्ती२.
पीआरंग—पु. पीलीजडी२. मोमीरी२
पीक—न. पीक१. थूक२. फसल२. अुपज२. गल्ला१. कोयल१ शस्य१. अनाज१. खेती२
—जळणे—गरमी से फसल का जल जाना.
—पाणी—वर्षा तथा खेती (स्थिति कैसी है).
—पाहणी—स्त्री. अकाअी. कनकूत.
पीछेहाट—स्त्री. हार. पीछेहट.
पीठ—न आटा१. पिसान१. चूर्ण१. कुर्सी२. आसन१. केन्द्रस्थान१.
पीठिका—स्त्री. परपरा. परिपाटी.
पीडा—स्त्री. पीडा. कष्ट१. दर्द१. गजन१. शूल१. हूक२. दुख१. आतक१. बला२.
पीतदुग्ध—पु. सातला (थूहर का भेद)
पीप—न. पीपा१. कंडाल१.
पीस—न. पर१ (पंछी का).
—स्त्री. धान मे लगनेवाला कीडा१. कडछी का डण्डा१.
पीळ—पु. बल१. अेंठन२. मरोड१. अकड२. टीस२ (हृदय मे). गाँठ (मन की).
—पडणे—मन खट्टा होना. अैंठना. तनना. बल खाना. अकडना.
पीळदारपणा—पु. हमीरहठ.
पिळाचा वाळा—पु. बच्चे के पैर का अैंठनदार कडा.

पिळाची गांठ–स्त्री. रंगवल्लिका बनाने की अेक रीति.

पुकार–पु.
पुकारणी–स्त्री. } पुकार२. हाँक२. ललकार२. हुँकार१. सुगसुगी२. टेर२

–होणे–हुँकार पडना. पुकार पडना. पुकार लगाना (न्यायालय में).

पुकारा–पु. पुकार२. चिल्लाहट२. बुलाना१. फरियाद२. गर्व.

पुकेसर–पु पुकेसर

पुख्खा–पु. भरपूर भोजन१

–झोडणें–अनायास मिष्ठान्न खाना.

पुगळवेल
पुगळी } स्त्री. बोकडी (वेली)

पुगी–स्त्री. तुबी. तूबी (बाजा).

–बद करणे–चुप कर देना.

पुचकणें–क्रि. अ. चल बसना.

पुचाट–वि पोच. अशक्त. दुर्बल. नपुसक

पुच्चा–पु
पुच्ची–स्त्री. } चूत२. योनि२.

पुजका–पु समूह पुज राशि२. ढेर. गुच्छा.

पुंजणे–क्रि स. आदर करना. पूजना. पूजा करना. पुजाना

पुंजून ठेवणे–व्यर्थका सग्रह करना. अकारण खूब सम्हाल रखना.

पुजा–पु. कूडे का ढेर. कूडा करकट.

पुजा–स्त्री. पूजा. पूजन१. पुजाअी.

–करणें–अच्छी मरम्मत करना.

–पत्री–स्त्री. पुजापा१.

–बांधणे–पूजा बाँधना. मदिर की मूर्तिको सजाना.

पुजारी–पु. मंदिर मे पूजा के लिअे नियुक्त व्यक्ति. पुजारी. पुजैया सिगारिया.

पुजाळ–पु. ढेर. राशि२.

–वि. चमकनेवाला. तेजस्वी

पुजी–स्त्री. पूँजी. निधि. भण्डार१. गथ. घोडे का शिरोभूषण बुना अीमें साडी के किनारे का अेक अित्र हिस्सा१. करघेपर ताने के ६० धागे. लडकियों का अेक खेल.

पुट–न. संपुट१. पुटक१. दोना१ अर्धवृत्त१. हलका छिडकाव१. पुचारा१.

–पाक–पु. दवा पकाने की विधि पुटपाक.

पुटकुळी–स्त्री. फुन्सी. डोंडसा१.

पुटपुटणे–क्रि. अ. कुडबुडाना. बडबडाना.

पुठ्ठा–पु. घोडा आदि जानवरो का पूँछ के पास का भाग. पुठ्ठा. चूतड का कडा भाग. अेक घोडा गत्ता. दफती२ आवरण. नस्ती (फाअिल). गुट पाँच गाँवो का सघ. पिडा. विश्वास योग्य सहयोगियो का गुट.

पुड–वि. अूधमी. अुपद्रवी. गुण्डा.

–गिरी–स्त्री. अूधम१. अुपद्रव१. गुण्डापन.

–रीक वृक्ष–पु. पुंडरिया.

पुडका—पु. पुडा. बडी पुडिया२. दस रत्तल सूत का गठ्ठा.

पुडकें—न. पुडा. पोटरी२. पुलिंदा१.

पुडा—पु. पुडिया२. पुडा. मृदंग का चमडा.

पुडाअी—स्त्री. अुपद्रव१. गुण्डाअी. बखेडा१.

—माजविणें—बखेडा खडा करना. धींगाधींगी करना.

पुडावा—स्त्री. विद्रोह१. अुपद्रव१.

पुडी—स्त्री. पुडिया. संन्यासी का भोजन१. सन्यासी को भोजन का निमंत्रण१. चमडा रंगाने का कच्चा रंग. मृदग के चमडे पर लगायी स्याही. गुप्त बात

पुड्डीस—वि गोलियों के खेल में अतिम खिलाडी. फसड्डी.

पुढचा—वि. आगे का. आगेवाला. आगामी. अगला.

—भाग—पु. अगवाडा. अगीठा. अगवार.

पुढचे दात—पु. दँतिया२.

पुढच्या पुढे—फिर देखा जायगा. सब के आगे

—स ठेच मागचा शाहणा—ठेंस लगे बुद्धि चढे. अगला गिरे पिछला सावधान.

पुढला—दे. पुढचा.

पुढारणें—क्रि. अ. अगरना. आगे बढना.

पुढाकार—पु. नेतृत्व. अगवानी२.

पुढारी—पु. अगुआ. अगुवा. नेता. मुखिया नायक. सरदार.

पुढील—दे पुढचा

पुढून—क्रि वि. आगे से. सामने से.

पुढे—क्रि वि आगे सामने. सम्मु फिर. (के) बाद.

—पाअूल—सिद्ध तैयार.

— —पडणे—अुन्नति होना.

—पाठ मागे सपाट—आगे दौड पीछे चौड

—पुढें करणें—चापलूसी करना. खुशामदी टट्टू बनना.

—येणें—आगे आना चमकना. समुहाना

—वाढून येणें—मुँह बाये आगे आन (सकट).

पुढ्यांत—क्रि. वि (के) आगे. साम

पुणी—स्त्री पूनी गाला१

पुणेरी—वि. पुणें शहर का. पुणें क बना.

पुण्य—न. पुण्य१. भलाअी२. सुकर्म का फल१.

—खरचणे—किसी का बुरा करने के लिअे दबाव डालना.

—तिथि—स्त्री पवित्र दिन१. वार्षि सामूहिक स्मृतिदिन (बडे लोगों का)

—भू— } स्त्री आर्यावर्त. परंपरा से
—भूमि } न तीर्थ क्षेत्र जिस प्रदे में हो वह भू-भाग

—वंत } वि पुण्यात्मा धर्मात्मा.
—वान् } दाचारी

पुण्याअी—स्त्री पुण्यकर्म की साम पुण्य का प्रभाव.

—खर्च करणें— पूरा बल लगाना. अपनी प्रतिष्ठा को धौंस देना.

पुतणी—स्त्री. भतीजी.

पुतण्या—पु. भतीजा.

पुतळा—पु. पुतला. मूर्ति२ (धातु, लकडी, पत्थर, आदि से बनी). प्रतिमा२. मूर्तिमान रूप.

पुतळी—स्त्री. गुडिया. मूर्ति. पुतरी- (लगभग चार रुपये मूल्य का सोने का सिक्का-अिसकी माला बनाकर स्त्रियाँ गले में पहनती थीं) मोहर. कंचन की पत्ती (दशहरे के दिन). आँख का तारा१. अेक मछली.

पुतळ्याची माळ—स्त्री सुदर स्त्री. हैकल. हमेल. मोहरो का कठुला१.

पुत्र—पु. लडका. पुत्र.

—जीव—पु जीयापोता. पुतजिया. (पेड)

—दाओी—स्त्री. गर्भदात्री. पुत्रदात्री.

—वती होणें—अंकवार भरना. गोद भरना.

पुत्रावण—न. पुत्र का मुँह देखने की विधि.

पुत्री—स्त्री. पुत्री. कन्या. लडकी. बच्ची. प्रतिमा. गुडिया.

पुदाणा } पु. पुदीना.
पुदिना }

पुनः—क्रि. वि. फिर. फिरसे. पुनः

पुनः पुनः—क्रि. वि. बारबार.

पुनर्नवा—स्त्री. साट. ठिकी.

पुनरपि—क्रि वि. फिर से.

पुनरागमन—न. लौट आना.

पुनरावृत्ति—स्त्री. दोहराना१. अभ्यास१. आवृत्ति करना. पुनर्जन्म१.

पुनरुक्ति—स्त्री. दोहराव१. आवृत्ति. पुनरुक्ति.

पुनर्विवाह—पु. विधवा या रंडुवे का फिर से ब्याह.

पुनव—स्त्री. पूनम. पौर्णिमा.

पुनश्च—क्रि. वि. फिरसे. बाद में जोडा हुआ (पत्र में).

पुन्हा—दे. पुनः.

पुर—न. नगर१. शहर१. घर१. किला१.

—क्रि वि. पूर्ण.

पुरकणें—क्रि. अ. बालक का मुँह से पुर् पुर् आवाज करना.

पुरखांब—पु भूमि में गडा खम्भा.

पुरचुडी—स्त्री. छोटी सी पोटली.

पुरण—न. अंदर भरी हुओी खाद्य वस्तु, हलकी धातु, जो सोने के पोले कडे या चूडियों में डाली जाती है। किसी वस्तु को मोटा करने के लिअे अुस के अंदर भरी जाने वाली वस्तु। नये पौधे को बोते समय थाले में भरी मिट्टी.

—पोळी—स्त्री. चने की दाल पकाकर रगडकर गुड मिलाकर बनाये लौंदे को आटे में भरकर बनाओी मीठी रोटी.

—वरणाचा स्वयंपाक—विशेष अवसरों पर सब प्रकार की रसोओी.

पुरणें–क्रि. स. गाडना. रोपना. पूरा. होना. संतोखना. समाप्ति पर पहुँचना. पूरा पाडना.

पुरता–वि. पूरा. आवश्यक. संपूर्ण. ठीक. पर्याप्त.

पुरतेपणीं–क्रि. वि. आवश्यकता भर. पूरी तरह.

पुरभय्या–न. अुत्तर भारतीय व्यक्ति (जो दक्षिण में आया हो).

पुरवठा–पु. आवश्यकताभर संचय. सामग्री२. पर्याप्ति२. प्रदाय.

पुरवठयास पडणें } पर्याप्त होना-
— येणें }

पुरवणी–स्त्री. क्रोडपत्र१ (समाचार पत्र का). पूर्ति. शेषपूर्ति. परिशिष्ट१. मोतियों की माला.

–परीक्षा–स्त्री. अनुत्तीर्ण विद्यार्थियो के लिअे फिर से परीक्षा

–वाचन–सहायक पुस्तको का पठन. स्थूल अध्ययन.

पुरवणें–क्रि. अ. हर जगह काम आना. स्वीकारना. सह लेना.

पुरविणें–क्रि. स पूरा करना. भरना पुरवना. लगा रहना. न्यूनता पूर्ण करना. सम्हल कर व्यय करना. धीरज से काम लेना.

पुरव्या–वि. देनेवाला (अुपाहार गृह में, खाद्य आदि)

पुरशीस–स्त्री. जाँच. अुत्तर (कानून से)

पुरस्कर्ता–पु. बढावा देनेवाला. हिमायती. संचालक. मुखिया.

पुरस्कार–पु. बढावा. पुष्टी२. सम्मान. पारितोषिक.

पुरळ–पु. फुन्सियों का अुभाड. चकोता. अंगूर (घाव भरते समय अुमडनेवाला).

पुरा–वि. पूरा. पूर्ण. निर्दोष. अव्यग. निपुण. पारंगत. आवश्यकताभर. पहले.

–पु. मुहल्ला. कटरा. पुरा.

पुराण–न. काव्य मे प्राचीन अितिहास कहनेवाला ग्रंथ१. रामकहानी२ कथा२.

–वि. पुरातन. पुराना.

–पुरुष–पु. ओश्वर. पुराना घाघ.

–मतवादी–वि. पुरानी लकीर को पीटनेवाला. पुराना सब अच्छा माननेवाला.

–वस्तु सशोधक–पु. पुरातत्त्व खोजक.

– –सशोधन–न पुरावशेषो की छानबीन२.

पुराणांतली वांगी–कथा के भटा.

पुराणीक–पु. पाठक. पुराणों का ज्ञाता. कथक. कथावाचक.

पुरावा–पु. साक्ष्य. प्रमाण. सबूत. प्रदाय.

पुरी–स्त्री. छोटा शहर१. जगन्नाथपुरी पूडी.

–पु. दसनाम पंथ.

पुरुष–पु. पुरुष. व्यक्ति. नर. साढे छः फीट का नाप. पति. आत्मा.

–गांठ–स्त्री. पक्की गाँठ.

पुरुषार्थ–पु. जन्म का हेतु. पुरुषार्थ. पराक्रम. शौर्य.

पुरे–क्रि. वि. बस. काफी. पर्याप्त.
–पुरे करणें–नाकों दम करना.
पुरेत–(बहुवचन) क्रि. वि. बस.
पुरेपूर–क्रि. वि. भरपूर. पुरेपूर.
पुरेसे–क्रि. वि. काफी. यथेष्ट. पर्याप्त. पूरा.
–होणें–अँटना. पर्याप्त होना.
पुरोगामी–वि. सबसे आगे होनेवाला. अग्रगामी. पुरोगामी.
पुलाव–पु मासयुक्त मसालेदार भात. पलान्न.
पुलिन–न. जलसे निकली हाल की भूमि. पुलिन१. बालू का मैदान
पुवण–स्त्री पानजोली.
पुववणे–क्रि. अ. फोडेसे मवाद निकलना. सडना.
पुष्करमूल–न. पोहकर–मूल१
पुष्कराज–पु. पोखराज (रत्न).
पुष्करणी, पुष्करिणी–स्त्री पोखरा१. तलैया२. हौज१. सीढीवाला. कुआँ.
पुष्कळ–वि. बहुत. भरपूर. यथेष्ट विपुल. खूब. पुष्कल. घनेर. अतिशय.
–दां, –वेळां–क्रि. वि. कओ बार. हरचंद.
–पणा–पु. अधिकता२. बाहुल्य१. खूबी२.
–सा, –सें–क्रि. वि. बहुत कुछ. बहुतसा
पुष्ट–वि. पुष्ट. स्थूल. समर्थ. दृढ. मोटा ताजा.

पुष्टि, पुष्टी–स्त्री. समर्थन१. बढावा१.
–पत्र–न. आच्छादन. आवरण (पुस्तक का). ढकना१ लिफ़ाफा१.
–मार्ग–पु. वल्लभ सम्प्रदाय
पुष्प–न. फूल१. पुष्प१. स्त्रियोंका मासिकधर्म. गर्भाशय१
–गुच्छ–पु. गुच्छा (फूलो का) गुलदस्ता
पुसट–वि. धुँधला. अस्पष्ट
पुसटता–वि सरसरी दृष्टि में
पुसणारा–वि. पूछनेवाला
पुसणें–क्रि. अ. स पूछना जाँचना. पूछपरछ करना. आवभगत करना. मानना पोछना. माफ करना. झाडना. मिटाना मंगल कामना करना.
–न. झाडन१. तौलिया१.
पुसता–वि. पूछनेवाला.
पुसवन–न. गर्भ के तीसरे महीने में करने की विधि.
पुस्त–पु. पीढी२. वंश१. पुश्त२
पुस्तक–न. पुस्तक२. ग्रंथ. पोथा१
–विक्या–पु. पुस्तक विक्रेता
पुस्ती–स्त्री. सुंदर लिखावट का नमूना. असे देखकर नकल करने का अभ्यास करने का कागज जूते में लगा पैबंद. मजबूती के लिअे दिया हुआ जोड.
पुस्तु–स्त्री. पश्तो (भाषा)
पुळका–पु. सनक२. अुबाल२. प्रेम तथा सहानुभूति का आवेग.

पुळण—न. रेतीला मैदान (समुद्र या नदी के किनारे) वह बालू जो सागर की लहरों से धोयी जाती हो.

पुळपुळीत—वि. स्वादरहित. नीरस. फीका. निस्तेज. ढुलमुल कर्तृत्व-शून्य.

पुळा—पु. पूला. पुलिंदा.

पुळी—स्त्री. फुनसी छोटी फुडिया. डोंडसा (मुहासा).

—चें फांपर करणें—तिल का ताड बनाना.

पू—पु. पीब. मवाद. पीप. पनछा. कचलोहू. अतिजीर्ण वस्तु.

पूग—पु. सुपारी का पेड.

पूगीफल—न. सुपारी२ (फल).

पूजा—स्त्री पूजा. देवतार्चन१. आदर१. फटकार. रिश्वत.

—अर्चा—स्त्री. पूजापाठ१.

—करणें—खूब फटकारना. मरम्मत करना. पूजा करना.

—बांधणें—देवता को सिंगारना.

पूज्य—न. शून्य२. अनुस्वार१ (बिन्दु). बिंदी२.

—वि. पूजनीय. आदरणीय.

पूड—स्त्री. बुकनी. चूर्ण१.

—पु. नौबत का भाण्डा. तबले का मुँह.

—न. खाना१ (विभाग, घर). चुनौटी का अेक हिस्सा.

पूत—पु. पुत्र.

—स्त्री. रीति. तरीका१.

—वि. पवित्र. शुद्ध. पूत.

पूतना / पूतना मावशी—स्त्री मथुराधीश कंस को भेजी हुओ, (श्री बालकृष्ण को मारने के हेतु, गुप्तचरी) मृदरा किन्तु दुष्टा स्त्री

पूर—पु, बाढ२ रेला१ करगी२. ज्वार१.

—येणें—बाढ आना अुमडना.

पूर्ण—वि. पूरा. पूर्ण समाप्त. अनून. शून्य (संख्या में). सफल. पारगत समस्त.

—करणें—पूरा करना सचना. सराना.

—काम—वि सफल नाम मनोषित.

—पणें—पूरी तरह पूर्णतया सिर से पैर तक.

पूर्णाहुति—स्त्री यज्ञ में अंतिम आहुति. पूरा बलिदान समाप्ति. खेत रहना.

पूर्णिमा—स्त्री पुनम. पौर्णिमा.

पूर्तता—स्त्री. समाप्ति. पूर्ति. पूर्णता.

पूर्व—स्त्री. पूर्व (दिशा).

—वि. पहला पहलेका. प्राचीन.

—कथा—स्त्री. संदर्भ के लिअे पहले की कथा (थोडे में)

—कालवाचक—न. पूर्वकालिक (व्याकरण में)

—ग्रह—पु. किसी के बारे में पहले से धारणा (अच्छी या बुरी).

— —दूषित—वि. पूर्वग्रह से पक्षपाती.

—ज—पु. पुरखा.

—पीठिका—स्त्री. भूमिका. प्राचीन पद्धति. पहले की स्थिति.

—वत्—क्रि. वि. पहले के समान.

—समुद्र—पु. पूर्वी सागर. गंगासागर.
—स्वस्तिक—न. पूर्व दिशामें क्षितिज का बिन्दु१.
पूर्वापर—वि. पहले तथा बाद का (संबंध). शुरू से अंततक
पूर्वापार—क्रि. वि. प्राचीन समय से.
पूर्वास्पृश्य—पु अछूत.
पूर्वेचा सूर्य पश्चिमेस अुगविणें—पानी में आग लगना. असम्भव बात.
पूर्वोत्तर—वि. प्रारंभ से अन्ततक.
पूर्वी—क्रि. वि. पहले प्राचीन समय में
—च—पहलेही. पहलेसे.
—चा—वि. प्राचीन.
—पासून—क्रि. वि. पहलेसे.
पूल—पु. पुल. सेतु.
पूस—पु. पौष महीना.
—लाहणी—स्त्री. पौष महीने में भेडोंकी अून कतरने का काम१.
—गवस—स्त्री. } पूछपरछ१. जाँच.
—तपास—पु. } पडताल२. शोध खोज२ खोदविनोद२
पृथक्—वि. भिन्न. अलग.
—जन—पु. मूर्ख.
—त्व—न. भिन्नता. अेकरूपता का बहुरूपता में परिवर्तन (गी. र.).
पृथक्करण—न. विश्लेषण१. विभाजन१. पृथक्करण१.
पृथु—वि. मोटा. स्थूल.
पृथिवी } स्त्री. पृथिवी. भूमि. संसार१.
पृथ्वी } अेक वर्णिक छंद (१७ अक्षर, ज, स, ज, स, य, १ लघु, १गुरु)
पृष्ट } न. पीठ२. पिछाडी२. पन्ना१.
पृष्ठ } सतह२. तल१. पृष्ठभाग१. अूपरी हिस्सा१.

—फळ—न. ठोस वस्तु के अूपरी भाग का क्षेत्रफल१.
—वंश—पु. रीढ की हड्डी२.
पेकाड } न. कमर का जोड१.
पेंकाड }
—मोडून टाकणें—बहुत पीटना.
पेंगणें—क्रि. अ. झपकी लेना. लंगडाना.
पेंगुळणें—क्रि. अ. मन बैठ जाना. ढीला पडना.
पेंच—पु. बल. अैठन. मरोड. दाँव पेंच. जिच२. कपट युक्ति२. अडचन२. पेच का सूत्र. पहुँच२. सूझ२. गाँठ२.
—कस—पु. पेचकश.
—पटटी } स्त्री. बढअी का चपटा
—पाटी } औजार (पेंच बनाने का).
—पाच—पु. दाँव पेच
पेचक—स्त्री. पीतल का तार१. कलाबतू.
पेचकट—पु. छपाअी के लिअे बँधे पन्ने को कसने का पक्का डोरा.
पेचांत पकडणें—घतियाना.
पेज—स्त्री. मॉड. भात का पसेव१.
पेटका—पु. गात्रसंकोच. झटका (साँप के काटने से आनेवाला). चिकोटी२ (काटना). गोला (चढना, पाँव में).
पेटणें—क्रि. अ. जलना. सुलगना. धधकना. भडकना. क्रोध में आना.
पेटवण—न. अींधन१.

पेटविणें–क्रि. स. जलाना. सुलगाना. अंजोरना.

पेटा–पु. घेरा. वृत्त. अधिकार. कअी गाँवों का समूह तथा अुस का प्रमुख स्थान. तैरने के लिअे कुम्हडों का वाहन. शेर का बच्चा.

पेटारा–पु. पिटारा. संदूक. झाबा. जोती हुअी भूमि के ढेले तोडकर समतल करने का औजार.

पेटारी–स्त्री. गुलसकरी. गंगेरन. गागेरुआ. कंगअी

पेटी–स्त्री. छोटा संदूक१. पिटारी. पेटी. पहुँची स्त्रियो के गले का अेक जडाअू गहना१. चबूतरे की रचाअी मे बीच का स्तर. फतूही. तैरने के लिअे कुम्हडो का वाहन. सूत की पोटली. बाजा (सुरपेटी).

–वाला–पु. सुरपेटी (बाजा) बजानेवाला.

पेठ–स्त्री. हाट. बाजार१. मण्डी. व्यापारिक केंद्र१. मुहल्ला१. किले की तलहटी का बडा गाँव१. हुंडी की प्रतिलिपि.

पेड–पु. लट२. अिकहरी रस्सी२. चक्की का पाटा. पहाड के अुतारपर समतल भूमि का भाग. दीमक (चीटियों का)

पेंड–स्त्री. खली. लौंदा१. सूजनपर बाँधने का प्रलेप. छाजनपर मिट्टी का स्तर. सरेस चिपकाने का डण्डा (मुद्रण में). अेक पूर्वास्पृश्य जाति.

–खजूर–पु. लौदा बना खजूर.

पेंडें–न. मोतियो की लडियों की माला२. जत्था१

पेढा–पु. पेडा (मिठाअी) पहाड के माथेपर या अुतारपर होनेवाला टीला.

पेंढा–पु. फसल का पूला. अनवाँसा. भूसा. मुठ्ठा. औसा. ज्वार भिगोकर तथा खट्टा होनेपर बनाया पेय (जानवरो के लिअे).

–भरून ठेवणे–मरे शिकार के चमड में भूसा भरकर जानवरो का रूप बनाना.

पेंढार–न. } लुटारुओंका गिरोह.
पेंढारी–पु. } (वेतन के बदले मे शत्रु-प्रदेश लूटने की आज्ञा से चलने-वाली मराठाओंकी अस्थाअी सेना.)

पेढी–स्त्री. महाजनी की जगह अधिकोष (बँक).

पेंढी–स्त्री. पूला१. मूँठिया. मुठ्ठा१. अंटिया२. गैरा२.

–काडी–स्त्री. घास, भूसी आदि.

पेंढुर } पु. पेडिरा (वृक्ष)
पेंढूरे }

पेंढ्या–पु. घूमा (घास का खेल, बच्चों का)

पेण–न. पालखी का अड्डा१. पडाव१ (यात्रा में). मँजिल२.

पेद्रू–वि. दुबला. लचर. ढीला. कायर.

पेन्शन–न. निवृत्त–वेतन१.

पेपर–पु. कागज. प्रश्न–पत्र १. समाचारपत्र. अुत्तर–पत्र १. पत्र (महत्त्वपूर्ण).
–मिंट–न. पिपरमिन्ट १. अेक प्रकार का पुदिना. अुस की मिठाअी.
पेय–स्त्री जानवरोंके पेट का अेक रोग.
–न. पीने योग्य पदार्थ.
–वि. पेय.
पेर–पु. दौरी के लिअे फैलाये भुट्टे.
–स्त्री. बीज १.
–न. पोर २. गाँठ २ जोड १. अुगली की पोर का रोग.
पेरण–न महीन सुदर पत्तो का अेक पौधा.
पेरणे–क्रि स. बोना. नींव डालना फैलाना (खबर). लगाना (धन).
पेरणी–पु } बुआअी २. हलाअी २.
पेरा–स्त्री. }
पेरा–पु. सोने का गोल छल्ला बनाने का काम (सुनार का).
पेरू–पु. बिही. अमरूद. अमरूत. सफरी. पेरू (पंछी).
पेरे–न दे. पेर.
पेरोज–पु. फिरोजा (रत्न).
पेलणें–क्रि. स. समतोलन. अुठाने की शक्ति होना. निबाहना. आगे धकेलना.
पेला–पु. कटोरा. पियाला. प्याला. सराव (मद्य का प्याला). सकोरा (मिट्टी का). गिलास. आंगरखे का छातीपर होनेवाला प्याले के आकार का भाग.

पेव } न. खत्ता (गल्ला संघरने का)
पेंव } चौड १. केबूआ (झाडी)
–फुटणें–अेकाअेक जमा होना. टपक पडना.
–भरणें–चातुर्मास्य में स्त्रियोका ठाकुरजी के सामने दो गढ्ढों मे (अेक मे चावल. अेक में गेहूँ) प्रतिदिन भरकर पूजा करना
पेवे–न. नागाली (वनस्पति).
पेशवा–पु. प्रधान मंत्री. मराठोका प्रधान मंत्री.
पेशवाअी–स्त्री. पेशवाओ का राज प्रधानमत्री का पद १.
पेशा–पु. अुद्योग. धधा व्यवसाय.
पेहरण–स्त्री. कुरता १. कुर्ता १. झगुला (बच्चोका).
पेहरणे } –क्रि स. पहनना. धारना
पहेरणें } धारण करना. ओढना
पेहराव } पु. पहनावा. वेश.
पेहेराव }
पेळू } पु. पूनी (रुअी की). रेशे की
पेळू } रस्सी की बाती.
पेक्षां–अव्य. की अपेक्षा. से. जब कि
पै–स्त्री. पाअी (आने का बारहवाँ भाग). बेकार मुद्र १ (टाअिप)
पैका–पु. पैसा (धन)
पैकी–अव्य. में से. से.
पैज–स्त्री. बाजी. शर्त. होड, बदाबदी. प्रण.
–मारणें–शर्त बदना.
पैजेचा विडा अुचलणे–बीडा अुठाना
पैंजण–पु. अंदुक. पाजेब. पैंजनी २. पैरी २. पायल १. नूपुर १.

पैंजार–स्त्री जूता१. पदत्राण१.
ढीला जूता (सलीपर).
पैठणी–स्त्री. रेशम की चौडी
कीमती साडी.
–आदर–पु. दिखावटी आदर.
पैण–स्त्री. बहुत जलनेवाले खसरे
का रोग.
पैदा—वि. प्राप्त. संपादित. कमाया
हुआ.
पैदास–स्त्री पैदाअिश. लाभ. अुपज.
पैन–पु. घोडे के कान में मास बढने
का रोग.
पैरण–स्त्री कुरता१.
पैल–वि.परला सामनेवाला. परे.
–थडी–स्त्री. परला किनारा. अुस
पार.
पैलवान–पु. पहलवान. मल्ल.
पैलू–पु. पहलू कोण(रत्न का).
पार्श्व. बाजू२.
पैशा पायली }स्त्री. अत्यंत सस्ता.
–पासरी }पाअी में पसेर.
पैस–पु. जगह२. खुला स्थान.
–वि. विशाल. खुला. लम्बाचौडा.
पैसा–पु. अेक पैसा. तीन पाअियों का
सिक्का. ढबू. धन. साढेसात बीघे
की भूमि का नाप. अेक कीडा.
–अडका–संपत्ति२. माल असबाब१.
–न जळणें–अटूट धन होना.
पैसे अुडविणें–पैसा अुडाना.
रंगरेलियाँ अुडाना.
–काढणें–ऋण लेना.
–खाणें–गबन करना. रिश्वत लेना.
–च पैसे–पांचों घीमें

पो–पु. चौंथ(गोबर का). चोथ.
पो–क्रि. वि. सनअी या भोंपू की
पहली आवाज.
पोंक–न कूबड१. कूब१. टेढापन१.
पोंक्या–वि. कुबडा.
पोंकटी–स्त्री. कच्ची सुपारी.
पोकळ–वि. खोखला. पाला. बोदा.
छूछा. शून्य. रिक्त. थोथा.
अर्थहीन(बकबक).
–खर्च–पु. बनावटी व्यय का हिसाब.
–जमा–स्त्री. अवास्तविक आय.
– –खर्च–निलम्बित लेखा. अुचंत
खाता.
पोकळिस्त–वि. अनिश्चित.
निलम्बित. दिखावटी(हिसाब).
दुमानी(बात)
पोकळी–स्त्री पोल. खोखलापन१.
सपुट१
पोक्त–वि. पोढा. आयु में अधिक.
पूरी तरह(विचार).दृढ
पोखरणें–क्रि. स. पोला बनाना.
खोखला बनाना. खोदना.
–न. खोंडर१. खाखला१. गुफा२.
विवर१.
पोगर }पु. चादर में छेद करने की
पोगरा }छेनी२.
पोंगा–पु. सँपोला(साप का बच्चा).
पोगी–स्त्री. नारियल के पेड के
अन्तिम पत्तों के गुच्छ में
निकलनेवाला कल्ला. पाल की
जीभ(जहाजमें).
पोच–पु. अेक समुद्री सांप(कोंकण
किनारेपर)

पोंच–पु. पहुँच२. सूझ२. दूरदृष्टि२. प्राप्ति२ (रसीद).

पोचट } वि. पोच. निस्सार. हेच.
पोंचट } अशक्त.

पोचा–पु. ठेल. गाड (बरतन में चोट लगने से दबाव)

पोची–स्त्री कलअी. पहुँची (गहना)

पोट–पु पेट. ओझर.. जठर. अुदर. गौण कार्य. आजीविका२. जी. मन.

–करणें–पेट से रहना (जानवरका).

–कुळी–स्त्री. टेट.

–कूळ–न दूसरे के लिअे जामिन व्यक्ति१.

–खर्ची–स्त्री. भत्ता१.

–चा–वि. औरस.

– –गोळा–कलेजे का टुकडा.

–जाळणें–पेट की आग बुझाना.

–जिरणें–गर्भशमन होना. पेट छँटना.

–खराब–वि. बजर.

–गडी–पु. सहायक गुअियाँ (चौपड के खेल में)

–घडी–स्त्री. गर्भिणी बताने के लिअे बाँझनी के पेटपर बँधी हुअी तहे.

–घर–न. चौपड में बीच की पंक्ति का नीचेका अंतिम घर.

–चें पाडणें–पेट गिराना

–जाळ–पु. माँकी माया२. दबे हुअे दुख का अुबाल.

–जाळू–वि. चुगलखोर.

–झांकणी–स्त्री. वर की माता से कन्या की माता का सत्कार (साडी आदिसे).

–तडीस लागणें–बहुत भोजन से पेट फूलना.

–तिडीक–स्त्री. पेट मे दूखना (किसी का भला देखकर)

–दुखणें–पेट में दूखना. जी मलमलाना (दूसरे का भला देखकर). मत्सर होना.

–दुखी–स्त्री. पेट दुखनेका रोग. शूल१.

–धर धरून हँसणें–हँसते हँसते पेट फटना.

–पाठीस लागणें–पेट के लिअे दौडना. पेट पीठ अेक होना.

–पुजा–स्त्री. भोजन१.

–फुगणें–पेट फूलना पेट की बात न कहने से बेचैन होना.

–फुगी–स्त्री. अफरा१. अनाह१.

–फोडणें–भंडा फोड करना. पेट देना.

–बांधणें–पेट काटना

–बांधून चाकरी करणें–पेटपर पट्टी बाँधकर काम करना.

–बाहेर पडणें–गुजर हो जाना.

–भर अन्न, आंगभर वस्त्र–पेटभर खाना, तन भर कपडा. आवश्यकता भर आय (होना).

–भरणें–पेट भरना. आरोगना. गुजारा करना. पेट पाटना.

–भरू–वि. किसी तरह पेट पालनेवाला. पेट का कुत्ता.

–मंडळ–न. अुपसमिति२.

–मोठें करणें–दया करना.

–शूळ–पु. सूली२. पेट में पीडा२.

–सरणें–पेट चलना.

–सुटणें–तोंद बढना. पेटी पडना. गुजारा होना.
पोटाचें दु:ख काढणें–पेट को लगना.
पोटा–खाली जाणें–विधवा की शादी होनेपर अुसकी संतान का नये पिता के पास जाना.
–चा चाकर–पेट का कुत्ता.
– –नगारा होणें–बादी से पेट फूलना.
–च्या पाठीस लागणें–पेट के लिअे दौडना
पोटांत आग अुठणें–बहुत भूक लगना.
–कालविणें–पेट में मलमलाना.
–कावळे कोकणे ⎫–पेट में चूहे
–खडबडणे ⎭दौडना
–गोळा अुभा राहणें–पेट में खलबली पडना. पेट में पानी होना
–घालणें–अपराध क्षमा करना. कुछ खाना.
–जिरणें–अुगते ही जलना
–ठेवणें–कान में रखना. कानतक रखना.
–धोंडा अुभा राहणें–होश अुड जाना पेट में पानी होना.
–पोट चालणें–अपनी जीविकासे आधी रोटी देकर किसी को जिलाना.
–ब्रह्मराक्षस अुठणें–पेट जलना. बहुत खाना.
–भडभडणें–जी भर आना.
–शिरणें–पेट में घुसना.
–सलणें–जी जलना. अीर्ष्या होना.

पोटातील पाणी न हलविणें–पेट की बात किसी को न बताना. पेट का पानी न हिलाना (परिश्रम न करना).
–डबा–पु. हब्बा डब्बा (रोग).
पोटी येणें–किसी के घर जनम पाना.
पोटाला चिमटा घेणें ⎫–पेट को
–पाटा बांधणें ⎭धोखा देना.
पोटावर मारणें ⎫पेट मारना. पेट की
– –पाय देणें ⎭मार देना.
पोटचें द्यावे पण पाठचे देअू नये–अपने बच्चे को त्याग दें किन्तु शरणार्थी को कदापि नहीं.
पोटावारी नोकरी करणें ⎫केवल दो
–राहणें ⎭जून खाना खा कर नौकरी करना
पोटाशी–धरणें–छाती से लगाना, पेड को आलिंगन दे कर शपथ करना.
–राहणें–पेट से होना.
पोटास तडस लागणें–पेट फूलने से (बहुत खानेपर) बेचैन होना
–बिब्बे घालणें–पेट काटना.
–येणें–जन्म पाना.
पोटी–(के) मद में. स्थान में. बदले में
–घालणें–क्षमा करना,
–धरणें–चाह होना. स्वीकारना.
पोटगी–स्त्री. पतिसे दूर रहनेपर आजीविका के लिअे मासिक रकम. भत्ता१.
पोटरी–स्त्री. (पिंडली.

पोटवा–पु. जानवर के पेट के चमडे की जगह.

पोटळा–पु. आँतो का गोला. पोटली२.

पोटातलें–न. हब्बा डब्बा१ (रोग)

पोटाळणें–क्रि. अ. पालना. आलिंगन करना. पकड रखना.

पोट्या–पु. बुनाअी में किनारीके बीच का हिस्सा.

–गहू–पु. अेक तरहका गेहूँ

पोढ, पोढा–पु. कुअेंसे खिचे पानी को जमा करने का हौज. भात मे, सालना लेने के लिअे, बनाया गढा. नारियल के पेड का थाला. घरकी मोरी का हौज (कुंड). सिर का पीछे का हिस्सा.

पोत–स्त्री. पोत. काच, सोना या पत्थर की गुरिया गुरियो की माला

–पु. मशाल२. अनी२(हथियार या लकडी की) नौका२. पुत्र. बोरा.

–न बुने वस्त्र की बिनावट२.

पोतडी–स्त्री. थैली. झोली. बटुआ१. पोटली.

पोतदार–पु. सिक्का परखनेवाला अधिकारी. सर्राफ.

पोतनीस–पु. कोषाध्यक्ष.

पोते–न. बोरा१. गठिया१ (बोझ). बोरी२.

पोतेरें–न. पोतना१. चौका देनेका कपडा. चौका देने का काम.

पोथी–स्त्री. हाथ से लिखी पुस्तक. पोथी. धार्मिक विधि की पुस्तक.

पोपट–पु. सुग्गा. तोता. सुगना.

–पंची–तोते की तरह पढना, रटना. बिना समझे बोलना.

–बूटी–स्त्री. गिदर तमाकू.

पोपटी–वि. फीके हरे रंग का

–स्त्री. ललाअी लिअे कौडी. होली के दिनो में घर घर के पदार्थ लाकर प्रीतिभोज१.

पोपडा–पु. पपडी२. पपडा. छिलका.

पोपती–स्त्री. करघे पर सूत तानने के पहले कूँची से साफ करनेका काम

पोपनस–न चकोत्रा१.

पोपया, पोपयी–पु. पपीता.

पोपेला–पु आगे के दाँत न होनेवाला घोडा.

पोफळ–स्त्री. सुपारी का पेड१. छिलके के साथ सुपारी का फल१ पूगीफल१.

–घालणे–देवता के आगे सुपारी धर कर होड बदना.

पोफळी–वि बडे चौकोरों की (साडी).

पोबारा–पु. (चौपड मे पासों के खेल मे) पौबारह.

–करणे–भाग जाना. चंपत होना.

पोय–स्त्री. सुपारी के पेड के पत्तों के डण्ठल का चौडा हिस्सा. नारियल का कल्ला. पौ. पौंसला१. नदी में गिरनेवाला नाला१.

पोयस–स्त्री. अुत्तर-पश्चिम दिशा.

पोर–पु. बच्चा नन्हा. बालक. छोकरा.

–स्त्री. बच्ची. मुन्नी. बाला. छोरी.

–न. बच्चा.

–कट–वि. बालक के समान. लडक (पन). लडकअी.

–का–वि. अनाथ. मातृ-पितृ-विहीन. आवारा.

–किडा–पु. खपरा (अनाज का कीडा). भुनगा.

–खेळ–पु. खिलवाड.

–गा–पु. लडका. छोरा. छोकरा.

–गी–स्त्री. लडकी. छोकडी.

–गें–न. बच्चा१. नन्हा१.

–टा–पु. } छोकडा. छोरा.
–टें–न. }

–टी–स्त्री. छोकरी. लौंडी.

–बुद्धि–स्त्री. कच्ची बुद्धि.

–वि. अपक्व. बालक के समान.

–वडा–पु. बहुत बच्चोंवाला परिवार नौसिखियोंकी बहुनायत से राज्य मे होनेवाला कुप्रबन्ध

–वय–न. बचपन१. छोटी आयु२.

–सौदा–वि. छोटो आयुवाला. किशोर.

पोरासोरीं–क्रि. वि. नौसिखियों से. बालकों से.

पोरी टोरी–स्त्री. छोकरियाँ. लौंडिया.

पोरेंबाळें } न. बालबच्चे१. लडके
पोरेंसोरें } बाले.१

पोऱ्या–पु. छोकरा. नौकर. भुनगा.

पोर्च–न. सायबान१. ओसारा१. ड्योढी२.

पोलकें–न. स्त्रियों की कुर्ती२

पोलाद–न. फौलाद१. अिस्पात१.

पोलीस–पु. रक्षक. आरक्षी. पुलीस२. सिपाही.

–खातें–न. आरक्षी विभाग१.

पोल्हार–न. पैर के अंगूठे में चांदी का छल्ला१ (स्त्रियो के).

पोवती–स्त्री. } देवता को चढाया
पोवतें–न. } चौलडा दोरा. श्रावण पुनम को पहनी नयी जनोअी. गले में पहने पीले धागे (विवाह में). स्त्रियों का, मोतियों का अेक गहना.

पोवळ–स्त्री. मंदिर की चहार दिवारी. नहर में पानी छोडने का द्वार१.

पोवळा–वि. मूंगेके रंग का (जानवर)

पोवळें–न. मूंगा१. अगारमणि१.

पोवा–पु. छाजन बनाने में सूये का काम देनेवाली लकडी. सँपोला.

पोवाडा–पु. वीरगाथा२. पँवारा१. अेक छंद.

पोशा–वि. बादी से मोटा. निठल्ला.

पोशाख–पु. वेश. पोशाक२.

–करणें–कपडे पहनना.

पोशाखी–वि. शानदार. दिखावटी.

पोशिंदा–वि. पालनेवाला. प्रेमसे पालन करनेवाला.

पोषक–वि. पोसनेवाला. पुष्टि करनेवाला. बढावा देनेवाला. पोषक.

पोषण–न. पालन१. पोषण१.

पोष्य–वि. आश्रित (पुरानी चिठ्ठीपत्री मे वडो को लिखते समय अपने बारे में यह विशेषण लगाया जाता था)

पोषाख–पु. वेश. वस्त्र (पहनने के).

पोष्ट–न. डाक घर१. डाक विभाग१.

पोसणे–क्रि. स. पोसना. पालन करना.

–क्रि अ पुष्ट होना मुटाना. लहलहाना.

पोस्ट–पु. छपनेवाला कागज जिसका आकार २०"×१६" होता है. डाक.

पोस्त–न. त्यौहारो पर सरकारी चपरासियो को दिया हुआ बक्शीश. स्याही मे रखी चिदी (जिस से स्याही सूखने न पावे). पोस्त१.

पोंहचणें–क्रि. अ. पहुँचना. प्राप्त होना.

पोहटा–पु. बाढ में नदी के प्रवाह मे गुबार. अुस गुबार से किनारे की भूमि में पडा बडा गढा. चोथ.

पोहटी–स्त्री. छोटा चोंथ. नदी में बाढ आनेपर अुसकी दूरतक निकली हुअी शाखा (प्रवाह).

–ची माती–बाढ से जमा हुअी मिट्टी. चोथ में चिपकी मिट्टी.

पोहणे–क्रि. अ. तैरना. अुतराना. मग्न रहना. पौरना.

पोहरा–पु डोलची२. डोल.

पोहा–पु. जत्था. समूह.

पोहे–पु. चिअुडा. चिअुरा.

पोहो–पु गोबर का चोथ विष्टा का ढेर.

पोहोचणे–दे. पोहचणें.

पोहोंचता–क्रि. वि पहुँचाया हुआ.

पोळ–पु. साँड दाग कर छोडा हुआ बैल. मोटा ताजा किन्तु सुस्त व्यक्ति.

–स्त्री. केवल पत्थरो की दीवार.

–जत्रा–स्त्री. सांड या पाडे का बलिदान (काली माता के आगे). हत्याकाण्ड (शत्रु का).

पोळणे–क्रि. अ. झुलसना. जलना. ठोकर खाना. अर्धदग्ध होना.

पोळभाज–स्त्री. बरसात के पहले खेती की भूमि जलाने का काम.

पोळपाट–पु. चकला (रोटी बेलने का).

पोळा–पु. बैलों का त्योहार. (असाढ सुदि१४; श्रावण तथा भादो की अमावस). छत्ता (शहद का). जलते हुअे घर से अूपर अुडनेवाला तिनका आदि. केले के पत्ते मे रखकर भुने हुअे सहजन के फूल.

पोळी–स्त्री. रोटी (गेहूँ की). चपाती. मधुछत्ता१ (जिस से मधु निकाला गया हो). दबाकर बनाया गोल पदार्थ. गल कबल१.

–वर तूप ओढणे (आपल्याच)–
अपन पेट हाअु, मै न देहौ काहू.
अपना हाथ, जगन्नाथ का भात.

पोळे–न. छत्ता१ करंड१. मधुकोश.
छतना१.

पोळ्यातील छेद–पु गुल्ली२.

पौ–पु. पासे पर होनेवाला अेक गोल
(चिन्ह). कौडियो से चौपड
खेलने मे छ मे अेक या पाँच
कौडियाँ चत्ती पडनेपर अूपर से
अेक. पौ.

पौढणे–क्रि. अ. लेटना

पौण–वि. पौना.

पौत्र–पु पोता

पौबारा–पु पौबारह(पासो का खेल).

पौर–वि नागरिक. शहर मे बना.

पौराणिक–वि पुराणो मे वर्णित.
–पु कथावाचक

पौरुष–न पौरुष१ पराक्रम१. बल१.
तेज१.

पौर्णिमा–स्त्री पुनम. पौर्णिमा.

पौर्वापर्य–न आगे पीछे का सदर्भ.

पौष–पु पौष महीना. पूस का महीना.

पौष्टिक–वि पुष्टिकारक. बलवर्धक.

–खाद्य–न केवका१ (जचकी में).

पौळ } स्त्री. आहाते की चहार
पौळी } दिवारी

प्यादा–पु पैदल सिपाही प्यादा.
(शतरज मे).

प्यादी–स्त्री. शतरज में पियादे से
मात

प्याद्याचा फर्जी होणें–पियादे से
फरजी बनना. साधारण व्यक्ति
का वडे पद पर पहुँचना.

प्यारा } पु. कंडिका२. छेदक.
प्यारिग्राफ } परिच्छेदक.

[प्याली२.

प्याला–पु. पियाला गिलास. सकोरा.

प्यनिटिव्ह पोलीस–पु. दण्डार्थ
आरक्षी. हरजाना पुलीस.

प्रकटणें–क्रि अ. स. प्रकट होना.
प्रकट करना. खोल देना.

प्रकरण–न विभाग१. अध्याय१.
(अुपन्यास मे). विषय१ प्रसग१
सबध१. गहरा व्यक्ति१. प्रश्न१.

–शिजणे–हाँडी पकना. षडयत्र
रचा जाना.

प्रकार–पु. भेद. प्रकार. ढंग. भाँति२.
पद्धति२ प्रसंग.

–करणे–हर तरह से सताना.

प्रकाश–पु. प्रकाश. अुजाला. अंजोर.
आलोक तेज. चमक२. दीप्ति२.
द्युति२ आभा२. प्रभा२.
आत्मज्ञान. प्रकट भाषण.

प्रकाशक–पु प्रसिद्ध करनेवाला.
प्रकाशक.

प्रकाश–जन्य–शक्ति–मापक यंत्र–न.
सूर्य के किरणो की रसायनिक
शक्ति नापने का यंत्र.

–दर्शन–न व्यक्तीकरण१.

–प्रतिबंधक–वि. अपारदर्शक.

–मान–वि अुजागर. प्रकाशित.
जगमगाता हुआ. प्रकाशमान.

–मापकयंत्र–न. प्रकाश की तीव्रता
नापने का यंत्र.

–लेखन–न. रूप खिचने का काम.

–व्यतिकरण–न. परस्पर विरुद्ध
प्रकाश लहरियो के मिलन मे
अँधेरा.

प्रकाशणें–क्रि. स. प्रकाशमान होना. दमकना. चमकना. झलकना. जगमगाना. स्पष्टीकरण करना. प्रकट करना.

प्रकृत–वि चालू प्रचलित.

प्रकृति–स्त्री. स्वभाव१. मूल धर्म१. स्वास्थ्य१. विश्व की अुत्पत्ति का कारण विश्व के सब पदार्थों के अिस मूल-द्रव्य को सांख्यशास्त्र मे प्रकृति कहते है (गीता रहस्य). आदि माया शब्द या क्रिया का विभक्ति के पहले का रूप. राज करने के आठ मुख्य अग.

–ताळ्यावर येणे–स्वास्थ्य अच्छा होना

प्रकोप–पु कफ, वात, पित्त की अधिकता२. अतिक्रोध.

प्रकोष्ट–पु. बाँह२. प्रकोष्ट.

प्रक्रिया–स्त्री रोति बनने की पद्धति.

प्रगट–दे प्रकट

प्रगटणे–दे प्रकटणे

प्रगति–स्त्री. अुन्नति. प्रगति. अुत्कर्ष१ सुधार१

प्रगमनशील–वि. सुधारवादी. प्रगति-प्रिय.

प्रगल्भ–वि पूरा बडा हुआ. परिपक्व. पोढे विचारवाला. साहसी. चतुर.

प्रघात–पु परिपाटी२ रूढी२. रीति२ रिवाज१

प्रचंड–वि. प्रचण्ड भारी (अत्यंत). पराकाष्ठा का. विशाल. बहुत बडा. प्रबल.

प्रचलन–न. प्रसार. फैलाव. प्रचार.

प्रचलित–वि. अस्थिर. चालू. सामयिक.

–होणे–संचरना. चालू होना.

प्रचार–पु प्रचार. रिवाज परिपाटी.

प्रचारित–वि. रूढ प्रचारित. फैला हुआ (विचार).

प्रचीत } स्त्री. अनुभव१ विश्वास१.
प्रचीति }

प्रजा–स्त्री प्रजा जनता. संतान. बालबच्चे१.

–द्रोह–पु. शासको से जनता का अपराध.

–पति–पु. विधाता. राजा. शिश्न.

–सत्ताक–वि. जनतत्र प्रजातत्र. गणतत्र.

प्रज्वलित–वि. जलाया हुआ. जागरित.

प्रणय–पु प्रेम. प्रीति२.

–कोप–पु. प्रेमी. प्रेमिका का प्रेम से रूठना. रूठन.

प्रणयी–वि. प्रेमी

प्रणालिका } स्त्री. नाली पद्धति.
प्रणाली } रीति.

प्रत–स्त्री. प्रतिलिपि. सख्या (पुस्तक की).पाण्डुलिपि. नकल. नमूना१. प्रकार१. श्रेणी. –प्रत्यय. प्रति.

–झाडा–पु. खातावार लेखा.

–बंदी–स्त्री. अुपज के हिसाब से खेती की श्रेणी.

प्रतवार–क्रि. वि. समूह से.
–वारी–स्त्री. प्रात की खेती का श्रेणी बद्ध विवरण.
प्रताप–पु. प्रताप. पराक्रम. सामर्थ्य२ शौर्य. प्रभाव. विशेष ताप.
–अुधळणें–दुर्गुण प्रकट करना. अपने पर आना.
प्रतारणा–स्त्री. चालाकी. छल१.
प्रतिकार–पु. सॉटी२. बदला. प्रतीकार. प्रतिबन्ध.
प्रतिकूल } वि विरुद्ध. विपरीत.
प्रतिकूळ }
प्रतिकृति–स्त्री. नकल. प्रतिमा. प्रतिबिम्ब१. प्रतिरूप१.
प्रतिक्रिया–स्त्री. विरुद्ध क्रिया. पलटा१. प्रतिक्रिया.
प्रतिगामी–वि. विरोधी. पुच्छ-प्रगति करनेवाला.
प्रतिध्वनि–पु. गूंज२. प्रतिध्वनि२.
प्रतिनिधि–पु. प्रतिमा२ प्रशासक. प्रतिनिधि. नियुक्त व्यक्ति.
प्रतिपादणे–क्रि. स. सिद्ध कर दिखाना. विवरण के साथ समझाना.
प्रतिपादन–न. विवेचन१. निरूपण१.
प्रतिपाद्य–वि. निरूपण का (विषय). विवेचनार्थ अुपस्थित.
प्रतिपाळ–पु. पालन. प्रतिपालन.
प्रतिबिंब–न. प्रतिबिम्ब१. छाया२. परछाअी२. प्रतिरूप१.
प्रतिबिंवित–वि. अंकित चित्रित.
प्रतिभा–स्त्री. प्रतिरूप१. अनुभव१. पूरा ज्ञान१. प्रेरणा. कान्ति. सूक्ष्म. अनोखी कल्पना.
प्रतिमा–स्त्री. समानरूप१. प्रतिमा. मूर्ति. प्रतिबिंब१.
प्रतियोगी–पु. प्रतिद्वंद्वी.
–वि. जैसों के वैसा
–सहकारिता–स्त्री. सहयोगी से सहयोग (राजनैतिक नीति).
प्रतिवादी–पु प्रतियोगी. प्रतिवादी मुद्दालेह.
प्रतिवृत्त–न. विवरण१.
प्रतिष्ठा–स्त्री सम्मान१ मान१. आदर१. प्रतिष्ठा. कीर्ति. मूर्ति की स्थापना.
प्रतिष्ठित–वि सम्भ्रान्त. सम्मानित. प्रतिष्ठित. स्थिर लब्धप्रतिष्ठ. अकडैत अहमन्य.
प्रतिसहकार–पु. शासकों के साथ अच्छे कार्योंमे सहयोग और अमान्य कामों में असहयोग.
प्रतिसूचना–स्त्री संशोधन१.
प्रतिस्पर्धा–स्त्री. चढाअूपरी. प्रतिस्पर्धा.
प्रतिस्पर्धी–वि. बैरी. शत्रु.
प्रतिज्ञा–स्त्री. प्रतिज्ञा. टेक. प्रण१. बाना१. कौल१. वादा१.
–पत्र–न. शपथपत्र. हलफनामा.
प्रतीक–न. नमूनेका वाक्य. लच्छन१. निशान१.
प्रतीति–स्त्री. दे. प्रचीति.
प्रतोद–पु. चाबुक. कोडा. छायायंत्र. विधिमण्डल मे प्रत्येक दल का प्रतोद (व्हिप).
प्रत्यंतर–न. अनुभव१. प्रमाण१. अुदाहरण१.

प्रत्यय–पु भरोसा१. अनुभव१. विभक्ति२. वह अक्षर या शब्द जो मूल शब्द के अन्त मे विशिष्ट अर्थ के लिअे लगाया जाता है।

प्रत्ययास येणे–जँचना. प्रत्यक्ष होना

प्रत्यवाय–पु रुकावट२ बाधा२ आपत्ति२

प्रत्यक्ष–क्रि. वि. प्रत्यक्ष सामने साक्षात प्रकट. सम्मुख. स्वय. सीध.

–कर–पु. सीधे करारोपण(कर लगाना)

प्रत्यक्षास प्रमाण कशाला? –हाथ कगन को आअीना क्यो?

प्रत्युतर–न अुत्तर का अुत्तर१. प्रश्न का अुत्तर१.

प्रत्युत्पन्नमति–वि. नयी नयी सूझ देने की शक्ति होनेवाला.

प्रत्येक–वि अलग अलग. हर अेक. प्रत्येक

प्रथम–वि पहला प्रथम
 –क्रि वि. पहले. सबसे पहले.

–ग्रासे मक्षिका पात. –पहले ही गस्से मे बाल आया!

–चरण–पु पहली सीढी. किसी नक्षत्र की पहली पधरह घडियाँ

–च सासरी आलेली सून–स्त्री. गौन-हाअी.

–त–क्रि. वि. सबसे पहले.

–दर्शनी–क्रि. वि. चार आँखे होते ही. पहले ही दर्शन मे. प्रारंभ ही में.

–पुरुष–पु अुत्तम पुरुष(व्याक.)

–वर–पु. कुवाँरा

प्रथमा–स्त्री कर्ता कारक.

प्रथा–चलन१ रीति. प्रथा. व्यवहार १.

प्रदर–पु स्त्रियों का अेक रोग. प्रदर.

प्रदर्शन–न. प्रदर्शनी२. प्रदर्शन१. दिखावा१.

प्रदक्षिणा–स्त्री चक्कफेरा. परिक्रमा. प्रदक्षिणा.

प्रदेश–पु प्रात. प्रदेश सूबा.

प्रधान–पु सचिव. प्रमुख राजकर्मचारी.
 –वि मुख्य श्रेष्ठ. मूल. प्रधान.

प्रपंच–पु. जगत्. परिवार. परिवार-का भरण–पोषण. छल. पक्षपात. विस्तार विवरण प्रपच.

प्रफुल्लित–वि हरा भरा लहलहाता हुआ. प्रसन्न आनदित.

प्रबध–पु. छदोबद्ध रचना२. कथा२. शास्त्रार्थ के विषय मे निबध

प्रबल } वि. अति बलवान.
प्रबळ } विपुल. अुत्कट.

–अिच्छा होणे–चर्राना(शौक).

प्रबोधिनी–स्त्री. देवठाण१(कार्तिक सुदि११).

प्रभा–स्त्री प्रकाश१. तेज१. क्रान्ति. प्रभा. शोभा.

–वळ–स्त्री. मूर्ति के पीछे(चांदी, सोने की) अर्द्ध मण्डलाकार रचना. समर्थक लोगों का गुट (नेताके पास).

प्रभात–स्त्री. सबेरा१. प्रातःकाल१. प्रभात१.
–फेरी–स्त्री. प्रात.काल में, समाजसेवा का प्रचार करने के लिअे, स्त्री–पुरुषों की अनुशासित मण्डली.
प्रभाव–पु. प्रताप. सामर्थ्य२. तेज. परिणाम. प्रभाव. आतंक१.
–पाडणें–(पर) सँवारी गाँठना प्रभाव डालना.
प्रभु–पु अीश्वर. राजा. देवता. स्वामी. अेक कायस्थ जाति२.
–त्व–न. पूरा अधिकार१. पारंगतता२. आधिपत्य१.
प्रभृति–क्रि. वि. आदि. से.
प्रमाण–न. प्रमाण१. सबूत१. हिसाब१. मात्रा२. सीमा२. मानने योग्य व्यक्ति१. बचन१. ज्ञान१. अंत करण१.
–क्रि. वि–मान्य.
–पत्र–न. अधिकारपत्र१. प्रमाणपत्र१.
प्रमाणे–अव्य (के)अनुसार. (के) समान.
प्रमेय–न. प्रमाणो से सिद्ध करनेका विषय१. विवेचन का विषय१. प्रमाण-साध्य१.
प्रमेह–पु. मूत्र-रोग. मधुमेह.
प्रयत्न–पु. विशेष चेष्टा२. परिश्रम. प्रयत्न.
प्रयत्नांती परमेश्वर–अखण्ड परिश्रम को अच्छा फल अवश्य मिलता है। हिम्मते मर्दा मददे खुदा.
प्रयाण–न. गमन१. चलना१.
–करणें–चले जाना. चल बसना.
–समय–पु. जीवन के अन्तिम क्षण.
प्रयास–पु. कष्ट. परिश्रम.
प्रयोग–पु. अमल. प्रयोग. अुपयोग. रचना२. टोटका. अनुष्ठान. पूरे नाटक का अभिनय. खेल.
प्रयोजन–न. आवश्यकता२ कारण१ प्रसग१. अुद्देश१ प्रीतिभोज१. (विवाहादि कार्य मे).भोज१.
प्रलय / प्रळय –पु. प्रलय. सघार. विश्व का अन्त. महान् अनर्थ. अत्यंत हानि२. पराकाष्ठा२.
प्रवचन–न धार्मिक विषयो का विवेचन१. किसी विषय की व्याख्या का भाषण१.
प्रवाद–पु. चखचख२. अफवाह२. दोषारोप.
प्रवाल / प्रवाळ –न. मूँगा१.
प्रवास–पु यात्रा२ प्रवास. चलचलाव.
प्रवासी–पु. यात्री. बटोही.
प्रवासातील फराळाचे–न पाथेय१. सबल१. कलेवा१.
प्रवाश्यांचा तांडा–पु. यात्री–दल. कारवाँ. काफिला.
प्रवाह–पु. धारा२ प्रवाह. बहाव.
–पतित–वि. गतानुगतिक.
प्रवीण–वि. निपुण. जानकार. पटु. होशियार. पारगत. चतुर. दक्ष.
प्रवृत्ति–स्त्री. झुकाव१. रुख१. प्रथ गति. हलचल. प्रेरणा.

–मार्ग–पु. अपना काम किये जाने का नियम.

प्रवेश–पु. प्रवेश. अंदर जाना. पैठ२. रंगमंचपर प्रवेश. दृश्य (नाटक का).

–परीक्षा–स्त्री. प्रवेशिका परीक्षा. विनय मंदिर (हाअिस्कूल) की अन्तिम परीक्षा

प्रशंसनीय–वि. सराहनीय श्ल.ञ्य. स्तुत्य. प्रशंसा के योग्य.

प्रशंसा–स्त्री. स्तुति बखान१.

प्रशस्त–वि. विशाल. विस्तीर्ण. खुला योग्य. शुद्ध मन से (भाषण). योग्य. ठीक.

प्रश्न–पु. प्रश्न. समस्या२. माँग२ पृच्छा२. सगुन. जोशी का कथन पहेली२. अेक अुपनिषद्. सवाल

–पाहणे–फलित ज्योतिष का प्रश्न देखकर भविष्य बताना.

–सांगणे–पहेली का अुत्तर देना.

–सुटणे–प्रश्न हल होना.

–सोडविणे–गणित का अुदाहरण हल करना. हिसाब लगाना.

प्रसंग–पु समय तथा स्थिति. समय. घटना२. अवसर. विपत्ति२. संकट. भेंट२. पाला (पडना). बनाव. संभोग

–घडणे–संभोग होना.

–थाटणे–अच्छी तरह संपन्न करना.

–मारून नेणे–समय की सूझ से काम कर लेना.

–वशात्–क्रि. वि. संयोगसे.

–विशेषी–आडे समय में

प्रसंगी असणे–समयपर पास होना. सहारा होना.

प्रसंगावधान–न. समय की सूझ२.

प्रसन्न–वि. प्रसन्न. आनंदित खुश. स्वच्छ (आकाश). शांत (प्रवाह). हर्षित प्रफुल्ल.

–करणे–हुलसाना आनंदित करना. रिझाना.

–ता–स्त्री हुलास१ प्रसन्नता. हँसी-खुशी. अनुग्रह१ कृपा. मनोष१.

–होणे–संतुष्ट होना. कलेजा ठंढा होना. हुलसना. हरखना. हर्षित होना हाथ चूमना (कला पर रीझकर).

प्रसाद–पु कृपा२ अनुग्रह प्रसाद. देवार्पित वस्तु२ मन की पवित्रता. प्रसादी२. सुबोधता२. स्पष्टार्थता२ (काव्य का गुण). सुनते ही, पढते ही हृदय को प्रभावित करनेवाला गुण (साहित्य की रचना में)

प्रसाधन–न शोभा (अलंकार, सौंदर्य की). चमकानेवाला साधन१.

प्रसारणी–स्त्री गंधाली गंधप्रसारणी. पसरन.

प्रसिद्ध–वि विख्यात प्रकट प्रसिद्ध. ख्यात ख्यातनाम. सब को परिचित. स्वनामधन्य.

प्रस्ताव–पु. विषय का फैलाव निरूपण. सूचना. प्रारंभ. सूचित निश्चय.

प्रस्तावना–स्त्री. पूर्वसूचना भूमिका.

प्रस्तुत–न. बात२.
–वि. आगे रखा हुआ. सिद्ध.
–क्रि. वि. अिस समय. अब.

प्रस्थ–न. गहरा व्यक्ति१. विद्या, धन, कला, वक्तृता आदि गुणो के कारण लब्धप्रतिष्ठ व्यक्ति१. आसन१ ६४ तोलो का माप.

–माजविणे–धौस जमाना. बहुत महत्त्व बढाना.

प्रस्थान–न. प्रयाण. गमन. यात्रा के लिअे चलने का मुहूर्त१. वस्तुओ का अटबर. ब्रह्मप्राप्ति के लिअे भिन्न भिन्न पद्धतियाँ२.

–ठेवणे–यात्रा के प्रारभ के पूर्व चावल, हल्दी सुपारी, पानी पडोसी के घर रखना.

–त्रयी–स्त्री. अुपनिषद, वेदातसूत्र तथा भगवद्गीता–तीनग्रथ

प्रहर–पु. तीन घंटो का काल.

प्रहसन–न व्यंगपूर्ण नाटिका२.

प्रहार–पु. चोट२. प्रहार. आघात.

प्रळय–दे प्रलय.

प्रक्षिप्त–वि छोडा हुआ. घुसेडा हुआ (ग्रथ मे, वाद मे)

प्रज्ञा–स्त्री. बात के मर्म को झट जानने की मानसिक योग्यता.

प्राकृत–वि. साधारण. परिचित. सादा प्रकृति (मूल माया) से अुपन्न. अनाडी. क्षुद्र. सस्कार के पूर्व की (जन–भाषा).

–बोलणे–अशिष्ट भाषा बोलना.

प्राक्तन–न. भाग्य१ दैव१.

प्राक्तनाची दोरी–स्त्री. भाग्य की बागडोर.

प्रागतिक–वि. धीरे धीरे प्रगति करने या चाहनेवाला.

–पक्ष–पु नरम दल.

प्राचीन–न. दैव१. भाग्य१.
–वि पूर्व दिशा का. पुरातन. प्राचीन

प्राचीनाची दोरी–भाग्य की बागडोर.

प्राचुर्य–न. विपुलता२ आधिक्य१.

प्राजल } वि स्पष्ट. सरल. स्वच्छ.
प्रांजळ } निर्मल. पवित्र.

प्राण–पु. देह के पाँच प्राणो से पहला प्राण. साँस२. 'प्राण' अर्थात आगे जानेवाला निश्वास (वायु)'–(गीतारहस्य). अत्यंत प्रिय. व्यक्ति.

–ओवाळून टाकणे–निछावर करना वलि बलि जाना.

–कठी येणे–कलेजा मुँह को आना.

–काढून ठेवणे–बहुत गिडगिडाना. बहुत हठ करना

–घातक वि. } प्राणातक. प्राणघाती.
–घेणा–वि. }

–जाणे–अन्तिम साँस लेना.

–डोळ्यात अुतरणे–जी पर आ बनना.

–देणे–मर जाना.

–नाथ–पु. पति पति का संबोधन.

–प्रतिष्ठा–स्त्री. मूर्ति की वेद–मंत्रो से स्थापना. सस्थापन१. नीव डालना.

—वायु—पु. अम्लजन.
—विसावा—प्राणों का प्यारा.
—संकट—न. विचित्र स्थिति२. बडी कठिन समस्या२.
—सखा—अत्यंत प्यारा.
प्राणांत—पु. मृत्यु बडा कठिन सकट.
प्राणातिक—वि. असहनीय. तडपानेवाली (वेदना).
—अवस्था—अब तब होना.
प्राणार्शी गाठ—जी जोखो मे. प्राणो के लाले
प्राणेश } पु. पति. प्रेमी. प्रभु.
प्राणेश्वर }
प्राणेश्वरी—स्त्री धर्मपत्नी हृदय की रानी.
प्राणोत्क्रमण—न मौत२ प्राणपखेरू अुड जाना
प्राणिज—वि. प्राणी से अुत्पन्न.
—अन्न—न. मासाहार१.
प्राणी—पु. जीव. प्राणवाला व्यक्ति प्राणी. जतु
प्रात—पु प्रात अिलाका. भाषा, चाल ढाल, सभ्यता के कारण बना देश—विभाग, स्थान. अचल (अतिम छोर) परगनेका अुपशासक. जत्था विषय. हलका. चकला.
—साहेब—पु हाकिम परगाना का सहायक अधिकारी.
प्रांतिक—वि प्रात का
—सरकार—न. प्रात शासक१.
प्रातर्विधि—पु. शौचादि कार्य.
प्रातः स्मरण—न. सबेरे की प्रार्थना२.

प्राथमिक—वि. प्रारंभिक. मौलिक.
—शिक्षण—न प्रारंभिक शिक्षा२.
—हुकुम नामा—पु अभियोग का निर्णय होनेके पहले प्राथमिक डिग्री२
प्रादुर्भाव—पु अुत्पत्ति२. प्रादुर्भाव. प्रारंभ.
प्राधान्य—न. महत्त्व१. विपुलता२.
प्रापचिक—वि पारिवारिक. सासारिक
प्राप्त—वि. प्राप्त. लब्ध मिला हुआ. आवश्यक
प्राप्ति } स्त्री. आय. लाभ१
प्राप्ती } सफलता.
—वरील कर—पु वार्षिक आय—पर कर आय—कर
प्रामाणिक—वि सच्चा अीमानदार. सत्यनिष्ठ विश्वासपात्र. प्रमाणो के साथ
प्रॉमिसरी } स्त्री. प्रतिज्ञा-पत्र. रुक्का१
— नोट— } तमस्सुक.
प्रायश्चित्त—न भूल करनेपर होने वाला दण्ड१. फिरसे भूल न हो, अिसलिअे किया गया तप१. किसी प्रकार का दोष न रहे अिस हेतु किया हुआ शुद्धिकर्म. प्रायश्चित्त१
प्रारब्ध—न. भाग्य. अन्य जन्म के कर्मो का फल१ सचित से जितने भाग के फल (कार्य) भोगने का प्रारभ हुआ, वही प्रारब्ध है— (गीता रहस्य). माथा१.
—अुघडणे—भाग्य खुलना.

–गति–स्त्री. भाग्य का फेर.
–योग–पु. जो भाग्य में बदा हो,
प्रार्थणें } क्रि. स. (से) प्रार्थना
प्रार्थिणें } करना. (से) माँगना.
प्रार्थना–स्त्री. प्रार्थना. निवेदन१. निहोरा१. बिनति.
प्राशन–न. पीना१.
प्रास–पु. अक्षरों की पुनरावृत्ति. (शब्दालंकार).
प्रासाला प्रास–पु तुकबदी२.
प्रासगिक–वि. प्रसंग के योग्य. अुचित. प्रासगिक.
प्रास्ताविक–वि. भूमिका के रूप में. प्रारभ का.
प्राज्ञा–स्त्री. योग्यता. महत्त्व१. हिम्मत. मजाल.
प्रिन्सिपल–पु प्राचार्य (महाविद्यालय का प्रधान).
प्रिय–पु पति यार. साजन.
–वि. प्रिय. प्यारा. अिष्ट. औठ.
–कर } –पु. पति. प्रेमी. यार. सजन.
–तम } प्यारा. प्रियतम.
–तमा–स्त्री. घरनी. घरवाली. पत्नी. प्रेयसी नायिका.
–पात्र–वि लाडला. प्यारा.
प्रिया–स्त्री. गृहिणी. पत्नी. नायिका. प्रेयसी.
प्रीत } स्त्री. प्रेम१. स्नेह१. चाह२.
प्रीति }
–पात्र–न प्यारा व्यक्ति१. पत्नी२.
–लावणें–बडे प्रेम से बरताव करना.
–विवाह–पु. अेक दूसरे से प्रेम होने से विवाह. प्रेम–विवाह.

प्रीतिसंगम–पु. दो नदियों का संगम (मिलाप), जो आमने सामने आकर मिले.
प्रीत्यर्थ–अव्य. के लिअे. के हेतु.
प्रुफ } न. अुपमुद्रित१. कच्चा मुद्रण१.
प्रूफ }
–करेक्टर–पु अुपमुद्रित–शोधक. कच्चा मुद्रण सुधारनेवाला व्यक्ति.
प्रेत–न. शव१. लाश२ मुर्दा१. मृतजीव१. सयशव१ (खेत में रहे वीर का शव).
–कळा–स्त्री निस्तेजता. अुदासी. मुर्दनी.
–भूमि–स्त्री. स्मशान१. मरघट१. कब्रिस्तान१.
–यात्रा–स्त्री. अरथी के साथ जनसमूह
– –निघणें–अरथी निकलना.
प्रेम–न. प्रेम१. प्रीति२ हिलग१. स्नेह१. चाह२ सनेह१. प्यार१.
–पात्र–न बहुत प्रिय व्यक्ति. प्रेम भाजन१.
प्रेमळ–वि. भावुक दयालु.
प्रेमा–पु. दे. प्रेम.
प्रेमाने भेटणें–प्रेमसे गले लगाना. समदना.
प्रेमी–वि. हितू स्नेही प्रेमी. घरबसा.
प्रेरक–वि. गति देनेवाला. प्रेरणा करनेवाला अुत्तेजक.
प्रेरणा–स्त्री. अुत्तेजना. चेतना.
प्रेस–पु. मुद्रणालय. समाचार-पत्रों की सामूहिक शक्ति.

प्रेसिडेंट–पु अध्यक्ष. सभापति. प्रधान.
प्रेक्षक–वि. देखनेवाला.
–पु. दर्शक.
प्रोत्साहन–न. बढावा१. प्रोत्साहन
प्रोफेसर–पु. प्राध्यापक. आचार्य.
प्रौढ–वि. पूरी तरह बढा हुआ. पोढा. पुख्ता. आयु में बडा. पूज्य. आदरणीय.
प्रौढी–स्त्री. आढ्यता. शेखी. पराक्रम१. अहकार१.
प्लँचेट–न. मृत व्यक्ति से बोलने का यत्र१.
प्लॅटफॉर्म–पु मच. फ्लाट(रेलवेका). चबूतरा.
प्लॉट–पु. कथा वस्तु(नाटक की). भूमि का नपा हुआ भाग.
प्लीहा–स्त्री प्लीहा. तिल्ली.
प्लेग–पु ताऊन(रोग)

फ

फकीर–पु कगाल. भिखारी (मुस्लिम) सडा फकीर साँओ.
फक्कड–वि. मनमौजी रगीला. सुदर. बहुत अच्छा फाँकडा.
फक्की–स्त्री. फका१ फँको. फकनी. फकाव२
फॅक्टरी–स्त्री कारखाना१. निर्माणी.
फक्त–क्रि. वि केवल मात्र.
फजिती–पु दुर्दशा२ पके आमो को निचोड लेने के बाद गुठलियो को पानी मे धोकर, अुस पानी की बनायी कढी२
फजिती }स्त्री. दुर्दशा. फकडी.
फजीती }फजीहत अप्रतिष्ठा. दुर्गति
–चे जिणे–न. गरीबी तथा लाचारी का जीवन.
फजीतखोर–पु. निर्लज्ज.
–वाडा–पु बुरी दशा२. अप्रतिष्ठा२.
फज्जा–पु. फकडी२. दुर्गति२.
फट–स्त्री सेध. दरार. खतरा१. गुजाअिश(बात मे). दुर्दशा.
–क्रि. वि. धत्. चटसे.
–न–कडी बात२. झिडकी२.
–म्हणता ब्रह्महत्या–फट कहा, फटकान खाया क्षुद्र बातसे बडा अुपद्रव मचना
फटक–क्रि. वि, अत्यत(सफेद). चटक, चटक(ध्वनि, जूतेकी).
फटकडी–स्त्री. नखरैल स्त्री चतुर तथा सुदर लडकी छलाग (घोडे की) फिटकरी.
फटकन् }क्रि वि फट से छूटते ही.
–दिशी }चटसे
फटकणे–क्रि. अ. छटकना खिसकना. दूर होना. पहुँचना(पास).
–क्रि स. पछोरना फटकना (अनाज) बयने से हवा करना (चूल्हे को).
फटकून–क्रि वि खिचा-सा.
–असणे }खिचा खिचा रहना.
–राहणे }
फटक फटक–क्रि वि ढीले जूते की आवाज. पछोरने की आवाज.
फटकळ–वि. मुँहफट. बीभत्स बोलने का आदी. अशुभ. बकवादी.

फटका–पु कोचा. मार२. प्रहार. अेक छद. कडखा (अुपदेशपरक). फाटक.
फटकारणे–क्रि. स. फटकारना. सरसेटना.
फटकारा–पु. प्रहार. फटकार२. झपट्टा. झपेटा. धडाका. डख.
फटकावणे–क्रि. स. फटकारना. आडे हाथो लेना
फटकी–स्त्री फिटकरी. [वस्त्र१.
फटकूर–न चीथडा१. पुराना जीर्ण
फटफजिती–स्त्री. छीछालेदर दुर्गति. थुक्का फजीहत.
फटफटणे–क्रि अ पौ फटना. प्रातःकाल होना दिवाला निकलना
–न आग जलाने के लिअे हवा करनेका पखा. बैना.
फटफटीत–वि. सफेदचिट्टा. पीला (मुख). निस्तेज. बिना तिलक का माथा (विधवा का). [महाराष्ट्र मे केवल विधवा ही कुंकुम तिलक (बिदी) नही लगाती, अन्य सभी-बालिका से लेकर बुढियातक-आठो पहर माथेपर बिदी सुरक्षित रखना कर्तव्य समझती है]
–अुजाडणे–सबेरा होना.
फटरांड–स्त्री नीच वेश्या.
फटलंडी–पु नीच पुरुष.
–चें काम–टाग तले से निकलना.
फटाकडा } पु पटाखा.
फटाका } वि. सुदर. फक्कड. तुरन्त ठीक अुत्तर देनेवाला.
फटाकडी–दे. फटकडी.
फटाटणें–दे. फटफटणे.
फटाफट–क्रि. वि तडातड (दे मारना). फटफट (पटाखा या मोटार साअिकल की आवाज).
फटिग–पु. अकेला. सडा.
–वि. विरक्त स्पष्टवक्ता.
फट्टा–दे. पट्टा.
फड–पु. सरकारी कामो का स्थान. फड. अडडा अकाअी के लिअे गल्ला जमा करनेका स्थान. टोली२. मण्डली२. गोष्टी२ दगल (मल्लयुद्ध का स्थान). खजूर, थूहर की डाल का छोर.
–अुलगडणे–दगल समाप्त होना. बैठक का काम पूरा होना.
–पडणे–विवाद मे रग आना.
–मारणे–चर्चा मे जीत होना.
–राखणे–सभा को निबाहना
फड–पु. निधि२. चदा. दान.
फडकणे–क्रि. अ. लहराना. फहरना. थरथराना अकडसे घूमना. फडफडाना.
फडकरी–पु. अड्डे का सचालक. सरकारी कारखानेका प्रधान. औख की खेतीसे गन्ने काट देनेवाला व्यक्ति.
फडकविणें } क्रि स. फहराना.
फडकाविणे } जोरसे थप्पड मारना.
फडकी–स्त्री छोटे बच्चो के ओढने का रगीन शाल१ ओढनी.
फडके–न. कपडे का छोटा टुकडा१. छोटा अंगौछा१. चिदी२. दो पंखोंवाली अेक बडी मछली.

फडणीस–पु. अर्थमंत्री (मराठी राज्य में). तालुके मे मामलतदार का सहायक अधिकारी.

फडताळ–न. कबाट, (दीवार में लगा). अलमारी.

फडतुस–वि. रद्दी. तुच्छ.

फडनीस–दे. फडणीस.

फडफड–क्रि. वि. फडफडाने की आवाज. पाखो की फटकार की आवाज.

फडफडणे–क्रि. अ. फडफडाना (पाँखे). फटकारना. झिडकारना. थरथराना.

फडफडीत–क्रि. वि. बरबरा. कोरा. रूखा (भात)

फडशा–पु खातमा. अन्त. समाप्ति२.

–पाडणे–सहार करना. अन्त करना. खातमा करना.

फडा–स्त्री. फन१ (नाग का). सेहुड का कँटीला, मोटा पत्ता.

फड़ाड़–पु. धमाका. विस्फोट.

फडाफडा–क्रि वि. दे. फडफड.

फडी–स्त्री. जुवा बाँधने की धुरा की लकडी. निर्णय१.

फडया निवडुग–पु सेहुड.

फणका } पु झुनझुनी२ (बिन्छू के
फणकारा } डक के कारण) झटका (क्रोध से). ठमक२.

फणफणणे–क्रि अ. सताप. दाह होना (ज्वर से). झन्नफन्न करना. आपे से बाहर होना.

फणस–पु. कटहल. कटहर.

–पोळी–स्त्री. कटहल के गूदे को सूखाकर बनायी रोटी.

फणा–स्त्री. फन१ (साँप का). घबरी२ (केले का). गोशाला की भूमिपर से गोबर खुरचने का औजार. अदरक, हलदी का मूल.

फणी–स्त्री. फन१ (साँप का). साँप१. कघी. ककही. घवरी (केले की). बेम (जुलाहे का)

–करडा–चादी की कधी और सिदौरा (विशेषत विवाह मे).

–करडयाची पेटी–स्त्री. सिंगारदान१.

–बनविणारा–पु कघेरा.

फणेरे–न सीने पिरौने का सामान रखने की पेटी. सिंगारदान१.

फण्या–पु. (लकडी आरे से चीरते समय) पच्चर.

–निवडुग–पु. सेहुँड.

फतकल–स्त्री. पलथी मारकर (मजे में बैठना.

–घालून बसणे } धन्ना दे कर बैठना.
–मारणे }

फताडा–वि चपटा. सीग मे छोटे सीग निकला हुआ (जानवर). चौडा-सा.

फते } –वि. सफल विजयी.
फत्ते }

फत्तर–पु पत्थर. बुद्दू

फत्तेमारी–स्त्री. तीन से पाँचतक पालवाला शीघ्रगति जहाज१.

फंद–पु. षडयत्र. विद्रोह. दुर्गुण. लत२. उन्माद. छल.

–फितुरी–स्त्री. विश्वासघात. दगा.

फंदांत पडणें–चक्कर मे आना. झमेले में फंसना

फद्या–पु. चार पाओी का सिक्का (पुराना). अेक पैसा.
–वि. निकम्मा. बेकार.

फन–न. अगवाँसी२ (हल का फार बिठाने की) ज्वार कटने के बाद भूमि मे रहा खूंट. खुत्थी२.

फन्ना–पु. फना. खातमा. बरबादी२.

फॅन्सी–वि. महीन तथा सुंदर (कपडा) नकली (माल).

फरक–पु अतर भेद. फर्क.
असमानता२. दीवारका कोना.

फरकी–स्त्री. मुख्य अनाज मे दूसरा अनाज थोडासा मिलाकर बोने का काम.

फरताळ–न. दे फडताळ

फरद } न जोडी मे से अेक वस्त्र१.
फर्द } (शाल, धोती, साडी).

फरपटणे } क्रि स. घसीटना. घिर्राना.
फरफटणे } कढोलना. कढेरना.

फरफरां–क्रि. वि. घसीटते हुअे

फरफरणे–क्रि. अ फर्र आवाज निकलना. फरफराना.
फरकना. फडकना.

फरमा–पु ढाँचा. जुज (मुद्र-टक चुनकर छापने के लिअे सिद्ध रखा हुआ; जो ८, १२, १६ वा ३२ पृष्टो का होता है).
नमूना.

फरमाविणे–क्रि. स. आज्ञा करना.
फरमाना.

फरशी–स्त्री. गच१. कुल्हाडी.
बडी रुखानी.

फरसबदी–स्त्री. पक्का फर्श१.

फरस बी–न. सेम२.

फरा–पु. कँधे की हड्डी२ रान की हड्डी२ कतार२. बिदिया (गहना). गल्ले का अेक माप (६४ या ४८ सेर का).

फराडा–पु. झपट्टा. अेक ओर से बनाया पत्थर

फराडी–स्त्री. ठीहा (चमडा काटने का)

फरा फरा–क्रि वि. फर्राट के साथ.

फरारी–वि. फरार भागा हुआ.
–स्त्री वेग१. फर्राटा१
–होणें–चपत होना.

फरासखाना– पु डेरो, खेमो, बिछावन आदि वस्तुओ का भडार. आरक्षी (पुलीस) केन्द्र (विशेषत पुणे मे)

फराळ–पु कलेवा चबेना नाश्ता.
फलाहार. जलपान.

फरी–स्त्री. आधा मन. फरी (छोटी ढाल). जानवर की रान.
ओडन१.

फरे–न. दे. फरा.
–मरे–न. नौ नौ कंकडियो से अेक खेल.

फर्जी–पु. शतरंज मे वज़ीर (फर्जी).
–जाणे–चौपड के खेल मे सब गोटियाँ बैठ जानेपर १० या २५ का दाँव पडना.

फन्या–पु. जानवरोंका हैजा.
फर्लो–स्त्री. निवृत्तिपूर्व छुट्टी.
फल–न फल१. संतान२. लाभ१. परिणाम१. फार१ वृत्तका क्षेत्रफल१.
–ज्योतिष–न. फलित ज्योतिष१.
–ज्योतिषी–पु जोशी सगुनिया.
–द्रूप–वि फल देनेवाला सफल.
–प्रदान–न वाङ्निश्चय के समय वर के पिता का नारियल से कन्या की कोख भरना
–श्रुति–स्त्री. फल पुण्य–लाभ.
फलाहार–दे फराळ
फलक–पु तख्ता. पटरा. फलक.
फलकारा–पु पल्ले (अचल) का झपट्टा असे अुत्पन्न वायु का झकोरा.
फलम–पु. मुहर (सिक्का) का दसवाँ हिस्सा अेक सोने का सिक्का (लगभग तीन रुपयो का). चांदी का अेक सिक्का (१ रु = १२॥। फलम)
फलाणा–पु. अमुक. फलाँ. फलाना
फलुस–स्त्री फलशर्करा. फलो मे से निकाली चीनी.
फवारा–पु. फव्वारा.
फॅशन–स्त्री. नया ढंग१. नयी प्रथा.
फशी–अव्य फँदे मे. फँसा हुआ.
–पडणें–धोखा खाना.
–पाडणे–धोखा देना.
फसकन } क्रि. वि. फसककर
फसदिशी } फटक से.

फसकी–स्त्री. घलुवा. अनाज, आदि बेचनेवाले से लिया हुआ सरकारी कर. श्रावण महीने मे हर सोमवार को स्त्रियाँ तिल तथा चावल की अंजुली महादेवपर चढाती है अुसे फसकी कहते हैं।
फसगत–स्त्री (को) धोखा१. छल१. फुलासरा१.
फसणें–क्रि अ धोखा खाना. फुलासरे मे आना. छला जाना. अरझना. अुलझना हानि अठाना. फँसना
फसफशीत–वि. सूखा रूखा. भुरभुरा.
फसफसणे–क्रि. अ. झाग अुठना. खमीर अुठना टॉय टॉय फिस होना
फसविणे–क्रि. ठगना. छलना. गठरी मारना.
फसवणूक–स्त्री भुलावा१. चकमा१. धोखा१. ठगी. अनभोरी.
फसवेगिरी–स्त्री धोखेबाजी. विश्वासघात१.
फसव्या–वि. कपटी. विश्वासघाती, अंतघाअी.
फस्त–वि. फना. साफ (लूटकर, हडपकर, निगल कर).
–स्त्री. फस्द.
फळ–न. दे. फल. फार (बरछी, भाला आदि का)
–फळावळ–स्त्री. सब्ज मेवा१. फलागम१.

–भाजी–स्त्री. फल, जिसकी तरकारी बनती है.
फळातील रेशा–स्त्री. खूझा१.
फळास येणे–सफल होना.
फळकवणी–न. अधिक पानी से बहुत पतली बनी खाद्य वस्तु (दाल, छाछ).
फळणावळ–स्त्री. जानवर को जोडा खिलानेवाले का शुल्क१.
फळणे–क्रि. अ. दायें होना. प्रसन्न होना. फल लगना बरदाअी होना. (गौ आदि). बद करना द्बार.
फळफळणे–क्रि अ. आवाज के साथ मूतना. खुलना (भाग)
फळवाट–स्त्री. चमडा काटने की तख्ती.
फळविणे–क्रि. अ. बरदाना. जोडा खाना.
फळा–पु. हलका फार. फलक. लुगदी का स्तर (जो सूखने पर कागज बनता है). तख्ता.
फळी–स्त्री. तख्ता१. किवाड. गुट१. पक्ति (सेना की). हरावल. मुठभेड.
–फुटणें–तितर बितर होना.
–फोडणे–हरावल तोडना.
फाअिल–स्त्री मिसिल नस्ती.
–करणे–नस्तीकरण. विषय को समाप्त करना.
फाक } स्त्री. फाँक, फल आदि
फाँक } का लम्बा टुकडा. कबीर (होली के बीभत्स वचन). अतर१.
फाकटणें–क्रि स. चौडा करना (पाँव, संडसा आदि). कदम खोलना.
फाकडा–वि. अलबेला. बाँका. छैला. छैला छबीला. फक्कड.
फाकणें } क्रि. अ. फैलना. छितरना.
फाकणें } चौडा होना. प्रकाशित होना. फंका मारना.
फाका–पु. फका. नागा. फाका.
फाकाटणे–क्रि. अ. अलगाना. चौडा करना. पसारना.
फांजी–स्त्री फाँजी काला विधारा१.
फाजील–वि वाहियात आवश्यकतासे अधिक. अशिष्ट
फाटक–न. फाटक१. छोटा द्वार१.
फाटका–वि फटा. विदीर्ण. गरीब.
फाटक्या अगाचा–छरहरे बदन का.
फाटक्यात पाय घालणें–फटे मे पाँव. देना.
फाटका तुटका–वि फटा पुराना
फाटणे–क्रि अ फटना दरकना. अनबन होना. तितर बितर होना.
फाटा } पु. अकुर. शाखा२. धारा२.
फाटा } विषयांतर. छुट्टी२. अीधन.
–देणे–छुट्टी लेना. नागा करना. छोड देना.
–फुटला–पख निकाला.
फाटे फोडणें–पख निकालना. मीन-मेख करना.
फाटाफूट–स्त्री. अलगाव१. मुनमुटाव१.
फांटी–स्त्री. टहनी. छोटी शाखा. अीधन१.
फाडकन } क्रि. तडाक से. छूटते ही.
फाडदिशी }

फाडणें–क्रि. अ. फाडना. दो टूक करना. चीरना.

फाडून खाणें–टूट पडना. बरस पडना (क्रोध से).

फाडा–पु. पहाडा (गणित). गाही२.

फाणस–पु. फानूस. लालटेन.

फांद–स्त्री. दे. फाजी.

फांदी–स्त्री. शाखा. डाल.

फांद्या फोडणें–मीन मेख निकालना.

फापट पसारा–पु. कबाडा. अटबर. अखरा. व्यर्थ विस्तार.

फामटणें–क्रि. स. अुडाना (वस्तु).

फायदा–पु. लाभ. फायदा,

फायनॅन्स मेंबर–पु. अर्थमंत्री

फाया–पु. फाहा. फाया (अित्र का).

फार–वि. स्पष्ट. बहुत. अत्यंत. अधिक.

–करून–क्रि. वि. प्राय:

–झालें हूंसू आलें–असीम दु:ख होने से अुदासीन होना. दर्द का हद से गुजारना, है दवा हो जाना (गालिब)

–फार विचारणें–बहुत याद करना.

–आरडा ओरड–स्त्री. कौवा-गुहार१.

–बोलणें–बकबक करना. चहकना.

–थोडें–गिनतीके.

–लांब–क्रि. वि. बहुत दूर, काले कोसों.

फारकत–स्त्री. फारखती. बेबाकी. अलगाव१.

फारशी–स्त्री. फारसी (भाषा).
–वि. फारसी का. विशेष. अधिक.

फारसा } फारसें } क्रि. वि. असे कुछ. बहुत बार. अधिक.

फार्म–पु. खेत (प्राय: सरकारी).

फॉर्म–पु. फर्मा (मुद्रण मे). प्रपत्र. आवेदनपत्र. नमूना. आकार. ढॉचा.

फार्स–पु ढोंग. नाटक (व्यंग). स्वांग. प्रहसन.

फालतू–वि. फालतू. बचा हुआ. अनावश्यक. क्षुद्र.

फालस–न. बनावटी मोती१.

फावडी–स्त्री. कुदाली. फौडा१

फावडें–न. फावडा१.

–घालणें–बाधा डालना.

फावड्यानें पैसा ओढणें–पांचों घीमे होना.

फावणें–क्रि. अ. अवकाश मिलना. फुरसद मिलना. अनुभव होना. सधना.

फाशी } फांशी } स्त्री. जानवरोंका रोग (समयपर पानी न पिलानेसे होता है). फांसी२. फदा१. फांसी की टिकटी.

फांशी देणे–फांसीपर लटकाना.

–जाणें–फांसी गले लगाना.

फास } फांस } पु. पाश. फँदा, जाल, कमंद२.

फासणी–स्त्री. नश्तर से चीरा१.

फासणें–क्रि. स. मलना. ठगना. अुलझाना.

फासळी–स्त्री. पसली. चीरा१. (नश्तरसे)

फासा }पु. अटाबधु (जुअे में). गूंज२.
फासा }पासा (चौपड का) फंदा.
फासेपारधी--पु. बहेलिया.
फासोळी--दे. फासळी.
फाळ--पु. फार. अँगुसी२. फाल (हल का).
फाळका--पु. अटेरन. चर्खी२. (सूत की लच्छी बनाने की) लम्बा टुकडा (केले के पत्ते का आवा)
फाळणी--स्त्री. बँटवारा१. विभाजन१. खेती की आय पर लगा कर.
फाळसा--पु. फालसा (पेड और फल).
फिकट }--वि. फीका. हलका (रंग).
फिक्कट }
फिकीर--स्त्री. चिंता. फिक्र.
फिका }वि. फीका. निस्तेज, नीरस.
फिक्का }सीठा
फिके }
फिट--स्त्री. घुमरी मूर्च्छा. दौरा१ (रोग का).
फिटणें--क्रि. अ. खुलना. चुकना (ऋण). दूर होना.
फिटंफाट--स्त्री. बेबाक होना. लेन-देन बराबर करना.
फितणें--क्रि. अ. ठगना. जा मिलना (विरोधी दल में)
फितविणें--क्रि. स.अपनी ओर कर लेना (किसी को). फूट डालना. फुसलाना
फितुरी--स्त्री. विश्वासघात१. हरामखोरी. फुसलाहट.

फितूर--वि. विश्वासघाती.
--होणें--धोखा देना. विश्वासघात करना.
फिदा--वि. अत्यंत प्रसन्न. आसक्त. अनुरक्त. फिदा.
फिदारणे--क्रि. स. छितराना. बिखराना (बाल). पथराना (आखें). फुलाना (नथुने)
फिरकी--स्त्री. मुरकी (गाने में). लोच. फिरकी. चक्कर१. घुमान१. पेंच. चकअी (खिलौना) गडारी. लटाअी (पतंग की).
--चे फूल--न. पेंचदार सोने का फू (सिर का गहना)
फिरंग--स्त्री. तलवार.
फिरंगाण--न. पुर्तगाली गोवा प्रांत.
फिरंगी--पु. युरोपवासी व्यक्ति. फिरंगी.
फिरणें--क्रि. अ. घूमना. मुडना. चक्कर काटना. टहलना. फिर (सिर).पलटना. बदलना. विरु होना. (पर) निकलना (पावना
फिरती--स्त्री. चक्कर१. दौरा१.
--वि. गश्ती. बारी से आनेवाली.
--वर जाणें--दौरेपर जाना.
फिरवाफिरव--स्त्री. हेरफेर१.
फिरविणें--क्रि. स. घुमाना. मोडन मरोडना. फिराना. कावा काट (घोडे का). लौटाना. बदलना.
फिरस्ता--पु. यात्री. खोंचेवाला.
फिरून--क्रि. वि. फिर से. घूमकर. टहलकर

फिर्याद—स्त्री. अभियोग१. नालिश.
—ठोकणें—न्यायालय मे अभियोग दाखिल करना
—होणें—अभियोग लगना.
फिल्टर—पु. छानने का यंत्र.
फ़िल्म—स्त्री. चित्रपट१. बोलपट१ (बोलनेवाला चित्रपट). रूपित्र (कॅमेरा)से चित्रीकरण की पट्टी.
फिसकटणें—क्रि. अ बिगडना (काम) टूट जाना (मित्रता). बदलना (विचार).
फिसफिस—स्त्री. फुसफुसाहट (बिल्ली की)
फी—स्त्री. शुल्क१ पारिश्रमिक१ कर१.
फीत—स्त्री. फीता१ नाडा१.
फुअी—स्त्री. बुआ. फूफी फूही. सीकर१.
फुकट—वि. व्यर्थ. वृथा. विनामूल्य मुफ्त. योंही. चट होनेवाला अनायास.
—खाअू, —चोट, फुकट्या —वि निर्लज्ज. मुफ्तखोर.
—चा (पु.), —चें (न.) —वि हरामका मेंतमेत
फुकटच्या फाकट—क्रि. वि. व्यर्थही. अकारण.
फुकणी—स्त्री. फुँकनी. पोली नली
फुंकणें—क्रि. स. फूँकना. बजाना (सहनाअी). जला देना. चलाना (धौंकनी). फूंक देना (धन, संपत्ति).

फुंकून पाय टाकणें—फूँक फूँक कर पाँव रखना. सावधानी से चलना.
फुंकर—पु. फूँक२.
फुकरणें—क्रि. स. फूँकना.
फुका—क्रि. वि व्यर्थ. योंही.
—चा, —चें क्रि. वि. अनायास. सहज मे
फुकी, फुंकी स्त्री. बच्चों के खेल मे खाली मुठ्ठी.
फुगडी—स्त्री. बालिकाओ का अेक खेल
फुगणें—क्रि. अ फूलना. बढना फैलना अकडना (क्रोधसे, अभिमान से). मोटा होना.
फुगवटा—पु. सूजन. फूला हुआ भाग फुलाव.
फुगविणे—क्रि. स. फुलाना फूँककर फुलाना.
फुगा, फुगारा —पु. कुब्बा. फुलाहट२ बुलबुला (पानी का). कुप्पा (क्रोधसे) सोना गलाने की सुराही. गुबार.
फुगीर—वि. फूला हुआ.
—दोडका—वि. शेखीबाज. डींग हाँकनेवाला
फुटकळ—वि. फुटकर. विविध
फुटका—वि. फूटा हुआ. टूटा हुआ कानी (आँख)
—डोळा, काजळाने साजरा—अपनी अैबो को छुपाना.
—मणी नसणें—अेक भी गहना न होना. अत्यंत दरिद्र होना.

फुटकी कौडी–स्त्री. कानी कौडी. झझी कौडी.
–तिनीसांज– स्त्री.सअी सांझ.
फुटके कपाळ–न. दुर्भाग्य१. विधवा होना.
–भाडे–न. जिस के पेट में कोअी बात न पचती हो. गुप्त बातें चटसे बोलनेवाला.
फुटक्या कपाळाचा–वि. अभागा. सनीचरा. दुर्दैवी.
फुटणे–क्रि वि. फूटना. टूटना. फटना. दरकना. ओदरना. अकुरना. अंकुर निकलना. अुगना. जमना (दांत). फैलना (स्याही, कागजपर लिखते हुअे). प्रकट होना (गुप्त बात). अलग होना. अुमडना (रोना). स्वरभेद होना. कर्कश होना (आवाज). बोलने लगना. बिवाअी फटना. सीमा लाँघ जाना. दो फाँक होना (मार्ग).
फुटबॉल–पु. हाल गोला. कंदुक.
फुटाणा–पु. भुना हुआ चना. होशियार लडका.
फुटाणे अुडणें } बोलने की झडी
–फुटणे } लगाना.
--फोडणे–तडाकसे अुत्तर देना.
फुटाण्या सारखा अुडणें–तुनुक-मिजाज होना. भूमिमें पैर न लगना.
फुटाफूट–स्त्री. दे. फाटाफूट.
फुटीर–वि. दरका हुआ. जीर्ण. अपना अपना राग अलापनेवाला.

फुणफुण–स्त्री. जलन. झनझनाहट.
फुपाटा–पु. भूभल२. भूभुर. गर्म राख२. गर्म धूल२.
फुप्फुस–न. फेफडा१. फुप्फुस१.
फुरगुटणे } क्रि अ. कुप्पा होना.
फुरंगुटणें } गर्व से भकडना. चनकना.
फुरकणे–क्रि अ. सुडकना. सुडसुडाना. फुरफुराना.
फुरका–पु सुडकी२.
फुरक्या–स्त्री. (बहु). फुरफुर आवाज.
फुरफुरणें–क्रि. अ. हिनहिनाना. फुरफुराना. फडकना.
फुरसत–स्त्री. अवकाश१. छुट्टी. फुरसत.
फुरसे–न. छोटा जहरीला साँप (विशेषत. कोंकण में होता है और अुछल कर काटता है)
फुलका–पु. हलकी चपाती२. फुलका.
फुलणें–क्रि. अ. विकसना. खिलना. चटकना (कली का). मौर निकलना. फूलना (धानी). सूजना. कुप्पा होना. (गर्व से) प्रसन्न होना. फैलना (कील, पोटन से). खचाखच भर जाना. फदफदाना (सीतला आदि से).
फुलपात्र–न. खोरा१. पियाला१ कटोरा.
फुल-बरडा } पु. कच्ची, पकाअी
– बर्डी } सुपारी२.
–बाग–पु. फुलवाडी२.
–बाजी–स्त्री. फुलझडी
–माळी–पु. माली.

–मेंगा–पु. हिजडा.
–वात–स्त्री. फूल के आकार की बाती.
फुलविणें–क्रि. स. बिकसाना. फुलाना. अंगार प्रज्वलित करना.
फुलारी–पु. माली.
फुलिसकेप–पु. १६"×१३" के आकार का कागज़.
फुली–स्त्री. फूल१ (फूलकारी का). आडी खडी रेखा से बना चिन्ह. मिरच बोने की लम्बी रस्सी. तारा का चिन्ह१.
–मारणें–काट देना.
फुलें–न. (बहु). फूल का बहुवचन
फुलें माळणें–पहलौठो की, पाँचवे महीनेमे कोछ भरना. फूलो की माला बनाना.
–वेंचली तेथें गवऱ्या वेचणें–जहाँ राज किया वहो सेवक बनना.
फुल पाखरू–न. तितली२.
फुलोरा–पु. अनाज के भुट्टोंपर आनेवाला मौर. फुलेरा. सीकुर. फुलहरा.
फुशारकी–स्त्री. अपनी बडाअी. शेखी. आत्मश्लाघा.
–मारणें–गाल बजाना. गाल मारना.
फुसकट–न. भूसी२. चोकर१. बकला१.
–पाडणे–रगेदना. चुरकन करना.
फुसका–वि. कुडकोला. कुरकुरा. भुरभुरा. फुसफुसा.
फुसकुली–स्त्री. धीरेसे पाद१. चुटकी (लेना). व्यंग.
फुसफुशीत–वि. फुसफुसा. कुरकुरा.
फुसफुसणें–क्रि. अ. फुफकारना. फुसफुसाना.
फुसलावणी–स्त्री. लालच१ (देना). फुसलाहट.
फुसलाविणें–क्रि. स. फुसलाना बहकाना.
फुस्स–अव्य. साँप, बिल्ली आदि के फुफकारने की आवाज.
फू–स्त्री. फुफकार१. फूंक.
फूट–स्त्री. भेद१. फूट. दरार. अलगाव१. कनी (चावल कूटने से). अचार के लिअे कैरी (जो गिरने से फूट गयो हो). अंकुर१.
–न. फूट२ (फल).
–पु. १२ अिंचो का नाप. फीट.
–पट्टी–स्त्री. अेक फीट का कंडा, नाप.
–पाथ–पु. पदपथ. पटरी२.
–बॉल–पु. हालगोला.
फूत्कार–पु. फुफकार.
फूल–न. फूल१. पुष्प१. फूल के समान चिनगारी२. चिट्टी बूदें (जानवर के शरीरपर). फूली२ (नेत्र रोग). कपडे के रोवे. धूप की कालिख. धानी२ (जस्ता, अजवायन की). पतली कतरी हुअी सुपारी. भिलावाँ जलानेपर टपकायी तेल की बूंद. अण्डाशय१. अेक कीडा (गंदे पानी में)

-कोबी-स्त्री. फूलगोभी.
-चळणें-अण्डाशय का स्थान भ्रष्ट होना.
-चोचे-पु. सींगी से रक्त खींचने के लिअे बनाये कटाब.
-झडणें-सीकुर चूना.
-झाड-न. केवल फूल लगनेवाला पौधा.
-दाणी-स्त्री. फूलदान१.
-नाही फुलाची पाकळी-फूल न सही, पँखडी सही. अपनी शक्तिभर देना.
-वाहणें-फूल चढाना. कन्यादान करना.
फूस-स्त्री. अुसकान. आनाकानी. छुपा प्रोत्साहन१. अुपेक्षा. प्रश्रय१.
-वि टुच्चा. लचर.
फेकणे }क्रि स. फेकना. डालना
फेंकणे }(दूर). अुछालना. दूर गिराना. वेगसे दौडना (घोडा).
फेंगडा-वि. कमान के समान पाँव कर चलनेवाला. फेंगडा.
फेटा }पु. साफा. अिमामा. अटहर.
फेंटा }फेंटा.
फेटाळणें-क्रि. स. अस्वीकार करना. फेंक देना. लौटा देना.
फेड-स्त्री. शोधन (ऋण चुकाना). पूर्ति.
फेडणें-क्रि. स. खोलना (वस्त्र). बढाना (मन्नत). अुतारना. साफ करना (हिसाब). लेखाशोधन करना. ठंढी करना (आँखें)

फेण-पु. झाग. फेन.
फेणणें-क्रि. अ. फेंटना. हाथ से मथना.
फेणी-स्त्री. फेनी (मिठाअी). ठर्रा१.
फेंदरणें }-क्रि. स. (नथूने) फुलाना,
फेंदारणें }सिकोडना (नाक भौं),
फेंदरा-वि. चपटी नाकवाला. नकटा.
फेपरें }न. मिरगी२. मृगी२.
फेंपरें }अपस्मार१.
फे फे-स्त्री. नाकों दम१. टाँय टाँय. लाचारी.
फेर-पु. घेरा. भेद. भिन्नता२. घटाव. लोच२. फेरा. चक्कर
-करवत-स्त्री बडा आरा (दो जनों से चलाये जानेवाला)
-तपासणी-स्त्री गवाह को फिर से सफाअी के वकील का प्रश्न पूछना.
-निवडणूक-स्त्री. फिर से चुनाव१
-फटका-पु. चक्कर (लगाना).
-फार }हेर फेर. सुधार. फेरफार.
-बदल }अदल बदल. हेराफेरी२. परिवर्तन. अुलटफेर.
-लागवड-स्त्री. फिर से बोआअी.
फेरा-पु. लपेट२. फेरा. चक्कर. घुमान. दौरा. घेरा. चकचाल२.
फेरिस्त-न. तालिका२. सूची२. फिहरिश्त२.
फेरी-स्त्री. चक्कर१. प्रदक्षिणा. घुमाव१. बारी. मण्डल१, खेवा१. फेरी.
फेरीवाला-पु. खोंचेवाला. फेरी कर बेचनेवाला व्यापारी.

फेस } पु. फ़ेन. झाग.
फेंस }

फेसाळ } वि. फेनिल. फेनयुक्त.
फेंसाळ }

फैर—स्त्री. बाढ (बंदूक, तोफ आदि की). बौछार (बाण, बातों की).

फैलाव—पु. विस्तार. फैलाव. प्रसार.

फैलावणें—क्रि. स. फैलाना. अुडाना (अफवाह). चौडाना.
—पु. निर्णय. निश्चय. फैसला. समाप्ति२.

फोक—पु. लम्बी सीधी टहनी. अेक मछली२. जोर से रेच.
—वि. लम्बा तडगा.

फोकस—पु. किरणकेन्द्र

फोगी—स्त्री. जहाज की नालपर तिकोना पाल.

फोटो— } पु. छायाचित्र.
फोटोग्राफ— } तसवीर२.

—चा कॅमेरा—पु. रूपित्र.

फोड—पु. फोडा. गूमडा. स्फोटक. फिरकी२, फुटका. फफोला.
—स्त्री. लकडियाँ (चीरी हुअी). (अींधन). स्पष्टता२. फाँक.

फोडणी—स्त्री. बघार. छौंक.

फ़ोडणें—क्रि. स. फोडना. चीरना. सेंध मारना. तोडना. फट डालना. प्रकट करना. फाडना (दूध, छाछ). खोलना (ताश का पत्ता)

फोडा नि झोडा—फूट डालो और मार डालो. फूट डाल कर काम निकालो.

फोडून काढणें—खाल अुधेडना. खाल खींचना. कोडे से पीटना.

फोदा—स्त्री. चूत.

फोनो } पु. बोलनेवाला बाजा.
फोनोग्राफ }

फोफशा } वि. स्थूल किन्तु अशक्त.
फोफसा }

फोपाटा } पु. दे फुपाटा
फोफाटा }

फोफावणे—क्रि. अ. लहलहाना. बादी से फूलना. वेगसे चलना (वायुका) बाढ आना.

फोल—न. हलका, पोला दाना. बकला१. भूसा१. चोकर१.
—वि. व्यर्थ. खाली

—कट—न खोकलो२ बकला१. छिलका१

फौज—स्त्री. सेना. फौज.

—दार—पु. दारोगा.

—दारी—स्त्री. दारोगा का अधिकार. फौजदारी (अभियोग)
—वि. दण्डविधान के अनुसार.

— —कायदा—पु दण्ड विधान. दण्डविधि.

फौजफाटा—पु रसद के साथ सेना२

फ्या फ्या—अव्य फिस

फ्रेम—स्त्री. किनारा (लगाना, चित्र को)

फ्लानेल—न. फलालीन१.

ब

बक–पु. बगुला.
–ध्यान–न. बगुला भगत का ढोंग.
–ध्यानी–वि ढोंगी. पाखण्डी. बक-ध्यानी.
बँक–स्त्री. अधिकोष१. बँक
बकणें–क्रि. अ. बकना. बडबडाना.
बकनळी–स्त्री. बकनाल. अगुसी.
बकबक–स्त्री. डींग. बकवास१. बकवाद१.
बकबकां–क्रि. वि (फंकी मारने की आवाज). हप.
बकरा–पु. बकरा. भेड.
बकरी–स्त्री. छेरी बकरे की माँ. बकरी.
बकरे–न भगा१
बकल–न. बकसुआ१.
बकवा } पु. बकवास बकवाद.
बकवाद }
बकाण– } पु. बकाअिन बकायन.
बकाणा } (नीम का अेक भेद)
बकाबक } क्रि. वि. हप कर
बकाबका. } (खाना). फंकी मारकर.
–खाणें–हप कर जाना. हड़पना.
बकाल–पु. छोटा व्योपारी समूह, जिसमें भिन्नता अधिक; अेकता कम हो।
–बस्ती–हर तरह के लोगों की बस्ती
बकासुर–पु. अेकलव्य नगरी का राक्षस राजा. पेटू.
बकी–स्त्री. बगुली. पूतना (कंसकी गुप्तचरी)

बकुळ –पु. } मौलसरी१. बनहुला१.
बकुळी–स्त्री. }
बक्कल–पु. बकसुआ.
–कान–पु. पतलून में लगाया छेददार पैबद.
बखर–स्त्री. देशी भाषा में लिखा गद्य अितिहास, जीवनी या कथा.
बखळ–स्त्री. खुली जगह. आंगन१. खंडहर मे वीरान जगह.
–वि. विपुल. बहुत.
बखेडा–पु. झंझट. झमेला. बखेडा. साँसत२. हुडदग. झगडा. चकरवा. असमजस.
बखोटा–पु. कंधेका जोड. स्कंधसंधी.
बक्षीस–न. पारितोषिक१. अिनाम१.
बॅग–स्त्री. थैली. बटुआ१.
बगड–पु. अेक मछली२.
बगल–स्त्री. काँख. बगल. कक्ष१.
–थैली–स्त्री. कधेपर लटकाने का झोला.
–बच्चा–पु पिट्ठू. पिछलगा. समर्थक.
–मारणें–पासा मारना (मेना का)
बगला वर करणें–दिवाला निकालना.
बगलेंत असणें–किसी के पिट्ठू होना.
बगला–पु. बंगला. कोठी२. अेक तरह का खाने का पान.
बगळा–पु. बगुला.
बंगाली–वि. बगाली. बंगाल का
–केळ–न. केले की अेक जाति.
–विद्या–स्त्री. जादू१.
बंगालें–न. बडा लबा बैंगन१.

बगी—स्त्री चौपहिया शानदार गाडी. (घोडे की).
बंगी—स्त्री. बहँगी. कांवर. पोटली (डाकसे भेजने की)
बघणें—क्रि. स. देखना.
बच—स्त्री. चीनी मोतियों की १२ लडियाँ.
बचक—स्त्री. भरी मुठ्ठी.
बचनाग—पु. बचनाग. सिंगिया विष.
बचनागाची कांडी—स्त्री. अुपद्रवी व्यक्ति१.
बचाव—पु. रक्षा२. सरक्षण. बचाव.
बचावणे—क्रि. अ. बचना.
—क्रि. स. बचाना.
बच्चा—पु. बच्चा. बालक. घेरा बढाने के लिअे अगरखे में जोडा हुआ टुकडा कौडी य। गोलियों के खेल में डांड.
बच्चमजी } अव्य. बच्चू (व्यंग)
बच्चाजी }
बछडा—पु. बछडा. प्यारा नन्हा.
बछडी—स्त्री. प्यारी मुन्नी.
बछडें—न. नन्हा बच्चा१. शिशु१.
बजबजपुरी—स्त्री. अव्यवस्था. घपला१. कुप्रबध१. गडबड झाला१.
बजरंग—पु. हनुमान.
बजरबट्टू—पु. अेक प्रकार का ताड (पेड). हनुमान. फुर्तीला युवक. बट्टू. बजर बट्टू.
बजाज—पु. कपडे का व्यापारी. बजाज.
बंजारी—पु. बनजारा.
बजावणें } क्रि. स. पूरा करना.
बजाविणें } जताना. बजाना.
बजावणी—स्त्री. कार्यपूर्ति. बजा लाने की क्रिया.
बजावून ठेवणें—कहे देना. चेतावनी दे कर कहना.
—देणें—सहेजना. जताकर सौंपना.
बजेट—न. आयव्ययक१.
बट—स्त्री. गुरची. लट. लच्छा१.
पु—टट्टू. लैया (बडी कोडी)
—न. अेक तरह का लोहा. छेनी.
—वेणी—स्त्री. केवल दोनों ओर की दो तथा बीच की अेक लट से बनी वेणी.
बॅट—स्त्री. बल्ला (खेलने का).
बटओी—स्त्री. साझे की खेती, जिस मे अेक के परिश्रम और दूसरे की मूडी होती है।.
बटकूर—न } लौंडी२. दासी२.
बटकी—स्त्री. } अुपभोग्य दासी.
बटकीचा पोर—पु. नीच व्यक्ति. दासीपुत्र (गाली).
बटंग—पु मूँदरोपर नक्काशी करने का हथौडा.
बट छपाओ—स्त्री बटखरेपर सरकारी मुद्रा करने का काम. अैसी मुद्रा का कर.
बटण—न घुडी२. बटन१.
बटणावळ—स्त्री बट्टा (आढत) विनिमय का वर्तन (दलाली)
बटबटीत—वि. कंजी (आँखें).
—डोळयाचा—वि. चकूरा. कंजी आँखोंवाला.
बटमोगरा—पु, घुघरू मोतिया.

बटलर–पु. नौकर(जो खाने पीने के प्रबंध के लिअे हो)

बटलोह–न. बटलोहा१. तिखु१. फौलाद१. वज्रायस१

बटवडा–पु. बँटवारा. विभाजन.

–पत्रक–न. वेतन नामावली२.

बटवा–पु. बटुआ(सुपारी आदि के लिअे)

बटाअी–स्त्री. बट्टा१. वर्तन१ (दलाली). साझेदारी(जिस में सरकार का आधा भाग हो).

बटांगा–पु. सोने के दाने बनाने के लिअे आधा गोल हिस्सा.

बटाटा–पु. आलू.

बटाटे भात–पु. बटाटे मिलकर बनाया मसालेदार भात.

बटु–पु. बटुक. ब्रह्मचारी.

बट्टा–पु. वर्तन(दलाली)· हानि. धब्बा. कालिख२. घटती खाता. गत्ताल खाता.

–खातें–न. बट्टाखाता१.

–लागणें–धब्बा लगना. आँच आना.

बट्टी–स्त्री. छोटी भेली. टिकिया. बाटी.

बट्ट्याबोळ–पु. घपला. गुडगोबर.

बँड–पु. वृंदवादन.

बंड–न. विद्रोह१. विप्लव१. गदर१. पाखण्ड१. ढोंग१.

–वि. ऊधमी. नटखट.

–खोर–वि. विद्रोही.

–वाला–वि. क्रांतिकारियों में अेक (विशेषतः १८५७ वाला).

बडका–पु. खखार. गाढे कफ की थूक. बलग़म.

बडगा–पु सोंटा. डण्डा. गदका. श्रावण वदि १ के दिन दूर जाकर फोडनेका विधिपूर्वक बनाया मटका.

बडतर्फ–वि. वियुक्त. पदच्युत. स्थानभ्रष्ट.

बडतर्फी–स्त्री. वियुक्ति.

बडबड–स्त्री बकबक. कचर कचर. बडबडाहट. गुलगपाडा१. वाचालता.

बडबडणें–क्रि. अ. बडबडाना. बकबक करना. शोर करना. गाल बजाना. गाल मारना.

बडबड्या–वि. गपोडा. गपोडिया बक्की बकवादी. चरचेला. गालू. गप्पीदास. बातूनी.

बडंबा–पु. कोलाहल. शोर.

बंडल–न. पोटली२. पोटलिका२.

बडविणें–क्रि. स. पीटना. ठोंकना (लकडी से).अडुआना. पटककर धोना.

बडवा / बडव्या }पु. पंढरपूर के श्री विठ्ठल भगवान का पुजारी.

बडा–वि. बडा. विशाल.

–घर पोकळ वांसा–बडी दूकान फीका पक्वान.

बंडा–पु. अरवी का कंद. कचालू. रोडा. भण्डार.

बंडाळी–स्त्री. विद्रोह१. हडकप१. लोकक्षोभ१.

बडिवार–पु. बडाअी२. वैभव. महत्त्व बडप्पन. शेखी२.
बंडी–स्त्री. गंजी. कुडती. बंडी. लम्बी गाडी.
बडीशेप–स्त्री. सौंफ. बडीसोंफ.
बेंडेज–न. गलजदडा१. घावपर बांधने की पट्टी.
बडेजाव–पु. बडाअी२. ठाठ. बडवारी२.
बडोदा–पु. (बडंगा. दोनों दीवारोंपर टिकनेवाली अखण्ड बल्ली). बडेरा.
बढअी–पु. वढअी. सुतार.
बढती–स्त्री. बढती. वृद्धि. अुन्नति.
बढाअी–स्त्री. आत्मप्रशंसा. बडवारी. बडाअी.
–खोर–वि, बडबोला डींग हांकनेवाला.
–मारणें–शेखी बघारना. डींग हांकना
बतावणी–स्त्री. अभिनय१. स्वांग१ (करना).बहाना१.
बतासा }पु. बतासा
बत्तासा }
बतेला–पु लगभग पांच सो खंडी का भार ढोने का पालवाला जहाज.
बत्ता–पु. लोढा. बट्टा. बित्ता. (गोलियों के खेल में) बडी देग.
बत्तिशी–स्त्री. बत्तीस का समूह. बतीसी. बत्तीस वर्षोंकी आयु.
–दाखविणें–बतीसी दिखाना.
–पाडणें–दांत अुखाडना.
–रंगविणें–कठिन दण्ड देना. दांत तोडना.
–वठणें–अशुभ वचन का सत्य होना.
बत्ती–स्त्री. वाती. बत्ती. चौडाअी में आधा फाडा हुआ लम्बा साफा. पटाखे की बाती. पलीता१.
–देणें–बत्ती सुलगाना.
बत्तीस–वि. ३२. बत्तीस
–अक्षरी मंत्र–पु. 'कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने । प्रणत.क्लेश-नाशाय गोविंदाय नमोनमः ।।
–लक्षणी–सब गुणो से पूर्ण. सब बातों मे योग्य. बडा कुलच्छनी.
बथ्थड–वि. निर्बुद्ध. बुद्धिहीन. मंदबुद्धि.
बद–न. गर्मी से अुठा हुआ फोडा कुअियां या पिल्लू (गोलियो के खेल मे). बुकनी२.
–वि. खराब.
–कर्म–न. व्यभिचार.
–नामी–स्त्री अप्रतिष्ठा. हेठी.
–फैली–स्त्री. वेश्यागमन१.
–वि. पापी. व्यभिचारी.
–माष–वि. बदमाश. दुष्ट. पापी. कुचाली.
–लौकिक–पु. अप्रतिष्ठा. अपकीर्ति
बंद–पु. फीता. तनी२. बंधन मर्यादा२. तख्ता (कागज का) आखरी रंग (गंजीफा मे)
–वि. बंद. रोका हुआ.
बदक–न. बतख१.
बदकन–क्रि. वि. धप से (मक्खन, गोबर जैसी चीजों के गिरने की आवाज).

बदडणें–क्रि. वि. पीटना.
बंदर–न. बंदरगाह१. बदर१.
–कांठ }पु. सागर का किनारा.
–कांठा
–वाट स्त्री. सागर या खाडी के पास से जानेवाला मार्ग.
–करणें–जहाज का बंदरगाह में पहुँचना.
बदल–पु. बदलाव. परिवर्तन. हेरफेर.
बदलणें–क्रि. स. बदलना. तबदील करना. पलटना.
–क्रि अ. फिर जाना. (बात से).तबदील होना.
बदला–पु. वायदे का समय बढाने के लिअे परिदत्त कर. परिवर्तन. प्रतिशोध. बदला. विनिमय.
बदल–स्त्री हेरफेर
बदली–स्त्री. अधिकार के स्थान में परिवर्तन१. बदली.
बंदा–पु. दासी पुत्र.
–वि. पूरा. अखण्ड. रोकडा.
बदाबद–क्रि. वि. फटाफट (मारना).
बदाबदी–स्त्री. अगड बादशाह१ (गेंद से पिटने का खेल).
बदाम–पु. बादाम. लाल पान (ताश में).
बदामी–वि. बादामी रंग का. भूरे रंग का गेहुँआ.
बंदिस्त–वि. घेरा हुआ. बंधा हुआ (घर का हिस्सा). ब्रह्मचारी. आहातेवाला.
बंदिशाला–स्त्री. कारागार. बंदीशाला. जेल१.

बदी–स्त्री. कुअियाँ. पिल्लू (खेल में).
बंदी }पु. भाट. वैतालिक. बंदी.
बंदीजन }कैदी. बंदीवान.
बंदी–स्त्री. रोक. मनाही. बंधान (किसी चीज का).
बंदूक–स्त्री. बंदूक. कडक बिजली.
बंदोबस्त–पु. प्रबध. नियमन. नियत्रण.
बद्दल–अव्य. (के) लिअे. स्थान में. बदले में.
बद्दू–वि. निंदनीय. कलंकित.
बद्ध–वि. बँधा हुआ. बद्ध कंजूस.
–कोष्ठ–न. बद्धकोष्ठ१. कब्जियत२.
–मुष्टि–वि. जिसकी मुठ्ठी बंद हो. कृपण.
–मूल–त्रि. जिस की जडें बहुत गहरी पहुँची हो। दृढ.
बधणे–क्रि अ. मान जाना. अनुकूल होना. फदे मे आना.
बंधन–न. बधन१. रोक२. निबंध१.
बंधान–न. अधिकार१. सत्ता२.
बंधारा–पु बाँध. बंद. मेंड२.
बधिर–वि. बहरा. सुन्न.
बंधु–पु. भाअी. भैया. बंधु. स्वजन.
–जन–पु. बधुगण.
–राज–पु. भाअीसाहब. भैया.
बनणे–क्रि. अ. बनना. अवकाश मिलना. बलवान होना. पटना. सधना.
बनविणें–क्रि. स. बनाना. बनवाना, धोखा देना. अुठाना (घर). बँधवाना.

बनशी } —स्त्री. बांसुरी.
बनसी }

—पु. गेहूँ की जाति.

बनाव—पु. प्रसंग. मेल.

बनावट—स्त्री. गढन. गठन१. गढन्त१.

—वि. बनावटी. अ-खरा. झूठा. कृत्रिम. जाली. नकली.

बनात—स्त्री. बनात.

बनून राहणे—बन बैठना.

बनेल तसें—जैसा होगा. जहांतक हो सके.

—तेव्हां—अवकाश मिले तब.

बंब—पु. दमकला (आग बुझाने का). छोटा नगाडा. बम्बा (नहाने का पानी गरम करने का). बडी पिचकारी. बुवांकश (अगिनगाडी, निर्माणी याने पुतलीघर का)

—वि. स्थूल. बहुत मोटा. लबालब.

—वाजणें—टांय टांय फिस होना. अप्रतिष्ठा होना.

बबर्ची—पु. मांस पकानेवाला रसोअिया. बबरची.

बंब्या—वि. मोटा किन्तु निर्बुद्ध. गँवार.

—पु. चोगा (अनाज जांचनेका)

बंभर—पु. भौंरा. भ्रमर. अलि.

बया—पु. बया (पंछी).

—स्त्री. स्त्री (घृणा से, क्रोध से).

बयाणा—पु. अग्रिम. पेशगी. अुठौनो२. साअी२.

—बांधणें—बिक्री की वस्तुपर मुहर लगाना.

बयाद—स्त्री. बहाना१.

—लावणे—मीन मेख निकालना. बहानेबाजी करना.

बरकत—स्त्री. यश१. सफलता

बरका—पु नरम कटहल

बरखास्त—वि. समाप्त. विकीर्ण.

बरग—पु. किलनी से भर जानेवाला जानवरो का रोग. अनाज का छोटा बीज.

बरगडी—स्त्री. पसली.

बरची—स्त्री. बरछी. बर्छी.

बरड—स्त्री बजर भूमि. दूध न देनेवाली गौ खुर्दुरी वस्तु. भुनगा१. घुन१.

बरडी सुपारी—स्त्री. अुबाल कर सुखायी सुपारी.

बरणी—स्त्री. अमृतबान. काच या मिट्टी का पात्र. कलश१.

बरदास्त—स्त्री. मेहमानी. आवभगत. सुविधा का प्रबध.

—वि. बरदाश्त सहन (करना).

बरफी } स्त्री. बरफी.
बर्फी }

बरबट—न. खटाअी का गाढा पानी. शोरबा१. कीचड१.

बरबटणे—क्रि अ. सनना. पुतना.

बरहुकुम—क्रि. वि, ठीक आज्ञा के अनुसार.

बरळणे—क्रि अ अंट संट बकना. बडबडाना (नीद में). बरराना. बर्राना.

बरा--पु दुबा.
 –वि. ठीक. चगा. अच्छा. योग्य. स्वस्थ. अच्छीतरह.
–वाअीट–वि. भला बुरा. मध्यम.
बरी गत–स्त्री. अच्छी दशा.
बरीक–क्रि. वि. तो. सचमुच.
बरू–पु. नरकुल. नरकट.
बरें–क्रि. वि. क्षेम. अच्छा. भला. हाँ. ठीक.
–पाहणें–अच्छी दृष्टि से देखना.
–वाटणें–आराम होना. भाना. अच्छा लगना.
बरें वाअीट–न. हानि२. मृत्यु२.
–होतें–काश!
बर्फ–न. बरफ२. हिम१. हिवार१.
बऱ्यावर असणे–भला चाहना. हितू बनना.
बऱ्या बोलाने–चुपचाप. बाअें हाथ से. सीधी तरह.
बरोबर–क्रि. वि. ठीक. यथार्थ. सही. समान. बराबर. साथ साथ.
 –अव्य साथ. संग क्यों नही. निःसंदेह. सरीखा.
बरोबरी–स्त्री. समानता. जोड. समसर. बराबरी. तुल्यता
–चा–वि. साथी. सरीखा. तुल्य. संगी.
–करणे (मोठ्याची)–हाथी के सग गांडे खाना.
बल–न. बल१. सामर्थ्य२. शक्ति२. सेना२. बूता१. बिरता१.
–वत्तर–वि. बलवान. अकाट्य. दृढ.
–वंत }–वि. बलवान. शक्ति शाली
–वान } स्थायी. बली. समर्थ. पराक्रमी.
बलाढ्य–वि. बलवान. समर्थ.
बलात्कार–पु. बलात्कार. अत्याचार
बलाबल–न. अपने पराये की शक्ति की तुलना.
बलिष्ठ–वि. प्रवल. बलकट.
बलिदान–न. बलिदान१. कुर्बानी२. आत्म–समर्पण१. हुतात्मता२. हौतात्म्य१.
बलुते–न. पवनी२ (गाँव में १२ पवनी के हक होते हैं).
बलुतेदार } पु. पवनों का हकदार
बलुत्या } व्यक्ति.
बल्लव–पु. ग्वाला. रसोअिया.
बल्ली–स्त्री. अुथले पानी में किश्ती चलाने का डडा.
बशा } पु. स्वामी की अनुपस्थिति मे
बश्या } घर, खेत की रखवाली के लिअे नियुक्त महार (अेक पूर्वास्पृश्य जाति का व्यक्ति).
बशी–स्त्री. रकाबी. तश्तरी.
बस–क्रि. वि. बस. काफी. पर्याप्त.
 पु. साख२. रोब. शान२.
–करणें–चुप रहना.
बसकट–वि. चपटा.
बसकर–न. आसन१. बैठने का साधन.
बसकल–स्त्री. अेक मछली (जो. कार्तिक, अगहन महीनों में मिलती है)

बसणें—क्रि. अ. बैठना. चढना (शरीरपर धूल).नीचे जाना. कम होना. जमना. स्थित होना. लगना (जी). हो जाना (प्रेम). सिद्धहस्त होना. पक्का होना. खाना (मार).दबना. मेल खाना. मिल जाना. चालू होना.

बसले जागी—घर बैठे. अनायास.

—राहून—आसन लगाकर. बैठे रहकर.

बसल्या बसल्या—बैठे बिठाये.

बसवण्णा—पु. लिंगायत पंथ का सस्थापक.

बसविणें—क्रि. स. बिठाना. सौंपना. मढना. मिलाना. स्थिर करना. पहले पहल रजस्वला हुअी बहू को मिहराब में बिठाना.

बसून राहणे (घरांत)—अंडा सेना.

बस्तान—न प्रबंध१ (होना). निश्चिति२. प्रभाव (पडना).

—बसणें—(की) चलना. चल निकलना

बस्तनी—स्त्री. वेष्टनी. आवरण१.

बस्ता—पु. पोटली२. बस्ता.

बस्ती—स्त्री. पेडू१. बस्ति. बस्ती. जैनमंदिर१.

बहकणें—क्रि. अ. भटकना. वहियात बनना. फिसलना. नीतिभ्रष्ट होना.

बहकाविणें—क्रि. स. बहकाना. अुकसाना. अुभाडना. चरजना. चँदराना.

बहर—पु. मौसिम. रितु२. बहार२.

बहरी }
—ससाणा } पु. श्येन. बाज (पंछी)

बहाणा—पु. बहाना हीला. ओखा. मिस. ढोंग. निमित्त. आड२.

बहात्तर—वि. बहत्तर. ७२.

—रोग—पु. सब प्रकार के रोग.

—रोगाचा खंडोबा—जिसे कअी रोग अेकसाथ हुअे हों वह व्यक्ति.

बहाद्दर—वि. बहादुर. बाँका. पठ्ठे.

बहिरंग—न. बाहरी रूप१.

—परीक्षण—न. सरसरी जाँच२.

बहिरभट—वि. बहरा. बधिर.

बहिर्दिशेस जाणे—टट्टी फिरना. शौच के लिअे जाना.

बहिरा—वि. बहरा. अूँचा सूननेवाला. सुन्न. बधिर.

बहिरी ससाणा—पु. श्येन. बाज़ (पंछी)

बहिष्कार—पु. बहिष्कार. अलगाव. जाति से निकालना.

बहीण—स्त्री. बहन.

—(नवऱ्याची, मोठी)—पौणी.

—भावंडें—न. भाअी बहन.

बहु—वि. बहुत. अनेक. अधिक.

—गुणी—वि. विशेष जानकार.

—चक—वि. बक्की. बकवादी.

—दुधी—वि. बहुत दुधारू (गौ).

—धा—क्रि. वि. प्राय: बहुधा. अधिकतर.

—नायिका—स्त्री. हरबोंग का राज. अंधेरनगरी.

—मत—न. बहुसंख्यक१. बहुमति२.

—मान—पु. सम्मान. आदर.

—मूल्य—वि. बहुमूल्य. बेशकीमती.

—रूपी—पु. बहुरूपिया. बरभसिया.

बहुत } वि. बहुत. कअी. अनेक.
बहूत }
—करून—क्रि. वि. बहुधा. प्राय:
बहुतेक—वि } लगभग सभी.
बव्हंशों—क्रि. वि. } बहुत—कुछ.
बळ—न. बल१. सबलता२. बूता१. सामर्थ्य२. शक्ति२. ज़ोर१. सेना२. बिरता१.
—करणें— बल लगाना.
—कट—वि. दृढ पक्का. मजबूत. बलकट. घनघोर.
—कटी—स्त्री. टिकाअूपन१. दृढता. पुष्टि.
—जबरी—स्त्री. बलात्कार१. अत्याचार१.
—वंत—वि. बली. बलवान.
बळकावणें—क्रि. स हड़प जाना. छीनना. बलपूर्वक अधिकार करना हथियाना
बळद—न. खत्ता१. खत्तो२. चौडा१. भूमिमें या दीवार में धान्यागार.
बळी—पु दलदल में रहनेवाला अेक पछी.
—वि. बलि. बलवान.
—देणें—बलि चढाना.
—पडणें—शिकार होना. बलिदान करना.
बळी राजा—पु. खेतीहर. किसान. देवता के लिअे बलि२
—राणा—पु. प्रसूती के ग्यारहवें दिन चांवलसे दो गुडियों का चित्र बनाकर दान करने की विधि.

बळें—क्रि. वि. बलपर. जानबूझकर. अिच्छा न होनेपर भी.
बक्षिसी—स्त्री } पारितोषिक.
बक्षीस—न. } अिनाम.
—पत्र—न. दानपत्र१.
बा—पु. बाप.
बाअिल्या—वि. स्त्रियों में रहने का आदी. नामर्द स्त्रीलंपट.
बाअिलबुद्ध्या—वि स्त्रैण. करलगुवा. स्त्रीवश.
बाअी—स्त्री. महिला. देवी. स्त्री सीतला.
—अव्य. तो सही!
—बाअी—अव्य. दैया री!
बाअील—स्त्री. लुगाअी. पत्नी. रखैल.
बाअू—पु. हौआ.
—करणे } अड़चनों का भय
करून ठेवणें } दिखाना.
—वाढणे—डर लगना.
बाक—पु. चौकी (बैठने की).
बांक—पु. झुकाव. मोड२. दबाव१. ढाल.
—दार—वि. बका. बाँका. टेढा.
बाका—पु. भोंपू.
—वि. साहसी. शूर. कठिन. टेढा (समय).
बाकी—स्त्री. शेष१. बचत.
—अव्य हाँ.
—ओढणें—अग्रे—नयन. बाकी चढाना.
—चा—बचा हुआ.
—न ठेवणें—साफ साफ कह देना. कुछ कमी न रखना.
—थकणें—अुधार वसूल न होना.

—पूज्य करणे—लेखा शोधन. हिसाब साफ करना.

बॉक्स—स्त्री. संदूक१. पिटारा१. विशेषिका (नाटक या चित्रपट गृह मे विशेष स्थान).

बाग—पु. स्त्री. बाग१ बगीचा१. फुलवाडी१. अुद्यान१.

—बगीचा—पु. फुलवाडी२.

—वान—पु. माली.

बाग—स्त्री. बाँग. कुकरू कूँ.

बांगडखार—पु. कचियानोन. कचनोन.

बागडणे—क्रि. अ फुदकना. अुछलना. कूदना.

बागडा—पु. सफेद और छोटी दरियायी मछली.

बांगडी—स्त्री. कगन१. बंगडी. चूडिया. ध्वनिमुद्रिका (फोनो की प्लेट)

—फुटणे } चूडियाँ ठंडी होना.
—वाढणे } (पति के खेत रहने से)
—वाढवणें }

बांगड्या भरणे—चूडियाँ पहनना. डरपोक होना

बागनेट—स्त्री. संगीन. बर्छी.

बागबुक—स्त्री. घबराहट.

बांगरसठ—स्त्री. मागसर सुदि ६.

बागाअिती—स्त्री. नहर के पानी से सिचाअी होने वाली खेती.

बागुरडा—पु. झींगुर.

बागुलबोवा—पु. होआ. हौवा.

बाचाबाची—स्त्री. कहासुनी. झगडा१.

बाज—स्त्री. खाट. खटिया. चारपाअी. तीन से पाँच तक पाल अुडानेवाली नौका.

बाजट } न. खटोला१. खटोलना१.
बाजले }

बाज विणणारा—पु खट—बुनवा.

बाजरी—स्त्री. बाजरा (अनाज).

—चे भूस—न. गुली२.

बाजा—पु. वाद्य बाजा

—करणे—नाम को रोना. चिल्ल पों मचाना.

बाजार—पु. हाट. बाजार. गज. हटिया२. मडी२. अव्यवस्था२. सट्टी२. गडबडी२. शोरशार

—करी—वि. हाटू.

—गप्प—स्त्री. निराधार अफवाह गप.

—करणे—हाट करना.

—भरणे—हाट लगना. शोर होना.

—भाव—पु निर्ख-भाव.

—माडणे—कुप्रबध करना. अस्तव्यस्त चीजे रखना.

—बसवी—स्त्री. वेश्या. कुलटा.

—बुणगें—न सेना के अनुचर तथा मोदी आदि. निकम्मों का जमघट.

बाजारात तुरी, भट भटणीला मारी —सूत न कपास, कोरी से लठ्ठं लठ्ठ.

—येणे—हाट चढना.

बाजी—स्त्री. दाँवँ१. क्रीडा. खेल१. वाना. आदत.

अंगावर येणे—दाँवँ चूकना.

बाजीराव—पु. बडा व्यक्ति. अकडैत. विषयासक्त व्यक्ति.

–चा बेटा–पु. धनी मानी. व्यर्थ की डीग हाँकने वाला व्यक्ति.

बाजू–स्त्री. ओर. तरफ. बाजू. घाँ. घा पक्ष१. दल१. पहलू१. पाली. किनारा१. भुजा. अलंग.

–अंगावर येणे–अँतडियाँ गले पडना.

–घेणें–समर्थन करना. अुकतारना.

–राखणें–मैदान मारना. साख निभाना.

–ला } अेक ओर. पक्ष में. हक़ में
–स }

–सारणें–हटाना किनारे करना.

बाटगा–वि. भ्रष्ट. धर्मभ्रष्ट. पतित.

बाटणें–क्रि. अ. धर्म बदलना. भ्रष्ट होना. अपवित्र होना,

बाटविणें–क्रि. स. धर्म छुडाना. अन्य धर्म का स्वीकार करवाना. भ्रष्ट करना

बाटली–स्त्री. शीशी. बोतल.

बाटुक–न. अगारी२. कच्चा डण्ठल.

बाठ } स्त्री गुठली.
बाठी }

बाड–न. पोथा१ सार संग्रह१. अुद्धरण-सग्रह१.

–स्त्री. धार(शस्त्र की). कनात. बाडा१.

–वि. वाहियात.

बाड–वि. सिकुडा. (अनाज). हट्टा कट्टा. तगडा.

पु. सस्ती साडी२. ज्वार या बाजरे का डण्ठल. औंधन के गोल टुकडे.

बाँड–पु. सँलेख. बंध(दस्तावेज). नमूने के अक्षरों की बही.

बाडगा–वि. निर्लज्ज. अुन्मत. स्वैर. भ्रष्ट. स्वधर्म–शत्रु.

बाडगूळ–न. अमरबेल२. अमरपल्ली२. बादा१.

बार्डबिछाना } स्त्री. बोरीया बँधना१.
बाडबिछायत } लबादा१.

बाडस–पु. खम्भे का आधार.

बाडा–वि. चितकबरी. बाँडा. कटवाँ.

बाडी–स्त्री. आहाता१. सीर. चहार दिवारी. बाडी.

बॉडी–स्त्री. अंगिया(स्त्रियोकी). अगिका. कंचुकी. सीनाबंद१

–गार्ड–पु. शरीररक्षक. मुसाहिब.

बाडुक–न. अगोरा१. अंगारी२.

बाण–पु. बाण. तीर. बान. खदंग. शर. सिलीमुख. अग्निनलिका२. शिवलिंग(नर्मदा मे मिलने वाला) नौका का अूपरी किनारा. पाँच की संख्या. क्रांतिवृत्त से अतर. महत्त्वपूर्ण बात२.

बाणणें–क्रि. अ. रोम रोम में भरना. भिदना. मनपर अँकित होना.

बाणा–पु. प्रण. प्रतिज्ञा२. टेक२. बाना. अनबँटा रेशम.

बाणेदार–वि. टेकवाला. तेजस्वी. कर्मठ.

बात–स्त्री. गप. बकवाद.

–चीत–स्त्री. बातें. गपसप.

बातमी– स्त्री. समाचार१. संवाद. हाल१. वार्ता. खबर१. संदेस१.

–दार–पु. संवाददाता. खबरी.

–ठेवणें–निगरानी रखना.
–पसरणें–अफवाह फैलना. हवा अुडना. खबर फैलाना.
–फोडणें–बात खोल देना.
बाता मारणें–डींग हांकना. गप छांटना.
बाताड्या–वि. बातूनी.
बाद–क्रि. वि. वियुक्त. अलग किया हुआ. बाद.
–करणें–निकाल देना. हटाना (खेल से). रद करना.
बादरायण–पु. व्यासमुनि.
–संबंध–पु कही से कही मेल (दिखाना). बादरायण–संबंध.
बादरी–स्त्री. क्षितिज१. सह्याद्री पहाड का पश्चिमी हिस्सा. दायित्व१.
बादला–पु. कामदानी का तार. बादला.
बादली–स्त्री. बालटी डोलची.
बादशहा–पु, सम्राट् बादशाह. राजा.
–ची ओळख देणें–घूस देना. मुठ्ठी गरम करना.
बादें–न. बांदा१ (आम के पेड पर होनेवाला).
बांध–पु. बंद. बाँध मेड२ सेतु. आड२.
–काम–न. रचाअी (अिमारत की).
–वळी } स्त्री. खेत की सीमा
–बरोळी } दिखानेवाला टीला.
बाधक–वि. प्रतिकूल. बाधा करनेवाला.
बांधणावळ–स्त्री. बनाने की मजदूरी. बँधाअी.
बांधणी–स्त्री. रचना. रचाअी. गठन. बनावट. जिल्द. परिवेष्ठन१ (पुस्तक का).
बाधणें–क्रि. अ. प्रतिकूल होना. न पचना. अपचन से पीडा होना आडे आना. हानि पहुँचना.
बांधणे–क्रि. स बाँधना. बनवाना (मकान). रचना. सजाना. जकडना. रोकना. जुटाना. स्थापित करना. नियमित करना लपेटना.
बांधव–पु भाअीबंद. नातेदार. बंधुगण.
बाधा–स्त्री पीडा. दुःख१. विघ्न१. बाधा.
बांधा–पु गठन (शरीर की). हटौती. कद. बनावट२.
बांधा-बांध } स्त्री. बोरिया बँधना.
–बांधी } सँवारनेका काम. गठरी बनाना. सामान लपेटना.
बांधील–वि. बंधानी. नियमित.
बांधीव–वि. बनवाया हुआ. पक्का.
बांधेसूद–वि. गठा हुआ. सुगठित. सुरचित. सुघर. सुडौल.
बानी–स्त्री. अीख पेरनेपर अुसकी जूसी जमा करने का लोहेका बरतन (जिस में लगभग १६ गगरियां रस रह सकता है).
बाप–पु. पिता. जनक. बाप.
–घर–न. मायका१.

—जन्मांत } क्रि. वि. आजतक कभी.
—जन्मीं } उम्रभर में
—जादे—पु. बापदादा.
—शेटोची पेंड—स्त्री. चाहे जितनी, मुफ्त में मिलनेवाली वस्तु.
—रे—अव्य. बाप रे ! बाप रे बाप.
—लागून राहणे—बढ चढकर होना.
—(सावत्र)—पु. कठबाप. सौतेला बाप.
बापाचा माल—पु. हराम का माल. खालाजी का घर.
बापास बाप न म्हणणे—किसी की मुरौवत न रखना, किसी की लगी लिपटी न रखना.
बापडा } —वि. गरीब. दीन. अनाथ.
बापुडा } बिचारा.
—अव्य. भओ !
बाफळी—स्त्री. हिंगुपत्री (वनस्पति).
बाब—स्त्री. बात. विषय१.
बाब—स्त्री. जलनीम (वनस्पति)
—पु. पीले रग का भुनगा जो फसल को नष्ट कर देता है.
बाँब—पु. ध्वम्. बम. विस्फोटक.
बाबत } स्त्री. बात. विषय. बाबत-
बावद } संबध१.
—क्रि. वि. बारे में विषय में.
बाबर—पु. बडा भूत. अेक मुगल राजा.
—स्त्री. सिकुडा हुआ द्विदल धान्य का बीज.
बाबा—पु. पिता. बूढा. भओ. बालक.
—पुता करणें } पुचकारना.
—बाबा करणें } गिडगिडाना.

—लोक—पु. बालबच्चे.
—वाक्य—न. बापदादा की आज्ञा.
— —प्रमाणं—किसी के कथनपर अधविश्वास.
बाबिन—स्त्री. मूत लपेटने की घिरनी,
बाबुन्हा—पु. बाबुना (फूल).
बाबू—पु. बास. अकरा (बीज बोने का बाँस). बाँस की लाठी.
बाब्या—पु. प्यारा बच्चा बाबू का बिगडारूप.
बाभळ } स्त्री. बबूल१. कीकर१.
बाभुळ }
बाभळीची शेंग—स्त्री. सीगरी.
बाभळीस काटा लावणे—बदमाश को बदमाश कहना.
बायका—स्त्री. अनेक स्त्रियाँ. ('बायको' का बहुवचन)
—मंडळी—औरते. कुटुंब१.
बायकी—वि. स्त्री सबधी जनाना.
—शास्त्र—न. वह नियम, जो धर्मशास्त्र में न हो किन्तु रुढी से ज्ञात हो।
बायको—स्त्री. घरवाली. घरनी. गृहिणी. स्त्री पत्नी. लुगाओ. नारी. औरत.
—करणें—विवाह करना वहू घर में लाना.
—माणूस—न. स्त्री जात. अबला.
बायक्या— } वि. सदा स्त्रियों मे
बायल्या } रहनेवाला. पत्नी की आज्ञापर चलनेवाला. स्त्रियों के समान मटकनेवाला नपुसक.

बायसिकल–स्त्री. पैरगाडी.
बॉय स्काअुट–पु. बालचर.
बाया–पु. बायाँ (बाअें का तबला) पत्तो का घोसला बनानें–वाला अेक पछी.
–स्त्री (बहु) स्त्रियाँ. औरते.
बायोनेट–न. संगीन२. बर्छी२.
बार–पु. बंदूक मे ठूँसकर भरी बारूद. विस्फोट. धडाका. धमाका. फँकी (तमाखू, पान की). लबी छड. बहार२. लेख्य१. पंजी (दर्ज)
–अुडविणे–अचानक मैदान मारना.
–करणें–पजीयन (दर्ज करना).
–ठासणें } पान, तमाकू मुँह में
–भरणे } ठूँसना. बंदूक में–कारतूस भरना. पट्टी पढाना.
बारका–वि. छोटासा.
बारकाअी–स्त्री. } सूक्ष्म दृष्टि. छोटी
बारकावा–पु. } बातों की भी छानबीन कजूसी.
बारगळणे–क्रि. अ. निकम्मा होना. मर्यादा से छूट जाना. स्वच्छंदी बनना. लुढक जाना. ढुलकना.
बारगीर–पु. अश्वारोही सैनिक.
बारतोंडी–स्त्री आल (पेड).
बारदान–न. बारदाना१. सौदा रखने का बोरा. टाट१.
बारदानी–स्त्री. बरसाती बयार.
बारनिशी–स्त्री. पत्र-पंजी१. अुल्लेख पुस्त१. पत्रव्यवहार को दर्ज कर रखनेकी बही.
बारभाअी–पु. अनेकों का राज.

–चा कारखाना–पु. कुप्रबंध. चपले-बाजी२
बारव–स्त्री. बावली. कुआँ. जिस में सीढियाँ हों।
बारसे–न. जन्म के बारहवे दिन नामकरण विधि२. बारही२.
–जेवणे } नस नस जानना.
बारश्यास जेवणें } अधिक अनुभवी होना.
बारा–वि. बारह.
–खडी–स्त्री. ककहरा१. बाराक्षरी.
–बंदी–स्त्री. कुरती. कुर्ती.
–महिने तेरा काळ–क्रि वि. सदा. हमेशा. नित्य.
–वा–पु. बारहवाँ. बारही२ (किसी के मरने से बारहवाँ दिन).
–वाजणें–दिवाला निकलना. धज्जियाँ अुडना.
–वाजविणें–नाश करना धज्जियाँ अुडाना.
–वाटा करणे–भगा देना. बारह बाट करना.
– –मोकळ्या होणें–हर प्रकार से स्वतंत्रता. बारहबाट होना.
–गांवचा मुंज्या } आवारा. जिसका
–पिंपळाचा– } कोअी स्थान न हो.
–गांवचें पाणी प्यालेला–बडा धूर्त. चंट. बदमाश.
बारी–स्त्री. दो पहाडियो के बीच का भयंकर मार्ग१. बंदरगाह का घाट१. पारी.
–पु. तमोली.

बारीक–नि. बारीक. सूक्ष्म. सँकरा. छोटा. कृश. पतला.
–कातणें–बाल की खाल अुतारना. मीठी बातें कर धोखा देना.
–पाहणें–छोटी बातो में भी ध्यान देना.
–भोंवरी–स्त्री. मिर्चें (बेली).
–शंख–पु. कृमिशंख
–सारीक–वि. फुटकर. छोटीमोटी.
–हंसणें–मूँछो में हँसना.
बारें–न. मेड में छेद१. खेत१.
बाल–पु. बाल. केश. रोम. हथौडे का चपटा हिस्सा (सुनार का). –न. बालक१. शिशु१. बच्चा१. नन्हा१.
बालक–दे. बाल (नपु).
बालक्रीडा, – लीला–स्त्री. बच्चों का फुदकना. बालकों का खिलवाड.
–गोपाळ–पु. बालबच्चे. बालगोपाल.
–बुद्धि–स्त्री. नादानी. अज्ञान१. बालबुद्धि.
–बोध–वि. सरल. भोला. सज्जन. –स्त्री. देवनागरी लिपि. बालबोध.
– –घराणें–न. अच्छे चालचलन का परिवार१. शिष्ट,कुलीन घराना१.
–ब्रह्मचारी–पु. अविवाहित तथा स्त्रीसे दूर व्यक्ति.
–मित्र–पु. लंगोटी यार.
–विधवा–स्त्री. वह कन्या, जिस का पति रजोदर्शन होने के पहले मर जाय.
–वीर–पु. बालचर.
बालंबाल–वि. पूरी तरह.
बालिश–वि. अज्ञानी. मूर्ख.
–ता–स्त्री. लडकपन१. लडकखेला१.
बॉल–पु. गोला. गेंद. कंदुक.
बालंट–न. वृथारोप१. झूठा अभियोग१.
बालेकिल्ला–पु. पहाडी किले में अूंचा छोटा किल्ला. अत्यंत सुरक्षित मोर्चा.
बाल्या–पु. घर में रखा बाल-सेवक. छोकडा.
बाव–स्त्री. बडा कुआँ१. बावली. वापी.
बावचळणें–क्रि. अ. बौखलाना. पागल होना. बुद्धि भ्रष्ट होना. दुराचारी बनना.
बावचळलेला–वि. सिडी.
बांवची–स्त्री. बायची बकुची. बावची. ग्वार. ग्वारपाठा१.
बावटा–पु पताका२. झण्डी. बाहू. भुजा२.
–हकारणे–नाविको का झण्डी दिखाना.
बावन, बावन्न–वि. ५२. बावन
–कशी–वि. अत्यंत शुद्ध (सोना). पवित्र. निर्दोष.
बावरणें–क्रि. अ. भौंचक्का होना. घबराना.
बावरली गाय कांटे खाय–मरता क्या नहीं करता.
बावरलेला, बावरा–वि. बावला. पागल. घबराया हुआ.

बाबलें—न मस्तूल की तनियों की दो लकडियाँ. गुडिया२.

बावळट } वि. बावला. पगला. भौडा.
बावळा } मूर्ख. सिर्लबिल. बुद्दू.

बावें—न. पतवार का हत्था१.

बाशिंग—न. मटुक. कागज तथा झिल्लीसे बनाया हुआ मुकुट, जो वर तथा कन्या को विवाह में, तथा भादो की अमावस को बैलो के सिर, पहनाया जाता है। सेहरा.

—बळ—न. ब्याह के लिअे भाग्य का बल.

बाष्कळ—वि. वाहियात. झूठा. अुच्छृंखल.

बाष्प—न. भाप२. भाफ२ (गला भर आने की स्थिति मे). रुकावट.

बास } पु. बाँस. औख की अेक जाति.
बास } जानवर की रीढ का चमडा

बासष्ट—वि. बासठ. ६२.

बासन—न. आच्छादन१. आवरण१. बस्ता१. बडा बरतन.

बासुंदी—स्त्री. बसौंधी. रबडी.

बाहणे—क्रि. वि. बुलाना. पुकारना. अुठाना (कमान आदि).

बाहवा—पु. अमलतास (बृच्छ).

बाही—स्त्री. बाँह. दरवाजे की चौखट के खडे खम्भे.

बाहु—पु. बाहु. भुजा२. हाथ. बाँह२.

—पाश—पु. कौरी२. ओल२. गोद२. क्रोड१. समकोण त्रिभुज का पाया.

बाहुला—पु. गुड्डा

बाहुली—स्त्री. गुडिया. पुतली (आंखकी)

बाहुले—न गुडिया२ खिलौना१.

बाहुल्य—न अधिकता२. बहुलता२. बाहुल्य.

बाहेर—क्रि. वि बाहर. छोडकर

—काढणें—निकाल बाहर कर देना. निकलवाना

—ख्याली—स्त्री. व्यभिचार१
 —वि व्यभिचारी. छैला.

—गावी—क्रि. वि. दूसरे गाँव को

—चा—वि. बाहर का पराया
 नाअी१. भगी१

—ची—स्त्री. रजस्वला

— —पीडा—स्त्री अुपदंश१

—बाधा—स्त्री. भूतबाधा२

—जाणे—शौच या पेशाब का जाना. बाहर जाना

—पडणे—त्याग करना.

—येणे—गुल खिलना

बाह्यात्कारी—क्रि. वि अूपरसे. दिखावे में.

बाळ—बालक. नन्हा.

—कडू—न. घुट्टी२ कालीकटकी२.

— —असणे—घुट्टी मे पडना.

—गोपाळ—पु. लडकेवाले बाल बच्चे. बालगोपाल

—टोंक } पु. बगुला.
—ढोंक }

—बोध कित्ता—खुले मन से काम शुद्ध हृदय से बरताव.

— —वळण—सनातनी परिपाटी का चालचलन.

-बोधी-स्त्री. देवनागरी.

-मुकी-स्त्री. प्रीतिभोज ने छिपाकर अलग रखी बानगी (अंत में दिखाकर खाते है; जो न बचा सके अुसे डाँड देना पडता है)

-वेखड-न. पोहकरमूल १. वच १.

-हिरडा-पु. छोटी हरड २. हर्रं.

बाळगणे-क्रि. स. सम्हालना. पालना. समेटना (पैसा).

बाळंत-क्रि. वि. जच्चा. प्रसूत

-घर-न. प्रसूति का कमरा १. जच्चाघर १.

-चूडा-पु. प्रसूत होकर सवा महिना होनेपर नयी चूडियाँ पहनाना.

-निंब-पु नीम १

-पण-न. प्रसूति २ प्रसूताकी सेवा. टहल

-बोळ-पु. काला बोल. बोजाबोल.

-विडा-पु. बच्चे के नामकरण के दिन प्रसूता को भेट

-शेप } स्त्री. सोया
-शोप }

-संतोष-पु. बैसगडका

बाळसे-न. शिशु के बदनपर पुष्टता २ गलफुल्लता २.

-दार-वि. गलफुल्ला. भरा हुआ. प्यारा और सुदर.

बाळंतीण-स्त्री. अलवाँती. प्रसूता. जच्चा.

बाळतें-न. शिशु के लिअे आवश्यक वस्त्र १.

बाळी-स्त्री. कन्या. युवती. झूमका १. बाली.

बिकट-वि औघट. कठिन. दुर्गम. अटपटा. दुस्तर. घनघोर.

बिंग-न. कमी २. दोष १. रहस्य १. अेक मछली २.

-बाहेर काढणें-भंडाफोड करना.

- -फोडणें-कलअी खोलना. रहस्य प्रकट करना.

बिगर-अव्य बिना. वगैर.

-अियत्ता-स्त्री. शिशुवर्ग.

बिगार-स्त्री. बेगार. हठात् कराया गया काम १. बेमन का काम १.

बिगारी-पु. बेगार के लिअे नियुक्त मजदूर. कुली

बिगुल-पु. कडाल. तुरही २.

बिघडणे-क्रि. अ. बिगडना, खराब होना. सडना. न बनना. दूषित होना.

बिघा-पु. } बीघा. बीस बिस्वेका
बिघोटी-स्त्री. } माप. महाराष्ट्र में ३९०० वर्ग गज.

बिघाड-पु खराबी २. हानि २. मनमुटाव १. अनबन. खटपट २.

बिचकणें-क्रि. अ. चौंकना. भडकना. डर जाना.

बिचकावणें-क्रि. स. चौकाना. घबराना. डराना.

बिचवा-पु. टेढा खंजर. बिछुआ. खंकाली (झाडी).

बिचारा-वि. बेचारा. बापुरा दीन. पामर.

बिछाअीत–स्त्री. बिछायत.
बिछावन१. आसन१.
बिछाना–पु. बिछौना. बिस्तरा.
बिजक–न. बीजक१
बिजन–न सामूहिक हत्या२.
–वि. कत्ल. बिजहन.
बिजवट–न. वीर्य१. बीज१.
सतान२.
बिजवर–पु दुहाजू.
बिजवरा–पु. सिर का अक गहना.
बिजागरी–स्त्री }कुलावा१.
बिजागरें–न. }कब्जा१. चूल२.
बिजिक }न ताश का अेक खेल.
बिझिक }
बिटटी–स्त्री. अमोरी. कटू करजा मे खेलते हुअे अेक साथ अुठायी जोडी बीड(पैसों की). गड्डी. पीली कनेर का बीज१.
–चे झाड–न. पीला कन्हेर१.
बिडलोण–न. बिरिया संचरनोन१. कटीला नोन१.
बिडवअी–पु. छावनी प्रमुख. रक्षक.
बिडा–पु लच्छा. पुलिंदा. टीला.
बिडी–स्त्री. वेडी.. बधन१. बाधा. बीडी(तमाखू की).
बित्तबातमी–स्त्री ठीक सवाद१. पूरी खबर.
बित्तू–पु. कौडियो का अेक खेल.
बिथरणें–क्रि अ. बिगडना. बहक जाना.
बिंदली–स्त्री. बालक के हाथ में चपटा कंगन१.
बिदागी–स्त्री. पारितोषिक१. दान१ (किसी विशेष कार्य के करने पर). पुरस्कार.
बिंदु–पु बूंद२. सीकर. जल–कण. बिंदु.
–चा सिंधु करणे–तिल का ताड बनाना.
बिन–क्रि. वि. बिना. न.
–घोर }क्रि. वि. निश्चिन्त. सुरक्षित.
–घोक }
–तक्रार–क्रि. वि. चुपचाप.
–तारी–वि. अतन्तु.
–तोड—वि. निरपवाद. निर्दोष अकाटय. बाँक. करारी. अचूक.
–स्त्री. चौपड में करारी हार.
–दिक्कत–क्रि. वि बेधडक. बेरोक. निरंकुश.
–धोक–दे. बिनघोर.
–भाडयाचें घर–न. कारागार१. जेल१.
–शर्त–वि. अनिर्बन्ध. संपूर्ण (आत्मसमर्पण)
बिनसणें–क्रि. अ. स. बिगडना. अनवन होना. फिसफिसाना (योजना). व्यर्थ होना.
बिनामी–वि. बनावटी. दूसरे के नामपर.
बिनी–स्त्री. हरावल चौखटका अूपरी हिस्सा१.
–चा–वि. अग्रगण्य. अग्रसर.
बिंब–न. मण्डल(सूरज का). परछाअी२. केंद्र१. प्रतिपाद्य अर्थ. मूर्ति२.

बिंबणें–क्रि. अ. अंकित होना (मनपर). प्रभावित होना.

बिबल–पु. मुस्ता. मोथा.

बिबवा } पु. भिलावाँ. भेला.
बिब्बा }

–घालणें–रोडे अटकाना. अडगा लगाना.

–चिडणें } –फफोले होना (भिलावें
–येणें } से). चिढना.

–फांसणें–बिगाडना.

बिबळा–पु. विजयसार (पेड)

बिंबाफल–न. कुंदरू१,

बिंबाधरा–स्त्री लाल ओंठवाली सुंदरी.

बियाणें–न. बिया१. बीज१. बीजा१. वीर्य१.

बिरडी–स्त्री. } अँखुआ फूटा हुआ
बिरडें–न. } भटमासु या निष्पाव का दाना घुडी. मथनी की रस्सी.

बिऱ्हाड–न. रहने की जगह२. भाडे का मकान१. परिवार१. पारिवारिक आवश्यक सामान१.

–आटोपणें–खटिया बिस्तर अुठा जाना. चल बसना.

–करणें–घर बसना.

–करू–पु. किरायेदार.

–बाजलें–न. बोरिया बंधना. खटिया बिस्तर.

बिल–न. बिल१. विवर१. देयक१. विपत्र१ (विनिमय पत्र). विधेयक१. प्रस्तुत विधि२

बिलकूल–क्रि. वि. पूरी तरह. बिलकुल.

–नाही–रंच भी नहीं. बिलकुल नही.

बिलगणें–क्रि. अ. चिपकना. कसकर गले मिलना. अरुझाना.

बिलदर–वि. पक्का. धूर्त. घुटा हुआ. घाघ. हरामी.

बिलबिलीत–वि. बहुत नरम फिसफिसा. अधिक पका हुआ.

बिलमोगरा–पु. घुघरु मोतिया

बिलवर–पु बिलौर. सोने के कंगन चूडिया विशेष.

बिलंबी–पु. तमरुग

बिल्ला–पु. चपरास का काँटा तमगा. पदक.

बिल्लु–पु. धौर. भिर्रं (वृक्ष).

बिशाद–स्त्री. बिसात. सामर्थ्य हस्ती. औकात. मजाल. हिम्मत.

बिस्तरवार–पु. गुरुवार. बृहस्पतिवार

बी–स्त्री. बीया१. गुठली. लहसुन की कली.

बीं–न. बीज१. बिया१.

–बीयाणे–न. बोने के लिअे सुरक्षित अनाज. कंद, पौधा आदि

–तसा अंकुर–जैसा बीज वैसा फल.

बीज–स्त्री. द्वितीया (तिथि)
–न. बीज१. वीर्य१. मूल कारण१. गूढ अभिप्राय१.

बीजक–न. बीजक१. चलान१.

बीट–पु, विभाग. चोकन्दर. चुकंदर.

बीड–न. कांती लोहा१. ढलवां लोहा१. ठीहा१

बीत ओळ–स्त्री. कागज के दोनों और हाशिया छोडने की लकीर.
बीरबावटा–पु. बीर बहूटी२.
बीरवांगे–न. टमाटर१.
बीहि–पु. बीही. बिलु. काश्मीरी नासपाती.
बीळ–न. कमची२ (बाँस की). बिल. बाँबी२. सुखिर१ (साँप का).
–पाडणे–लग्गा लगाना.
बुक–न. पुस्तक२.
– सेलर–पु. पुस्तक विक्रेता.
बुकणी–स्त्री. बुकनी चूर्ण१
बुकलणे–क्रि. अ. घूंसे मारना
बुक्का–पु. घूंसा. मुक्का. अगरबत्तीका चूर्ण.
बुक्की–स्त्री. घूंसा१. मुक्का१.
बुगडी–स्त्री. स्त्रियोका अेक कर्ण-भूषण अेक मिर्च. अेक चावल.
बुचकळणें–क्रि. अ. स. अेकदम डुबोना. भिगोकर निकालना.
बुचकळा–पु. असमजस२ दुविधा२ अुधेडबुन२.
बुचकळयात पडणे–हकबकाना. हक्का बक्का होना. असमंजस में पडना.
बुचकुळी–स्त्री. गोता१. डुबकी.
बुचका–पु. गुच्छा. लच्छा. पुंज.
बुचडा–पु. जूडा१. खडवा.
बुच्चा–वि. बूचा. कनकटा.
–कारभार–पु. अनधिकार चेष्टा२.
बुजगावणें–न. हौआ१. बिजूका१. बिजूखा१.

बुजट } वि. डरपोक. लजोर. लजीला.
बुजरा }
बुजणे–क्रि. अ. भर जाना. बद होना. भडकना.
बुजविणें–क्रि. अ भरना. बंद करना.
बुजबुजाट–पु. विपुलता२. अधिकता.
बुटका–वि. नाटा. ठिगना. छोटे कद का.
बुटकुली–स्त्री. बटलोअी. घंटी लुटिया. छोटा बटुआ१ (दाल चुराने का पात्र).
बुटबेंगण–वि गुलगोथना.
बुटकुळी–स्त्री. डुबकी. गोता१.
बुट्टा–वि. ठिगना नाटा.
–पु बेलबूटे की बूद.
बुट्टी–वि. नाटी.
–स्त्री. बूटी. भग. जडी.
–स मारणे–नागा करना छटकना.
बुट्टेदार–वि बूटेदार.
बुडकुली–दे. बुटकुली.
बुडखा–पु. तना मूल. जड२. आधार.
बुडणे–क्रि. अ. डूबना. निमग्न होना चौपट होना. चूक जाना. अथवना.
बुडता–वि. घाटे में रहनेवाला.
–पाया–पु. अवनति का प्रारंभ.
बुडबुडा–पु. बुलबुला. बुल्ला
बुडवणूक–स्त्री. अध.पात१. नाश१. डुबोना गरकाव१.
बुडविणें–क्रि. स. डुबोना. चभोरना भिगोना. धोखा देना.
बुडव्या–वि. डुबोनेवाला. कलंकित करनेवाला.

बुडी–स्त्री. डुबकी. गोता१. वह गढहा, जिस में कुम्हार का पहिया घूमता है । सागर के तल में लगाया मछली पकडनेका जाल.

बुडीत–न. घटती खाता१. घाटा१. (व्यापार मे) –वि. अपलेखित.

–कूळ–न दिवालिया असामी१.

–खत–न. मृत प्रलेख१. वह ऋण-पत्र जिसकी अवधि समाप्त हो चुकी हो।

–खर्च–पु अनुत्पादी व्यय.

–खाते–न. दिवालिया असामियोंका लेखा.

बुडूख–न. तना१. मूल१. जड२.

बुदबळे–न शतरज की बाजी२.

बुदी–स्त्री. बुदिया. बुनिया.

–चा लाडू–पु बुदिया. लड्डू.

–पाडणें–बुदिया बनाना.

बुद्धि–स्त्री. बुद्धि. समझ. अक्ल. विचार१. जी (बदलना). मन१, अुपाय१. होश१. ज्ञान१. प्रज्ञा. विवेक शक्ति.

–कौशल्य–न. बुद्धि की पहुँच२.

–गम्य, –ग्राहय–वि. जो बुद्धिसे जाना जा सके

–चापल्य–न. बुद्धि की तीव्रता२.

–पुर:सर, –पूर्वक–क्रि वि. जान–बूझकर,

–प्रामाण्य–न. अपनी बुद्धि के निर्णय को ही मानने का भाव.

– –वाद–पु. हेतुवाद.

–बळ–न. शतरंज१. समझदारी की मात्रा२.

–भेद–पु बुद्धि मे संदेह. द्वेष.

–भ्रंश–पु. क्षणिक पागलपन.

– –होणें–अक्ल मारी जाना. अक्ल पर परदा पडना.

–मंद होणें, –मांद्य–न. बुद्धिका सठियाना. विचार–शक्ति दुबली होना.

–मंत, –वत, –मान्, –वान्–वि. बुद्धिमान्. चतुर. समझदार होशियार.

–योग–पु. निष्काम कर्मयोग. ज्ञानयोग.

–वाद–पु. विवेचनसहित अुपदेश.

–विलास–पु. कल्पना की अुडान.

बुद्ध्या–क्रि· वि. जानबूझकर.

बुद्रंज–पु. बुद्रंग (पेड).

बुद्रुक–वि. वृद्ध बूढा. पूज्य. बडा गाँव (दो समान नाम के गाँवों में).दुबला.

बुधला–पु. कुप्पा.

बुधली–स्त्री. कुप्पी. मशाल पर तेल अुंडेलने की झारी.

बुबुळ, बुबूळ–न. नेत्रपिंड. पुतली (आँख की)

बुभुक्कार–पु वानर जाति के लोगों की हुमकने की ध्वनि. हुप.

बुभुक्षित–वि. भूखा. लालायित.

बुरखा–पु. घूंघट. बुरका. परदा, ओट२. आड२. छिपाव१.

बुरणूस–पु. नमदा. कम्बल.

बुरबुर–स्त्री. गुर्राहट बडबडाहट. कुडबुडाहट. बूंदाबांदी.

बुरशी–स्त्री खमीर१. सडाव१. काओी. मठ (दाँत का).

बुरसटणें } क्रि. अ. गदा होना. काओी
बुरसणें } जमना. खराब होना.

बुरा–पु. बूरा (शक्कर) कच्चा अन. –वि. बुरा.

बुरूज–पु. बुर्ज. गुर्ज. गरगज घूगसा. धरहरा. अटाल.

बुरूड–पु. बाँसफोडा.

बुल्ली–स्त्री बच्चे की जननेंद्रिय२.

बुवा–पु. पुरुष. साधु. संत. –अव्य. भओी !

–बाजी–स्त्री साधुत्व का ढकोसला.

बुळबुळीत–वि. गिजगिजा. नीरस.

बुळा–वि. षंढ. नपुसक. ढीला.

बूच–न. डाट१. काग१.

बूज–स्त्री. आदर१. क़दर. स्मृति

बूट–पु. कसीदे में बेलबूटे. युक्ति२. सूझ२. बूट (चमडे का).

–कातरणे–षडयंत्र करना.

बूड–स्त्री. घाटा१. हानि. –न.–पेंदी२. पेंदा१. तली२.

–टेकणे–थोडा बैठना.

बृहती–स्त्री. बडी कटाओी. बरहटा. गाड. विश्वावसू की वीणा.

बृहस्पति–पु. देवों के गुरु. पाँचवाँ ग्रह. अुत्तम वक्ता. अक्ल का दुश्मन.

बे–वि. दो (पहाडे बोलने में). –अुपसर्ग. नहीं.

–कायदा– } वि. अवैध.
–कायदेशीर }

–गुमान–वि. अुन्मत्त. अुद्दण्ड. बेफिक्रा.

–चव–वि. फीका अलोना. अस्वादु.

–चिराख–वि वीरान. निर्जन. अुध्वस्त.

–चैन–वि. बेचैन. अस्वस्थ. अकल.

–छूटपणा–अनिबंध बरताव. स्वैराचार.

–जबाबदार–वि. बिना दायित्व का.

–जार–वि. हैरान. परेशान.

–डर–वि. निर्भीक.
–न अेक जगी जहाज

–डौल–वि. कुरूप. बेढगा.

–ढब–वि. भद्दा. बेढगा. विचित्र.

–ताल–वि. स्वैर. स्वच्छन्द. बेताल. (गाने में).

–दम–वि. बहुत (पीटना).

– –मारणें–हड्डी तोडना हड्डी गढना.

–दाणा–पु किशमिश२.

–धडक–क्रि. वि. बेधडक. बेरोक. निर्भय. छूटतेही. बेशक.

– –बोलणे–हाँक पुकार कर कहना.

–परवा–वि. बेफिक्र अुदासीन. अुजड्ड. लापरवाह.

–फाम–वि. असीम. अमर्याद. मस्त.

–फिकिर–स्त्री. निश्चिन्त. अुदासीन.

–बंदशाही–स्त्री. कुप्रबध का राज. अंधेरनगरी. अंधेरखाता१. अराजक.

–बनाव–पु. अनबन२. मनमुटाव.

– –होणें–मन में गाँठ पडना.

–लगाम–वि. स्वैर. अनिर्बन्ध.

—वारशी—वि. लावारिस. अनध्यर्थित.
—शरम—वि. निर्लज्ज पाजी.
—शुद्ध—वि. बेसुध. बेहोश.
—सनदशीर—वि. अवैध.
—सुमार—वि. असीम. अमर्याद. अमाप. अपरिमित
—सूर—वि बेसुर. बेमेल.
—हतर—वि. बहुत. अच्छा परवाह नहीं.
—होष—वि. मस्त. मतवाला.
बे—न. बकरी की आवाज.
—करणें } हार मान जाना. चीं ची
—म्हणणें } करना.
बेकी—स्त्री. फूट. दलबन्दी. सम संख्या.
बेगड—स्त्री. जस्ते की झिल्ली.
बेगडी—वि. नकली. दिखावटी.
बेगमी—स्त्री. पर्याप्ति. संग्रह१. प्रबंध१
बेगरूळ—वि बावला. बुद्दू.
बेच—न. लम्बी तिपायी२. लम्बा. काष्ठासन१. न्यायसमिति२.
बेचकी—स्त्री. } अंटी२ घाओ२.
बेचकें —न } दो फाँक२.
बेचन—न. बिक्री२.
—घेणें—खरीदना.
—देणें—बेचना.
—पत्र—न. बिक्री लेख१.
बेचाळीस—वि: ४२. बयालीस.
—अुद्धरणें—गालियों पर मुख खोलना.
—चा अंक असणें (पत्रावर)—पत्र में मौत के समाचार होना. केवल व्यक्तिगत पत्र होने का चिन्ह लिखना.

बेट—न. द्विप१. टापू१. चफाल२. अेक ही जात के पेडों का समूह.
बेटकुळी—स्त्री. मेंढक१. मेंढकी. बाँह या पिंडरी का पुट्ठा.
बेटी-व्यवहार—पु. कन्या का आदान प्रदान (ब्याह में)
बेंड—न. गूमडा१. फोडा१. सूजन१. विस्फोट१. गुप्त बात२.
—फुटणें—भंडाफोड होना. भेद खुलना.
बेडका—पु खखार. गाढा थूक. कफ. बलगम.
बेडकी—दे बेटकुळी.
बेडा—पु. पूर्ण पकी सुपारी. दो पत्थरो के बीच छोटा टुकडा (रचाअी में).
बेडी—स्त्री. बेडी. हथकडी. जंजीर. शृंखला. बला. बधन. रुकावट.
बेडूक—पु. अजिर. मेंढक. दादुर.
बेडें—न गोशाला२. खावें में रखा मार्ग१.
बेणणे—क्रि. स. मोथा हटाना.
बेणवाजा—पु. संघवादन१. वृंदवाद्य१. वाजा१.
बेणें—न. बीज१ (बोने का).
बेत—पु. अिरादा. विचार. योजना२. आयोजन. बेंत. पक्वान.
बेतणें—क्रि. अ. बीतना. ब्योंतना. थप्पड जमाना.
बेताचा—वि. आवश्यकता—भर. अनुकूल. अनुरूप. अुचित. प्रमाण-बद्ध. कुछ कुछ. पर्याप्त.
बेतबात—पु. टीपटाप. प्रबंध.

बेताबेतानें–क्रि. वि. धीरज के साथ. संयम से (काम लेना).
बेदर–स्त्री. सुरल. सिआली.
–बेल–पु. कामराज.
बेंदूर–पु. बैलों की पूजा का त्यौहार (असाढ, सावन या भादो की अमावस को).
बेने-अिस्रायल–पु. यहूदी व्यक्ति (यह जाति पुरोगामी, शिक्षित, तथा प्राय. बम्बअी प्रान्त की नागरिक है).
बेंबट–न. बडी तुदी२.
बेबादम–स्त्री. पित्ति (वेली)
बेंबी–स्त्री. तुदी. नाभि.
–च्या देठापासून–हृदय तल से. पूरी शक्ति लगाकर
–चे अुखळ होणे–अच्छे खाने से तोंद बढना.
बेरणी–स्त्री. दूसरी बार जोताअी.
बेरकी–वि. घुटा हुआ.
–स्त्री. अेक घास.
बेरग–पु. किरकिरा मजा.
बेरड–पु. अेक जाति२.
–वि. बदमाश. निर्लज्ज.
बेरी–स्त्री. तेल, घी की गाद. तलछट.
बेरीज–स्त्री. जोड.
बेल–पु. बेल (पेड और फल). घोडे का अेक रोग.
–घालणे–व्यर्थ घूमना.
–भंडार–पु. प्रभु की मूर्तिपर चढाया बेल तथा 'भंडार' (हल्दी)
– –अुचलणे–बेलभडार अुठाकर शपथपूर्वक प्रतिज्ञा करना. हलफ अुठाना (किसी मुहीम का दायित्व लेने पर).
–खरूज–स्त्री. फोडेवाली खुजली.
बेल तेल–न. तीसी का अुबाला हुआ तेल१.
बेलदार–पु. बेलदार. ऑड. अिस नाम की अेक जाति२.
बेलवागे–न. टमाटर१
बेलाशक–क्रि. वि. बेशक. बेधडक.
बेलिफ–पु. कुर्क-अमीन.
बेल्लोटी–स्त्री. श्रीबर१. बेविन१.
बेवडा–पु. देशी मद्य.
बेशुद्ध–क्रि. वि. बेहोश. मूर्छित.
–होणें–बेहोश होना. गश खाना.
बेसन–न. बेसन१. आलन१.
बेहडा / बेहेडा–पु. बहेडा (पेड और फल). नौकरों की नियुक्ति, वेतन आदि विषयों की सूची.
बेहाय–क्रि. वि अत्यंत. अति.
बेळकें–न. अटी२. दो फाँकोंवाली लकडी
बेंगण–न. बेंगन१. भटा१.
बेंगणी–वि. अरगवानी. बैंगनी (रंग)
बैठक–स्त्री. बैठने का काम. बैठक (व्यायाम). अधिवेशन१. सभा कजावा१ (अूँटपर बैठने की जगह). मिलकर विचार१. आसन१. दालन१. चौपाल१. पंचायत. बैठक (लगाना). महफिल

–मारणें–पलथी मारकर बैठना. बैठक लगाना.
बैठा–वि. बैठा हुआ. घर बैठे.
–गुणाकार–पु. बिना लिखे गुनन क्रिया२.
–पगार–पु. निवृत्त वेतन.
–पहारा–पु. बैठकर निगरानी२.
–भागाकार–पु. भागा का अेकदम फल लिखने का ढंग.
बैठी कीर्द–स्त्री. विवरण पुस्त१. अवधी का लेखा लिखकर शेष निकलने की बही. खतियौनी.
बैरागी–पु. विरक्त. साधु.
बैल–पु. बैल. बलीबर्द. सांड. अनपढ. अुजड्ड. अंश(शेअर) का भाव बढानेवाला.
–गाडी–स्त्री. छकडा१. बैलगाडी. सगड.
बैलांची झुड–स्त्री. हलिया. झुण्ड.
बोकड–पु. बकरा. अज. भेड.
–दाढी–स्त्री. केवल ठोढीपर बढनेवाले बाल१.
–बीज–पु. अपने भाअी बहनों को गंदी गालियाँ देनेवाला व्यक्ति.
बोकणा–पु. बडा फंका. मुंहभर कौर.
–भरणें–मुंह में ठूंस लेना. हबकना.
बोका–पु. बिल्ला. बिलाव. मोटा ताजा व्यक्ति.
बोकाळणें–क्रि. अ. बोखलाना. प्रचण्ड होना. वेगसे फैलना. धूम मचाना.
बोकांडीस बसणें–छातीपर चढकर बैठना. मढा जाना. गले मढा जाना.
बोके संन्यासी–पु. बगुला भगत. ढोंगी साधु.
बोखा–पु. अंकुर. कल्ला. तुर्रा.
बोखाडा–पु. करेरुआ. बिषडोडी
बोगदा–पु- पहाड के पेट से निकाला सुरंग. तहखाना(बदियों के लिअे).
बोंगा–पु. अधखिला फूल२. तोंद फूला हुआ पेट. बढा हुआ पेट (गर्भिणी का). धोती या साडी की तहों का पेडू के पास बना बोझ.
बोंगाड्या–वि. हरबोंग. गँवार. घोंघा(व्यंग).
बोघोणे–न. पतीला१ (चौडे मुंहका)
बोंच–स्त्री. किरकिरी. चुभने का भाव१. गाँस(काँटेकी). वेदना.
बोचक–वि. बक्की. वाचाल. गँसीला. खटकनेवाला.
बोचकारणे–क्रि. अ. खरोचना. खरोंटना. खुरचना. नाखूनों से, पंजेसे छीलना.
बोचकें–न. पोटली२ गठरी२ पोटरी२.
बोचणी } स्त्री. कसक(जी मे).गाँस.
बोंचणी } अखर. खटका१.
बोचणे–क्रि. स. अखरना. खलना. चुभना. खटकना. गडना.
बोचरखिंड–स्त्री आगे के दो दाँतो में बडी दरार. खंडित दतपंक्ति.
बोचरा–वि दंतविहीन. खोडे दाँतवाला. खोडा.
बोचा–पु. चूतड. गाड२.
बोज–पु. महत्त्व१. शान२. प्रतिष्ठा२.

बोजड–वि भारी भरकम. ढीलाढाला. बेढगा. गोबर गणेश.

बोजवारा–पु दुर्दशा२. दुर्गति२.

बोजा–पु बोझ भार ऋणभार. हक (सपत्तिपर) चावल का मद्य.

बोट–स्त्री नौका जहाज१. जलयान१.

–न. अगुली२ अगुली अगुल१.

–खत–न भिन्न भिन्न पदो तथा विभागो का स्पष्ट करनेवाला लेखपत्र.

–चेपा } वि कुछ जोर लगाने से
–चेपे } फिसलनेवाला. कुछ नरम.

–दाखविणे–(पर) अुगली अुठाना.

–शिरकणे–(कहां) सीग समाना.

–वान–स्त्री. अुगली के पोरोंपर बनाओ रुआ की बत्ती

बोटावर नाचविणे–अुगलियोंपर नचाना.

बोटे मोडणे–अुगलियाँ चटकाना.(से) जलना. कोसना.

बोटे डोळ्यात घालणे (ज्याची त्याच्या)–अुसी को जूतों से अुसीका सर गंजा करना.

बोटाची (या) थुकी त्या बोटावर करणे–काकाक्षिगोलक न्याय.

बोटावर बोट चढविणे–अडी मारना.

बोडका–वि. नंगे सिर

बोडकी–स्त्री. वह विधवा, जिस का मुडन किया हो.

बोडकें–न. सिर१. सर (क्रोधसे)

बोडण–न. स्त्रियो की अेक धार्मिक विधि (कुलदेवता के लिअे किया जाता है। पाँच सुहागिने और अेक कुँवारी, अेक बडी परात में दूध, दही, बडे, भात, रोटियाँ, मधु आदि वस्तुअें, अेक साथ फेटती हैं।)

बोडनी } स्त्री. मुडन१. फजीहत
बोडणी }

बोडणे–क्रि स सिर घोटना मूँडना. ठगना फटकारना.

बोंड–न बोजकप१ बोंडी२ कली२. पकोडा१ चुचुक१ स्तनाग्र१. शिश्नाग्र१.

बोडद–न नौका का अेक पासा१.

बोडखा–वि. नगे सिर

बोडले–न. बच्चे को दूध पिलाने का, गौके कान के आकार का, पात्र.

बोडल्याने दूध पिणे–दूध पीता बच्चा होना. दूध का बच्चा होना.

बोडशी–स्त्री दे. बोड.

बोडा–पु. लड.

बोडी–स्त्री दे. बोड.

बोथट–वि. भोथरा गोठिल कुंठित.

बोथटणे–क्रि अ भोथरा होना. कुंठित होना. शिथिल होना.

बोथरविड–स्त्री खोडे दांत१.

बोथाटी–स्त्री दोनो ओर लट्टू लगायी लाठी.

बोंदरी–स्त्री रुओका बोरा१ (लगभग १॥ मन).

बोध–पु. अुपदेश. ज्ञान. समझ२. जागरण: अुपलब्धि२.

—गम्य—वि. जो बुद्धि से जाना जा सके.
—पर—वि. बोधनीय. अुपदेशपरक.
—शक्ति—स्त्री. जँचा देने की सामर्थ्य.
बोधक—वि. वाचक.
बोधला बाबा—पु. गुलगुथना. मोटाताजा व्यक्ति.
बोनस—पु. अधिलाभांश.
बोब—न. नौका में अगला पाल१. गलही का (अगले हिस्से का) मस्तूल१.
—स्त्री. अुलटे हाथ से ओठों पर आघात कर निकाली ॐ आवाज (विशेषतः होली के अवसर पर). कोलाहल१. पुकार.
—मारणे—शोर मचाना. शखध्वनि करना हलदीगुड पीना.
—मारली(काय)—कौनसा तीर मारा.
बोंबलणे—क्रि. अ. चिल्लाहट मचाना. ढारें मार कर रोना. गलगंजना.
बोबल्या गणेश—पु. बक्की. बकवादी. अभद्रभाषी.
बोंबाबोंब—स्त्री. धूम. चिल्लपों. कोलाहल१.
बोबडकांदा—वि. तोतला.
बोबडा—पु तुतलानेवाला. तोतला. अधपका.
बोबडी—स्त्री घिग्घी
—वळणें—घिग्घी बँधना.
बोंबील—पु. अेक मछली२. सूखी मछली२.
बोभाटा—पु. चखचख२. सुगसुग२
—होणें—बात फैलना. पुकार पडना.
बोयरा—पु. तैरता पीपा (सागर में भय की जगह दिखाने के लिअे)
बोर—न. बेर१.
—स्त्री. बेर का पेड.
—कूट—न. बेर सुखाकर बनायी बुकनी (रायते के लिअे).
—न्हाण—न. होली के दिन अेक वर्ष के बच्चे को दराख, मुरमुरा तथा मिठाअी मिलाकर नहलाने का काम.
—माळ—स्त्री. बेर के आकार के सोने के दानों का हार.
बोरी—स्त्री. बेर का पेड.
बोरू—पु. नरकट. सरकंडा.
बोर्ड—पु. तख्ता. फलक. गण (मण्डल)
बोर्डिंग—न. छात्रावास१ (भोजन तथा वसतिगृह१).
बोऱ्या—पु. दुर्दशा२. फजीहत२.
बोल—पु. भाषण. कथन. वचन. बोल कौल. अुक्ति२.
—का—वि. अच्छा बोलनेवाला.
—घेवडा—वि. वाचाल. बकवादी
—लावणें—दोष देना. अभियोग लगाना.
—बाला—पु. जय-जयकार. अभ्युदय. दबदबा, बोलबाला.
—भांड—वि. झगडालू.
बोलाचाली—स्त्री. कहासुनी. विवाद१
बोलाचीच कढी बोलाचाची भात—मिस्सों से पेट भरता है; किस्सों से नहीं !

बोलांत बोल नसणें—बोलनेका ठिकाना न होना. चाहे जो बकना.

बोला फुलास गांठ पडणें—काकतालीय न्याय. संयोग की बात होना. बिल्ली के भाग से छींका टूटना.

बोलकेपणा—पु. वाक्पटुता२. सिट्टी२.

बोलणें—क्रि. अ. बोलना. बदना. गालना. बात करना. कहना. अप्रसन्न होना.

—न. बातचीत२. बोलती२

—फिरविणें—बात पलटना. बात चबा जाना.

बोलतां बोलतां—क्रि. वि. बात की बात में चटपट.

बोलून घेणें—हरफ आना (अनुचित बरताव से). फटकार पडना.

बोलण्यावर जाणें—(का) विश्वास करना.

बोलण्यावरून बोलणें (येणे) वाढणें—बात बढ जाना, बात पर बात आना.

बोलणें चालणें—न. बातचीत२. बतकही२.

बोलून चालून—क्रि वि. प्रकट है कि, साफ साफ. किसी दशा में.

बोलेल तो करील काय—गरजा सो न बरसा.

बोलट—पु. सिटकनी२ (दरवाजे की). अँकुडा. पायजा.

बोलाविणें—क्रि. स. बुलाना. पुकारना. हुंकारना बुलवाना. टेरना.

—न. बुलावा१. निमंत्रण१.

बोलावणेंकरी—पु. टहलुवा. हुंकारी.

बोली—स्त्री. बोली. अलिखित भाषा. अुपभाषा. करार.

—बोलणें—मूल्य बदना.

बोवा—दे. बुवा.

बोहणी—स्त्री. बोहनी. प्रथम बिक्री.

—चे प्रहरीं—प्रारंभ ही में. सबेरे सबेरे.

बोहरी—पु. लोहे के चीजों का, प्रायः मुसलमान, व्यापारी.

बोहले—न. विवाह—वेदी२.

बोळ—पु. कूचा. छोटी गली२. बोल. बीजाबोल.

—कडी—स्त्री. गलिया१. खोर१. खोरी२. तंग गली२.

बोळके—न. कुल्हड१. कुल्हिया२. चुक्कड१. पोपला. (मुंह).

बोळणें—क्रि. अ. गाढा होना (स्याही). जमना. मंद होना (याद)

बोळवण—स्त्री. बिदाअी. गौना१. रुखसत.

बोळविणें—क्रि. स. सम्मान के साथ बिदा करना. विसर्जन करना. बंद करना.

बोळा—पु. चीथडे का गोला. लत्ता. पोतना. पोता. बच्चे के मुंह में दूध में भिगोकर रखा चीथरा. अव्यवस्थित वस्त्र.

—फिरविणें—गुडगोबर कर देना. पोता फेराना.

बोळयानें दूध पिणें—अंधी झोपडी होना. दूध पीता बच्चा होना.

याण्णव–वि. ९२ बयानबे.
याद–स्त्री. बला. पीडा.
-जाणे–गला छूटना. बला टलना. पिंड छूटना.
ब्यायशी–वि. ८२ बयासी.
ब्यारिस्टर–पु. विधिविशारद बैरिस्टर
ा–पु चूँ (ध्वनि). अेक अक्षर.
-सुद्धा न काढणे–चूँ तक न करना.
-निघणे–अक अक्षर निकलना (मुँहमे)
ब्रॅकेट–पु. घोडिया२. दिवारगीर काष्ट (चिन्ह)
ब्रश–पु. बुरुस तूलिका२. झाडू. कूँचा२.
ब्रस्पतवार–पु. गुरुवार.
ब्रह्म–न बाह्यजगत् की तह में होनेवाला नित्य द्रव्य१ (लो. तिलक). अद्‌भुतता२. परमात्मा१.
-गाठ–स्त्री जनोअीमें गाँठ विधाता का लेख. ब्रह्मलिपि२. अटूट संबंध.
-घोंटाळा–पु. घपलेबाजी२. अंधेर नगरी२.
-दंडी–स्त्री. अूँटकटारा१ (झाडी).
-देव–पु. विधाता. विधना
-बंधु–पु भ्रष्ट तथा बहिष्कृत ब्राह्मण.
-राक्षस–पु. विद्वान् किन्तु अकडू ब्राह्मण का, मरने के बाद, पिशाच.
-शाळा–स्त्री. वेद पाठ की पाठशाला.
-समंध–पु. ब्रह्मराक्षस.
ब्रह्मानंद–पु तल्लीनता में आनंद.
ब्रह्मानंदी टाळी लागणे–किसी विचार के चिंतन मे पूरी तरह तल्लीन होना.
ब्रह्मास्त्र–न. अंतिम रामबाण अपाय१.
ब्रह्मी–स्त्री. गोजिया सेम. सुअरा सम
ब्राह्मण घेवडा–पु. सूखी मछली२ (व्यंग).
-घालणे / -भोजन–न. / -संतर्पण–न — पुण्य के हेतु सम्मान के साथ ब्राह्मणों को खिलाना.
ब्राह्मी–स्त्री. ब्राह्मी. बरमी (वनस्पति).
ब्रीद–न. आन२. टेक२. शील१. बान२.
ब्रेड–स्त्री. पाअुरोटी. डबल रोटी.
ब्लँकेट–न. धुस्सा१. लोअी२. अूनी कम्बल१.
ब्लाअुज–पु. सलूका. कुरती२. (स्त्रियांकी)
-पीस–पु अेक कुरती का कपडा.
ब्लॉक–पु ठप्पा. साँचा. अेक परिवार के योग्य मकान.

भ

भकाट–न. भूखा रहनेसे सिमटा हुआ पेट (जानवरका).
भकास–वि. वीरान निर्जन. अुदास.
भक्कम–वि भरकम दृढ बलकट बहुत बडा
भक्त–पु अुबाले चावल. भात भक्त. अेकनिष्ठ अुपासक भगत
भक्ति–स्त्री भक्ति हिलग१ लगाव१ लगन भजन१ श्रद्धा
–बसणे–पूरा विश्वास तथा प्रेम होना.
–भाव–पु श्रद्धा. लगन२.
–मान्–वि. श्रद्धालु श्रद्धावान्
–मार्ग–पु. भक्ति स प्रभु पाने का अुपाय
भक्तीचें दुकान मांडणे–साधुत्व का आडंबर रचना.
भग–न. व्रण१. घाव१ योनि२. विभव१ अैश्वर्य१
भंग–पु. भग, तोडफोड२. टूटने का भय. तरंग२ टुकडा. खांड न. पराजय२. अतिक्रमण (आज्ञा का) नाश.
–ड–वि. भगेडी.
–देश–पु. युद्धक्षेत्र.
–पावणे– } अुडसना. नष्ट होना.
–होणें } पानी फिर जाना.
भंगणे–क्रि. अ. टूटना. खण्डित होना. विचलित होना नष्ट होना.
भगत–पु. भक्त. भगत. ओझा.
भगंदर–पु भगंदर (रोग).
भगभग–स्त्री. दाह१. जलन. बला.
भगर–स्त्री. समा (चावल विशेष). सांवां. बरी.
भगरा– } पु चूर (सूखा). मोटा
भगराळा } चूर चुरकुन बेसन लगाकर सेकी हुअी मूली का साग.
भगवती–स्त्री शिवपत्नी. लाल मिर्च की बुकनी. मृदंग पर बजाने का अेक ताल.
भगवा–वि गेरुआ.
–झेंडा–पु आर्योंका राष्ट्रध्वज. मराठो का राज–ध्वज.
भंगमाळ–स्त्री विशाल और वीरान भवन१ मंदिर के पूजा–स्थान तथा मंडप के बीच की भूमि. खंडहर१.
भंगी–पु मेहतर भंगी. हलालखोर. हेला.
–वि अवज्ञा करनेवाला.
भगीरथ प्रयत्न–पु अथक परिश्रम.
भग्न–वि. टूटा हुआ. नष्ट भ्रष्ट. भग्न.
भजणे–क्रि. स. आराधन करना पूजा करना. श्रद्धासे सेवा करना.
भजन–न. भजन१. जप१. आराधन१. सामूहिक, करताल आदि के साथ, भक्तिपरक गायन.
–पूजन–न. पूजापाठ१.
भजनी दिंडी–स्त्री. भजनीकों की मण्डली
भंजन–न. तोडफोड२. विध्वंस१. भंग१.
भजें–न. पकोडा१.
भट–पु. पाधा. धार्मिक विधि करानेवाला ब्राह्मण. पुरोहित. वीर. योद्धा.

भटकी–स्त्री. } पुरोहित का काम.
भटपण–न. } पुरोहिताई.
भटजो–पु. पुरोहित.
भटाला दिली ओसरी, भट हात पाय पसरी–अुंगली पकडकर पहुँचा पकडना. दिया हाथ, खाने लगा साथ.
भटकणे–क्रि. अ. व्यर्थ घूमना. भटकना. चक्कर लगाना. घूमना–फिरना. मारे मारे फिरना.
भटक–भवानी–स्त्री. घुमक्कड स्त्री.
भटक्या–वि. आवारा. घुमक्कड.
भटारखाना–पु रसोअी घर.
भट्टी–स्त्री. अंगीठा१. अलाव१. भट्ठी. आँवाँ१ (कुम्हारका). कौडा१. भाड१ (भूँजे की भट्ठी). पजावा१ (अीटों का). भट्टी में औषधि बनाने का ढंग. मद्य बनाने का कारखाना. मण्डी.
बिघडणें–काम बिगडना (थोडी भूलसे)
भडक–स्त्री. ओप१. चमक. भडक. –वि. चमकदार. अधिक (लाल; तीखा). अधिक गहरा (रंग).
भडकणें–क्रि. अ. धधकना. भडकना. प्रज्वलित होना. चिहुँककर भागना. आपे से बाहर होना. बौखलाना. भटकना.
भडका–पु. धधक२. बडी लपट२. भभूका. अेकाअेक अधिकता (पीडा, क्रोध आदि की).
भडकाविणें–क्रि. स. (थप्पड) जमाना. धधकाना. भडकाना.

भडभड } क्रि. वि. जोरों से. अेका
भडभडां } अेक. अुछालकर (कै करना) चटपट (बोलना).
भडभडया–वि. बकवादी (जिस के पेट में कोअी बात न पचे). भडभडिया.
भडभडणें–क्रि. अ धधकना. अुफेनना. छाती अुमड आना.
भडभडून येणें–अुछाल आना. अुकसना. अुभरना.
भडभुजा–पु. भुजवा. भडभूँजा.
भडवळ–स्त्री भूमिमें दरार.
भडवा–पु. भडुआ.
भडाग्नि–पु. बिना मंत्रों के चितामे आग२.
भडाभड–क्रि. वि. जल्द. अेकसाथ. धडाधड.
भंडार–न. भाण्डार१. भंडार१. कोषागार१. हलदी की बुकनी२.
भंडारा–पु. रोली२. साधु, संतों को दिया भोजन.
भंडारी–पु. नाविकोंका, ठर्रा बनाने का, अुद्योग करनेवाली जाति तथा अुस का व्यक्ति. नौका में रसोअिया.
भंडावणें–क्रि. स. बहुत सताना. तंग करना. नाकों दम करना.
भंडी–स्त्री. अंत्याक्षरी. दुर्दशा.
भणभण–स्त्री. भिनभिन.
भणभणणें–क्रि. अ. भिनभिनाना. कान फट जाना. गुनगुनाना.

भणंग–पु. कंगाल. अनाथ.
–भिकारी–पु. अनाथ भिखारी.
भत्ता–पु. भत्ता (यात्रा आदि के लिअे व्यय). यात्राधिदेय. चबेना. चबेनी२. अर्थ-सहाय.
भदाडा–वि. गलगुथना. टेढामेढा.
भद, भंदें–न. खप्पर१ (अंगारों से भरकर सिरपर अुठा, नाचते हे) टाँय टाँय फिस१.
भद्र–न. मंगल१. भद्र१. कल्याण१. मंदिर के दो खम्भों के बीच की जगह२. सिंहासन१.
–वि. मंगलकर. अनुकूल. शुभ. शिष्ट.
–देश–पु. मिस्र देश.
–पुरुष–पु भद्र पुरुष. सभ्य सज्जन (व्यंग).
भद्रा–स्त्री. शुक्ल पक्ष की द्वितीया, सप्तमी, दशमी तिथियाँ.
–नक्षत्रावर जन्मणें–अभागा, दरिद्र होना.
भंपक–पु. धौंस देनेवाला. लपोड शंख. गप्पीदास.
भपका–पु. नोंकझोंक२. तडक भडक२. नखरा. भभक२. भभूका.
भपकारा–पु. अुग्रगंध२. झाँस२.
भप्प–क्रि. वि. भभक के साथ. फूलकर (सूजन).
भबकणें–क्रि. अ. भडकना. भभकना.
भंबेरी, भंभेरी–स्त्री. फजीहत. अुपहास१.

भय–न. डर१. भय१. संदेह१. खटका१. खतरा१. संकोच१. खौफ१. खँभार१.
भयंकर–वि. भयंकर. डरावना. भयप्रद. भयानक. खतरनाक. भयावह.
भय कातर, –चकित, –भीत–वि. डरा हुआ. घबराया हुआ. सहमा हुआ. डरपोक. कायर. भयभीत.
– –होणें–सकपकाना. भयभीत होना. डर जाना. सगबगाना.
–विव्हल–वि. भयभीत. घबराया हुआ. भयाकुल.
– –होणें–कलेजा काँपना. जी घबराना.
भयाकुल, भयाक्रांत, भयातुर–दे. भयविव्हल.
भयानक, भयावह–दे. भयंकर.
भय्या–पु. प्रायः अुत्तर भारतीय व्यक्ति, जो महाराष्ट्र में अधिकतर प्रहरी या चपडासी होता है। पुरबिया. भाअी.
भर–पु. अुभाड. जोश. समृद्धि२ जोर. बाढ२. बहार२. पुरजोश. भरमार२. आवेश१. रंग (गाने में). आकर्षण. ध्यान. भार.
–स्त्री. भराव१. पूरन१. भरन१. जोड१.
–क्रि. वि.–भर. जितना. भर में.
–वि–अंन. भरा हुआ.

–अभर–स्त्री. भरने और अुडेलने का काम. हेराफेरी.
–करणें–घर भरना (किसीका)
–गच्च–वि भरपूर आकंठ.
–गच्ची–वि कामदार
–घालणें–और जोडना. भराव डालना
–जरी–वि कलाबत्तू से बना.
–जवानी } स्त्री. अैन जवानी.
–ज्वानी }
–दार–वि भरा हुआ. गठीला.
–दोन प्रहरीं–क्रि वि. चिलचिलाती धूप मे. अैन दोपहर मे.
–दौड–स्त्री पूर्ण वेग (घोडे का).
–धाव–वि. वायु वेग से. सरपट. दुलकी चाल.
–नवती–स्त्री अैन तारुण्य१. तरुणाअी का जोश१.
–पाअी–स्त्री. पूर्ति भराअी.
–पूर–वि. भरपूर. पूरा तरह. चकाचक.
– –वार–पु. गहरा हाथ.
–भक्कम–वि. बहुत. भरपूर. दृढ.
भरीं घालणें–अुकसाना. फँसाना१ (काम मे).
–पडणें–तुलना
–भरणें–लट्टू हो जाना. (के पीछे) पागल हो जाना.
भरीस पडणें–पीछे पडना.
भरकटणें–क्रि स. जैसे तैसे पूरा करना. लिख मारना. चटपट रगडना.
–क्रि. अ. वाहियात बनना.

भरकन } क्रि वि. चटसे. झट. पलक
–दिशी } मारते.
भरगळणें–क्रि अ. मौंचक्का होना. बकना.
भरून यणे–भरपाअी होना घाव पूजना.
भर बाजारात–क्रि वि सरे बाजारमें.
भरड–स्त्री. मोटा पिसान रवा१.
–वि. मोटा पिसा हुआ
भरडणे–क्रि स. मोटा पिसना. भद्दी तरह काम करना.
भरडा–पु. अरदावा भरना खुद्दी२. कुरकट कुरकुटा भादो में अुपजनेवाली कुलथी२
भरण–न बल्ली और खम्भे के बीच का टुकडा पोषण१ अेक बार भरने का परिमाण१ भराव१.
–पोषण–न. भरण-पोषण१. पालन-पोषण१.
भरणा–पु भुगतान चुकौता. भरना (कोषागार मे) शिविर२. जमाव. संख्याधिक्य. निर्धारित कर. दुआडी२.
भरणावळ–स्त्री भरनेकी मजदूरी.
भरणें पावती–स्त्री. चुकौतेकी प्राप्ति (रसीद).
भरणें–क्रि. वि. भरना. पूरा करना. बंद करना (छेद). ठूँसना डालना. संपन्न होना (सभा, अधिवेशन आदि). खानापूरी करना. पहनना (चूडियाँ). बुनना (चारपाअी).

—क्रि. अ. मोटा होना. गूदेदार होना. अुतरना (माप से). पूर्ण होना (अवधि). पूजना (घाव). भर जाना. लगना (हाट). भरना (रंग)

भरतकाम—न. कारचोब१. कसीदा१. सलमे, सितारे का काम१.

भरताड—स्त्री. लवादा१. रहँट की भरी लुटिया.

भरती—स्त्री. ज्वार कटाल१. जोन्हरी

—सुकती—स्त्री. ज्वार भाटा१.

भरते—न. अुमस२ बाढ२ अुफान१.

भरभर—क्रि वि. शीघ्र. खरखर. वेगसे खरखरा.

भरभराट—स्त्री. अुत्कर्ष१. विभव१

भरमसाट—वि. अव्यवस्थित. बहकी बहकी (बाते) बेतहाशा. अत्यधिक.

भरले कुंकू—न पूर्ण सौभाग्य१. सुहाग१.

—घर—न. सुखी तथा सतानयुक्त परिवार.

भरलेला—क्रि. वि. भरा हुआ. आप्लावित.

भरल्या ओटीने—क्रि. वि. नन्हे मुन्ने के साथ सुखसे.

—कुंकवाने जाणे—पति तथा बालबच्चों के समक्ष मरना.

—पोटी—क्रि. वि. भरपेट खानेपर. सब सुखसुविधा के रहते.

भरवणें } क्रि. स. खिलाना.
भरविणें } अुकसाना. करना (सभा).

भरंवसा—पु. विश्वास. भरोसा. निश्चितता२.

भरवश्याच्या म्हशीला टोणगा—भरोसे की भैंस, पाडा बियानी. जहाँ विश्वास हो वही पर टाँय टाँय फिस होना.

भराभर—क्रि. वि. लगातार. चटपट.

भरारी—स्त्री. अुडान. फुरहरी के साथ आकाश-गमन.

—मारणे—अुडना (बात मे).

भरीत—न. भुर्ता१. रायता१.

भरीव—वि. ठोस. लदा हुआ. गूदेदार.

भरकरी—पु. बजाज.

भलता-वि. असगत. अप्रस्तुत. अनोखा. अैरागैरा. विचित्र. अनसोचा. भलता.

—सलता-वि. जिनका संबध न हो. अैरागैरा.

भलभलते—वि. बिना सिरपैर की (बात). शोभा न देनेवाला.

भलतीकडे—क्रि. वि. अयोग्य मार्ग से. विचित्र.

भला—वि. भला. सज्जन. भद्र. अच्छा. शिष्ट. बडा. बहुत (बडा).

भलाओ—स्त्री. अच्छाओ. सज्जनता.

भलामण } स्त्री. अनुरोध१. रुक्का१.
भलावण }

भले—अव्य. क्या खूब! वाह जी!

—शाबास—अव्य. धन्य हो महाराज! कमाल किया!

भल्या माणसा—अव्य. भले आदमी!

भवओ—स्त्री. भौं. भौंह. भृकुटि. भ्रू.

भवंया चढविणें–भौंह् तानना. भौंह् चढाना. माथेपर बल पडना.

भंवतालचा–वि. आसपास का

भवति न भवति–स्त्री. अूहापोह१. चर्चा. अुधेड-बुन

भंवती–क्रि. वि. चारों ओर. अिर्दगिर्द. आसपास.

भवन–न. घर१. मकान१. भवन१.

भंवरा–पु. भ्रमर. भौरा.

भंवरी–स्त्री. भौंरी. काटी हुअी, फसल के पूलों की, गोल रचाअी.

भवितव्य–न. } अंत१. परिणाम१.
भवितव्यता–स्त्री. }
होनी२. होनहार१ भावी२. भविष्य१. भवितव्यता.

भविष्य–न. होनी२. होनहार१. भविष्य की बात२.

–काळ–पु. भविष्यत् (व्याकरण में).

–पाहणें–होनी जानना. होनी देखना.

भव्य–वि. विशाल. भव्य. शानदार. –न. कल्याण१. हित१.

भसकन } क्रि. वि. घपसे (घोपना).
भसदिशी }

भसकापुरी–स्त्री. खराब तमाकू. लाल मिर्च की बुकनी.

भसभोंगळ–वि. ढीलाढाला. लापरवाह.

भसाडा–वि. टेढामेढा और बडा. भस्सड. कर्कश (आवाज)

भस्म–न- भभूत२. विभूति२. क्षार१. राख२. भस्म१. भस१.

–रोग–पु. भस्मक.

भस्मासुर–पु. सब को जलानेवाला राक्षस. बडा पेटू.

भळभळ } क्रि. वि. वेग से (बहना, खून). झडी लगकर (आँसू).
भळभळां }

भक्ष–न. अन्न१. आहार१.

–स्थानी पडणें–शिकार होना. निगला जाना. हडप किया जाना.

भाअू–पु भाअी. भ्राता. बंधु. सहयोगी. सदाशिवरावभाअू पेशवा.

–गर्दी–स्त्री. बहुत भीड. भभ्भड घमासान युद्ध१.

–जी–पु पति का भाअी, पति का मित्र. बहनोअी.

–बंदकी–स्त्री. भाअीचारा. भाअी भाअी का वैर१.

–बीज–स्त्री. कार्तिक सुदि२. भैयादूज. यमद्वितीया.

भाक–स्त्री. कौल१. आश्वासन१. साख. शपथ.

भाकणें–क्रि. स. भविष्य बताना. गिडगिडाना.

भाकड–वि. दूध न देनेवाली (गाय, भैंस). खाली (तिथी, जब कोअी धार्मिक कार्य न हो). व्यर्थ का (धंघा).

–कथा–स्त्री. व्यर्थ की बातें. नीरस कहानी.

भाकर } स्त्री. रोटी (ज्वार, बाजरे की).
भाकरी }

–काला–पु. दूधरोटी.

–खाअू } वि. परिश्रम करनेवाला. कुली (व्यंगसे).
–मोड्या }

—तुकडा—पु. मोटा खाना.

भाकरीचा खेळ—पु. पानीपर ठीकरी चलाने का खेल.

—ची चाकरी—स्त्री. पेट के लिअे सेवा.

भाकऱ्या भाजणें (लष्कराच्या)— किस्सा मोल लेना. आ बला मेरे गले पड.

भाग—पु. भाग. विभाग. टुकडा. हिस्सा. अंश (शेअर). अंग. खण्ड. कूरा. बाँट. भाग्य. थकावट२. भागा का फल (गणित). विभाजन. आवश्यकता२.

—असणें—आवश्यक होना.

—आहे—चाहिये

—कारकून—पु. कानूनगो.

—पडणें—पडना (अनिच्छा से विवश होना. करना).

—तुटणें—भाग फल पूरा आना (नि:शेष).

—पाडणें—विवश करना. जबरदस्ती कराना.

भांग—पु. माग२ (बालों की). अष्टमी तिथी को समुद्र में भाटा.
—स्त्री. भंग. बूटी.

भांगणी—स्त्री. खेत में रखी पगडण्डी.

भागणें—क्रि. अ. थकना. शिथिल होना, गुजर होना. चुक जाना. भागहार करना.

भांगणें—क्रि. अ. समुद्र में भाटा. होना.

भांगकड—स्त्री. ककरोंदा.

भांगलणी—स्त्री. फसल से घासपात हटाना.

भागवत—पु हरिभक्त. हरिदास. हरिकीर्तन करनेवाला.
—न. भागवत (पुराण).

—धर्म—पु. प्रभु के सगुण स्वरूप की भक्ति से मोक्ष प्राप्त होता है, अैसा माननेवालो का पंथ

भागानगर—न. दक्षिण हैदराबादका पुराना नाम.

भांगाची भरती—स्त्री. पानी में साधारण ज्वार.

भागीदार—पु. साझी. भागी.

भागीदारी—स्त्री. भागिता. साझा१.

भागुबाअी } वि (स्त्री). कायर.
भागूबाअी } डरपोक. भगोडा.

भांगेत तुळस } भंग के खेत में
भांगेमध्यें तुळस } तुलसी का पैदा होना. असभ्य माँबाप के घर सुलच्छनी बेटे का होना.

भाग्य—न. भाग्य१. प्रारब्ध१ दैव१. भागधेय१.

—अुदयास येणें } भाग खुलना.
—खुलणें } भाग जागना. सितारा चमकना.

भाग्यवंत } वि. भाग्यवान्
भाग्यशाली }

भाग्योदय—पु अच्छे दिन.

भाचा—पु. भाँजा. ननदका बेटा.

भाची—स्त्री. भाँजी.

भाचे जावअी—पु. भाँजी का पति.

भाचे सून—स्त्री. भाँजे की पत्नी.

भाजक–पु. भाजक (गणित).
भाजणी–स्त्री. सतनजा का भूनकर बनाया आटा. बुआओ के पहले भूमि जलाने का काम१
भाजणें क्रि. अ. दाझना जलना. –क्रि स –सेकना (रोटी) भूंजना. गरम करना कलाना. अकोरना. भूनना. सताना.
भांजणी–स्त्री. श्रेढी (गणित).
भाजलेली तंबाखू–स्त्री ककड१.
भाजलेलें–वि (न) भुना हुआ
भाजी–स्त्री. सब्जी. साग. सालन१ भाजी. तरकारी
–पाला–पु सागभाजी२.
–बाजार–पु. सब्जी मण्डी२.
–भाकर–स्त्री सागसत्तू१.
–वाला } वि. कुजडा. काछी
–विक्या }
भाट–पु भाट. चारण. स्तुतिगायक. बक्का. भाटे के समय समुद्र या नदी मे दोख पडनेवाला भोटा. ओख का खेत.
भाटवण–न. करेला१ (पौधा).
भाटी–स्त्री छिछला जल१. नदी, खाडी के किनारे अुपजाअू भूमि. कछार१. बिल्ली
भाड–स्त्री. व्यभिचार की दलाली. –न. भट्टी२ भाड२
–खाअू–वि. वेश्या का दलाल.
भांडकुदळ } वि. झगडालू.
भांडखोर }
भांडण–न. झगडा१. टंटा१. कलह१. बखेडा१. चकडवा१. फसाद१.
–अकरून काढणें–झगडा खडा करना
–अुभे राहणें–झगडा शुरू होना. गुलछिड लना.
भांडणें–क्रि अ झगडना झगडा करना
भांडवल–न पूंजी२ पुंजी२ सांठी२. सग्रह१ कूलवा१ मूलधन१. चलपूंजी२ (चालू पुंजी). लागत२.
–बाहेर पडणें–भंडाफोड होना.
–शाही–स्त्री पूंजीवाद१.
भाडळी मत –न मडदेव-पत्नी भाडली का बनाया फलित ज्योतिष१.
भाडाभाड } स्त्री झगडा१. लडाअी
भाडाभाडी } झगडा१. हगामा१. अुपद्रव१.
भाडीर–न. भाण्ट (झाडी).
भाडें–न किराया१ भाडा१. महसूल१. भाटक१ (सामान का = रेलवे का). अद्वहनी२ अुजरत२
–करी–पु. किरायेदार. भाडेका टट्टू. असामी
–चिट्ठी–स्त्री. } सरखत१.
–पट्टा–पु. }
–तोडें–न. किराया शिगाया१.
भाडोत्री–वि केवल पेट के लिअे बना (मजदूर) किराये का. भाडेपर काम करनेवाला.
भांडें–न. बरतन१. बर्तन१. पात्र१. भाण्डा१. तोप२. कछरा१ (मिट्टी का, चौडे मुंह का).

–डागणे–तोप दागना
–फुटणे–प्रतिष्ठा में कलंक लगना. बहुत खर्च होना
भांडीकुंडी–स्त्री भांडे बरतन१.
भांड्यास भांडे लागणे–आपस में मतभेद होना.
भाढ–स्त्री भाड (वनस्पति).
भात–न धान१. साल२. अनछिला चावल१.
–पु. पकाया चावल भात.
भातकण }–पु चावल में अनछिला
–गोटा }चावल.
–जमीन–स्त्री. }धान की खेती.
–शेत–न }
भातण }न. धान के डण्ठल१.
भात्याण}
भातवडा–पु. ज्वार के रवे को अुबाल कर बनायी तथा धूप में सुखायी पपडी (खाद्य)
भाता–पु. धौकनी२. खाल२. तरकस१. तूणीर१.
भातुकली–स्त्री बालिकाओं का घरेलू सम्मेलन१. अेक खेल१.
भादरणी–स्त्री. बाल काटने का काम (भैंस, भेड आदि के)
भादरणे–क्रि. स हजामत करना.
भादवड–स्त्री. भादों के दिन१.
भादवा–पु भादों भाद्रपद.
भादा }वि. बधिया.
भाद्या}
भाद्रपद–पु. हिंदुओं का छठवाँ महीना. भादों.

भान–न होश१. ध्यान१. स्मरण१. भान१ आभास१. ज्ञान१. सुधबुध२.
–विसरणे }भिल्ली बिल्ली भूलना.
–हरपणे }अपने आप को भूल जाना.
भानगड–स्त्री. चकरबा१. असमंजस१. मामला१. माजरा१. झमेला१.
–करणे–झीखना झिकझिक करना.
भानावर येणे–सँभालना होश आना-
भाबडा–वि भोला. सीधा सादा.
भाबावणे–क्रि अ गडबडाना. भ्रम में पडना भौचक्का रह जाना.
भामटा }पु. चरपट. अुचक्का.
भामट्या}बदमाश.
भार–पु. भार बोझ. वजन. तौल. दायित्व. आधार भारीपन. सभार. आठ सहस्र तोले का वजन.
–दस्त–वि. महत्वपूर्ण. गंभीर. प्रौढ.
भारंग–स्त्री. भारंगी. बरंगी. चिनियारी भारंगी.
भारजाभूळ–स्त्री. दादमारी.
भारभार–वि अुतनेही वजन का.
भार–भूत वि बोझल. भारी भारभूत. व्यर्थ
–वाहक–वि. बोझ ढोनेवाला. गधा. भारवाहक.
भारणें–क्रि. स. जादू करना. मोहनी डालना. मोह लेना.

भारत–न. अफगानिस्तान से चीन तक तथा हिमालय से सिंहल तक का देश (पुराने समय में). आर्यावर्त. हिंदुस्थान. महाभारत.
भारशिंग–न. साँभरसींग१.
भारा–पु. पूला. पुलिंदा.
भारावणें–क्रि. अ. सो जाना (पाँव). सुन्न होना. झन्ना अुठना.
भारी–स्त्री. छोटा मुठ्ठा१. लकडी का गठ्ठा१.
–वि–भारी. वजनदार. बहुत.
भारूड–न. लम्बा, तंग करनेवाला किस्से, कूटप्रश्न, पहेलियाँ, बुझौवल, रूपक आदि का संग्रह१.
भार्या–स्त्री. पत्नी. स्त्री.
भाल–न–माथा. मत्था. ललाट.
–स्त्री. भाले का फल. शपथ.
भालदार–पु. वेत्रधारी.
भाला–पु. साँगी. भाला. बरछा. औठी२. गौ के पिछले पैरों को बाँधने की रस्सी (दुहते समय).
भालू–स्त्री. रीछ१. भालू१.
भाव–पु अंकाव. निर्ख. दर२. दाम. भक्ति२. भावना२. स्वभाव.
भावजय–स्त्री. भौजाअी. भाभी. भावज.
भावंड–न. भाअीबंद१.
भावंडें–न. (बहुवचन). अेक ही माँबाप की संतानें.
भावना–स्त्री. कल्पना. श्रद्धा. पुट (रसायन में). भाव१. रोग के लच्छन. हस्ती.
भाविक–वि. श्रद्धालु. भावुक.
भावी–स्त्री. होनी. होनहार१.
भावीण–स्त्री. देवदासी.
भावोजी–पु. देवर. जेठ.
भाषण–न. भाषण१. वक्तृता२. बातचीत२.
भाषा–स्त्री. भाषा. लिपिबद्ध साहित्ययुक्त बोली. परिभाषा.
–करणें–बात करना
भाषातर–न. अनुवाद१. अुल्था१.
भाषांतरित–वि. अनूदित. अनुवादित. अुल्था किया हुआ.
भाष्य–न. सूत्रग्रंथ की टीका२. विवरण१. व्याख्या२.
भास–पु. अेक नीले रंग का पंछी. मन पर प्रभाव. सम्भावना२. झलक२. आभास.
–होणें–जान पडना. आभास होना.
भासणें–क्रि. अ भासना. आभास होना. प्रतीत होना.
भाळ–न. माथा१.
भाळणें–क्रि. अ. मोहित होना. मुग्ध होना.
भिकार–न. भिखारियों का झुण्ड१.
–वि. रद्दी. बेढंगा. दरिद्र.
–चाळा–पु. बुरी लत२.
–चोट–वि. कंजूस. रद्दी. नालायक. तुच्छ.
–डा–पु. भिखमंगा. क्षुद्र.
भिकारी–पु. भिखारी. भिखमंगा. कंगाल. खोंचिया.
भिंग–न. आअीना१. दर्पण१. शीशा१. कांच का टुकडा. अेक सफेद समुद्री मछली२.

भिंगरी–स्त्री. बिलनी(कीडा). भौंरी. भिंग. चकअी (खिलौना).तकली.
–असणें(पायावर)–पाँव में सनीचर होना. पांव में घनचक्कर होना.

भिजकट, भिजका, भिजट } वि. कुछ भीना. गीला-सा

भिजणें–क्रि. अ. भीगना. भीजना. गीला होना. सीझना. चकचकाना. सराबोर होना. सगबगाना.

भिजत घोंगडें–न खटाअी में पडा काम१.

भिज पाअूस–पु. धार बाँधकर शांति से पडनेवाली बारिश२.

भिजविणें–क्रि. स भिगोना. गीला करना. लथपथ करना.

भिडणें–क्रि. अ. सटना. भिडना. हिलगना. मुठभेडना. कुश्ती करना. झूझना.

भिडविणें–क्रि. स. सटाना. भिडाना. लडाना. मिलाना. हिरकाना.

भिडलेला–क्रि. वि. सटा हुआ. मिला हुआ.

भिंडी–स्त्री. गुलेल.

भिडू–पु. गुअियाँ. खेलाडी(अपनी पाली का).सहायक.
–वांटून घेणें–पाली बनाना. लडकों के जुट्टे से चुनना.

भिणें–क्रि. अ. डरना. चिहुँकना. भयभीत होना. सकाना. शंका करना. संकना. कदराना.

भित्यापाठीं ब्रह्मराक्षस–डरा सो मरा.

भिंत–स्त्री. दिवाल दीवार. भीत.

भिताड–न. टेढी मेढी दीवार.

भित्रा–वि. डरपोक. कायर. गादड-भीरु. कचदिला. हौलू.

भित्रेपणा–पु. कायरता. कायर पन१. कदराअी२.

भिनणें–क्रि. अ. अंदर फैल जाना. तर करना. व्याप्त करना. भिदना.

भिन्न–वि. विभाजित. दूसरा. अन्य. भिन्न. और. अलग. पृथक.

भिरकावणें, भिरकाविणें } क्रि. स. घुमाकर वेगसे फेंकना. झटकारना. चक्कर देना.

भिरकें–न. सगड१. लहडू१. रहडू१. छकडा१.

भिरभिर–क्रि. वि. गिरगिराकर (घूमना, लट्टू के समान).
–पाहणें–चकर मकर करना(आखें).
–हिंडणें–जूतियाँ चटकाते फिरना.

भिरभिरें–न. गिरगिरी२(खिलौना).

भिलधोत्रा–पु. भभोंदु. कुतिल. सिआल कांटा.

भिलावा–पु. भिलावाँ. भल्लातक. कनल.
–घालणें–रोडे अटकाना. मीनमेख निकालना. भिलावें का तेल लगाना.

भिल्ल–पु. भील.

भिल्लीण–स्त्री. भीलनी.

भिवअी–स्त्री. भौं. भ्रुकुटी. भ्रू. भौंह.

भिवया मोडणें–आँखें मटकाना.

भिवविणें–क्रि. स. डराना. घबराना. डाँटना.

भिस्त–स्त्री. अवलंब१. आधार१.

भिस्ती–पु. सक्का. भिश्ती. मशकी.

भिक्षा–स्त्री. भीख. भिक्षा. भिखिया. धार्मिकदान.

–पात्र–न. चमला१. भीख माँगनेका पात्र. कचकोल१ (नारियल का बना पात्र).

–वळ–स्त्री. अुपनयन में बटु को माता तथा अन्य सुहागिनो से दी गयी भेंट. अैसो भेंटो के साथ बटु का चलसमारोह१.

–वृत्ति–स्त्री भिक्षा से आजीविका. गदाअी. फकीरी.

भिक्षु–पु बौद्ध संन्यासी.

भिक्षुक–पु. अुपाध्याय. पुरोहित.

भिक्षुकी–स्त्री. धार्मिक कृत्य कराकर ही आजीविका. पुरोहिताअी.

भीक–स्त्री. भीख. दानपुण्य१. खोंची. कमी.

–घालणें–किसी चीजपर थूकना.

–न घालणें–जूती की नोकपर मारना

–लागणें (काय)–कौनसी बला पीछे लगना

भिकेची हंडी शिंक्यास चढत नाहीं–भीख की हँडिया सिकहर पर नही चढती.

भिकेचे डोहाळे लागणें–भिखमंगे की वासना के लच्छन होना.

भीकबाळी–स्त्री. पुरुषों के दाहिने कान में पहननेकी बाली.

भीड–न. बढअी का अेक औजार.

–स्त्री. सकोच१. आदर१. अनुरोध१. लिहाज१. प्रतिष्ठा. पूछ.

–खर्च करणें–अनुरोध करना.

–चेपणे–हिल जाना.

–धरणे–लिहाज करना.

–पडणे–प्रेमसे आग्रह होना.

–मोडणें–लिहाज न करना.

भिडेस घालणे–बहुत आग्रहसे किसी काम मे घसीटना.

भीडभाड–स्त्री. लिहाज१. संकोच१. मुरौवत परवाह.

–ठेवणे–लिहाज करना.

भीति–स्त्री भय१. डर१. हौल. आशका.

भीतीनें धडकी भरणें–हौल पैठना. हौल बैठना.

भीरु–वि कायर. डरपोक.

भीष्म प्रतिज्ञा–स्त्री. कठिन प्रण. वह प्रण जो कभी न टले.

भुअी–स्त्री भूमि. पृथिवी. भित्ति.

–आवळी–स्त्री. जर आँवला१. जरामला२ भद्र आँवला१. पताल आँवला१.

–अुबर–पु. तोटभिला. काटगुलर.

–काकडी–स्त्री गोरुम१.

–कोट–पु. मैदान में बना किला.

–कोहळा–पु. बिलाअी कंद. बिदारी कंद.

–घर–न. तहखाना१.

–घोळ–पु. छोटा नोनिया.

–चणे–पु. मुंगफली२.

–चांफा–पु. भूमिचंपा.
–छत्री–स्त्री. कनकुच१. कुकुरमुत्ता१.
–तरवड–स्त्री. सोनामखी.
–दोडी–स्त्री. विषडोडी. करेरुआ.
–नळा–पु. आतिषबाजी का अनार.
–निंब–पु. भू चिरायता.
–पाडळ }–स्त्री. भुभीपाडर.
–पाडळी } छिरेटा. हिभेर. अमटी की बेल. छिरहटा.
–पाथरी–स्त्री. गोभी. गोजिया.
–बळ–पु. बन–नियार.
–मूग–पु. चीनी बादाम मूंगफली२.
–रिंगणी–स्त्री. भटकटारी.
–मीठ–न. सफेद मिट्टी, नमक तथा पानी से बना लेप१.
–सरपट–क्रि. वि. भूमिसे लगकर.
–सर्पटी–स्त्री. चुका तिपाती.
भुकणी }
भुक्की }–स्त्री. बुकनी. चूर्ण१.
भुंकणे–क्रि. अ. भूंकना (कुत्तेका).
भुकेनें व्याकुळ होणे–अंतडी सूखना.
भुक्कड–वि. भुक्खड. बुभुक्षित. रद्दी.
भुके कंगाल }वि. कंगाल. द्ररिद्र.
–बगाल }
भुकेला–वि. भूखा
भुगा–पु. भौंरा. भ्रमर. भुनभुन२.
भुज–पु बाहु भुजा२. हाथ.
भुजंग–पु बडा साँप. नाग. भुजंग.
–प्रयात–न. अेक छद (चार चरण; प्रत्येक में बारह अक्षर; चार य गण)

भुंडा–वि. बिना सींग का. भुडा. मुडकर नीचे की ओर झुके सींगवाला.
भुणभुण–स्त्री. भुनभुन.
भुताटकी–स्त्री. पिशाच का ऊधम१. जादू१. अिन्द्रजाल१.
भुतावळ–स्त्री. भूतो का जमघट१ निकम्मे लोगोका गुट१.
भुदगा–पु. अघजला अन्न. चिथडा.
भूतेंखेतें–न. भूतपिशाच१.
भुत्या–पु. भवानी देवीका भक्त.
भुभु:कार–पु. हनुमान् की आवाज.
भुमका–स्त्री. अफ़वाह. सुगसुग.
भुयजांवुळ–न. वनजामुन१.
भूयबोर–न झरबर१
भुयार–न. सुरंग२. कदरा२.
भुरकणे–क्रि अ. सुडकना सुडगुडाना.
भुरका–पु. सुडका.
–वि. भूरे रंगका.
भुरकन्–क्रि. वि. फुरफुरी के साथ.
भुरकट–वि मटमैला सफेद (रंग).
भुरडी–स्त्री. अेक प्रकारका बगुला.
भुरदंड–पु. डाण्ड१. हानि की पूर्ति२ (अपनी मूर्खता के कारण).
भुरभुर }–क्रि वि. सहसा. पवन से
भुरुभुरु } उडनेवाले (बाल). धीरे धीरे.
भुरळ–स्त्री. मोह१. भ्रम१. जादू१.
भुरी–स्त्री. आँख में आनेवाली सफेद झिल्ली.
भुरूंडी–स्त्री. हाथिशूर. शिरियारी.
भुऱ्या रंगाचें–भूरे या बादामी रंग का. कपिश रंगका.

भुदंड–दे. भुरदंड.
भुर्र–क्रि. वि. फुर्रर. फुरहरी लेकर.
भुलणें–क्रि. अ. भूलना. भ्रमित होना. मोहित होना. भुराना. ठगना.
भुलथाप–स्त्री. भुलावा१. झूठी आशा
–देणें–झूठी आशा दिखाना. सब्ज़ बाग दिखाना.
भुलविणें–क्रि. स. मोहित करना. भुलावा देना. भुलाना.
भुलोबा–पु. बिजूका. बिजूखा.
भुवअी–दे. भंवअी.
भुसकट–न भूसा१. भुस१. भुरकुस१.
–काढणें } दम घोंटना. नाक में दम
–पाडणें } करना.
भुसभुशीत–वि. भुरभुरा कुडकीला. थोथा.
भुसार–न. किराना१.
भुसारी–पु. पसारी. किराने का व्यापारी.
भुस्सा–पु. भूसी२ भूसा. सरास. साटक. कूकस.
भुळकंडी } स्त्री. पेट जारी होना.
भुळकाडी } पतला रेच१. बोरे के छेद
भुळकुडी } से अनाज का बाहर निकलना.
भूतकेश–पु. श्रीबर. बेबिन (पौधा)
भूतकेशी–स्त्री. भुतकीस
भूवैकुंठ–न. पढरपुर क्षेत्र१.
भूशिर–न. अंतरीप१.
भूक–स्त्री भूख. कामना. तीव्र अिच्छा.
–मारणें–पेट की खबर न लेना. पेटपर पट्टी बाँधना.
–लाडू–पु. पाथेय. भत्ता.
–हरपणें–पेटकी खबर भूल जाना.
भूकंप–पु. भूचाल२ भूकंप.
भूगर्भ शास्त्र–न. भूतत्व विद्या२.
भूत–न. भूत१. पिशाच१ पंच–महाभूतोंसे प्रत्येक. पैदा हुअी हरअेक वस्तु२.
–वि. अतीत. होनेवाला.
भूत–दया–स्त्री. सार्वलौकिक परोकारिता. भूतदया. विश्वप्रेम
–बाधा–स्त्री. पिशाच बाधा.
–वैद्य–पु. ओझा
भूतपळ–पु. बक्र (वृक्ष)
भूमध्य रेषा–स्त्री. भूमध्यरेखा. निरक्ष१. विषुवत् रेखा.
भूमि–स्त्री. दे. भुअी.
भूमिका–स्त्री. नाटक में स्वाँग, अभिनय१. स्थान१. स्थिति. विचारधारा. स्थापन१. मूल हेतु१. निरूपण१.
भूयसी–स्त्री. भूरसी (दक्षिणा).
भूल–स्त्री. मूर्छा (औषधी सुंघाक मूर्छित करने की दवा. भ्रम१. भूल. गलती.
भूल भुलैया–स्त्री. भूलभुलैया१. भ्रममें डालनेवाली चक्करदार रचना.
भूषण–न. भूषण१. गहना. अलंका शोभा२.
भूषणावह–वि. शोभा देनेवाला. सराहनीय.
भूषविणें–क्रि. स. सजाना. सँवारन गौरव प्रदान करना.

भूस–न. दे. भुस्सा
भेकड–वि. डरपोक. कायर.
भेग–स्त्री. चीर. दरार.
भेट–स्त्री. भेंट. मिलन१. साक्षात्१. मुलाकात. सौगात. अुपहार१. सामना१. तोहफा१.
भेटणें–क्रि. अ. मिलना. भेंट देना. गले मिलना.
भेटविणें–कि. स. मिलाना.
भेटण्याची जागा–स्त्री. सहेट. मिलन स्थान. प्रतीक्षागृह१.
भेटीगांठी–स्त्री. मेल–मिलाप१. सांठ गांठ.
भेडसावणें } भेडसाविणें } क्रि. स. डराना. भय दिखाना. डांटना.
भेंडा–पु. कच्ची अींट२. घोडे के घुटनेपर होनेवाली गांठ२. पारस पीपल. गजदण्ड (झाडी). भिंडा रामतुरअी२. अेक कीडा.
भेंडी–स्त्री. भिंडी (तरकारी)
भेंडोळें–न. बेलन की तरह लपेटा गोलक१. गेंडुरी२.
भेद–पु. भिन्नत्व. अलगाव. अंतर. भेद. प्रकार. शत्रु को जीतने का अेक अुपाय. फूट२. रहस्य.
–भाव–पु. दुराव. अंतर. भेदभाव.
भेदक–वि. भिदनेवाला. अंतरतम में प्रवेश करनेवाला. भेदक.
भेदरट–वि. गादड. डरपोक. खपुआ. कायर. भीरु.
भेदरणें–क्रि. अ. डर जाना. घबराना. भयभीत होना.
भेदाभेद–पु. भिन्नभाव. अंतर. अच्छा-बुरापन. कमबेशी२.
भेरिया–पु. घौर. भिरं (वृक्ष)
भेलकंड } भेलकंडी } स्त्री. लडखडाहट. चक्कर१.
भेली–स्त्री. गुडकी बट्टी. भेली.
भेषज–न. औषध१. दवा२.
भेसळ–स्त्री. मिश्रण१. मिलावट.
भेसूर–वि. डरावना. भयंकर. बीभत्स.
भेळ–स्त्री. चबेना१. चबेनी१. बहुरी.
भैरोबा–पु. भैरव देव.
भोअी–पु. कहार (पालकी अुठानेवाला). धीवर.
भोक } भोंक } न. छेद१. सुराख१. संगरा१. (कुअें में दमकल लगाने का छेद).
–पु. कुत्तेका भूंकना.
–पाडणें–वसीले के बलपर प्रवेश पाना
भोकर } भोंकर } स्त्री. लिहसोडा१. निसोरे१. बहुवार१. बडा लखोटा१.
–बाळी–स्त्री. झूमक (गहना).
भोकाड–न. रोने के लिअे बिचकाया मुंह१.
–पसरणे } –वासणें } अेकाअेक जोरसे रो पडना (बच्चोंका).
भोक्तव्य–वि. जो भोगना पडता हो (सुख, दुख).
भोक्ता–वि. अुपभोग करनेवाला. रसिक. कनरसिया. अच्छी तरह भोजन करनेवाला.

भोक्तृत्व–न. प्रारब्ध१.
–अुभें राहणें–दुर्भाग्य जागना.
भोग–पु. सुख दुख का अनुभव. अुपभोग. भोग. प्रारब्ध. होनहार. संभोग.
–अुभा राहणें / –येणें } भाग फूटना. संचित का फल भोगना.
भोगवटा–पु. अुपभोग. कब्जा.
भोगविडा–पु. नौ पान, नौ सुपारियाँ आदि से बना तांबूल (मकर संक्राति के दिन नौ ब्राह्मणों या सुहागिनों को अैसे नौ तांबूल दान दिये जाते हैं.)
भोगविलास–पु. आमोद प्रमोद. सुख चैन. भोगविलास.
भोगी–स्त्री. मकर संक्रांति के पहले का दिन.
भोग्या–पु. थन्ना (व्यक्ति, पत्थर या खम्भे को बनाते हैं).
भोगणें–क्रि. स. भुगतना. अुपयोग करना.
भोंगळा–वि. शिथिल. ढीला. अस्तव्यस्त लपेटा हुआ. घामड. नंगा.
–जमाखर्च–पु. अंधेर खाता.
भोजन–न. भोजन१ खाना२. जीमना.
–दक्षिणा–स्त्री. ब्राह्मणों को भोजन देनेपर दी हुअी दक्षिणा.
–भाअू–पु. कामचोर किन्तु पेटू व्यक्ति. भोजनभट्ट.
भोट / –मामा } वि. बुद्दू. भोला.

भोंडला–पु. कुँवर महीने के प्रथम १५ दिन कुमारियोंका समारोह.
भोत–पु. गल्लेका बोरा. खाल में भूसी भरकर बनाया आकार. मशाल२.
भोंपळा–पु कद्दू. मीठा कद्दू. कडवा तुंबी२. कुम्हडा.
–फुटणें (भ्रमाचा)–कलअी खुलना
–येणें (हाती)–भिखारी बनना.
भोंपळी–स्त्री. कद्दू या कुम्हडे की बेल.
–मिरची–स्त्री. मोटी और कम तीता मिर्च.
भोपळ्या अेवढें पूज्य–प्राप्ति के नाम पर शून्य. कुछ भी नही.
–रोग–पु. मेद बढानेवाला रोग.
भोबा–पु. छोटा कच्चा कद्दू.
भोंबा–पु. हौआ.
भो भो–क्रि. वि. कुत्ते के भूंकने की आवाज.
भोरडी–स्त्री. करांकुल१ (पंछी). सोनेके तारसे गूंथीं मूंदरी.
भोरपी–पु दे. बहुरूपी.
भोवणें– / भोंवणें– } क्रि अ. चक्कर आना. पीडा देना. ग्रसना.
भोंवताली / भोंवती } क्रि. वि. चारों ओर. अिर्द गिर्द. आसपास.
भोवरा / भोंवरा } पु. लट्टू अंड. भौंरा. घअी (पानी का भँवर). गोमर (घोडे के शरीर पर). भँवर. भ्रमर. निसोथ (वनस्पति)
–असणें (पायाला)–पाँव में सनिचर होना.

भोंवऱ्याचा खिळा–गूँज २ (लट्टू की कील).
भोंवऱ्यांत सांपडणें–चक्की में दबाया जाना. बडे संकट में फँसना.
भोवरी } स्त्री अेक बेल. अेडी में
भोंवरी } बनी गाँठ (काँटा चुभने से).
भोवळ } स्त्री. घुमटा १. चक्कर १
भोंवळ } (सिरका).
भोसकणें } क्रि. स. हूलना. भोंकना.
भोंसकणें } घुसेडना. घोंपना. गडाना.
भोसका भोसकी–स्त्री. छुरामारी.
भोंसकें–न. सुराख १. बडा छेद १.
भोसडी–स्त्री. चूत.
भोंसडणें–क्रि. अ फटकारना. दुतकारना.
भोसडपट्टी–स्त्री. फटकार.
–काढणें–आडे हाथों लेना. खूब फटकारना.
भोळसर–वि. सिलबिल गबरू.
भोळा–वि. भोला. भोलाभाला सीधासादा. अवढर.
–नंदी–पु. बछिया के ताअू.
–नाथ–पु. भोलानाथ.
–भाव–पु. श्रद्धा २. अंधभक्ति २.
– –सिद्धीस जाव–भूले बिसरे राम सहाअी.
भोळें–वि. (न). देखो भोळा.
भौतिक–वि. अैहिक. पंचभूतसंबंधी.
भौम–न. चोरीसे सोने में मिलावट (गहना बनाते समय सुनार करे) लोहकिट्ट १.
–पु. मंगल (तारा). मंगलग्रह.
–वासर–पु. मगलवार. भौमवार.
भौरसाल–पु. भौलन. बुदरू. बरथोआ.
भौरा–दे. भौवरा.
भ्याड–वि. डरपोक. कायर.
भ्रतार–पु. पति.
भ्रम–पु. भ्रम. चक्कर. मोह. अपसमझ. धोखा. मिथ्याज्ञान. भ्रान्ति २.
–रस–पु. मद्य. शराब. मोह.
भ्रमाचा भोपळा–पु. भरम की गठरी.
– –फुटणें–भ्रमपरिहार.
भ्रमण–न. } भ्रमण १. घूमने का
भ्रमंती–स्त्री. } काम १. भटका १. गश्त १. चकचाल १.
भ्रमिष्ट–वि. सनकी. पागल. भ्रांत.
भ्रष्टाकार–पु छूत २. छुआछूत से अुत्पन्न दोष.
भ्रष्टाचार–पु. अनाचार. दुराचार.
भ्राता–पु. भाअी. बंधु.
भ्रातिष्ट–वि. सनकी. झक्की.
भ्रातृव्य–पु. भतीजा.
भ्रूणहत्या–स्त्री गर्भ की हत्या. गर्भपात.

म

मअू–वि. मृदु. नरम. मुलायम. चिकना. विनीत.
–करणें–गुलगुलाना (आम).
–पायांचा–वि. नपुंसक.
–रेशीम–वि. दीन. बहुत नरम.
–सांपडलें कीं लागले कोपराने खणायला–चिकना देख फिसल पडे.

मकर–न. छल१. ढोंग१. मगर१. मकरराशि२.
–कुंडल–न. मकराकृत कुंडल(बाली).
–ध्वज–पु कामदेव. मदन.
–वृत्त–न. क्रान्तिवृत्त१.
–संक्रांत–स्त्री. अुत्तरायण का प्रारंभ१. संक्रान्ति.
मकरंद–पु. पुष्परस. मधु. मकरंद. अेक मिठाअी२.
मकळी–स्त्री. अेक कीडा१ (खटमल चुगता है).
मका–पु. मकअी२. मक्का.
मकाण–न. मकान१. अड्डा१. मंज़िल२.
मकाणा–पु. मकअी का दाना. मकअी की धानी. कमलबीज. मखाना.
मकुड्याचा खिळा–पु. गुलमेख२. फुलिया२.
मक्ता–पु. ठेका. ठीका. अिजारा. स्वत्व.
मक्तेदार–पु. ठेकेदार. खेती का साझेदार.
मखमल } स्त्री. मखमल (रेशमी
मखमाल } वस्त्र). गुलजाफरी (अेक फूल-पौधा तथा अुसका फूल).
मखमाली–वि. मखमली.
–किडा–पु. चंद्रवधूटी२ बीरबहूटी२.
मखर–न. बाँस की जालीदार सजायी महराब (गणपति-अुत्सव में; विशेषतः विवाहित कन्या के पहले पहल रजस्वला होनेपर).
मखलाशी–स्त्री. लीपा पोती. टीका टिप्पणी.
मखान–न. मखान१ (कमलबीज)
मख्ख–वि. घाघ. पक्का. जिसके विचार का पता किसी को न लगे.
मग–क्रि. वि. फिर. के बाद. अनंतर. तो फिर.
मगज–पु. गूदा. सारभाग. गुद्दा. मज्जा (रस). तत्व. मस्तिष्क.
मगदूर–पु. क्षमता. सामर्थ्य२. शक्ति२. मूल्य.
मगर–पु. गाह. मगर. घडियाल. नक्र मगरमच्छ.
–मस्त–वि. गर्विल. अुन्मत्त. मस्त.
–मिठी–स्त्री. गहरी पकड. चंगुल.
मगरूर–वि. अुन्मत्त. घमण्डी. अुखडी (बातें).
मंगल–न. मंगल१. भाग्य१. कल्याण१. –वि. शुभ. मंगल मंगलकारी.
–कार्य–न. ब्याह, शादी आदि कार्य१.
–दायक–वि. शुभकारी. मंगलप्रद.
–वाद्य–न. मंगल कार्य के समय मंजुल बाजा१. शहनाअी२.
मंगलाष्टक–न. अुपनयन या ब्याह के ठीक मुहूर्तपर गाया जानेवाला श्लोक (जो शार्दूलविक्रीडित छंद में होता है).
मंगल्यागरु–न. मंगलागरु१.
मंगळ–पु. मंगल (ग्रह). अंगारक.
–मूर्ति–पु. गणेश देव.
–सूत्र–न. विवाह में कन्या के गले में पहनाया जानेवाला सोने का

सुहाग–चिन्ह (जो कांच के काले दानों में गुंथा जाता है).
मंगळागौर–स्त्री. विवाह से पाँच वर्षोंतक सावन के प्रत्येक मंगलवार को स्त्रियों का सामूहिक गौरीपूजन.
मंगुसवेल–स्त्री. सरहटी. नकुलकंद१. सर्पाक्षी.
मग्न–वि. मग्न. मगन. डूबा हुआ. निमग्न. विलीन.
मघां }क्रि. वि कुछ समय के
मघांशी }पहले. अभी अभी.
–च–क्रि. वि. कब का.
मंच }पु. पलँग. बडी चारपाओ२.
मचक }मांच. मचान.
मचमच–स्त्री. खाते समय मचक कर खाने से आवाज. व्यर्थ बकवाद१.
मचवा–पु. छोटा जहाज (पालवाला).
मचूळ–वि. कुछ खारा (पानी) अस्वादु.
मचोटी–स्त्री. केसरी (वनस्पति).
मच्छ–पु. मछली२. घाट का छोटा बुर्ज (कुल्हाडी के आकार का, पानी के जोर को रोकने के लिअे)
मच्छर–पु. अंगोरा. मच्छर. मस. डांस.
–दाणी–स्त्री. मसहरी
मजकूर–पु. समाचार. लेख (पत्र का) विषय.
मंजन–न. दाँत साफ करने का चूर्ण१. बुकनी२.
मजबूत–वि. दृढ. पक्का. टिकाअू. चलाअू. कडा. कठठा.
मंजरी–स्त्री. मजरी. बौर१ कोपल१. छोटी मजीरा.
मजल–स्त्री. पडाव१. मँजिल. चला हुआ अंतर१. हिम्मत.
मजला–पु. तला (मकान का, जहाज का)
मजा–स्त्री. आनद१. मजा१. गम्मत.
मजाल–स्त्री. मजाल बिसात. सामर्थ्य
मजिष्ठ–पु. मजिठ.
–मेह–पु. लाल पेशाब का राग.
मॅजिस्ट्रेट–पु. न्यायाध्यक्ष.
मजुरी–स्त्री. मजदूरी. पारिश्रमिक१. अुठौनी. भाडा१. कटाओ.
मजुरी–स्त्री. समोदन१. मान्यता. स्वीकृती.
मजुळ }–वि. मधुर (आवाज).
मंजुळवाणा }मंजुल. मंजु. कलकल.
मजूर–पु. मजदूर. श्रमिक. नौकर. श्रमी. कुली कबारी.
मंजूर–वि. मान्य. पसद स्वीकृत सहमत.
मजेदार–वि. मजेदार. सुदर. सलोना. मनोहर. चटकीला.
मज्जा–स्त्री. मज्जा. अस्थिसार१. गूदा१.
–तंतु–पु. ज्ञानतंतु. शिरा२.
मज्जाव–पु. मनाही२. निषेध. रोक२.

मटकन् }क्रि. वि. चट से. चुपकी से
मटदिशी }(घबराहट के कारण).
मटकी—स्त्री. मोठ. मठ. अेक दलहन.
मटन—न. माँस१ (बकरे का)
मटामट—क्रि. वि. लगातार(चुम्मी).
मटार—पु. मटर. मटरी२. केराव.
मटट्यास येणें—पाँव फूलना, (थकावट से).
मठ—पु. मोठ२. मठ२. संघाराम. कर्नाटकी संगीत में अेक ताल. शिकार के लिअे खोदा हुआ गढा१.मठ(साधुओं का), स्थान.
मठ्ठ—वि. निर्बुद्धि. बुद्धिहीन.
मठ्ठ—पु. बिना मक्खन निकाले दही की छाछ२. बघारी हुआी छाछ.
मंडअी—स्त्री. सब्जी मंडी.
मडकें—न. मटका. कुंडरा. कुंडा (चौडे मुंह का मटका). अमृतबान(रोगन किया हुआ).
मडक्यांचा तराफा—पु. घन्नअी२. घन्नाअी२. घटनअी२ घटनाअी२ घननैल
मंडण }न मंडन१. समर्थन१.
मंडन }
मंडप—पु. मंडप. मॅंडवा. चंदोवा.
मंडपी—स्त्री. मूर्तिपर टंगा हुआ बाँस का मकुट.
मडम—स्त्री. नखरैल स्त्री. औसाअी ढंग से रहनेवाली महिला.
मंडल }न. वृत्त१. घेरा१. परिधि२.
मंडळ }वलय१. प्रांत१ (चालीस योजन तक का). गोल रचना२. ४२ दिनों का समय१. गोष्टी२. मण्डल१. मंडली२. संस्था२.
मंडळी—स्त्री. प्रमण्डल१. संस्था. संघ१. कुटुंब१. पत्नी.
मंडित—वि. सुशोभित. अलंकृत. मण्डित.
मढें—न. प्रेत१. मुर्दा१. लाश२. शव१.
मढणें }क्रि. स. मढना. लपेटना.
मढविणें }मढवाना.
मढी—स्त्री. साधु—सदन१. कुटिया.
मण—पु. मन(तौल तथा माप). चालीस सेरो का नाप. छ. बीघे भूमि२.
मणका—पु. अेक मन का बटखरा. घांटी२. तावीज. मोहरा(पीठ की रीढ का). कशेरुक. मणि२. घिरनी२.
मणगट—न. कलाअी२. पहुँचा१. गट्टा१.
—धरणें—अपराध में पकडना.
मणगटात जोर असणे—अपने बलपर विश्वास होना.
मणगटावर केंस येणें—दुबला होना. असमर्थ होना.
—चुना घालणें—कोलाहल मचाना
मणगटी—स्त्री. छोटे बच्चों के पहुँचे में पहनाया अलंकार१. पहुँची.
मणि—पु. हीरा. रत्न. मणि२. गुटका. गुरिया(हार में). योनिलिंग१.
—कार—पु. जौहरी. रत्नकार.

—घोळणी—स्त्री. दाने बनाने का सुनार का औजार१.
—बंध—पु कलाओ२. अेक वर्णिक छंद (प्रत्येक चरण में नौ अक्षर; भ, म, स, गण).
—मंगळसूत्र—न. विवाहिता का सौभाग्य—चिन्ह—अलंकार.
मण्यार }पु. अेक सांप. जौहरी.
मणेर }मणियार. मनिहार. चूडिहार
मत—न. सम्मति२. राय२. मत१. सलाह२. पंथ१ (धर्म-मत).
—दार—पु मत दाता.
—देणें—मत देना. (चुनाव, सभा में)
—पत्रिका—स्त्री. मत-पत्र१.
मतांतर—न. भिन्न भिन्न विचार१.
मताभिमानी—वि. अपने पंथ या दल पर अटल विश्वास रखनेवाला.
मंतरणे—क्रि. स. मत्रित करना. आकर्षित करना.
मतलअी—स्त्री. अीशान दिशासे बहनेवाली वायु.
मतलब—पु. हेतु. मतलब. तात्पर्य.
मतलबी—वि. कपटी. स्वार्थी.
मति—स्त्री. बुद्धि. मति
—चालणे—बुद्धि काम देना.
—भ्रम }पु. अुन्माद. बुद्धिभ्रंश.
—विभ्रम }
—मंद—वि. अुजड्ड. अनाडी. अनजान. निर्बुद्धि.
मत्तर—पु. भूमि मापने का परिमाण.
मत्ता—स्त्री. सपत्ति. मता.
मत्र—पु मंत्र. वेद-ऋचा२. गुर. रहस्य. गुप्त सलाह२.
—जागर—पु. ब्राह्मणों का वेदपाठ.
—तंत्र—पु. जादू-टोना. जंतर—मंतर.
मंत्री—पु. मंत्री. सचिव.
मत्सर—पु. डाह. मत्सर. कीना.
मत्स्याक्षी—स्त्री. मछेली. मछेंद्री. जलपीपर. पनिसिगा. गंगातिरिया.
मथक—न. अड्डा१. महत्त्वपूर्ण स्थान. प्रधान कार्यालय१.
मथणें }क्रि. अ. मिल जाना. अेक
मंथणें }राय होना. मथना. बिलोना. छान बीन करना. मार डालना.
मंथन—न. मंथन१. अूहापोह१.
मथवणें }क्रि स. मोहित करना.
मथविणे }लुभाना. आकर्षित करना.
मथळा—पु. शीर्षक१.
मद—पु. नशा. मस्ती२. विषयेच्छा२. गर्व. हाथी के मस्तक का स्राव. अुन्माद.
मंद—पु. शनि ग्रह
—वि. कुंद. मंद. सुस्त. अलस. मूर्ख. धुंधला. हलकी (आवाज). धीमा.
—पणा—पु. सिठाअी. मंदता२.
—वार—पु. शनिवार.
मदत—स्त्री. सहायता. मदद. मदक२ (नशीली चीज).
—करणें—सहायता पहुँचाना. हाथ बढ़ाना.
—नीस—वि. सहायक.
मदन—न. अेक बार दौंरी किया हुआ गल्ला१. कामदेव१.

—फळ—न. मैनफल१. करहाट१. करहार१. शिफाकंद१.

मदनाचा पुतळा—पु. अत्यंत सुंदरी. कामदेव के समान रूपवान.

मदनाची छडी—स्त्री. अति सुंदर युवती.

मदांध—वि. मतवाला. मदांध.

—होणें—चरबी छाना (आंखों में).

मदार—स्त्री. भार. लक्ष्य१. आधार१. अूंट के पीठ का कूबड१.

मंदार—पु. सफेद आक. कल्पवृक्ष. अेक फूल पौधा.

—माला—अेक वर्णिक छंद.

मंदिर—न. मंदिर१. पूजास्थान १. घर१.

मंदील—पु. सिरबद. कामदार साफा.

मद्दड—वि. अनाडी. मंदबुद्धि.

मद्य—न.मदिरा२. शराब१.मद्य१.

—पी—वि. शराबपायी. मद्यपी. शराबी.

—सार—न. सुरासार१. अल्कोहोल.

मध—स्त्री. पु. मधु१. शहद१.

—पोळें—न. मधु छत्ता.१ मधु कोष१.

—माशी—स्त्री. शहद की मक्खी. मधुमक्षिका.

मधाचें बोट लावणें—ललचाना. आशा दिलाना.

मधला—वि बीच का. मध्यगत.

मधल्या मध्यें—क्रि. वि. बीच ही में अकारण. अनधिकार से.

—वाटेनें जाणें—कतराना. बीच का रास्ता लेना.

मधु—न. शहद१. पुष्परस१. मद्य१ —पु. चैत्र महीना१. बसंत रितु२ —वि. मीठा. मधुर.

—कर—पु. भौंरा. भ्रमर.

—करी—स्त्री. भौंरी. भ्रमरी. मधुकरी (किसी तप को करनेवाला, रोटी दाल की भिक्षा मांगता है वह),

—माधवी—स्त्री. मधुमाधवी.

—मालती—स्त्री. मालती लता. मधुमालती.

—मेह—पु. बहुमूत्ररोग. मधुमेह.

मधुर—पु. मधुर. मीठा. सुस्वादु. प्रिय.

मधुरा—पु. गलेके आसपास फुन्सियाँ निकलकर आनेवाला ज्वर.

मधील—वि. भीतर का. भीतरी.

मधून—क्रि. वि. बीच मे. बीच में से.

—मधून—क्रि. वि. कभी कभी.

—विस्तव जात नाही (दोघाच्या)—दोनों में आग पानी सा वैर है.

मधोमध—क्रि. वि. ठीक बीच में. बीचोबीच.

मध्य—पु. बीच का भाग. केंद्रभाग. कमर२.
—वि. बीच का, मध्यम.

—बिंदु—पु. केन्द्रीय बिन्दु.

—भाग—पु. मध्यविभाग.

—वर्ती—वि. केन्द्रीय.

— —सरकार—न. केन्द्रीय शासन१.

मध्यस्थ—पु. अगुआ (विवाह में). मध्यस्थ. बीच-बिचाव करनेवाला. तटस्थ.

मध्यस्थी—स्त्री. बिचवाअी. पंचायत.

मध्यंतरीं–क्रि. वि. अिस बीच. बीचमें.
मध्यम–पु. संगीत में म (सुर). रजोगुण.
–वि. साधारण.
मध्यें–क्रि. वि. भीतर. अंदर. बीचमें. में.
–तोंड घालणें–बीचमें कूद पडना.
मन–न. मन१. जी१.
–अुडणें–जी अुचटना
–कवडा–पु. मन बूझनेवाला व्यक्ति.
–कांपणें–जी घबराना. जी कांपना.
–कचरणे } हिम्मत हारना. मन
–खचणें } कच्चा होना.
–खाणे–मन काटना. अपने पर ही क्रोध आना.
–गडबडणें–मन घबराना.
–घालणें–ध्यान देना.
–जाणें–जी चलना. मन ललचाना.
–दुग्धांत पडणें–मन दुविधा में पडना.
–धरणी–स्त्री मनाने की चेष्टा मनावन१. चापलूसी.
–न–न. चिन्तन१. मनन१
–पाहणें–मन बूझना. मन की थाह लेना.
–बसणें–जी आना (किसी पर). आसक्त होना.
–मानेल तसें करणें–मनमौजी होना.
–मारणें–मन मारना.
–मिळणें–जी मिलना. अनुकूल–हृदय होना.
–मिळाअू–वि. मिलनसार. मेल जोल रखनेवाला.
–मुराद–वि. अपनी अिच्छाभर. पूरी तरह.
–मोकळा–वि. निष्कपट. शुद्ध मनवाला.
–मोकळें करून–साफ साफ. खुले मन से.
–मोठें करणें–अुदारता का बर्ताव करना
–मोडणें–जी खट्टा करना.
–लज्जा–स्त्री. मन की लाज. मर्यादा.
–विटणें–जी अूब जाना. मन अुचट जाना. घृणा होना.
–सोक्त–क्रि. वि. यथेच्छ. स्वैर. स्वच्छंद.
–स्ताप–पु. मानसिक पीडा२.
–स्थिति–स्त्री. मानसिक अवस्था.
मनाजोगा–वि (पु.) } मन पसंद
मनाजोगें–वि (न.) } अिच्छानुकूल.
मनापासून–क्रि. वि. हृदयतल से.
मनात आणणें–सोचना. मन में चुभना.
–गाठ बांधणें–ध्यान में रखना. मन में ठानना.
–ठसणे–गले से अुतरना (बात). गले के नीचे अुतरना.
–ठेवणें–मन में छिपा रखना.
–भरणें–पसंद आना. भाना.
–मांडे खाणें–मन के मोदक खाना. मन के लड्डू खाना.
मनांतील अढी काढणें–मन की गांठ खोलना.
मनांतल्या मनात जळफळणें–(मन ही मन) कुढना. जलना. छटपटाना

मनांतून अुतरणें–मनसे अुतरना.
मनानें करणें–अपनी बुद्धिसे काम करना.
–घेणें–मन में जमना.
मनाला गोष्ट लागणें –हिये में लोन सा लगना.
–द्रव येणें–मन पसीजना.
–लावून घेणें–मन भारी करना. (छोटी मोटी बातसे)
मनावर घेणें–ठान लेना. मन बढाना.
मनास आणणें–ध्यान देना. मान लेना.
–येअील तसे वागणें–यथेच्छाचारी बनना.
–येणें–पसंद आना, मन को भाना.
मनासारखा–वि. मन भाया. मन-पसंत.
मनी मानसी नाहीं–कल्पना तक न होना.
मनोकामना–स्त्री. हार्दिक कामना.
मनोगत–न. हेतु१. अभिप्राय१. मन में अंकित.
मनोदय–पु. विचार. अिरादा. रुख. अभिप्राय.
मनोभावें–क्रि. वि. लगन के साथ.
मनोमन साक्ष–स्त्री. मन ही मन को पहचानता है. मनःसंवेदना से जान जाना.
मनोमय–वि मनमें कल्पित. मानसिक.
मनोरंजक–वि. मन को आनन्द. देनेवाला. मनोरंजक.
मनोरंजन–न. मन-बहलाव१. मनोरंजन. आनद१.
मनोरथ–पु. मन की बात. अिच्छा. मनोरथ.
मनोरम–वि. मनोहारी. सुंदर. मोहक. मनोरम.
मनोराज्य–न. मन के मोदक१.
मनोवृत्ति–स्त्री. मनोगति. झुकाव१.
मनोव्यथा–स्त्री. मानसिक व्यथा. चिंता.
मनोहर–दे. मनोरम.
मनगट–दे. मणगट.
मनशीळ–न. मैनसिल१. मनसिल१.
मनस्वी–वि. संयमी. यथेच्छाचारी. सनकी. निर्भीक. अत्यत. बहुत. सिरखपा.
मना } स्त्री. मनाही. प्रतिबंध१.
मनाअी }
–करणें–हाथ पकडना. रोकना. मना करना (अिशारे से).
–हुकूम–पु. मनाही का आदेश.
मनी–स्त्री. बिल्ली (बालभाषा में).
मनु–पु. विधाता के अेक दिन के चौदा अधिकारियों से प्रत्येक. मनु महाराज. योग्य समय.
–पालटणें–समय का परिवर्तन होना.
मनुका–स्त्री. बडी किशमिश. मुनक्का.
मनुष्य–पु. मानव. मनुष्य. व्यक्ति. आदमी. पुरुष. नर.
–बळ–न. मित्रों का सहाय१. मानव. शक्ति२.
मॅनेजर–पु. प्रबन्धक.
मनोरा–पु. धौरहरा. मिनार२. लाट२. सूच्याकार स्तंभ.

मनोळी–स्त्री. बढअी का अेक औजार.
ममता–स्त्री. अपनौवा१. स्नेह१. प्रेम१. ममता.
–लावणें–मन लुभाना.
ममताळू–वि. प्रेमी. दयालु.
मयत–वि. मरा हुआ.
मयूरशिखा–स्त्री. मोरशिखा (लाल-मुर्गा)
मरगळ–स्त्री. शिथिलता. थकावट से ढीलापन१. ग्लानि.
मरगळणें–क्रि. अ. पाँव फूल जाना. थक जाना.
मरण–न. मृत्यु२. मौत२ घाटा१.
–कळा–स्त्री. मृत्यु के चिन्ह. अुदासी.
–घिरट्या घालणें–हथेली पर जान होना
–प्राय–वि. अत्यंत. मरण–तुल्य.
– –दु:ख होणें–लज्जा से गड जाना.
मरणें–क्रि. अ. मरना. साँप सूँघ जाना. सिधारना. कुम्हलाना. लय होना. अकाजना. बाद होना (गोटी). सूख जाना (रस). शांत होना (भूख, प्यास). मर पचना. जान देना. बँधा हुआ होना (पानी). समाप्त होना.
मरत मढें–न. बहुत दुबला (व्यक्ति)
मरतां मरतां वाचणें–किसी तरह बच जाना. भयंकर बीमारी से चंगा होना.
मरण जाणणें–मृत्यु की आहट पाना.
मरणाच्या दारी टेंकणें–अब तब होना. घडी दो घडी का मेहमान होना.
मरणादारीं कीं तोरणादारीं जावें– (किसी के घर) मौत होनेपर या शादी ब्याह होने पर अवश्य जाना चाहिये.
मरण उद्यांवर ढकलणें (आजचें) } –
मरणाला रात्र आडवी करणें }
किसी बहाने संकट को टाल देना. (कुछ समय के लिअे).
मरत वाझ–स्त्री. जिस की कोअी संतान न बचनेसे बाँझ.
मरतुकडा–वि. बहुत कृश. क्षीण. मरियल.
मरमंजळ–स्त्री. झाड की हल्दी.
मरवा–पु. मरुआ (पौधा)
मरूं घातलेला–अब तब (है)
मरून जगणें–मरनेपर कीर्तिरूपमें चिरंजीव होना.
–पडणे–लाश पडना
मरेमरेतों मारणे–भुरकस निकालना. मार मारकर अचार बनाना.
मराठमोळा–पु. मराठोंकी चालढाल.
मराठा–वि. महाराष्ट्र का निवासी.
मराठी–वि. मराठाओंका
–स्त्री. मराठी भाषा. मरेठी (वनस्पति; पीले फूल).
मराठे शाही–स्त्री. मराठों का कार्यकाल१.
मराळ–पु. हंस पंछी.
मरीआअी–स्त्री. क्षुद्रदेवता१. मरी माता.
मरूळ–स्त्री. रेतीला.

मर्जी–वि. अिच्छा. पसंदगी. मर्जी. कृपा.
–खप्पा होणें–अप्रसन्न होना. बिगड जाना.
–तून अुतरणें–मन से अुतारना.
–देवाची–प्रभु की अिच्छा !
–बसणें–कृपा हो जाना.
–बाहेर–अिच्छा के विरुद्ध.
–मोडणें–मन के विरुद्ध काम करना.
–राखणें–मन रखना (किसी का)
–संपादणें–कृपापात्र बनना.
मर्द–पु. पुरुष. वीर. पति.
–पणा–पु. पराक्रम. शौर्य.
मर्दानी–वि. पुरुष के योग्य. मर्दानी.
–खेळ–पु. बल का खेल. मैदानका खेल.
मर्दुमकी–स्त्री. पराक्रम.
मर्म–न. सार१. भेद१. रहस्य१. गुप्त शक्ति२. गुणधर्म१. मर्मस्थान१. मर्म१. युक्ति२.
–भेदक–वि. जी में गहरी चोट करनेवाली (बात). मर्मभेदी.
–ज्ञ–वि. रसिक. जानकार.
मर्यादवेल–स्त्री. दो पाती लता.
मर्यादशीर–वि. शिष्टाचारी. विनम्र.
मर्यादा–स्त्री. सीमा. मर्यादा. मान१ आन. प्रतिष्ठा. नियम१. सभ्यता. अदन. लोकलज्जा. कानि.
–अुल्लंघणें–हाथ पाँव निकालना.
–घालणें–हद बाँधना
–पाळणें–हटकन मानना.
–राखणें–आदर करना. शिष्टाचार का पालन करना.

मलअी–स्त्री. मलाअी. कुलफी. अूधम१. धींगाधींगी.
मलखांब–पु. मलखम.
मलबारी हळद–स्त्री. वन आदा१.
मलम–न. पु. लेप१ (घाव का). मरहम१. मलहम१.
–पट्टी–स्त्री. मरहम पट्टी.
– –वाला–पु. घावरिया.
मलमल–स्त्री. महीन कपडा१.
मलमा–पु. मलबा.
मलावरोध–पु. पेट का मल न निकलना. कब्ज. मलावरोध.
मलिदा–पु. चूरमा. मलीदा. पौष्टिक अन्न.
मलिन, मलीन–वि. गँदला. मलीन. मैलाकुचैला. कंदैला.
मलूल–वि मुर्झाया हुआ. कुम्हलाया हुआ. शिथिल. क्लान्त. अुदास. निस्तेज.
मलेरिया–पु. जूडी ज्वर.
मल्ल–पु. अखडैत. मल्ल. पहलवान.
मल्लिका–स्त्री. वह हंस पक्षी जिस के पाँव तथा चोंच भूरे रंग के हों। मोतिया१.
मल्हारी–पु. शिव का अेक अवतार. अेक देवता.
मवाली–वि. गुण्डा. बदमाश.
मवाळ–वि. नरम. मृदु (भाषण, स्वभाव)
मवाळें–न. हाथी के दाँतपर चढाया कडा१.
मशक–पु. मच्छर. क्षुद्र व्यक्ति. मशक (पानी की).

मशागत–स्त्री. परिश्रम१. सेवा. सार सँभाल१. कडी मेहनत (खेत में).
मशाल–स्त्री. मशाल. कपडे की मोटी बत्ती.
–दिवसां लावणें–अत्यंत प्रसिद्ध होना.
मशालजी–पु मशालची.
मशी–स्त्री. काली स्याही (लिखने की). हाँडी की पेंदी में स्याही.
मशी–क्रि. वि. मुझसे.
मशीद–स्त्री. मस्जिद.
मशीरी }स्त्री. तमाकू जलाकर
मशेरी }बनाया दाँतौन१.
मस–पु. शरीरपर काला दाग. मसा.
मसण–न. स्मशान१. मरघट१.
–खाओ–स्त्री. चिता बनाने का स्थान१. अुजडा हुआ घर.
–जागविणें–भूतों को जगा कर कुछ अजीब कराना.
–वटी–स्त्री. मरघट१.
मसणात गोवऱ्या जाणें–मरने के योग्य होना. बहुत बूढा होना. कब्रमें पाँव लटकाये बैठना.
–दिवा लावणें–निरर्थक काम करना.
–देखील कावळयांचा अुपद्रव–कही भी आराम नही. स्मशान में भी कागारोली.
मसणा–वि. फलाना (क्रोध से, नाम याद न आनेपर).
मसलत–स्त्री. विचार विनिमय१. योजना (बनाना). दाँव पेच का विचार.आपसी परामर्श१. मशविरा१. सिद्धता. मंत्रणा१. अळकौसल१. पंचायत.
मसाण–न. मरघट१. मसान१.
मसार–वि. रेतीली (भूमि).
मसाला–पु. मसाला. सामग्री२. डामर तथा अीट के रोडे के मिश्रण से बनायी मिट्टी.
मसुदा–पु. कच्चा लेख. खर्रा. खाका. मसौदा. प्रारूप.
मसूर–स्त्री. मसूर१.
मसूरी देवी–स्त्री. चेचक, जिस में मसूर के समान फुन्सियाँ निकले।
मस्करी–स्त्री. मश्करी. ठठोली. ठोली. दिल्लगी. मज़ाक१.
–ची कुस्करी होणें–दिल्लगी अच्छी भी है; बुरी भी. हँसी हंसी में झगडा होना.
मस्त–वि. मस्त. अुन्मत्त. मोटाताजा. बहुत मात्रा में. सुंदर.
मस्तक–न. सीस१. सिर१. मस्तक१. माथा१. शिरोभाग१.
–ठेंगणें करणें–नम्रता से बरताव करना.
–डोलविणें–सिर धुनना.
–द्वार–न. मूर्धा२.
–पट्टी–चौखट की अूपरवाली तख्ती (बारी या दरवाजे की).
–शूळ–पु. सर दर्द. माथा–ठनकी२.
मस्ती–स्त्री. नशा१. मस्ती. धींगाधींगी. अुन्माद१.
मस्सी–स्त्री. चिल्ला. चिलर. बैरि
महंत–पु. धार्मिक शिक्षा के आचार्य. महंत. बडा नेता. पंडित
महंती–स्त्री. बडप्पन. महत्ता. महंत. का काम१.

महदंतर—न. बडा अंतर१.
महत्त्व—न. महत्त्व१. योग्यता२. प्रतिष्ठा२.
महत्त्वाकांक्षा—स्त्री. अुत्कट आकांक्षा
महशूर—वि. प्रसिद्ध. प्रकट. मशहूर.
महसूल—पु. राजस्व. लगान.
महा—वि. बहुत बडा. महान.
—अेकादशी—स्त्री. असाढ तथा कार्तिक सुदि ११.
—देवा पुढचा—वि. बछिया के ताअू.
—निद्रा—स्त्री. मृत्यु.
—नुभाव—पु. श्री चक्रधर से संस्थापित द्वैतवादी (श्रीकृष्ण भक्ति) मत.
—मारी—स्त्री. मरी. हैजा१.
—मूर्ख-वि. अुजड्‌ड. अक्ल का दुश्मन.
—राज आबा—पु. महाराज आम
—राष्ट्र—पु. वह प्रदेश, जिस के अुत्तर में नर्मदा, पूरब में आंध्र, दक्षिणमें कर्णाटक अेवं पश्चिम में सिंधु-सागर (पश्चिम समुद्र) है।
—राष्ट्री—स्त्री. अेक प्राकृत भाषा.
—रुख—पु: महानीम. अर्ण. कालानीम. वरसंग. महारुख.
—रोग—पु लाल कोढ. अपरस.
—शतावरी—स्त्री. बडी शतावर.
—शिवरात्र—स्त्री. माघ वदी १४.
महाग—वि महँगा. अकरा. परिश्रम से प्राप्य.
—लागणें—महँगा पडना.
महागणें—क्रि. अ. महँगा होना.
महागरा—वि. महँगा बेचनेवाला.
महागाअी—स्त्री. महँगी. महँगाअी. महँगी अधिदेय१ (भत्ता).
महार—पु. अेक पूर्वास्पृश्य जाति.
—कावळा—पु. काकोल. काला कौआ.
—की—स्त्री. महार के, गाँव में हक१.
—चावडी—स्त्री. महारों की चौरी.
—पोर—न. गाँव के पूर्वास्पृश्यों का समूह.
—वाडा—पु. महारों की बस्ती. कुप्रबंध.
महाल—पु. परगना. महल अंतःपुर रनवास. राजभवन. नाअी.
—करी—पु. चमारों का चौधरी. परगने का अधिकारी.
महावत—पु. हथवाल. महावत.
महाळ—पु. भादों के अंधेरे पखवारे में पितरों का श्राद्ध.
महाळुग—न. बिजौरा१. तुरंज. गलगल.
महिना—पु. मास. महीना.
महिनेमाह—क्रि. वि हर महीने.
महिन्या कांठी—क्रि. वि. मासिक. हर महीने के अंतमें.
महिमा—पु. श्रेष्ठता२. विभव. महिमा२.
महिराप—स्त्री. महराब.
महिला—स्त्री. सभ्य स्त्री. महिला.
महिषीकंद—पु भैंसा कद.
मळ—पु मैल. मैला. कूडा करकट. मल. बीट. पाप. दोष. खूँट२ (कान को).
मळअ। } स्त्री. गंगबरार (जिस में
मळकी } मिट्टी, कचरा आदि बाढ ले आयी हो)

मळकट } वि. मलिन. मैला.
मळका }

मळखाअू } वि. गर्दखोर.
मळखोर }

मळणें—क्रि. अ. मैला होना. खराब होना. मलना. दँवरी करना. गूँधना. माँडना.

मळणी—स्त्री दँवरी, दाँयँ.

मळविणें—क्रि. स. गंदा करना. मैला करना.

मळी—स्त्री. कीट१ (शरीर का). बाढ से जमी मिट्टी. फेन१. झाग१. मलाअी (शक्कर आदि की).

मळभ—न. मेघपटल१. बदली२.

मळमळ—स्त्री. मतली. बेचैनी (संदेह से).

मळमळणे—क्रि. अ. मिचलाना. अुबकाओ होना जी मिचलाना.

मळमळीत—वि. अलोना. नीरस. फीका. बेढब. स्वादहीन. निस्तेज. पिलपिला.

—सौभाग्या पेक्षा ढळढळीत वैधव्य बरे—अैसे (गये बीते) सुहाग से रडापा भला.

मळवट—पु. माथेपर चंदन, कुंकुम का लेप.

—भरणें—खार अुतारना.

मळवा—पु. चट्टान का मैल खानेवाली मछली२.

मळवाचें—न. टंगा हुआ चमडा१ (गाय, भैंस का).

मळसूत्र—न. कन्ना१ (पतंग का). पेंचदार कील२.

मळा—पु. बगीचा. अेक तरह का तिल.

मळेकरी—पु. बागवान.

मळयांतील घोळ—पु. लोनी साग भेद.

मक्षिका—स्त्री. मक्खी.

—पात—पु. असगुन.

माअी—स्त्री. माँ या बहन को बुलाने का शब्द.

माअीणमूळ—न. मायमूल१

माअुली—स्त्री. माता जलदेवी.

माअू—स्त्री. गिरक्रिस्त शिरखिस्त.

माकड—न. बंदर१. मर्कट१. कौडी के खेल में हारवाला अंतिम खिलाडी.

—टोपी—स्त्री. कनटोप१.

—तोंडया—वि. बेढंगा मुँहवाला. बंदरमुखी.

—हाड—न. रीढ के अंत में होनेवाली गुदाके अूपर की हड्डी.

माकडाच्या हाती कोलीत—अिक नागिन और पंख लगाअी.

माकडी—स्त्री. डाँड रखने की खूटी का छेद. कोथागंधल (बेल). सँडसी.

माकण—न. पानी ढोने के लिअे बनी लकडी या लोहे की काँवर२ (बैल, भैंसा, या घोडे के पीठपर लादते है).कुश्ती में अेक दाँव१.

माका—पु. अंगारक (पौधा).भंगरा. भृंगिराज.

माखणें—क्रि. स. चुपडना. पोतना.

माग—पु. करघा. मार्ग. सुराग. टोह२. बागमें झरना.

—काढणे—टोह लगाना. टोह लेना.
—मूस—पु. पता. सुराग. छोडा हुआ चिन्ह.
भाग—पु. अेक पूर्वास्पृश्य जाति का व्यक्ति (फाँसी देने का काम करनेवाला). निर्दयी. कठोर हृदयी.
—गारोडी—पु. भैंसों को बेचने तथा अुन के बाल काटनेका काम करनेवाली अेक जाति का व्यक्ति. मदारी. सँपेरा.
—हृदयी—वि. निर्दयी. महादुष्ट.
मागचा } वि. पीछेका. पीछेवाला.
मागला } पहलेका. पिछला.
—पाय—पु. पीछेहट२.
मागणी—स्त्री. माँग. मँगनी. सगाअी.
—करणें—माँग पेश करना.
—घालणें—सगाअी का प्रस्ताव करना
मागणें—न. प्रार्थना२. याचना२.
—क्रि. स. माँगना. याचना करना. हाथ रोपना.
मागल्य—न. मंगल१. कल्याण१. पवित्रता२.
मागसणें—क्रि. अ. पिछडना. पिछड जाना.
मागासलेला—वि. पिछडा हुआ.
मागाहून—क्रि. वि. बादमें. पीछे से.
मागील—वि. पिछला. पहले का.
—दार—न. पिछला दरवाजा.
—दारानें—बहानेबाजी से.
मागून—क्रि. वि. बाद में. पीछेसे. माँगकर.
—आलेले लोण पुढें पोंचविणें—पीछे से आयी सो आगे चली.
—पुढून बाप नवरा—दोनों हाथ लड्डू होना.
मागें—क्रि. वि. पहले. किसी समय. पीछे. पीठकी ओर
—आलेली—विधवा हो जानेसे नैहर में लौटी हुअी.
—घेणे—पीछे हटना.
—टाकणे—पीछे छोडना. पीछे डालना (धन). बचाना
—पडणें—पिछडना. पूछ न होना. बचना (धन)
—पाय घेणें—पीछे हटना. कदराना.
—पुढें—क्रि. वि. आगे पीछे. चारों ओर. कभी न कभी. किसी दिन.
—पुढें करणें—सात पाँच करना. हिचकिचाना.
— —कोणी नसणें—आगे पीछे न होना. गृहस्थी का झंझट न होना.
— —न पाहणें—आगा पीछा न सोचना.
— —पाहून वागणें—आगा पीछा सोच कर चलना.
—राहणें—पीछे छूट जाना. पिछडना. पीछे रहना (बढावा देने को). प्रकट न होना.
—लागणें—पीछे पडना. पीछे लगना.
मागेला—पु. अेक जाति (कोंकण में).
मागोमाग—क्रि. वि. पीछे पीछे. तुरन्त (पीछे).
मागोवा—पु. अनुसरण (पदचिन्हों का). पीछे चलना (संतोंके).

मागोसा–पु. टोह२. पदचांप.
माघ–पु. माघ महीना.
माघार–स्त्री पीछेहट. पीछे हटना.
–पण–न. नव विवाहित कन्या का ससुराल से मायके जाना.
माघारा–क्रि. वि. वापस. लौटकर.
माचकणा–पु. रीढ२.
माचण–स्त्री. छोटा मँडवा१. नौका की गति बदलने के लिअे पाल को पलटने का काम. नींव भरने का मलबा१.
माचिपत्री–स्त्री. मत्सारु२.
माज–पु. रसोअी के बरतन की पेंदी में मिट्टी का लेप. अेक मछली२. आलग (जानवरों का). मस्ती२. मैथुनेच्छा२. मद. गर्व. नशा. अुन्मत्तता१.
माजणें–क्रि. स. अुन्मत्त होना. नशा छाना. आँखों में चरबी छाना. बहुत मोटा होना (शरीर; पौधा). मचना. फैलना.
मांजर–न. बिल्ली२. म्यांअु१. बिलाव१ गाजर का गूदा१.
–आडवें येणें–असगुन होना. काम में विक्षेप आना.
मांजरपाट–पु. अेक मोटा कपडा.
मांजराची मावशी–स्त्री. छछूदर१.
मांजराच्या गळ्यांत घाट कोण बांधणार१–म्यांअू का ठौर कौन पकडे?
–पावलानें येणें–बिना आहट के आ धमकना.
माजी–वि. भूतपूर्व. पुराना.
–क्रि. वि. भीतर.
माजूम–स्त्री. माजून१. भांग की बर्फी.
माजोरा–वि. कृतघ्न. अुन्मत्त. अकडू.
माझा–वि. मेरा.
–मी–अकेला दम. मै अकेला.
माझी–वि (स्त्री). मेरी.
माझें–वि (न.) मेरा.
–च नाक वर–चीत भी मेरी, पट भी मेरी
माझ्या–कडे तरी पहा–मेरी दशा पर गौर करो. मेरी तो मर्यादा रखो.
–बापाच्यानें होणार नाहीं–मुझ से कभी न होगा.
माटमुट–स्त्री. डर से चिंता.
–करणें–कलेजा धकधक करना.
माठ–पु. मर्सा. मरषा (साग). मटका. कुजा. झज्झर.
माड–पु. नारियल का पेड. माड.
माड–पु. } रचाअी२. डौल. प्रबंध.
मांडणी–स्त्री } माड राग (संगीत) सजावट२. विवेचन१ खाका१. अेक रोग (रान की हड्डी का सडना). आसन (जमाना, पीढेपर).
–चोळणा–पु. जांघिया.
माडणें–क्रि. स. प्रबंध से रखना लगाना. सजाना. खोलना (दूकान). टिप्पण करना (बही में). दर्ज करना. प्रतिपादन करना. बनना (अनाजका दाना).
मांडलिक–पु. संस्थान का नरेश.

मांडव–पु. मँडवा. मंडप. शामियाना.
–आवस–स्त्री. फाल्गुन अमावस.
–परतणी–स्त्री. } कन्या पक्ष से
–परतणें–न. } बारतियों को बिदाअी के दिन दिया प्रीतिभोज.
माडवी–स्त्री. माँडा१. मंडपी. गुदाम (बंदरगाह पर). कोठार१.
माडा–पु, नया पौधा.
माडा–पु. माँडा (बहुत पतली मीठी रोटी).
माडी–स्त्री. अटारी. अूपर का तला१ (घर का). नारियल का ठर्रा१.
मांडी–स्त्री. रान. जंघा. पलथी. आसन१ (घोडेपर). अँकवार१. अक१. कोल१. अुछग१. गोद२. जाँघ. कौरी
–अुघडी करणें (आपलीच)–अपना ही दोष प्रकट करना.
–खालचा–परका हुआ (घोडा)
–ठोकून उभें राहणे–ताल ठोक कर लडने को सिद्ध होना.
–देणें–किसी के मरते समय सिर गोद में लेना.
–पालटणें–नियोग करना (पुत्र के हेतु)
–मोडणें–लिखने के लिअे पलथी मार कर बैठना.
–वर घेणें–अंक लेना. गोद लेना. (दत्तक पुत्र).
– –देणें–दत्तक देना.
माडीस मांडी लावून बसणें–बराबरी करना. टक्कर लेना.
माण–स्त्री. सूजन१ (जानवर के गर्दन में). चिकनी मिट्टी. चौडे मुँह की मटकी. गन्ने का रस जमा करने का बरतन१. मोटी किस्म का बाँस. स्तर१ (मिट्टी का).
माणसानें काय बोलावे–अब तो हद हो गयी.
माणसाळणें–क्रि. अ. हिलना. परकना. परिचित होना.
माणिक } न. मानिक१.
माणीक }
माणसातून अुठणें–समाज से अलग होना.
–अुठविणें–जीवन को दूभर बनाना
माणुसकी–स्त्री. शिष्टता मनुष्यता. भलमनसी. सुजनता.
माणुस घाण्या–वि. अेकात–प्रिय. मिलनसार न होनेवाला.
माणूस–पु. मानव. मनुष्य व्यक्ति आदमी. मानवजात रोजीसे काम करनेवाला मजदूर. कवारी
–बळ–न. संघ-शक्ति२ संख्या-बल१.
मात–स्त्री. शतरंज में अंतिम शह और मात.
–करणें–मात करना. शह–मात करना.
–कापड–न. कपडमिट्टी२.
–काम–न. मिट्टी के खिलौने बनाने का काम१
–खाणें–मात खाना. हारना.
मातट–वि. मटियाला. धूल-सना.

मातणें–क्रि. अ. घमण्ड करना. मस्ती में आना. अुन्मत्त होना.

मातबर– वि. संभ्रान्त. श्रीमान. कीमती. पक्का.

मातलेला–क्रि. वि. अुन्मत्त. मातल. मतवाला.

माता–स्त्री. माता. माँ. शीतला.

–पितरें–न. माँ-बाप.

–मह–पु. नाना.

–मही–स्त्री. नानी.

माती–स्त्री. मट्टी. मिट्टी. धूल. मृत्तिका. कचला १ (भिगी मिट्टी). खाक (क्या समझते हो). खराबी. मृत्तमास १. माटी.

–कालविणें (अन्नांत)–किसीकी रोजी मार देना. मिट्टी पलीद करना.

–चा घोडा–पु. घोरिला.

– –दिवा–पु. कोसा.

– –पेला–पु. सनहकी २. कसोरी २. सकोरी २.

– – हुक्का–पु. गौरिया.

–ची हंडी–पु. कमोरी २ (दहीं की मटकी). हंडिया २. हांडी २.

–चे कुल्ले–पु. व्यर्थ का आडंबर.

–चें भांडें–न. दे. मातीचा पेला.

–देणें–अंत्यकर्म करना. मिट्टी डालना.

–लोटणें–भूल जाना.

–होणें–गुडगोबर होना.

मातींत मिसळणें–नष्ट हो जाना.

मातीनें लिपून टाकणें–मटियामेट होना. खामना.

मातीला जाणें–मय्यत में जाना.

–माती मिळणें–आज मरे कल दूसरा दिन होना.

मातीसूळ–पु. हेजुरचेअी.

मातुश्री } स्त्री. माताजी.
मातोश्री }

मातृ–भूमि–स्त्री जन्मभूमि. वह देश जिस पर अत्यधिक श्रद्धा और अपनौवा हो.

–भोजन–न. जनोअी देने के पहले अंतिम बार, माता की गोद में बैठकर माता के हाथों, पुत्र का भोजन.

मातेरें–न. सत्यानाश १. दुर्दशा २. अप्रतिष्ठा २.

मात्र–क्रि. वि. केवल. मात्र.
–अव्य. हर अेक. किंचित् भी. तक.

मात्रा–स्त्री. मात्रा. स्वर सूचक चिन्ह १. (ॆ ै अैसा चिन्ह). वर्ण का अुच्चारण करने की अवधि. औषधी की गोली. रसायन १. वृत्तिविषय १. हिम्मत. बिसात.

–चालू न देणें–सिट्टी पिट्टी भुला देना.

–पद्धति–स्त्री. दशमलव मापन विधि

–लागू पडणें–ठीक निशाना लगना.

मांत्रिक–वि. मंत्र शक्ति का जानकार. जादूगर. तंत्र-मंत्र का काम करनेवाला. मांत्रिक

माथण } स्त्री. मथनियाँ. मथनी.
माथनी }

–करणें–नौका में अेक ओर का पाल दूसरी ओर बांधना.
माथा–पु. } माथा. कपाल. मथानी का
माथें–न. } सिर. चोटी (पहाड की). मस्तक.
–अुजळ होणें–सब दोषारोप दूर होना.
माथाकूट–स्त्री. माथापच्ची.
माथी मारणें–सिर मढना.
माथेफिरू–पु घनचक्कर. सिरफिरा.
मांद–स्त्री. दँवरी के समय होनेवाले गल्ले का ढेर१. चौडे मुंहवाली नांद (पानी के लिअे).
मांदार–पु. अकाव. अकवन. मंदार. आक. अकौवा.
मादी–स्त्री. मादा. स्त्री-प्राणी.
मांदी–स्त्री. झुण्ड१.
माद्य–न. मंदता. सुस्ती. अलसाअी.
माधवलता–स्त्री. मदमल्ली.
माधवी–स्त्री. मोतिया१. माधवी.
माधुकरी–दे. मधुकरी.
माधुर्य–न. मधुरता२. मिठास२.
माध्यम–न. द्वार१. साधन१. माध्यम.
माध्यान–स्त्री. दुपहरी.
मान–स्त्री. गरदन. गर्दन. घीच. सम्मान१. मान१. कदर२. अभिमान१. गर्व१. अेंड. आराम१. मान मर्यादा. हक१. अधिकार१ माप१. परिमाण१. औसत. सीमा. गटअी.
–अडकणें–गर्दन फँसना.
–करी–पु. सम्मान का हकदार (ब्याह, सभा, राजसभा में).
–खंडना–स्त्री. अपमान१.
–खाली घाळणें–सिर नीचा करना. गरदन झुकाना.
–खोडा–पु, रस्सी का अडगोडा१.
–गुटी–स्त्री. गर्दन. ग्रीवा
– – स बसणें–गर्दनपर सवार होना.
–टाकणें–गरदन झुक जाना.
–डोलविणें–सिर धुनना. वाहवाही करना.
–ताठ ठेवणें–आत्माभिमान से डटे रहना.
–तुकविणें–प्रशंसा में गरदन झुकाना.
–धरणें–गरदन अेंठ जाना.
–धन–वि सम्भ्रान्त.
–नीय–वि. माननीय. पूज्य.
–पत्र–न. सम्मान पत्र१.
–पान–पु. सम्मान का हक. सम्मान–सत्कार.
–भंग–पु. अनादर. अपमान.
–मान्यता–स्त्री. आदर१. प्रभाव१.
–मुरगाळणें–गरदन मरोडना.
–मोडी–स्त्री. खडी ढलान
–वर करणें–सिर अुठाना. साधारण से धनी होना.
– –न करणें–मर्यादा से बरताव करना. सिर न अुठाना.
–वांकडी करणें–गरदन हिलाना. (अस्वीकार करना).
–वाकविणें–गरदन न अुठाना चुपचाप सह लेना.
–सोडविणें–गरदन छुडाना. छुटका पाना (संकट से)
–हानि–स्त्री. अपमान. अप्रतिष्ठा. मानहानि.

मानाचें पान–न. साधारण किन्तु आदर के साथ दी गयी भेट.

मानेचा काटा ढळणें–गरदन झुक जाना (मूर्छा, मृत्यु मे).

मानेनें पाहाणें (खालच्या)–तिरछी नजर से देखना.

मानेवर सुरी ठेवणें–गरदनपर छुरी फेरना.

मानभाव–पु. चक्रधर स्वामी का चलाया हुआ धर्मपथ.
–वि. कपटी.

मानभावी–वि. दिखावटी. ढोंगी. कपटी.

मानवणें–क्रि. अ. अभ्यस्त होना (जलवायु से). पचना. अनुकूल होना. पसद आना.

मानी–वि. अहंकारी. आत्माभिमानी. हठीला.

मानीव–वि. माना हुआ.

मान्य–वि आदरणीय. पसंद. मान्य. स्वीकृत. सम्मत.

–करणें–मान लेना. मान जाना. सही भरना.

–होणें–स्वीकृत होना. सम्मत होना.

मान्यता–स्त्री. स्वीकृति. सम्मति. अनुमोदन१. आदर१. कीर्ति.

मानस–स्त्री. मूसे को पकडने की, लकडी की मुसदानी.
–न. मन१. चित्त१. मान सरोवर१.
–पु. विचार (अिरादा). हेतु.

–पुत्र–पु. पुत्र के समान अत्यंत प्रिय व्यक्ति. माना हुआ पुत्र.

–पूजा–स्त्री. मानसिक पूजा.

–शास्त्र–न. मनोविज्ञान१.

–सरोवर–न. मानसरोवर१.

मानसिक–वि. मानसिक. मन सबंधी. काल्पनिक.

–जुलूम–पु. मानसिक अत्याचार.

माप–न. माप१. नाप१. परिमाण१. मान१. मानदंड. गिनती२.

–आणि पाप–पूरा तोल चाहे महँगा बेच.

–घालणें (पदरी)–अपराध प्रमाणित कर देना.

मापटें–न. आध सेर का माप१.

मापणें–क्रि. स. मापना

मापाड्या / मापारी –वि सरकारी गुदाम से. या थोक माल से माप कर देनेवाला.

मापी–वि माप से (तौल से नहीं).

माफ–क्रि. वि. क्षमा. मुआफ. माफ.

–करणें–छोड देना. क्षमा. करना. परिहार करना (दण्ड, कर, सजा).

–चिट्ठी–स्त्री. परिहार-पत्र१.

माफक–वि. अनुकूल. योग्य. मध्यम.

माफी–स्त्री. क्षमा–परिहार. मुक्ति.

–चा साक्षीदार–पु. मुखबिर. राजक्षमा–प्राप्त अभियुक्त.

माभळभट्ट–पु. बेढंगा व्यक्ति. ढोंगी साधु.

मामंजी–पु. ससुर (आदर से बुलाने का शब्द)

मामलतदार / मामलेदार –पु. करोडी. तहसिलदार.

मामा–पु. मामा. मामूं. पत्नी का पिता. भोटा व्यक्ति. चूहा (रात में कहते हैं)

–बनविणें–धोखा देना. बनाना. मश्करी करना.

मामी–स्त्री. मामा की पत्नी. पत्नी की माँ.

मामिज्वा–पु. छोटा किराओत.

मामुली–वि. मामूली. साधारण.

मामे बहीण–स्त्री. ममेरी बहन.

–भाअू–पु. ममेरा भाओी.

–सासरा–पु. पति या पत्नी का मामा.

–सासू–स्त्री. पति या पत्नी के मामा की स्त्री.

माय–स्त्री माता. माओी.

–देश–पु. मातृभूमि.

–पोट–न. शरणस्थान१. विश्वास योग्य आश्रय१.

–बहिण–स्त्री. बहू बेटी. माँ बहन.

–बाप–पु. माँ बाप. मातापिता.

–बोली–स्त्री. जन्म भाषा.

–राणी–स्त्री. अनाडियों की अेक क्षुद्र देवी. जल देवी.

–व्याली आहे (कुणाची)–किसकी हिम्मत पडती है?

मायणी–स्त्री. लोहे का छल्ला. (मूसल, चक्कीं में लगा).

मायना–पु. सिरनामा. शीर्षक (पत्र के प्रारंभ में). मसौदा.

मायफल–न. मायफल

माया–स्त्री. अीश्वर शक्ति (सृष्टी करने में साधन होनेवाली). अिंद्रजाल१. प्रकृति. भ्रम१. आभास१. नाशवंत स्वरूप१. अविद्या. अज्ञान१. स्नेह१. प्यार१. करुणा. लक्ष्मी. संचित धन१. हाशिया१.

–जाल–पु. गोरखधंधा.

–पाश–पु. मोह. मायाजाल.

–ममता–स्त्री. दया१. प्रेम१.

मायावी–वि. छली. मायावी, मांत्रिक. दिखावटी

मायाळ–स्त्री. पोअी.

मायाळू–वि. प्रेमी. स्नेहपूर्ण. भावुक. प्यारभरा.

मार–पु. मार२. पिटाअी२. ताडन. –क्रि. वि. अैसे,

–का–वि. मरकहा.

–खाणें–पीटा जाना. पिटना.

–झोड–स्त्री. मारपीट. सिर फडौवल.

–णारा–वि. हत्यारा. घालक. मारनेवाला.

–देणें–पीटना. मुंह की खिलाना.

–बसणें–पिट जाना. मार पडना.

–हाण–स्त्री. मारपीट. मारकाट.

मारणें–क्रि. स, मारना. हनना. पीटना. कुहना. गला घोटना. घाना. तीव्रता को नष्ट करना (रसायन). छीनना. दबाना (मनोविकार). गाडना (खूंटी, कील). निभा लेना (संकट से). लिख मारना

(मिसाल आदि पर). चलाना (शस्त्र). जीतना (युद्ध). लगाना (दौड, जोर). मार लेना (धन);

मारवाडी–पु. राजस्थानी बनिया.
–वि. कजूस. कतरब्योंत से धन कमानेवाला.

मारविणें–क्रि. स, हनवाना. कटवाना. पिटवाना. मरवा डालना.

मारा–पु. जोरदार हमला. मार२. निशाना. हमले के योग्य स्थान. भरमार (आलोचना की)

मारांडी–स्त्री. हर्कुकान्त

मारामार–स्त्री. खीचातानी. लाले१. अडचण.
–पडणें–लाले पडना.

मारामारी–स्त्री. हाथापायी. मारपीट. गुत्थमगुत्थी. खूनखच्चर१ खूनखराबा१.

मारुती–पु. हनुमानजी
–चें शेंपूट–न. शैतान की आँत२. जिसका अन्त न दिखायी दे.

मारू–वि मोहक. नखरेबाज. मनोहर.

मारून–अव्य. मार कर. खूब खुलकर.
–टाकणें–काम तमाम करना. मार डालना.
–मुटकून–क्रि. वि ठोक पीटकर. जबरदस्ती.

मारे–क्रि. वि. बहुत बढबढकर.

मार्क–पु अंक.

मार्ग–पु. मार्ग. रास्ता. राह२. पथ. गैल२. सडक२. अुपाय२. पंथ (धार्मिक) संप्रदाय. रीति२.
–क्रमण–न. मार्ग में चलना.
–चुकलेला–वि. पथभ्रष्ट. गुमराह.
–दर्शक–वि. मार्गदर्शक. पथ प्रदर्शक.
–धरणें–चलते बनना. मार्ग काटना.
–प्रतीक्षा–स्त्री. राह (देखना). वाट (जोहना). प्रतीक्षा.
–फुटणें–रास्ता फूटना.
–शीर्ष–पु. अगहन. मार्गशीर्ष महीना. मगसिर.

मार्गावर येणें–सुधर जाना. रास्तेपर आना.

मार्गाला लागणें } चलता होना. ठीक
मार्गी लागणे } तरह चलना.
–लावणे–चलता करना रास्तेपर लगाना.

मार्दव–न. मृदुता२. कोमलता२. नरमी२.

मार्फत–अव्य. द्वारा.

मार्मिक–वि. मर्मज्ञ. सारगर्भित.

माल–पु. सामान. धन. माल. बिक्री की वस्तु. साज सामान.
–मत्ता–स्त्री. संपत्ति. धन दौलत.
–मसाला–पु. सामग्री२. मसाला. मलबा.
–मिळकत–स्त्री. स्थिरसंपत्ति. भूसंपत्ति.
–विक्रीचा पैसा–पु. गल्ला.

मालक–पु. स्वामी. मालिक. शासक. पति. नायक (गिरोह का).

मालकांगुणी } स्त्री. माल–कांगनी.
–कांगोणी }

मालकी–स्त्री. अधिकार. सत्ता.

मालगा–पु. अेक तरहका अंगूर.

मालती–स्त्री. मटके का ढकना. बडी दियली. मालती (फूलपौधा). अेक छंद (न, ज, ज, र, गण)
मालमी–स्त्री. कुतुवनुमा१ (मराठो के बेडे मे).
मालवणें–क्रि. स. बुझना (बत्ती). समाप्त होना.
मालविणें–क्रि. स. बुझाना (बत्ती) गुल करना.
माला–स्त्री. माला. हार१. पंक्ति.
मालिन्य–न. मलिनता२. मालिन्य१.
मालिस–न. मालिश१. मर्दन१. चंपी२.
मावडा–पु. हलका नीला रंग.
मावडी–स्त्री. अुबलते हुअे गन्ने के रस को हलाने का लकडी का कडछा१.
मावणें–क्रि. अ. समाना.
मावंदें–न, काशी, प्रयाग, गया की यात्रा से लौटने पर प्रीति भोज१.
मावस बहीण–स्त्री. मौसेरी बहन.
–भाऊ–पू. मौसेरा भाओ.
मावसा–पु. मौसी का पति.
मावशी–स्त्री. मौसी. खाला.
मावळ–न. महाराष्ट्र के अंतर्गत, पुणें के आसपास, अेक प्रदेश१.
मावळण–स्त्री. फूफी.
मावळा–पु. 'मावळ' का निवासी. मामा. शिवाजी महाराज का वीर सैनिक.
मावळणें–क्रि. अ. अस्त होना. अथवना. मिट जाना. शांत होना. लुप्त होना.

मावळती }स्त्री. पश्चिम दिशा.
–बाजू }
मावा–पु. खोया (दूधका). मावा. फसल का कीडा.
माशी–स्त्री. मक्खी. मक्षिका.
–वि. माशा (तौल) के बारे में.
–लागणे–मक्खी गले में अटकना. गहने की लाख दिखाओ पडना.
–शिकणें–बहाना मिलना (न करने का). पहलेही गस्से में बाल.
माशाचें जाळें–न. मछली पकडने का जाल. महीन और विरल वस्त्र१.
माशानें गिळलेले माणिक–न. हानि, जिसकी पूर्ति कभी न हो सके.
माशा मारीत बसणें–मक्खी मारना. व्यर्थ समय काटना.
माशी न अुडणें (तोंडावरची)– दब्बूपन से कुछ न बोलना बुद्दू होना.
–बसूं न देणें (नाकावर)–मक्खी नाकपर न बैठने देना.
माशीला माशी– हूबहू प्रतिलिपि करना (बिना सोचे समझे)
मांस–न. मांस१. सगौती२ गोश्त१. कलिया१ (तुला हुआ). आमिष१.
–मच्छर–न. मांस. मच्छी आदि खाद्य.
मासड भात–न. अेक धान (जिस का चावल लाल और हलका होता है).
मासला–पु. नमूना. बानगी२. ठाठ.
मासलेवाओक–वि. सुंदर. नमूनेदार. विचित्र. सनकी.

मासळी–स्त्री. बिक्री की छोटी मछलियों का ढेर.

मासा–पु. मछली२. मत्स्य१. चंदक, सींगी (मछली-विशेष). शफरी२. सफरी२. आठ रत्ती का तौल. माशा (चार आने भर).

मासोळी–स्त्री. छोटी मछली. झिंगवा. पैर की अुंगली में पहनने का स्त्रियोंका अेक गहना (चांदी का तथा मच्छली के आकार का होता है).

मास्तर–पु. कलाकार. शिल्पकार. शिक्षक. अध्यापक. पंडितजी. गुरुजी.

माहात्म्य–न. महिमा२. श्रेष्ठता२. प्रभाव१. चरित्र.

माहिती–स्त्री. जानकारी. ज्ञान१.

माहितगार–वि. जानकार. गुणी.

माही–पु. माघ महीना
वि. माघ का.

माहीत–वि. ज्ञात परिचित. मालूम.

–आहे–जानते हैं! छोडो जी!

माहूत–पु. महावत

माहे–पु. महीना.

माहेर / माहेर घर – न. मायका१. नैहर१. मैका१. आसरा१. वासस्थान. जन्मस्थान (जहाँ बहुतायत हो)

–पण–न. मायके में रहना

–करीण / –वाशीण – स्त्री. चिरंटी. (मैके आयी हुअी सुहागिन)

माळ–स्त्री. माला. हार१. अंकमाल (छोटी माला). जपनी. दलपंक्ति. पंक्ति. श्रृंखला. तांता१. शारदीय नवरात्र का प्रत्येक दिन१. चरखे की डोरी.

–घालणें–माला पहनाना (वर, कन्या का अेक दूसरे को). पंढरपुर की यात्रा के व्रत की शपथ करने का चिन्ह१. किसी को नेता बनाना.

–रान–न. बंजर१ पथरीली भूमि.२.

माळवद–न. बाँस के टुकडों से पटाव और अुसपर मिट्टी का भराव डालकर बनाया मचान (पटाव से छप्परतक).

माळी–पु. माली. बागवान. कुंजडा.

माळोंचा–पु. मचान (खेत में) लम्बी घडोंची२ (कमरे में बोरे रखने के लिअे)

मिचकणे / मिचकविणें – क्रि. स. मिचकाना. मटकाना. पलक मारना.

मिजास–स्त्री. अकड. अभिमान१.

–जाणें–आपे से बाहर होना.

–ठेवणें–मन रखना.

मिटकी–स्त्री. मिले हुअे होंठों को दबाकर अलगाने मे होनेवाली ध्वनि (चपचप)

मिटक्या मारणें–चपचप करना लार टपकना.

मिटणें–क्रि. स. बंद होना. सकुचना. (फूल).समिटना. पाक होना (झगडा).समाप्त होना.

मिठाओचें ताट–न. गिरदा१ (लकडी का).
मिठागर–न. नमक बनाने का कारखाना१.
मिठी–स्त्री. घपची. आलिंगन१.
–मारणें–आलिंगन करना. अंक भरना. गले लगना.
मिठ्ठी–स्त्री. अरुचि (बहुत मीठा खानेसे).
मिणमिण–स्त्री. कुलबुलाहट.
–क्रि. वि. टिमटिम.
मिणमिणणें–क्रि. अ. झिलमिलाना. टिमटिमाना. मंद प्रकाश देना
मितभाषण–न. थोडा किन्तु निश्चित बोलना१.
मितभाषी–वि. कम बोलनेवाला. मितभाषी.
मितव्ययी–वि. सोच समझकर खर्च करनेवाला. मितव्ययी.
मिताक्षरी–स्त्री. अेक संकेत-बोली.
मिति } स्त्री. सीमा. परिमाण१.
मिती } निश्चित संख्या तिथि. अुधार-वृद्धि (सूद).
मित्र–पु. मित्र. हितू. गाढा स्नेही. सहयोगी. दोस्त. सखा. संगी. साथी. सूरज.
–त्व–न. मित्रता२. गठौती२. गठौत२. दोस्ती२.
–द्रोह–पु. विश्वासघात.
मिथ्या–वि. झूठ. असार. नश्वर.
मिंधा–वि. दबैल. लज्जित. प्रसूति के बाद रजस्वला होने के पहले ही गर्भ रहने से अुत्पन्न (संतान).

मिनतवारी–स्त्री. प्रार्थना. मनावन१.
–नें–क्रि. वि. बहुत मनाने के बाद. किसी तरह.
मिना–पु. मीना. सोने चाँदीपर किया गया रंगीन काम.
मिनिट–न. क्षण१. मिनट१. टिप्पण१. कला का ६० वाँ अंश१.
मिनिस्टर–पु, मंत्री.
–अॅग्रिकल्चर–कृषि मंत्री.
–अिन चार्ज–प्रभार मंत्री.
–अेज्युकेशन–शिक्षा मंत्री
–अेक्साअिज–मादक मंत्री.
–डेव्हलपमेंट–विकास मंत्री.
–पब्लिक हेल्थ–लोक स्वास्थ्य मंत्री.
– –वर्क्स–लोक कर्म मंत्री.
–फायनान्स–अर्थ मंत्री.
–फूड–अन्न मंत्री
मिया–पु. अिस्लाधर्मी पुरुष.
–मूठभर दाढी हातभर–छोटे से मियाँ बडीसी दुम.
मिरची–स्त्री. बडा लाल मिर्चा१.
–झोंबणें (नाकाला)–तिलमिलाना. आग बबूला होना.
मिरजोळी–स्त्री. क्षाल (वेल)
मिरपूड–स्त्री. काली मिर्च की बुकनी.
मिरवणूक–स्त्री चलसमारोह१. जुलूस१. सवारी.
मिरविणें–क्रि. अ. बाजे के साथ नगर में घूमना. अकड कर चलना. किसी बहाने झलक दिखाना (विशेष में स्त्रियों का).

मिरास–स्त्री. पैतृक अधिकार१. संपत्ति२. मिरियासी.
–पट्टी–स्त्री. मिरीयासी का कर१.
मिरी–पु. मीरा (खेल में पहले खेलने का अधिकारी). चित्त पडी कौडी२. चुनट (धोती की). काली मिर्च की बेल.
मिरें–न. गोल मिर्च२. काली मिर्च२.
मिलाफ–पु. मिश्रण. अेका.
मिशन–न. मठ१ (किसी संप्रदाय के प्रचार का केन्द्र).
मिशनरी–पु. ओसाओ धर्म का प्रचारक.
मिशाळ–वि. घनी मूंछोवाला.
मिशी–स्त्री मूंछ.
–अुतरून देणें–टाग तले से निकलना.
–भादरणे–मूंछ नीची होना.
–वर ताव देणें } मूंछ अेठना
–ला पीळ भरणें }
– –तूप लावणें–बहुत अकडना
मिश्र } वि. मिला हुआ. मिश्रित
मिश्रित } संकीर्ण (जाति).
मिश्रण–न. मिलावट२. घोल१. मिश्रण.
मिष–न. मिस१. बहाना१. हीला१. स्वाँग१ छल१. ओझा१.
मिष्ट–वि. मीठा. मधुर स्वादिष्ट.
–भाषणी–वि. मधुरभाषी मिठबोला.
मिष्टान्न–न. मिष्टान्न१. पक्वान१. मिठाओी२
मिष्मीतीत–स्त्री. ममिरान. ममिर. ममिरा.
मिसकीन–वि. धूर्त. बगल मे छुरीवाला.
मिसरूड–स्त्री. रेख.
–फुटणें–रेख भीजना.
मिसळ–स्त्री. मिलावट. मिश्रण१. पकी भाजियों की मिलावट से बना खाद्य१.
–असणें–खोट होना (चाँदी, सोने में). मिलावट होना.
मिसळणे–क्रि अ. स. मिलाना. घोलना. मिला देना. हिल मिल कर रहना. सनना. रहना. सानना. आमेजना.
मिसळलेले } –क्रि. वि. मिश्रित.
मिसळीचें } मिलावटी. खजरा.
मिस्कील–दे मिसकीन.
मिस्तरी } पु. कुशल बढओी. कारीगर.
मिस्त्री }
मिस्सी–स्त्री. दंतमंजन१. दाँतौन१.
मिळकत–स्त्री. प्राप्ति. आय१. लाभ१. सपत्ति. मिलकियत.
मिळणें–क्रि. अ. पाना प्राप्त होना. मिलना शामिल होना (दल में).
मिळमिळीत–वि. अलोना. नीरस. फीका. पिलपिला.
मिळवणी–स्त्री. जोड (सख्या, वस्तु का). पानी डालकर बनाया मिश्रण१. सगम१.
मिळवणे } क्रि. स. मिलाना. पाना.
मिळविणें } सरोजना. प्राप्त करना. जोडना. कमाना (धन, यश).
मिळवता–वि. कमासुत. कमाअू.

मिळालेला–क्रि. वि. मिला हुआ. हिला हुआ. सटा. मिलित. शामिल.

मिळून मिसळून वागणें–मिलजुल कर काम करना.

मी–सर्व. म.

–आहे–मैं हूँ. हूँ.

–पणा–पु. अहंकार. घमण्ड१. हमेव१.

–म्हणणें–जोश में होना.

–मी म्हणणें–मूँछपर ताव देना. अपने आप को सर्वश्रेष्ठ लगाना.

मीठ–न नमक१. नोन१. लवण१. करकच१ (समुद्री). लोन.

–तोडणें–कम खिलाना (कन्या मोटी न हो अिस लिअे).

–भाकर–स्त्री. साग–सत्तू (नम्रतासे कहा जाता है).

–मसाला–पु. मिर्च मसाला.

–मोठें खारट असणें–स्वामी बहुत कडे स्वभाव का होना,

–मोहऱ्या ओंवाळणें–दीठ अुतारना. राअी, नोन अुतारना.

मीमांसा–स्त्री. षट् दर्शनों में पाँचवा दर्शन१. विश्लेषण१. विवेचना.

मुकटा–पु नहाने पर (पूजापाठ के लिअे). पहनने का रेशमी वस्त्र.

मुकणा–पु. न पकनेवाला दलहन का दाना.

–हत्ती–पु. दंतविहीन हाथी. मकुना.

मुकणें–क्रि. स. वंचित होना. गँवा देना.

मुकदमा–पु. न्यायलय–प्रविष्ट विषय. अभियोग. दावा.

मुकसी–वि. सुनहले बूटेदार.

मुका–पु चुंबन. बब्बी२ (बच्चों की). चुम्मी२.

–वि. गूँगा. मूक. औंगा. अबैन. चुप. छेद न पडा (फोडा).

–नारळ–पु. कच्चा नारियल.

–मार–पु. छिपी चोट२. मअू मार२. वह मार, जिसका कोअी चिन्ह न दीख पडे.

–मुलगा होणें–पहले पहल रजस्वला होना.

मुकाट्यां } क्रि. वि. चुपचाप.
मुकाट्यानें } बिना बोले. बाअें हाथ से

–काम करणें–कुल्हिया में गुड फोडना.

मुकादम–पु. अगुआ. जमादार. मुकद्दम. कारिन्दा. सरबराह.

मुकाबला–पु. पडताल२. तुलना२. टक्कर२. सामना.

मुक्काम–पु. अड्डा. पडाव. बसेरा. मुकाम. गाँव (सिरनामे में). बिराम. चट्टी२ (हिमालयमें).

मुकुट–पु. मुकुट. शिरोभूषण (राजा, देवताका). किरीट. कलँगी२.

–मणि–पु. मुकुटका रत्न. अग्रणी. श्रेष्ठ नेता. सिरताज.

मुकुल–पु. न. मुकुल१. बडी कली२. कमल१. घोडे के मत्थेपर भँवरी२.

मुकुलित–वि. अधखिला. संक्षेपमें.

मुके–वि. गूँगा. चुप. निरीह.

मुक्त–वि. मुक्त. बंधनहीन. स्वतंत्र. अनिर्बन्ध. खुला. छोडा हुआ.
–द्वार–न. वह स्थान जहां जाने आने में कोअी रोक टोक न हो.
मुक्ता–स्त्री. मोती१.
मुक्ति–स्त्री. छुटकारा१. मुक्ति. मोक्ष१.
मुख–न. मुंह१. मुख१. चेहरा१. मुद्रा२. द्वार१. मार्ग१. प्रथम संख्या२ (गणित श्रेणी). चतुर्भुज के आधार के सामने की भुजा२.
–चर्या–स्त्री. मुख मुद्रा.
–जली–स्त्री. मुखजली (पौधा).
–डा–पु. चेहरा. मुद्रा२. मुंह. मुखडा.
–दुर्बळ–वि. समयपर अुत्तर न देनेवाला. बोलने में कच्चा.
–पृष्ठ–न. आवरण–पृष्ठ१ (पुस्तक का). मुख पृष्ट.
–मार्जन–न. हाथ, मुंह धोने की क्रिया२.
–रस–पु. लार२. थूक२. गंदी बात२.
–वटा–पु. चेहरा. बनावटी मुख (चांदी, सोने का. जो देवता के लिअे बनाया जाता है). धड की मूर्ति२.
–शुद्धि–स्त्री. भोजन के बाद पान, सुपारी.
–सेक–पु. कुल्ला (पानी से).
–स्तंभ–दे. मुखदुर्बळ.
मुखत्यार–पु. सर्वाधिकारी. परंपरा से अधिकारी. नियोजित प्रतिनिधि. मुख्तार.
–नामा–पु. अधिकार पत्र. मुख्तारनामा.
मुखोद्गत–वि. कंठस्थ.
मुख्य–वि. प्रमुख. प्रधान.
–जागा–स्त्री. केन्द्रस्थान१. अड्डा१.
–तत्त्व–न. सारभाग१. सारांश१. सत्त१.
मुगदळ–स्त्री. मूंग बोने योग्य भूमि.
–न. मूंग के आटे का लड्डू१.
मुगळा–पु. चिअूंटा. चांटा.
–लागणे–अुतावला होना.
मुगी–स्त्री. चिअुंटी. कीडी. चींटी. पिपीलिका. कामका आवेग१. बधिरता (किसी अिंद्रिय में).
–च्या पावलानें–बहुत धीमे.
मुगुट–दे. मुकुट.
मुगूस–न. नेवला.
–वेल–स्त्री. सरहटी.
मुंग्या येणें–सो जाना (हा , पांव) झन्ना अुठना.
मुग्ध–वि. मौन. मूर्ख. भोला. सुंदर (बच्चा). अनखिला.
मुग्धा–स्त्री. सोलह साल की कन्या. सुदरी युवती.
मुचलका–पु. प्रतिज्ञापत्र (न्यायालय में अुपस्थित, या भविष्य में कोअी अनुचित काम न करने का). मुचलका.
मुंज } स्त्री. अुपनयन संस्कार१.
मुंजी } जनोअी देने का समारोह१. मुंज (घास). अेक तरह की भेड.

मुजरा–पु. प्रणाम (झुककर). तमाशे में समाप्ति का गीत. मीना. रकम.

मुंजा–पु. अुपनीत बटु. ब्रह्मचारी.

मुटका–पु. धीरे धीरे मुक्का. (चंपी में). मुठ्ठी में दबाकर बनाया आटे का लोंदा हल का हत्था. शरीरकी जुड्डी बाँधकर जलमें छलांग२.

मुठया–पु. हल का हत्था. अेक तरह का केकडा.

मुंड–न. तीन की संख्या (गुल्ली डण्डे के खेल में). सिर१. मूँड१.

मुंडकें–न. गले से सिरतक का हिस्सा. मूँड१.

मुंडण–न. मुंडन१. हजामत२.

मुंडणें–क्रि. स. मूँडना. सिर घोटना. शिष्य बनाना. ठगना.

मुडदेफरास–पु. अरथी अुठाकर चलनेवाला. स्मशान के सामान का व्यापारी.

मुंडावळ–स्त्री. सिहरा१. सेहरा१. मौर१.

मुडासें–न. छोटा साफा१. मुंडास१.

मुंडी–पु. संन्यासी.
–स्त्री. मूँड१. सिर१. गर्दन.

–हलविणें–हाँ में हाँ मिलाना.

–मुरगाळणें–गर्दन मरोडना. गला घोट देना.

मुडदा–पु. मुर्दा. लाश२. शव१.

–पाडणें–मार डालना.

मुडदूस–पु. सुखंडी२ (बच्चों का रोग) अंगशोष. अुडनी२.

मुडपणें–क्रि. अ. दोहराना. लचकना. मोच खाना.

मुडा–पु. पच्चीस मन गल्ले की खत्ती२.

मुडा, मुढा–पु. कंधा. मुठ्ठी बाँधा हाथ. मशक का मुँह. हिजडे का साथी. केले का बडा पत्ता.
–वि. बिना आभूषण का (हाथ, गला). सीगकटा. मुर्रा.

मुढेरी–स्त्री. मुडेर.

मुतारी–स्त्री मुतने की सार्वजनिक मोरी. पेशाबखाना.

मुतखडा–पु. मूत्रकृच्छ. कंकड. पथरी.

मुतणें–क्रि. अ. पेशाब करना. मूतना.

मुतानें दिवा पाजळणें–पेशाब से चिराक जलाना. अत्याचार की अति करना.

मुदगल–पु. मुगदर (व्यायाम के लिअे).

मुदत–स्त्री. समय१. अवधि. अवकाश१. मुद्दत. मियाद.

मुदपाकखाना–पु. रसोअी घर.

मुद्दल–न. पूँजी२. पुजी२. ऋणपुंजी२.

मुद्दा–पु. विचारणीय विषय. हेतु. बाबत२. मन्तव्य. अिरादा.

–पत्ता–पु. प्रमाण. सबूत. पूरी जानकारी.

मुद्देसूद–वि. सप्रमाण. विषय को लेकर. सुसंगत.

मुद्द्याची गोष्ट–स्त्री. महत्त्वपूर्ण बात. सारभूत विषय१.

मुद्दाम–क्रि. वि. जानबूझकर. चाहकर. विशेष हेतुसे. हठसे.

मुद्रण–न. छापने का काम१. मुद्रण.

–कला–स्त्री. मुद्रण के काम में कला.

मुद्रा–स्त्री. मुद्रा. ठप्पा१. अगूठी. छाप१. कुडल१. आकृति.

मुद्रिका–स्त्री. मूंदरी. अंगूठी. मुद्रिका.

मुन्सफ–पु. दिवानी न्यायाध्यक्ष.

मुनि } पु. मुनि. ऋषि. तपस्वी.
मुनी } मौनी.

मुनीम–पु. कारिंदा. अभिकर्ता. आढतिया.

मुबअी–स्त्री. बम्बअी नगर१.

–करणें (जिवाची)–मौज शोक में खर्च करना.

मुबलक–वि. भरपूर. अनगिनत. विपुल.

मुभा–स्त्री. छूट. अनुज्ञा.

मुरकणें–क्रि. अ. नखरे करना. लोच खाना. मुरुकना. लज्जासे बल खाना. लचकना.

मुरका–पु. नखरा. लचकन२. विनय या लज्जासे बल (खाना) मुरकी२.

मुरकी–स्त्री. (कान का अेक गहना) लोच (तंतु वाद्य पर). मुरकी२

मुरकुंडी–स्त्री. अंगसंकोच१.

–वळणें–लोटपोट होना (हँसते हँसते).

मुरगळणें } क्रि. अ. स. मोच आना.
मुरगाळणें } मरोडना. अैंठना. अुमेठना.

मुरड–स्त्री. मुडाव१. अेंठन. दब१. पेंच१.

–शेंग–स्त्री. मरोड१. तह. लपेट मरोर फली.

मुरडणें–क्रि. अ. स. लचकना. सिकुडना. मोडना. मुडना. बल खाना.

मुरडा–पु. अेंठन. मरोड१. पौधोंका अेक रोग.

मुरणें–क्रि. अ. सगवगाना. भिदना. सीझना. भिगना. सोखना. मँजना. अभ्यस्त होना. दबना (अिच्छा, वासना).

मुरदा–पु. मुर्दा. लाश२.

मुरदुंग्या–पु. 'आटयापाटया' के खेल मे अगुआ.

मुरंबा–पु. मुरब्बा.

मुरब्बी–वि. पक्का जानकार. अनुभवी. मँजा हुआ. सरक्षक. बडा.

मुरमुरा–पु. मुरमुरा. परमल.

मुरली–स्त्री. नदीकिनारे अेक घास१. मुरली. बाँसरी.

मुरलेला–वि. मँजा हुआ. सीझा हुआ.

–असणें–कूटकूट कर भरा होना.

मुरलेलें खोड–न. खुर्राट. खुरोंट. (बूढे के लिअे व्यंग).

मुरवत–स्त्री. लिहाज१. मर्यादा१. आदर१. मान१. मुरव्वत.

मुरळी–स्त्री. देवदासी.

मुरांबा–पु. मुरब्बा.
मुरुडशेंग–स्त्री. मरोरफली.
मुरूम–पु. मुरमुरा पत्थर. बजरी२. सेलखडी२. मुँहासा (तरुणाअी के चिन्ह).
मुर्दा–पु. मुर्दा. मुरदा. लाश२.
मुर्दाड–वि. मरियल. कायर.
मुर्दाडी–स्त्री. मरे जानवर की खाल.
मुर्वत–दे. मुरवत.
मुऱ्हें–न. कुहासा१. सह्याद्रि के माथे से तलहटी तक होनेवाला पूर्वी भाग.
मुलकी–वि. स्थानीय. आगम (सरकारी माल गुजारी) दीवानी या माल (विभाग).
मुलगा–पु. बेटा. पुत्र. लडका. छोकडा.
मुलगी–स्त्री. बेटी. पुत्री. लडकी. छोकडी. कन्या.
–अुजविणें–कन्या को ब्याहकर अुऋण होना.
–गळीं लागणें–कन्या ब्याहने योग्य हो जाना.
–प्रथम पतीकडे जाणें–गवनचार१.
–सांगून येणें–ब्याह का प्रस्ताव होना (कन्या की ओर से).
मुलाचे पाय पाळण्यांत दिसतात–होनहार बिरवान के होत चीकने पात.
मुलाखत–स्त्री. साक्षात्१. भेंट. मुलाकात.
मुलामा–पु. मुलम्मा.
मुलूख–पु. प्रांत. प्रदेश. स्वदेश. मुल्क.
–गिरी–स्त्री. आक्रमण१. परदेश गमन१.
–मैदान–स्त्री. विजापुर की तोप (मुँह का घेरा ४ फीट ८ अिंच) लडाकी स्त्री.
मुलखाचा–वि. बहुत. अत्यंत.
मुलखा निराळा –वेगळा } वि. विचित्र. सबसे अलग.
मुलें-बाळें–न. बालबच्चे. संतान२.
–माणसें–न. परिवार के लोग१.
–लेकरें–न. बालबच्चे१.
मुशाफर–पु. यात्री. प्रवासी. मुशाफिर. बटोही.
मुशाफरी–स्त्री. यात्रा.
मुशाहिरा–पु. वेतन. मजदूरी२. पारिश्रमिक.
मुशी–स्त्री. खारे पानी की अेक मछली.
मुष्टि–स्त्री. मुठ्ठी. हत्या१. घूँसा१.
–प्रहार–पु. घूँसामार१.
–प्रयोग–पु. मूठ लगाने की क्रिया (जादूटोना).
–मैथुन–न. मूठ मारना१.
–मोदक–पु. घूँसामार.
मुसकट, मुसकाड, मुस्कट }–न. थूथन१. थूथनी२.
–फोडणें–थूथनी कुचलना.
मुस्कटांत देणें–मुँहपर थप्पड जमाना.
मुस्कटदाबी–स्त्री. मुँहठठाअी. मुँह ठठाना. विचार–स्वातंत्र्य पर रोक.

मुसकी–स्त्री. बैल के मुंहपर बांधने की जाली.

मुसक्या–स्त्री. मुश्कें.

मुसंडा–पु. मुसलमान. मुस्टंडा.

मुसंडी–स्त्री. झपट्टा.

मुसंबें–न. मुसम्मी१. नारंगी२.

मुसमुसणें–क्रि. अ. गदराना. पकनेपर आना. सिसकना. क्रोध से भर जाना.

मुसलमान–पु. अिस्लाम धर्मावलंबी. मुसलमान.

–करणें (मारून मुटकुन)–जबरदस्ती से अनुकूल बनाना.

मुसळ–न. मूसल१. मूसरा१.

–केरांत (सगळेंच)–सब गुडगोबर होना

–देवता–स्त्री. ढीठ स्त्री.

–धार–वि. मूसलाधार. मूसलधार (वर्षा)

–स्नान–न. किसीतरह शरीर पर पानी अुंडेलकर स्नान.

मुसळा–पु. चौडी पेंदीवाला नुकीला लम्बा पत्थर (डालने में)

–चें धनुष्य करणें–असम्भव को सम्भव बनाना. आकाश के तारे तोड लाना.

–ने टिऱ्या बडविणें–बौखलाना.

–स अकुर फुटणें–अनोखी बात होना. आकाश बांधना.

मुसळी–स्त्री. घोडे के पिछले पैरों का अेक रोग. काली मुसली (औषधि)

मुस्ता–पु. पिंजियारे का धुनकने का बेलन. मोथा. मुस्ता.

मुहूर्त–पु. दो घडियों का समय (४८ मिनट). शुभवेला२. मुहूर्त. शुभकाल. महूरत.

–करणें–श्रीगणेश करना.

–मणि } पु. कन्या के गले में, शुभ
–मणी } घडी में बांधी, अेकलडिया. पोत.

–मेढ–स्त्री. विवाह मंडप या घर बनवाने के प्रारंभ में गाडा खम्भा.

– –रोवणे–शुभ कार्य का प्रारंभ करना.

मुळमुळ–क्रि. वि. धीरे धीरे (रोना). अस्पष्ट (बोलना).

मुळव्याध–स्त्री. अर्श. बवासीर.

मुळा–पु. मूली. मूलिका२. सींपका कीडा (अिस सींपसे चूना बनता है)

मुळा–वर येणें–सर्वनाश का कारण बनना.

–शीं हात घालणें–तह को पहुंचना.

मुळाक्षरें–न. वर्णमाला२.

मुळी–स्त्री. जडी. जड.

मुळी–क्रि. वि. बिलकुल. वास्तव में.

मुळु मुळू–क्रि. वि. धीरे धीरे (रोना).

मुळें–क्रि. वि. के कारण. से.

मुक्षुद–स्त्री. मुखशुद्धि (भोजन के बाद पान आदि).

मूक–वि. गूंगा. चुप. मौन.

–अभिनय–पु. केवल हाव भाव से. अभिनीत नाट्य–दृश्य.

–चित्र–न. मूकचित्र (चित्रपट).
मूग–न. मूंग१.
–गिळून बसणें–चुप्पी साधे बैठना.
मूठ–पु. बैल की खुगीर२.
–स्त्री. मुठ्ठी. चंगुल. गर्भ१. मुष्टि. मुठ्ठा१. कुकडी. हत्था१. दस्ता१. हाथा१. मुठिया. हथेरा१. गह (हथियार की). कब्जा१.
–आवळणे–कंजूस बनना. दान रोकना. गह बैठना.
–दाबणें–मुठ्ठी गरम करना. घूस देना.
–भर मांस चढणें–छाती तन जाना. फूल जाना (आनंद, गर्वसे).
–माती देणें–मृतक का अंत्यकर्म करना. समाप्त करना.
–मारणें–अनछर पढकर मारना.
मुठीत असणें–मुठ्ठी में होना.
मूढ–वि. मूर्ख. अनाडी. अज्ञ. मूर्च्छित.
मूत–न. मूत्र१. मूत१. पेशाब१. मुतास१.
–आणणे–नाकों दम करना. कंकड बैठाना.
–येणें–पेशाब निकल आना. पेशाब बन्द होना.
मूद–स्त्री. वाटीवाले कडछे से ढाला हुआ भात. कलश के आकार का, स्त्रियों की वेणी का गहना.
मूर्ख–वि. मूर्ख. गँवार. गधा. अुजड्ड. अज्ञानी. घनचक्कर. घसखुदा. अक्लका दुश्मन. निर्बुद्धि. हरबोंग. अप्रबुद्ध. अलडबलड. गोबर गणेश. गहेलरा. मूढ. नासमझ, भावंदी.
–श्रीमंत–आँख का अंधा, गांठ का पूरा.
मूर्च्छा–स्त्री. मूर्च्छा. बेहोशी. गश१. चक्कर१. घुमरी. गिरगी
मूर्च्छित–वि. बेहोश. मूर्छित.
मूर्ति–स्त्री. प्रतिमा. मूर्ति. देह.
–तितक्या प्रकृति–जितने मुंह अुतनी बातें.
–मान } वि. प्रत्यक्ष. रोकडे.
–मंत }
मूल–न. बच्चा१. बालक१. नन्हा१. संतान२. मूल१. जड२.
–तत्त्व– } न. मूलद्रव्य१. तत्त्व१.
–द्रव्य– }
–प्रकृति–स्त्री. आदिमाया. मूलमाया.
–मरणें–कोख अुजड जाना.
मूल्य–न. मूल्य१. कीमत.२.
–वान्–वि. बहुमूल्य. कीमती. महँगा. गब्बर.
मूस–स्त्री. घरिया. प्रघटी. ढाँचा१. साँचा१.
–ओतणें–गठीला बदन होना.
मूळ–न. जड२. तना (पेड का).. मूल१. प्रारंभ१. अुन्नीसवाँ नक्षत्र१. चलावा१ (वर को विवाह मंडप में लाने; गौने में). असल.
–घटक–पु. मूल तत्त्व.
–चा–वि. स्वभाव से. प्रारंभ से. खरा. सच्चा.
–चिठ्ठी–स्त्री. ब्याह का निमंत्रण पत्र१.

-धाडणें–कन्या को लिवा लाने के लिये किसी को भेजना.

-पीठिका–स्त्री. मूल आधार१. आदिकारण१. प्रारंभिक अवस्था.

-पुरुष–पु. मूल पुरुष. प्रथम पुरखा. आदि संस्थापक.

-व्याध–स्त्री. अर्श१. बवासीर.

-स्वभाव–पु. जन्मस्वभाव.

मृग–पु. हिरन. पशु. मृग. मृगशिरा. पाँचवा नक्षत्र. मृगनक्षत्र की वर्षा२.

-जळ–न. मृग मरीचिका२.

-तृष्णा–स्त्री. मृगतृष्णा. असम्भव बात.

मृगया–स्त्री. शिकार१. आखेट१. मृगया.

मृगाचा किडा–पु. बीरबहूटी२.

मृत–वि. मरा हुआ. व्यर्थ. भस्म बनायी (धातु).

-प्राय–वि. मरा-सा. मृतप्राय.

-भाषा–स्त्री. वह भाषा, जिस का बहुत कम अुपयोग किया जाता हो।

-मनुष्याच्या जागीं ठेवलेला घट आणि दिवा–पु. घड़ी दिआ.

मृत्तिकालवण–न. खारी नोन.

मृत्यु–पु. मृत्यु२. मौत२. गंगालाभ. स्वर्गवास. मीच. देहांत.

-पत्र–न. रिक्थ-पत्र१. अिच्छापत्र१. वसीयत-नामा१.

-पावणें–स्वर्गवास होना. मर जाना.

-मुखीं–क्रि वि. काल के गाल में

मृदंग–पु. मृदंग. माँदर (विशेष प्रकार).

मे–पु. मअी (महीना).

मेकड } न. रेंट की झिल्ली२. नाक
मेकुड } की मैल२.

-मेकी–स्त्री. अेक तरह की ककडी.

मेख–स्त्री. खूंटा१. मेख. मर्म१. खूबी. कील

-मारणें–अडंगा लगाना. भाँजी मारना. मेख मारना.

मेखला–स्त्री. करधनी. किंकिणी.

मेंग–स्त्री. कवच१. केंचुली.

मेंगा } वि. बुद्दू. ढीला. पिलपिला
मेंग्या } षंढ.

मेघ–पु. मेघ. बादल. मेह. जलद. वारिद. करधर.

-डंबरी–स्त्री. गुंबद१. छत्री.

-समुदाय–पु. घटा२.

मेघाच्छादित–वि. मेघाछन्न.

-होणें–घुमडना.

मेंचट–वि. चीकट.

मेज–न. पटल१. मेज़२.

मेट } न. घुटने का जोड१ (घोडे
मेटें } का). सैनिकी चौकी का स्थान१.

मेटाकुटीस येणें–थक जाना. पस्त होना.

मेंड–स्त्री. मींड. गमक (संगीत में).

मेढ–स्त्री. खूंटा१. खम्भा१. ध्रुव तारा१. आधारस्तम्भ१.

मेंढपाळ–पु. गडरिया.

मेंढरूं–न. भेड१. मेमना१.

मेढशिंगी–स्त्री. मेढासिंगी.
मेंढा–पु. भेड. भेडा. मेढा. मेष.
मेंढी–स्त्री. मेषी. भेडी. गाडर.
मेण–न. मोम१.
–कापड–न. मोमजामा.
–घुण्या–वि. अूपरसे शांत किन्तु धूर्त.
–चट–वि. चीकट. ढीला (व्यक्ति). पिलपिला (भात). मद. बुद्दू.
–बत्ती–स्त्री. मोमबत्ती.
मेणा–पु. सिबिका२. डोली२.
मेतकूट–न. चावल, दाले, राअी, मेथी आदि पीसकर बनाया आटा. दही मे मिलाकर बनायी चटनी. गाढी मित्रता२.
–जमणें–मन मिलना.
मेथी } स्त्री. मेथी.
मेथ्या }
मेद–पु मेद. चरबी२. मुटाअी२.
मेंदी–स्त्री. हिना. मेहँदी.
मेंदू–पु मस्तिष्क. भेजा. दिमाग.
मेर–स्त्री. मेड. मर्यादा. समय१.
मेरुमणी–पु. सिरमौर. माला के मध्य में होनेवाली मणि.
मेल–स्त्री. डाकगाडी. मेल१.
मेलँ–अव्य. चलो! छी.!
मेला–क्रि. (पु.) मर गया. मरा.
–वि. दुष्ट. नीच. (दे. मेलँ).
मेली–क्रि. (स्त्री). मरी. मर गयी.
मेले–क्रि (न). मरा. मर गया. मरा हुआ.
–अव्य–दे मेलँ.
–अन्न–न. हराम का खाना१.
–मढे आगीला भीत नाहीं–ओखली में सिर दिया फिर मौत का क्या डर?
मेलेलें–क्रि. वि. मरा हुआ. हराम का
मेल्या–अव्य. दुष्ट! (गाली, स्त्रियों की).
–चें तळपट होवो–नीच! तेरा सत्यानाश होगा.
–पेक्षां मेला होणें–लज्जा से गड जाना.
मेव्हणा–पु. साला. बहनोअी.
मेव्हणी–स्त्री. साली.
मेव्हण्याची बायको–स्त्री. सल्हज (साले की स्त्री.)
मेष–पु. मेढा. मेषराशि२.
–पात्र–न. कायर. गांडू. बुद्दू.
मेस्त्री–पु. लुहार, बढअी, थवअी का नायक. निरीक्षक.
मेहतर–पु. भीलो का मुखिया. अगुआ. भंगी.
मेहनत– } स्त्री. परिश्रम१. मिहनत.
–मजुरी– }
मेहुण } न. दंपति१ (भोजन के लिअे
मेहूण } निमंत्रित).
मेहुणा–पु. साला. बहनोअी. शालक.
मेहुणी–स्त्री. साली.
मेहेरबान–वि. कृपालु. दयालु. माननीय.
मेहेरबानी } स्त्री. कृपा.
मेहेरबानगी }
मेळ–पु. मेल. पटरी२ (बैठना). संगति२.

मेळा—पु. मण्डली (विशेषतः भाद्रपद शु. ४ से १४ तक होने वाले गणपति-अुत्सव के दिनों में बालक, बालिकाओं की गणवेषधारी, अनुशासित, मण्डली; जो राष्ट्रसेवा के गीत गाती हैं). समूह. जमघट.
मेळावा—पु. झुण्ड (दर्शकों का). संघ-सचलन (सैनिकों का). मेल.
मैत्र—पु. मित्र. स्नेही.
मैत्रिण—स्त्री. सहेली. सखी. आली.
मैत्री—स्त्री. मित्रता. स्नेह. मैत्री. मेलजोल१ हेलमेल१.
मैथुन—न. संभोग१. मैथुन१. स्त्री-प्रसग१.
मैंद—पु. सुहागा (जोतनेपर ढेले फोडने का). हेगा. ठग.
मैदा—पु मैदा. बहुत महीन आटा.
मैदान—न. मैदान१. विस्तृत समतल भूमि२.
मैना—स्त्री. सारिका. मैना. तोती.
मैल—पु. मील. आधा कोस. मैल२. मल.
—खोर—वि. मैल खोरा.
मैलागर—पु. मलयज (चंदन)
मोआ—स्त्री. अेक मछली (कुंवर, कार्तिक में पकडते हैं).
मोकलणें—क्रि. अ. स. भेजना. खुला. छोडना.
मोकळा—वि. खुला. मुक्त. विलग. स्वतंत्र विस्तृत, खाली हाथ (होना). फैला हुआ. लम्बा चौडा.
—चाकळा—वि. खुलकर. अलग अलग.
मोकळीक—स्त्री. छूट. स्वतन्त्रता.
मोकळें—(न.) दे. मोकळा.
—मैदान—न. अविरोध क्षेत्र. पूर्ण स्वतंत्रता. मनमानी करने का मौका.
मोकळया मनानें—खुलकर. साफ साफ.
मोका—पु. अवसर. मौका. नाका. टोल.
मोकाट—वि. अडबड. अनिर्बंध. अनर्गल मनमौजी.
मोखा }पु. मोखा. फरवाह.
मोखाडा }
मोखार—वि. मृदु. मुलायम. सुदर.
मोगर }पु. मुंगरा. लकडी का
मोगरा }हथौडा सोनेके के तार मे छोटी गाठ (जिसमे पिरोया मोती गिर न जाय)
मोगरा—पु. मोतिया.
मोगरी—स्त्री. मोतिया का पौधा१. मुंगरा१. मूली की लाल फली.
मोगल }पु. मुगल चगताअी.
मोगल }
मोगलाअी—स्त्री. अन्याअी राज१. अंधेर खाता१ (हैदराबाद के निजाम के कारण).
मोगली अेरंड—पु. बडी दंती२. मुगलाअी अरंड.
—बेदाणा—पु. बडी किशमिश२.
मोघम—वि. अनिश्चित. अूपर अूपर. संदिग्ध.

मोखा–पु. मोज़ा. जुर्राब. अेक प्रकार का जूता.
मोची–पु. चमार. मोची.
मोजका (पु) } वि. आवश्यकता–भर.
मोजकें (न) } गिना हुआ. परिमित.
मोजदाद–स्त्री. गिनती. हिसाब१. अंकन१.
–पट्टी–स्त्री. पटरी (१२ अिंच नापने की)
मोजणीं–स्त्री. गिनती. मापन१. पैमाअिश.
–दार–पु. पैमाअिश करनेवाला व्यक्ति.
मोजणें–क्रि. स. अंकन१. गिनना. नापना. कूतना. पर्वाह करना.
मोजा–पु. मोजा.
मोट–स्त्री. थैल१. पोटली. चरस१. चरसा१. पुरवट१. चारों पाँव बाँधने से पशु की स्थिति. दस हजार.
–करी–पु. चरसी.
–धरणें–चरस चलाना.
–बांधणें (वाऱ्याची)–असम्भव बात. हवा में गांठ मारना.
–वण–न. जलकुण्ड१ (जहाँ चरसे का पानी गिरता है)
मोटार–स्त्री. धूमगाडी. मोटर१
मोटेच्या बैलांचा मार्ग–पौदर२.
मोठा–(पु) } वि. बडा. मोटा. श्रेष्ठ.
मोठें–(न) } महान्. बहुत स्थूल.
–कर्णाचा अवतार–बडे दानी (व्यंग) जो ठहरे.
–घास–पु. गफ्फा.
–तुकडा–पु. खंडिया२.
–शहाणा–वि. बडे बुद्धिमान्. (व्यंग). अक्ल की दुम२.
–हत्ती–पु. गयंद. खखा.
मोठी तान–स्त्री. भुअीपाडर
–दुधी–स्त्री. लालदुधी
–नणंद–स्त्री. पौणी.
–नीळ–स्त्री. बडी नील
–मुंडी–स्त्री. बडी मुंडी
मोठें चोंचे–न. बनपात१. सिंघिन जनश्च१. पाट१,
मोठें करमळ–न. चाल्त.
–तिरफळ–न. तुंबरू फल
मोठे पणा–पु. बडाअी. महानता२. प्रतिष्ठा.
मोठें पोट–न. बडा पेट१. अुदारता२.
–शेत–न. कोलिया२. लम्बा खेत१.
–रोहिस गवत–न. बडा रोहिश१
मोठे वस्ताद–पु. गहरे लोग.
मोठें हाड–न. हड्डा१.
मोठ्यानें हँसणें–कहकहा लगाना. ठहाका मारना. अट्टहास्य करना.
मोड–पु. हार२. अँखुआ. कोंपल. मसा मस्सा (बवासीर से). –स्त्री. खुर्दा१. भाँज. रेजगारी. कबाड (पुराने बरतन आदि). झुकाव (भाषाका). मोड. पद्धति. लिखावट.
–कळीस येणें–गिरने की दशापर होना. टूटनेपर होना. दुर्दशा होना

—का तोडका—वि. टूटा फूटा
—घेणारा—पु. कबाडिया.
—तोड—स्त्री. तोड फोड१.
मोडणी—स्त्री. ढंग१ (भाषा का). भुट्टे काटने की पद्धति.
मोडणें—क्रि. स. तोडना. बिगाडना. भंग करना. मटकाना (आखें). भुलाना (सिट्‌टी पिट्‌टी). गिना जाना.
—क्रि. अ. भंग होना. बिखर जाना. भाँज करना. बेच देना (पुरानी मूल्यवान वस्तु). खट्टा करना (मन). खंडन करना. गँवाना. (समय). शान्त होना (दंगा).
मोडता—पु बाधा२. रुकावट२.
मोडशी—स्त्री. रेच१ (सर्दी से). दस्त. जुल्लाब.
मोडी—स्त्री. मराठी की अेक लिपि (शीघ्र लिखने के लिअे).
मोडून काढणे—तोड देना. खंडन करना. विफल कर देना.
—येणें (अंग)—अंग टूटना.
मोढा—पु. नदी में घुसा तथा पानी से ढका भूभाग.
मोत—स्त्री. मृत्यु. मौत.
मोतद्दार—पु. साअीस.
मोतरिंगणी—स्त्री. मोतरिंगनी बृहती भेद.
मोताद—वि. दरिद्र. गरीब. मुहताज.
मोतिबिंदु—पु. मोतिया बिन्द.
मोतीं—न. मोती१. गौहर१.
मोती चूर—पु. मोती चूर१.
मोत्यांची ओळ—स्त्री. सुंदर लिखावट.
मोद—पु. आनंद. आल्हाद. मोद.
मोदक—पु. पक्वान्न-विशेष (गणेशजी को प्रिय).
मोदी—पु. भंडारी. मोदी. परचूनी.
—खाना—पु. भण्डार (सेना के अुपयुक्त सामान का संग्रह स्थान).
मोफत—वि. निःशुल्क. मुफ्त.
मोबदला—पु. बदला. बदले में लाभ.
—क्रि. वि. बदले में.
मोबार—न. खाडी का मुख१.
मोर—पु. मोर. शिखी. मयूर. केहा. अेक गहना.
—कुंचा—पु. } मोर छल. मोरपंख
—चेल—न. } का चँवर.
—चग—पु. मुरचंग.
—चूत—न. नीला थोथा१. नीला तुतिया१. खपरिया१.
—मासी—स्त्री. अेकांगी मुरा.
—वेल—स्त्री. चूर्णहार१. चूरनहार१. मरोरफली. मोरहरी. मुर्हरी.
—शेंडा—पु. मोर शिखा२. लालमुर्गा.
—शिंग—न. पीतल की अेक तुरही२.
मोरा—वि. चितकबरी.
—चे पिल्लूं—न. मुरैला
मोर्चा—पु. मोर्चा. घुसबन्दी२. गरगज. तोपों का अड्डा. चौकी२. (सैनिक).जंग (तरवार का).
मोर्चे बंदी—स्त्री. किलाबंदी मोर्चाबंदी. व्यूहरचना.

मोरणी–स्त्री. स्त्रियों की नाक का अेक गहना१. पहुँसुली.
मोरंबा } पु. मुरब्बा. (आम का).
मोरांबा }
मोरी–स्त्री. नाली. मोरी. अेक मछली.
मोर्तब–न. राजमुद्रा२.
मोल–न. मूल्य१. कीमत२. आघ१. मजदूरी२.
–करी–पु. कुली.
–करीण–स्त्री. महरी. कमेरी.
–तोल–न. दरमुलाअी२.
–मजुरी–स्त्री. मिहनत-मजदूरी.
–वान्–वि. मुल्यवान्. कीमती
मोसंबी–स्त्री. सकोतरा१. चकोतरा१. नारंगी.
मोसम–पु. रितु२. मौसिम.
मोह–पु. महुवा (पेड). चित्तभ्रम. बेहोशी२. मोह. प्रेम. दुलार. भ्रान्ति२. अज्ञान.
–नष्ट होणें–होश ठिकाने आना.
मोहक–वि. आकर्षक. मोहक. सुंदर.
मोहडा–पु मौआ.
मोहपाश–पु. मोहजाल. प्रेमपाश.
मोहनभोग–पु. मोहनभोग. हलुआ विशेष. अेक चावल. आम-रस को औटा कर बनायी मिठाअी.
मोहटी–स्त्री. छप्पर का छोर१. छज्जा१.
मोहडा–पु. मौआ. महुवा.
मोहतुर–पु विधवा–विवाह.
मोहन–न. मोयन (गूँथे हुअे आटेमें)
मोहनी–स्त्री. जिगन१ (पेड).

मोहबत–स्त्री. प्रेम१. आपसी स्नेह१. मुहब्बत२.
मोहर } स्त्री. मुहर (सिक्का). हरावल
मोहोर } (सेना की). हुनर.
–पु. बौर. मौर. गोछअी२.
मोहरकी–स्त्री. जानवरों के मुँहपर बांधने की जाली
मोहरा–पु. शतरंज की गोटी२ (बादशाह और पियादों को छोड अन्य). अगुआ मुखिया. गुणी व्यक्ति. मृदंग का अेक ताल. हुलिया. काले नाग के सिर की मणि. जहर–मोहरा.
–अिरेस पडणे–प्रतिष्ठा की रक्षा के लिअे प्राणों की बाजी लगाना.
मोहरी–स्त्री. राअी. सरसों. अेक मृदंग१.
मोहरेदार–वि. चिकना. सिलपट. चमकीला
मोहल्ला–पु व्यूहरचना२. मुहल्ला.
मोहाचा नारळ–पु. मधु नारियल.
–वृक्ष–पु महुवा.
मोहीम–स्त्री मुहीम महत्त्वपूर्ण कार्य१. चढाअी. दौरा१.
मोहोर–पु. दे. मोहर
मोहोरकी–दे. मोहरकी.
मोहोळ–स्त्री. आस्तीन का, कलाअी का भाग१ पायजामे का टखनेपर होनेवाला हिस्सा१.
–न. छत्ता१. मधुछत्ता. छतना.
मोळ–पु. छप्पर का तिकोना हिस्सा नरअी सावेबागे (जिस से झाडू बनते हैं)

मोळा–पु. रीति२. परिपाटी२. कील२. खूंटा.

मोळी–स्त्री. अंटिया (ईंधन की). गट्ठा१. बींडा१.

–बांधणें–अँटियाना.

–विक्या–वि. लकडहारा.

मौज–स्त्री. मज़ा१. गंमत. सुंदर दृश्य१. तमाशा१. मनोरंजन१. विनोद१. किलोल. आमोद-प्रमोद१.

–असणें–चैन की बन्सी बजना. अजीब बात होना.

–करणें–गुलछर्रे अुडाना. विनोद करना.

मौजा–पु. } देहात. मौज़ा.
मौजें–न. }

मौजीबंधन–न. अुपनयन१.

मौन–न. मौन१. चुप्पी२. गूंगापन१. सन्नाटा१. अबैन१.

–बसणें–सांस तक न लेना.

म्याअू–अव्य. बिल्ली का शब्द. म्याअु.

म्यान–न. खाप२. म्यान१. शस्त्र का घर१.

–घालणें–पानी को जहरीला बनाना.

–करणें–शस्त्र को म्यान करना.

म्यानेजर–पु. प्रबंधक.

म्यानेजिंग–अेजंटस्–पु. प्रबंध. अभिकर्ता.

–कमेटी–स्त्री. प्रबंध समिति.

–डायरेक्टर–पु. प्रबंध संचालक.

म्युनिसिपल कार्पोरेशन–न. निगम१. नगर निगम१.

म्युनिसिपॅलिटी–स्त्री. नगरपालिका. नगरसमिति.

म्लान–वि. म्लान. मुरझाया हुआ. क्लांत. निस्तेज. खिन्न.

म्लेछ } पु. यवन. अनार्य. विधर्मी
म्लेच्छ } व्यक्ति.

म्हटलें–अव्य. सुना! समझे!
–क्रि (न). कहा.

म्हण–क्रि. बोल. कह.
–स्त्री. कहावत. लोकोक्ति

म्हणजे–अव्य. अर्थात्. याने. तब. बस! पर. तो. क्या मतलब?

म्हणणें–क्रि. अ. बोलना. अुच्चारण करना. पाठ करना. कंठस्थ करना.

म्हणता म्हणतां–क्रि. वि बात की बात में. थोडेही समय मे

म्हणविणे–क्रि. स. कहलाना कहलवाना. बताना. लगाना.

म्हणून–क्रि वि. अिस लिअे. सो. जिससे. यों. नामक. तो अुससे. भी. कहाँ.

–साठीं–क्रि. वि. अिस लिअे.

म्हशी केळें } न. मोटी छाल का
म्हशेळें } केला.

म्हशीचा प्राणनाथ–पु पाडा. भैंसा. सुस्त. मूर्ख व्यक्ति.

म्हसणवटी–स्त्री. स्मशान१. मरघट१.

म्हसोबा–पु महिषासुर. अेक क्षुद्र देवता. दुष्ट व्यक्ति.

म्हातारचळ–पु. बुढभस.

म्हातारडा–वि. बूढा. खूसट (तुच्छता बोधक)

म्हातारा–वि. वृद्ध. बूढा. पुनर्वसु (नक्षत्र).

–पु. गोलोभी२ (पौधा)

–कोतारा–वि. बूढा.

म्हातारी–स्त्री. बुढिया. वृद्धा. महतारी. आक की रुअी.

–चा वेल–पु. विधारा (बेल).

–मेल्याचें दुःख नाहीं; काळ सोकावतो–बुढिया मरने का नहीं, यम पहुँचने का डर है।

म्हाळसा–स्त्री. खंडोबादेव की स्त्री. कर्कशा.

म्हैस–स्त्री. भैस. छः पाँववाला अेक जंतु१. केले के फूल की काली पंखडी.

–पिळणें–भैंस दुहना.

म्होरक्या–पु. नेता. अगुआ.

य

यः कश्चित्–वि. तुच्छ. बहुत छोटा.

यकृत्–न. यकृत१. गुदा१.

यच्चयावत्–अव्य. सब के सब.

यजमान–पु. यज्ञ करनेवाला व्यक्ति. स्वामी. यजमान परिवार का प्रधान व्यक्ति. पति.

–कृत्य–न. यजमानी२. पुरोहित-वृत्ति२.

यजमानीण–स्त्री. यजमान की स्त्री. मालकिन.

यटक–न. बैलगाडी का जुआ बांधने का रस्सा१. युक्ति२. मर्म१.

यति–पु. विश्राम (पद्य में. अक्षरपर). संन्यासी.

–भंग–पु. यतिभंग.

– –होणें–सकता पडना.

यत्किंचित्–क्रि. वि. थोडा भी. अत्यल्प.

यत्न–पु. यत्न. जतन. चेष्टा२. परिश्रम.

यंत्र–न. यंत्र१. कल२. साधन१. गूढ आकृति२.

यथा–अव्य. जैसा.

–काल } क्रि. वि. नियत समयपर.
–काळीं }

–क्रम–क्रि. वि. नियत क्रम से.

–शक्ति–क्रि. वि. शक्तिभर. भरसक.

–पूर्व–क्रि. वि. पहले के समान.

–मति–क्रि. वि. अपनी बुद्धि के अनुसार. यथामति.

–योग्य–क्रि. वि. बिलकुल ठीक. यथोचित. यथायोग्य.

यथार्थ–क्रि. वि. सच. सही. वास्तविक. यथार्थ. ठीक समीचीन. अुचित.

यथावकाश–क्रि. वि. सुविधानुसार.

यंदा–क्रि. वि. अिस वर्ष. आअिंदा.

यदाकदाचित्–अव्य. यदि. हो सकता है.

यदृच्छा–स्त्री. प्रभुकी अिच्छा. संयोग.

यद्यपि–अव्य. यद्यपि. अगरचे. गो कि.
यम–पु. जम. यमराज. निर्दयी व्यक्ति. संयम.
–द्वितीया–स्त्री. भाअी दूज२. कार्तिक शु. २.
–पाश–पु. मृत्यु का फंदा.
–पुरी–स्त्री. यमराज का स्थान१. यंत्रणाओं की जगह.
– –स पाठविणें–मार डालना.
–यातना–स्त्री. अकल्पनीय दुख१. भयंकर कष्ट१.
यमक–न. अत्यानुप्रास१. तुक१. यमक१.
–जुळविणें–तुकबन्दी करना.
यव–पु. जौ. यव.
यवोची–स्त्री. शंखिनी (वनस्पति).
यश–न. जश१. यश१. कीर्ति२. भाग्य१. भलाअी२.
यशापयश–न. हारजीत२. मान-अपमान१. जश–अपजश. भलाअी-बुराअी१.
यस्फ्यस् करणें–गिटपिट करना.
यशस्वी–वि. यशी. यशस्वी. भाग्यवान, लाभकारी.
यहुदी–पु. यहूदी. अिस्त्रायल,
यळकोट–दे. अेळकोट.
यक्ष–पु. अेक देवयोनी. यक्ष.
यक्षणी–स्त्री. यक्षजाति की स्त्री.
–ची कांडी–स्त्री. जादूअी डण्डा.१
– – –फिरणें–अकल्पनीय परिवर्तन होना.
यज्ञ–पु. याग. हवन. यज्ञ. आत्म-बलिदान.
–कुंड–न. वेदी२. वेदिका२.
यज्ञोपवीत–न. जनेअू.
याग–पु. हवन. याग.
याचक–पु. याचक. भिखमंगा. भिखारी.
याचना–स्त्री. प्रार्थना. याचना.
यातना–स्त्री. यंत्रणा. पीडा. यातना वेदना.
यातायात–स्त्री. त्रास१. कष्ट१. परिश्रम१. जन्ममरण का फेरा१
यात्रा–स्त्री. तीर्थयात्रा. जात्रा. मेला मृत्यु.
यात्रेकरू–पु. जात्री. यात्री.
याद–स्त्री. स्मरण१. याद. तालिका सूची.
–गिरी–स्त्री. स्मृति. स्मरण१. स्मारक.१
यान–न. सवारी२. यान१. विमान१ गाडी२.
यानें–सर्व. अिसने.
याम–पु. प्रहर. तीन घंटों का समय
याम्योत्तर रेषावृत्त–न. मध्यरेखा वृत्त१. अयनान्तवृत्त१. याम्योत्त रेखा२.
यारी–स्त्री. सारस१ (भारी बोझ अुठाने का यंत्र).
यार्ड–पु गज. तीन फीट.
यावेळी–क्रि. वि. अिस समय. अि दिनों. अभी.
याज्ञिकी–स्त्री. पुरोहिती.
युक्त–वि. सहित. योग्य. निमग्न.
युक्ता युक्त–वि. भला बुरा.

युक्ति—स्त्री. अच्छा अुपाय१. तरकीब. खूबी. युक्ति. चाल. रहस्य१. विवेक१. हथकंडा१. सिप्पा१. ढंग१. हुनर१. दाँवपेंच१. कटखना१.
—काढणें—घात लगाना
—नें घेणें—धीरे धीरे वश में करना.
—लागू पडणें—सिप्पा बैठना.
—प्रयुक्ति—स्त्री. भिन्न भिन्न अुपाय१ (भले बुरे).
—बाज—वि. चतुर. निपुण. कल्पनाशील. कल्पक.
—शिकविणें— पट्टी पढाना.
—सुचणें—अंक सूझना.
युग—न. युग१. जुग१.
—वि. चार(संख्या).
युद्ध—न. युद्ध१. लडाअी२. बडा झगडा१. भिडन्त२. संग्राम१. रण१. समर१.
—करणें—खेत लेना. लोहा लेना.
—जिंकणें— खेत रखना.
—क्षेत्र—न. मैदान१. युद्धभूमि२. रणभूमि२. समरांगण१.
— —साफ ठेवणारें सैन्य—न. किरावल२.
युद्धांत मारलें जाणें—खेत रहना. काम आना.
युद्धास जाणें—कमान पर जाना. लडाअीपर जाना.
—तोंड लागणें—युद्ध छिड जाना. मुठभेड होना.
—दंड थोपटणें—खम ठोंकना.
युद्धासंबंधीं—वि. सामरिक.
युनिफॉर्म—पु गणवेष.
युनिव्हर्सिटी—स्त्री. विश्वविद्यालय१. विद्यापीठ१.
युरेजिअन—पु. केरानी. किरंटा.
युवक—पु. युवक. तरुण. युवा. नौजवान.
युवती—स्त्री. युवती. तरुणी.
युवराज—पु युवराज. ज्येष्ठ पुत्र. जीवित राजा का अुत्तराधिकारी.
यूनिट—पु. अिकाअी२. अेकांक१. अेकाअी२.
ये—क्रि. आ(अीधर). आ जा.
येअील त्या मूल्यास विकणें—औने पौने करना.
ये जा—स्त्री. आवाजाही. यातायात. आवागमन१. चलाचली.
येअून जाअून—क्रि वि. बीच बीच में. बचा खुचा. आखिर.
—ठेपणें—आ धमकना. आ बीतना. आखिर.
येणें—क्रि. अ. आना. आनना. लगना सकना. बिश होना. (फल फूल). होना. बनना.
—न. पावना१. ऋण१. शेष१.
—प्रमाणें—क्रि वि. अिस प्रकार. अिस तरह.
येता—क्रि. आ जाता(तो).
येतां जातां—आते जाते. सदा. हमेशा.
येथ पावेतों / —वर } क्रि. वि, यहाँतक. अबतक.
येथून—अव्य. यहाँसे.

येथें—क्रि. वि. यहाँ. यहाँपर.
—च घोडे पेंड खातें—यहींपर हम चकरा जाते हैं।
येरझार—स्त्री. आवाजाही. चहलकदमी.
येलतर—पु. बरवेल.
येशू— } पु. अीसा. अीसा मसीह.
—ख्रिस्त }
येसर—पु. बस्त्र. बस्तर (पेड).
येळकोट—दे. अेळकोट.
योग—पु. संयोग. संजोग. संग. भाग्य, योग—साधन१. योग (ज्योतिष). समत्व. युक्ति२. कार्य—कुशलता२. औषधी२.
—क्षेम—पु. आजीविका२. गुजारा.
— —चालविणें—आजीविका की चिंता से मुक्त कर देना.
योगायोग—पु. संयोग.
योगें—अव्य. से. साथ.
योग्य—वि. योग्य. अुचित. मान्य. ठीक. यथार्थ. वास्तविक. दुरुस्त.
—वेळीं—ठीक समयपर. काल पाकर. यथा समय.
—व्यवस्था होणें—हिसाब बैठना. अुचित प्रबंध होना.
योग्यता—स्त्री. क्षमता. योग्यता. सपूती.
—असणें—गहरे में होना.
योजक—वि. युक्ति से काम करनेवाला. कल्पक. संयोजक.
योजणें—क्रि. अ. रखना (योग्य पद पर). सोचना. योजना बनाना. प्रस्ताव करना. निश्चित करना. नियुक्त करना.
योजन—न. चार कोस१. नौ मील१. पाँच मील.
योजना—स्त्री. विचार१. योजना. आयोजन१. प्रबंध१. प्रस्ताव१. रचना.
योद्धा—पु. लडाका. वीर. योद्धा. शस्त्रधारी. सामंत.
योनि } स्त्री. जन्मस्थान१. जाति.
योनी } (प्राकृतिक). जननेंद्रिय (स्त्री की),
योषित्—स्त्री. लुगाअी. अ-सती स्त्री.
यौगिक—वि. प्राकृतिक. योगरूढि (शब्द).
यौवन—न. तरुणाअी२. यौवन१.

र

रंक—वि. रंक. गरीब. निर्धन. क्षुद्र.
रकटा—पु. फीता, खजूरा (वेणी बाँधने का)
रकटें—न. फटा. कम्बल१. फटा पुराना वस्त्र.
रकम } स्त्री. रकम. संख्या. धन. पद
रक्कम } (लेखा, अिकरार में)
रकमेस येणें—थक जाना. अुत्साह नष्ट होना.
रकाना—पु. खाना (कागज पर). स्तम्भ (समाचार पत्र को)

रक्त—न. रक्त१. लहू१. लोहू१. खून१. रुधिर१.
—वि. लाल. रक्त के रंग का.
—आटविणें—कडे परिश्रम करना.
—आहुली—स्त्री. बडी जाल. रक्त आहुली.
—कमल—न. लाल कमल१.
—कोरांटा—पु. पीयाबासा. लाल कटसरैया
—चंदन—न. लाल चंदन१. रक्तसार१. देवी चंदन१.
—निशोत्तर—न. लाल निसोथ१
—पात—पु. रक्तपात. खून खराबी२. मारकाट२.
—पिती—स्त्री. अपरस१. महारोग१. रक्तकोढ१.
—पिपासू—वि. खूंखार. क्रूर. निर्दयी.
—बंबाळ—वि. लहूलुहान. खून से लथपथ.
—बीज—पु. खटमल. अेक असुर. अनार.
—माणवक—पु. बडी खजूरी२ (द्वीपांतर).
—रोहिडा—पु. रोहिडो.
—शेवगा—पु. लाल सहजन.
—वहिनी—स्त्री. नस. रक्तवाहिनी (नली).
—शोषण—न. खून का सूखना. खून चूसना. शोषण१.
—स्राव—पु खून का बहना. रक्तस्राव.
रक्ताची आण—स्त्री. सिर की शपथ.
रक्तातिसार—पु. रक्तातिसार.
रक्ताभिमान—पु. वंश का अभिमान.
रक्ताशय—पु. हृदय.
रक्तासन—न. लाल दुपहरी१. (पौधा).
रक्तोत्पल—न. लाल कमल१.
रखडणें—क्रि. अ. खटाओ में पडना (काम). शिथिलता से चलना. कष्ट में दिन बिताना. घूमते रहना.
रखडपट्टी—स्त्री. कष्ट से गुजारा१. रगडा१.
रखरख—स्त्री. चिलचिलाती धूप. आग (पेट की).
रखरखणें—क्रि. अ. आँतें कुलबुलाना. धधकना. गला सूख जाना.
रखरखलेला निखारा—पु. धधकता. अंगारा. तेजस्वी व्यक्ति.
रखरखीत—वि. चिलचिलाती (धूप) सूखा हुआ. बिलकुल शुष्क. वीरान.
रखवालदार—पु. प्रहरी. रक्षक. रखवाला.
रखवाली—स्त्री. पहरा देने का काम. निगरानी. रखवाली. रखवाओी.
रखेली—स्त्री. रखेली. रखनी. सुरैतिन.
रग—स्त्री. नाडी. नस. रग. मस्ती. जोर१. पीडा. वेदना. हूक.
—जिरविणें—आदत भुलाना मस्ती झाडना.
रंग—पु. रंग. मजा१. वर्ण. प्रभाव. चंग (गंजीफा में). बहार२. लच्छन. रंगमंच. ढंग.

—अुडणें—रग फीका होना. रग अुतरना. रंग अुडना.
—अुडविणें } होली खेलना. फाग
—खेळणें } खेलना.
—काम—न. रंगाओी२.
—चढणें—मजा आना. तूल पकडना. रगत आना.
—ढग—पु. रुख. हावभाव. लक्षण.
—दिसणे—लच्छन दिखायी देना.
—देवता—स्त्री. रग—मंच का देवता.
—भरणे—रग कटना. रग जमना.
—पचमी—स्त्री. फाल्गुन वदि५. रग खेलने का दिन.
—पट—पु. नाटक के पात्रो के रगने का कमरा.
—बाशा—स्त्री दपरो पनडी. पद्मावती.
—भूमि-स्त्री. रगस्थल रग—मच.
—मडप—पु. कुश्ती का क्रीडास्थल. रग—भवन.
रंग—महाल—पु. रंगमहल. विलास मदिर.
—रूप—न. रग तथा आकार. रंगढग.
—रूपास आणणें—अच्छी दशा प्राप्त करना. अुन्नति करना.
—येणें—पुरबहार मे आना.
—वल्लिका } स्त्री. चौक पूरना.
—वल्ली } भूमिपर चित्र (बनाना).
रंगविणें—क्रि. स. रंगाना. रग जमाना कलापूर्ण ढंग से कहना. जमाना (थप्पड).खाना (पान).

हिं म श. २५

—शिळा—स्त्री. पंढरपूर के विठ्ठल के सामने होनेवाली बडी शिला, जिसपर भक्तगण नाचते हैं.
—सही—स्त्री. तीन पासों से चौपड का अेक खेल१.
रंगाओी—स्त्री. रंगवाओी.
रंगात भंग होणे—रग मे भग पडना. मजा किरकिरा होना.
—येणें—रंग बांधना
रंगारी—पु रगरेज.
रगीत—वि. रगीन.
—तालीम—स्त्री. नाटक का पूर्व प्रयोग१.
रगीबेरगी—वि. रगबिरगा.
रगेल—वि. रँगीला. विलासी. रसिक.
रगडणें—क्रि. वि. रौंदना. दबोचना. दबाना (पैर) अभेरना. टकराना.
रगड—क्रि. वि. बहुत. चाहे जितना. अनगिनत. भरपूर.
रगडा—पु. बहुत बडा कारखाना (काम का). भीड२. भार. अेक अूखल. रगडने का काम.
रगडून—दे. रगड.
—जेवणें—अफर कर खाना.
रंगण—न. मडल१. घेरा१. क्रीडास्थल१ चक्कर की रेखा२. कावा१ (घोडे का).
रगणात येणें—मैदान मे आना.
रंगणें—क्रि. अ. मगन होना. तल्लीन होना. रंगना.
रगत रोटी—स्त्री. सैनिक की नौकरी.
—रोडा—पु. रोहिडा.
रघत—दे. रक्त.

रचणावळ–स्त्री. रचाअी.
रचणें–क्रि. स. ठीक से रखना. ढेर लगाना. बनाना (गीत). चुनना. सिरजना. रचना.
रचना–स्त्री. रचना. गढन्त१. गढन२. सर्जन१. बनावट. सँवार.
–कार–वि. गढैया.
रज–पु कण (धूल का).पराग१. रजोगुण. स्त्रियो का मासिक धर्म.
रजाचा गज करणे–तिल का ताड बनाना.
रजअी–स्त्री. लोही. रजाअी.
रज कण–पु धूलि-कण.
रजस्वला–स्त्री. मासिक धर्म से होनेवाली स्त्री.
रजक–पु. धोबी.
रंजक–वि. आनंदकारी
–स्त्री. तोडेदार बदूक में अुपयुक्त बारूद.
रजणें–क्रि. अ. दुखी होना. पीडित होना.
रजत–न. चाँदी२. रूपा१.
रंजन–न. प्रसन्नता२. आनंद१.
रजनी–स्त्री. रात. रात्रि. निशा.
रजपूत–पु. राजपूत. राजस्थानी.
रजा–स्त्री. अनुज्ञा सम्मति छुट्टी. नागा१.
रजिस्टर, रजिष्टर–न. लेखा-पुस्त१. पंजी२. रजिस्ट्री.
–करणें–पंजीयन१. पंजी लेखन१. डाकसे पंजी कर भेजना.
रंजीस–वि. खिन्न. अुदास. निराश.
रज्जु–स्त्री. डोरी. रस्सी. धागा१. तंतु१.
र ट प करणें–रुक रुककर पढना. बडी कठनाअीसे पढना.
रटरटणे–क्रि. अ. खदबदाना.
रट्टा–पु. घूँसा. जोरसे चोट२.
–देणें–घूँसा जमाना.
रड–स्त्री. रोना१. भुनभुन.
–कथा–स्त्री., –गाणें–न. रामकहानी२. भाग्य को रोना. दुखडा.
– –गाणे–रोना रोना दुखडा रोना.
–तोड्या–वि. रोनी सूरतवाला. चिडचिडा.
रडका–वि. रुवासा खिन्न. अुदास. निराश.
रडकुडी–वि. रुवासा. हताश. हतोत्साह.
–स येणें–जी निढाल होना. जान हलाकान होना. रुवासा होना.
रडून रडून डोळे सुजविणे–आठ आठ आँसू रोना.
रडणें–क्रि. अ. रोना. आँसू बहाना.
रडत खडत–क्रि. वि. जैमे तैसे. से. धोकर. अुदासीसे.
–राव–पु अुत्साह हीन. बुद्दू.
– –घोड्यावर–जबरदस्ती शहीद बनाना.
रडवा–दे. रडका.
रडविणें–क्रि. स रुलाना. तंग करना. पदाना. बहुत सताना.
रंडकी, रंडा–स्त्री. विधवा राड (तुच्छता से). निराधार स्त्री. व्यभिचारिणी.

रडारड–स्त्री. कुहराम१. आक्रोश१. रोना धोना१.

रडी–स्त्री. रोगटी (खेल मे).

रंडी–स्त्री. वेश्या. रंडी. रानी (ताश मे).

–बाज–वि वेश्यागमनी व्यभिचारी (पुरुष).

रडुबाओी, रडया –वि. डरपोक. दुर्मुख. अुत्साहहीन. सुस्त.

रडे–न. रोना१ रुदन१. रुलाओी२. रुवाओी२.

रण–न युद्धभूमि२. युद्ध१. लडाओी२. रेगिस्तान१.

–कदन–न. घमासान१. मारकाट२.

–गाडा–पु. गुराब. टॅंक (सैनिकी.)

–झुझार–वि. रणबांकुरा लडाका.

–धुमाळी–स्त्री. घमासान

–नवरा–पु रणनेता. सेनापति. महान् वीर

–बहिरी -स्त्री. रणसिंघा१.

–भूमि–स्त्री. रणस्थल१. रणमैदान१.

–भेरी–स्त्री. रणसिंहा१.

–यज्ञ–पु. रण–यज्ञ.

–रंग–पु घनघोर सग्राम.

–वाद्य–न जगी बाजा१. मारू बाजा१.

–शिग–न रणसिघा१. सीग१.

–शूर–वि. वीर. रणबांकुरा.

रणागण–न. रणभूमि२. रणस्थली२.

रत–वि. मगन. रममाण. अनुरक्त.

रतन–न. रत्न१. हीरा१. मणि२.

–जोत–स्त्री. रतनजोड.

रतवेल–स्त्री. भुअी ओकरा (वनस्पति)

रताळू, रताळे –न- शकरकंद१. कंदा१.

रती–स्त्री. रत्ती. घुघर्ची

रतीब–पु. रातिब. बधेज.

रत्न–न. रत्न१ रतन१ जवाहिर१. मणि२. सर्वोत्तम व्यक्ति१ सपूत१. मूर्ख.

–अुकिरडयावर फेकणे–घूरे पर मोती डालना.

–खचित, –जडित वि. जडाअू.

–गधी–पु गुल–अं–तुरा (पेड)

–पारखी–पु. जौहरी. रत्नपारखी

रथ–पु. देव, देवी की मूर्ति की गाडी२ राजाओ का वहित्र (पुराने समय मे). रथ.

–यात्रा–स्त्री आषाढ शु. २ को होनेवाला अुत्सव१. रथयात्रा.

–सप्तमी. स्त्री. रथसप्तमी. माघ शुक्ला ७.

रदबदली–स्त्री. अनुनय-विनय१.

रद्द–वि. रद. बेकार. वियुक्त. खारिज. नष्ट.

–होणे–वियुक्त होना. बाद होना. कटना.

रद्दा–पु. गारा. लुगदी२. लौदा.

रद्दी–स्त्री. रद्दी (कागज आदि). खचरा१. कूडा करकट१.

–वि. रद्दी. बेकार. निकम्मा. खराब. तुच्छ. सडियल.

रंधणें–क्रि. स. रंदना. रंदेसे लकडी को चिकनी बनाना.

रंधा–पु. रंदा.

रपकन्–क्रि. वि. तडाकसे.

रपका–पु. तडाक से घूंसा. मृदु और गीली वस्तु के गिरने की आवाज.

रपाटा–पु. जोरसे थप्पड२. घूंसा. तीव्र वेग.

रपेट–स्त्री. टहलने का व्यायाम. घुडदौड.

रफ्–पु. रफ् (फटे कपडे के छेद में तागे भर कर ठीक करना)

रब्बर–न रबड१. हलका अनाज१·

रब्बी–स्त्री. बैसाख-फल१. बसती-फसल२. रबी.

रंभा–स्त्री. केले का पेड. स्वर्ग की सुंदरी. वेश्या भद्दी स्त्री (व्यंग) –पु. चमडा काटनेका औजार.

–तृतीया–स्त्री. अगहन शुक्ला तृतीया

रमणा–पु. बाग. ब्राह्मणों को दक्षिणा बाँटने का स्थान. शोर. जीने का चबूतरा.

रमणी–स्त्री. सुंदरी. पत्नी.

रमणीय–वि. रम्य. मनोहर. रमणीक. रमणीय. गुलजार.

रमणें–क्रि. अ. आसक्त होना. रमना मौज करना आनन्द करना. अिधर अुधर घूमना. मन बहलाना मगन होना. संभोग करना.

रमत गमत–क्रि वि. मौज करते हुअे. मजे में चल कर.

रमता राम–पु. घुमक्कड. मनमौजी

रमविणे–क्रि. स. रंजन करना. बहलाना. आनंद देना.

रमारमी–स्त्री. घर ही के घर (रहना) बराबरी (आय-व्यय की).

रम्य–वि दे. रमणीय.

रयत–स्त्री प्रजा. जनता. रैयत.

–वारी
– –पद्धत } स्त्री. काश्तकारी पद्धति

रया–स्त्री. योग्यता. मूल्य१. गुणपरीक्षा. मान१. शोभा.

रवथ–पु पागुर जुगाली२.

रवा–पु. कण. सूजी२. भेली२. बहुत छोटा टुकडा (सोने का). क्षार की पुट देकर बनायी हल्दी की गाँठ (जिसे घिस कर तिलक लगाते है).

रवानगी–स्त्री बिदाअी. भेजने की क्रिया. प्रस्थान१. रवानगी.

रवाना–वि. प्रेषित. भेजा हुआ. रवाना.

रवाळ–वि. रवादार. दानेदार.

रवि–पु. सूरज. सूर्य. रवि, आक का पौधा

-ग्रावा–पु. सूर्यकांत मणि२.

–वार
–वासर } पु. अितवार. रविवार.

रवी–स्त्री. अरअी. मथानी. रअी. मशक के मुँह मे रखी बाँस की छिपटी.

रस–पु. आसव. अर्क. रस. स्वाद. रुची२. लासा. पारा. विष. पानी. दूध.

–कापूर–पु. रस कपूर

–पूर्ण–वि चहचहा. आनंददायी.

–द–स्त्री रसद (सेना की सामग्री). आगम-वसुली

–भग–पु. बेमजा. किरकिरा मजा. निरुत्साह.

–भरित–वि. रसपूर्ण. रसभीना. रसमग्न. रसमसा.

–रसणें–क्रि अ. चकचकाना. गदराना धधकना.

–वंती–स्त्री. वाणी. वक्तृता. मधुर भाषण१ मीठी बोली.

–रशीत–वि. रसभीना. गदराया हुआ. प्रखर.

–हीन–वि. असीझा. अस्वादु. फीका. –स्त्री पृथिवी.

रसा, रस्सा–पु. रसा. रसदार तरकारी२. शोरबा.

रसातळ–न. पाताल१.

रसातळांत जाणें–मटियामेट होना.

रसायन–न. रसायन१. कीमिया२. धातुपरिवर्तन१.

रसांजन–न. रसगन्ध१ रसवती२. रसांजन१. रसौत१.

रसाळ–वि. रसभीना. रसमसा. अति मधुर. चटकीला. विनोदपूर्ण. चटपटा.

रसिक–वि. मर्मज्ञ. प्रेमी. रसिया. भावुक. सहृदय. रसिक. आनंद-वर्धक.

रसिकता–स्त्री. रसीलापन१. रसिकता. मर्मज्ञता. भावुकता.

रस्ता–पु. मार्ग. राह२. रास्ता. अुपाय.

रस्तोरस्ती–क्रि. वि. हर मार्ग में.

रहदारी–स्त्री. आवागमन१. यातायात.आवाजाही. मार्ग-कर१. चुगी.

रहस्य–न. गुप्त बात२. मित्रता२. गुप्त भेद१. रहस्य१. मर्म१. हँसी मजाक१.

रहाट–पु रहँट. चर्खी२(पानी निकालने की). चरखा. गडारी२. अटेरन१. रहँटी२. रहँटा.

–गाडगें–न. रहँट१(जिस पर मटकों की माला होती है).भाग्य चक्र१. अूँचनीच

–पाळणा–पु. अेक चक्र (जिस में चार खटोले लटकते है, अुस में आदमियों को बिठाकर चक्र को घुमाया जाता हैं). चक्कर

रहाटी–स्त्री. अमराअी. रहँटी. रीति. व्यवहार१. संसार की गति.

रहाड, रहाडी–स्त्री. कीचड१. हौज(रंग से भरा; होली के दिनो में कूदने के लिअे). गारा१.

रहाणी–स्त्री. रहन सहन१. बरताव का ढंग. आचार-विचार१.

रहाणीचें मान–न. आवश्यक व्यय का परिमाण. रहन-सहन को निभाने के व्यय का प्रमाण१.

रहाळ–स्त्री. प्रदेश. प्रांत.

रहित–वि. बिना. छोडकर. रहित. वर्जित.

रहिवासी–वि. निवासी. रहनेवाला. बाशिंदा.

रहीत–वि. स्थगित. रद्द. निलम्बित (लेखा). अुदरत (खाता).

रक्षक–वि. रक्षक. रक्षणकर्ता.
–पु. प्रहरी. पुलीस२. सिपाही.

रक्षण–न. रक्षा२. बचाव१. अडतला१. सहारा१.

रक्षणें–क्रि. स. राखना. बचाना. रक्षा करना.

रक्षा–स्त्री. राख. भस्म.

राअी–स्त्री. राअी. सरसो घनी झाडी. ताबा१.

–चा पर्वत करणे–तिल का ताड बनाना.

राअुत–पु. घुडसवार.

राअुळ–पु. राजा. श्रीकृष्ण. महात्मा. बेम बनानेवाली जाति. बद्रीनारायण का पुजारी.
–न. मंदिर१. प्रासाद१.

रांकट–वि. मजबूत और खुर्दुरा. जंगली. कठोर.

राका–स्त्री. पौर्णिमा.

राकेल–न. मिट्टी का तेल१. किरासन१.

राख–स्त्री. राख. भस्म१. खेह. खार१. गरदा१.

–रांगोळी–स्त्री. विध्वंस१. सर्वनाश१.

–सावडणें–प्रेतदहन के बाद राख जमाकर पानी मे बहाना (साधारणतया तीसरे दिन).

राखडी–स्त्री. स्त्रियो की वेणी मे गूँथने का अेक सोनेका गहना.

राखण–स्त्री. रक्षण१. रक्षा. पहरा१. रखवाली. ग्रामदेवता का चढावा१.
–न. प्रसूती के दस दिनो मे जच्चागार मे रखा हुआ मटका, जिसमें हर दिन भात की आहुति देते है।

–दार–पु रखवाला. चौकीदार.

–लागणे–प्रबंध हो जाना. अवकाश मिलना.

राखाडी–स्त्री. राख का ढेर१. बिखरी हुअी राख.

राखुंडी–स्त्री. कंडा जलाकर बनाया दतमंजन१.

राखणावळ–स्त्री. रखवाअी रखवाली.

राखणें–क्रि. स. रक्षा करना. रखवाली करना. बचा रखना. रखना. घर बैठना. सैतना.

राखण्या–पु. चरवाहा.

राखांदुली–स्त्री. प्रसूता के गले में बांधने का पीला धागा, जिस में दो सोने के दाने और हल्दी की गाठे आदि बांधते हैं (नामकरण विधि-के दिन)

राखी–स्त्री. राखी (रक्षाबंधन की पूनम को).

—पुनव—स्त्री. श्रावण पौर्णिमा. रक्षाबंधन का दिन१. सलौनी. राखीपूनो.

राखीव—वि. सुरक्षित. आरक्षित.

—खातें—न. आरक्षित विभाग (सरकारी)

—जागा—स्त्री. विधिमण्डल में प्रतिनिधि का आरक्षित स्थान.

राखोळी—स्त्री. चरवाहे की मजदूरी.

राग—पु. रंग. ललाओ२. प्रेम. क्रोध. गुस्सा. खुनस२. राग (संगीत)· अमरख. कोप. रिस. क्षोभ.

—आणणें—चिढाना.

—करणें—खार खाना.

—काढणें—खार अुतरना.

—गिळणें—गुस्सा थूक देना. गुस्सा पी जाना.

—नाकावर असणें—गुस्सा नाकपर होना (रहना).

—मानणे—अप्रसन्न होना.

—येणें—क्रोध आना.

रागानें लाल होणें—आग बबूला होना. अंगारा होना. आपेसे बाहर हो जाना.

रागावणें—क्रि. अ. क्रोध में आना. घूम पडना. सतराना. चनखना. रूठना.

रागीट—वि. क्रोधी. गुसवर. गुस्सैल.

रांग—स्त्री. पंक्ति. कतार. पाँति. ताँता१.

रांगण—न. कुम्हार की भट्टी की राख.

रागणें—क्रि. अ. रेंगना. घिसकना.

रागत—क्रि. वि. घुटुकन. घुटुरुवन.

रागोळी—स्त्री. अेक सफेद पत्थर (दुग्ध पाषाण)की रवादार. बुकनी अुस बुकनीसे बनायी आकृतियाँ (सथिया आदि) साँझी. [प्रतिदिन सबेरे गोबर से भूमि पोतकर तुलसी के आगे, देवहरे के सामने, दरवाजे मे भिन्न भिन्न आकृतियाँ बनायी जाती हे; चौक पूर कर अुनमें रंग भरे जाते हैं। अिसे 'रागोळी काढणे' कहते हैं।]

रागोळे—न. 'रांगोळी से' सथिया आदि बनाने का साँचा, जिस से अेक साथ, भूमिपर चाहे जितनी लम्बी कतार बनायी जाती हैं।

राघू—पु. तोता. सुग्गा. साजन. बालम.

राज—कवि—पु. वह कवि, जिसे राजाश्रय प्राप्त हो. राजकवि.

—कारण—न. राजनैतिक कार्य१. राजकीय चाल२. चतुरता२. गुप्त रहस्य१.

—कारणी—वि. राजनीतिज्ञ.

—कीय—राजनतिक.राजकीय. राजनीतिक.

— —कैदी—पु. राजनैतिक बन्दी.

—केळी—स्त्री. केले का अेक प्रकार (पेड और फल).

—क्रांती—स्त्री. राजक्रांति. विप्लव.

—गिरा—पु. कलगा, राजभोग ?

—चिन्ह—न. राजमुद्रा२·

–दूत–पु. सरकारी, वैदेशिक प्रतिनिधि. राजदूत.

–द्रोह–पु. प्रस्थापित सरकार के विरुद्ध विश्वासघात. राजद्रोह.

–धानी–स्त्री. राज–शासन का केन्द्रीय स्थान.

–धोत्रा–पु. राजधत्तूरा.

–निष्ठ–वि. सरकार से अीमानदार.

–निष्ठा–स्त्री. शासनपर श्रद्धा.

–नीति–स्त्री राज करने की विद्या. राजनीति.

–नीतिज्ञ–पु. सामसाली. राजनीतिज्ञ.

–पत्र–न. सरकारी निर्णय का संलेख. राजाज्ञा-पत्र.

–पुरुष–पु शासक

–बिंडा–वि. अतिसुदर (पुरुष)

–बेल–पु. बरुण (पेड). बरना.

–भाग–पु. राजकर.

–मंदिर–न. राज महल१. विलास मंदिर१.

–मान्य–वि. सरकार को मान्य. श्रीयुत के अर्थ में आनेवाले शब्दों से अेक. सर्वसंमत.

–मार्ग–पु. राजपथ. सडक२ सीधा-मार्ग. सर्वसंमत पद्धति२.

–यक्ष्मा–पु. तपेदिक. कफक्षय.

–योग–पु. अेकाग्रचित्त से अीश्वर प्राप्ति का अुपाय. बडा लाभकारी संयोग (ज्योतिष्य के अनुसार).

–रोस, – –पर्णे } क्रि. वि. खुल्लम खुला. सब के सामने.

–वट–स्त्री. कार्यकाल.

–वर्खी बांगडी–स्त्री. अेक तरह की चूडियाँ.

–वाडा–पु. राजमहल.

–विद्या–स्त्री. कर्मयोग-मार्ग १.

–विलासी–वि. राजसी (ठाठ). गुलछर्रे अुडानेवाला.

–शक–पु. ज्येष्ठ सुदि १३, आनंदनाम संवत्सर, शालिवाहन शक १५९६ से प्रारंभ हुआ संवत्सर (श्री शिवाजी महाराज का राज्याभिषेक दिन).

–श्री–पु. राजशासक. बडा कर्मचारी. श्रीयुत के लिअे पुराना शब्द. | ~|| सनकी व्यक्ति. महाशय (व्यंग).

–सभा–स्त्री. केन्द्रीय विधिमण्डल १. राजसभा.

–हंस–पु. सोनापक्षी. राजहंस.

राजण–स्त्री. खिर्नी१ (पेड).

–बडी, –वाडी } स्त्री. अजनहारी. बिलनी. गुहेरी. अंजनी. गुहाजनी.

राजणी–स्त्री. खिरनी.

राजस–वि. रजोगुणवाला. क्रोधी. सुकुमार. सुंदर. प्यारा.

–वाणा–वि. सुदर और प्यारा.

राजा–पु. नरेश. नृप. नृपति. भूपाल. राजा. नरेन्द्र. शासक. सामंत. प्यारा बालक. जनप्रिय नेता. अुदार व्यक्ति. बादशाह (ताश में; शतरंज में)

–प्रधान सोडणें–चातुर्मास्य में भात और दाल न खाने का व्रत रखना.
–वर्तमणि–पु. रेवटी२.
–वळ–स्त्री. अेक प्रकार का चावल.
–ळू–न. सफेद, अरबी२.
–ळें–न. अेक केला.
राजी–क्रि. वि प्रसन्न ग्वुश. राज़ी. –स्त्री. पक्ति. घना समूह (पेडों का).
–खुषीने–समझबूझकर. पूरी मान्यता के साथ
–नामा–न. त्याग पत्र. मान्यतापत्र
राजेरजवाडे–पु. राजा–महाराजा. कअी नरेश
राजेश्री–वि. महाशय मूर्ख. श्रीयुत.
राज्य–न. राज१ राज्य१. शासन१. राष्ट्र१. हार२ (खेल में).
–क्रांति -स्त्री. राज्यक्रांति. सफल विप्लव१.
–घटना–स्त्री. शासन–संविधान१.
राज्याभिषेक–पु, राजगद्दीपर प्रस्थापित करने की विधि.
राटघा–पु. पाल का रस्सा लटकाने की जगह२.
राठ | रांठ }वि. खुरदुरा. खुरखुरा. रूक्ष. अुजड्ड.
राड–स्त्री. दे. रहाडी. कीचड१. गारा१.
रांड–स्त्री. वेश्या. रंडी. विधवा (तुच्छतासे). दासी.
–पण–न. रंडापा१.
–कं–न. अनाथ विधवा२.
–रोटी–स्त्री. खेत रहे सैनिक के परिवार को सरकारी दान१ (भूमि).
–लेक–पु. रंडापुत्र (गाली).
राडा–पु. बहुत काम. काम का वखेडा.
राडापोरें–न. परिवार के नौकर चाकर१.
राडेचा–वि. दोगला. खचरा(गाली).
राडेच्या–अव्य. अेक गाली (योंही).
राणा–पु राजा. नेता.
राणी–स्त्री. राजपत्नी. रानी. बेगम (ताश मे).
–माशी–स्त्री. रानी. मधुमक्खी.
–वसा–पु. अंत:पुर. रनवास.
रात–स्त्री. रात्रि. रात. रजनी.
–किडा–पु. रात मे किर्रर्र आवाज करनेवाला कीडा. झींगुर.
रातंबा–पु. | रातबी–स्त्री. }विषाबिल. महादा.
रातबें–न. दे. अमसूल
राताधळा–वि. रतौंधा२.
राताळें–न. शकर कद१.
रातोरात–क्रि. वि. रात ही मे. अुसी रात को.
राधण–न. मिट्टीका तवा१ रसोअी२. हाँडी२.
राधणे–क्रि. स. पकाना. रसोअी बनाना.
रांधा–पु. लुगदी२. पकाया मिश्रण. –क्रि. पकाओ.
रान–न. जंगल१. बन१. अरण्य१. बंजरभूमि२. झंखाड.

–अळू–न. सफेद अरवी२.
–आल–न. जंगली आदा१.
–अुठणें–खलबली पडना. हलचल मचना.
–अुठविणे } हुँकवा करना.
–काढणे }
–अुडीद–पु. मषवन. मशवन. बन अुर्दी२. माषपर्णी२.
–अुठविणारा } –वि. हुँकवा.
– काढया } हुँकवैया.
–कडंअी–स्त्री. कुसूम.
–कापशी–स्त्री. बनकपास.
–कांदा–पु. कादा. जंगली प्याज. कित्था.
–कावळा–पु. काला कौआ.
–केळ–स्त्री. जंगली केला१
–कोंबडा–पु. } जगली मुर्गा.
–कोंबडें–न. }
–जिरें–न. बनजीरा१. कालाजीरा१.
–गाजा–पु. सारिवन. शालपर्ण.
–घेवडा–पु. जंगली सेम.
–जाअी–स्त्री. चुरनहार
–टाकळा–पु. कसोंदी. बडी कसोंदी२ सरी कसोंदी२. गजर साग२
–टी–वि. हरहाअी. जंगली. असभ्य
–डुक्कर–न. जंगली सूअर१.
–ताग–पु. शणहुली२. शणअी२. झुंझुनिया. पटसन१. घागही१.
–तिखी–स्त्री. खूबकलान.
–तुरअी–स्त्री. कडवी तुरअी.
–तुळस–स्त्री. बनतुलसी. ममरी. कररी. बाबरी.
–दवणा–पु. जंगली दवना.
–दाडगा–वि. अडबंगनाथ. घोकड. राक्षस.
–द्राक्ष–स्त्री. आमधुक. जगली अगूर.
–धणे–पु अजमृदा.
–निर्गुडी–स्त्री. बन निर्गुडी.
–पडवळ–न. जंगली चिचोंडा१.
–पिंपळी–स्त्री. बन पीपल.
–फळ–न. लौना१.
–बोर–न हाहूबेर१. झरबेरी२.
–भाल–न. सरिवन१ (पौधा) पिठवन१. दौला१.
–मयाळ स्त्री. जगली पोअी.
–महाळुंग–न. जगली बिजोरा१.
–मिरी–स्त्री. दहन. कांच कंच.
–मूग–पु. मुगौन. मुगवण.
–मेथी–स्त्री. कवलय.
–मोगरी–स्त्री. वेल.
–वांगें–न. दे. ढोरली.
–शेणी–स्त्री. गोहरा१ कंडा१.
–शेर–पु. सोमलता२.
–सुरण–पु. जंगली सूरण.
–हरभरा–पु. रुद्रवंती२ (वनस्पति).
–हळद–स्त्री. जंगली हल्दी. बन हल्दी.
रानोमाळ–क्रि वि. हर जगह. (तितर-बितर होकर) जहाँ भी रास्ता मिले.
रांपी–स्त्री. रापी (चमार का अेक औजार).
राब–स्त्री. जूसी. लपसी (बीमार के लिअे). भुनी हुअी भूमि. भूमि भुनने का कूडा करकट.
–पु. आवाजाही२. कडा परिश्रम.

राबणें–क्रि. अ. हिल जाना. कडे परिश्रम करना. मँजना. अभ्यस्त होना.

राम–पु. श्रीरामचंद्र. परशुराम. बलराम. दम. तथ्य. अेक रुपया. राम (दुःखोद्‌गार).

–गोळा–पु. छाछ में भिगोया धानी के आटे का लोंदा.

–टोला–पु. पहला प्रहार (गिल्ली डण्डे के खेल मे).

–दास–पु. श्रीरामदास ('दासबोध' के रचयिता, शिवाजीमहाराज के गुरु).

–दासी–पु. श्रीरामदास के पंथ का अुपदेशक.

–दूत–पु हनुमान्

–नवमी–स्त्री. चैत्र शुक्ला नवमी.

–पत्री–स्त्री. नकली जावित्री.

–पारा / –पाहारा } पु. प्रभात तडका.

–पात्र–न. पानी पीने का पियाला. खोरा. आब खोरा.

–फळ–न. रामफळ. सीताफळ. शरीफा.

–बाण–वि. रामबाण. अकसीर. अचूक. अव्यर्थ.
–पु. रामशर. पटेर.

–रगडा–पु. भीडभडक्का. बडा कारखाना (घरेलू काम का).

–रट्टा–पु. जोरसे आघात.

–राज्य–न. पूरी स्वतंत्रता१, सुखी, सभ्य प्रजातंत्र राज्य१

–राम–पु. राम राम. नमस्कार. वदन.

– –ठोकणे–बिदा लेना. अलग हो जाना.

–वर दायिनी–स्त्री. तुलजापूर की देवी.

–शाली–स्त्री. आराम शीतला.

रामायण–न. रामचरित१. रामकहानी२.

रामोशी–पु. अेक जाति और अुस का व्यक्ति (पहले अधिक तर डाकू या प्रहरी का काम करते थे).
–वि. डाकू. बदमाश.

राय–पु. राजा. स्वामी.
–न. सोने में डाँक लगाने का मिश्रण१. ताबा१.

– आवळा–पु. हरफा रेवडी. (छोटा आँवला)

–कुरा–पु. / –कुरी–स्त्री. } अेक पेड (कोकण में अिस की लकडी मशाल का काम देती है)

–घोळ–स्त्री. अेक साग.

–नेवाळी–स्त्री. रायनेवारी. रायबेल.

–बोर–स्त्री. रायबोर१ (पेड और फल)

–भोग–पु. रामबिलास (अेक चावल).

–माड–पु. नीरा (पेय) जिस से बनता है वह नारियल का पेड.

राया–पु. साजन. सजना.

रायतें–न. रायता.

रायवळ–न. जंगली लकडी२. साधारण आम१.

राव–पु. राजा. सम्मानदर्शक शब्द.

रावण–पु. रावण. राक्षस. भयंकर दुष्ट व्यक्ति.

–राज्य–न. तानाशाही दुष्ट राज्य१.

रावणी–स्त्री. अण्डे सेने का प्रबंध१. चमार की कुडी.

रावा–पु. तोता सुग्गा. पिसी हुअी हल्दी.

राशि } राशी } स्त्री. राशि१. ढेर१. पुंज१. समुच्चय१. जोड. हलकी शराब.

–वि. रासी. घटिया.

राष्ट्र–न. प्राकृतिक भौगोलिकता, अेक अितिहास, अेक भाषा, समान संस्कृति तथा साहित्य, अेव समान शत्रुत्व अिन पाँच सिद्धान्तोंपर अेक रहनेकी अिच्छासे संगाठित जन समूह१. देश१. राज्य१.

–गीत–न राष्ट्र का अभिमान-गीत१. राष्ट्रीय गीत१.

–ध्वज–राष्ट्रीय झण्डा. राष्ट्रध्वज.

–सभा–स्त्री. राष्ट्रीय महासभा.

राष्ट्रीय–वि. राष्ट्रीय. राष्ट्रविषयक.

–त्व–न. स्वधर्म, स्वदेश, स्वभाषा, स्वत्व का योग्य अभिमान१.

रास–पु. गड्डा. राशि२. ढेर. रास. रास (क्रीडा) २.

–क्रि. वि. सीधा (कपडा ब्योंतने में) चिकनी (सुपारी)

रासना–पु. रायसन. रासन.

रास नाहणें } –न्हाणे } न. ब्याह में वरपक्ष की स्त्रियो को कन्यापक्ष की ओर से नहलाने का समारोह.

रामणी } रासनी } स्त्री. बोआअी के बाद बीज को ढकने की हेंगी.

रासबेरी–न. रसभरी२ (फल). रसभरी का पेय.

रास्त–वि. योग्य. अच्छा. ठीक.

रास्ता–पु. धारीदार साडी२.

रास्ना–दे. रासना.

राहटी–स्त्री. प्रथा. रीत. नियम१. क्रम१.

राहडी–स्त्री. कीचड१. खाअी.

राहणें–क्रि. अ. रहना. ठहरना. रुकना बचना. बसना. समाना. थमना. शिथिल होना.

राहणारा–वि. निवासी. रहनेवाला.

राहविणें–क्रि. स. रोक रखना. ठहराना. रहने को बाध्य करना.

राहाट–पु. दे. रहाट.

राहाटी–दे. राहटी.

राहाड–स्त्री. जलते अंगारों की खाअी.

राहाडी–स्त्री. दे. राहडी.

राहाणी–स्त्री. रहन-सहन१. वेश१. आचार१.

राही–स्त्री. राधिका (श्रीकृष्ण की वृद्ध महरी)

राहुटी–स्त्री. छोटा खेमा१.

राहू–पु. नवग्रह में आठवाँ ग्रह. भू–छाया२. बला२.

–सारखा मागें लागणें–हाथ धो कर पीछे पडना.

राहून राहून–क्रि. वि. बीच बीच में. रह रह कर.

राळ–स्त्री. राल१. धूना१. अेक कीडा. फजीहत. सोने का पिण्ड१. सारक. साल (वृक्ष)

–अुडविणें–अनाप शनाप बाते करना.

–करणे–धज्जियाँ अुडाना.

राळा–पु. चीना. चेना.

राळयाचा थाळा करणे–बात का बतंगड बनाना.

राक्षस–पु. भयकर व्यक्ति. अमानुष कार्य करनेवाला व्यक्ति. दानव.

–गण -पु जन्म-नक्षत्र को देख बनाये हुअे तीन गणो में से अेक

–वेळ–स्त्री. सअी सांझ.

राक्षशीण–स्त्री दुष्टा. कर्कशा. दानवी.

राक्षसी–वि. प्रचण्ड. डरावना. तामस.

–धान्य–न वाजरा१.

–माया–स्त्री निशाचरी माया. कपट१.

राज्ञी–स्त्री. रानी.

रिकवी, रिकाबी–स्त्री रेकाबी. पादधारणी. रिकावी.

रिकशा, रिक्शा–स्त्री आदमी-गाडी (आदमी से खींची जानेवाली सवारी)

रिकामका, रिकामचोट, रिकामटेकटा–वि. अकारण. बेकार. व्यर्थ का. निकम्मा. खाली बैठा. आलसी.

रिकामपण–न. अवकाश१. फुरसत२. खाली समय२.

रिकामा–वि. खाली. पोला. व्यर्थ का. बेकार. निष्प्रयोजन. खाली हाथ. रिक्त. बेकाम.

–डौल, –ताठा–पु. बेकार की अकड२. व्यर्थ की डीग२.

रिकामी–वि. (स्त्री). दे रिकामा.

रिकामें–वि (न). दे. रिकामा.

–करणें–खाली कर देना (घर, बरतन) अुगरना.

रिकिबी, रिकीब–स्त्री दे. रिकबो.

–न्हावी, कुडाला तुबडया लावी–सब काम थक्का, तो बग काम तक्का.

रिक्त–वि. खाली. रिक्त.

–पाणि, –हस्त–वि. खाली हाथ.

रिंगण–न. चक्कर१. घेरा१.

–चेडू–पु अगड बादशाह (गेंद का खेल).

–मूळ–न. रेंगनी की जड२.

रिंगणी–स्त्री. रेंगनी. भटकटैया. कटरी. लघु कटाअी.

रिंगणें–न. नन्हे का अेक खिलौना. (डबेल की तरह).

रिघणे–क्रि. अ. घुसना. प्रवेशित होना. अंदर जाना.

रिघाव–पु. प्रवेश. मार्ग.

रिचविणे–क्रि. अ. ढहना. अुमड पडना.

–क्रि. स. अुंडेल कर खाली करना. अुगरना, ढेर लगाना.

रिझणें–क्रि. अ. रीझना. प्रसन्न होना.
रिझविणें–क्रि. स. रिझाना. बहलाना.
रिठा–पु. रीठा.
रिण–न. ऋण.१ कर्ज१.
–करी–पु. महाजन. लेनदार.
–को–पु. रिनिया.
–ग्रस्त–वि: ऋणग्रस्त.
रिता (पु.) } वि रिक्त. खाली.
रिती (स्त्री.) } पोला. रहित.
रितें (न.) }
रिद्धि–स्त्री. विभव. धनदौलत.
–सिद्धि–स्त्री. सब प्रकार का सुख१.
––पाणी भरणे–पाँचो घीमें होना.
रिपरिप–स्त्री. भुनभुन. बकझक. रिमझिम.
रिपु–पु. शत्रु. बैरी. अरि. द्वेषी.
रिपेर–स्त्री. मरम्मत. दुरुस्ती.
रिपोर्ट–पु, विवरण. संवाद.
रिपोर्टर–पु. संवाद–दाता.
रियासत–स्त्री. शासन–काल१. राज्य१.
रिवाज–पु. रिवाज. पद्धति२. रीति२. शिष्टाचार. रूढी२.
–पडणें–चलन हो जाना.
रिसाला–पु. अश्वारोही सेना विभाग. रिसाला.
रिसीट–स्त्री. प्राप्ति (रसीद).
रीत–स्त्री. रिवाज१. परिपाटी. रीति. ढंग. चलाव१. चलाना१.
–पाडणें–रिवाज पकडना.
–भात–स्त्री चाल–चलन१. रहन–सहन१.
रीति–दे. रीत.
रीतिनुसार } –क्रि. वि. रिवाज के
रीत्यनुसार } अनुसार. हिसाब से.
रीप–स्त्री. तख्ते की चीर या पट्टी (छाजन बनाने मे).
रीम–न. रीम१. बीस दस्ते कागज की गड्डी२ (४८० या ५०० कागज होते हैं).
रीस–न. रीछ१. गदा व्यक्ति१. –स्त्री. क्रोध१. घृणा.
रीळ–न. धागे की घिरनी२ (लपेटे हुअे धागे के साथ).
रुअी–स्त्री. अकाव१. अकवन१. अर्क१ (पेड). मदार१. आक१.
–फूल–न. आक का फूल१.
––काठ–पु. आक के फूल की आकृति से बुना गोट.
रुका } पु. अेक पाअी२. आधा पैसा
रुक्का } (१॥ पाअी का सिक्का था). भूमिमापन का अेक परिमाण. पत्र. संलेख.
रुकार–पु- हाँ२. सम्मति२. अनुज्ञा२. मिलान करने पर किया 'रु' का चिन्ह.
रुखरुख–स्त्री. चिंता. कसक. सिटपिट.
रुखवत–न. कन्या के घर ब्याह के लिअे जाने के पहले वर के लिअे जनवासे में भेजी मिठाअियाँ२.
रुग्ण–वि. बीमार. रोगी. रुग्ण.
–परिचर्या–स्त्री. रोगी की सेवा–टहल. शुश्रूषा.

रुग्णालय–न. रुग्णालय१. अस्पताल१.
रुचकर–वि. रुचिकर. मधुर. स्वादिष्ट. अच्छा लगनेवाला.
रुचणें–क्रि. अ. भाना. पसंद आना. अच्छा लगना.
रुचि } स्त्री. स्वाद१. चाह. आसक्ति.
रुची } प्रवृत्ति. शोभा
–कर–दे. रुचकर.
रुचिर–वि. सुंदर. मनमोहन. मनोहर. मीठा.
रुजणें–क्रि. अ. अुगना. जमना(बीज) अँखुआना. अंकुर निकलना. भिदना (अुपदेश, बात).
रुजवात } –स्त्री. तुलना (करना).
रुजुवात } पडताल. प्रत्यक्ष बातचीत.
रुजू–वि. मान्य. सम्मत. पसंद.
–घालणें–तुलना करना. पडतालना.
–होणें–चढना (काम पर). मान्य होना. सामने आना.
रुटुखुटु–क्रि वि. धीरे धीरे. किसी तरह.
रुंड–न. मस्तक१. सिर१. मुंड१.
–माला } स्त्री. नरमुंडों की माला.
–माळ }
रुणझुण–वि. छुनमुन. छुनन मुनन. छमछम. रुनझुन. रुनुक झुनुक.
रुणझुणणें–क्रि. अ छमछमाना.
रुतणें–क्रि अ. गडना. चुभना. धँसना. अुलझना.
रुंद–वि. चौडा. विस्तृत.
रुंदट–वि. अधिक चौडा. कुछ फैला हुआ.
रुदन–न. रोना१. शोक१. रुदन१.
रुंदावणें–क्रि. अ. चौडा होना. मुटाना.
रुंदी–स्त्री. चौडाअी. चौडान१. अर्ज (वस्त्र की).
रुद्र–पु. रुद्र. शिवजी. ग्यारह का गुट. रुद्री२.
–जटा–स्त्री. अीशरमूल१.
–वंती–स्त्री. लाणा. रुद्रवती.
रुधणे–क्रि. स. रोकना. प्रतिबंध लगाना.
रुधिर–न. रक्त१. लोहू१. खून१. रुधिर१.
रुधिराभिसरण–न. रक्त का शरीर भरमें चक्कर१.
रुपडी–स्त्री. रुल्पली (रुपये के लिअे तुच्छतावाचक शब्द).
रुपणें–क्रि. अ. चुभना. गडना. धँसना.
रुपया } –पु. रुपया. गुरु नानक का
रुपाया } अनुयायी.
रुपें–न. रूपा. रजत. ज्वार की हरी पत्ती.
रुपेरी–वि. सफेद चांदी का मुलम्मा किया हुआ.
–बेडी–स्त्री. सेवावृत्ति. आर्थिक लाचारी.
रुबाब–पु. धाक२. अकड२. डौल.
रुमझुम–वि. रुनझुन.
रुमडा–पु. कच्चा नारियल.
रुमडी } –स्त्री. हलका हत्था१.
रुमणी }

रुमाल–पु. तौलिया. रूमाल साफा. बस्ता. पटवारी को दान में दी हुअी सरकारी भूमि.
रुमाली–स्त्री. मुद्गर घुमाने का अेक ढग१. चड्डी (लगोट). सेंध (दीवार में) अेक कबूतर.
रुष्ट–वि. अप्रसन्न. रूठा हुआ.
रुसणें–क्रि. अ. रूठना. रीसना. गुस्सा करना. क्रुद्ध होना.
–फुगणें–रूठना. भग बैठना.
रुसवा–पु रूठन. रिसाअी२.
रुळणें–क्रि. अ. लटकना. लोटना. झूलना (खुले बाल). परचना. हिलना. मिलना.
रुळलेला–वि. हिला हुआ. गाढा परिचित. मँजा हुआ.
रुळावर येणें (गाडी)–रास्तेपर आना
रुक्ष–वि. अनेही. विरक्त. रूखा. कठोर.
रू–पु रुअी.
रूढ–वि. रूढ. बढा हुआ. प्रसिद्ध (समाज मे). चालू.
–शब्द–पु. वह शद्ब जो प्रकृति और प्रत्यय की किसी प्रकार की अपेक्षा न कर के अर्थ का बोध करता हो।
रूढि } स्त्री. चलाव१. रिवाज१.
रूढी } प्रथा.
रूप–न. रूप१. दिखावा१. आकार प्रकार१. मुद्रा१. सुन्दरता२. सुघराअी२ शद्ब या वर्ण का वह रूपान्तर, जो विभक्ति प्रत्यय आदि लगाने से बनता है। व्यक्त संख्या (बीज गणित).
–पालटणें–हुलिया बदलना. भेस बदलना.
–मांडणें–योजना थोडे में बताना ढाँचा बनाना.
–रंग–न. आकार-प्रकार१. रंग१.
–रेषा–स्त्री. रूप-रेखा. ढाँचा१. खाका१. डौल१.
–लावण्य–न. रूप१ सुन्दरता२.
–लिपि–स्त्री सारणी. सूत्र१.
–विकार–पु. रूपान्तर.
रूपक–न. अेक अर्थालंकार. रूपक. (अुपमान और अुपमेय का अभेद). अेक ताल (सात मात्रा).
रूपान्तर–न. दूसरा रूप१ (बदलना). रूपान्तर१.
रूळ–पु. अेक तरह का पायल. डण्डा (लकीर खीचने का). पटरी (आयो-मार्ग; रेल्वेकी). बेलन (छापाखाने में स्याही लगानेका). सडक बनाने का गोल रोलर
रे–अव्य. अरे हे
–पु. अेक मछली२.
रेकणें } क्रि. अ. रभाना (गाय, भैसका)
रेकणें } भर्राना. रेकना.
रेकला–पु. लढिया (अेक बैल की गाडी). अिक्का. हेंगी२ (खेत की मिट्टी समतल बनाने की). सुरग अुडाने का औजार. रहँकला.
रेकॉर्ड–न. अुल्लेख१. अुल्लेख-पुस्त१. आलेख१. विक्रम१ (पराकाष्ठा). ज्ञात–प्रमाण१. लेख–प्रमाण. ध्वनि–आलेख (ग्रामोफोन का).

—कारकून—पु. अुल्लेख—पाल,
रेखा—स्त्री. रेषा. लकीर. मर्यादा.
रेखाटणें—क्रि. स. चित्रित करना. आलेखन१. रेखना. आडी सीधी लकीरें खींचना.
रेखीव—वि. गठीला (शरीर). सुंदर. मनोहर. सजीला.
रेंगणें—क्रि. अ. रेंगना. अलसेठ से काम करना.
रेंगापोंगा—पु. दुर्बल लोग.
रेंगाळणें—क्रि. अ. अलसाना. सुस्त पडना. पिछडना. थक जाने से शिथिल हो जाना.
रेघ—स्त्री. रेषा. लकीर. पंक्ति. सतर.
—काढून देणें—शिष्टाचार के नियम बता देना.
—मारणें—लकीर खीचना. सीमा बाँध देना.
रेघी—वि. रेषा में लिखी (संख्या).
—अुजळणी—स्त्री. रेषा में लिखी संख्या में पहाडे.
रेघोटी—स्त्री. रेषा.
रेघोतळी—स्त्री. सुनार का वह औजार जिस से गहनों या बरतनों पर नक्काशी की लकीरें बनती हैं।
रेच—पु जुलाब. दस्त. रेच.
रेचक—न. रेचक१ (कोष्ठ शुद्धि की औषधि). प्राणायाम में साँस छोडना.
रेचन—न. रेचक१. जोरसे दस्त१.

रेज—पु. धातु का कण. छोटा सिक्का. छर्रा. अेक मुर्गा.
रेजा—पु. चिंदी२. लोहे की छड२ (खिडकी में). पासेपर होनेवाली बुंदकी. सोने या चाँदी का रस ढालकर छड बनाने का औजार.
रेट—न. मोटी रोटी२.
—स्त्री. धकापेली२ भीडभडक्का१, जोरसे धक्का (किसी वस्तु को खिसकाने के लिअे).
रेटणें—क्रि. स. आगे धकेलना (जोरसे). किसी तरह चलाना. विपुलता. होना.
रेटा—पु. धक्का.
रेटारेटी—स्त्री. धक्कधक्का१. धकापेली.
रेंड—पु. दूसरी ठोंक (गुल्ली डण्डे में).
रेडकू—न. भैंस का बच्चा१.
रेडा—पु. भैंसा. कटडा. पडवा.
रेडी—स्त्री. भैंस की बच्ची. छोटी भैंस.
रेडे कापशीण—स्त्री. नर्म.
रेणु—पु. पराग. धूलिकण. संभालू का बीज.
रेणुकबीज—न. रेणुका. संभालू का बीज
रेत—न. शुक्र१ (पुरुष का). वीर्य. पारा.
रेत } स्त्री. बालु१. सिकता. रेत.
रेती } सोने का कण. सुखवन१.
रेताड—वि. बलूआ. रेतीला.

रेंद–स्त्री. } गारा१. कीचड१. कूडा
रेंदा–पु. } करकट१. तलछट१. ठर्रे का ठेका१. दारू बनाने के लिये सडायी वस्तु.

रेप–स्त्री. हूक (बुखारसे). चट्टान.

रेफ–स्त्री- रकार१. रेफ१.

रेमेडोक्या } वि बुद्दू. मंद-बुद्धि,
रेम्याडोक्या }

रेलचेल–स्त्री. रेल. भरमार. अधिकता.

रेलणें–क्रि. अ. रेलना. झुककर बोझ डालना (शरीर का).

रेलवे–स्त्री. अयोमार्ग१. अगिनगाडी.

रेव–स्त्री. महीन बालू१. रेत (अनाज़ में मिली). कीचड.
–न आकाश में सफेद बादलों की पट्टी२.

रेवकद–स्त्री. सज्जीबूटी.

रेवडी–स्त्री. रेवडी.

–अुडणें–धज्जियाँ अुडना. थुक्का फजीहत होना.

रेवण–स्त्री ढालुवाँ किनारा१. किले की घुसबन्दी या खाअी के पास बना ढालुवाँ टीला१.

रेवती–स्त्री. २७ वाँ नक्षत्र१. बलराम की स्त्री. अठन्नी. चमेली.

रेवदचिनी–स्त्री. रेवद खटाअी.

रेवाचिनी–स्त्री. नील का पौधा. रेवा.

रेवीपेवी–क्रि. वि. जैसे तैसे. अिधर अुधर हुआ (अनाज).

रेशन–न. सीधा१ (सरकारी नियमित परिमाण में अनाज़). नियमित बँटवारा१. राशन१.

रेशमाची गांठ–अटूट संबंध. अडिग गठबंधन (पति-पत्नी; जीवात्मा–परमात्मा).

रेशमी–वि. रेशमी. रेशम का बना.

–किडा–पु. चंपा (कीडा). कुसवारी.

रेशा–स्त्री. तन्तु१. खूझा (फल में रेशेदार भाग).

रेशीम–न. रेशम१.

–काठी–वि. रेशमी किनारीवाला (वस्त्र).

–संत्रें–न. अेक संतरा (केवल तेल के अुपयोगी).

रेषा–स्त्री. रेषा. लकीर. पंक्ति, तन्तु१ (देखो रेखा).

–अुपटणें–भाग्य चमकना.

रेस } पु. अेक आने का २५ वाँ हिस्सा.
रेंस } –स्त्री. घुडदौड की होड

–भर–क्रि वि. तनिक भी

रैकूर–स्त्री. कोथागंधल१.

रोकड–स्त्री. रोक. रोकड. नक़द-रकम.

–वही–स्त्री. रोक-पुस्त१. रोकड बही.

रोकडा–वि. रोकडा. रोक. नक़द. साफ साफ. मुँहतोड (अुत्तर). हुडी.

रोकडी हुंडी–दर्शनी हुँडी (धनादेश).

रोख–वि. रोकडा.

–ठोक–वि. रोक. नकद. खरी खरी बात.

–रक्कम–स्त्री. रोक धन१. बचत.
–विक्री–स्त्री. रोक विक्रय१.
रोख–पु. रुख झुकाव. रुझान. साध्य. टकटकी२. हेतु. रोक२.
–बदलणें–हवा पलटना. हवा फिरना.
रोखणें–क्रि स. रोकना. प्रतिबंध करना. तानना (बंदूक). टकटकी लगाना. निहारना.
रोखा–पु. संलेख (दस्तैवज). करारनामा (सविदा लेख). करारपत्र. मुद्रांक (स्टांप). प्राधिलेख (रेहन नामा). पट्टलेख.
रोखीने–क्रि. वि. रोकडा. नकद.
रोखून धरणें–अटकाना. रोके रखना.
–पाहणें–घूरना. टकटकी बाँधना
रोखेबाजार–पु. सरकारी हुन्डी का बाजार.
रोग–पु. बीमारी२. व्याधि२. पीडा२ गोभा (पेडो का रोग). झझट२. बला२.
–ट–वि. रोगी. बीमार.
–निदान–न. रोग की परीक्षा२
–भावना–स्त्री. रोग के लच्छन१.
–राओी–स्त्री. बीमारी आदि अुपद्रव१.
–शात्यर्थ बली–पु. चलावा.
रोगण–न. रोगन१.
रोगन–न. चरबी जैसा अेक पदार्थ. रोगन१.
रोगिष्ट–वि. व्याधिग्रस्त. रोगी. बीमार.
रोगी–पु, रोगी बीमार रुग्ण. रोगिणी (स्त्री).
रोचक–वि. रुचिकर. रोचक. स्वादिष्ट प्रिय.
रोज–न. जहाज के ढाँचे की प्रधान लकडी२,
–पु. दिन. दिवस. चौबीस घंटे. अेकदिन का वेतन. रोजी
–क्रि, वि. हरदिन. प्रतिदिन. रोज. नित्य.
–काम–न. प्रतिदिन के काम का लेखा१. कार्य-लेखा१. कार्य–लेखा-पुस्त१.
–कीर्द–स्त्री. दैनिक पजी१. रोजनामचा१.
–खर्डा–पु. कच्चा लेखा.
–गार–पु धंधा. नौकरी. व्यवसाय१. पेशा.
–चा–(पु.) } रोजच्या रोज
–चे–(न.) } प्रतिदिन. हरदिन दैनिक. आये दिन. प्रतिदिन का.
–न दारी } स्त्री. दैनिक वेतन१.
रोजदार }
रोजनामा–पु. न्यायालय का पंजी-पुस्त (टिप्पण-बही).
–मजुरी–स्त्री. } दैनिक वेतन१.
–मुरा–पु. } रोजदारी२.
–मेळ–पु. दैनिक लेखा-सतुलन.
रोजा–पु. मुस्लीमो का व्रत (दिनभर अुपवास; रात मे भोजन).

रोजी–पु तीन साल तक टिकनेवाले पेड की रुआी२.
–स्त्री. रोज़ी.
रोज्याचें फूल–न. गुलजाफरी१.
रोट } पु मोटी अंगाकडी२. मोटी
रोटगा } रोटी२
रोटी–स्त्री. रोटी. फुलका१. चपाती. पाअुँरोटी.
–व्यवहार–पु. पंगत में भोजन. अेक दूसरे के हाथ का खाना खाना.
रोठा–पु. नारियल के पेड को खोखला बनानेवाला कीडा. पकी सुपारी (सफ़ेद).
रोड–पु. सडक. राजपथ.
रोड } वि. कृश. दुबला छरहरे
रोडका } बदन का
रोडगा–पु. रोट. लिट्टी२.
रोढा–पु. रोडा.
रोडावणें–क्रि. अ. दुबलाना. दुबराना. क्षीण होना. पतली होना (सभा).
रोदन–न. रोना१. शोक१.
रोध–पु. रुकावट२. विरोध. प्रतिरोध.
रोधणें–क्रि. स. रोकना.
रोप–न. } गाछ१. पौधा१. क्षुप१.
रोपा–पु. } तीर१.
रोपटें–न. }
रोपदळ–न. नारियल या सुपारी का पौधा१.
रोम–न. रोआँ१. रोम१. लोम१. रोयाँ१. रोंगटा१.
रन्ध्र–रोमकूप१. रोमरंध्र१.
रोमांच–पु. पुलक. रोंगटे खडे होना. रोमांच. सिहरी२.
रोमांचित होणें–पुलकित होना. रोमाचित होना.
रोयली–स्त्री. छोटा लंगर१.
रोवण–स्त्री. भुरभुरापन (भूमि का).
–घेणें–अण्डा सेना (मुर्गी का).
रोवणें } क्रि. स. रोपना. गाडना.
रोंवणें } स्थिर करना. घुसाना. बोना. चुभाना.
रोवळी–स्त्री. चंगेर. चंगेली. छलनी के समान छिद्रोंवाला धातु-पात्र१.
रोंवा–पु. चमडेपर नक्काशी करने का औजार.
रोशें } न. रुसा–घास२.
रोशेल } अुससे बनाया तेल१.
रोष–न. क्रोध१. गुस्सा१. रोष
रोषणाअी–स्त्री. रोषनाअी. आराअिश. रोशनी. जगमगाहट.
रोह–पु. अंकुर. कल्ला. हिरन.
रोहशेल–न. दे. रोशें.
रोहण–पु.. रोहिन
रोहिणी–स्त्री. चौथा नक्षत्र१. नौं वर्षों की कुमारी. बिजली. रोही (हिरनी). बलराम–माता. शुद्ध रक्त–वाहिनी.
रोहितक–पु. हरिन् हरं. सोहग. हरिहर. रोहिणी
रोहिला–पु. रुहेला (रुहेलखंड का निवासी).
रोहिस–पु. रुसाघास. गंधवेना
रोही–स्त्री. मीठे जल की अेक सुंदर मछली. नील गाय.

रौद्र–वि. भयंकर. डरावना.
–पु. अेक रस (रौद्र रस).
रौप्य–न. रूपा१. चांदी२.
–माक्षिक–न. रूपा मक्खी२.
–मुद्रा–स्त्री–रुपया१.
–शृंखला–स्त्री. सरकारी नौकरी.

रौरव–पु. रौरव नामक महान् नर्क.
ऱ्हस्व–वि. छोटा. कम लम्बा. बौना.
–स्वर–पु. अक–मात्रिक अक्षर..
ऱ्हास–पु. क्षीणता. नाश. ऱ्हास.

ल

लकड–स्त्री. बहुत अूंचा नारियल का पेड१. लम्बतडंग व्यक्ति१.
–कोट–पु. खम्भों का बाडा. कटघरा.
लकडा–पु. लम्बी लकडी२. कडी, सूखी वस्तु२. बोझ, जोरों की मांग२.
–लावणें–पीछे पडना.
लकडी–स्त्री. गाडी, कडी जूसी (गन्ने की)
–वांचून मकडी वळत नाहों–बिना डण्डे से,. भूत नहीं मानता.
लकतर–न. चीथडा१.
लकब–स्त्री. ढंग१. लत.
लकलक–क्रि. वि. जगमग. चमकीला. चमचम.
लकलकणें–क्रि. अ. जगमगाना. चमचमाना.
लकलकाट–. जगमगाहट२. चमचमाहट२.
लकवा–पु. लकवा. पक्षघात.
लका } पु. अेक तरह का कबूतर.
लक्का } लक्का.
लंका–स्त्री. वह तमाकू जो कृष्णा और गोदावरी के बीच के प्रदेश में होता है। लंका (रावण की नगरी). सिंहल१. राड (क्रोध से). जारिणी. वह स्त्री जिस के शरीरपर अेक भी गहना न हो।
लकाकी–स्त्री. चमक. झलक. कान्ति.
लकुच–न. बडहल१. लकूच१ (फल).
लकेची पार्वती–अलंकार-रहित सुहागिन.
लंकेंत सोन्याच्या विटा–दिल्ली की कमायी दिल्ली में गँवायी.
लकेर } स्त्री. आलाप१. मधुर तान
लकेरी } (गाने की). झलक. चमक.
लक्कड कोट–दे. लकड कोट.
लक्ख } वि. स्पष्ट. साफ साफ. कोरा.
लख्ख } (जवाब). जगमग. दमकीला.
लखपंचोतरी–स्त्री. बडबोली. ॥ विचित्र बात. गप्प. दिखावा१.
लखलख–दे. लकलक.
लखलखणें–लकलकणें.
लखलखाट–दे. लकलकाट.
लखलखीत–दे. लक्ख.
लखलाभ–पु. अलभ्य लाभ.
–क्रि. वि. मंगलप्रद. शुभ (व्यंग)
लखेरा–पु. लाखभरे गहने बनानेवाला. लखेरा.

लखोटा–पु पत्र. लिफ़ाफा.

लग–स्त्री. } चाँड२. आधार१.
–खाब–पु. }

लंग–न. मछलियाँ पकडने का छोटा जाल.

लगट–स्त्री. दबाव से पीछा१. जोरों का हमला१. हिलग. गाढी मित्रता. लोहे की बहँगी, (बैल के पीठपर पानी के घडे रखने को).

–करणें–हिलगना. जोरदार पीछा करना. भिडना.

लगटणें–क्रि. स. सटना. चिपकाना. मिलाना. भिडना.

लगड–पु. बाज (पक्षी)
–स्त्री सोने-चादी की छड.
दे. लगट.

लंगडणें–क्रि अ. लंगडाना. भचक कर चलना.

लंगडदीन–वि. लंगडेबाबा (हँसीमें).

लंगडा–वि. लगडा. पंगु. अपाहिज.

लंगडी–स्त्री, अेक खेल (अेक पाँव से घेरे में पकडने का).

–सबब–स्त्री. बहानेबाजी.

लगत–क्रि. वि बिलकुल पास. सटकर.

लगदा–पु. लोदा. बोटी२. नकली सोना. लाख की भरती२. लुगदी२.

लगबग–स्त्री. जल्दी. अुतावली. फुर्ती.

लंगर–पु. लंगर (जहाज का). भारी गहना. ढेकुली.

लगाम–पु. बाग२ बागडोर२. करियारी२. नियंत्रण.

–घालणें–नियंत्रित करना.

लगाव–पु. निशाना मारने का स्थान. संबंध.

लगावणें } क्रि. अ. जड देना. लगाना
लगाविणें } (चोट). दे मारना

लगीन–न. ब्याह१. विवाह१.

–घटका–स्त्री. ब्याह का ठीक मुहूर्त१. अन्तिम क्षण१.

–घर–न. जनवासा१. ब्याह में कन्या का घर१.

–घाअी–स्त्री. घपलेबाजी. गडबडी.

लगेच–क्रि. वि. तुरन्त. अेकदम.

लंगोट–पु. लंगोट. लंगोटा. रुमाली२.

–बद–पु. ब्रह्मचारी.

लंगोटी–स्त्री. कौपीन. लंगोटी. कछनी. आडेबंद१.

लगोरी–स्त्री. गड्डी या गढ नामक खेल में गोल चपटी ठिकरी.

लगोऱ्या–स्त्री. गड्डी. गढ (खेल)

लगोलग–क्रि. वि. लगातार. ताबडतोड

लग्गा–पु. लाग. मौका. आश्रय. वसीला.

–लावणें–वसीला गाँठना.

–साधणें–पाँचों घी में होना.

लग्न–न. विवाह१. ब्याह१. शादी२. लग्न१ (ज्योतिष). लगन१ (मुहूर्त). अेकता२. लगाव१.
–वि. लगा हुआ. आसक्त. संबद्ध.

–करणें–ब्याह करना. हाथ पीले करना. हाथ पकडना.

–कळा–स्त्री. ब्याह के समय कन्या के मुख की आभा
–कार्य–न. मंगल कार्य१ (अुपनयन, ब्याह आदि). ब्याह–शादी२.
–घटका–स्त्री. लग्नवेला. मुहूर्त का क्षण.
–घर–न. जनवासा१. विवाह-गृह१.
–चिट्ठी–स्त्री. लग्नपत्रिका.
–चुडा–पु. कन्या तथा बारातिनियों को चूडियाँ पहनाने की विधि.
–तीथ–स्त्री. विवाह-तिथि.
–पत्रिका–स्त्री. लगनपत्री.
–मास–पु. } विवाह के दिन.
–सराअी–स्त्री. } सहालग१.
–साडा–पु. कन्या की ओर से वर की माता को दी हुअी कीमती साडी.
–सोहळा } –पु. विवाह का अुत्सव.
–सोहाळा }
–होणें–हल्दी लगना. बिवाह निबटना.
लघणें–क्रि. स. लाँघना.
लंघन–न. अुपवास१. व्रत१ (रखना). लाँघना१.
लघवी } स्त्री. मूत.
लघ्वी } मूत्र१. पेशाब.
लवळपणा–पु. छेडखानी२. विषयासक्ति. बकवाद१.
लघु–वि. छोटा. लघु. हलका. अेक मात्रा (सगीत).
–आवळी–स्त्री. छोटा आमला.
–अिद्रावण–न. फरफेंदु१. अिद्रायण१.
–अुंदिरकानी–स्त्री. छोटी मूसाकर्णी
–अैरण–स्त्री. छोटी अरनी
–कथा–स्त्री. छोटी कहानी (साहित्य–प्रकार). गल्प.
–कसअी–पु. छोटा कांस.
–कोण } पु. न्यून कोण.
–कोन }
– –त्रिकोण–पु. न्यून कोण त्रिभुज.
–घेवडा–पु. छोटी सेंबी२.
–चाकवत–श्वेत चिडी२.
–तम साधारण भाज्य–पु. लघुत्त–मापवर्तक.
–त्व–न. हेठी२. लघुता२.
–पिंपरी–स्त्री. छोटी पाखर.
–बाहवा–पु. छोटा अमलतास. बनबेहरा. सोनालु. किरवारो.
–रक्तकावळी–स्त्री. काकमारी. काकफल१.
–रोहिस–न. रोहिस. सौधिआ.
–लेखन–न. शीघ्र-लिपि२. संकेत–लिपि.
–पद्धति–स्त्री. शीघ्र–लिपि. पद्धति.
–लेखक–पु. शीघ्र–लिपिक. संकेत–चिन्ह–लेखक.
–शंका–स्त्री. पेशाब१.
–शिंदी–स्त्री. छोटी जंगली खजूर.
–शेरणी–स्त्री. छोटी हाअूबेर.
लचक–स्त्री. हूक. कसक. लचक. हूलाहूल. चमकौवल. लोच.
लचकणें–क्रि. अ. लचकना. लचना. झुकना (नखरेसे). मटकना.
लचका–पु. गस्सा (नोंचकर, काटकर).

लचांड–न. झंझट१. झमेला१. बल२.
लज्जत–स्त्री. स्वाद१. मिठास.
–दार–वि. स्वादिष्ट. मधुर.
लज्जा–स्त्री. लज्जा. लाज. विनय१. झेंप. संकोच१. शर्म. सकुचाअी. मर्यादा.
लज्जायमान–वि. लज्जित. शरमाया हुआ. लजीला.
लज्जाहोम–पु. विवाह में धानियों का हवन.
लज्जित होणें–झेंपना. चपना. लाजना.
लट–स्त्री. झोंट. पशम. ६० कागजों का पुलिंदा१.
लटक–स्त्री. ढंग१. लौ. लटक.
–न. अेक छंद.
लटकणें–क्रि. अ. लटकना. टँगना.
लटकविणें / लटकाविणें–क्रि. स. लटकाना. टाँगना.
लटका–(पु) / लटकी (स्त्री) / लटकें (न)–वि. झूठा. असत्य. लुच्चा. खोटा. निकम्मा. रह गया (अंग). अकारण.
–ताठा–व्यर्थ की अकड.
लटपट–स्त्री. तिकडम. चालाकी. खडखडाहट. धांधली. घबराहट. गडबडी.
लटपटणें–क्रि. अ. डांवाडोल होना. डगमगाना. लडखडाना. काफूर हो जाना. घबराना. बेकार होना.
लटपटपंची–स्त्री. सिट्टी. घपलेबाजी चालाकी. अुथल पुथल.
लटपटीत–वि. डांवाडोल. ढुलमुल. चंचल. अस्थिर.
लटपट्या–वि. चटपटिया. चपल. गडबडिया.
लटांबर–न. अडंबर१ झुण्ड१. लेहँडा१.
लटलट / लटलटां–क्रि. वि. थरथर. काँपते हुअे (भयसे). हिलना (जल्दी से).
–करणें–थरथराना. झूमना. (झूमक आदि). चमकना (मोती).
लटुपटी–वि. सेंतमेंत. झूठमूठ का
लठ्ठ–पु. लठ. सोंटा.
–वि. मोटाताजा. स्थूल शरीर का. मोटा. स्थूल.
–निरंजन / लठ्ठंभारती–पु. बहुत मोटा. मुस्टंडा बेफिक्रा.
लठ्ठा–लठ्ठी–स्त्री. गुत्थमगुत्था.१. भिडंत. हाथाबाही. हाथापायी. लडाअी–झगडा१.
लठ्ठ्या–पु. छैला. आवारा व्यक्ति. दाढीजार.
लड–स्त्री. लडी. सिलक. हार. माला.
लंड–पु. लंड (शिश्न). अुन्मत्त व्यक्ति. पाखंडी. ठग.
–वि. स्वच्छंदी. आवारा.
लडबडणें–क्रि. अ. लडखडाना. लथपथ होना. चिकट होना.
लडिवाळ / लडिवाळा–वि. प्रिय. लाडला. प्यारा. लडैता.
लडी–दे. लड.
लेंडीस–न. ताश का अेक खेल (३२ या ४८ पत्तों से).

लढणें–क्रि. अ. लडना. युद्ध करना. झगडना. झूझना. टकराना.

लढत–स्त्री. लढन्त. भिडन्त.

लढवय्या–वि. योद्धा. लडाका. रण–बांकुरा.

लढविणें–क्रि. स. लडाना. भिडाना. स्पर्धा करना. टकराना.

लढा–पु. झगडा. टंटा. रण-गाडा.

लढाअी–स्त्री. लडाअी. युद्ध१. झगडा१. संग्राम१.

–जिंकणें–युद्ध में विजय पाना.

लढाअू–वि. लडाका.

लता–स्त्री. बेल. लता. वल्ली.

–मंडप–पु. लताकुञ्ज. लताभवन. लतामण्डप.

लत्ता–पु. चीथडा.

–स्त्री. लात.

लत्तेस शनी येणें–जन्म राशिसे दूसरे स्थान में शनिग्रह का होना.

लपका–पु. लोंदा. कीचड का गोला.

लंपट–वि. कामुक. विषयासक्त.ढीला.

लपणें–क्रि. अ. छिपना. लुकना. गुप्त रहना. दबना.

लपंडाव–पु. लुका-छिपी२. अेक खेल. आंखमिचौनी२. चाल-बाजी२. छल-कपट१.

लपत छपत } क्रि. वि. चोरी से. छुप
लपून छपून } छुप कर.

लपविणें–क्रि. वि. छिपाना. ओट में करना. गुप्त रखना. गोपना.

लप्पं छप्पं–न. बैठकबाजी. बहानेबाजी.

लपेट–स्त्री. घेरा१. परिधि. लू. ढग१. (बोलने,लिखने का). पद्धति. लपेट.

लपेटणें–क्रि. वि. लपेटना. तह करना. समेटना.

लपेटणी–स्त्री. लपेटन. बेष्टन१. लपेट. फँसाव१.

लपेटी–स्त्री. ढंग(जल्द लिखने का). कंडा१. लहजा१.

लफंगा } वि. लुच्चा बदमाश.
लफंग्या } कुचाली. लफंगा.

लफडें–न. झंझट१. प्रपंच१. बखेडा१.

लफ्फा–पु. मूल्यवान वस्त्र का बडा अंचल. जरीदार कपडा. गोल अिमारती लकडी२. लप्पा (घरन मे लगाया जोड). मोतियों का कअी लडियों का हार.

लंब–पु. सहावल. साहुल. लम्ब (भूमितिमें)

–क–पु. लंगर(घरम घडी का)

–कर्ण–पु. गदहा. गधा.

–रेषा–स्त्री. खडेवल की रेषा. लम्ब रेषा.

–वर्तुळ–न. लम्बगोल१. लम्बवृत्त१.

–वृत्त–न. अण्डवृत्त१. दीर्घवृत्त१.

लंबा–चवडा–वि. लम्बाचौडा

लंबायमान–वि. दीर्घ. बहुत लम्बा. चंपत.

लंबे करणें–अुडा ले जाना. पीटकर कचूमर निकालना.

लबराण–न. मस्तूल का तनाव.

लबाड–न. मद्रासी पान१(खाने का)
–वि. लुच्चा. झूठा.

लबाडी–स्त्री. बदमाशी. लुच्चापन. कपट. चालाकी. अंटी. टेकली टेक.

–करणें–शरारत करना. हाथ पाँव निकालना,

–लाताडी–शोहदापन. बदमाशी.

–शिकविणे–पट्टी पढाना

लब्ध–वि प्राप्त कमाया. पाया हुआ.

–प्रतिष्ठ }–वि. शेखी बघारने-
–प्रतिष्ठित }वाला. अपने को बडा लगानेवाला.

लभ्याश–पु. लाभ.

लय–स्त्री.धुन२. मेल. ताल मे विश्राम(सगीत).
–पु. लोप. विनाश. चित्तवृत्ति की तद्रूपता२.

–लूट–स्त्री. भरमार. अधिकता.

ललकार–पु . }पुकार२(संसद के
ललकारणी–स्त्री. }अध्यक्ष के प्रवेश के समय; राजा के दरबारमें पहुँचनेपर). जोर से आवाज कसना. ऊँचे स्वर में गाना.

ललकारणें–क्रि. अ. जोर से पुकारना. हकरना. हूँकना. चिल्लाकर बोलना(डौंडी में). खडे सुर में गाना.

ललकारी–स्त्री. पुकार. गर्जना. ललकार. आलाप.

ललना–स्त्री. महिला. सुंदरी.

ललाट–न. माथा१.

–रेखा–स्त्री भाग्यरेखा.

ललुपतु–स्त्री. लल्लोचप्पो१. चापलूसी. खुशामद.

लव–स्त्री. लोम. रोवाँ.
–पु. अणु. अंश(बहुत छोटा).
–वि. किंचित् थोडा. तनिक. रच.

–लेश–पु. कण.

– –नसणें–तनिक भी न होना. नाम के वास्ते भी न होना.

लवकर–क्रि. वि. जल्द. झट. समय रहते. शीघ्र. चटपट. समय से पहले.

लवग–स्त्री. लौग. सीक (नाक में) खुभी(कान में). कनक कली.

–काचरी(सुपारी)–अुबाली सुपारी की लौग के आकार की कतरन.

लवंगी–वि. छोटा-सा (लौग के आकार का).

–फटाकडा–पु. छोटा किन्तु अच्छी आवाज करनेवाला पटाका.

–मिरची–स्त्री. लौगिया मिर्च.

लवचिक }वि. लचीला. लचलचा.
लवचीक }मुलायम लगलग.

लवंडणें–क्रि स. हलकाना. लुढकाना.
–क्रि. अ. लेटना. लुढकना

लवडा–पु पुरुष का मूत्रेन्द्रिय.

लवण–न. नमक१. लूण१. नीची जगह२(ऊँचे से हो कर दूरतक नीची).गहरी मोड२. जोडपर गढ्हा.

लवणा–वि. निहुरा.

लवणें–क्रि. अ. झुकना. नवना. हिलना (फुर्ती से). दबना.

लवथवणें–क्रि. अ. थलथलाना.

लवरात–स्त्री. श्रीबर. बेबिन.

लवली–स्त्री हरफा रेवडी. (पेड). –क्रि. झुकी.

लवाजमा–पु. लवाजमा. साथ में रहनेवालों की भीड भाड२. अिकठ्ठी आवश्यक सामग्री२.

लवाद–पु. मध्यस्थ. पच. सालसी२.

–कोर्ट–न. सरकार-मान्य पचायत२.

लवाळा–पु नागरमोथा.

लष्कर–न. सेना२ छावनी२ भीडभाड२.

–पु. जहाजी सेवकों का दल१.

–च्या भाकरी भाजणें–झगडा मोल लेना.

–भरती–स्त्री. रंगरूटों की भर्ती.

लष्करी कायदा–पु. सैनिकी सत्ता२.

लस–स्त्री. चेप. लासा.

लसणा–पु. सान का पत्थर.

लसण्या–पु बिल्लौर.

लसलस–स्त्री. चुलबुलापन१.

लसूण–न. स्त्री. लहसुन१.

–घास–न. घोडे की घास.

लहंगा–पु. घघरिया. घघरा. लँहगा

लहडणें–क्रि. अ. फलों से भर जाना.

लहर–स्त्री. हिलोर. तरंग१. लहर. सनक. अुमंग. झक. हूक. झोंका (हलका). महक. मौज. लहर (सांप के काटने से बीच बीच में बेहोशी). मोडदार धारी (कपडे में).

–येणें–सनकाना. सनकारना. सनक सवार होना.

लहरी–वि. सनकी. झक्की. मनमौजी.

लहान–वि. छोटा. लघु. अल्प. नन्हा. खुर्द

–लाजाळू–स्त्री. छुअी मुअी. शर्मानी. लाजवती. लज्जावंती.

–शिंपी–न. शिल्पिकतृण१.

–खुळखुळा–पु. छोटी शणपुष्पी.

–गा–वि. नन्हासा. छोटासा.

–चुंच–स्त्री. छोटी चंचु.

–तोंडी मोठा घास–छोटा मुंह बडी बात.

–थोर }
–मोठा } वि. छोटेबडे. सब मिलकर.

–पण–न. बचपन१. छुटपन१. लघुता२.

–मयाळ–स्त्री. छोटी पोअी.

–शेताचा धनी–अँगवारा.

–सर–वि. छोटासा.

–सहान–वि. छोटा बडा. हर तरह का. हलका.

लहाना–वि. छोटा (भाअी).

लळलळ }
लळलळा } क्रि. वि. लपलपाती (जीभ).

लळा–पु. अति स्नेह. ममता२. बच्चे का हिल जाना.

–लागणें–हिल जाना.

—लावणें—ममता से आकर्षित करना (बच्चे को). परचा लेना.
लळित—न. नवरात्र के अन्तिम दिन भवानी के आगे गीतों बाजों के साथ स्वाँग बनाकर अभिनय करना.
लक्ष—पु. लाख की सख्या२. लखौरी२ (पूजा)
—न. ध्यान१. गौर१. लक्ष्य निशाना१.
—चौऱ्यायशी योनी—स्त्री. चौरासी में पडना.
—न देणें—अनसुनी करना. टालमटूल करना.
—वेधणें—सुचाना. ध्यान दिलवाना.
लक्षण—न. चिन्ह१. लक्षण१. लच्छन१.
लक्षणा—स्त्री. शब्द की वह शक्ति जिसके द्वारा अुसका अभिप्राय जाना जाता है। लक्षणा.
लक्षाधीश—पु. लखपति.
लक्षानुलक्ष—क्रि. वि. लाखों. अनगिनत.
लक्षिणें—क्रि. स. लखना. देखना. ध्यान देना. जानना.
लक्ष्मी—स्त्री. धन१. संपत्ति. विष्णुपत्नी. लक्ष्मी. सुंदरी. पत्नी
—ची मोठी बहीण—दरिद्रता. निर्धनता.
—नारायणाचा जोडा—अनुरूप दंपति१. वर-कन्या की जोडी.
—पूजन—न. ब्याही कन्या का पहले पहल वर के घर में पग धरनेपर होनेवाला देवता-पूजन१ आश्विन अमावस को व्यापारी की लक्ष्मी-पूजा२
लक्ष्य—न. लक्ष्य१. निशाना. ध्यान.
लक्ष्यार्थ—पु. सूचित अर्थ. लक्षणा से होनेवाला अर्थ.
लाक—पु. दुविया मटर२. लतरी२. खेसारी२. कसूर.
लाकण—पु. बाघ आदि शिकार को फँसानेका फंदा.
लाकडी—वि. लकडी का बना.
—खेळ—पु. लकडी के खिलौने
—घोडी—स्त्री. तिपाअी (मृदंग रखने)
—लास—पु. कलबूत१ (चमार का).
लाकूड—न. लकडी२. अींधन.१. काष्ठ१.
—फांटा—पु. अींधन की सामग्री२.
लाख—वि. लाख (संख्या). बहुत अच्छा (व्यक्ति). पते की (बात).
—स्त्री. लाख. लाह.(देखो लांक).
—दाणा—पु. चीन की लाख.
—पंचोत्र्या—वि. बक्की. बैठकबाज.
—लोटें—न. लाख से मढा मटका१.
—माणूस—पु. बहुत मिलनसार तथा भला व्यक्ति.
लाखन—न. कच्ची सिलाअी२.
लाखलिंप—स्त्री. लिपा—पोती.
लाखा—पु. कच्चा धागा. लाखा (गेहूँका रोग). चिन्ह.
—कातरणें—भेड के कानपर निशान लगाना (बचपन में; कतर कर).
लाखाडी—स्त्री. लाख की छड.

लाखी–वि. मटमैला लाल, लाख के रंग का. गर्रा.

–शाओी–स्त्री. लाख के रस में काजल मिलाकर बनाओी स्याही.

लाखों–वि. लाखों. अनगिनत.

लाखोटा–पु. पत्र (मुहरबंद). चिपकी वस्तुओं का पूला. लुगदी२.

लाखोली–स्त्री. लखौरी (फूलों की देवता को; गालियों की).

लाग–पु. मौका. अवसर. सम्भावना२. लगाव. स्पर्श. अुपज२. चोली की काँख में जोड का टुकडा. आधार. चौपायों का अेक रोग. सुराग. पता. संबंध. पहाड में सुरक्षित चरागाह. संभोग (कौआ, साँप आदि का). तार को ठीक रखने की गरेडी. भारी हथौडा.

–लागणें–लग्गा लगना.

–वग–स्त्री. वसीला१. संबंध (बडे लोगों से).

लांग–स्त्री. खेत की सीमा पर बनायी नाली. सागर का किनारा.

लागट–वि चुभनेवाला. लालची. सडैल.

लागण–स्त्री ओीख में पहली बार दिया पानी१ खेती की भूमि. शिकार१ (ताअून हैजा आदि का).
–न. रोपने का पौधा१.

लागणें–क्रि. अ. लगना. छूना. जमना (पौधा). चोट आना. चुभना. (बात). भिद जाना (मन में). बैठ जाना (ढकना). बंद होना. (दरवाजा, खिडकी). बैठना (अर्थ). पडना (आदत). अभ्यस्त होना (शिष्टाचार से). शुरु होना (स्थल, काल). मिल जाना (नौकरी). होना (संबंध में कोओी). पडना. मिलना (नदी, पहाड, संदर्भ). अंकुरना (पेड). लद जाना (फलों से). जल जाना (भात, तल में). सडने. लगना. काटना (जूते का). ठीक होना (नमक, मिर्च, मीठा). अुठ जाना (खर्च). हकलाना (बोलते हुअे). काम देना. जिम्मे होना (कार्य विशेष का). झडी बाँधना (वर्षा का लगातार होना). चढना (भूत). आना (दस्त, पेशाब). बँटाना (हाथ). चले जाना (छिछले पानी में-नाव या जहाज का). पीडा होना (पानी, हवा, अुपवास से).

लागत–न. किराया१. व्यय१.

–गुण–पु. देखादेखी से प्राप्त गुण. संगति का प्रभाव.

लागलाच–क्रि. वि. तुरन्त. अुसी क्षण.

लागवड–स्त्री. बोआओी (खेती के सब काम). आवश्यक व्यय.

लागाबांधा–पु. लगाव. लगालगी२. लगावट२. संबध.

लागीं–अव्य. के लिअे. को.

लांगी–पु. जलमार्ग (नहर, नाल, नाली).

लागू–क्रि. वि. सधा हुआ. संबंधित. लागू. प्रभावी.

—करणें—जारी करना.

—पडणें—लागू होना. अुपयुक्त होना. प्रभाव पडना.

लागोपाठ—क्रि. वि. लगातार. ताबडतोड. अेक के बाद अेक.

लागो भागो दिवाळी—लगा तो तीर नही तो तुक्का.

लाघव—न. लघुता२. हलकापन१. कुशलता२. कैंडा१. चापलूसी२. चालाकी.

लाघवी—वि. प्यारा मनमोहन. चतुर. बहुत बोलनेवाला. धूर्त.

लाच } पु.स्त्री. घूस२. अुत्कोच१. लालच१. रिश्वत२. प्रलोभन१. अंकोर१.
लांच }

—खाअू—वि. घूसखोर.

—घेणें—हाथ रंगवा. घूस लेना. अंकोरना.

—लुचपत—स्त्री. घूस. रिश्वत.

लाचार—वि. दीन. अगतिक. लाचार.

लाचारी—स्त्री. दीनता दैन्य१.

लांछन—न. चिन्ह१. दाग१. धब्बा१. कालिख२. कलंक१.

लाछित—वि. कलंकित.

लाज—स्त्री. लाज. लज्जा. शर्म. मर्यादा. सकुचाअी. झेंप. संकोच१.

—कोळून पिणें—निर्लज्ज होना.

—झाकणें } लाज रखना.
—राखणे }

—लज्जा—स्त्री. लाज-शर्म.

लाजणें—क्रि. अ. सकुचना. सकुचाना. लजाना. शरमाना. झेपना. सकपकाना. गड जाना.

लाजरा (पु). } झेंपू. शरमीला.
लाजरी (स्त्री) } लजीला. लजौहाँ.
लाजरे—(न) } (देखो लाजाळू)

लाजविणें—क्रि. स. लजाना. शरमाना. कान काटना (अधिक गुण से).

लाजाळू—वि. दे. लाजरा.

लाजाळूं—न. लजालू१. लजारू१. लजाधुर१.

लाजिरवाणा—वि. शरमीला. लज्जित.

लाजिरवाणी—वि. (स्त्री). शरमानेवाली. कलंकित करनेवाली. अपमान-कारक.

लाजिरवाणें—वि. (न). निद्य. लज्जाप्रद.

लाट—स्त्री. लहर. तरंग गोभ गोभा. हलका१ हिलोर. ढेकी (धान कूटने की) जाठ (कोल्हूका) ढेंकुली. आडी लकडी (मदिर में दर्शन करने की जगह की सीमा). लकडी का हथौडा१. लाट (बडा स्तभ).

पु पुलिंदा. गठ्ठर. थोक. चैन२. भाग्य.

—अुसळणे—वाढ आना (किसी बात विवाद, रिवाज में)

लाटणे—न. बेलना१.

—क्रि. स. बेलना (रोटी). पहिया घुमाना (विशेषतः पाँव से). हडपना. लील जाना.

लाटण्या–वि. हट्टा कट्टा. अजड्ड.
लाटा (लाट का बहुवचन) येणें– लहराना. हलकना.
लाटी–स्त्री. पापड बनाने के आटे के लोंदे की बनी टिकिया. लाट. बल्ला १.
लाटचा गंगाजी } वि. मुफ्तखोर.
–गंगाराम } लूटनेवाला.
लाठी–स्त्री. लाठी. गोजी (गोरू हांकने की). डण्डा १.
–चालविणें–लाठी चलाना.
–राज्य–न. तानाशाही २.
लाड–पु. लाड–प्यार. दुलार. अेक जाति (पान सुपारी बेचने वाली)
–पुरविणें–हौस बुझाना. मनशा पूरी करना.
लाडका–(पु.) } वि. लाडला अलक–
लाडकें –(न.) } लडैता. प्यारा. दुलारा.
लाडकी–वि. (स्त्री.) अत्यंत प्रिय. लाडली.
लाडला–क्रि कुरैल मे आया (पंछी) नखरे करने लगा.
लाडावणे–क्रि. अ. नखरे करना. प्यारसे सिरपर चढना. अितराना
लाडिकपणा–पु. लाड प्यार से नखरा.
लाडी-गुडी } स्त्री. चापलूसी.
–गोडी } चाटुकारी.
लांडगा–पु. भेडिया. हुँडार. कोगी. वृक.
लांडगे–तोड–स्त्री. अचानक. हमला तथा मारकाट.
लांडा–वि. पूँछकटा. कटल्लू (मुसलमान). सिरकटा. अधूरा. अूँचा (वस्त्र).
–कारभार–पु. अनधिकार. हस्तक्षेप.
लाडिस–न. दे. लॅडिस. ठेलागाडी. (अयो मार्ग–रेल्वे–का निरीक्षण करने की)
लाडी करणें–अंगारोंपर होकर चलना.
लाडी लबाडी–स्त्री. छल-कपट १.
लाडू–पु. लड्डू. गोल बट्टियाँ २. मुक्का.
–संत्रा–पु. अेक नारंगी (बगाल, आसाम में होती है).
लांडोर–स्त्री. मोरन. शिखरन
लाण } स्त्री. कटाओ. (फसल की).
लाणी } भेडों के अून की कटाअी. अंतिम छोर १. आसरा १.
लात } स्त्री. लात लत्ता प्रहार १.
लाथ }
–मारणें–लतियाना. त्याग देना.
लाथा बुक्क्या–स्त्री (बहु.). लात-घूँसा १.
–मारणे–कचरकूट १. मारकूट २ लात घूँसों से पीटना
लाथाडणे–क्रि. अ लतियाना. पैरोंसे रौदना
लादणे–क्रि. स लादना भार रखना. अेक पर अेक चुनना.
लादी–स्त्री. गढा पत्थर १. पटिया (फर्श बनाने की).
लाधणें–क्रि. अ. मिलना. प्राप्त होना. काम आना.

लापट–वि. ढीला.
लापशी–स्त्री. सागूदाना, चावल, तवाखीर आदि से बनायी खीर. लपसी.
लाफा–स्त्री. तख्ते को मजबूत बनाने के लिअे दिया जोड.
–स्त्री. लम्बी चौडी बात. गप. अतिशयोक्ति.
लाब–वि. लम्बा. दीर्घ. दूर.
–क्रि. वि. दूर फासले पर. दूरी पर.
–अुडी–स्त्री. कुलाँच. कुदान१. चौकडी छलांग.
–कान्या–वि गधा
–च लांब–वि. लम्बा चौडा. बहुत लम्बा.
–बसणें.–रजस्वला होना.
–लांब गोष्टी सांगणें–लम्बी चौडी गप हाँकना.
– –चे–बहुत दूर के.
–टांग्या–वि. लम्ब तडंगा.
–रुद }
–लचक } वि. लम्बा चौडा. ढीला–ढाला. विशाल.
लाबट }
लाबसर } वि. लंबोतरा. थोडा लंबा
लांबडा–वि. लम्बायमान.
–पु. साँप.
लाँबण–स्त्री दूर अंतर१. धीमेपन. दीर्घसूत्रता. लम्बी चौडी बात.
–दिवा–पु. झलमला.
लांबणीवर टाकणें–टालमटूल करना. बार बार स्थगित करना.
–पडणें–खटाअी में पडना.

लांबणें–क्रि. अ. दीर्घ होना. बढना. (समय). खटाअी में पडना. वृद्धि होना.
लांबविणें–क्रि. स. लम्बाना. देरी करना. बढाना. तानना. पसारना. अुडाना. पतली करना (छाछ, दाल).
लांबी–स्त्री. लम्बाअी. दीर्घता. लंबान. लंबापन१.
लांबून–क्रि. वि. दूरसे. परे हटकर.
लांबोडा–वि. लंबोतरा. अंण्डाकृति. लबार.
लांबण दिवा–पु. झलमला (दीया)
लाबशी–स्त्री. लपसी. खीर.
लाभ–पु. लाभ. प्राप्ति२. फायदा. मुनाफा. बरकत२ (गल्ला मापने में पहले माप की गिनती). बढती२. गप्फा. ओत२.
–दायक–वि. लाभकारी.
–देणें–कृपा करना.
लाभणें–क्रि. अ. मिलना. प्राप्त होना. लाभकारी होना. अच्छे ग्रह होना.
लामण दिवा–पु. झलमला (दीया).
लाभाच्या वेळी बिब्बा घालणें–हत्थेपर काटना. प्राप्ति के समय बाधा डालना.
लायक–वि. लायक. समर्थ. गुणवान्. सुयोग्य.
लायकी–स्त्री. सुयोग्यता. क्षमता. सामर्थ्य.
–चा दाखला–हैसियत का प्रमाण-पत्र.

लाल–वि. लाल. रक्त (रंग). सुर्ख. अरगवानी. प्यारा (बालक). –पु. मानिक. लाल (रत्न)
–अंबाडी–स्त्री. पटवा१.
–अेरंड–पु. लाल अेरंड.
–कमळ–न. कोकनद१.
–पाडळ–स्त्री. लाल पाडरी.
–बावटा–पु. कर्मनिष्ठों (कम्युनिस्टों) का झण्डा.
–बिबळा–पु. बिजेसार.
–भडक–वि. लाली लाल. लालम लाल. लाल घुसरैल.
–भोपळा–पु. मीठा कद्दू. कदुवा.
–मांदार–पु. लाल मंदार.
–मिरची–स्त्री. लाल मिर्च.
–मुळा–लाल मूली२.
–राताळूं–न. रतंडा दमणिया१. रतालु१.
–सांवर–स्त्री. रगत सेमल.
लालची–वि. लालची. अति लोभी.
लालडी–स्त्री. मानिक (रत्न) की कनी. लालडी१ (नगीना).
लालन }
–पालन } न. पालन-पोषण१. लाड-प्यार१.
लालसा–स्त्री. लालसा. अधिक अभिलाषा. हौस. हवस.
लालित्य–न. मनोहारिता२. सुंदरता२.
लालूच–स्त्री. लोभ१. लालच१.
लावणी–स्त्री. लावनी (गाने का विशेष ढंग). बोआओ.

लावणें–क्रि. स. लगाना. जुडाना. चिपकाना (टिकट). भेजना. आकना (दाम). सजाना (दूकान). किनारे पहुँचाना (जहाज). रखना (दाँव पर). चुनना (ताश). ठीक स्थान पर बैठाना. मढना (दोष). बोना. धरना (सान). करना (प्रबंध).
लावण्य–न. सुंदरता२. रूप१. शोभा२. लावण्य१.
–खाणी–स्त्री. अत्यंत रूपवती. सुंदरी.
लावा–पु. लवा. पंछी. बोटी२ (मास की).
लावालाव }
लावालावी } स्त्री. झगडा (करवाना). अेक दूसरे को लडाना. चुगली. प्रबंधपूर्वक रखना,
लावून घेणें–किसी तरह लपेटना. (साडी). जी खट्टा कर लेना. भारी करना (मन).
–पाहणें–मिलान करना.
–बोलणें–चुभती कहना. ताना मारना.
लास–पु. लोहे की छडसे दाझना. (रोग-निवारण के लिअे). अैसे दाझने का दाग. कलबूत (चमार का).
लाहणी–स्त्री. कटाअी (फसल की). दीवट
लाही–लाजा१. धावा१. संताप१.
–फुटणें–मटियामेट होना.
–होणें (अंगाची)–आग बबूला होना.

लाह्हो–पु. लाभ.
लाहोर–स्त्री. अेक साल की बकरी.
लाह्या–स्त्री. धानियाँ
लाळ–स्त्री. लार. लासा.
–घोटणे–लार टपकना. चापलूसी करना.
लाक्षणिक–वि. बोधक. सूचक. अप्रत्यक्ष. साकेतिक.
लिखा–स्त्री. (बहु.) जू के अंडे.
लिखाण–न. लेखन१. लेख१.
लिखित–वि. लिखा हुआ. लिपिबद्ध. –न. चिट्ठी२. पत्र१.
लिंग–न. पुरुषका जननेंद्रिय१. लिंग (व्याकरण में). पिण्ड (महादेव का चिन्ह). शिवलिंग. चिन्ह१. लक्षण१ प्रकृति२ (सांख्यमत).
–देह–पु. }लिङ्ग देह.
–शरीर–न. }
लिगटणें–क्रि. अ. चिपकना. पीछे पडना.
लिगाड–न. झमेला१. किचकिच२. बला२. अेक व्यायाम१.
लिंगायत–पु. अेक शैव पंथ और अुस का व्यक्ति.
लिडबिडणें–क्रि. अ. ढीला, लटकता होना.
–क्रि. स. लथपथ करना. सनना (मिट्टी आदि से).
लिपणें }क्रि. स. बंद करना (बिल,
लिंपणें }छेद). लीपना. पाथना. सौंअितना.
लिपि–स्त्री. लेखनपद्धति. लिपि.
लिप्त–वि. लेप किया हुआ. अुलझा हुआ. लगा हुआ.
लिप्ताळा–वि. दूषित (दोष लगाने से), दबैल. शर्मिदा.
लिप्सा–स्त्री. लोभ. लालच१.
लिंब–पु. नीम.
लिबलिबीत–वि. पिलपिला. बहुत नरम.
लिमलेट–न. नीबू का सत्व पड़ी मिठाअी.
लिंबारा–पु. काली खजूर. दिकरलिग.
लिंब–न. नींबू.
लिलांव–पु. नीलाम. क्रोश-विक्रय.
–दार–पु. क्रोश-विक्रेता. नीलामदार.
लिव्हर–न. यकृत्१. कलेजा१.
लिसा–स्त्री. बुरा (खाण्ड).
लिहिणें–क्रि. स. रचना करना. (ग्रंथ). अंकित करना. लिखना.
–पुसणें–शिक्षा प्राप्त करना.
–वाचणें–लिखना पढना.
लिहितां वाचतां येणें–अक्षर-ज्ञान होना. शिक्षित होना.
लिहिणावळ–स्त्री. लिखने का पारिश्रमिक१.
लीख–स्त्री. जू का अण्डा. रेशम की बुनाअी में सफेद बुदकी.
लीद–स्त्री. घोडे, गधे, अूंट, हाथी आदि जानवरों का मल१. लीद.
लीन–वि. लीन. तन्मय. मग्न. नम्र. विलीन.

लीनता–स्त्री. नम्रता. लीनता.

लीला }स्त्री. लीला. क्रीडा. खेल.
लीळा }माया (प्रभुकी). प्रेम विनोद. विचित्र बर्ताव.

लीलावान्–वि. लीलामय.

लीली–स्त्री हरा केला१.

लीलेनें–वि. हँसते हँसते. सहज में.

लुकडा–वि. लगलग. कृश. दुबल। पतला.

लुकण–न. लुक१. रोगन१. चिपकानेका मिश्रण१.

लुकलुकणें–क्रि. अ. चमकना. टिमटिमाना (दिया). झलझलाना. चमचमाना.

लुगडें–न. साडी (नौ गज लम्बी). सिरोपाव (पुराने समय में).

लुगदा–पु. लुगदा. लोंदा.

लुगा–पु छोटा भुट्टा. टट्टुआ.

–सुंगा–वि. क्षुद्र. तुच्छ (व्यक्ति). छुटभअिया.

लुगी–स्त्री. लुगी. तहमत. नाअी का कपडा.

लुचपत–स्त्री. अन्याय से प्राप्त धन१.

लुच्चा–वि. लुच्चा. कुचाली. खोटा. शठ. दुराचारी. शोहदा. चालाक. धूर्त.

लुच्चेगिरी–स्त्री. लुच्चाअी. खोटाअी बदमाशी. पाजीपन१.

लुटणें–क्रि स. लूटना. ठगना. छीनना. नष्ट करना.

लुटपुट–स्त्री. दौड-धूप (बच्चे, बूहे की). फुदकना. भरमार.

लुटपुटणें–क्रि. अ. ढीला होना. कमजोर. होना.

लुटपुटीचा }वि सेत मेंत की, नकली
लुटुपुटीचा }कल्पित.

लुटलुट– }क्रि. वि. लचक-मटक.
लुटुलुटु }लटकेसे.

लुटारू–वि. लुटेरा. डाकू.

लुटालूट–स्त्री. लुट-खसोट. लूटमार लूटखूद.

लुडकणे–क्रि. अ. धीरेसे लेटना लुढकना.

लुडबुड–स्त्री. हस्तक्षेप१ छेडछाड.

लुडबुडणें–क्रि. अनधिकार चेष्टा करना.. चुलबुलाना. अडगा लगाना. टांग अडाना.

लुडबुडया–वि. व्यर्थ दौडधूप करनेवाला. चुलबुला.

लुप्त–वि. लुप्त. अदृश्य. अन्तर्हित. गायब.

–प्राय–वि. नही के बराबर.

–होणें–खो जाना. हेराना.

लुबरा }वि. लबरा. बिना पूछे बी
लुब्रा }च बोलनेवाला. लुतरा.

लुबाडणें–क्रि. स. लूटना. छीनना.

लुब्ध–वि. आसक्त. लोभी. मुग्ध मोहित.

लुब्रा–दे. लुबरा.

लुला–वि. लूला. पंगु. अपाहिज. ढीला- लटकता हुआ. अपूर्ण.

–पांगळा–वि. लूला–लंगडा. अपाहिज.

लुलुपुतू–स्त्री. चापलूसी. गिडगिडाहट. मिन्नत.

लुसलुशीत–वि. बहुत कोमल. लहलहा. सुकुमार. लगलग.
लुहुरिम–न. बारटग१.
लुळा (पु.) } लूला. जीर्ण. निकम्मा.
लुळें (न) }
लूक–स्त्री. लू. गरम हवा का झोंका१.
लूट–स्त्री. लूट. डकैती, विपुलता. भरमार.
–फाट–स्त्री. लूटमार.
लूत–स्त्री. त्वचारोग (कुत्ते को).
लूथ–पु. भसमकंद
लूता–पु. पु. लूता२. मकडी१.
लेक–पु. पुत्र.
–स्त्री. पुत्री. लडकी.
–वळा–पु. दोगला. जारज. हरामी. वर्णसंकर.
लेकाचा–पु. माओ का लाल! बेटा! साला (तुच्छता से).
लेंकरूं–न. बच्चा१. नन्हा१. बालक१.
लेकरें-बाळें–न (बहु).बालबच्चें१.
लेकुर-वाळा–वि. बाल–बच्चेवाला.
लेकुर-वाळी–वि. (स्त्री) लडकौरी.
लेख–पु. लेख. लिपिबद्ध संलेख. (दस्तैवज). प्रबंध रचना२.
लेखाक–पु. निबंध का विभाग.
लेखक–पु. लेखनिक. लिपिक. लिखनेवाला व्यक्ति. लेखक. मौलिक रचना करनेवाला
लेखणी–स्त्री. लेखनी. लिखने का साधन. कलम.
–करणें–लेखनी बनाना.
लेखणें–क्रि. स. गिनना. आंकना. जानना. पर्वाह करना.
लेखन–न. लेखन कार्य१. शैली (लिखने की).
–प्रशस्ति–स्त्री. सरकारी लेख पत्रों में लिखने का निश्चित पददर्शक संबोधन१ (शिवाजी महाराजने निश्चित किया था).
–सीमा–स्त्री. पत्र का अन्त१. अिस अन्त के लिअे लगी सरकारी मुद्रा (पेशवाओं की).
लेखीं–क्रि. वि. विचार में, मत से.
लेचापेचा–वि. दुबला. ढुलमुल. ढीला. पोचा. निर्बल.
लेंची–स्त्री. कंघओ. ककहिया. पेटारी.
लेजीम–स्त्री. न. लेजम१ (व्यायाम में).
लेंड–स्त्री. दो की गिनती (गिल्ली डण्डे में).
–न. लेंड१. मल की बत्ती२.
लेंडी–स्त्री. मेंगनी, लेंडी. घोडे की पूंछ के नीचे से लगायी चमडे की पट्टी.
–पिंपळी–स्त्री. छोटी पीपल
लेंडूक–न. लेंड१. मल की बत्ती२.
लेंढार–न. लेंहडा१. अटंबर१.
लेणें–अलंकार१. पहनावा१. आभूषण१.
लेप–पु. अेक मछली (काली पीठ, सफेद पेट). लेप. अुबटन. रजाओ२. लिहाफ.

लेंभळा–वि. दुबला. बुद्दू.
लेववणें–क्रि. स. पहनाना.
लेश–पु. कण. अणु. अत्यल्प भाग.
लेस–स्त्री. फीता१. बूट के बंद१. कलाबत्तू की किनारी.
लोक–पु. लोग. जन. समाज. जगत्. अनजान व्यक्ति.
–कथा–स्त्री. किंवदंती. परंपरागत, घरेलू कथा. कहानी.
–गंगा–स्त्री. जनता की गंगा.
–गीत–न. घरेलू अलिखित गीत.
–तंत्र–न. }
–वि. } प्रजातंत्र१. गणतंत्र१.
–नायक–पु. नेता. परमश्रेष्ठ माधव श्रीहरी अणे (आजकल बिहार के गवर्नर).
–प्रवाद–पु. जनप्रवाद. अफवाह२.
–मत–न. जनता का विचार१.
–मतानुवर्ती–वि. जनतंत्र. प्रजातंत्र (शासन).
–मान्य–वि. जनप्रिय (नेता).
–पु. स्व. श्री बाळ गंगाधर टिळक.
–लज्जा–स्त्री. शिष्टता की मर्यादा. जन-लज्जा.
–वार्ता–स्त्री. अुडती खबर.
–शाही–स्त्री. जनतंत्र शासन१.
–संख्या–स्त्री. विशेष स्थान में होनेवाले लोगों की गिनती.
–संग्रह–पु. समाज सब प्रकार से सुखी रहे अिस लिअे हर अेक व्यक्ति के गुण का अुपयोग. कर लेने के लिअे सबसे प्रेमभाव से बरताव.
–सत्ताक–वि. प्रजातंत्र.
–स्थिति–स्त्री. जनता का सुखदुख१.
लोकाचार–पु. रूढ. रीतरिवाज.
लोकापवाद–पु. जनप्रवाद. जननिंदा२.
लोकेषणा–स्त्री. कीर्ति का लोभ.
लोकोक्ति–स्त्री. कहावत.
लोकोत्तर–वि. अलौकिक. असाधारण
लोंकर }
लोकर } स्त्री. अून१.
लोकलफंड–पु. स्थानीय कर.
–बोर्ड–न. स्थानीय पंचायत२.
लोखंड–न. लोहा१. आयस१. खेडीर२ (देसी लोहा).
–काम–न. लुहारी२.
लोखंडाचे चणे खाणें–अनथक कष्ट अुठाना.
लोखंडाची खिट्टी–स्त्री. लोहेकी चिटकनी.
–फणी–स्त्री. अुस्तरा१.
लोखंडी–स्त्री. लोहँडा१. (लोहे की कढाअी). अंजनी. कुटकी (औषधि)
–वि. लोहे का बना. मजबूत (शरीर). टिकाअू.
–केळ–न. काठकेला१.
–नरमादी–लोहेका जमुरका. पायजा.
लोंगर–न. घर्वार२ (केले की). घोर१. घोद१.

लोचट–वि. चिमडा. लचीला. निर्लज्ज.

लोट–पु. सैलाव. अुभाड. बाढ२. बहाव१. बडी लहर२. दबाव (यंत्र के घुमने से).

लोटण–पु. अेक कबूतर. लोटन.

लोटणें–क्रि. स. धकेलना. जोर से आगे बढाना. जलयंत्र को घुमाकर पानी खींचना. बिताना (दिन). गले के नीचे अुतारना. बाढ की तरह टूट पडना (सेना का). खिसकाना.

–क्रि. अ. भीड लगना. बीत जाना. अति होना. लेटना.

लोटा–पु. लोटा. डोलची२.

लोटांगण–न. दडवत प्रणाम. अूंचे से लुढकने का भाव.

लोटालोटी–स्त्री. धकापेली. रेलपेल.

लोटी–स्त्री. लुटिया. लोटी.

लोठ्या–वि. अडबग. अडबंगा. संडा.

लोड–पु. गावतकिया. बरमे का हत्था

लोढणें–क्रि. स. ओटना. अध्ययन करना.

–न. अडगोडा१. ठोंकर२. बला१.

लोंढा–पु. बहाव (जोरदार). रेला. विपुलता२.

लोंढ्या बरोबर वहात जाणें–भेडिया धसान.

लोण–स्त्री. खाडी के किनारे अेक घास१. लूण१. नमक१.

–न. 'आट्यापाट्या' के खेल में जीत.

–अुतरणें–दीठ अुतारना.

–पोंचविणें–परंपरासे पहुँचाना.

–बारगळणें–खेल के नियम के विरुद्ध जाने से बाद होना.

–लागणें–हार होना (' आट्या-पाट्या ' में).

लोणचें–न. अचार१. सलाद१. अथान१ अथाना१.

लोणा–पु. अेक चावल. क्षार. खार. चमक२ (चेहरे की). लोना.

लोणकढी थाप-स्त्री. हैदराबादी गप. बिलकूल झूठ खबर.

लोणकढें–वि. मक्खन का ताजा घी.

लोणार खार–पु. लोन खार.

लोणारी–पु. अेक जाति का व्यक्ति, जो कोयला तथा चूने की भट्टी लगाता है।

लोणी–न. मक्खन१. माखन१. नवनीत१.

–खाअून ताक देणें–लाभ स्वयं अुठाकर कष्ट दूसरेसे करवाना.

–लावणें–खुशामद करना.

लोध्र–पु. लोध (पेड). लोध्र.

लोप–पु. लोप. अभाव. नाश.

लोपणें–क्रि. अ. लोप होना. लुप्त होना. अदृश्य होना.

लोंबकळणें / लोंबणें } क्रि. अ. लटकना. टंगना. झूलना. दुविधा में रहना. अधूरा रहना.

लोंबर–न. / लोंबी–स्त्री. } बडी बाल (गहूँ, बाजरे की). लटकता भुट्टा१.

लोभ—पु. लोभ. लालच. कृपादृष्टि२. प्रेम२.
—नीय—वि. लोभ के योग्य. लोभनीय. स्पृहणीय. आकर्षक.
लोभविणें—क्रि स. सिहाना. ललचना.
—सुटणें—हिर्स छूटना. लालच हावी होना.
लोभाविष्ट } वि. लालची. लोभी.
लोभी } कृपण. कंजूस.
लोल—वि. चंचल. अस्थिर. अुतावला. लंपट. अपाहिज.
लोलक—पु लटकन (बाली में). लोलक.
लोलुप—वि. बडा लोभी. चटोर. परम अुत्सुक.
लोह्—न. लोहा१. आयस१. कुलथी का आलन.
—वि. लोहे का. लाल.
—किट्ट—न. लोहे का मैल. मंडूर (औषधि).
—चुबक—पु. चुम्बक. लोहकान्त.
—भस्म—न. लोहे का प्राणिद (रसायन).
—मार्ग—पु. अयोमार्ग. संयान. रेलवे.
लोहार—पु. लुहार. लोहार.
—काम—न. } लुहारी. लोहारी.
—की—स्त्री. }
—साळ—स्त्री. लोह शाला. लोहे का कारखाना.
लोही—स्त्री. लोहे का कंडाल (पानी गरम करने को). अेक अूनी वस्त्र. मुहर (सोने की).
लोळ—पु. बहुत बडा जीव. लबादा. भभका (आग).
लोळण—स्त्री. लोट. लोडन. लुढकने का भाव१.
—फुगडी—स्त्री. लडकियों का खेल (अेक दूसरे के पाँव के अँगूठे फँसाकर लुढकना).
लोळणें—क्रि. अ, लोटना. बिस्तर में लुढकना. करवट बदलना. धोती का छोर भूमिपर लुढकना. व्यर्थ पडा रहना (वस्तु का).
लोळविणें—क्रि. स. पटक देना. धराशायी करना. चित मारना. बहुत सताना.
लोळा—पु. लटकन (घडी, घंटी में). लोंदा.
लोळी—स्त्री. घंटा या घंटी में लटकन (बजाने को). लोलक१. रेंटकी बत्ती. गलकंबल१. लुठन१ (घोडे या गधे का).
लोकर—दे. लवकर.
लौकिक—पु. प्रतिष्ठा. कीर्ति२. बोलबोला१. व्यवहार में कुशलता२.
—वि. सांसारिक. अिस लोक का. लौकिक. व्यवहारिक
—ऋण—न. समाज सेवा का दायित्व१.
लौकिकाचार—पु. शिष्टाचार.
लौंद—वि. अडबंग. पाजी.
लौल्य—न. लालच१. लोभ.

व

व–अव्य. और. तथा. व.
वअी–स्त्री. आड. मेड. खांवां१.
निवडुंग–पु. सेहुँड.
वअीस–न. बेकार रुअी. चिथडा. (यंत्र साफ करने के काम में).
वकट–स्त्री. अेक की गिनती (गिल्ली डण्डे के खेल में)
वंकनाळ–स्त्री गर्भ-पोषण-नलिका.
वकीली लढविणें–कानून छाँटना.
वकील–पु. वकील. विधिज्ञ. राजदूत. प्रतिनिधि (देश का).
वक्तव्य–न. कथन१. वचन१. वक्तव्य१.
वक्ता–पु. वक्ता. बोलने में निपुण व्यक्ति. भाषणपटु.
वक्तृत्व–न. प्रभावी भाषण१. वक्तृता२.
वक्र–वि. टेढा. बाँका. घुमावदार.
–दृष्टि–स्त्री. अवकृपा क्रोध की दृष्टि. वक्र दृष्टि.
वक्री येणें–किसी ग्रह का अपने मार्ग से पीछे हटना.
वक्रोक्ति–स्त्री. व्यंगवचन१. अेक साहित्यिक अलंकार.
वखमा–पु. विखमा२ (झाडी).
वखर–न. हेंगा१.
वखवख–स्त्री. बहुत खाने की लालसा.
वखवखणें–क्रि. अ. पेट में चूहे दौडना. बहुत लालच करना.
वखार–स्त्री. कोठी. वखार. कोठार१. भाण्डागार१. वस्तुगृह१.

वग–स्त्री. } कृपा. प्रश्रय१.
–वशिला–पु. } वसीला१. प्रतिष्ठा.
वंगण–न. औंगने का तेल.
वंगणें–क्रि. अ. औंगना.
वंगविणें–क्रि. स. सीधा करना (मार मार कर). होश ठिकाने लाना.
वगळणें–क्रि. स वरजना. अलग रखना. शेष रखना. छोड देना. अनादर करना
वगैरे–अव्य. आदि. आदिक. वगैरह. अित्यादि.
वचक–पु. आतंक. धाक२. डर. दरेरा.
वचकणें–क्रि. अ. धाक मानना. डर जाना.
वंचक–वि. वंचक. ठग. धूर्त. शोहदा.
वचन–न. कथन१. भाषण१. कौल१. अुक्ति२. वचन१. प्रमाणभूत वाक्य१. अुद्धरण१. शब्दका वह विधान जिस से अेक, दो या अनेक का बोध हो (व्याकरण).
–चिट्ठी–स्त्री. प्रतिज्ञा अर्थपत्र१. रुक्का१ तमस्सुक१.
–भंग–पु. विश्वासघात.
वचनाचा घड–वि. बात का पक्का.
वचपा–पु. बदला. भरपाअी.
–काढणें–बदला लेना. वैर निकालना. पूर्ति करना
वजन–न, भार१. वसीला१. तौल१. बटखरा१. प्रभाव१. दबाव१. मान१. असर. महत्त्व१.
–दार–वि. भारी. बोझल, वजनदार. प्रतिष्ठित.

वजनी–वि. तौलसे. तौल कर.
वजा–वि. कम. बाद.
–अव्य. तरह का. नुमा.
–बाकी–स्त्री. घटाव१. शेष. बाकी.
वंजारी–पु. बनजारा.
वजीर–पु. प्रधान मंत्री (सरकारी). दिवान. वज़ीर (शतरंज में)
वज्र–न वज्र१ (अिन्द्र का शस्त्र). हीरा१. गाज२. बिजली२.
–चूडे मंडित–सुहागिन के लिअे लिखने की अुपाधी. [अलंकार.
–टीक–स्त्री. स्त्रियों के गले का
–देही–वि. बहुत अच्छा स्वास्थ्य तथा बहुत बलवाला (शरीर).
–पात–पु. आकस्मिक दुर्घटना२. वज्राघात. गाज गिरना.
–मुष्टी–पु. अेक शस्त्र, जो हाथकी अुंगलियों में पहनते हैं। बघनहाँ.
–मूळ–स्त्री. जगली अुडद, वज्रमूली.
–लेप–वि. अभेद्य. अविच्छेद्य.
–पु. चूने के पत्थर पर बनाया. मजबूत करनेवाला, लेप.
वज्राघात–दे. वज्रपात.
वज्री–स्त्री. पाँव का मैल घिसकर निकालने का खुर्दरा पत्थर१. (पीतल की भी 'वज्री' बनाते हैं)
वट–पु. बरगद.
–स्त्री. रेशम के तन्तु१.
–वि–कुल. सब मिलकर.
–पौर्णिमा / –सावित्री }स्त्री, जेठ की पुनम को बरगद के पेड के नीचे सावित्री की पूजा का व्रत१.
–हुकूम–पु. विशेषाज्ञा (सरकारी). आर्डिनेन्स.
वटवट–स्त्री. बकवाद१. किचकिच.
वटवटणें–क्रि. अ. बकना. अंटसंट बोलना. बहुत बोलना.
वटवणें / वटविणें }क्रि. स. भुनना (अर्थपत्र = नोट, धनादेश = चेक, हुंडी आदि)
वटवाघुळ–न. गादुर१. चमगादड१. चमगीदड१.
वटारणें–क्रि. अ आँख निकालना. तरेरना (आँखें).
वटाव–पु. बट्टा. वर्तन (दलाली).
वटावणें–दे. वटवणें.
वठणें–क्रि. अ. रास्तेपर आना. मानना. स्पष्ट होना. साफ दिखायी देना. सच होना (शाप). सूख जाना (पेड). रग आना (भाषण, अभिनय में).
वठणीवर आणणे–रास्तेपर लाना.
वड–पु. बरगद. तौल के पहले, अेक जैसे मोतियों को चुनना.
–सावित्री–दे. वटसावित्री.
वडवानल–पु. वडवाग्नि. वडवानल.
वडस–पु. आँख की पुतलीपर बढनेवाली सफेद कौडी.
वडा–पु. बडा (पकौडा). बटक.
वड्याचें तेल वांग्यावर–अस्तबल की बला बंदर के सिर. ठोकर लगी पहाडकी, तोडे घर की सिल.
वडारी–पु. अेक जाति का व्यक्ति (पत्थर फोडना, कुआँ खोदना आदि काम करनेवाला)
वडिलार्जित–वि. परंपरा से प्राप्त. पैतृक.

वडी—स्त्री. वटी. टिकिया (चिपटी)
वडील—पु. पिता. बापू. बाबूजी.
—वि. बडे (अुम्रमें). पुरखा. बड़े बूढे. श्रेष्ठ.
—की—स्त्री. बडा होने से सम्मान तथा दायित्व का हक.
—घराणें—न. बडे भाओी का परिवार.
—धारें—न. बडे बूडे१.
वण—पु. क्षत-चिन्ह. घाव का दाग. दांत का निशान (काटनेपर). घट्टा. घाव का चिन्ह (चेचकसे).
वणवण—स्त्री. व्यर्थ परिश्रम.
—हिंडणें—मारा मारा फिरना.
वणवा—पु. दाव. दावा२. दावानल.
वतन—न. जागीर२. पैतृक अधिकार१.
—दार—पु. अिनामदार.
—वाडी—स्त्री. पैतृक भूसंपत्ति.
वतीने—क्रि. वि. ओर से (किसी की). बदले में.
वत्स—न. बच्चा१. बालक१. बछडा१.
वत्सल—वि. दयालु. प्रेमी.
वत्सलता—स्त्री. स्नेह१. कृपा. ममता.
वदणें—क्रि. अ. बोलना. बदना.
वदंता—स्त्री. अफवाह. किंवदन्ती
वंदणें—क्रि. स. नमस्कार करना. वंदन करना. आदर करना.
वंदन—न. प्रणाम१. नमस्कार१. वंदन१. वंदना२.
वंदनीय—वि. आदरणीय. पूज्य.
वंदित—वि. पूजित. वंदन करते हुअे.
वंद्य—वि. वंदनीय. आदरणीय.
वदन—न. मुंह१. मुख१. वदन१.
वदान्य—वि. अुदार. दाता. वक्ता.
वद्य—पु. अंधेरा पखवारा. कृष्णपक्ष.
—वि. बदि.
वध—पु. वध. हत्या२. कत्ल२. खून१. संहार.
—स्तंभ—पु. फांसी की टिकटी .शूली चढाने की कील.
वध्य—वि. मारने योग्य. वधार्ह.
वधू—स्त्री. कन्या (विवाह में). बहू. पत्नी.
—चा वरगृह प्रवेश—गौना१.
—पक्ष—पु. कन्या के नातेदार आदि. घराती.
—वर—न. कन्या और दूल्हा. दंपति१.
वंध्य—वि. जिस में फल न लगे (वृक्ष). व्यर्थ. निष्फल.
वंध्या—स्त्री. बाझ. बाँझनी.
—पुत्र } पु. बाँझ का बेटा. असम्भव
—सुत } बात.
—मैथुन—न. व्यर्थ परिश्रम१.
वन—न. पानी१. जंगल१. बन१. वीरान देश१.
—कोद्रू—न. बनके कोदो.
—गाय—स्त्री. बनैली गाय.
—गोबी—स्त्री. गोभी.
—चर—पु. पौराणिक नाटक में विदूषक. बंदर.
—वि. जंगल में घूमनेवाला.
—चराओी—स्त्री. चौपायों को जंगल में चराने का सरकारी कर१.

-जाओी-स्त्री. संगकुपी. (भाडी).
-भोजन-न. वन-भोजन१.
-राज-पु. सिंह.
-वास-पु. जंगल में बस्ती२. संकट-समय. बुरे दिन.
-स्पति-स्त्री. वनस्पति. हरियाली. बूटी.
वनसें } स्त्री. ननंद को बुलाने का
वन्सें } आदरार्थी शद्ब.
वन्समोर-क्रि. वि. फिर से (नाटय या गायन पसंद आनेपर).
वपन-न. हजामत२. बालों को सफाचट करना.
वपु-पु. देह२. शरीर.
वय-न. आयु२. अुम्र२. अवस्था२. जवानी२. बुढापा१.
वयस्क } वि. पुख्ता. पोढी आयुवाला.
वयस्कर } बूढा.
वयांत आलेली-वि. सयानी (कन्या).
वयांत येणें-सयाना होना. होश संभालना. विवाहयोग्य होना. बालिग होना.
वयोवृद्ध-वि. अनुभवी. आयु में बडा.
वर-पु. निश्चित आशिष (किसी देवतासे प्राप्त). वरदान. दूल्हा. जमाओी. पति.
-वि. श्रेष्ठ. तक.
-कांती-वि. दिखावटी.
-काम-न. सहायक काम.
-डोकें काढणें-सिर अुठाना. अुन्नति करना.
-तोंड करणें-निर्लज्ज बनना.
-दक्षिणा-स्त्री. दहेज१. वरदक्षिणा.
-धावा-पु. घुडचढीके लिअे (दूल्हे को विवाह मण्डपमें लिवा लाने को) जानेवाला कन्या का भाओी.
-पक्षीय-वि. बाराती.
-पाहुणें-जमाओी ढूंढना.
-माओी } स्त्री. वर की माता.
-माय }
-मूठ-स्त्री. ब्याह में गठबंधन को छुडाने के लिअे (कन्या की बहन को) दिया हुआ शुल्क१.
-योजना-स्त्री. जमाओी का चुनाव.
-संशोधन-न. सुयोग्य जमाओी की खोज२.
-खर्च-पु. फुटकर व्यय.
-चढ-वि. अति बढकर. मुंह चढा.
--पणा-पु. धृष्टता का बरताव. अकडूपन.
-चष्मा-पु. प्रभुत्व (दिखलाना).
-चा भाग-पु. सायर. अूपरी हिस्सा
-चे वर-क्रि. वि. बारबार.
-चें दूध-न. नन्हे बच्चे को दिया हुआ गाय, भैंस का दूध (माता का न मिलनेसे).
-पांगी-क्रि. वि. दिखावटी. अूपरी मन से.
-वर-क्रि. वि. सरसरी दृष्टिसे. मोटे तौरपर. अूपर अूपर. दिखावे के लिअे.
वरओी-स्त्री. सांवां (अेक धान्य). अेक सुवर्णमुद्रा.
वरकड-वि. फुटकर. शेष रहा.

वरकल–पु. कसौटी का पत्थर.
वरकस–वि. हलका अनाज पैदा करने योग्य (भूमि).
वरढोक–पु. धान के खेत का अेक पंछी.
वरण–न. गाढी या पतली दाल२. ब्याह१.
–भात–पु. दाल-भात. लम्बे नाटे का जोड.
वरणी–स्त्री. ब्याह के समय पहनने का कन्या का वस्त्र१. देवतार्चन की बारी.
–लावणें–सुविधा कर लेना.
वरणें–क्रि. स. ब्याहना. पसंद करना.
वरताणा–पु. सुनार का, गोल बनाने का, औजार.
वरतावळा–पु. वर्तन (सिक्कों की भुनाअी में दलाली). घलुआ. घेलौना.
वरदळ–स्त्री. बहुत आवाजाही. त्रास.
वरदळीवर येणें–लडने पर अुतारू होना.
वरधारा–स्त्री. विधारा.
वरपत्र–न. कुर्की की सरकारी आज्ञा.
वरमणें–क्रि. अ. झेंपना. शरमिन्दा होना.
वरवंटा–पु. बट्टा (सिलबट्टेका). कुअें की जगत.
–फिरविणें–मटियामेट करना.
वरवा करणें–लंगर डालना (जहाज का).
वरळा–पु. तीसरी बार ओसाने पर रहा अनाज तथा भूसी.
वराअी–स्त्री. अेक सुवर्णमुद्रा (अूपर वराह का चित्र).
वराक–वि. गरीब. दीन. कंगाल.
वरात–स्त्री. झूला लटकाने की मोटी रस्सी. विवाह के बाद कन्या को दूल्हे के घर पहुँचाने का चल-समारोह. सरकारी हुंडी.
–काढणें–'वरात' वाजों के साथ ले जाना. सार्वजनिक अप्रतिष्ठा करना.
वराती मागून घोडें–प्राण निकलनेपर बैद (किस काम का).
वरी–स्त्री. साँवाँ. किश्ती की रस्सी.
वरुळी } स्त्री. खेत की सीमा पर
वरोळी } मेड (सरकारसे निश्चित)
वर्क } पु. वरक. (सोने, चांदी का
वर्ख } बहुत महीन पत्तर).
वर्ग–पु. श्रेणी२. गुट१. वर्ग. दर्जा (शाला में) अेक ही स्थान से अुच्चारण होनेवाले व्यंजन वर्णों का समूह (व्याकरण में). जाति२. द्विघात (दो समान राशियों का गुणन फल). बदली (अन्य स्थान पर नियुक्ति).
–करणें–तबदील करना.
–मूळ–न वर्गमूल१.
वर्गणी–स्त्री. चंदा१. नियत शुल्क१.
–दार–पु. सदस्य. ग्राहक.
वर्चस्व–न. प्रभुता. बडाअी२. साहबी२.

वर्ज } –वि. बाद. प्रक्षिप्त. विवादी
वर्ज्य } (संगीत में).

वर्जिणें–क्रि. अ. बाद करना. छोड देना. त्यागना.

वर्ण–पु रंग. चार वर्णों से अेक. वर्णमाला का प्रत्येक अक्षर. गुणक.

–क्रम–पु. वर्णमाला का क्रम (अनुशासन).

–चतुष्टय–न. चातुर्वर्ण्य १.

–माला–स्त्री. लिपि के क्रमानुसार अक्षर १. अक्षरौटी. वर्णमाला.

–विपर्यय } पु. शब्दों के वर्णों का
–विपर्यास } अुलट-फेर.
–व्यत्यय }

–व्यवस्था–स्त्री. चातुर्वर्ण्य के बरताव के नियम १.

–संकर–पु. दोगली संतान २.

–सठ–स्त्री. सावन सुदि ६.

वर्णन–न. वर्णन १. वृत्तांत्त १.

वर्णनात्मक–वि. विस्तार के साथ बताया हुआ.

वर्णनीय–वि. प्रशंसा के योग्य.

वर्णित–क्रि. वि. वर्णन किया हुआ. कहा हुआ.

वर्णी–दे. वरणी.

वर्ण्या गवत–न पणश्री तृण १.

वर्तणूक–स्त्री. } बरताव १.
वर्तन–न. } चालचलन १.
व्यवहार १. शील १. चरित्र १.

वर्तमान–न. संवाद १. वृत्त १ समाचार १. वस्तुस्थिति २. –वि. विद्यमान. जीवित. चालू.

–काळ–पु. चालू समय. वर्तमान-काल.

–पत्र–न. समाचार-पत्र १.

–भविष्य–पु. अेक काल (करने की अिच्छा होनेपर भी जिस क्रिया का प्रारंभ न हुआ हो वह).

–भूत–पु. आसन्न-भूत.

वर्ताळा } पु. दे. वरताळा.
वर्तावळा }

वर्तुळ–न. घेरा १. मण्डलाकार रेखा २. वृत्त १. गडारी २. मण्डल १. –वि. गोल.

वर्दळ–स्त्री. दे. वरदळ.

वर्दी–स्त्री. संदेस १. खबर (मिलने की). आज्ञा.

वर्धक–वि. बढानेवाला.

वर्धमान } –वि. अुन्नति करनेवाला.
वर्धिष्णु } बढनेवाला.

–गति–स्त्री. तीव्र-गति.

वर्म–न. कवच १. तनुत्राण १. मर्म १. रहस्य १.

वर्मी–वि. मर्मभेदक. जी दुखानेवाला.

वर्ष–न. वर्ष १. साल १. संवत्सर १. प्रदेश १.

–प्रतिपदा–स्त्री. चैत्र सुदि १.

–सण–पु. ब्याह को अेक वर्ष पूरा होनेपर दामाद का सम्मान-सत्कार.

वर्षासन–न. वार्षिक अधिदेय १.

वर्षाकाल–पु. वर्षा–रितु २.

वर्षाव–पु. बौछार.

वर्षानुवर्ष–क्रि. वि. हर साल और कअी वर्षोंतक.

वऱ्हाड–न. बाराती१. चींटियों की कतार२. विदर्भदेश.
–णी–स्त्री. बारात की स्त्रियाँ.
वऱ्हाडी–वि. बारात का. विदर्भ-निवासी.
वलंज–पु. अेक मछली (अेक हाथ लम्बी)
वल्लद–पु. पिता का नाम दर्शाने का पुराना शद्ब.
वलंदेज–पु. ओलंदेज. ओलन्दाज (हॉलंड का निवासी).
वलभी–स्त्री. कमरबल्ला१.
वलय–न. घेरा१. गोलवस्तु२. कंगन१.
वलावा–पु. जहाज की सुरक्षितता के लिअे नियुक्त आरक्षी (पुलीस).
वल्गना–स्त्री. बकवाद१. शेखी. बढबढ कर बातें.
वल्लभ–पु. पति. यार.
वल्लभा–स्त्री. पत्नी. प्रियतमा.
वल्ली–स्त्री. बेल. बल्ली. लता. चंट व्यक्ति१.
वल्हविणें–क्रि. स. खेना.
वल्हें–न. डांड१. चप्पू१ (खेने का).
वश–वि. अधीन. अनुकूल.
–होणें–किलना. वश में आ जाना.
वंश–पु. वंश. कुल. गोत्र. सन्तान२. घराना. जाति२. बांस.
–चालणें–गद्दी आबाद रहना.
–च्छेद–पु. वंशक्षय. वंश का नाश.
–ज–वि. कुल में पैदा हुआ. वंशज. कुलीन.
–परंपरा–स्त्री. कुल-परंपरा. सन्तान–क्रम.
–क्रि. वि. पीढी दर पीढी.
–पात्र–न. चंगेरी (बांस की). देखो 'झाल'
–लोचन–न. वंशलोचन१.
–वेल–स्त्री. वंशलता.
–वृद्धि–स्त्री. वंश का विस्तार१.
वंशा–वळ } स्त्री. वंशवृक्ष.
–वळी } वंशावली. कुरसीनामा. पीढीनामा.
वशा–पु. खेतका रखवाला.
वशिला–पु. वसीला. संबंध. आश्रय सहारा.
वशीकरण–न. वश में करने का प्रयोग (मन्त्र, औषध द्वारा). वशीकरण.
वसकन } क्रि. वि. झल्ला कर अेका
–दिशीं } अेक (बोलना). ख्यांअुं कर चिल्लाना.
वसणें–क्रि. अ. बसना. रहना. धार्मिक व्रत करना.
वसतिगृह–न. छात्रावास१. आवास गृह१.
वसविणें–क्रि. स. बसाना. आबाद कराना.
वसंत–पु. बसंत. चैत्र और वैशाख का महीना. वसन्त रितु२. अेक राग (संगीत).
–पंचमी–स्त्री. माघ सु.५. श्री पचमी.
–पूजा–स्त्री. वसंन्त रितु में वेदपाठ तथा ब्राह्मण-पूजा.

वसन–न. वस्त्र१. कपडा१. वसन१.
वसला–पु. भूमापन की सुविधा के लिअे बनाया खेत का टुकडा.
वसा–स्त्री. मेदा धातु. चरबी.
–पु. लकडी नापने का अेक प्रमाण. धार्मिक व्रत-नियम.
–हत–स्त्री. बस्ती. अुपनिवेश.
वसु–पु सांढ. बरघा. अेक देवता.
–स्त्री. खाप्रा. साबुनी.
–न. संपत्ति. धन.
–वि. आठ की संख्या.
–बारस–कुंवर वदि१२.
वसुंधरा–स्त्री. पृथिवी. पृथ्वी.
वसुला–पु. बसूला (लकडी गढने).
वसुली–स्त्री. सरकारी कर आदि की प्राप्ति. धन चुकाने से आय२. अुगाही. वसूली.
वसूल–पु. आय२ (लगान, कर से). आगम प्राप्ति (माल विभाग से). लगान. योग्यता.
–करणें–अुगाहना. वसूल करना.
–बाकी–स्त्री. शेष आगम१ (लगान).
वस्त–स्त्री. वस्तु. चीज.
वस्तरा–पु. अुस्तारा. छुरा.
वस्ताद–पु. निपुण कलाकार. मल्लों का शिक्षक. धूर्त व्यक्ति. चंट आदमी.
वस्तादी–वि. परंपरासे प्राप्त (कला).
–स्त्री. प्रवीणता.
वस्ती–स्त्री. बस्ती. निवास१. जनसंख्या. आबादी. बसेरा.
–स राहणें–बसेरा करना. डेरा डालना. ठहरना.
वस्तु, वस्तू–स्त्री. वस्तु. चीज. पदार्थ१. जिन्नस१. काम१. बात१. परब्रह्म१.
–अस्पृश्य होणें–वस्तु हराम होना.
–तः–क्रि. वि. वास्तव मे. असल में. यथार्थ में. वस्तुतः. सचमुच.
–पाठ–पु. आदर्श पाठ.
–मात्र–न. हर वस्तु२.
–स्थिति–स्त्री. स्थिति. यथार्थता वस्तुस्थिति.
वस्त्र–न. वस्त्र१. कपडा१. साफी (चिलम का वस्त्र).
–आड करणें–किसी तरह कपडा लपेटना (शरीर में).
–गाळ–वि. कपडे से छाना हुआ
–परिधान–न. कपडे धारण करना.
–प्रावरण–न. कपडे१. ओढने पहननेके वस्त्र१.
वस्त्रा–पु. अुस्तरा. छुरा
वहाण–स्त्री. चपली. जूती. चट्टी.
वहिनी–स्त्री. भौजाअी को आदर से बुलाने का शब्द. भाभी.
वहिवट, वहिवाट–स्त्री. शासन-प्रबंध. रिवाज१. प्रथा. अुपभोग१. व्यवहार१.
–दार–पु. प्रबन्धक. व्यवस्थापक. प्रतिनिधि.
वहिवाटणें–क्रि. अ. व्यवहार करना. संबंध रखना. परखना.
वही–स्त्री. बही पुस्त१. बाडा१.

वहीत—वि. खेती की (भूमि)
वहीम—पु. संदेह. वहम.
वह्या—स्त्री 'वही' का बहुवचन.
वळ—पु. सांट२ (कोडे आदि के प्रहार से). गांठ२ (संधिस्थानों में). गिलटी२. बल (रस्सी, वस्त्र में). अंैठन२. मरोड२.
—कटी—स्त्री. बिस्तर१. बिछौना१. चोंगा१ (पोली नली, दोनों ओर खुली).
वळचण—स्त्री ओलती. ओरी
वळचणीचें पाणी आढयाला जात नाहीं—ओलती का पानी मंगरेपर नही चढता.
वळण—न. मोड२. रुझान१ झुकाव१. ढंग१ (लिखावट का). अभ्यास१. (शिष्टाचार का, अिंद्रियों को). वसीला१. घुमान१. बहाव१.
—दार—वि. सुंदर (लिखावट).
—बांधणें—स्नेह बढाना. मित्र बनाने की चेष्टा करना.
वळणाचें पाणी वळणानेंच जायचें—घुटने नवेंगे तो आखिर पेट की ओर.
वळणें—क्रि स. अ. घूमना. मूडना. चराना (गोरू). बटना (धागा बाती. आदि) बनाना. (लड्डू आदि). करवट लेना. अैंठना अनुकूल (शरीर). होना.
वळते करणें—हिसाब में बाद कर चुकाना.
वळवाचा पाअूस—पु. पूरवी बारिश२ (जो अेकाअेक आती है.)
वळवळ—स्त्री. चुलबुलाहट. लहरदार चाल.
वळवळणें—क्रि. अ. खुजली होना (जीभ में, व्यंग से). बकझक करना.
वळविणें—क्रि. स. मोडना. घुमाना. अनुकूल बनाना. घोटना. (अक्षर)
वळसा—पु. चक्कर. परिभ्रमण. घेरा (हाथों से डाला). त्रास. विसन. (औषधी मात्रा का). हो हल्ला.
वळी—स्त्री. खुगीर की गद्दी. गोलक१. बल१. वली. सिकुडन.
वळू—पु. सांढ (घोडा या बैल; जोडा खिलाने को). बरधा.
—ची भाजी—स्त्री. वालु का साग१.
—दाखविणें—जोडा खिलाना.
वळें—न. छल्ला (सादी अंगूठी)
वक्ष } न. छाती२. सीना१.
वक्षस्थल } वक्षस्थल१.
वा—अव्य. अथवा. या. किंवा. वाह! वाहजी!
वाअिटावर असणें—घात ताकना. बुरा चाहना.
वाअीट—वि. बुरा. अनिष्ट. अयोग्य. अशुभ. अमंगल.
—करणें—हानि पहुँचाना.
—नजर—स्त्री. पापी नजर. हूंस.
—पणा—पु. बुराअी२. खराबी२.
—सल्ला—पु. कुपाठ. अुलटी पट्टी२ (पढाना).
वाअीसर—पु. पेंचपर रखी मुंदरी.
वाअुगा } वि. व्यर्थ निकम्मा. मिथ्या.
वाअुगें }

वाक्
वाग् } स्त्री. वाणी. ध्वनि.
–चातुर्य–न. चातुरी२. वाक्पटुता२.
–चापल्य–न. धारावाही वक्तृता२.
–पांडित्य–न. वाक् पटुता२.
–प्रचार–पु. वाग्धारा२, वाग्रीति२. भाषा-संप्रदाय. वाक्प्रचार. मुहावरा. मुहविरा.
–बाण–पु. चुभनेवाली बात२. कटुवचन.
–युध्द–न. विवाद१. बहस२.
–विलास–पु शब्दों की सुंदर रचना२ वाणी का प्रभाव. वाग्विलास
वाक
वाख } पु सन का धागा.
वांक–पु. बाँक. वक्रता२ घुमाव.
बाकचवडा–पु. बेवाय.
वाकडा
वाकडा } वि. टेढा. तिरछा-घुमावदार. बाँका. प्रतिकूल. आडा.
–डोळा–पु. तिरस्कार१. घृणा. बुरी नजर२.
–भांग–पु. तिरछी माग(काढना).
वाकडी काठी–स्त्री. अखानी. पचखा१.
–वाट–स्त्री- कुमार्ग१. टेढा रास्ता१.
– –करणें–जान बूझकर आना.
वांकडें–दे. वाकडा.
–न.
–पणा–पु. } अनवन१. वैर१. टेढापन१.
–पाऊल–न. व्यभिचार१.
वाकण–न. दे. वांक.
वाकणें–क्रि. अ. झुकना. टेढा होना. निहुरना. खम खाना.
वांकवणें–क्रि. स. झुकाना. मानहानि करना.
वाकस–न. बसूला१ (बढई का).
वाकसणें–क्रि. स. बसूलेसे छीलना.
वाकांडी–स्त्री. नकछिकनी.
वाकळ–स्त्री. गुदडी. चीथडा१.
वाकी–स्त्री. बाँक१. स्त्रियों का बाहुभूषण१.
वाकुली
वाकुल्या } स्त्री. विडंवन ठठोली.
–दाखविणे–मुँह बिचकाकर चिढाना.
वाकेरी–स्त्री. वाकेरीमूल१. धीकरज१. घोराकरज१.
वाक्य–न. अर्थपूर्ण शब्दसंघ१ वाक्य१.
–पृथक्करण–न. वाक्य-विन्यास१.
वाख–दे. वाक.
वाखा–पु. पीडा२. हैजा.
वाखाणणी–स्त्री. वाहवाही. बखान१.
वाखाणणें–क्रि अ बखानना. प्रशंसा करना. वर्णन करना.
वागणूक–स्त्री. बरताव. चालचलन१. व्यवहार१.
वागणे–न. दे. वागणूक.
–क्रि. अ. चलना(व्यवहारमें). बरताव करना.
वागवणे
वागविणें } क्रि. स. सँभालना. निबाहना. व्यवहार करना.
वागायला निघणें–बीमार या प्रसूता का चलना फिरना शुरू होना.
वागुळी–स्त्री. कोकोरंज.

वांगें–न. बैंगन१. भंटा१.
–सट–स्त्री. मागसर शुक्ला ६.
वागेटी–दे. वाघांटी.
वागेश्वरी–स्त्री. सरस्वती. शारदा. वाग्देवी.
वाघ–पु. बाघ. सारदूल. व्याघ्र. शार्दूल. शतरज के अेक तरह के खेल में चारों फील(शेष २८ को बकरियाँ कहते हैं). बहादुर व्यक्ति
–नख–न. बघनहाँ१.
वाघरी–पु बहेलिया.
वाघ चवडा–पु. बेवायी२ (रोग).
वाघण–स्त्री. भाण्ड-वाहन१ (माल गाडी का डिब्बा).
वाघाचा डोळा–पु अेक चांदीका रुपया.
वाघाची मावशी–स्त्री. बिल्ली.
वाघाचें कातडें पांघरणें–रोब दिखाना
वाघांटी–स्त्री. गोविंदफल. बगनाहा.
वाघीण–स्त्री बाघनी (दे. वाघण.)
वाघूळ–दे. वटवाघूळ.
वाघोबा–दे. वाघ.
वाघ्या–पु. खंडोबा देवता का अुपासक.
वाङनिश्चय–पु. ब्याह का करार (अेक धार्मिक विधि).
वाचक–पु. पाठक. महार जाति का धर्म–गुरु.
–वि. वाचक. बोधक.
वाचणी–स्त्री. अक्षरों का अुच्चारण१.
वाचणें–क्रि. अ. पढना. बाँचना.
वांचणें–क्रि. बचना. जीना.
वाचन–न. पठन१. पढनेकी क्रिया२. ग्रंथों का अध्ययन१.
वाचनालय–न. सामयिक-पत्र, पुस्तकें पढने का सार्वजनिक स्थान१. वाचनालय१.
वाचा–स्त्री. वाणी. वचन१. शब्द१. वाचा.
–फुटणें–मुँह खुलना.
–बसणें–घिग्घि बंधना. मुंह बंद होना.
–रंभण–न. स्पष्ट बात२. परिचितता२.
–विटाळणें–झूठ बोलना. व्यर्थ बकवाद करना.
वाचाळ–वि. बकवादी. बैठकबाज.
–ता–स्त्री. बकवाद१. बहुत बोलना. बोलने में चातुर्य१.
–पंचविशी–स्त्री. बकबक.
वाचून–क्रि. वि. बिना. विरहित. छोडकर. सिवा. सिवाय.
वांछनीय–वि. चाहने योग्य. वाञ्छनीय.
वाछा–स्त्री. अिच्छा. चाह. अभिलाषा. वाञ्छा.
वाछिणें–क्रि. स. चाहना.- अभिलाषा होना.
वाछित–वि. चाहा हुआ. अभिलषित. अिच्छित. वाञ्छित.
वाच्यता–स्त्री. प्रसिद्धि. परिस्फुटता.
वाजणें–क्रि. अ. बजना. शब्द करना. लगना (ठंढ). घोरना (वायु).

वाजत–गाजत–क्रि. वि. बाजे गाजे के साथ (चल समारोह). सजधज के साथ.

वाजतां (किती)–क्रि. वि. कै बजे ?

वाजंत्री–पु. बाजा बजानेवाला (शहनाओ आदि; अुपयोग प्राय: बहुवचन में).

वाजंत्रें–न. वाद्य समूह (सुर शहनाओ, दुक्कड आदि).

वाजवणें } वाजविणे } क्रि. स. बजाना. बाजे से शब्द अुत्पन्न करना.

वाजागाजा–दे. गाजावाजा.

वांजूळ–पु. जलबेत.

वांझ–स्त्री. बाँझ. अपुत्रा१.

–कटृंली–स्त्री. बाँझ ककोडा. बनककोडा१. बाझ खखसा.

–खडा–पु. गर्भ-रोक दवा२.

वांझें–न. लेखा में झमेला१.

वाट–स्त्री. राह. मार्ग१. रास्ता१. बाट. परिपाटी. अुपाय१. अेक बटखरा१ (लगभग पाँच सेर). वाटिका. गत. दशा.

–खर्च–पु संबल. राह–खर्च. यात्रा अधिदेय.

–चा–क्रि वि. बदले में. (के) स्थान में

– –चोर } – –वाटसरू } चाहे सो व्यक्ति. मामूली व्यक्ति भी.

–चाल– स्त्री. यात्रा.

–चुकणें–राह भूलना (बहुत दिनों के बाद मिलने के लिअे घरपर आने वाले को)

–धरणें–मार्ग रोकना. बाधा देना.

–पाडणें–डकैती करना.

–पाहणें–बाट जोहना. राह देखना. अगोरना.

–मारणें–यात्रा को लूटना. बाट पारना. बाट मारना.

–मारी–स्त्री. डकैती.

–लागणें–समाप्त होना. (से) निबटना. नष्ट होना.

–मार्‍या–पु. ठग. लुटेरा. डाकू.

–लावणे–समाप्त करना. तोडफोड कर निकम्मा बनाना. गत बनाना.

–वाहणें–लोगोंकी आवाजाही नित्य होना (मार्ग में).

–सरणें-आत्र-मार्ग–निरोध.

–सरू–पु. बटोही. यात्री. पथिक राहगीर.

–सुधारणे–चलते बनना.

वांटणी–स्त्री.–बँटवारा१. विभाजन, हिस्सा–बाँट१. बँटाओ की पारी (ताशमें). वितरण१.

वांटणें–क्रि. बाँटना. वितरण करना. विभाजन करना.

वाटणे–क्रि. स रगडना. पिसना. चूर्ण करना.

–क्रि. अ. लगना. भासना. सूझना. मन में आना. जान पडना.

वांटप–न बँटवारा१.

वाटली डाळ–स्त्री. पीसकर और छौककर बनायी चने की दाल.

वाटा–'वाट' का बहुवचन.

वांटा–पु. भाग. हिस्सा. अंश.

–अुचलणे–हाथ बँटाना.

वाटाघाट–स्त्री. बातचीत. चर्चा.

वाटाणा–पु. मटर. केराव.

वाटाण्याच्या अक्षता लावणें–नाही करना. निराश करना.

वाटिका–स्त्री. वाटिका. बगीचा१. फुलवारी.

वाटी–स्त्री. कटोरी. बाटी. चक्की (घुटने की). आधा नारियल१. फूल की पेंदी.

वाटे जाणे– } खिजाना. खीज
वाटेस– } निकालना. छेडछाड करना.

–लावणे } बिदा करना. चलता
वाटेस– } करना.

वाटेल ते–चाहे जो. अमर्याद (बक झक). अर्थहीन.

वाटेवर आणणें–होश ठिकाने लाना.

–पडणे–सहज मे प्राप्त होना.

–पडलें आहे?–मुफ्त मे मिलता है क्या?. मामूली बात नही.

वाटोळा–(पु) } वि गोल गोलमटोल.
वाटोळे–(न) } वि वर्तुलाकार.
घातक. सर्वनाशक.

–मुळा–पु. गोल मूली.

वाटोळी गाठ–स्त्री. घुंडी.

वाटोळें करणें–सत्यानाश करना. गुडगोबर करना

वाटोळेंपण–न. गोलाई.

वाड–न. अगौरा१. बाडा१.
–वि. बहुत बडा. विशाल.

वाडगा–पु. बडा कटोरा. कठौता२. कुंडी२.

वाडगे–न. सहन१. आहाता१. खरक१ (पशुओं को बद रखने का).

वाडवडील–पु. पुरखा. बडेबूढे.

वाडा–पु. बडी अिमारत.२. कोठी२. प्रासाद. महल. मुहल्ला. आहाता.

वाडी–स्त्री. बगीचा१. बाडी. कटरा१.

वाडे–न. अगौरा१ (अीख का).
–क्रि. वि. अचरज से.

वाढ–स्त्री. वृद्धि. अुन्नति. अधिकता.

वाढणें–क्रि. स. बढना. सरसाना (पौधा) बडा होना. परिमाण या संख्या मे अधिक होना. परोसना.
–न. परोसा१.

वाढता–वि. बढनेवाला. फैलनेवाला. (परिवार) धकेलना
अुन्नतिशील.

–चुडा–पु. आवश्यक चूडियाँ पहनाने-पर चूडिहार की ओर से पहनायी अेक अधिक चूडी२.

वाढदिवस–पु. वर्षगाँठ२. जन्मदिन.

वाढपी–पु परोसने का व्यबसाय करनेवाला व्यक्ति.

वाढवणे } क्रि. स बढाना. फैलाना.
वाढविणें } बडा करना (पालपोसकर). विस्तार करना (व्यवसाय). टूटना (चूडी). पोछा जाना (तिलक, सिंदूर). पछोरना.

वाढावा–पु. घलुआ.

वाढीदिढी–स्त्री. बीज दे कर डेढ गुना गल्ला लेनेकी पद्धति.

वाढीस लागणें–अंग अुभरने लगना.
वाढून ठेवणें–प्रतीक्षा करता होना. टपक पडना (दुःख, संकट).
वाढें–न, अगौरा१.
वाण–पु. रंग. भाँति२. प्रकार (साडी का).
–न. वायन.
–स्त्री. कमी. न्यून१.
–गट–पु. बनिया (तुच्छतासे).
–जिन्नस, –सवदा, –सौदा }पु. किराना.
वाणिज्य–न. व्यापार१. वाणिज्य१.
वारणें–वर्षारितु समाप्त होनेपर पहले पहल मछली पकडना.
वाणा–पु. बाना.
वाणी–स्त्री. वाचा. वाणी. जीभ. भाषा.
–पु. बनिया. व्यापारी. हटवा. दूकानदार. वैश्य. मोदी (आटा, चावल, बेचनेवाला). अेक जंतु.
–अुदमी–व्यापारी.
वात–पु वायु२. हवा२. वात.
–स्त्री. बत्ती (दिये की).
–विकार–पु. वात रोग.
वातट, वातड }वि. चिमडा. चीमड.
वातात्मज–पु. हनुमान्‌जी.
वाता–यन–न. बारी२. खिडकी२.
–वरण–न. वायुमण्डल१. परिस्थिति२.
–हत–स्त्री. तितर–बितरी. सत्यानाश१. छीछालेदर. दुर्गति.
वाति, वांती }स्त्री. कै. अुलटी. वमन१.
वातूळ–वि. वायुप्रधान. वातुल. बादी करनेवाला.
वात्रट–वि. वाहियात. बक्की. चिमडा.
वात्सल्य.–न. प्रेम१. स्नेह (माता, पिता का).
वाद–पु. चर्चा२. बातचीत२ (तत्व निर्णय के हेतु). झगडा. बतकहाव. फरियाद२.
–ग्रस्त–वि. विवाद्य. विवादास्पद.
–प्रतिवाद–, –विवाद– }पु. वादाविवाद. झगडा. प्रश्नोत्तर. किलकिलाहट२.
वादंग–पु. व्यर्थ विवाद. बतंगड.
वादन–न. वादन१. बाजा बजाना.
वादक–वि. बजवैया.
वादळ–न. तूफान१. अंधड१.
वादी–स्त्री. तस्मा१. चमडे का फीता१. पट्टी.
–पु. अग्रवादी. पहले दावा दायर करनेवाला व्यक्ति. वैरी. विशेष मत का अनुयायी.
वाद्य–न. बाजा१. वाद्य१.
वाधणा–पु. सूजन (किसी अंग में चोट आनेपर जोड में)
वांधा–पु. आपत्ति२. मिर्च का अेक रोग.
वानगी–स्त्री. बानगी. नमूना१.
वानणें–क्रि. स. प्रशंसा करना. बखानना.

वानप्रस्थ–पु. चार आश्रमों से तीसरा आश्रम. वानप्रस्थाश्रम. साठ साल की आयु होनेपर केवल समाज–सेवा का व्रत.

वानर–पु.न. बंदर१. वानर१. मर्कट१.

–चेष्टा–स्त्री. मर्कट–लीला. बेमतलब की चेष्टा.

वानराच्या गळ्यांतील पिशवी–स्त्री- गलौआ.

वानवळा–पु. फल, सब्जी के प्रथम चुनाव पर कर.

वानवा–स्त्री. संदेह. अनिश्चितता.

वापर–पु. अुपयोग.

वापरणें–क्रि स. अुपयोग करना. पहनना. अभ्यस्त होना.

वापसणें–क्रि. अ. तपकर बोने के योग्य होना (भूमि). अितराना. जी खट्टा करना.

वापी–स्त्री. कुआँ१. कूप१.

वाफ–स्त्री. भाप. बाष्प.
–न. खेती के लिअे अुधार लिअे बैल का किराया.

वाफा–पु. क्यारी२. कियारी२. गुड की भेली बनाने का गढा.

वाफारा–पु बफारा. गुबार.

वाम–पु. मीठे पानी की अेक मछली२. सो जाना (पाँव, हाथ का). अेंठन२.

वाभाडा–पु. बडी दरार२. फटे वस्त्र का चीथडा. कडी आलोचना२.
–वि. बायाँ. वाम. विरुद्ध. नीच. कुटिल. टेढा.
–न. ऋण१.

–कुक्षि–स्त्री. दो पहर के भोजन के बाद कुछ आराम.

–मार्ग–पु. छुपी, नीच चेष्टा२.

–मार्गी–पु. कौल. वाममार्गी. शाक्त.

वामन–पु. प्रभुका पाँचवाँ अवतार.
–वि. नाटा.

वाय–गोळा–पु. पेट में गोला.

–फट / –फळ –वि. निष्फल. बेकार. व्यर्थ (बातें).

–बार–पु. हवा में चलायी गोली२.

वायदा–पु. वादा. करार.

वायवर्णा–पु. बरुण (पेड). बरना.

वायव्य–स्त्री. अुत्तर-पश्चिम दिशा.

–सरहद्दप्रात–पु. सीमाप्रांत.

वायसर–दे. वाअीसर.

वाया–पु. अर्धगोल सोने या चांदी का तार

वांया–क्रि. वि. व्यर्थ. निकम्मा. विफल.

वायु–पु. वायु२. अनिल. हवा२. पवन.

–सरणें–अधोवायु निकलना.

वार–पु. दिन. वार (दिवस). गज़. (३ फीट). प्रहार. वार. जेर. खेडी२. आँवल (गर्भस्थ शिशु जिस मे लपेटा रहता है).
–क्रि. वि बार.

–करी–पु. निश्चित दिनपर भोजन के लिअे आनेवाला विद्यार्थि. पंढरपुर की यात्रा नियमित रूपसे करनेवाला भक्त.

वॉरंट–न. अधिपत्र१. पकडने का आज्ञापत्र१.

वारणें–क्रि. स. रोकना. निवारण करना. पीछे हटाना. (से) बचना. चुकाना (ऋण).
वारनीस–न. रोगन१.
वारली–पु अुत्तरी कोंकण, ठाणें जिले में रहनेवाली अेक आदिवासी जाति का व्यक्ति.
वारवणें–क्रि. वि. ओसना (अनाज)
वारंवार–क्रि. वि. बारबार. फिर फिर.
वारस }–पु. अुत्तराधिकारी. वारिस.
–दार } दायभागी पुरुष दायाद. जुआ बाँधने की रस्सी२.
वारसा–पु. अुत्तराधिकार. बपौती२. विरासत२.
वारा–पु. दे. वायु.
–घालणें–हवा करना. पखा झलना.
–पडणें–वायु रुक जाना (मंद होना).
–फिरणें–हवा फिरना.
–भरणें–साँस भरना.
–वाजणें–ठंढी हवा चलना.
–वाहील तशी पाठ देणे–गंगा गये गंगादास, जमुना गये जमनादास.
वारासार–स्त्री. परिशोधन१ (लेखा).
–करणे–सहेजना. समझाकर सुपुर्द करना.
वारी–स्त्री. यात्रा (नियमित). बारी. चक्कर१. प्रभु के नाम पर भीख. –अव्य सहायसे. की मात्रा में.
वारीं–(अुस) दिन को
वारू–पु. घोडा.
वाऱ्या–ची मोट–स्त्री. हवा में गाँठ (बाँधना).
–शीं भांडणें–हवा से लडना.
–वर वरात–बेमेल बात. चढ बेटा शूलीपर.
–स अुभा न राहणें–पास न फटकना.
वारे–न. वायु२. हवा. झोंका१ (वायु का). पिशाच बाधा२. सनक२. जोश. अहंकार.
वारेमाप–क्रि. वि. अमर्याद. अनगिनत. असंगत.
वारूळ–न. बांबी२. बँवीठा१. दीमक का भीटा१. बिल (साँप की). बल्मीक१.
वार्ता–स्त्री. संवाद१. समाचार१. वार्ता. गप. अफवाह. अर्थविचार (राजनीति का अंग). कहानी.
–नसणें–पता न होना.
–हर–पु. संवाददाता.
वार्धक्य–न. बुढापा.
वार्षिक–वि. वार्षिक. प्रति वर्ष का –न. वार्षिक संख्या२.
वाल–पु. तीन रत्ती तौल. (कही २॥). सिम (दलहन).
–शीट–न. शमादान. १
वाली–पु. त्राता. रक्षक. आश्रयदाता.
वारस–पु. अुत्तराधिकारी.
वालुका–स्त्री. वालू१. रेत. सिकता.
वालुज–सुकूलतावेत. बंद.
वाव–पु. अवकाश (स्थान). गुंजाअिश२. अवसर. कारण. –स्त्री. छः फीट का अन्तर (दो भुजा में फैलाकर बना). कुआँ१. –क्रि. वि. मिथ्या२ व्यर्थ.

वावगा–वि (पु.) } अयोग्य. निरुप-
वावगें–वि (न.) } योगी विपरीत.
वावटळ–स्त्री. आँधी. अँधड १. वात्याचक्र १. अंधवाओी.
–न. झूठा आरोप.
वावडा–वि (पु.) बातुल. वायु
वावडिंग–न. वार्यविडंग १. बवेरंग १. बाबरंग १.
वावडी–स्त्री. कनकैया-गुड्डी. चग. तीन सीढियों की घडौची (अनाज ओसने के लिअे). अफवाह.
वावडें–वि (न.) प्रकोप करनेवाला प्रतिकूल, बाधक. अपथ्यकारक.
–पु. लोहे का बडा लंगर.
वावदूक–वि. वातूनी. चंट. बहुभाषी.
वावर–न. समतल खेत १.
–पु. आवाजाही २. चलाचली २.
वावरणें–क्रि. अ. चलना फिरना. व्यवसाय करना. मँजा होना.
वावरी–स्त्री. खेत की काली मिट्टी. बहुत लम्बा जाल १.
वावळ } पु. चिरमिल. करंजी.
वावळा } पापरी. बडा करंज. अदारी.
वांशिक–वि. वंशसंबंधी.
वास–पु. गंध २. महँक २. खुशबू २. बदबू २. बास. टोह २. आहट २. लेश. निवास. बस्ती २. वस्त्र.
–घेणें–सूँघना. महँक लेना.
–मारणें–दुर्गन्ध निकलना. बास आना.
–लागणें–पता लगना. आहट मिलना. (में) गंध आना.
–सुटणें–महँकना. गमकना.
वासकूट–न. फतुही २. कुरती २. वासकट १.
वासणें–क्रि. स. खोलना बाना (मुँह). चौडा करना. पथराना.
वासनवेल–स्त्री. छिरहटा. हिअेर. ब्रमटीकी वेल.
वासना–स्त्री. वासना. कामना. अिच्छा. अंत.करणका झुकाव १. ज्ञान १ (शास्त्र आदि). हवस.
वासर–पु दिन.
–मणि–पु. सूरज.
वासरी–स्त्री. दैनंदिनी (डायरी). वासरी. दिनचर्या. बछिया.
वासरू–न. बछडा १ (गाय का). बाछा. बछवा. बच्चा. पाल के रस्से के अंत मे बँधा हुआ लकडी का टुकडा.
वासला–पु. वसूला.
वासलात–स्त्री. लेखा लिखने में रेखा (जिस के प्रारंभ में मोडी लिपि में वा अक्षर होता है). अन्त १. निर्णय १.
–लावणें–व्यवस्था करना. सरियाना. समाप्त करना.
वासा } पु. लम्बा डण्डा. संगरा.
वांसा } सँगरा (पत्थर अुठाने में). बल्ला. बाँसा (नाक का).
वासुदेव–पु. श्रीकृष्ण. बैसगडवा.
वास्तपुस्त–स्त्री. शोध. पूछताछ समाचार (जानना).
वास्तविक–वि. न्याय्य. वास्तव में. योग्य. वस्तुतः

वास्तव्य–न. बसेरा१. बस्ती. निवास.
वास्तु–स्त्री. घर. निवास-स्थान.
–पुरुष–पु. घर की नीव में रखी सोने की प्रतिमा२. स्थान-देवता. वास्तुपति.
–प्रवेश–पु. नये बनाये मकान में रहने की विधि.
–शात } स्त्री. गृह-प्रवेश के समय
–शांति } धार्मिक विधि. वास्तु-शान्ति.
–शास्त्र–न. गृह-निर्माण शास्त्र१. स्थापत्यशास्त्र.
वाह–अव्य. वाह. शाबाश.
वाहणें–क्रि स ढोना अुठाना (बोझ) नवाना (सिर). चढाना (फूल). जोतना (खेत).
–क्रि. अ. चलना (वायु). बहना (पानी). चूना. टपकना.
वाहता रस्ता–पु. राजमार्ग. सडक२ (जिसपर हर समय लोग आते जाते रहते हैं)
वाहती गंगा–अनुकूल स्थिति.
–धार–पैनी धार. बहता पानी. चल निकलना (व्यवसाय का).
वाहतुक–स्त्री. यातायात. आवागमन.
वाहत्या गंगेत हात धुवून घेणें–बहती गंगा में हाथ धोना. अवसर से लाभ अुठाना.
वाहन–न. सवारी२ (चढने का साधन). वाहन१. यान१.
वाहवणें–क्रि. अ. बह जाना (धारा के साथ). वाहियात, असंगत बोलना. विषयांतर करना.
वाहवा–अव्य. वाह वाह! शाबाश! धन्य हो महाराज! खूब! क्या बात है! क्या खूब!
–स्त्री. वाहवाही. प्रशंसा. साधुवाद.
वाहविणें–क्रि. स. बहा देना. गँवाना.
वाहाण–(दे. वहाण) झरना. नाला.
वाहिला–वि. निराला. भिन्न.
–क्रि. अर्पण किया. चढाया.
वाळका–वि. शुष्क. सूखा. नीरस. रुक्ष. अिकहरे बदनका.
वाळलेले–दे. वाळका.
वाळवंट–न. बालूका मैदान१ रेगिस्तान१.
वाळवण–न. सुखवन१.
वाळवी–स्त्री. घुन१ दीमक.
वाळा–पु. खस अुशीर. गाडर२ (घास). कडा (हाथ या पैर में चांदी का). लोटे का फूला हुआ भाग. सपोला (साँप का बच्चा). प्रायः हर अेक वस्तु का गोल कंगूरा.
वाळयाचा तांब्या–पु. अलग पेंदीवाला लोटा.
–पडदा–पु. खस की टट्टी.
वाळीत–न. बहिष्कृत स्थिति२
–टाकणें–जाति से बहिष्कृत करना. हुक्का-पानी बंद करना.
वाळुक–न. अेक ककडी.
वाळू–स्त्री. बालू१. रेत. सिकता.
–ची भिंत–स्त्री. बालू की भीत. शीघ्र नष्ट होनेवाली वस्तु
वाळूत मुतणें–व्यर्थ काम करना.

विकट–वि. बडा विशाल. डरावना. भयानक. विचित्र.

विकणें–क्रि. स. बेचना. विक्रय करना.
 –क्रि. अ. बिकना.

विकत, घेणें–खरीदना. अुपकार से अपना बनाना. मोल लेना. फटे में पाँव देना.

–श्राद्ध घेणें–झगडा मोल लेना.

विकंपित–वि. काँपता हुआ. अतिचंचल. विकम्पित.

विकरा–पु. विक्रय. बिक्री२. खपत२. कटती२.

विकराळ–वि. डरावना. विकराल. भयंकर.

विकल–वि. लूला. लुंजपुंज. विकृत. पंगू

विकलांग–वि. जिस का कोअी अंग टूटा या खराब हो. विकलांग.

विकला–स्त्री. अेक कला का ६० वाँ अंश.
 –क्रि बेचा.

विकल्प–पु. संदेह. आशंका२. भ्रान्ति२. विकल्प.

विकसणे–क्रि. अ. विकसना. फूलना. खिलना.

विकसित–वि. खिला हुआ. फुल्ल. विकसित.

विकार–पु. विकार. खराबी२. रूपांतर. बीमारी२. रोग. मन में क्षोभ. भेद. प्रभाव (रासायनिक).

विकास–पु. विकास. प्रफुल्लता२. विस्तार. अुन्नति (क्रम से).

विकासणें–क्रि. अ. बिकसना. विकसित होना. खिलना.

विकासवाद–पु. गुण-परिणाम-वाद (गीता-रहस्य). परिणाम-वाद.

विकृत–वि. बदला हुआ. बिगडा हुआ. कुरूप. विचित्र.

विकृतांग–वि. खोडा. कुबण्ड. विकृतांग.

विकृति } स्त्री. बीमारी. खराबी.
विकृती } अस्वस्थता मूलभूत द्रव्य का विकार१.

विक्रम–पु. शौर्य. पराक्रम. सुप्रसिद्ध सम्राट्. अुच्चांक. पराकाष्टा की सीमा२.

विक्रा } दे. विकरा.
विक्री }

विक्राळ–दे. विकराळ.

विखारी–पु. वेहेकली. वेहिअेंटी.

विखुरणें–क्रि. अ. स. फैलाना. फैलना. छितराना. छींटना. विखरना.

विखुरलेले–क्रि. वि. छितरा हुआ. साठनाट. तितर बितर.

विख्यात–वि. प्रसिद्ध. ख्यातनामा. विख्यात. अुजागर. सुप्रसिद्ध. नामी.

विगत–वि. बीता हुआ. पुराना. नष्ट.

विघटन–न. तोडफोड१. अलगाव१.

विघातक–वि. हानिकर. नाशकारी. विघटन.

विघ्न–न. बाधा२. विघ्न१. विपत्ति२. रुकावट२. बला२. अन्तराय१.

–संतोषी–वि. दूसरे को संकट में देख प्रसन्न होनेवाला.

विचकट–वि. बीभत्स.

विचकटणें–क्रि. स. किसीतरह फेंक देना. बिखरा देना.

विचका–पु. कार्यनाश. गुडगोबर.

विचकणे–क्रि. अ. अेकदम खोलना. निपोरना. बिचकाना. मुंह बनाना.

विचरणें–क्रि. स. कंधी करना. बाल झारना.

विचरणे–क्रि. अ. घूमना फिरना. भ्रमण करना.

विचवा–पु. बिछवा.

विचक्षण–वि. ज्ञाता. जानकार. सूक्ष्म देखनेवाला. निपुण.

विचार–पु विचार. सूझ२. चिंतन. तर्क. गौर. अिरादा. मत. सलाह२. मशविरा. बात२. खयाल.

–क–वि. नयी सूझ देनेवाला. खोज करनेवाला.

–गम्य–वि. जो बुद्धि से जाना जा सके.

–णा–स्त्री. जाँच. पूछ ताछ. शोध. परख. चिंता.

–णीय–वि. विचारार्थ अुपस्थित. विचारणीय.

–णे–क्रि स. पूछना. सोचना. –क्रि. अ. चिंता करना. सोच-विचार करना. कुशल पूछना.

–पूस–स्त्री. पूछताछ. सुध. स्मरण१.

–पूर्वक–वि. सोच-विचारकर.

– –बोलणें–समोखना.

–लें आहे–कुशल पूछा है.

–वंत, –शील, विचारी–वि. सोच विचार कर चलनेवाला. सुज्ञ. विवेकशील

विचित्र–न. अचरज१.
–वि. रंगबिरंगा. बेढंगा. अडबंगा. विचित्र.

विंचू–पु. बिच्छू, बिच्चु. अेक घास२. (जलन पैदा करती है)

विच्छिन्न–वि. टूटा हुआ. विभाजित नष्ट.

विच्छेद–पु. अलगाव. चुरकन२. भंग.

विंजणा–पु. बयाना. पंखा. अडानी२.

विजन–न. अेकांत.
–वि. निर्जन. वीरान.

विजय–पु. विजय२. जय२. विष्णु भगवान का अेक द्वारपाल. अर्जुन. सत्ताअीसवाँ संवत्सर.

विजातीय–वि. भिन्न जाति का. भाँति भाँति का.

विजार–स्त्री. अिजार. पतलून. पायजामा१.

विजोड–वि. विषम. विशोभित. कुजोड.

विंझणा–दे. विंजणा.

विझणे–क्रि. अ. बुझना. मन्द पडना. शान्त होना.

विझवणें–क्रि. स. बुझाना. गुल करना. मिटाना. शान्त करना.

विटकर–स्त्री. अींट. रोडा१.

विटणें–क्रि. अ. फीका पडना. चमक-अुतरना. खराब होना. अूब अुठना. घृणा होना.

विटंबणें–क्रि. स. अुपहास करना. खिल्ली अुडाना.
विटंबना–स्त्री. अुपहास१. विडम्बन१.
विटा–स्त्री. अीटें.
–पु. भाला.
विटाळ–पु. दोष. अपवित्रता. स्पर्श. दोष. स्त्री–रज. संसर्ग छुवाव. छुआछूत२. छूत२.
–कालविणें–छुवाव से अपवित्र बनाना
–चंडाळ–पु. छुआछूत.
–जाणें–ऋतुस्त्राव होना. नाल टल जाना.
विटाळणें–क्रि. स. भ्रष्ट करना. छूत फैलाना. नाम के लिअे स्पर्श होना.
विटाळशी–स्त्री. रजस्वला.
–बसणें } कपडों से होना. पॉव छूटना.
–होणें }
विटाळें–न. अीटों का ढाँचा१.
विटी–स्त्री. गुल्ली. बीडा१.
–दांडू–पु. गुल्ली डण्डा.
विठाअी–स्त्री. पंढरपुर के विठ्ठल प्रभु का माता के रूप में नाम१. (तुकाराम महाराज का दिया).
विठ्ठल–पु. पंढरपुर का देवता.
–सवाष्ण–स्त्री. सिर-मुंडी विधवा.
विडंबन–न. दे. विटंबना. किसी की कविता का अुपहासास्पद परिर्वतन१.
विडा–पु. बीडा. पान. गिलौरी२. तांबूल.
–अुचलणें–बीडा अुठाना
–देणें–बिदा करना.
विडी–स्त्र . बीडी. शामी (लोहे या पीतल का छल्ला)
विण-कर–स्त्री. जुलाहा१ तन्तु-कार१.
–काम–न. बुनाअी२. बुनावट.
–णावळ–स्त्री. बुनने की मजदूरी. बुनाअी.
विणणें–क्रि. स. बुनना. गूँथना.
विणें–क्रि. अ. बच्चा देना. प्रसूत होना. ब्याना.
–अव्य. बिना.
वितंडवाद–पु. बतबढाव. मिथ्या विवाद. वितंडा२.
वितरणें–क्रि. स. दे देना. अितराना.
वितळणें } क्रि. अ. गलना. घनत्व
वितुळणें } नष्ट होना. द्रवना. फीका होना (रंग). छँट जाना (बादल).
वित्त–न. धन१. संपत्ति२. पित्त१.
विदारणें–क्रि स. चीरना. फाडना. ओदारना.
विदारक–वि. फाड डालनेवाला. स्पष्ट दिखानेवाला. असली रूप को दिखानेवाला.
विदित–वि. ज्ञात. विख्यात. सूचित.
विदीर्ण–क्रि. वि. फाडा हुआ. विदीर्ण.
विदुषी–स्त्री. पंडित महिला. विदुषी.
विदूषक–पु. नाटक का हँसोड पात्र. भद्दा व्यक्ति. विदूषक.
विदेही–वि. अनासक्त. शरीर की पर्वाह न करनेवाला.

विद्यमान–वि. वर्तमान. सांप्रत कालीन. विद्यमान. जीवित.

विद्या–स्त्री. कला. ज्ञान. विद्या. ब्रह्मविद्या. ओीश्वर प्राप्ति का मार्ग.

–र्थी–पु. विद्या पढनेवाला. छात्र. शिष्य.

–पीठ–न. विश्व विद्यालय१. विद्यापीठ१.

–भ्यास–पु. अध्ययन. पढाओी२.

–र्थिनी–स्त्री. छात्रा. शिष्या.

–लय–न. विद्यालय१. पाठशाला२. चटसार१. चटी२.

विद्युत्–स्त्री. बिजली.

–गतिशास्त्र–पु. विद्युत् गति विद्या२.

–मत्स्य–पु. जलव्याल (मछली).

विद्वान्–वि. जानकार. पण्डित.

विधवा–स्त्री विधवा. बेवा. राड.

–विवाह–पु. पुनर्लग्न (विधवा का).

विधान–न विधि२. प्रणाली२. स्थापना२. कथन१. बात२. विधान१.

विधायक–वि. रचनात्मक. विधायक

विध
विधी } पु धार्मिक कार्य की पद्धति२. नियम. कानून. प्रयोग. आज्ञा विधाता भाग्य.

–निषेध–पु. अच्छे बुरे का विचार.

–पूर्वक–वि. विधिवत्. विधिपूर्वक.

–मंडळ–न. विधिमण्डल१. व्यवस्थापिका सभा२.

–लिखित–न. विधाता का लेख ब्रह्मलेख१.

–वाक्य–न. शास्त्र-वचन१.

–विधान–न. शास्त्र के नियम१.

विधु–पु. चंद्र.

विधुर–पु. वह जिस की धर्मपत्नी मरी हो. मृतपत्नीक. रँडुआ.

विध्वंस–पु. तोडफोड२. नाश. विध्वंस.

विनति
विनंति } स्त्री. प्रार्थना. विनति. नम्रता. विनय.

विनय–पु. लीनता. नम्रता. शिष्टता. लज्जा२. भलाओी२.

–शील–वि नम्र विनयी. विनीत. लज्जाशील.

विनवणी–स्त्री. प्रार्थना. अभ्यर्थना. मिन्नत. गिडगिडाहट.

विनवणे
विनविणें } क्रि. अ. प्रार्थना करना. गिडगिडाना.

विना–अव्य. विना.

–कारण–क्रि वि अकारण. योंही. बिना कारण के व्यर्थ.

विनाश–पु. सत्यानाश. विनाश. विध्वस.

विनिमय–पु. आदान प्रदान. लेनदेन.

विनोद–पु हँसी ठठ्ठा२. चहचहा१. हँसी मजाक. विनोद. प्रसन्नता२. आनंद. मनोरंजक बात२. चुटकुला. बुद्धिचातुरी२.

विनोदी–वि. हँसोड. मसखरा. हँसौहाँ

विन्मुख–वि. मुंह मोडा. विन्मुख

विपत्ति
विपत्ती
विपदा } स्त्री. सकट१. विघ्न. बुरा समय१.

विपरीत–वि. अुलटा. विपरीत. विरुद्ध कुछ का कुछ.

विपर्यय–पु. अुलट-फेर. अव्यवस्था२. विरुध्दता२.

विपर्यस्त–वि. जानबूझकर विपरीत (कथन).

विपाक–पु. परिणाम. अुबाल. अुफान.

विपिन–न. जंगल१. बन१.

विपुल–वि. बहुत. विपुल. भरपूर.

विपुलता–स्त्री. अधिकता. बहुतायत. विपुलता.

विप्र–पु. ब्राह्मण.

विफल } वि. विफल. असफल. व्यर्थ.
विफळ }

विभक्ति–स्त्री. कारक१.

विभाग–पु. हिस्सा. भाग. विभाग. अंश.

विभागणी–स्त्री. बँटवारा१. विभाजन१.

विभागणें–क्रि. अ. बाँटना. भाग करना. टुकडे करना.

विभाजक–पु. भाजक. भाग देनेवाली संख्या२. विभाग करनेवाला (परदा).

विभाज्य–पु. वह संख्या, जो अन्य संख्या से भाग दी जाती है।

विभिन्न–वि. भिन्न भिन्न. अलग अलग. अन्यान्य.

विभूति } स्त्री. भस्म१. राख.
विभूती } अीश्वरांश१. महापुरुष१.

विभ्रम–पु. दोष. भूल२. संमोह. विभ्रम.

विमनस्क–वि. खिन्न. अुदास. विमन. विमनस्क.

विमा–पु. बीमा. आगोप.

–पॉलिसी–स्त्री. गोपलेख१.

विमान–न. आकाशयान१. वियान१. विमान१. हवाअी जहाज१.

विमेदार–पु. आगोपक. बीमेदार.

वियोग–पु. विरह. वियोग. बिछोह.

विरक्त–वि. विमुख. अुदासीन. विरक्त.

विरंगुळा–पु. विश्राम (मन को). मनोरंजन.

विरघळणें–क्रि. अ. गलना. पिघलना द्रवना. घुलना. झेंपना.

विरचित–वि. रचा हुआ. लिखित.

विरजण–न. जामन१. बिगाडनेवाली बात२.

–घालणें } मजा किरकिरा करना.
–पाडणें } रंग में भंग पाडना.

विरजणें–क्रि. स. दूध जमाना.

विरटें–न. छोटा चाद१.

विरणें–क्रि. अ. गलना. घुलना. जीर्ण होनेसे थोडा थोडा फटना. शान्त होना.

विरविरीत–वि. जीर्ण. जर्जर.

विरस–पु. बेमजा२. मनोभग१.

–करणें–रंग मे भग करना.

विरह–पु. बिछोह. विरह. वियोग.

विरहित–वि. विहीन. रहित.

विरळ–वि. विरल. दूरदूर धागे का बुना.

विरळा–वि. बिरला. अिक्का दुक्का.

विराजणें–क्रि. अ. सुस्थित होना. बिराजना.

विराट–वि. विशाल. विराट.

विराम–पु आराम. विश्राम. समाप्ति २.
विरी–स्त्री. तलछट १.
विरुद्ध–वि. विरुद्ध. सामने. प्रतिकूल.
विरोध–पु. विरोध. प्रतिकूलता २. अनबन २.
–करणें–सिर अुठाना.
–भक्ति–स्त्री. अूपरसे शत्रुता किन्तु मन में आकर्षण.
विरोधी–विरोधक. शत्रु.
विरोळा–पु. जल-सर्प.
विलंब–पु. विलंब. देरी २.
विलय–पु. अन्त. नाश.
विलयास जाणें–नष्ट होना. डूब जाना.
विलसणें–क्रि. अ. विराजना. चमकना. शोभा प्राप्त करना.
विलक्षण–वि. विचित्र. असाधारण अजीब. निराला.
विलाप–पु विलाप. आक्रोश. कुहराम.
–करणें–बिलखना. कलपना. विलाप करना.
विलायत–स्त्री. मूलस्थान. विदेश. अिंग्लैण्ड.
विलायती–वि. विदेशी.
–अूस–पु. मोटा गन्ना.
–कोंबडा–पु. सफेद चित्ता मुर्गा.
–चणा–पु. मटर.
–चिंच–स्त्री. छोटी लाल अिमली.
–निवडुग–पु. सेहुँड.
–मुळा–पु. लाल मूली २.
–मूग–पु. मुंगफली २.
–मेंदी–स्त्री. मुरद.
–वांगी–न. टमाटर १.
विलास–पु. क्रीडा २. लीला २. मनोरंजन. भोग-विलास.
विलासी–वि. क्रीडासक्त. विषयासक्त. मनमौजी.
विलीनीकरण–न. विलीन होना. मिल जाना सम्मिलन.
विलोकणें–क्रि. स. देखना. अवलोकना.
विलोभन–न. लालच १.
विलोल–वि. चंचल.
विल्हेवाट–स्त्री. दे. वासलात.
विल्हेवारी–स्त्री. क्रमबद्धता. श्रेणीबद्धता. वर्गीकरण १.
विवंचना–स्त्री. चिंता. विचार १, अुधेडबुन. चुनाव १.
विवर–न. गुहा १. कंदरा २. बिल २. सुरंग २.
विवरण–न. स्पष्टीकरण १. निरूपण १. ब्योरा १.
विवळणें–क्रि. अ. कराहना. तिलमिलाना. छटपटाना. स्पष्ट होना.
विवळया–स्त्री. बनकुलथी. चाक्षु.
विवक्षा–स्त्री. हेतु १ (बात का). अुद्देश १. व्याख्या.
विवक्षित–वि. चुना हुआ. महत्त्वपूर्ण. निर्दिष्ट.
विवाद–पु. चर्चा २. खण्डन-मण्डन. विवाद. कचाल.
–ग्रस्त–वि. विवाद्य.

विवाह–पु विवाह. ब्याह. लग्न.
विविध–वि. भिन्न भिन्न.
विवेक–पु. विचार१. विवेक. समझदारी२.
विवेचक–वि. तारतम्य देखनेवाला. विवेचन करनेवाला.
विवेचन–न. विवेचन१. निरूपण१. स्पष्टीकरण१.
विव्हल }वि. व्याकुल. पीडित.
विव्हळ }
विशद–वि. स्पष्ट. निर्मल.
विशाळ–वि. विशाल. बहुत बडा. गरगज.
विशिष्ट–वि. विशेष प्रकारका. युक्त. असाधारण.
विशी–स्त्री. बीस की आयु.
–बाविशी–अुन्नीस बीस. बहुत थोडा भेद.
विशुद्ध–वि. चोखा. सच्चा. यथार्थ. वास्तविक. अत्यंत शुद्ध.
विशेष–पु. निरालापन. विशेष गुण.
–वि. असाधारण.
–क्रि वि. विशेषतया.
–धूप–पु. गधाविरोजा. विशेष धूप.
विशेषें करून–क्रि वि. प्रायः
विश्रांती–स्त्री. }आराम१. विश्राम१.
विश्राम–पु. }मनोरंजन१. अवसर१.
–घेणें–सुस्ताना. आराम करना. सहताना.
विश्व–न. संसार१. विश्व१. जगत्.
–वि. सब कुछ.
कुटुंबी–. सब से प्रेम करनेवाला. महात्मा. प्रभु.
–कोष–पु. हर विषय का ज्ञान देनेवाला ग्रंथ.
विश्वंभर–पु. संसार का पालनहार. यात्रा के लिअे अुपयुक्त बिस्तर-(अंग्रेजी होल्ड ऑल का रूपांतर).
विश्वसनीय–वि. विश्वास योग्य. प्रामाणिक.
विश्वस्त–वि. विश्वस्त. अभिभावक. प्रन्यासी.
विश्वास–पु. विश्वास. भरोंसा. श्रद्धा२. सहारा.
–घात–पु. धोखेबाजी२. विश्वासघात. आस्तीन का सांप(होना).
विश्वासू–वि. विश्वासपात्र. विश्वासी.
विष–न विष१. जहर१. माहुर१. गरल१. हलाहल१.
–दोडी–स्त्री. विषडोडी. करेरुआ.
–प्रयोग होणे–माहुर खिलाया जाना. जहर दिया जाना.
विषण्ण–वि. खिन्न. दुःखी. म्लान
विषम–न. संकट.
–पु. विषम-ज्वर.
–वि. जो समान न हो. टेढा. खुर्दुरा. असमान. टेढामेढा.
विषय–पु. विषय. काम. किसी क्रिया का कर्ता. माल. महत्त्व.
–नियामक– समिति–स्त्री. विषय निर्वाचिनी (विषय निर्धारिणी) समिति.
विषयी–वि. कामुक.
विषयीं–अव्य. विषय में. संबंध में.

विषाद–पु. रंज शोक. निरुत्साह. खेद.

विषारी–वि. विषैला. जहरीला. –स्त्री. दे. विखारी.

विष्टा } स्त्री. मल. विष्ठा. बीट.
विष्ठा }

विष्णुक्रान्त–पु. विष्णुक्राता.

विसकटणें } –क्रि स. बिखेरना.
विसकळणे } अस्तव्यस्त करना.

विसकळित–वि. अस्तव्यस्त. बिखरा पडा.

विसंगत–वि. असंबद्ध. असगत. असूत. गड्डमड्ड बेमेल. अडबड. आधा तीतर, आधा बटेर.

विसण–न. गरम पानी मे मिलाया ठढा पानी१. समोना१.

विसंबणें–क्रि. अ. सुस्ताना. आराम करना. भरोसा करना. आशा लगाये बैठना. भूल जाना.

विसर–पु. विस्मरण. भूल जाने का भाव.

–पडणे– } भूल जाना. मनसे
विसरणें–क्रि अ. } उतर जाना. विस्मृति होना

विसरभोळा } वि. भुलक्कड. बेफिक्रा.
विसराळू }

विसरलेली–वि (स्त्री). आयी गयी. भूली.

विसरून–क्रि. वि. भूल से.

विसर्जन–न. परित्याग१. विसर्जन१. समाप्ति२. अंतिम उपचार१ (पूजा में).

विसंवाद–पु. दे. असंगतता.

विसविशीत–वि. बहुत ढीला (बुनाअी के कारण; वस्त्र). फुसफुसा.

विसळणें–क्रि. स. खंगालकर धोना (बरतन). प्रक्षालन करना.

विसार–पु. अग्रिम (धन). बयाना.
–पावती–स्त्री. अग्रिम-प्राप्ति (रसीद).

विसावा } पु. विश्राम. आराम.
विसावा } आसरा.

विसुळणे–दे. विसळणे.

विस्कटणे–दे. विसकटणे.

विस्कळित–वि. अव्यवस्थित. ढीला. छितराया हुआ.

विस्तव–पु. आग२. अग्नि२. अंगार.

विस्तवाशी खेळणें–अंगोरो पर पग धरना (पैर रखना.).

विस्तार–पु. विस्तार. फैलाव. लम्बा विवेचन.
–पूर्वक–क्रि. वि. ब्योरेवार. सिलसिलेवार. विस्तार से.

विस्तारणे–क्रि. अ. फैलना. विस्तार करना बिखेरना.

विस्मृत–वि. लम्बा चौडा. विस्तृत. विस्तीर्ण.

विस्मय–पु. अचरज. अचभा. विस्मय.

विस्मृति–स्त्री. विस्मरण१. विस्मृति. भूल जाना.

विहग } पु. पंछी. पक्षी. चिडिया२.
विहंग } विहंग. विहग.
विहंगम }

—दृष्टी—स्त्री. सरसरी दृष्टि. स्थूल दृष्टि. विहंगम दृष्टि.

विहार—पु. क्रीडा. मौज२. घूमना. आनंद से भटकना. बौध्द-मठ१.

विहित-वि. योग्य. न्याय्य. अुचित.

विहीण—स्त्री. समधिन. पुत्र या पुत्री की सास. समधी की पत्नी.

विहीन—वि. रहित. बिना. विहीन.

विहीर—स्त्री. कुआं१. कूप१. कुवाँ. अिनारा१.

विळखा—पु. लपेटन. कौली२. (भरना). अुलझन२. फंसाव. पकड२.

विळविळीत—वि. छटपटानेवाला. (साप, कीडा).चिपचिपा. फिसफिसा.

विळा—पु. हँसिया. गडासा. हसुवा. कचिया२.

विळी—स्त्री. पहँसुल.

विळ्या भोपळ्याचें सख्य—न. छुरी खरबुजे का सा संबंध१. अत्यंत वैर

विक्षिप्त—वि. फेंका हुआ. अव्यवस्थित. विचित्र. सनकी. व्याकुल. पागल.

विक्षेप—पु. व्यग्रता२. बाधा२. विघ्न१.

विज्ञप्ति—स्त्री. प्रार्थना. बिनति.

विज्ञान—न. विशेष रूपसे प्राप्त किया हुआ ज्ञान१. निश्चयात्मक ज्ञान१. रसायनादि शास्त्र.

विज्ञापना—स्त्री. बहुत नम्रता से प्रार्थना.

वीज—स्त्री. बिजली. विद्युत्. गाज. वज्र१.

वीट—पु. अरुची२. अूब२. घृणा२. —स्त्री. अीट.

वीड—पु.न. कलाओी का नाप.

वीण—स्त्री. पैदाअिश. संतान(तुच्छ तासे). बुनाअी. बुनावट. —अव्य. बिना.

वीणा—पु. स्त्री. वीणा. बीन.

वीत—स्त्री. बित्ता. बालिश्त.

वीर—पु. योद्धा. बहादुर. सिकोही. वीर. अेक रस(काव्य में). खेत रहे अपने पुरखाओं के स्मरणार्थ फाल्गुन वदि १ के दिन शस्त्रों से लैस हो कर मंदिर में जानेवाला व्यक्ति. वीर पुरखा की बनी चपटी प्रतिमा.

—जननी—स्त्री. वीर माता.

—वैष्णव—पु. कट्टर वैष्णव.

—शैव—पु. कट्टर शिवभक्त.

वीर्य—न. वीर्य१. पराक्रम१. सामर्थ्य२. तेज१.

वीस—वि. बीस(संख्या).

वुअिल—न. रिक्थपत्र१.

वृक—पु. भेडिया. हुंडार.

—युद्ध—न. ठीक अवसर आनेतक छिपे रहकर फिर हमला करने की युद्ध—नीति. वृकयुद्ध१.

वृक्क—पु. मूत्रपिंड. गुर्दा.

वृत्त—न. समाचार१. आचरण१. छंद१. गोल१. मण्डल.

—चिति—स्त्री. बेलन के आकार की वस्तु(ठोस या पोल).

–पत्र–न. समाचार-पत्र१.
वृत्तांत–पु. समाचार. विवरण.
वृत्ति–स्त्री. जीविका. चित्त की विशेष अवस्था. स्वभाव१. मनोव्यापार१. पुरोहिताओी.
–च्छेद–पु. रोटी मारना. आजीविका छीनना.
वृथा–क्रि. वि. व्यर्थ. योंही. निष्फल. अकारण.
वृंद–न. समूह१. सभा२. समाज१.
–वादन–न. सामूहिक बाजा. बॅंड. आर्केस्ट्रा.
वृंदावन–न. तुलसी का पौधा लगाने के लिओ विशेष अूंचा गमला१. वृंदावन१(बाल कृष्ण का क्रीडा स्थल)
वृध्द–वि. बूढा. बढा हुआ. विकसित. बडा(गुण, विद्या, कला, ज्ञान से). घुटा हुआ.
–कपि–पु. घुटा हुआ. बूढा. पुराना जानकार. पुरानी हड्डी२.
वृध्दापकाळ–पु. } बुढापा१.
वृध्दावस्था–स्त्री. }
वृध्दि–स्त्री. बढने की क्रिया. फैलाव१. अुन्नति. अधिकता (तिथि).वृध्दि(सूद). जननाशौच (जन्म के कारण अशुचि). वृध्दि अशौच.
वृध्दिगत–वि. अुन्नत. बढता हुआ.
वृश्चिक–पु. बिच्छु. अेक राशि (ज्योतिष).
वृषण–न. अण्डकोष१. वृषण१. फोता१.
–वृद्धि होणें–अँतडी अुतरना. फोता बढना.
वृषभ–पु. बैल. स्त्री. अेक राशि(ज्योतिष्य)
वृष्टि–स्त्री. बारिश. बौछार.
वृक्ष–पु. पेड. वृक्ष. बडा पेड.
वे.–वेदशास्त्रसंपन्न(नाम के पहले)
वेखंड–न. बच१.
वेग–पु. वेग. त्वरा२. शीघ्रता२. जोर. जल्दी२(मल-विसर्जन की)वेदना२. लहर२(हूक). सनक२.
–वान्–वि. चपल. शीघ्रता से घूमनेवाला. शीघ्रगामी.
वेंग–स्त्री. क्रोड(भुजान्तर). अँकवार१.
वेगवेगळा–वि. भिन्न भिन्न. अन्यान्य.
वेगळा–वि. अलग. विलग. पृथक्. जुदा. निराला. विभिन्न. भिन्न. अरगट. बिना.
–ला–(पु) } वि. अलग अलग.
–लें(न) }
वेगळें होणे–अुचडना.
वेगानें–क्रि. वि. वेग से. सन्नाटे में. खचाखच.
–लिहिणे–खचाना वेग से लिखना.
वेचक–वि. चुना हुआ. बढिया.
वेचणें–क्रि. अ. व्यय करना. बिताना. कटना(पाप). चढा देना. अर्पण करना. लगा देना (सब कुछ).

वेंचणें–क्रि. स. चुनना. चुगना. अेक अेक कर जमा करना. बीनना. छाँट कर अलगाना.

वेजं }न. मोती, मणि आदि में
वेजें }बनाया छेद. नाक (सूअी की).

वेजीं अुतरणें–छेद बडा होना. मूल्य घट जाना.

वेटाळा–पु. }गेंडली२. कुण्डली२.
वेटोळें–न. }(साँप की)

वेठ–स्त्री. बेगार.

–काढणें }बेगार टालना.
–वारणें }

वेठीस धरणें–बेगारी बनाना. जबरदस्तौ काम करवाना.

वेड–स्त्री. ढेरी के गेहूँ के पूलों की रक्षा के लिअे बना बाडा.
–न. पागलपन१. अुन्माद१. चित्तविभ्रम. सिड२. सनक२. अत्यंत आसक्ति२. चसका. चाट२. रट२.

–गळ }वि. पगला–सा. झक्की.
–सर }बुद्दू.

–घेअून पेड गावला जाणे–अनजान बनना.

–झवा–वि. मूर्ख. अनाडी.

–बंबू–वि. पागल.

–लावणें–पागल बनाना (मोहित करने से). शौक चर्राना. रट लगना.

वेडा–वि. पागल. गहेलरा. गँवार.

–पिसा }वि. सनकी. सिरफिरा.
- पीर }

–वांकडा–वि. टेढामेढा. बेढंगा. कुटिल. टूटाफूटा.

–विद्रा–वि. भद्दा. कुरूप.

वेडावणें–क्रि. अ. सनकना. पगलाना. मुँह चिढाना.

वेडी–वि. (स्त्री)–पगली. गँवार. सनकी.

–पिशी–दे. वेडापीर.

–वांकडी–दे. वेडावांकडा.

–विद्री–दे. वेडा विद्रा

–हळद–स्त्री. बडी गाठवाली हल्दी.

वेडें–(न). दे वेडा.

–पीक–न. अत्यधिक पैदावार२. बिना परिश्रम से प्राप्त फसल२.

–वाकडें–वि. टेढा मेढा. ढेढा तिरछा. अंटसंट.

– –शिवणें–घोपना.

– –होणें–विधवा होना. मर जाना.

वेडे चार }पु. मूर्खता भरा काम.
–चाळे }

वेडयाचा बाजार–पु. मूर्खों का गिरोह. पागलों की टोली२. मूर्खता का बोलबोला.

वेडयाला शिंगें नसतात–दीवानों के क्या सीग होते है ?

वेढणें–क्रि. स. घेरना. चारों ओर से छेंकना. फँसाये रखना. किसी तरह लपेटना (वस्त्र).

वेढा–पु. घेरा. मुहासिरा. लपेटन. फेरा. अगूठा.

–घालणें }दे. वेढणें.
–देणे }

वेढें–न. छल्ला१. अंगुश्ताना१. अनवट (पांव के अंगूठे में).

वेण
वेणा } स्त्री. प्रसूति-वेदना. हूक.

वेणी–स्त्री. चोटी. वेणी. कबरी. मेंढी (तीन लडों की). नदियोंका संगम१. जूडेपर बांधने का गजरा.

–घालणें–सिर करना.

–दान–न. प्रयाग के त्रिवेणी-संगम में चोटी (पूरी या कुछ भाग) अर्पण करना.

–फणी–स्त्री. कंघी-चोटी.

वेणु–पु. बांस.
–स्त्री. बांसरी.

वेत–पु. बेंत२.

वेतन–न. वेतन१. मजदूरी२. महीना१ (प्राप्ति).

वेताळ–पु. वेताल. बैताल. सन्तरी.

–पूर्वस्थळीं येणें–वेताल ठिकाने आना.

वेत्ता–वि. जानकर. ज्ञाता. पारंगत.

वेद–पु. वेद. ज्ञान.
–वि. चार (संख्या)

–मूर्ति–वि. वेदविद्यासंपन्न.

वेदना–स्त्री. पीर. वेदना. पीडा. अनुसाल.

वेदांत–पु. मोक्ष–ज्ञान. सैद्धान्तिक अुपदेश. वेदांत शास्त्र.

वेध–पु. छिद्र (मोती, रत्न में). लक्ष्य. निशाना. ग्रहण (चंद्र या सूर्य का) के पूर्व आठ या बारह घंटों का समय. वेध. विरोध का भान. चिंता२.

–लागणें–चिंता होना.

वेंधळा–वि. घामड.

वेल–पु. स्त्री. लता२. बेल२. सिलकी. घोडे का अेक रोग१.

–पत्ती
–बुट्टी } –स्त्री. बेलबूटे१. कामदानी.

–माडवास जाणें–वंशविस्तार होना. पूतों फलना.

वेलची–स्त्री. अेक जात का केला.

वेलतूर–स्त्री. बरवेल.

वेलदोडा–पु. अेला. अिलायची२.

वेल मोगरा–पु. बेल मोतिया.

वेलांटी–स्त्री. अिकार१.

वेली–स्त्री. बेल.

वेशीवर टांगणें–प्रकट करना. सब को बताना.

वेश्या–स्त्री. वेश्या. रंडी. गणिका. कसबी.

वेश्यांची पेठ–स्त्री. चकला१ (रंडियों का). सिंगार-हाट१.

वेष–पु. वेश. पोशाक२. भेस. पहनावा. पहरावा.

–भूषा–स्त्री. सज्जा. सिंगार१. सजावट. वेषभूषा.

वेष्टण–न. आवरण१. वेष्टन१. लपेटन१.

वेल हरळी–स्त्री. वल्लीदूब.

–ज्येष्टमध–स्त्री. मुलहटी भेद.

–दोडी–स्त्री डोडी

वेस–स्त्री. सिंहपौर१. नगरद्वार१. गांव का लगान१. शहरपनाह का फाटक.

—कर—पु. महार जाति का व्यक्ति. नगरद्वार-रक्षक.

वेसण—स्त्री. नथनी. नथिया. नकेल (ऊँट की). मुहार. बुलाक.

वेसवा—स्त्री. वेश्या. व्यभिचारिणी. निर्लज्जा.

वेहकळ—स्त्री. कंटाअी. किंकिणी.

वेळ—पु. समय. देरी२.
—स्त्री. अवसर१. मौका. समय१. मौसिम१.
—क्रि. वि. बार. जून.

—काळ—पु. समय-अवसर.

—दवडणें—समय गँवाना.

—प्रसंग—पु. आडा समय.

—प्रसंगीं—आडे समय में. आवश्यक होनेपर. साअित आय तो.

—मारून नेणें—किसी तरह निभाना (युक्ति से).

—लावणें—देरी करना. विलंब करना. गहरना.

वेळा—स्त्री. स्त्रियों का कडा (बाहु भूषण)

वेळां—अव्य. बार.

वेळापत्रक—न. समय-पत्रक१. समय-सूचक पोथी२.

वेळेनुसार—क्रि. वि. समय पडनेपर. कभी कभी.

वेळेवारी—क्रि. वि. अुचित समयपर. समय रहते.

वेळोवेळां—क्रि. वि. हर समय. बार बार.

वेळणी—स्त्री. थलिया. बडी तश्तरी.

वेळणें—क्रि. स. लचक से झुकाना (गर्दन, हाथ).

वेळू—पु. बाँस. वेणु.

—चें बीं—न. वेणुयव.

वैकुंठ—न. विष्णुलोक१. वैकुंठ.

—चतुर्दशी—स्त्री. कार्तिक शुक्ला १४.

—वासी—वि. स्वर्गस्थ (विष्णुभक्त).

वैक्रांत—पु. वैक्रांत (हलका हीरा).

वैगुण्य—न. कमी२. दोष१. विरोध१. (गुणों में)

वैचणें } क्रि. स. सूपसे पिछोर कर
वैंचणें } हलका अनाज आगे लाना.

वैचित्र्य—न. भिन्नता२. विविधता२.

वैताग—पु. अरुची२. घृणा२. विरक्ति२.

वैतागणें—क्रि. अ. बहुत सताये जानेपर विरक्त होना.

वैद—पु. छठवी गिनती (गिल्ली डण्डे में).

वैद्य—पु. वैद्य. चिकित्सक. हकीम

—की—स्त्री. वैद्यक१. हकीमी.

वैध—वि. नियम के अनुसार. कानून के योग्य. वैध.

वैधव्य—न. रंडापा१. असुहाग१. विधवापन१.

वैफल्य—न. असफलता२. विफलता२.

वैपुल्य—न. समृद्धि२. विपुलता२.

वैभव—न. विभव१. धन दौलत१. महिमा२. विभुता२. प्रताप१.

वैमनस्य—न. वैरभाव१.

वैमानिक—पु. विमान—चालक.

वैयक्तिक—वि. निजी. घरेलू. व्यक्तिगत.

वैर–न. शत्रुता२. वैर१. द्वेष१. गैस२. आर२. अदावत२. अकस१.
–अुगविणें–प्रतिशोध लेना.
वैरण–स्त्री. ब्याह में कन्या की ओढनी जानवरों के लिअे घास–चारा. पीसने में अेक बार डाला अनाज१.
वैरणें–क्रि. स. अुबालने, भुनने के लिअे अेक साथ अनाज डालना. अंदर धकेलना.
वैराण–वि. वीरान. अुजडा हुआ. निर्जल.
वैरी–पु. बैरी. शत्रु.
वैल–पु. भडसाअी२.
वैवाहिक–विवाह से संबंधित. वैवाहिक.
–हक्क–पु. पति-पत्नि का पति या पत्नीत्व का अधिकार.
वैशाख–पु. वैशाख.
वैश्य–पु. व्यापारी. वैश्य.
वैषम्य–न. विषमता२. द्वेष. विरोध१.
वैषयिक–वि. विषय-सुख-संबंधी.
वैष्णव–पु. विष्णु भक्त.
व्यक्त–वि. प्रकट. खुला. स्पष्ट.
व्यक्ति–स्त्री. प्रकट वस्तु. स्पष्टता. अलौकिक पुरुष१. व्यक्ति१. आदमी१.
–दर्शन–न. किसी लेखक के साहित्य से अैसा वर्णन, जो लेखक को मूर्तिमान कर दे।
–स्वातंत्र्य–न. अपनी श्रद्धा के अनुसार बरताव करने का हर व्यक्ति का हक.
व्यंग–न. न्यूनता२. कमी२ चुभती बात. व्यंग.
व्यंजन–न. वह वर्ण, जिस का अुच्चारण जीभ हिलाने ही से हो सकता है। मसाला१.
व्यतिरिक्त–वि. अलावा अिस के. बिना. भिन्न.
व्यतिपात–पु. अेक अशुभ योग. नटखट लडका.
व्यत्यय–पु. रुकावट. विरुद्धता२.
व्यथा–स्त्री. पीडा. व्यथा. क्लेश१. दुःख१.
व्यथित–वि. दुःखित. पीडित.
व्यभिचार–पु. हेतुदोष. अपवाद. अनुचित संबंध१. व्यभिचार. कृतघ्नता२.
व्यभिचारणी–स्त्री. स्वैरिणी. हरजाअी. व्यभिचारणी.
व्यय–पु. व्यय. खर्च. नाश. अेक संवत्सर.
व्यर्थ–वि. वृथा. व्यर्थ. अकारण. अकारथ. अनेरा.
व्यवसाय–पु. धंधा. अुद्योग. व्यवसाय.
व्यवस्था–स्त्री. प्रबंध१. योजना. निर्णय१. विधि (कानून).
व्यवस्थापक–पु. सुभीता. प्रबंधक. व्यवस्थापक.
व्यवस्थित–वि. अच्छी तरह. सुचारु रूप से. सुव्यवस्थित. सजाकर. तरतीबसे.
व्यवहार–पु. कार्य–पद्धति२. लेन-देन. व्यवहार. बरताव. गमत२. अमल.
व्यवहारी–वि. जानकार. व्यवहारज्ञ.

–अपूर्णांक–पु. भिन्न अंकों का गणित.
व्यवहार्य–वि. अुपयुक्त. व्यवहार में लागू. जो बन सके.
व्यसन–न. लत२. चाट२. व्यसन१. संकट१.
व्याकरण–न. व्याकरण१.
व्याकुळ–वि. व्याकुल. व्यग्र. कातर. गहबर. अकल. हौलदिल, विव्हल.
–होणें–विव्हल होना. विकल होना. हुडकना. तरसना. अकुसना. घबराना. हैरान होना.
व्याख्या–स्त्री. परिभाषा. टीका. भाष्य१.
व्याख्याता–पु. वक्ता. व्याख्याता.
व्याख्यान–न भाषण१. वक्तृता२.
व्याज–न. सूद१. वृद्धि२. कारण१. बहाना.
–बट्टा–पु. महाजनी२.
व्याधि } स्त्री. पीडा. बीमारी. बला.
व्याधी }
व्याप–पु. सतत कार्यमग्नता२. कार्य का विस्तार. पचडा. प्रपंच. बखेडा.
–तितका संताप–जितना छांना अुतना किरकिरा.
व्यापक–वि. व्यापक. फैला हुआ. चारों ओर से घेरनेवाला. विशाल.
व्यापार–पु. हलचल२. काम. व्यवसाय. वाणिज्य. कबार. व्यापार. बेंचा बिक्री२.
व्यापारी–पु. व्यापारी. बेपारी. ब्योपारी. वणिक्. विक्रेता व्यवसायी.
–वारे–पु. अतलान्तिक तथा प्रशांत महासागर में नियम से बहनेवाली वायु. आग्नेय वायु.
व्यायाम–पु. व्यायाम (शारीरिक).
–शाळा–स्त्री व्यायाम शाला.
व्यास–पु. व्यास मुनि. व्यास (भूमिति में).
–पीठ–न. कथावाचक के बैठने का मंच१. सभा का मंच१. चबूतरा१.
–पूजा–स्त्री. व्यासजी की पूजा (सम्मान). असाढ पुनम को गुरुपूजा.
व्यासंग–पु. सतत परिश्रम. विशाल अध्ययन.
व्याही–पु. समधी.
–भोजन–न. ब्याह के अगले दिन कन्या के पिता को वरपक्ष से प्रीतिभोज.
व्याह्याचें घर–न. समधियाना१.
व्युत्पन्न–वि. शास्त्र और साहित्य में प्रवीण.
व्यूह–पु. सैनिक रचना२. षडयंत्र.
व्रण–पु. क्षत. खत. घाव. फोडा,
व्रत–न. व्रत१. प्रण१.
व्रात्य–पु. वाहियात. अूधमी. नटखट. बहिष्कृत.
–स्तोम–पु. अनार्य को आर्य बनाने की विधि.
व्रीडा–स्त्री. लज्जा. संकोच१.
व्हावा–क्रि (पु) } –होना चाहिये.
व्हावें–(न) } चाहिये.

शक–पु. संदेह. शक. काल गणना का प्रारंभ (विशेषतः शालिवाहन शक). अेक अैतिहासिक जाति.
शकणें–क्रि. अ. सकना.
शंकर–पु. महादेव.
शंकराचार्य–पु. अद्वैत-मत-प्रस्थापक, जगद्‌गुरु, शंकराचार्य.
शंकरपाळें–न. सकरपारा.
शंका–स्त्री. आशंका. अंदेशा१. खटका१. संदेह१.
शंकु–पु. खूंटा. मेख२. कील२. समकोण मापनेका औजार. अेक पर १४ शून्य चढाकर होनेवाली संख्या.
शकुन–पु. सगुन. शुभाशुभ चिन्ह.
शंकेखोर–वि. शक्की.
शक्कल–स्त्री. युक्ति. अुपाय१. सूझ.
शक्ति–स्त्री. योग्यता. क्षमता. बल१ सामर्थ्य. शक्ति. प्रभाव१. साँगी (शस्त्र).
–पात–अेकाअेक बल का जवाब देना. दुर्बलता.
शक्य–वि. सम्भव. किया जाने योग्य.
शंख–पु. घोंघा. शङ्ख. चिल्लाहट२. हो हल्ला१.
–वि. मूर्ख. अनाडी. अपजशी.
–करणें–दे. बोंब. हो हल्ला मचाना.
–करावयास लावणें–कुछ भी न देना.
–ध्वनी–पु. दे. बोंब.
–वाजणें–हार होना.
–वेल–स्त्री. शंखिनी.
–शिरोमणि–पु. बडा मूर्ख.
शंखाहुली } स्त्री. कौडीयाली.
शंखोली } शंखाहुली.
शठ–वि. शठ. धूर्त. कपटी. ठग. खल. बदमाश. दुष्ट.
शठं प्रति शाठ्यं–किसी तरह बाज न आनेवाले दुष्ट से छल-कपट से भी निपटना.
शत–वि. अेक सौ.
शतक–न. सदी२. अेक सौ का समूह१.
शत–कृत्य–न. पराक्रम१. बहादुरी२ (व्यंग).
–घ्नी–स्त्री. बडी तोप.
–धा–क्रि. वि. सैकडों टुकडों में.
–पावली–स्त्री. भोजन के बाद कम से कम सौ डग टहलना.
–मूर्ख–पु. महामूर्ख. गधा.
शतंजीव–अव्य. जीओ (बच्चे के छीकने पर)
शतावरी–स्त्री. शतावर.
शत्रु–पु. शत्रु. बैरी. अमित्र. विपक्षी. रिपु. दुश्मन.
शनि } –पु. सनिचर. शनैश्चर.
शनी } मंद. शैतान (घृणासे).
–अुदरी येणें–बडा लाभ होना.
–चा फेरा–पु. साढेसाती२.
–वार–पु. शनिवार.
शपथ–स्त्री. शपथ. सौगंध. कसम. आन. प्रतिज्ञा. सौं. रामका नाम१.
–घेणें–अंग छूना. शपथ करना. कसम खाना. गंगाजली अुठाना.
–पूर्वक–शपथ लेकर.

—वाहायला मोकळा शपथेला— } कसम अुतारने को (काम करना).

शपथेवर सांगणें—हलफ अुठाकर कहना.

शबल—वि. माया से युक्त (ब्रह्म). मिश्रित. अुलझा हुआ.

शब्द—पु. शब्द. ध्वनि२. आवाज२. वह सार्थक ध्वनि जिस से किसी पदार्थ या भाव का बोध होता है (व्याकरण). दोष (लगना). प्रतिज्ञा२. ज़बान२. (देना). बात२.

—कोश } —कोष } पु. शब्द-संग्रह.

—खाणें—अक्षर चबा जाना (बोलते या लिखते शब्दों को भूलना).

—खालीं न पडणें—सिर आँखों पर रखना (बात). बात अुठाना. बात मानना.

— —पडूं न देणें—बात काटना.

—चालविणें—गरदानना. शब्दों का रूप साधना.

—चित्र—न. अेक झाँकी (जीवन की).

—झेलणें—बात अुठाना (बात रखना).

—टाकणें—अनुरोध करना. माँगना.

—योगी (अव्यय)—वि. संबंध सूचक. परसर्ग.

—योजना—स्त्री. शब्द—रचना

—वेधी—वि. आवाज के बलपर निशाना मारनेवाला. शब्द—वेधी

—शूर—वि. बातूनी. बक्की.

—सृष्टि—स्त्री. शब्द—रचना. शब्द गढना.

शब्दाचा मार—पु. वाक् ताडना२. कडे शब्द (सुनाना.)

शब्दांची कसरत—स्त्री. शब्दच्छल.

शब्दान् शब्द—अक्षर अक्षर.

शंभर—वि. अेक सौ. सौ. शत.

—नंबरी—वि. खरा. बहुत बढिया.

—बयादी सांगणें—ढूंढ ढूंढ कर बहाने बताना.

—वर्षे भरणें—(की) बन आना. मौत सिरपर नाचना.

शम—पु. अिन्द्रिय निग्रह. शान्ति२. निवृत्ति. निर्वाण.

शमणें—क्रि. अ. शान्त होना. दब जाना. आयी—गयी (बात) होना. धीमा पडना (तूफान).

शमविणें—क्रि. स. शांत करना. ठंडा करना.

शमी—स्त्री. शमी. खेजडी. छोकरा. सफेद कीकर.

शयन—न. सो जाना. नींद२. बिछौना१.

शर—पु. तीर. बाण. शर.

—तुण—न. गोंदरी (चटाअियाँ बनती हैं).

शरण—न. रक्षा२. संरक्षण१. ओल१. ओट२. शरण२.

—येणें—शरण में आना. दाँतों में तिनका लेना.

शरत् } शरद } पु. शरद्ऋतु.

शरम–स्त्री. लज्जा. शर्म.
शरमणें–क्रि. अ. लज्जा आना. झेंपना.
शरीर–न. शरीर१. देह२. काया२. गुह्येंद्रिय. (संकेत से) बदन१. अंग१. तन१.
–कष्ट–पु. शारीरिक परिश्रम.
–कमावणें–पुष्ट तथा बलवाला शरीर व्यायामसे बनाना.
–वेंचणें–परोपकार के लिअे कष्ट झेलना.
–प्रकृति–स्त्री. स्वास्थ्य१.
–भोग–पु. यातना२. रोग–पीडा२.
–यष्टी–स्त्री. डील डौल.
–संपत्ति–स्त्री. स्वास्थ्य. आरोग्य तथा बल.
–संबंध–पु. गठबंधन. विवाह–संबंध.
शरिरानें फुगत जाणें–घष्ट पुष्ट होना. हाथ पाँव निकलना.
शर्करा–स्त्री. शक्कर. खांड.
शर्ट–पु. कुर्ता. कमीज२.
शर्त–स्त्री. शर्त. शरत.
शर्थ–स्त्री. पराकाष्ठा (परिश्रम की). चरम सीमा. कमाल१. [तुमसे!
–झाली तुझ्यापुढें !–बाज आये
–होणें–कमाल कर देना. अमर्याद बरताव करना.
शर्यत–स्त्री. होड, स्पर्धा.
शल्य–न. काँटा१. कसक२ (मन में). गाँस२. अस्त्र का नुकीला भाग१.
–तंत्र–न. शरीर–व्यवच्छेदन–विद्या.
शव–न. मृत शरीर१. लाश२. प्रेत१.
शष्प– न. कोमल घास२. झाँट२.
शस्त्र–न. हथियार१. शस्त्र१.
–धरणें–हाथ धोकर पीछे पडना. हर बात में दोष निकालना.
–वैद्य–पु. सथिया. शस्त्रवैद्य. घावरिया.
शह–पु. किश्त२ (शतरंज में). धाक२. दबाव.
शहर–न. नगर. शहर.
–बटाअू–पु. बडा बदमाश.
शहाजिरें–न. कटजीरा१. स्याहजीरा. काला जीरा.
शहाडा–पु. करारा. पर्वत की खडी दीवार२. अेक डफ.
शहाणपण –न. } अक्ल२.
शहाणपणा –पु. } सयानेपन१. चतुराअी२. प्रवीणता२. पटुता२. दक्षता२.
शहाणा–वि. सयाना. चतुर. समझदार. होशियार.
–सुरता–वि. चतुर तथा सुंदर. अेक राग.
शहाण्णव–वि. छियानब्बे. ९६.
शहात्तर–वि. ७६. छिहत्तर.
शहानिशा–स्त्री. छानबीन. निर्णय१.
शहामत–स्त्री. साहस१.
शहामृग–पु. शुतुर मुर्ग.
शहारा–पु. गनगन२ (शरीरपर). सिहरन२.
शहारे येणें–सिहरना. रोंगटे खडे होना.
शहाळें–न. कच्चा नारियल१. डाब१. डाभ१.
शाअी–स्त्री. स्याही. साही.

शाक–स्त्री. साग१.
शाका–स्त्री. कोंपला१ (आम का). सीकल१.
शाकारणी–स्त्री. खपडे छवाना.
शाकारणें–क्रि. अ. छाजन बनाना. छप्पर छाना.
शाखा–स्त्री. डाल. शाखा. विभाग१ (खाता). पंथ१. वेद का अुपविभाग१.
शागिर्द–पु. सेवक. शिष्य.
शाडू–स्त्री. चिकनी मिट्टी.
शांत–पु. नवरस में अेक.
–वि. शान्त. सौम्य. मौन. चुप. निर्विकार. संतुष्ट. सुशील.
–ता– } स्त्री. शांति. समाधान.
शांति } सौम्यता. गंभीरता. सबरी. अशुभ को शांत करने की क्रिया.
–पाठ–पु. शांतिवाचन (प्रसूता तथा बच्चे के स्वास्थ्य के लिअे वेद पाठ).संसार. में शान्ति की कामना.
शाप–पु. शाप(किसी को दण्ड के हेतु अमंगल होने का वाक्य प्रयोग) धिक्कार. आह२.
–वठणें–शाप सच्चा अुतरना.
–देणें–सापना. शाप देना.
शापादपि शरादपि–शाप से या शस्त्र से दण्ड देने की सामर्थ्य.
शापित–वि. जिसपर आह पडी हो. शापित.
शाबास–अव्य. धन्य हो. शाबाश! वाह जी (व्यंग से).
–की–स्त्री. प्रशंसा. स्तुति. शाबाशी.
शाबिती–स्त्री. सप्रमाण सिद्ध करना.
शाबूत–वि. अखण्ड. टिकाअू. दृढ.. अखंड. अभंग. साबित.
शामळू–वि. कायर.
शाल–स्त्री. दुशाला. साल१.
दु. शाला१.
–क–पु. साला.
–जोडी–स्त्री. शाल२.
– –तले देणें–व्यंग करना. ताना मारना.
शालीनता–स्त्री. विनयशीलता. नम्रता.
शालू–पु. सालू (रेशमी साडी).
शावक–पु. छौना. श्रावक (जैन यती)
शाश्वत–वि. शाश्वत. टिकाअू. नित्य स्थायी.
शाश्वती–स्त्री. टिकाअूपन१. विश्वास१.
शासन–न. शासन१. राज्यशासन१. राज्य प्रबंध१. दण्ड१. सज़ा२. अधिकार१.
–करणें–दण्ड देना. सासना.
शासित–वि. दण्डित.
शास्ता–पु. व्यवस्था देनेवाला. दण्ड देनेवाला. शासक.
शास्त्र–न. धर्म, विधि-नियम विधि के बारे में आज्ञा२. व्यवस्था२. विज्ञान१.
शास्त्रार्थ–पु. शास्त्रवचनों का निश्चित अर्थ.
शास्त्री–पु. शास्त्रवेत्ता. ज्ञानी. शास्त्री.
शाहीर–पु. वीरकाव्य (पँवारे आदि) बनानेवाला. कवी. वीरकाव्य गायक.

शाळा–स्त्री. पाठशाला. शाला. निर्माणशाला. चटी. चटसार.
शाळू–पु. ज्वार (जाडे की फसल). जाडे का छोटा दिन.
–सोबती–पु. घडीभर का मित्र.
शिअूळ–स्त्री. जुअे की कीली.
शिक–स्त्री. छींक.
शिककाअी·-स्त्री. सीकाकाअी
शिकणी–स्त्री. नकछिकनी.
शिकणे–क्रि अ. सीखना. पढना.
शिकणें–क्रि. अ. छीकना.
शिकरणे–क्रि. अ. सिनकना (नाक).
शिकवण–स्त्री. सीख. सिख. सिखावन१. अुपदेश१. शिक्षा. समझावा१.
शिकवणी–स्त्री. पढाअी. सिखावन्नी सीखवन
शिकविणें–क्रि. स पढाना. सिखाना. सीख देना. अुभाडना.
शिकंदर–पु. अलक्सादर (प्रसिध्द जगज्जेता).
–नशिबाचा–बडा भाग्यशाली.
शिकरण–स्त्री. केले की खीर (केले, दूध, गुड या चीनी, अिलायची से बनी).
शिकस्त–स्त्री. पराकाष्ठा करना. हार.
–करणें–प्रयत्नों की पराकाष्ठा करना.
शिकार–स्त्री. मृगया. आखेट१. शिकार१.
–खाना–पु. प्राणि-संग्रहालय.
शिकारी–स्त्री. रहँट की माला में डोलची बांधने की रस्सी. झलुआ१.
–पु. आखेटक. शिकारी. व्याध. किरावल.
शिकाऱ्याचा फासा–पु. कबड्डी२ (कम्पा, बहेलिया का).
शिकाळी–स्त्री. सिकहर१.
शिकें–न. छीका१. सिकहर१. सीका.
शिक्याचें तुटलें, बोक्याचें पिकलें–बिल्ली के भाग से छीका टूटा. अकल्पित लाभ.
शिक्याला हात पुरणें–कन्या सयानी होना.
शिकेकाअी–स्त्री. सीकाकाअी.
शिक्का–पु. मुद्रा२ (छाप). सिक्का. ठप्पा.
शिखर–न. चोटी२ (पहाड, मंदिर की). शिखर१. सिरा१. पराकाष्ठा२. शृंग१.
शिखा–स्त्री. चोटी (बालों की). शिखा. कलँगी. ज्वाला. ज्योति.
–नष्ट–वि. कटल्लू. मुसलमान.
शिंग–न. सीग१. शृंग१. सिंगी२ (वाद्य). खाँग (गेंडे का).
शिंगे आहेत काय?–अब क्या कमी है ?
–फुटणें–अक्लमद की दुम बनना.
–मोडून वासरात शिरणें–सीग कटा के बछडों में मिलना.
शिंगरूं–न. बछेडा (घोडे का).
शिंगाडा–पु. सिंघाडा.
शिंचा–अव्य. ससुरा (गाली).

शिजणें–क्रि. अ. पकना. सीजना. सीझना. गलना(दाल). तंग आना. (अूमससे). अिरादा होना.

शिजविणें–क्रि. स. पकाना. सीझना. अुबालना. सिझाना.

शिटी, शिट्टी–स्त्री. सीटी.

शिडकणें–क्रि. स. सींचना. छिडकना.

शिडकाव–पु. छिडकाव.

शिडी–स्त्री. सीढी. निसेनी.

शिणक–स्त्री. हूक. कसक.

शिणणें–क्रि. अ. थकना. शिथिल. होना. अूब जाना. कष्ट झेलना.

शिणवटा–पु. थकावट२.

शितळ-शिमगा–पु. धुलेंडी के दिन नन्हे बच्चे की स्वास्थ्य-कामना के हेतु कुछ बालकों को भेट देना।

–चिनी–स्त्री. सीतलचीनी.

शिताफळ–न. शरीफा१. सीताफल.

शितोडा–पु. छींटा. सीकर. बूंदा-बांदी२. बाँस की डाल२.

–अुडविणें–कीचड अुछालना.

शिंदळ–वि. छिनाल. दुराचरणी.

–की–स्त्री. व्यभिचार१.

शिंदी–स्त्री. जंगली खजूरी(पेड). अुससे बनाया शराब.

शिदोरी–स्त्री. पाथेय१. संबल१.

शिधा–पु. सीधा(कच्चा अनाज). राशन. सखरा१. कच्ची रसोअी.

शिप–स्त्री. सीप. सीपी सुतुही.

शिपका–पु. जोर से छिडकाव. (विशेषत: पानी का).

शिपटी–स्त्री. छपटी. चैली.

शितावरून भाताची परीक्षा–जैसा कनभर वैसा मनभर.

शिंपटी–पु. जिंगन(पेड).

शिंपडणें–क्रि. स. छिडकना. सींचना.

शिपतर–न. अुथली चंगेरी२.

शिंपला–पु. बडी सीप२. घोंघा (जिस में मोती होता है).

शिपाअी–पु. सिपाही. सैनिक चपडासी. नौकर. अेक पंछी अुटडपा१(बैल गाडी का).

–गडी–पु. सैनिक.

शिंपी–पु. दर्जी. अेक घास२, अेक मछली२.

शिफारस–स्त्री. अनुरोध१, सिफारिश.

शिफारशी तट्टु–पु. पिठ्ठू

शिबंदी–स्त्री. अस्थाअी सेना.

शिबिर–न. डेरा१. शिबिर१. पडाव१. छावनी२. खेमा१.

शिबें–न. अेक साधारण त्वचा रोग. थलिया२.

शिमगा–पु. होली का त्योहार. फाल्गुन का महीना. अश्लील बात२.

–करणें–दे. बोंब मारणें.

शिर–न-सिर१. मस्तक१. मुंड१.

–कणें–क्रि. अ. घुसना. पैठना. खिसकना.

–कविणें–क्रि· स. प्रवेश करना. घुसेडना.

–काण–न. निर्मूलन. सर्वनाश१.

–गोळा–पु. दूधिया पत्थर. शिरगोला.

—च्छेद—पु. वध.
— —करणें—सिर काटना.
—जोर—वि. अुद्दण्ड. सरजोर. ज़बरदस्त.
—दोडी—दे. पहारकुटंबी
—पेंच—पु. सिरपेच
—णें—क्रि. अ. घुसना. पेठना. अंदर जाना. प्रवेश करना.
—शिरी—स्त्री. कँपकँपी. सिहरन.
—स—पु. सरसों (राअी). सरेस. शिरिस (पेड).झिझणा.
—सप—स्त्री. सरसों का साग.
—सामान्य— ⎫ वि. सिर आँखोंपर.
—सा वंद्य ⎭ सोलह आने पाव रत्ती मान्य.
—सी—स्त्री. सरसों.
—सेल—न. सरसों का तेल.
—स्ता—पु. रीति२. पद्धति२. रिवाज.
—स्तेदार—पु. प्रधान कर्मचारी (न्यायालय में). सरिश्तेदार.
—स्त्राण—पु. खोद. घूघ. शिरस्त्र, शिरस्त्राण.
शिरा—स्त्री. नाडी. नस. शिरा.
—पु. हलुवा. हलवा. मोहनभोग. सीरा. क्वाथ.
—ताणणें—गला फाडना.
—वर घेणें—सिरपर लेना.
शिराळशेट—पु. अुदार तथा मनमौजी व्यक्ति. अिस नाम से प्रसिध्द अैतिहासिक व्यक्ति, साढे तीन घडियों तक बीजापुर का सुलतान बनने का मौका, अुस की समाज-सेवा के अुपलक्ष्य. में, अुसे दिया गया था।
—चे राज्य—न. अस्थायी विभव.
शिरीष—पु. सिरिस का पेड तथा फूल.
शिरें—न. कँटीली डाल२. कटी हुअी शाखा. काली स्याही बनाने का क्वाथ. नारियल के दूध का क्वाथ (प्रसूता के लिअे)
शिरो-बिंदू—पु. शिखर-बिन्दु.
—भाग—पु. गर्दन से अूपरवाला भाग. चोटी का हिस्सा.
—भूषण—न. सरपोश (पगडी, साफा, मुकुट आदि).
—मणि—पु. चूडामणि. शिरोरत्न. शिरोमणि. श्रेष्ठ व्यक्ति.
—लेख—पु. शीर्षक.
शिरोळें—न. तोरअी२
शिलंगण—न. सीमोल्लंघन१ (दशहरे के दिन).
शिला—स्त्री. शिला. चट्टान. पाषाण१.
—जित—पु. शिलाजीत२.
शिलाअी—स्त्री. सिलाअी. सीवन. गठाव१.
शिलेदार—पु. अपना घोडा ले जाकर सेना में सेवा करनेवाला अश्वारोही सैनिक.
शिल्प—न. कला२. कारीगरी२. हुनर१.
—कला—स्त्री. मूर्तियाँ बनाने का हुनर.

शिव–स्त्री. सीमा. मर्यादा. हद. सिवान१.

शिवजाळ–स्त्री. कानफाट.

शिवण–स्त्री. गाभार. गंभारी (पेड). खुमेर सीवन. सिलाअी.

–काम–न. दर्जी का काम१.

शिवणावळ–स्त्री. सिलाअी की मजदूरी.

शिल्लक–स्त्री. शेष१. आधिक्य१. अन्तर१. बाकी.

–वि. बचा हुआ. शेष. सुरक्षित.

–झाडा–पु. हस्तस्थ शेष.

–बंद–पु. आकडा. स्थिति-विवरण.

–बाकी–स्त्री. शेष.

–साखळी–स्त्री. माहवार शेष का सिलसिला

शिलकी–वि. शेष. बचा हुआ. बाकी.

शिवणें–क्रि. अ. छूना. स्पर्श करना. –क्रि. स. सीना.

शिवरढोल–पु. आल.

शिवराअी–स्त्री. शिवजी की, अेक पैसे की मुद्रा (सिक्का).

शिवलिंगी–स्त्री. गरूनरू.

शिवशाही–स्त्री. शिवाजी का कार्य काल१. शिवाजी का राज्यप्रबंध१.

शिवशिवणें–क्रि. अ. फरकना. सनसनाना. फडकना. झनझनाना. किटकिटाना.

शिवळ–स्त्री. जुअे की खूंटी.

शिवाजी–पु. श्री. शिवाजी महाराज.

शिवाय–अव्य. सिवा. के बिना. अलावा अिस के.

शिवायचें नसणें–रजस्वला होना. कपडों से होना.

शिवाशिव–स्त्री. छुआछूत.

शिवी–स्त्री. गाली. दुर्वचन१. निन्दा

–गाळ–स्त्री. गालीगलौज.

–देणें–गाली सुनाना. गाली देना. गरियाना. अकोसना.

शिवराळ–वि. टिंगल-बाज. अभद्र–भाषी.

शिव्या–शिवी का बहुवचन.

शिशिर–पु. शिशिर रितु१. शीत काल. माघ तथा फाल्गुन महीने.

शिशी–स्त्री. शीशी. छोटी बोतल.

शिशु–पु. शिशु. बालक. बच्चा.

शिश्न–पु. पुरुष का जननेंद्रिय.

शिष्ट–वि. सभ्य. शिक्षित. विद्वान्.

–मंडळ–न. प्रतिनिधि-मण्डल१.

–सप्रदाय–पु. बडे, श्रद्धेय लोगोंका बरताव.

शिष्टाअी–स्त्री. शिष्टता. बसीठी. दौत्य.

शिष्टाचार–पु. सभ्युता. अच्छे बरताव का रिवाज. सभ्य व्यवहार. शिष्टाचार.

–करणें–जनरूढी के अनुसार काम करना.

शिष्य–पु. शिष्य. चेला. अनुयायी छात्र. विद्यार्थी.

–वृत्ति–स्त्री. छात्रवृत्ति.

शिसपेन–स्त्री. अंकनी. पेन्सिल.

शिसव–पु. } शीशम का पेड.
शिसवीचे झाड }

शिसवी–वि. शीशम की लकडी का बना.

शिसा–पु. मूठदार सुराही२. बडी बोतल२.

शिसारी–स्त्री. घिन. अरुची. घृणा.

–येणें–जी मचलाना. घिन पैदा होना. घिनाना.

शिसें–न. सीसा१.

शिस्त–स्त्री. अनुशासन१. कर्तव्य-विधान१. निशाना.

शिळपट–वि. ढीला. कायर. जिस में कोअी दम न हो. भोटा.

शिळा–स्त्री. पत्थर१. भारी पत्थर१. चट्टान. सिला. शिला.
–वि. बासी. पुराना, सत्वहीन.

–छाप–पु. पत्थर के छापे की रीति२.

–पाका (पु) } बचा खुचा (टुकडा; रोटी का). जो
शिळेंपाके–(न) }
ताजा न हो.

–सप्तमी–स्त्री. श्रावण सु. ७

शिळोपा–पु. फुरसद का समय (सायंकाल).

शिळोप्याच्या गोष्टी–स्त्री. गपसप.

शिळ्या कढीला अूत–गढे मुर्दे अुखाडना.

शिक्षक–पु. शिक्षक. अध्यापक. गुरु.

शिक्षण–न. शिक्षा२. शिक्षण१. जानकारी२ अध्ययन१. पढाअी२.

शिक्षा–स्त्री. दण्ड. सज़ा.

–भोगणें–सज़ा भुगतना. कैद काटना.

शिक्षिका–स्त्री. शिक्षिका. अध्यापिका.

शीख–पु. सिक्ख.

शीग–स्त्री. माप भरनेपर अूपर अुठी थूही. पराकाष्ठा.

शीघ्र–वि. त्वरासे. जल्द. शीघ्र.

–कवि–पु. आशु-कवि.

शीट–न. छीट१. रंग-बिरंगा छपा हुआ वस्त्र.
–स्त्री. सीटी.

शीड–न. पाल१.

शीण–पु. थकावट२. ग्लानि२. अरुचि२. व्यर्थ श्रम.

शीत–न. सीथ१. अन्न का कण. कमान की डोरी२. चिल्ला१. ठढ२. शीत१. सर्दी२.
–वि. शीत. ठढा. मंद.

–काल–पु. जाडा.

–ज्वर–पु. जूडी ज्वर.

शीतल–वि. ठढा. शीतल. सुखकर. मृदु.

शीप–स्त्री. सीप.

शीर–स्त्री. धमनी. नाडी. नस. सिरा (लकडी की)
–न. सिर.

–तोडणें–फस्द खोलना.

शील–न. शील१. चरित्र१. अुत्तम आचरण१. स्वभाव१.

शीव } स्त्री. सीमा. सिवान१. मर्यादा.
शीव }

शीस–न. सिर१. मस्तक१. शीस१ बतिया (कुम्हडे की)
शीळ–स्त्री. सीटी शिला.
शु।।–शुक्ला (तिथि)
शुक–पु. तोता. सुग्गा.
शुक्–अव्य. बिल्ली को भगाने का शब्द.
शुकशुकाट–पु. सन्नाटा. नीरवता२.
शुक्ति–स्त्री. सीप.
शुक्र–पु. शुक्र ग्रह.
–न. वीर्य१. रेत१. आँखों में फूल.
शुक्लकाष्ट–न. अडचन२. झमेला१. बला२.
शुद्ध–वि. शुद्ध. सही. प्रामाणिक. यथार्थ. पवित्र. अछूता. केवल. शुक्ल (पक्ष).
–न. होश१. सवेदना२. ब्रह्म१.
–पक्ष–पु. शुक्लपक्ष. अुजेला पखवारा.
–लेखन–न. अुच्चारण के अनुसार तथा नियमों का पालन करते हुअे लेखन१. शुध्दलेखन.
–शब्दयोगी अव्यय–न. ही, भी, आदि संबंध सूचक अव्यय.
शुध्दि–स्त्री. पवित्रता. निर्मलता. पवित्र बनाने की क्रिया. होश१. शोध. संवाद१.
–पत्र–न. शोधन पत्र१. शुध्दिपत्र१.
शुध्दिवर आणणें–होश में लाना.
–येणें–आपे में होना. होश में आना. सँभलना.
शुभ–न. मंगल१. कल्याण१.
–चिंतक–वि. हितू. मंगल कामना करनेवाला.
शुभं करोति–साँझ होनेपर प्रभु-प्रार्थना.
शुभ मुहूर्त–पु. सुघरी२. शुभ समय. अच्छा अवसर.
–वार्ता–स्त्री. खुशखबरी. शुभवार्ता
शुभ–पु. मंद. मौन. अुजड्ड.
शुभ्र–वि. सफेद. श्वेत.
शुल्क–न. दहेज१. चुगी२. शुल्क१.
शुश्रूषा–स्त्री. सेवा-टहल. शुश्रूषा.
शुष्क–वि. व्यर्थ. सूखा हुआ.
शूद्र–पु. केवल शारीरिक परिश्रम से पेट पालनेवाला व्यक्ति. केवल लेने ही की अिच्छा करनेवाला.
शून्य–वि. सूना. रिक्त. खाली. शून्य पोला.
–न. खाली जगह२. आकाश१ बिन्दु१. अभाव१. निर्जन स्थान१ शून्य१.
–दृष्टि–स्त्री. मुद्राहीनता. निर्विकार दृष्टि.
–होणें–सन्नाटे में आना.
शूर–वि. शूर. वीर. साहसी. निर्भीक. धीर.
शूल–पु. हूक. पीडा२. व्यथा२. काँटा. गाँस२. शूल१.
शूळ–पु. शूली. शूल.
शृंखला / शृंखळा –स्त्री. बेडी. जजीर.
शृंग–न. सीग१.
शृंगापत्ति–स्त्री. अुभय-सम्भव तर्क१

शृंगार–पु. नौ रसों में प्रथम रस.
सजधज२. बनाव सिंगार.
सजावट२. नखरा. नोक झोंक२.
ठाठबाट.
–णें–क्रि. स. सजाना. सँवारना.
–पेटी–स्त्री. सिंगार-दान१.
शें–वि. सौ.
शेक–पु. सेंक. धधक२.
शेंकडा–पु. सौ का समूह. शतक.
सैकडा.
–क्रि. वि. सैकडे. प्रतिशत.
शेंकडों } क्रि. वि. सैकडों. कओी.
शेंकडोशें }
शेकणें–क्रि. अ. सेकना गरम करना.
घाटा होना. सिरपर आ पडना.
शेकाटा–पु. बाँस की लम्बी लकडी.
शेंग–स्त्री. फली.
शेगडी–स्त्री. अंगीठी. बोरसी.
शेज–स्त्री. पंक्ति. कतार. क्रम१.
शय्या. बिस्तर१.
शेजार–पु. पडोस. समीपता२. पास
रहनेवाला.
–धर्म–पु. पडोसी से अच्छा बर्ताव
करने की रीति.
–पाजार–पु. पास-पडोस.
शेजारी–पु. पडोसी. पडौसी.
–ण–स्त्री. पडोसिन.
–पाजारी–पु. पास-पडोसवाले.
शेजारीं–क्रि. वि. पडोस में.
शेजारून–अव्य. पास से होकर.
शेट } –पु. सेठ. सेठजी. श्रेष्ठी.
शेठ } साहुकार. महाजन.
बनिया. लाला.

–जी–पु. व्यापारी. सेठजी.
–सावकार–बनिया. महाजन.
शेटाणी–स्त्री. ललायन. ललाअिन.
सेठानी. बनियाअिन.
शेडा–पु. रस्सी का टुकडा. जेब
घडी मे जंजीर. भूरा रंग.
अेक घास.
शेंडा–पु. सिरा. अग्र. छोर२. कलश·
चोटी.
–ना बुडखा–आगा न पीछा. पूर्ण
अभाव१.
शेंडी–स्त्री. चोटी (पुरुष की). शिखा.
पुछल्ला (पुच्छल तारे का).
नारियल का रेशा.
–तुटो पारंबी तुटो–टूटे टांग कि
होवे निवेडा (फैसला).
–फुटणें–आयोजित व्यय से अधिक
व्यय होना.
–सांपडणें (कोणाच्या हाती.)–कल
का पुतला बनना. चंगुलमें फँसना.
शेंडे नक्षत्र–न धूमकेतु१. पुच्छल
तारा१. विचित्र व्यक्ति१.
–फळ–न. मौसिम के अन्त में
आनेवाला फल१. बुढापे की
संतान२. चोटीपर होनेवाला
फल१.
शेण–न. गोबर१.
–खळा–पु. पतला बनाया गोबर.
–खाणें–झख-मारना.
–गोटा–पु. जानवरों के बाडे की
सफाअी.
–गोळा–पु. गोबर गोला. हेल.

—थापणें—गोबर पाथना. कंडे पाथना.
—मार—पु. कीचड अुछाल. अप्रतिष्ठा२.
शेणाचा दिवा लावणे—दिवाला निकालना.
—पोहो—पु. गोबर का चोंथ.
शेणी—स्त्री. अुपला१. कंडा१. गोवरी.
शेण्या खैर—पु. दुर्गंध खैर
शेत—न. खेत१. जोतने बोने की भूमि२.
—करी—पु. किसान. कुर्मी काश्तकार. कृषक. खेतीहर. हलवाहा.
—खाना—पु संडास. पैखाना.
—काम—न. काश्त२. कृषि२. खेती२.
—जमीन—स्त्री. अुपजाअू भूमि. खेती की भूमि.
—भात—न. } खेत वेत१. खेती-
—वाडी—स्त्री. } बाडी१.
—वड—दे. निशोत्तर.
—सारा—पु. लगान. भूमि—कर.
शेती—स्त्री खेती.
—भाती—स्त्री. खेती-बाडी.
शेंदणी—स्त्री. संधिनी.
शेंदणें—क्रि स. खींच निकालना. (पानी, भारी चीज).
शेदरी—स्त्री. अेक ज्वार१. छोटी खजूरी का साथरा१. सिंदूरिया. जाफर लटकन.
शेंदाड—न. गोरख ककडी२.
—शिपाअी—पु. पाँचवाँ सवार (व्यंग). कायर सैनिक.
शेदूर—पु. सिंदूर.

शेंदेलोण—न. सैंधानोन१. लाहोरी नमक१.
शेंद्री—दे. शेंदरी.
शेप } स्त्री. पूँछ. दुम.
शेंप }
शेपटा—पु. वेणी का पुछल्ला.
शेपटी—स्त्री } पूँछ. लागूल१. दुम.
शेपूट—न } पूँछडी. कन्नी (पतंग की).
—घालणें—डर कर पीछे हटना. दुम दबा जाना.
शेप—स्त्री. सौंफ.
शेपू—स्त्री. सोया.
शेफारणें—क्रि. अ. अितराना. बौखलाना.
शेंब—न. बिस्वूल.
शेंबडा—वि नेंटे से नाक भरा हुआ. अज्ञानी. छोटी आयुवाला.
शेंबूड—पु. नाक की मैल. सिनक. नेंटा.
शेमला—पु. साफे का छोर.
शेर—पु. सेर (बटखरा, माप). छोटी थूहर२, सिहोड. सेहुँड.
—वि. साहसी.
शेरडी—स्त्री. छेरी. बकरी.
शेरणी—स्त्री. सीरनी. सिन्नी.
—वाटणें—सिन्नी चढना. सिन्नी मानना
शेरा—पु अभिप्राय. आज्ञा२. रीति२ नियम१.
शेरी } स्त्री. सरकारी या
जमीन } जागीरदार की व्यक्तिगत भूमि. गाँव की वह भूमि जो मुफ्त में जोती जाय।

शेवंळ–स्त्री. जलकुम्भी.
शेलका–वि. चुनिन्दा. बढिया.
शेलवट–दे. भोंकर.
शेला–पु. सेला. रेशमी दुपट्टा. नारियल की खली.
–पागोटें–न. सिरोपाव१.
शेलाटा–वि. लम्बा–तडगा.
शेलाटी–स्त्री. छरहरे बदन की स्त्री.
शेव–स्त्री. सेब१. सेव (बेसन की).
शेवअी–स्त्री शिवअी. सिमअी.
शेवगा–पु. सहजन. शोभाजन. मुनगा (पेड).
शेवट–पु. अन्त. परिणाम. समाप्ति२. छोर. अकब.
–चा } शेवटला } वि. अंतिम. आखरी.
शेवटा–पु. कुम्हार के पहिये का आधार.
शेवती } शेवंती } स्त्री. सेवती (फूल). गुलदाअुदी.
शेवतें–न. भिलावाँ जलाने पर गिरने वाली तेल की बूँदे.
शेवरा–दे. पिठवण.
शेवरी–स्त्री. सेमल.
–चा कापूस–पु. घूआ
शेवरें–न. कुकुरमुत्ता१.
शेवारी–पु. जेत. रसिन.
शेवाळ– } शेवाळें } न. काअी२. सेवार१. कचरा१.
शेवाळलेली–वि सलैला. फिसलने–वाली. गाभिनी.
शेष–पु. नागों का राजा. सहस्रानन. –वि. बचा हुआ. शेष. बाकी.
शेषाधिकार–वि. अंतिम निर्णय का अधिकार.
शेचाळीस } शेहेचाळीस } वि. ४६. छियालीस.
शेळवंडी–स्त्री. मायके या ससुराल में आयी बहू की दीठ अुतारने की क्रिया.
शेळी–स्त्री. बकरी. छेरी. अजा.
शेळ्या मेंढ्या–भेड-बकरियाँ. शतरंज का अेक खेल.
शैथिल्य–न. शिथलता२. सुस्तापन१. मंदता२.
शैल–पु. पहाड. पर्वत.
शैली–स्त्री. शैली. ढंग१. पध्दति.
शैशव–न. बचपन१.
शोक–पु शोक. दुख. खेद. विलाप. रंज.
शोकाची छाया पसरणें–सन्नाटा छा जाना. अुदासी फैलना.
शोकानें हृदय विदीर्ण होणें–कलेजा टूक टूक होना.
शोचनीय–वि. शोकजनक. हीन दीन. शोचनीय.
शोणित–न. लहू१. रक्त१.
शोध–पु. खोज२. जाँच२. अन्वेषण. अनुसंधान. पूछ-ताछ२. शुध्दि (भूल की). सुधार.
शोधक–वि. खोज करनेवाला. अन्वेषक.
शोधणें–क्रि. स. गवेसना. खोजना. ढूँढना. अनुसंधान करना. पता लगाना. शुद्ध करना (गलाकर)

—न. पोतना (हाथ पोंछने को; रसोअी में).
शोपा—स्त्री. सौफ.
शोभणें—क्रि. अ. फबना. शोभा देना भला जान पडना.
शोभा—स्त्री. सरसाअी. शोभा. सरसता. तडक-भडक. आभा. रौनक. सजधज.
—करणें—धज्जियाँ अुडाना. फजीहत करना.
शोभादायक—वि. शोभा देनेवाला.
शोभिवंत—वि. सुंदर. चमकदार.
शोष—पु शोष (सूखने का भाव). सूखापन. शुष्कता २. शोषण. शक्ति. सोखाअी.
शोषक—वि. सोखनेवाला. सोखन. रस चूसनेवाला.
शोषणें—क्रि. स. सोखना. रस चूसना. दूसरों के परिश्रम पर मौज करना.
शोषित—वि. सोखा हुआ. पीडित. शोषित.
शौच—न. शुध्दि २. मल-त्याग १. सफाअी २.
—कूप—पु. संडास. पैखाना.
शौचास—स्त्री. हगास. टट्टी (जाना)
शौर्य—न. पराक्रम १. शक्ति २. शूरता २. वीरता २. शौर्य १.
श्मश्रू—स्त्री. हजामत
श्रद्धा—स्त्री. सरधा. श्रद्धा. आदर भाव. निष्ठा.
श्रम—पु. कष्ट. श्रम. प्रयत्न.
—णें—क्रि. अ. थक जाना. अूब जाना
—भोजन—न. कार्यकर्ताओंका प्रीतिभोज.
—विभाग—पु. आपसी सहयोग से काम का नियोजन
—साफल्य—न. सफल चेष्टा २. परिश्रम के योग्य फल.
श्रवण—न ध्यान से सुनना. अेक नक्षत्र १.
—भक्ति—स्त्री श्रद्धा से सुनना.
श्रांत—वि. थका हुआ. क्लान्त. श्रात.
श्राद्ध—न. सराध १. श्राद्ध १. पुरखाओं के स्मरणार्थ श्रद्धा से दान १.
श्राप—पु. दे. शाप.
श्रावण—पु. सावन.
—काकडी—स्त्री. सावन ककडी.
—गालिचा—पु. साँझी १ फूलों की कालीन.
—घेवडा—पु. सेम.
श्रावणी—स्त्री. सामूहिक रूपसे नयी जनोअी पहनने की विधि. सावनी.
—पौर्णिमा—स्त्री. रक्षाबंधन (दिन). सलोनी. सलौनी.
श्राव्य—वि. श्रवण के योग्य. जो सुनायी दे.
श्री—स्त्री. लक्ष्मी. शोभा. प्रसन्नता. आदर से नाम के पहले लिखने का शब्द. शंकराचार्य. श्रीमती. श्रीयुत.
—पु—अेक राग (संगीत).
—खण्ड—न. दहीं के चक्के में मीठा फेंटकर केशर मिलाकर बनायी मिठाअी. चंदन १.
—गणेशा—पु. श्रीगणेश. नूतन कार्यारंभ.

–फल } न. नारियल१.
–फळ }
– –देणें–बिदा करना.
–मंत–पु. राजा. महाराजा.
पेशवा (मराठों के).
–वि. धनी. सधन. गब्बर.
अमीर.
–मंती–स्त्री. विभव. धन का बल.
धनीपन.
–श्रीमान्–दे. श्रीमंत.
श्रीवर–न. श्रीबर१. बेविन१.
श्रेणी–स्त्री. पंक्ति. मालिका. श्रेणि.
अधिकृत स्थान.
श्रेय–न. हित. मंगल. पुण्य-फल.
श्रेय.
श्रेष्ठ–पु. श्रीरामदास के बडे भाअी
(रामी रामदास गंगाधर
स्वामी).
–वि. बडा (आदर, ज्ञान, बल
से). प्रमुख. कुलीन. श्रेष्ठ. पूज्य.
श्रोता–पु. सुननेवाला.
श्रोतृसमाज–पु. सभा में जमघट,
श्रोताओं की संख्या.
श्लाघा–स्त्री. स्तुति. प्रशंसा.
श्लेष–पु. अेक अलंकार. (अनेक अर्थों
में घटित शब्द-प्रयोग).
–काढणें–मीन मेख निकालना.
संदेह पैदा करना.

श्लोक–पु. पद्य (प्रायः अनुष्ठुप
छंदमें) कीर्ति२.
श्वशुर–पु. ससुर.
श्वा–पु. कुत्ता.
श्वापद–न. जंगली जानवर१. हिंसक
जानवर१.
श्वास–पु. साँस२. दम.
–कोंडणे–साँस चढाना.
–कोंडला जाणें } दम घुटना.
–गुदमरणें }
–घोटाळणें (मरतांना)–अुलटी साँस
लेना (मौत के समय).
–लागणें–साँस अुखडना.
श्वासोच्छ्वास–पु. साँसों का तार.
श्वेत–वि. सफेद. धवल. चिट्टा.
–अुपलसरी–स्त्री. गौरीसर.
गौरीया साअू.
–कुष्ट–न. सफेद कोढ२.
–केवडा–पु. केवडा. गगन-धूल.
–कोरांटा–पु. सफेद कटसरैया.
–दर्भ–पु. कुश. दाभ.
–निर्गुडी–स्त्री श्वेत सम्हालू.
निर्गुडी मेअुडी. सेंदुआरी.
–प्रदर–पु. सफेद धातु गिरने का
रोग (स्त्रियों का).
–भुअीकोहळा–पु. दूध विदारी.
–रक्त चंदन–न. बर्बर चंदन१.
–रोहिडा–पु. सफेत रोहिडा.

ष

षट्–वि. छः.
–कर्णी–वि. खुली हुअी (बात).
– –होणें–भेद खुल जाना.
षडाक्षरी मंत्र–पु. 'कुछ नहीं आता'.
(यह छः अक्षरोंवाला मंत्र है).

षष्ठी पूजन–न. प्रसूति के छठवें
दिन दुर्गा की पूजा. सात पाँच
सींकें बनाना.
षंढ–वि. नपुसक. क्लीब. पंढ.
हिजडा. बरधा.

सं

सकट–क्रि. वि. सहित. सह. साथ.

संकट–न. संकट१. बाधा२. असुविधा२. विपत्ति२. बला२. आतंक१. आफ़त२. औचट१.

–घालणें–मिन्नतों से तंग करना.

संकटास तोंड देणें–संकट का सामना करना.

संकटांत सांपडणें–अँतडी गले में पडना. संकट में फँसना.

संकर–पु. भिन्न जाति के वस्तुओं का मिश्रण. वर्णसंकर.

सकरुण–वि. दयालु. कृपालु.

सकल–वि. सब. संपूर्ण. समस्त.

संकलन–न. कअी संख्याओं का जोड१. अेकत्रीकरण१. संग्रह१. ढेर१. संकलन१.

–करणें–सकेलना. अिकट्ठा करना. संकलन करना.

संकलित–वि. संग्रहीत. अिकठ्ठा किया हुआ. संकलित.

सकलात–स्त्री. अूनी कीमती सिंदूरिया रंग का वस्त्र१.

संकल्प–पु. विचार. पक्के विचार का अुच्चारण. निश्चय. संकल्प (दान पुण्य के काम में). मनोदय.

–विकल्प–पु. अुधेडबुन२.

संकल्पित–वि. नियोजित.

संकष्टी–स्त्री. हर महीने की दूसरी चतुर्थी तिथि.

सकळिक–क्रि. वि. सब के सब.

सकाम–वि. कामना-सहित. फल की अिच्छा से किया.

सकारण–वि. कारण होने से. हेतुयुक्त.

सकाळ–स्त्री. सबेरा१. प्रभात. प्रात:काल.

–संध्याकाळ–क्रि. वि. दोनों जून. साँझ-सबेरे.

सकाळीं–क्रि. वि. सबेरे. कल सबेरे.

संकीर्ण–वि. मिश्रित. फुटकर. संकलित.

संकुचित–वि. संकीर्ण. सँकरा. संकुचित. तंग.

–होणें–सकुचना. सिकुडना.

सकुटुंब–वि. परिवार के साथ.

सकुमार–वि. सुकुमार. कोमल.

सकृत् दर्शनीं–क्रि. वि. सरसरी दृष्टि से देखनेपर. देखतेही. प्रारंभ में.

संकेत–पु. योजना२. अिरादा. अिशारा. निश्चित समय (मिलने का). अिंगित. संकेत. निर्दिष्ट स्थान.

सकेशा–स्त्री. विधवा, जिस ने मुंडन न किया हो.

संकोच–पु. आकुंचन. खिंचाव. घिचपिच (जगह). हिचकिचाहट२. सटपट२. कनियाहट२. मर्यादा२.

संकोच. सकुचाअी२. झेंप२. लज्जा२.
–करणें–झेंपना. शरमाना.
–नसणें–हिये खुलना. हियाव पडना.
संकोचणें–क्रि. अ. सकुचाना. सिकुडना. झेंपना. लजाना.
संकोची–वि. झेंपू. शर्मीला.
सक्त–वि. स्पष्ट. नि:संकोच. मजबूत. कठोर. दृढ. कडा. सख्त.
–मजुरी–स्त्री. सश्रम कारावास१.
सक्ती–स्त्री. सख्ती. जबरदस्ती. कडाअी.
संक्रांत–स्त्री. संक्रान्ति. बला.
सखया–(संबोधन). प्रभु! साजन. सजनवा. बालम.
सखल–वि. नीचा. अुतार या गहराअी पर होनेवाला.
सखा–पु. सखा. मित्र. स्नेही.
सख्खा–वि. सगा.
सखी–स्त्री. आली. सखी. सहेली. हमजोली.
सखेद–वि. खेद के साथ.
सखोल–वि. गहरा.
सख्य–न. स्नेह१. मित्रता२.
संख्या–स्त्री.अंक१. गिनती. संख्या.
संग–पु. सहवास. संबंध. मेल. मित्रता२. साथ.
–जिरें–न. संग जराहत१.
–दोष–पु. सहवास से पडी लत२.
सगट–दे. सकट.
संगत–स्त्री. दे. संग.
–वि. युक्त. योग्य.
–वार–वि. ब्योरेवार. सिलसिलेवार.
संगति–स्त्री. हेलमेल१. संग-साथ. मेल जोल१.
संगनमत–न. समझौता१. (आपस मे). गुप्त संकेत१.
संगम–पु. मिलन. भेंट. अेक हो जाना.
संगमरवर–पु. संग-मरमर.
सगळा–वि. सब. संपूर्ण. सब का सब. समस्त. अखिल.
सगळीकडे शोधणें–कोना कोना झाँकना (छानना).
सगळें–वि (न.) दे. सगळा.
संगीत–न. संगीत१. गायन१.
–वि. गायन-सहित. गाने का.
संगीन–वि. गहरा. दृढ. भारी. महान्.
–स्त्री. संगीन (शस्त्र).
संगृहीत–वि. जमा किया हुआ.
सगोत्र–पु. अेक ही कुल के. नातेदार.
–वि. अेक ही गोत्र के वर कन्या का (ब्याह).
सगोपन–न. पालन१. भरण-पोषण१.
संग्रह–पु. संग्रह. जमाव. अेकत्र करने की क्रिया२.
संग्रहणी–स्त्री. ग्रहणी रोग. अतिसार.
संग्रही असणें–पास होना. संग्रह में होना.
संग्राम–पु. सग्राम. रण. युद्ध. समर.
संघ–पु. समाज१. विशेष कारण से समूह. संघ.

संघटन–न. निकट संबंध१. मेल-मिलाप१. अेक आदर्श के अुपासकों का गुट. संगठन.
संघटणा–स्त्री. संगठन-संस्था. संगठन१.
सघन–वि. घना. ठोस. अविरल.
संघर्ष–पु. झगडा. संघर्ष. कलह.
संच–पु. सामग्री. संग्रह. समूह. मेल.
संचय–पु. संग्रह. समूह. ढेर.
–करणें–सेंतना. सहेजना.
संचळ–पु. सोचर नोन. चौहार. कोडा. काला निमक.
संचारणें–क्रि. अ. धीरे से गमन करना. रसना. धीरे धीरे प्रवेशित होना. चढना (भूत). घूमना फिरना.
संचार–पु. भ्रमण. गमन. भूतबाधा२. विषयातर.
सचिंत–वि. चिंता-मग्न.
सचिव–पु. सचिव (सेक्रेटरी).
सचैल–क्रि. वि. सब वस्त्रों के साथ (नहाना).
सचोटी–स्त्री. सचाअी. सत्यता. अीमानदारी.
सजणें–क्रि. अ सजना. शृंगार करना. लैस होना.
सजविणें–क्रि. स. सजाना. सजावट करना. सिंगारना. सँवारना. संजोना.
सजावट–स्त्री. सजावन. सजावट. ठाठ१. सजधज.
सजीव–वि. जीवित. सचेतन. जीता.
संजीवनी–स्त्री. कपिखेल. कपिकच्छ. सजीवनी.
सज्ज–वि. सिद्ध. सजाया. सज्ज सज्जित.
सज्जन–पु. सज्जन. भला मानुस. भद्र पुरुष. सखा.
–वि. अखोर. भला. सज्जन.
सज्जा–पु. अटारी२. छत२. छज्जा. दीर्घा२ (गॅलरी).
सज्जीखार–पु. सज्जी.
सट–स्त्री. षष्ठी (तिथि).
–पु. गमला-नुमा, काँच या चीनी मिट्टी का बर्तन.
सटकन–क्रि. वि. चटसे. छटककर. सटाकसे.
सटका–पु सूटा (चिलम का). कश.
सटकावणें–क्रि. वि. सटकारना. सटकाना. फटकारना
सटर फटर–वि. फुटकर. जिस का कोअी सिलसिला नही.
सटवाअी } –स्त्री. कात्यायनी, देवी,
सटवी } छठी (छटी के दिन पूजा करते हैं). रांड (गाली).
सटीक–वि. व्याख्या के साथ. टीका सहित.
सटीप–वि. टिप्पण के साथ.
सटी सामाशीं–क्रि. वि. लम्बे अर्से के बाद.
सट्टा–पु. सट्टा (वायदे का). सौदा.
सड–पु झुंडी२ (फसल काटनेपर खेत में रही). खुत्थी. थन (चौपायों के).
–आंवळणें–बकरी के थन कपडे से बाँधना.

सडक–स्त्री. सडक. राजमार्ग१. लम्बी रस्सी या पट्टी.
–वि. लम्बे (बाल). सीधा. ठेठ. तडगा.

सडकणें–क्रि. स. सटकारना (ओले, कंकर आदि से). कुछ तराशना. पटकना (धोने का वस्त्र)

सडका–वि. सडा हुआ. सडियल. सडा गला.

–वास–पु. सडाँधर. सडाँद२.

सडकून–क्रि. वि. अधिकता से. बहुत अधिक.

सडणावळ–स्त्री. कुटाअी.

सडणें–क्रि. अ. सडना. गलना. खराब होना.
–क्रि. स.कूटना (मूसल से).

सडपातळ–वि. अिकहरे बदन का. कृश.

सडविणे–क्रि स. सडाना.

सडा–पु. गोबर-पानी से छिडकाव (समार्जन).सडाँध२. बौछार२. कीच. अूंची, समतल भूमि (पहाड पर). पठार. डोरा (पतग का).
–वि. अकेला. छडा.

–फटिंग–संडमुसंड. संडा.

संडास–पु. संडास. पैखाना.

सडी–स्त्री. दे. सड
–वि. छडी.

–स्वारी–अकेला दम. छडी सवारी.

सडीक–वि. कूटा हुआ (धान, दाल).

सडेतोड–वि. मुंहतोड. निसंग.

सड्या–पु. बरमी२ (बढअी की).

सढळ–वि. अुदारता से. खुले हाथों.

सण–पु त्योहार. अुत्सव. दिन. पर्व-दिन. पाट.सन. नरिचा. (पौधा).

–काडी–स्त्री. सरकण्डा१.

–वार–पु. अुत्सव-समारोह.

सणक–स्त्री. हूक. कसक. सनक.

सणंग–न. बुने वस्त्र का थान (विशेषतः साडी).

सणगर–पु. कोरी. अूनी कंबल बुननेवाला.

सणण } क्रि. वि. सन्नाटे के साथ.
सणणण } साँय साँय

सणसणीत–वि. दनदनाते हुअे. झन्नाकर. दृढ. कसकर. जमकर.. साफ साफ.

संत–पु. संत. साधु. सज्जन.
–वि. स्थिर. शान्त नित्य. शाश्वत.

सतत } वि. हमेशा. लगातार. सतत.
संतत } अखण्ड. निरंतर. सदैव.

–धार–स्त्री. झडी (लगातार). दोलायंत्र से अखण्ड धारा (शिवलिग पर).

संतति } स्त्री. संतान. संतति.
संतती }

सतरंजी–स्त्री. दरी. शतरंजी,

सतरा–वि. सतारह.१७.

–पंधरा गोष्टी सांगणें–दुनियाभर के बहाने करना. व्यर्थ बकवाद करना.

सताड–क्रि. वि. पूरी तरह (खुला दरवाजा). सीधा.

संतान–न. बालबच्चे१. संतान२. वंश१.

संताप–पु. बहुत ताप. संताप. जलन२. कष्ट. क्रोध.

संतापणें–क्रि. अ. क्रोध करना. चिढना झल्लाना.

संतापानें डोळे लाल होणें–खून अुबलना.

सतार–स्त्री. सितार.

सतावणें–क्रि. अ. सताना. हैरान करना. दुख देना.

सतावून सोडणें–नाकों दम करना. तंग करना. हुलिया तबाह करना.

सती–स्त्री. सती. पतिव्रता. मरे पति के साथ जल मरनेवाली स्त्री.

–जाणें–सती होना. सहगवन करना.

–चें वाण घेणें–कफन सिर से बांधना. ओखली में सिर देना.

संतुष्ट–वि. तृप्त. संतुष्ट. संतोषित.

सतेज–वि. तेजस्वी. चमकता हुआ.

संतोला–पु. वजन अुठाने का व्यायाम करने का अेक साधन.

संतोष–पु. तृप्ति२. आनन्द. संतोष.

संतोषणें–क्रि. अ. संतुष्ट होना. तृप्त होना.

सत्कार–पु. सम्मान. आवभगत२. बहुत आदर.

सत्ता–पु. सात बूंदियोंवाला पत्ता (ताश में).पासोंपर सात का दांव.

–स्त्री. सत्ता. अधिकार१ (शासन का). साहबी. प्रभुत्व१. प्रभाव१. हस्ती.

–धारी–पु. शासक. अधिकारी (अफसर).

सत्तावीस–वि. सत्ताअीस. २७.

सत्पात्र–वि. सुयोग्य.

सत्पुत्र–पु. सपूत. सुपूत.

सत्तेचा (पु) } वि. खुद का. अपना.
सत्तेचें (न) } निज का. अपना हक मानकर बँधा हुआ (दास). आज्ञाकारी.

सत्तेचें माणूस–न. धर्मपत्नी.

सत्तेचाळीस–वि. ४७. सैंतालीस.

सत्य–न. सचाअी२. सत्य१. साँच१.
–वि. सच. ठीक. यथार्थ. वास्तविक. सत्य. सही.

–नारायण–पु. सामूहिक नारायण-पूजा२. सत्यदेव.

सत्या–दे. सत्ता (पु).

सत्याण्णव–वि. सतानब्बे. ९७.

सत्यापलाप–पु. सत्य को छिपाना. सत्य के नामपर झूठ.

सत्यायशी–वि. ८७. सतासी

सत्याहत्तर–वि. ७७. सतत्तर.

सत्र–न. बहुत दिनोंतक चलनेवाला यज्ञ. सत्र (अनाथों को भोजन देने का स्थान). विद्यालयोंमें अध्ययनका कालखण्ड.

सत्रंजी–स्त्री. दरी.

सत्रप–पु. मंडलाधिकारी. गवर्नर.

सत्रा–वि. १७. सतारह.

–चवकशा–व्यर्थ की पूछ-ताछ.

संत्रें–न. संगतरा१. संत्रा१. संतरा१.

सत्व–न. सत्त्वगुण१. सारभाग१. सत (गेहूँ आदि का). कुश्ता. सत्त्व. तत्त्वांश. दम (होना). शक्ति. कसौटी२.

–पाहणें–कसौटी पर कसना.

–सोडणें–गुण, बल फीका होना.

–स्थ–वि. नीतिमान्. सदाचारी.

सत्वर–वि. जल्द. शीघ्र. तुरंत. झटपट. सत्वर.

संथ–वि. मंद. अलस धीमा.

संथा–स्त्री. अध्ययन का पाठ१.

सदतीस–वि. सैंतीस. ३७.

सदय–वि दयालु.

सदर–स्त्री. राजसभा.

–न स्कम्भ१ (कॉलम).

–क्रि. वि. पूरी तरह. वहीं.

–वि. प्रमुख

–प्रमाणे–अुसी तरह.

सदरहू–वि. वह अुपर्युक्त.

–प्रमाणे–यों, अिस तरह.

सदरा–पु. कुर्ता. कमीज़.

संदर्भ–पु. सदर्भ. संगति२.

सदसद्विचार } –पु. विवेक.
सदसद्विवेक } तारतम्य. अच्छे बुरे को जानने की शक्ति२.

सदा–क्रि. वि. सदा. हमेशा.

सदान् कदा–जब भी देखो.

सदाचार–पु. शिष्टता का बर्ताव. सदाचार. सुचाल२.

सदावर्त–न. सदावर्त का स्थान१.

संदिग्ध–वि. सँदेह युक्त. संदिग्ध.

सदुसष्ट–वि. ६७. सडसठ.

सदृश–वि. (के) समान. सदृश.

संदेश–पु. संदेसा. संदेश.

संदेह–पु. संदेह. शक. आशंका२.

सदैव } –वि. सदा. हमेशा.
सदोदित }

सदोष–वि. दोषयुक्त. अधूरा. दोषी.

सद्गति–स्त्री. अुत्तम गति. मुक्ति. सद्गति.

सद्गदित–वि गद्गद. पुलकित.

सद्गुण–पु. अच्छे गुण.

सद्गृहस्थ–पु. भद्र पुरुष. भला व्यक्ति. सज्जन. श्रीयुत (व्यंग से).

सद्दी–स्त्री. भाग्य१ सौभाग्य१. भाग्य का जोर१. कार्यकाल१

सद्ध्यां–क्रि. वि. आजकल. हाल में. सांप्रत. अिस समय.

सद्बुद्धि–स्त्री. अच्छी बुध्दि. न्याय–परायणता.

सद्भाव–पु. } अच्छा भाव.
सद्भावना–स्त्री. } अच्छी नियत२. सद्भाव.

सद्य स्थिति–स्त्री. आजकल की स्थिति. परिस्थिति.

सद्वासना–स्त्री. अच्छे विचार. भलमनसाअी.

सद्व्यय–पु. अच्छा अुपयोग.

सधन–वि. धनी. धनवान्. मालदार.

संधन–स्त्री. नालबंद. की अहरन.

संधला–पु. महीन पीसा हुआ चूना.

सधवा–स्त्री. सुहागिन.

संधान–न. युक्ति२. योजना२. दाँव१. निशाना१.

संधि } स्त्री. अवसर१. मौका१.
संधी } जोड१. मिलाप१. संयोग१.
दो वर्षो का मिलान१.
अवकाश का समय. सुलह१.
समझौता१.
–प्रकाश–पु. झुटपुटा. सन्धिवेला२.
–बंध –पु. } अस्थि बंधन१.
–बंधन–न. }
–वात–पु. गठिया.
–साधून–मौका पाते ही. घात लगते ही.
–सांपडणें–घात लगना. मौका पाना.
सध्या–दे. सद्ध्यां.
संध्याकाळ–स्त्री. साँझ. सायंकाल१. संझा. शाम. संध्या.
सन–पु. वर्ष. ओिसाअी या मुस्लिम वर्ष-गणना२.
सनअी–स्त्री. शहनाअी.
सनकाडी–स्त्री सरकण्डा१.
सनद–स्त्री. अधिकार-पत्र१. प्रमाण-पत्र१. सनद.
सनदी–वि. सनद के आधारपर बना. सनद-याफ्ता.
सनातन–वि. शाश्वत.
–धर्म–पु. स्वाभाविक, शाश्वत, नियम (जैसे मुँहसे बोलना, पंछी का अुडना आदि).
संनिध–क्रि वि. पास. पडोस में. निकट.
सन्मान–पु. सम्मान. आदर.
सम्मुख–पु. नाअी. कहार.
–वि. सम्मुख. सामने.

संन्यास–पु. सन्यास. सब तरह का त्याग.
संप–पु. हडताल. गुटबन्दी२.
–करणे–हडताल कर देना.
सपका–पु. पानी का जोर से छिडकाव.
संपणें–क्रि. अ. समाप्त होना. चुक जाना. अन्त आना.
संपत्ति } स्त्री. धन१. संपत्ति. दौलत.
संपदा } धनराशि. विभव१.
संपन्न–वि. युक्त. संपादित. धनी.
सपरिवार–वि. बाल बच्चों, नौकरो, के साथ.
संपर्क–पु. स्पर्श. संबंध. लगाव. योग. सम्पर्क.
संपविणें–क्रि. अ. समाप्त करना. चुकाना. मिटाना.
सपशेल–क्रि. वि. पूर्ण रूपेण. नि.सकोच. हाथ पैर फैलाकर.
सपाट–वि. समतल. हमवार. सपाट. बराबर. सिलपट.
–सुपली–वि. चपटी नाकवाली.
सपाटी–स्त्री. सतह. अूँची समतल भूमि.
सपाटा–पु. झोंका. तेजी२. झपट२. तीव्रता२. सपाटा.
–वि. जोरदार. बहुत बडा.
सपाटून मार बसणें–खोपडी गंजी होना.
संपादक–पु. संपादक. रचयिता.
संपादणी–स्त्री. कमाअी. वहाने-बाजी.

संपादणें–क्रि. स. प्राप्त करना. कमाना. निबाहना.
संपावर जाणें–हडताल कर देना.
सपासप––क्रि. वि. सटासट. लगातार. वेगसे.
सपीठ–न. मैदा१. गेहूँ का बहुत महीन आटा.
सपुट, संपुष्ट–न. जुडी अंजली२. डिब्बा१ दोना१. संपुट१.
संपुष्टात येणें–चुक जाना. समाप्ति-पर होना.
सपूर्ण–न. समस्त. सबका सब. पूरा. अखिल. मपूर्ण. समूचा. सारा. कुल. तमाम.
सप्टेंबर–पु. सितम्बर.
सप्तपदी–स्त्री. भाँवर. सप्तपदी. सतफेरा१.
सप्तकपी, सप्तरंगी–वि. सतरंगों का.
–स्त्री. चिलर. वैरी. चिल्ला.
सप्तर्षि–पु. सप्तऋषी के तारे(कश्यप, अत्रि, भरद्वाज, विश्वामित्र, गौतम, जमदग्नि अेवं वसिष्ठ).
संप्रदाय–पु. रीति२. वाक्प्रचार. धर्मपंथ.
सप्रेम–वि. सस्नेह.
सफर–स्त्री. यात्रा. सफर(विशेषत: जलयात्रा).पालू. कूशू.
–चंद–न. सेब१.
सफल, सफळ–वि. सफल. लाभकारी. कृतकार्य.
सफाअी–स्त्री. स्वच्छता. कुशलता.
–क्रि. वि. पूरी तरह.
सफेत–वि. सफेद. श्वेत. शुभ्र.
–डामर–पु. सफेद डामर(पेड).
–मुसळी–स्त्री. सफेद मुसली. खैरुब.
सफेती–स्त्री. सफेदी. दीवारों को चूने से पोतने का कार्य१.
सबजा–पु. सब्जा.
सबंद, सबंध–वि पूरा. समूचा. अखण्ड.
–हरभरा–पु. खडा चना.
संबंध–पु. संबध. सरोकार. वास्ता. लगाव. ब्याह.
संबंधी–पु. नातेदार. रिश्तेदार. सम्बंधी.
–सर्वनाम–न. संबंधसूचक सर्वनाम१.
सबब–स्त्री. बहाना.
–क्रि वि. सो. अिस लिअे.
सबर–वि. गाभिन.
–पु. सब्र२. धीरज.
संबळ–पु. दुक्कड(बाजा). रम्भा.
सबुरी–स्त्री. शान्ति. सब्र. धीरज१.
सबूर–अव्य. ठहरो!
संबोधणें–क्रि. अ. पुकारना. (से)कहना.
संभव–पु. सम्भावना२. अनुमान१. आशंका. जन्म.
–णें–क्रि. अ. हो सकना. पैदा होना.
–नीय–वि. शक्य. संभव.
सभा–स्त्री. सभा. गोष्ठी. समाज१. मण्डली.
–जिकणें–शास्त्रार्थ में जीतना. सभा में अपनी बात रखना.
–दीप–पु. सलौनी के दिन ब्राह्मण को सुहगिन का दिया दीप-दान.

–धीट–वि. सभा में निडरता से बोलनेवाला.
–ध्यक्ष–पु. सभापति.
–बोलाविणारा–वि. संयोजक.
–मण्डप–पु. सभागृह (मंदिर के आगे)
–सद–पु. सदस्य.
संभार–पु. सामग्री२.
संभावित–वि. शक्य. संभव. शिष्ट. प्रतिष्ठित. धनी-मानी. कुलीन.
संभाषण–न. बातचीत२. वार्तालाप१. संभाषण१ .कथोपकथन१.
संभाळ–पु. रक्षा२. पालन.
संभाळणें–क्रि. स. रक्षा करना. सँभालना. सहेजना. बचाना. पालन पोषण करना. ध्यान रखना.
संभाळू–स्त्री. सँभालू.
संभाळून घेणें–निबाहना
संभोग–पु. संभोग. मैथुन.
सभोवती, सभोवार–क्रि. वि. अर्दगिर्द आसपास. चहुँधा. अगल-बगल. चारों ओर.
सभ्य–वि. शिष्ट. समझदार.
–पणा–पु. शिष्टता. बडप्पन. (व्यंगसे).
संभ्रम–पु. भ्रान्ति२. भूल२. मोह. व्याकुलता२. अुत्कंठा२. चक्कर. गडबडी२.
सम–स्त्री. सम (गायन में). ताल१. –वि.. समान. तुल्य. जूस (संख्या). युग्म (संख्या).
समअी–स्त्री. दिया१. दीवट१.
समग्र–वि. संपूर्ण. समग्र.
समज–पु. समझ२. होश. चेतना२. ज्ञान. बुद्धि२. चेतावनी२. बूझ२.
समजणें–क्रि. स. समझना. सीखना. जान जाना बूझना.
समजदार–वि. समझदार. चतुर. सयाना. सज्जन. भला.
समजविणें, समजाविणें–क्रि. स. समझाना. खोलकर दिखाना. (किसी कठिन विषय को).
समंजस–वि. दे. समजदार.
समजू लागणें–होश सँभालना. सयाना होना.
समजूत–स्त्री. समझदारी. बुद्धि. अक्ल. समझौता (आपस में). सुध. चेतनता. सावधानी की सूचना.
–काढणें–मनाना. मना लेना.
–घालणें–समझाना. शान्त करना. समझाना-बुझाना.
–पडणें–समझ में आना. ध्यान में आना.
–होणें–समझौता होना. समझना.
समजून अुमजून–जान बूझकर. सोच समझकर.
संमति, संमती–स्त्री. मान्यता. अनुमति. हाँ.
समतोल–वि. समतूल. समचित्त. बराबर.
समंध–पु. पिशाच. ब्रह्मराक्षस.
समन्वय–पु. समन्वय. योग. मिलाप.
समन्स–न. अुपस्थित रहने की, न्यायलय से, सूचना. समन१.

समय–पु. समय. प्रसंग. अवसर. प्रतिज्ञा२. वेला२.

–विशेषीं–आवश्यकता पडनेपर.

–सूचकता–स्त्री. समय की सूझ.

समयानुसार } क्रि. वि. प्रसंग के
सययोचित } अनुकूल. समयोचित.

समर–पु. न. संग्राम१. युध्द१

समरांगण–न. रणक्षेत्र१. युध्दभूमि२.

समर्थ–वि. बलवान्. समर्थ. सुयोग्य बडा.

–असणें–पूरी योग्यता होना. सब साधन होना.

समर्थनीय–वि. समर्थन करने योग्य.

संमर्द–पु. भीड२. झुण्ड.

समर्पक–वि. समुचित. सुयोग्य.

समवयस्क–क्रि. वि. बराबर की वय का. समौरिया. समवयस्क.

समवेत–अव्य. साथ. सहित.

समस्त–वि. सब. समूचे.

समक्ष–अव्य. (के) सामने. प्रत्यक्ष में. समक्ष.

समाअीक–वि. अविभक्त (परिवार का). साझेका. संयुक्त.

समागम–पु. संग. मिलन. संभोग.

समाचार–पु. पूछ-ताछ२. हाल. समाचार.

–घेणें–खबर लेना.

समाचारास जाणें–समवेदना प्रकट करने को जाना.

समाज–पु. समाज. समूह. संग्रह.

–सत्तावाद–पु. साम्यवाद.

समाधान–न. संतोष१. मनःशान्ति२. निबटारा. संदेह को दूर करना. समाधान१. संतोष१.

समाधानाची गोष्ट–ग़नीमत. संतोष की बात.

समान–वि. तुल्य. बराबर. समान. सदृश. अनुरूप.

समाप्ति–स्त्री. पूर्णता. अन्त. अिति. विराम१.

समारंभ–पु. समारोह. धूमधाम२. तडक-भडक२.

समाराधना–स्त्री. धार्मिक अुत्सव. की समाप्ति का भोज.

समरी ट्रायल–स्त्री. सरसरी में खारिज होना (अभियोग).

समारोप–पु. समाप्ति का भाषण (समापति का). अुपसंहार.

समावणें–क्रि. अ. समाना. मिल जाना.

समाविष्ट–वि. अंतर्भूत. अंगभूत.

–करणें–समावेश करना.

समावेश–पु. समावेश. समाअी२. गुजाअिश२. खपती२.

समास–पु. हाशिया. गोट२. कोर२. संक्षेप. अध्याय. समास.

समिति–स्त्री. समिति.

समुदाय–पु. समूह. समुदाय.

समुद्र–पु. समुद्र. सागर. समुंदर.

–फळ–न. कैथफल१. हैज्जल१. समुद्रफळ१.

–फेंस–पु. समुद्र-फेन.

–शोक–पु. समंदर सोख.

समुद्रांत पडून कोरडा–अभागा. अनमोल अवसर मिलनेपर भी लाभ न अुठानेवाला.
समूह–पु. समूह. समुदाय. ढेर.
समूळ–क्रि. वि. जड मूल से. समूल.
समृद्ध–वि. संपन्न. परिपूर्ण.
समेट–पु. समझौता. अेका. मेल.
समेत–अव्य. समेत. सह. सहित.
संमेलन–न. सम्मेलन१. मिश्रण१. जमाव१.
समोर–क्रि. वि. सम्मुख. सामने. आगे. समक्ष. सीधे. सीध में.
समोरासमोर–क्रि. वि. आमने सामने.
समोरील–वि. अगला. सामनेवाला.
समोरून–क्रि .वि. सामने से.
सय–स्त्री. स्मरण१. याद.
संयम–पु. संयम. मर्यादा२. निबंध.
–करणें–गुस्सा पी जाना.
संयुक्त–वि. जुडा हुआ. संयुक्त.
सयुक्तिक–वि. युक्तियुक्त.
संयोग–पु. मेल. मिश्रण. मिलावट२. समागम.
सर–वि. श्रेष्ठ. प्रमुख. सर (अुपाधि)
–पु. पनीर. लडी२. लड२. पटाकों की माला२. धान ओसाने की राशि.
–स्त्री. बौछार. झडी. लहर (हँसने की; बीमारी की) बराबरी. योग्यता.
–न. झील२. तालाब.
–अव्य. सा (जैसे-लालसर). लिअे हुअे.
–करणें–जीत लेना.
–कारकून–पु. प्रधान लिपिक.
–खत–न. सरखत१. चुकायी रकम की ब्योरेबार प्राप्ति.
–तपासणी–स्त्री. सफाअी का बयान१.
–मिसळ–स्त्री. मिलावट. मिश्र गुणों का.
–शेवटीं–वि. निदान. अन्तमें.
–सकट–क्रि. वि. बिना चुने. अेकसाथ. मिलावट कर के.
–सहा–क्रि. वि. सब ओर. बिना रुकावट के.
सरकणें–क्रि. अ. सरकना. खिसकना. फिसलना. किसी ओर बढना. चलायमान होना. सकिलना.
सरकत–स्त्री. साझा१. भागिता.
–दार, सरकती } पु. साझेदार. भागी.
–वाटणी–स्त्री. भागी का भाग.
सरकविणें–क्रि. स. सरकाना. खिसकाना.
सरकांडें–न सोंठ१.सोंकडा१.
सरकार–न. शासनसंस्था२. शासक१. सरकार२.
सरकी–स्त्री. बिनौला१.
सरक्युलर–न. परिपत्र१. गश्ती चिट्ठी२.
सरजा–पु. नथ में मोतियोंका घेरा, जो चंदक को घेरे रहता है। शेर. श्रेष्ठ व्यक्ति. गोअी का अच्छा बैल

सरंजाम—पु. सामग्री२. सामान. किले की रक्षा के लिअे दी हुअी जागीर.
सरडा—पु. गिरगिट. कृकलास.
सरड्याप्रमाणें रंग बदलणें—गिरगिटान की तरह रंग बदलना. अपने सिद्धान्त बारबार बदलना.
सरण—न. चिता२.
सरणी—स्त्री. मार्ग१. सीधी लकीर. पद्धति. लहजा१. शैली.
सरणें—क्रि. अ. हिलना. डोलना. खिसकना. हटना. कटना. चुक जाना. समाप्त होना. शोभित होना.
सरते शेवटीं—क्रि. वि. अंत में. निदान. आखिर.
सरदणें—क्रि. अ. नमदार होना. ठिठुरना. हाथ पाँव फूलना.
सरदी—स्त्री. ठंढ. नमी. तरी. शैत्य.
सरपंच—पु. प्रमाण-पुरुष. मध्यस्थ. प्रधान-पंच. अंककार.
सरपटणें—क्रि. अ. रेंगना.
सरपण—न. अीधन१.
सरबत—न. शरबत१.
सरबत्ती—स्त्री. बाढ(बंदूकों की). झडी(बातों की).
सरबराअी—स्त्री. आवश्यक प्रबन्ध१. सरबराही. मेहमानदारी.
सरबरीत—वि. गाढा न पतला.
सरल—पु. चिड. सरल.
—देवदार—पु. धूप सरल.
सरशी—स्त्री. जीत. सरसाअी. श्रेष्ठता.
सरशीं—अव्य. साथ.
सरस—पु. सरेस.
—वि. अुत्तम. बढिया. अधिक अच्छा.
सरसर—क्रि. वि. सरसराते हुअे. झरझर(बारिश).झराझर(पेडपर चढना).
सरसरणें—क्रि. अ. सरसराना.
सरसावणें—क्रि. अ. आगे बढना. पनपना. लहलहाना. आवेश से चलना. सरसाना.
सरहद्द—स्त्री. सरहद. सीमान्त.
सरळ—वि. सीधा. भोला भाला. सीधा सादा. सीधे.
—पणा—पु. सिधाअी२. भलाअी२.
—व्याज—न. सामान्य व्याज१. सामान्य वृद्धि.
संरक्षण—न. संरक्षण१. रक्षा२.
सराअी—स्त्री. सराय. धरमसाला. मौसिम१.
सराअीत—वि. मँजा हुआ. निपुण. अभ्यस्त. अनुभवी.
सराटा—पु. गोखरू. छोटा गोखरू.
सराफ—पु. सर्राफ. महाजन. कारिंदा.
सराव—पु. अभ्यास. आदत२.
सरावणें—क्रि. अ. अभ्यस्त होना.
सरासरी—स्त्री. माध्य१, औसत२. सरदर.
—क्रि. वि. लगभग. मोटे तौरपर.
सरी—स्त्री. धातु का तार. हँसली. क्यारी में पानी की नाली. दीवार के छोर की रेषा. गले की हड्डी. जोड. अुपमा.

सरू–पु. सरो. वनझाऊ.
सरोवर–न. सरोवर१. झील२. जलाशय१.
सर्कल अिन्स्पेक्टर–पु. कानूनगो.
सर्ग–पु. प्रकरण. जन्म.
सर्द–क्रि. वि. भौचक्का. गीला-सा.
सर्प–पु. साँप.
सर्पण–न. अींधन१.
सर्व–वि. सब. संपूर्ण. पूरा. समस्त. कुल. सारा.
–गामी–वि. व्यापक. सर्वगामी.
–त्र–क्रि. वि. सब जगह. सब दूर.
–दा–क्रि. वि. हमेशा. सदा. सर्वदा. सब समय. सदैव. संतत.
–पित्री अमावास्या–स्त्री. भाद्रपद अमावस. महालया.
–भावें–क्रि. वि तन-मन से.
–स्व–न. सब कुछ१. संपूर्ण संपत्ति२. सर्वस्व१.
–लुटणें–हड्डी चूसना.
सर्वांगीण–वि. सब प्रकारसे (अुन्नति).
सर्वोत्कृष्ट–वि. सब से अुत्तम.
सर्वांची बुध्दि भ्रष्ट होणें–कुअें में भांग पडना.
सल–पु. अनी२. कसक२. कांटा. न बढनेवाला गर्भ. नवांकुर.
सलणें–क्रि. अ. चुभना. हूकना. सालना. खुभना. खटकना. खलना.
सलकडें–न. सोने का ठोस कडा१ (पुरुषों के हाथ में).
सलग–वि. अखण्ड. लगा हुआ.
सलगी–स्त्री. हेल-मेल१. गाढी मित्रता. साँठ-गाँठ. लगाव१.
संलग्न–वि. जुडा हुआ. सटा हुआ. संलग्न.
सलज्ज–वि. नम्र. विनयशील. लज्जाशील.
सलून–पु. संयान का लम्बा विशेष डिब्बा. केश-कर्तनालय. हजामत की दूकान२.
सल्ला–पु. सलाह२. मति२. अुपदेश. छल्ला (अंगूठी).
सवकणें–क्रि. अ. परचना. अभ्यस्त होना. लालच में आना.
सवंग–वि. सस्ता. अल्पश्रमसे प्राप्त. मुफ्तका.
–लोकप्रियता–स्त्री. खून लगाकर शहीद बनना.
सवंगडी–पु. गुंअिया. साथी. सहचर.
सवड–स्त्री. अवकाश१. फुरसद. गुंजािअश.
सवत–स्त्री. सौत. सौतन.
संवत–पु. संवत्. साका. वर्ष.
सवता–वि. अलग. स्वतंत्र.
–सुभा–पु. अलग खिचडी पकाना.
सवती मत्सर–पु. सौतिया डाह. सावत.
–चें भांडण–न. लडकियों का अेक खेल.
संवदड–पु. शमी. छोकरा. सफेद कीकर.
सवय } संवय } स्त्री. स्वभाव१. अभ्यास१. टेव. आदत. लत.

सवलत–स्त्री. सुविधा. सहूलियत. सुगमता. रिआयत.
सवा–वि. १¼. सवा.
–ई–स्त्री. सवा गुना. सवैया छंद१. (२३ अक्षर; ७ भ-गण; दो गुरु वर्ण)
–की–स्त्री. सवा का पहाडा; सवैया.
–गवत–न. अेक घास, जिस से कागज़ बनता है।
सवागी–स्त्री. सोहागा.
–पु. कंजरियों का गुरू.
संवाद–पु. बातचीत२. संभाषण. मेल जोल.
सवाल–पु. प्रश्न. सवाल.
सवाष्ण–स्त्री. सुहागिन. किसी देवता के अुद्देश से भोजन के लिअे निमंत्रिता सौभाग्यवती स्त्री.
संविधानक–न. कथावस्तु२ (नाटक, अुपन्यास की).
सविस्तर–वि. ब्योरेवार. विस्तार के साथ.
सवे–अव्य. सहित. साथ.
–च–क्रि. वि. तुरन्त. साथ ही.
सव्य–वि. बायाँ. विपरीत. दायाँ.
–घालणें–दाहिने से परिक्रमा करना.
सव्यापसव्य–न. झमेला१. कष्ट.
सव्याज–वि. वृद्धिसमेत. सूदसमेत.
सव्वा–वि. सवा.
सव्वीस–वि. २६. छब्बीस.
सशक्त–वि. बलवान. ताकतवर.
संशय–पु. संदेह. आशंका२. अंदेशा. अकधक. खटका. शक. साँसा.
संशयांत पडणें–सिटपिटाना. असमंजस में पडना. सात पाँच करना.
संशयावरून–क्रि. वि. संदेह में.
संशोधक–पु. अनुसंधानी. खोजी. अन्वेषक.
संशोधन–न. अनुसंधान१. खोज१. अन्वेषण१.
संसर्ग–पु. सबंध. योग. संगठन. परिचय.
ससा–पु. खरहा. खरगोश. शशक.
ससाणा–पु. सिकरा बाज़. सिचान. श्येन.
संसार–पु. घरबार. परिवार. जगत्. संसार. व्यवहार.
–अुभारणें–घर बसाना.
–करणें–घर का बोझ सँभालना.
–मांडणें–घर बनाना. घर बसाना.
–सुख–न. पत्नी का सुख१.
–हांकणें–घर चलाना.
संसाराचा गाडा–पु. कुटुंब का बोझ.
संसाराचें जोखड–न. परिवार का दायित्व.
संसारी–वि. गृहस्थी का. विवाहित. सांसरिक.
ससेमिरा–पु. बला२.
ससे होलपट–स्त्री. चारों ओर से घेर कर मार.
संस्कार–पु. आवश्यक धार्मिक कृत्य (जो सोलह हैं और जन्म से मरण पर्यंत होते हैं). पुट (देना). प्रभाव (संगत, अुपदेश विचार से). संस्कार.

संस्कृति–वि. संस्कारयुक्त. सुसभ्य.
–स्त्री. गीर्वाण वाणी. संस्कृत भाषा.

संस्कृति–स्त्री. सभ्यता. संस्कृति.

सस्तन–वि. अपने बच्चों को दूध पिलानेवाला (प्राणी).

संस्था–स्त्री. स्थिति. व्यवस्था. संस्था.

संस्थान–न. राजा का राज्य १. देवता के नाम दान दी हुआी भू-संपत्ति. रियासत २. संस्थान १.

संस्थानिक–पु. संस्थान का अधिपति. नरेश.

सह–अव्य. साथ. सहित. सह.

–(अुपसर्ग के रूप में सह का अुपयोग होता है).

–कार, –कारिता – पु. सहयोग. सहायता.

–कारी–पु. सहयोगी. सहायक.

– –पतपेढी–स्त्री. परस्पर सहायक अधिकोष १.

–गमन–न. सती होना. सहगमन १. सहगौन १. सहगवन १.

–चर–पु. सखा. मित्र. गोहन. संगी. साथी.

–चरी, –चारिणी, –धर्मचारिणी, –धर्मिणी – स्त्री. धर्म-पत्नी. सहेली.

सहज–वि. सरल. सुगम. स्वाभाविक.
–क्रि. वि. अनायास. सहज में.
–पु. सगाभाअी.

–गुण–पु. प्राकृतिक गुण. जन्म के साथ होनेवाला गुण.

–प्रेरणा–स्त्री. अंतर्जात वृत्ति. स्वाभाविक ज्ञान.

सहदेवी–स्त्री. सहदेअी (वनौषधि). सहदेवा.

सहणें, सहन करणें – क्रि. अ. सहना. झेलना. भोगना (फल). बर्दाश्त करना. अंगवना.

सहन शक्ति – स्त्री. सहने की शक्ति.
–शीलता – सहनशीलता. तितिक्षा.

–शील–वि. सहन करनेवाला. सहिष्णु. सहनशील. गमखोर.

सहन होणें–सहा जाना.

सह-भोजन–न. अेक थाली में खाना. अेक पंगत में खाना.

–वर्तमान–अव्य. (के) साथ.

–वास–पु. साथ रहना. संगत २. सहवास.

–संपादक–पु. प्रति-संपादक. अुप-संपादक.

सहल–स्त्री. सैर. मनोरंजन के लिअे घूमना फिरना.

सहसा–क्रि वि. प्रायः. बहुधा. अविचार से.

सहस्र–वि. अेक हजार.

–दल–न. कमल १. हजारा (फूल).

सहस्रावधि–क्रि. वि. हजारों.

सहा–वि. ६ छः. षट्शास्त्र.

–महिन्यांची जांभअी–कितना समय लगेगा भगवान जाने.

सहाण–स्त्री. सान (करंड की). शाण. कुरण्ड १. होरसा १. खरसान (हथियार तेज करने की). सिल्ली

सहाध्यायी–पु. सहपाठी.
सहानुभूति–स्त्री. समवेदना. सहानुकंपा. सहानुभूति.
सहाय } न. सहायता२.
सहाय्य }
संहार–पु. संहार. वध. नाश. विध्वंस.
संहारणें–क्रि. स. संहार करना.
सहिष्णु–वि. सहन करनेवाला.
–ता–स्त्री. सहनशीलता.
सही–स्त्री. स्वाक्षरी. हस्ताक्षर१. सही. दस्तखत. पिल्लू (गोलियों के खेल में).
–वि. सचमुच.
सहृदय–वि. दयालु. भावुक. रसिक. सहानुभूतिक.
सहेतुक–वि. जान-बूझकर (किया काम).
सळ–पु. अभिमान. गर्व. हठ. म्यान में बांधने की रस्सी.
–न. शल्य१. कसक१. छड. झुड़ी२.
–स्त्री. सिलवट.
सळई–स्त्री. सिकचा. सलाई. छड. शलाका. कडबी. घास के पूले गिनते हुए सौ के बाद अेक अलग रखा पूला.
सळमिसळ–स्त्री. सब का मिश्रण.
सळसळ–स्त्री. सरसराहट. सुरसुराहट.
–णें–क्रि. अ. सनसनाना. खौलना (खून).
सळी–दे. सळई.
सळो का पळो करणें–नाकों दम कर देना.
संक्षिप्त–वि. संक्षेप में बताया. संक्षिप्त.
संक्षेप–पु. संक्षेप. घटाना. थोडे में कहना.
संज्ञा–स्त्री. नाम१. भान१. सुध.
–पत्र–न. मुखपृष्ठ१.
सज्ञान–वि. सयाना. प्राप्तवयस्क. बालिग़.
सा–अव्य. समान.
साअिला–पु. बलिदान किया प्राणी.
साअीस–पु. सअीस.
साअुली–स्त्री. छाया.
सांकडें–न. अडचण२. संकट१.
सांकळणें–क्रि. अ. जम जाना. गाढा होना. थक्का होना.
साका } पु. गहने में लगाने का
सांका } टांका. [तलछट२.
साकार–वि. आकारयुक्त. साकार.
साकी–स्त्री. अेक मात्रिक छंद (दो या ढाओी चरण; २८ मात्राअें).
सांकेतिक–वि. संकेतयुक्त. पारिभाषिक. [शीघ्रलिपि२.
–लेखन–न. स्वर लिपि२.
साख–स्त्री. साख. प्रतिष्ठा.
–सुरत–वि. ढंगदार.
–क्रि. वि. खुल्लमखुल्ला.
साखर–स्त्री. शक्कर. चीनी. खांड.
–गोटी–स्त्री. अेक प्रकार का आम१.
–झोंप–स्त्री. सुख निन्दिया.
–र्निबू–न. मीठा नींबू१.

–पाणी–न. शरबत१.
–पुडा–पु. सगाओी के समय कन्या के हाथ में दिया मिठाओी का पुडा.
–पेरणें–मीठी मीठी बातों से फुसलाना.
–फुटाणा–पु. लाची दाना. अिलायची दाना.
–भात–पु. मीठे चावल.
साखरुंड–न. पडवास१.
साखरेचा–पु. चुम्मी२.
–कारखाना–पु. खँडसाल२.
साखरेची सुरी–स्त्री. मीठी छूरी.
–साल काढणें–बाल की खाल अुतारना.
साखळ–स्त्री. साँकल. जंजीर. संकल. पंक्ति. बंधन१.
साखळी–स्त्री. जंजीर. सिकडी (गले में पहनने की).सिक्कर. साँकल. साँकडा१ (पैर का अेक गहना).
साग–पु. सागवान (पेड).
–साहोडा–पु. सहोडा. सहोरा.
सांग–स्त्री. साँग (अेक बरछी)
–क्रि. बोल.
–वि. संपूर्ण. पूरा.
–काम्या–वि. जितना बताया अुतना करनेवाला बुद्दू (नौकर).
सांगणें–क्रि. अ. कहना. बताना. बोलना. सूचित करना. निमंत्रण देना. समझाना (ग्रंथ). हाशिया चढाना (निमक, मिर्च मिलाकर कहना).
सांगड–स्त्री. घटवन्नी (नाव). मेल१; साथ१. लकडी खरादने का औजार.
–घालणें–मेल कर देना.
सांगता–स्त्री. समाप्ति. पूर्ति.
सागर–पु. सागर. समुद्र.
–गोटा–पु. करंजवा. कटू करंजवा की गुठली.
सागळ–स्त्री. बकरे की मुलायम खाल. छागल.
सांगाडा–पु. ढाँचा. ठठरी२. पंजर.
सागाडी–स्त्री. खराद (लकडी खरादने के लिअे).
सांगाती–पु. सँगाती. मित्र. सखा. संगी.
सागुती–स्त्री. बकरे का माँस१.
सांगून येणें–ब्याह का प्रस्ताव होना (कन्या की ओरसे).
सांगोपांग–वि. सब पहलुओं से. पूरी तरह. सांगोपाग.
साग्र–वि. संपूर्ण. समूचा. पैनी नोकवाला.
सांचणें–क्रि. अ. जमा होना. अिकठ्ठा होना. सचना.
सांचविणें–क्रि. स. संचय करना. जमा करना (धीरेधीरे). संग्रह करना.
सांचा–पु. संग्रह. संचय. साँचा. नमूना. फर्मा (मुद्रणमें).
साज–पु. साज-सामान. सामग्री२. घुंघरू. ठाठबाट. अेक गले का हार.
–करी–पु. संगतिया.
सांज–स्त्री. संझा. संध्याकाल.

–वात–स्त्री. संझवाती. संध्यादीप१.
–सकाळ–क्रि. वि. सांझ-सबेरे.
साजडा–पु. बडा शाल(पेड).
साजणी–स्त्री. सजनी. प्रिया. सखी.
साजरा–वि. सुशोभित. सुदर. संपन्न(समारोह).
साजा–पु. हलुवा. लपसी.
साजूक–वि. बिलकुल ताजा. प्रफुल्लित.
साट
साठ } न. आम, कटहल के रस की रोटी२.
साट
सांट } पु. चाबुक. कोडा
–मारी–स्त्री. हाथियों की भिडन्त.
साटा–पु. ढाँचा. ठठरी२.
साटीण–न. साटन१.(बढिया अेकरुखा, रेशमी कपडा).
साटें–न. थोक खरीद२. सौदा१.
–खत–न. कच्चा बैनामा(बयाना देकर लिखाया हुआ).
–लोटें–न. आदान-प्रदान(वस्तु या कन्या का).
साटोरी–स्त्री. अेक मिठाअी(कचौरी के समान).
साठ–वि. ६० साठ.
–पु. छिपने का आसरा.
–न.(देखो साटा).
सांठणें–क्रि. अ. जमा होना. समाना. अिकठ्ठा होना.
सांठवण–न. संग्रह-पात्र१.
साठविणें–क्रि. स. जमा करना. बचाकर अिकठ्ठा करना. संग्रह करना.
साठळणें–क्रि. अ. सठियाना.
सांठा–पु. संग्रह, ढेर. संचय. अँडुआ.
साठी–स्त्री. साठ वर्ष की आयु.
–बुध्दि नाठी–साठा सो पाठा. सठियाना.
साठी–अव्य.(के) लिअे. अुद्देश से. (के) हेतु.(के)कारण. बदले में.
सांड–पु. साँड. आवारा व्यक्ति.
–स्त्री. अूँटनी. साँडनी. अुपेक्षा. विस्मरण१. परित्यक्ता.
सांडअी–स्त्री. गेहूँ के सत की बडी.
साडणी स्वार–पु. साँडनी-सवार.
साडणे–क्रि. अ. ढुलाना. लुढकाना. नीचे गिराना. छाँडना. त्यागना. गँवाना.
सांड-पाणी–न. अुपयोग किया हुआ पानी(धोने नहाने से). मोरी, नाली का पानी.
–लवंड–स्त्री. गिराना-लुढकाना. अिधर अुधर निकल जाना. (वस्तु, अनाज)
सांडवा–पु. बाँध का दरवाजा(अधिक जल को बहाने का).बाँधपर चलने का मार्ग. नदी में बना मार्ग.
सांडगा–पु. कुम्हडे, ककडी की बोटियों को सुखा कर बनी बडी२.
सांडशी–स्त्री. सँडसी. सन्सी. कँटिया. जम्बूरा. भँवरकली(सोनार की छोटी सँडसी).
सांडस–पु. सँडसा. गहवा.
साडा–पु. ब्याह के चौथे दिन कन्या को दी गयी साडी.

साडी—स्त्री. साडी. स्त्रियों की धोती.
साडू—पु. साढू. साली का पति.
साडे तीन—वि. हूँठा (३॥ का).
— —मुहूर्त—वर्षारंभदिन (परिवा), दशहरा, बलि प्रतिपदा (कार्तिक शुक्ला १) ये तीन और वैशाख शुक्ला ३ आधा. मिलकर साढे तीन शुभदिन होते हैं।
— —शहाणे—पेशवाओं के कार्यकाल में सखाराम बापू बोकील, विठ्ठल सुंदर, देवाजीपंत घोरपडे ये तीन सयाने और श्री नाना फडनवीस आधे सयाने माने जाते थे।
—साती—स्त्री. साढेसाती. शनीचरी. सनीचरी.
—चा फेरा—पु. साढेसाती की विपत्ति.
सात—वि. ७. सात. सत. बहुत (लम्बा, लुच्चा)
—ताड अुंच—वि. लम्बतडंग.
—पाणी—पु. दीवारपर गेंद टपका कर लोकने का खेल.
—पुती—स्त्री. सातपूती. सतपुतिया. सात पुत्रों की माता.
—भाओी—पु. अेक पंछी (खेत के कीडे चुगता है).
—मी—स्त्री. जलयान का अधिपत्र.
—रें—न. हर सातवें दिन जूडी की कँपकँपी. सात दिनों तक लगातार झडी.
—वीण—पु. छितवन. सतोंना (पेड).
—वळा } वि. सतमासा.
सातोळा }
साता जन्माचा वैरी—कट्टर शत्रु. जनम जनम का बैरी.
—नवसांचें बाळ—बहुत मन्नतें मानने पर हुआ बालक.
—समुद्रांच्या पलीकडे—सात समुंदर पार. बहुत दूर.
सातू—पु. सत्तू. सतुआ. यव.
—ची भरड—स्त्री. अखरा.
सांत्वन—न. सांत्वना२. आश्वासन१. ढाढस१.
सात्त्विक—पु. सत्त्वगुणयुक्त. सात्त्विक. सीधा. भला.
सांथ—स्त्री. महामारी. व्यापक रोग१.
साथ—स्त्री. सहायता (गाने में). संगत. साथ१.
साथीदार—पु. साथी. सहायक गोहन. साजिंदा. समाजी. संगतिया (गाने में).
साद—स्त्री. हाँक. प्रतिध्वनि१. ध्वनि
—घालणें—पुकारना. टेरना.
सांदण—न. अेक मिठाअी. बुनाअी में तार जोडने का काम.
सादर—वि. आदरयुक्त. सादर. तत्पर. सन्नद्ध.
—करणें—पेश करना. आगे धरना.
—होणें—अुपस्थित होना.
सादिलवार—पु. फुटकर खर्च की रकम२.
सांदी कोंदींत—क्रि. वि कोने-कोतरे.
सादृश्य—न. समानता२. तुल्यता२. सादृश्य१.
साद्यंत—वि. समग्र. सविस्तार. ब्योरेवार.

सांध–स्त्री. जोड१. गाँठ, सांधा१. चीर. दरार. सेंध.
–मोड–स्त्री. रचाअी में दो जोड अेक सीध में न आने देने का काम.
साधक–वि. योगी. साधना करने-वाला. सहायक. अुपयुक्त. मुमुक्षु.
–बाधक–वि. अुपकारक तथा अपकारक. योग्य, अयोग्य.
सांधणें–क्रि. स. जोडना. संयुक्त करना. टाँकना.
साधणें–क्रि. स. पूरा करना. पकड लेना (मौका).मारना (बाजी). निशाना लगाना. अभ्यस्त होना. –क्रि. अ. सधना. पूरा होना.
साधन–न. साधन१. अुपकरण१. सामुग्री२. अुपाय१.
–द्वादशी–स्त्री. अेकादसी का व्रत रखने पर दूसरे दिन तडके भोजन.
सांधा–पु. जोड. गाँठ२.
साधा–वि. सादा. साधारण. सामान्य अनराता.
–स्वैंपाक–पु. प्रतिदिन का भोजन.
सांधी कोंदी–दे. सादी कोंदी.
साधी कैद–स्त्री. सादी कैद.
–पोळी–स्त्री. रोटी.
साधारण–वि. सामान्य. मामूली. सर्व-साधारण.
–अवयव–पु. साधारण भाज्य(खण्ड).
साधु–पु. साधु. पवित्र पुरुष. गुसाअीं
संत–पु. साधु-संत.
साधें–दे. साधा.
–जेवण–न. सखरा१. कच्ची रसोअी.
साधेपणा–पु. सादगी२.

साध्य–न. लक्ष्य१. अुद्देश१. साधना२.
साध्वी–स्त्री. सती. पतिव्रता.
सानुनासिक–वि. अनुस्वार-सहित.
साप–न. साँप. सर्प. कमाया साँप (वह सांप जिसके दाँत अुखाडे हों).
–साप म्हणून भुअी धोपटणें–साँप के नाम पर लकीर (रस्सी) पीटना.
–सुरळी–स्त्री. अेक तरह का गिरगिट.
सांपडणें–क्रि. अ. मिलना. पाना. पाया जाना. पता लगना. पकडा जाना. फँसना (संकट में).
सापत्न–वि. सौतेला.
–भाव–द्वेष भाव. अलगाव.
साप-संद / –सण–स्त्री. अिशर मूल. रुद्रजटा.
सापळा–पु. नारियल की सूखी डाल.
सांपळा–पु. चुहेदान चूहेदानी. फँदा. कूट यंत्र. पंजर. अंजर पंजर.
सांपळ्यांत अडकणें–फँदे में फँसाना.
सापाचें पिल्लू–न. सँपोला१.
सापाला दूध पाजणें–साप पालना (आस्तीन में).
सापेक्ष–वि. तुलना से. तारतम्य देखकर.
साप्ताहिक–वि. प्रति सप्ताह का. साप्ताहिक (पत्र).
सांप्रत– / –काळीं–क्रि. वि. अिस समय. आजकल. सम्प्रति.
सांप्रदाय–दे. संप्रदाय.
सांप्रदायिक–वि. संप्रदाय का, परंपरागत.

साफ–वि. साफ. स्वच्छ. निर्मल. स्पष्ट. पवित्र. अखोर. सम. सीधा. पूर्ण. पूरी तरह.
–करणें–स्वच्छ करना.
–नकार देणें–अंगुठा दिखाना.
–सुफी–स्त्री. स्वच्छता.
–सूफ–क्रि. वि. सफाअी कर.
साफल्य–न. सफलता२.
सांब–पु. महादेव. भोला भाला. व्यक्ति. राघोबादादा पेशवा.
सांबाचा अवतार–बडा भोला. सीधा सादा.
सांबा पुढचा–बछिया के ताअू.
साबण } पु. स्वफेन. साबुन.
साबू }
साबणी–स्त्री. खाँड की चासनी से बनी गाँठी.
साबर–स्त्री. } सेहुँड१. थूहर१.
–कांडें–न. }
सांबर–न. सावर१. अेक हिरन. बारहसिंगा. समूर.
–मीठ–न. सांभरनोन१.
सांबारें–न. छाछ में बनाया साग१.
साबू–दे. साबण.
–दाणा–पु. सागू. सागूदाना.
साबूनी–स्त्री. साबुनी. मुस्न.
सांभर लोण–न. सांबर नोन.
सांभाळ–पु. रक्षा२. पालन-पोषण१.
सांभाळणें–क्रि. स. पालन-पोषण. करना. रक्षा करना.
साम–पु. सामवेद. अेक रोग.
–न. समझौता१. साम-नीति.
सामग्री–स्त्री. सामग्री. सामान१. अुपकरण१. सरो-सामान१.
सामता–पु. बरमा(छेद पाडने का).
सामना–पु. सामना दंगल२. स्पर्धा२.
सामर्थ्य–न. सामर्थ्य२. होत२. बल१. औकात२. क्षमता२.
सामसूम–स्त्री. शान्ति (फैलना). सन्नाटा.
–क्रि. वि. चुपचाप. गुमसुम.
सामाअीक–दे. समाअीक.
सामाजिक–वि. समाज संबंधी. सामाजिक. सामूहिक.
–चळवळ–स्त्री. समाज-सुधार आंदोलन१.
–दर्जा–पु. सामाजिक अवस्था२. प्रतिष्ठा२.
सामान–न. सामान१. मालटाल१. सामग्री२. संपत्ति. अुपकरण१.
–सुमान–न. बोरिया बिस्तर१. सामान-वामान१.
सामान्य–न. समान धर्म (वस्तु का).
–वि. सब पर लागू होनेवाला. साधारण.
–नाम–न. जातिवाचक संज्ञा२.
–रूप–न. कारक-विभक्ति या संबंध बोधक अव्यय लगाने के पहले संज्ञा का बननेवाला रूप. (अुदा०-घोडा + का = घोडेका; यहाँ घोडे सामान्यरूप है).
–लिंग–न. तीनों लिंगों में प्रयुक्त होना (अुदा० में सर्वनाम का अुपयोग पुरुष, स्त्री, बालक, (मराठी में नपुंसक लिंग होने से) होगा.

—सर्वनाम—न. वह सर्वनाम, जो किसी भी लिंग की सज्ञा के स्थान पर आता है।

सामान्यतः—क्रि. वि. साधारणतया. प्राय:. आमतौर पर.

सामावणें—क्रि. अ. समाना. अँटना. अेकरूप होना.

सामील—वि. शामिल. सहायक. सम्मिलित.

—नामा—पु. सयुक्तता-पत्र. संमेल-पत्र.

—होणें—हाथ बटाना. सम्मिलित होना. शरीक होना.

सामुग्रो—दे. सामग्री.

सामुदाअिक / सामुदायिक—वि. सामूहिक. सांघिक. सब मिलकर.

सामोपचार—पु. समझदारी. सौम्य अुपाय. मीठे वचन.

सामोरा—क्रि. वि. सन्मुख. आगे (स्वागत के लिअे).

—जाणें / सामोरें—अगवानी करना.

साम्य—न. समानता२. तुल्यता२. साम्य१.

साम्राज्य—न. साम्राज्य१. अेकाधिपत्य१.

—वाद—पु. अन्य देशोंपर प्रभुत्व जमाने का सिद्धान्त. साम्राज्यवाद.

साय—स्त्री. मलाअी. साढी (दूध की). सार१. छाया. ओट.

—पु. सागवान.

सायंकाळ—पु. सायंकाल. संध्याकाल. संध्यासमय.

सायकल—स्त्री. पैरगाडी.

साय संगीत / —संगीन—वि. सब तरह सिध्द. लैस.

सायास—पु. बहुत परिश्रम. कष्ट. साँसत२.

सायाळ—स्त्री. साही. शल्यक१.

सायुज्य—न. अीश्वर जीव का अभेद. (मुक्ति).

सार—न. चूक२ (अिमली, आदि खट्टी चीजों की). सार१. तत्त्व१. अर्क१. निचोड१. शाश्वत सत्य१. गूदा१. सारभाग१.

सारक—न. नारियल की डाल.

—वि. रेचक (मल शुध्दि करनेवाली दवा).

सारखा (पु) / सारखें (न)—वि. समान. सरीखा. सदृश. जैसा. योग्य. सा.

सारंग—पु. नाविकाधिकारी. अेक राग (संगीत). भौरा. धनुष्य. अेक पछी.

—वि. भूरे रंग का. रंगबिरंगा.

सारंगी—स्त्री. सारंगी.

—वाजविण्याची धनुकली—स्त्री. कमानचा१.

सारंग्या—पु. सारंगिया.

सारण—न. कचौडी आदि बनाने में अंदर भरने का मसाला.

—स्त्री. नाला१. नहर.

सारणी—स्त्री. सारणी (पंचाग बनाने में गणित की सूची). सूची. सारणी. सूत्र१ (सिध्दान्त का).

सारणें–क्रि. स. धकेलना. हटाना. बढाना (दिये की बत्ती). अन्त करना. पूरा करना (अवधि आदि). सरकाना.
सारथी–पु. हाँकनेवाला (रथ, गाडी, मोटार, विमान). सहायक. चालक.
सारवट–स्त्री. बडी बैलगाडी. सग्गड१.
सारवण–न. पोतना. गोबर, मिट्टी से लीपना. छोपछाप१.
–घालणें–कलअी करना (किसी बिगडी बातका युक्ति से समर्थन).
सारवणें–क्रि. स लीपना पोतना.
सारस–पु. चकवा (पंछी).
 –न. कमल.
सारस्वत- वि. भाषा–विषयक. अध्ययनशील.
 –पु. अेक ब्राह्मण जाति (कोंकण तथा गोमांतक में). साहित्य.
सारा–पु. लगान. भूमि-कर. धुंध२ (आँख में). माँडा१ (आंख का रोग). बडी क्यारी२.
 –वि. सारा. समूचा.
–दोरा–पु. स्नेहबंधन. साँठगाँठ२.
सारांश–पु. सारांश. मतलब. निचोड. सार भाग. ग़रज. खुलासा.
सारिका–स्त्री मैना.
सारासार विचार–पु. तारतम्य. सब पहलुओं से सोचना. सोच विचार.
सारें–क्रि. वि. सारा. सब कुछ. समूचा.
सार्थ–वि. अर्थसहित. यथार्थ.
–क–न. कृतकृत्यता२. सफ़लता२. अंतिम संस्कार१.
–कीं लागणें–अुपयुक्त होना.
सार्व-कालिक–वि. शाश्वत. सब समय में होनेवाला.
–जनिक–वि. सार्वजनीन. सार्वजनिक. सब लोगों से संबंध रखनेवाला. सब लोगों के अुपयोगी.
सार्वत्रिक–वि. सब जगह.
सार्सापरीला–पु. सालसा.
साल–न. वर्ष१. संवत्सर१ साल१.
–करी–पु. अुस वर्ष के लिअे चुना हुआ व्यवस्थापक.
–गुदस्त–न. गत वर्ष.
–मजकुरीं–चालू वर्ष में.
सालअी–पु. सालगा. सालअी. सलअी.
–चा डीक–पु. कुंदरु. सालअी का गोंद.
सालंकृत कन्यादान–न. सब गहनों के साथ कन्या का ब्याह.
सालपट–न. बकला१. छीलन१. खराश२. साटक१. छिलका१.
सालवण–न. सारिवन१ (झाडी).
सालस–वि. शुद्ध मनवाला. सज्जन.
साव–पु. साहू. अीमानदार.
–कार–पु. साहु. साहू. महाजन. कोठीवाल.
–कारी–स्त्री. साहुकारी. महाजनी. साहूकारा१.

सावकाश–वि. धीरे धीरे. आहिस्ते. मंद गति से.

सावज–न. सौजा१. (शिकार का जानवर). हिंस्त्र पशु१. जंगली जानवर१.

सावट–न. छाया.

सावडणें–क्रि. स. जमा करना बटोरना (फूल).

सावत्र–वि. सौतेला.

सावध–वि. सचेत. सावधान. होशियार. सतर्क. चौकन्ना. सजग. खबरदार.

–होणें–होश सँभालना. सचेत होना. होश में आना.

–गिरी–स्त्री. } सावधानी.
–पणा–पु. } सावधानता. दक्षता.

सावधान–वि. (दे सावध).
–न. ब्याह. गठबंधन (ब्याह में कन्या तथा वर को, अेक दूसरे के गले में माला पहनाने का मुहूर्त-समय पूरा होने की सूचना के लिअे 'सावधान' कहा जाता है)

सावयव–वि. सब अंगों के साथ. साकार. अखण्ड.

सांवरणें–क्रि. अ. सँभलना. सचेत होना. बुरी अवस्था को सुधारना.
–क्रि. स.–सँभालना. बनाना (काम).

सांवर } स्त्री. सेमल१.
सांवरी }

–चा डिंक–पु. मोचरस.

सावली–स्त्री. छाया. साया. प्रतिबिम्ब१. परछाँअी.

–पडणें–लच्छन दिखायी देना. अनुकरण करना.

–पायाखालीं येणें–खरी दो पहरी होना.

–स अुभा न राहणें–छाया से भी दूर भागना.

सावल्या–स्त्री. (सावली का बहुवचन)

सावळा } वि. साँवला. श्यामवर्ण का.
सांवळा }

–गोंधळ–पु. भ्रष्टाचार. गडबड-झाला. अंधेर नगरी२.

सावा }
सांवा } पु. साँवा (कंगनी या चेना जातिका अेक अन्न). समा
सावे }

साशंक–वि. सशंक. शंकायुक्त. भयभीत.

साष्टांग–नमस्कार } पु. दंडवत.
–प्रणिपात } प्रणाम. साष्टांग प्रणाम.

सासर–न. ससुराल१. पतिगृह१.

सासरा–पु. ससुर (पति या पत्नि का पिता).

सांसर्गिक–वि. संसर्ग संबंधी. संसर्गी.

सांसारिक–वि. पारिवारिक. घर गिरस्तीका. अैहिक.

सासुर-वाट–स्त्री. स्त्रियों की बाअीं ओर बनी मांग.

–वाडी–स्त्री. ससुराल. सासरा१.

–वाशी } स्त्री. ससुराल में होने
–वाशीण } वाली स्त्री (परतंत्र).

सासुरवास–पु. ससुराल में साँसत२. हर बात में नियंत्रण.

सासू–स्त्री. सास.

साहंकार-वि. अहंकारी. गर्विल.
साहचर्य-न. गाढा संबंध१. संग१. साहचर्य१. अटूट संबध१.
साहजिक-वि. सहज में. सरल. स्वाभाविक.
साहणें-क्रि. स. सहना. सहन करना. झेलना. भोगना. बर्दाश्त करना.
 -न. झरोखा१. मोखा१. गवाक्ष१.
साहस-न. हिआव१. साहस१.
-होणें-हिआव पडना हिम्मत बांधना.
साहसी-वि. हैकड. बहादूर. साहसी.
साहाय्य-न. सहायता२. सहाय१. भरोंसा१.
-करणें-खबर लेना.
साहित्य-न. सामग्री२. सामान१. अुपकरण१. संग१. साहित्य१.
साहेब-पु. अधिकारी. बडा व्यक्ति. महाराज. सम्मान सूचक शब्द. (पुरुष तथा स्त्री के नाम के आगे).
साहोत्रा-पु. छःप्रतिशत. सूद की दर. छठवां हिस्सा. स्वामित्व.
साह्य-न. सहाय१.
-करणें-हाथ बटाना.
साळ-स्त्री. धान१. शालि. शाला. साल (कारखाने के अर्थ में). साही (पशु). करघा१.
साळकाया माळकाया-अप्रधान, फालतू, स्त्रियां.
साळसूद-वि. निष्कपट. भोला.
-पणा-पु. भोलापन (दिखावटी).
साळी-पु. जुलाहा. बुननेवाला व्यक्ति.
साळुंकी, साळुंखी, साळू } स्त्री. साला. मैना.
साक्ष-स्त्री. गवाही. साक्ष. साख. प्रमाण१.
-घालणें-साख भरना. साखी पुरना. गवाह के नाते हस्ताक्षर करना.
-देणें-गवाही देना. साखना.
साक्षर-वि. लिख,पढ सकनेवाला.
-ता-अनपढ का लिखना पढना. वर्णमाला की पह्चान.
साक्षी, -दार } पु. सब कुछ देखनेवाला. गवाह. साखी. साक्षी.
साक्षात्-अव्य.प्रत्यक्ष. सामने. मूर्तिमान्.
 -क्रि. वि. साफ साफ. स्वयं.
साक्षात्कार-पु. अनुभव. स्पष्ट ज्ञान. अंतरात्मा की आवाज२. आत्मप्रतीति२.
साक्षेप-पु. अविरत परिश्रम. लगनसे काम. चकल्लस. मन का झुकाव. आग्रह.
साक्षेपी-वि. कार्यमग्न. कर्मठ.
सिकंदर-दे. शिकंदर.
सिंचन-न. छिडकाव१.
सित-न. चिल्ला१ (धनुष्य की डोरी).
 -वि. सफेद.

सिताफळ–न. शरीफा१. सीताफल१.
सिद्दी–पु हब्शी.
सिध्द–पु. ईश्वरी साक्षात्कार-प्राप्त महात्मा. मुक्तपुरुष.
–वि. तत्पर सिद्ध. कटिबध्द. अुतारू प्रस्थापित. बना हुआ. प्रमाणित साबित.
–असणें–अुतारू होना सिद्ध होना.
–ता–स्त्री. सिध्दता. तैयारी.
–साधक–पु सधे बधे साथी. षडयंत्र के साक्षी.
सिध्दावस्था–स्त्री. ब्राह्मी स्थिति. जीवन्मुक्त स्थिति. सिद्धोअी.
सिध्दि–स्त्री दैवी शक्ति. सिध्दि. मुक्ति. सफलता. पूर्णता. तपोयोग का अलौकिक फल. निर्णय१.
–नेणें–अन्त बनाना. सफल करना.
सिध्दांत–पु. प्रस्थापित सत्य. सिध्दान्त. निश्चय. अुपपत्ति. सूत्र१. प्रमेय१ (भूमिति).
सिंधु–पु. सागर. समुद्र. सिंध नदी. सोडे में मिलनेवाली अेक सफेद धातु.
–दुर्ग–पु. समुद्र में बना किला. मालवण के पास होनेवाला किला.
–नद–पु सिंध नदी२.
–सागर–पु. भारत का पश्चिम समुद्र (जिसे भूल से अरबी समुद्र कहा जाता है).
सिनीवाली -स्त्री. अमावस (चतुर्दशीयुक्त).

सिनेमा–पु. चलचित्र. चित्रपट. बोलपट. चित्रपटगृह.
सिमेंट–संधानद्रव्य१. सिमेंट२.
सिलोन–पु लंका. सिंहल. सरनदीप.
सिंह–पु. सिंह. शेर केसरी श्रेष्ठ व्यक्ति. सिंहराशि. शार्दूल.
–द्वार–न. महल आदि का सदर फाटक. सिंहद्वार. सिंहपौर.
सिंहली पिंपळी–स्त्री सिंहली पीपर.
सिंहाचा छावा–पु. सिंबेला.
सिंहावलोकन–न. समालोचन१. सिंहावलोकन१ आगे बढने के पहले पिछली बाते संक्षेप में कहना.
सिंहासन–न. सिंहासन१. देवताओ को बैठाने की चौकी२. राजधानी का प्रांत.
सिंही } सिंहीण }स्त्री. शेरनी. सिंहिनी.
सीता–स्त्री. स्वनाम धन्य सीतादेवी. अठन्नी.
–देवी–स्त्री. खलिहान से गल्ला हटानेपर बचा अनाज.
–फळ–न. सीताफल१. शरीफा१.
सीत्कार–पु. सिसकारी२. सी सी शब्द. सीत्कार.
सीमंत पूजन–न. } सीमंती –स्त्री. } बारातियों का गांव की सीमापर या मंदिर में सत्कार. वरराजा का स्वागत (ब्याह की अेक रीति).

सीमा—स्त्री. सीमा. मर्यादा. पराकाष्ठा
—साडणें—सीमा लाँघना.
सुअी—स्त्री सूअी. तकुवा१. टेकुआ१. (चरखेका). टीका लगाने की सूअी.
सुअीण—स्त्री दाअी. प्रसूति करानेवाली स्त्री.
सुंक—पु. मधुमक्खी का डंख.
सुकट—स्त्री. सूखी मछली.
—वि. शुष्क. सूखा.
सुकटलेला—वि. अुकठा. अैंठा. शुष्क. सूखा.
सुकणा—पु. अेक पंछी.
सुकणें—क्रि. अ. सूखना. अुकटना. रसहीन होना. दुबला होना.
सुकतळ—न. जूते में रखा चमडे का टुकडा (पग के आकार का; पग का पसीना चूसने के लिअे).
सुकती—स्त्री. भाटा१ (नदी या समुद्र में).
—भरती—स्त्री. ज्वार-भाटा१.
सुकलें—न. सोने के तार की छोटी अंटी (पहले पहल बच्चे के कान में).
सुकविणें—क्रि. स. सुखाना. सुखलाना.
सुका—वि. सूखा. सूखा हुआ. व्यर्थ. बिना भोजन का (वेतन).
—दुष्काळ—अवर्षण के कारण अकाल.
सुकाड—पु. हौआ (खेत में रखा).
सुकाणं—न. पतवार२. कन्हर१. कर्ण१. (किश्ती का).
—चा दांडा—पु. पतवार का हत्था.
—समिति—स्त्री. पथप्रदर्शक समिति (कार्य-कारिणी का कार्यक्रम बनानेवाली).
सुकाळ—पु. समृद्धि के दिन (अच्छी अुपज होने से). भरमार२. विपुलता.
सुकुमार—वि. नाजुक. सुकुमार. सुकोमल.
सुकेळें—न. छीलकर, घी लगाकर सुखाया केला१.
सुकृत—न. पुण्य का काम.
सुक्कापान—न. कानागूर कमअी२. (झाडी).
सुक्तासुक्त—वि. भलाबुरा.
सुख—न. सुख१ आनंद१. प्रसन्नता२. आराम समाधान. संतोष मजा१.
—कर / —कारक / —दायक } वि. सुखकर सुखदायी. सुखकारक सुखदायक. सुखकारी. सुखजनक.
—प्रसव—पु. बिना कष्ट के प्रसूति.
—मय—क्रि. वि. सुख पूर्ण.
—रूप—वि सुखपूर्वक. सुख से. सकुशल.
—शय्या—स्त्री. सुखभोग का पलंग.
—सोहळा—ब्याह शादी का आनंद.
सुखाची भाकर—स्त्री. आराम से गुजारा१.
सुखाचें माहेर—न. शान्ति-स्थान१. ननिहाल१.
—शरीर—न. सब सुख-सुविधा के कारण बना स्वस्थ शरीर१.
सुखावह—वि. सुख देनेवाला.

सुखासुखी–क्रि. वि. योंही. बिना कारण के.
सुखी–वि. सुखी. खुशहाल.
सुखें मास–न. कोरमा१.
सुगड–न. छोटी मटकी२. कमोरी२.
सुगणे–क्रि स. सूंघना. महक लेना.
सुगति–स्त्री. अच्छी स्थिति.
सुगंध–पु. सुगंधी२. अच्छा महंक२. खुश-बू२ अरधान. सोंह.२.
–अजवला–पु. सुगंध अजवला.
–कचोरा–पु कपूर हल्दी२. गंधपलाशां२.
–मुंगुस कांदा–पु. सरहटी गँहिनी२. सुगंध नकुलकंद.
–रोहिस गवत–न. सुगंध रोहिश.
सुगंधित–वि. गमकीला. सुगंधयुक्त, महंकदार. सुगधित.
सुगंधी–पु. गंधी. अत्तार.
–गवत–न सुगंधतृण१. गंजणी१.
सुगम–वि सरल. सुलभ. सुगम.
सुगरीण–स्त्री बया१ (पछी). घरगिरस्ती के काम में चतुरा स्त्री.
सुगावा–पु. सुराग. टोह. पता. सूत्र.
सुगी–स्त्री. फसली मौसम१. सुख के दिन (खेती हर के).
सुग्रास–पु. मिष्टान्न. अच्छा भोजन.
सुघटी–स्त्री. ओडी.
सुचणें–क्रि. अ. सूझना. ध्यान में आना मन में आना.
सुचविणें–क्रि. स. सुचाना. सूचित करना. सुझाना. भान कराना.
सुचिन्ह–न. अच्छे लक्षण१.
सुजणी–स्त्री. लम्बोतरा मोती.
सुजणें–क्रि अ. सूजना. शोथ होना फूलना. कुप्पा होना.
सुजन–पु सज्जन भला व्यक्ति. भद्र पुरुष.
सुटका–स्त्री. छुटकारा१. मुक्ति. निस्तारा१. प्रसूति.
सुटणें–क्रि. अ. छूटना. मुक्त होना खुलना. अलग होना. होना (खुजली.) बहना (वायु) लगना (चिल्लाने, गालियां देने). रहना (देखते, बोलते,). दगना (तोप, बंदूक). मुटाना (पेट, शरीर).
सुटसुटीत–वि. छोटासा और सुंदर चपल सुविधापूर्ण. व्यवस्थित.
सुटा–वि. अलग पडा. खुला. लटकता हुआ. विरल. अकेला. सतान पास न होनेवाला.
–रुपाया–अेक रुपये की रेजगी२.
सुटी (स्त्री) वि –दे. सुटा.
सुट्टी–स्त्री. छुट्टी. तातील. नागा. अंझा.
सुट्टयो–अव्य. आंख-मिचौनी के खेल में थल्ने से चले जाने का शब्द.
सुंठ–स्त्री. सोंठ.
–वडा–पु. सोठौंरा.
सुंठीवाचून खोकला गेला–आंख फूटी पीर गयी.
सुडकें–न चीथडा१.
सुडा–स्त्री. ढेरी (घास की). भुट्टों के साथ लगाया अनाज का ढेर१.
सुत–पु. बेटा. पुत्र. शिष्य.

सुतक–न. सूतक. मरणाशौच.
–की–स्त्री सगतराश का अेक औजार
–वि. जिस के सूतक लगा हो. सूतकी.
– –चेहरा–पु. मुद्राहीन मुख.
सुतळी–स्त्री रुअी की पाच गुरियों वाली बाती.
–वणें–क्रि. अ. धागे में गूँथना. धागे से बाँधना.
–ळी–स्त्री. सुतरी. सुतली.
– –चा तोडा–पु. सुतली का छोटा टुकडा.
सुताडा–पु. रुअी का मोटा वस्त्र.
सुताची गुंडी–स्त्री. कलावा१ (ब्याह में पीला रंगा सूत का लच्छा). लच्छा१.(डोरे का).घुंडी(सूत की).
सुतानें स्वर्गास जाणें–तनिक भी टोह पाते ही बुद्धिसे बात की तह तक पहुँचना.
सुतार–पु. बढअी. सुतार. अेक पंछी.
–की–स्त्री. सुतारी (बढअी का काम).
सुती–वि. सूत का बना.
सुतोवाच–न. श्री गणेश१. प्रारंभ.
सुंदर–वि सुंदर रुचिर. कलित. मनोहर. रसीला. रम्य. सजीला. सुचारु संलोना. खूबसूरत. बहुत अच्छा.
–बनविणें–साँचे में ढालना.
–ता–स्त्री. सुंदरता, सौंदर्य१. सुषमा.
सुंदरा–स्त्री. सुंदरी.
सुंदरी–स्त्री सुंदरा स्त्री. शहनाअी (अेक बित्ता लम्बी.).टिमटिमाती दियली.
सुदर्शन–न. श्री विष्णू भगवान का चक्र१. बला२.
–वि मनोहर सुंदर.
–चूर्ण–न. अेक औषधी.
सुदाम–पु. श्री कृष्ण का सहपाठी.
–वि. दुबला-पतला. दरिद्र.
सुदाम्याचे पोहे–पु सुदामा के तंदुल. साग-सत्तू (नम्रता से).
सुदिन–पु. अच्छे दिन. मंगल-दिन.
सुदृढ–वि. बहुत मजबूत. गठे बदन का.
–म्हातारा–पुरानी हड्डी.
सुद्धां–अव्य. साथ. सहित. समेत.
–क्रि वि. भी.
सुधा–स्त्री अमृत१. सुधा. चूना१. बिजली. हर्रे.
–वि. सीधा. सरल. ठीक.
सुधारक–पु समाज-सुधारवादी. अपनी बुद्धिसे चलनेवाला.
सुधारणा–स्त्री. सुधार१. संशोधन१. प्रगति.
सुधारणें–क्रि. स. सुधार करना. सुधारना. सँवारना. बिगडे को बनाना.
सुधारलेला–वि. सभ्य. परिवर्तित (ग्रंथ).
सुधारस–पु. नींबू का पका शरबत. सिकंजबीन

सुनमुख—न. ब्याह की अेक रीति (वर की ओरसे कन्या को विवाह के दिन पहनाये गहेने (चढ़ावा) सब को दिखाना).
सुनमुखाचे दागिने—पु. चढावा.
सुना—वि. सूना. शून्य. सुनसान. खाली. अुदास.
सुनावणी—स्त्री, न्यायालय में पेशी.
सुनावणें—क्रि. अ. खरी खरी सुनाना
सुन्न—वि बधिर (अंग होना)
—होणें—जी सन्न हो जाना. ठकसे रह जाना. सनाका खाना.
सुपली—स्त्री. सुपलिया (छोटा सूप).
सुपारी—स्त्री. गुवा१. सुपारी. पूगीफल१.
—चें झाड—न. गुवाक१.
— —फूल—न. भिलावे के तेल में सुपारी के टुकडे.
—देणे—निमत्रण देना.
सुपीक—वि. अुपजाअू. अुर्वरा.
सुपुत्र—पु सपूत
सुप्त-वि. सुप्त अप्रकट. सोया हुआ.
सुप्रसन्न-वि. अत्यंत प्रसन्न. सुप्रसन्न.
सुफराटा—वि. सीधा ठीक तरहसे.
सुबक—वि शानदार. सुंदर. टीपटाप. डौलदार.
सुबत्ता—स्त्री समृध्दि. सुख-शान्ति.
सुबुध्द—वि बुद्धिमान. चतुर.
सुबोध—वि सरल. बाल-बोध.
सुंभ—न. रेशे की रस्सी२.
—जळालें तरी पीळ गेला नाहीं—रस्सी जली पर बल (अेंठन) न गया.
सुभा—पु. सूबा.
सुभिक्ष—न. दे. सुबत्ता.
सुभाक—न. राअितुग१. तत्रक (फल).
सुमार—पु. मर्यादा२ (बोलने म हिसाब. गिनती२. लगभग. अुस समय.
—वि. साधारण. मध्यम.
सुमारास—अुसी समय. लगभग तब
सुमारे—क्रि. वि. लगभग. कोअी.
सुर—पु सुर. स्वर (सगीत). देवता.
—तरु—पु कल्पवृक्ष.
—सरी—स्त्री. आकाश-गंगा. भागीरथी.
सुरअी—स्त्री. सुराही अेक शस्त्र
सुरकडी—स्त्री. गोता१.
सुरकुतणें—क्रि. अ. सिकुडना. झुरियाँ पडना
—कुती—स्त्री सिलवट. सिकुडन. झुर्री गुरची. शिकन
सुरक्या—पु. शहनाअी के साथ सुर-वाद्य बजानेवाला. 'आटथ्या-पाटथ्या' के खेल में 'सूर' का रक्षक. गंजीफा में प्रारंभ का राजा (दिन में राम; रात में श्रीकृष्ण)
सुरगांठ—स्त्री. कच्ची गाँठ
सुरंगी—स्त्री सुरपुन्नाग१.
सुरण—पु. सूरन. जिमीकंद. ओल.
सुरपारंब्या—स्त्री. सिलोर-डण्डा (खेल).
सुरपिण—स्त्री. मातजर्री.
सुरपेटी—स्त्री. वीणा के स्वरों का बनाया वाद्य.

सुरफाटा—दे सुफराटा
सुरमा, सुर्मा—पु. रसाञ्जन सुरमा.
सुरमाड—पु. अेक तरह का नारियल का पेड.
सुरवंट—पु. झिंगा (कीडा). झिनगा.
सुरवात—स्त्री. प्रारंभ. शुरुआत.
सुरवारी हिरडा—पु. पक्का हुआ, वजनदार हर्रे का फल. काबूली हड२
सुरस—वि. रसपूर्ण. स्वादिष्ट. मधुर.
सुरसा—पु. दोनों ओर नोंकें होनेवाली कील.
सुरसुरी—स्त्री. सुरसुराहट. गुदगुदी. सुरसुरी. खुजली. सनक.
सुरबद—स्त्री. मातजरी (झाडी).
सुरळी—स्त्री चोंगा१ (दोनो ओर खुला). पोलो नली.
सुरळीत—वि. सुव्यवस्थित. सरलतासे बिना बाधा के. नियमित रूपसे.
सुरक्षित—वि. सुरक्षित. विशेष सुविधा-प्राप्त. सकुशल.
सुरा—पु. छुरा.
—स्त्री. मद्य.
सुराज्य—न. जनता के हित में नियमपूर्वक चलनेवाला शासन१.
सुरी—स्त्री. छुरी.
सुरुंग—पु. सुरंग२.
सुरुवात—स्त्री. दे. सुरवात.
सुरू—पु. सरों का वृक्ष.
—होणे—क्रि वि. शुरु. प्रारंभ. चालू होना.
सुरेख—वि दे. सुंदर.
सुलटा—वि सीधा. सुविधापूर्ण. अनुकूल.
सुलतानी कोस—पु. टिपु सुलतान का बनाया नाप (५ मील = १ कोस).
सुलभ—वि. सहज में मिलनेवाला. सरल. आसान.
सुलक्षणी—वि. कान्तिमान. सुलक्षण. अंधेरे घर का अुजाला (पुत्र).
सुवर्ण—न सोना१. ८० रत्ती की तोल२ सुंदर रंग१.
—वि अच्छे रंग का.
—चलन—न. सोने के सिक्के के आधार पर अन्य मुद्राओं का मूल्य निर्भर रखने की पद्धति.
—तुला—स्त्री अपने शरीर के वजन के बराबर सोना तोल के दिया दान.
—मध्य—पु परस्पर विरुध्द दो मार्गों का समन्वय करने का अुपाय. समझौते का रास्ता
—माक्षिक—न. सोनामाखी२
सुवाच्य—वि. सुपाठ्य साफ (अक्षर).
सुवास—पु. सुगंध२. खुशबू२.
सुवासिक—वि सुगंधित
सुवासिनी—स्त्री सधवा स्त्री. सुहागिन. सौभाग्यवती.
सुवाळा—पु डेढ सौ खाँडी का बोझ ढोनेयोग्य छोटा जहाज.

सुशिक्षित–वि. पढा-लिखा. शिक्षित समझदार. सभ्य.

सुशी–स्त्री. धारीदार सूती कपडा१. गद्दे बनाने का कपडा. बच्चों का पेट फूलने का रोग.

सुशील–वि. मिलनसार. सीधा. अुत्तम स्वभाववाला.

सुशोभित–वि अत्यंत शोभायमान. सुशोभित.

सुषुप्ति–स्त्री. गाढी नींद.ज्ञानशून्य स्थिति..

सुसकारा–पु. लम्बी सांस१. सिसकारो२. ठंढी सांस२. निसाँस.

सुसंगति–स्त्री संत-संग१. अच्छी सगत. सत्संग१.

सुसज्ज–वि पूरी तरह सजाया हुआ. लैस. तैयार. सुसज्जित.

सुसंबध्द–वि तर्कपूर्ण सारगर्भित.

सुसर–स्त्री. घडियाल१ (जन्तु)

सुसूत्र–वि सुव्यवस्थित.

सुस्कारा–पु, दे. सुसकारा.

सुसंस्कृत–वि. अच्छे संस्कारयुक्त. शिष्ट. सभ्य. सुसंस्कृत.

सुस्त–वि मंद. सुस्त. ढीला.

सुस्थिति–स्त्री अच्छी हालत (स्थिति) सुसंपन्नता सुखी स्थिति.

सुस्वभावी–वि. सुशील. अुत्तम स्वभाववाला. मिलनसार.

सुस्वर–वि. सुरीला. सुस्वर. मधुर (गान).

सुहागी–स्त्री. सोहागा१.

सुस्वरूप–वि. सुंदर. रूपवान.

सुळका–पु. नोकदार चोटी(पहाड की). शंकु के आकार की वस्तु की नोक२. सुवा दांत.

सुळसुळणें–क्रि. अ. बुलबुलाना. चुलबुलाना.

सुळसुळाट–पु. बडी चुलबुली२. फट पडना. बुलबुलाहट२.

–देणें–बार बार सताना. तंग करना.

–होणें–अधिकता से तंग आना हर जगह फैल जाना. फट पडना.

सुळा–पु. सुवा दांत. खुत्थी२ (खेत में). चरस को गरेडी को अुठानेवाला खम्भा. किलनी के समान अेक जन्तु.

सुळावरची पोळी–जान पर खेल कर करने का काम.

सुळे निंबू–न. अमलवेद१. बिजौरा१.

सुज्ञ–वि. समझदार. बुद्धिमान.

सूचक–न. चिन्ह१. लक्षण१.
–वि. सूचित करनेवाला प्रस्ताव करनेवाला बोधक. ज्ञापक.

सूचना–स्त्री सूचना. विज्ञप्ति प्रस्ताव१.

–देणें–खबर करना. सूचना देना.

सूची–स्त्री. तालिका. सारणी. सूची. संग अंगोर. अंगूरशेफ. लुकमन.

सूज–स्त्री. सूजन शोथ१. फुलाव१.

सूट–स्त्री. छुडौती (ऋण से छूट). छूट. छुटकारा.

सूड–पु. प्रतिशोध. बदला. कअी पद होनेवाला संलेख. खतौनी की नकल२. लेखे में शंका स्थानों का अंतर

–अुगवणें } बदला लेना. प्रतिशोध
–घेणें } लेना.

सूडासाठीं वडपडणें–खून सवार होना (सिरपर चढना).

सूत–न. सूत. डोरा१. धागा१. सूत का तार१. तन्तु१. लगाव१. अिंच का आठवां हिस्सा नाप१.

–पु सारथी. मिश्र जाति का व्यक्ति.

–जमणें–गहरी घुटना. स्नेह होना

–धरणें (नाकाशीं) -अब तब होना.

–नसणें–अनबन होना.

सूतिकागृह–न. प्रसूता का कमरा१. प्रसूतिगृह.

सूत्र–न. थाडे मे कहा सिध्दान्त१. धागा१ सूत्र१.

–धार–पु. नाटक का दिग्दर्शक. प्रमुख सचालक(सभा, संस्था में)

सून–स्त्री. बहू. पुत्रवधू.

सूप–न. सूप१. सीक या बाँस का डगरा१.

–वाजणें–ब्याह का समारोह समाप्त होना.

सूर–पु. गाने का सुर. अुछ्वास. सुर (शहनाओ के साथ) डण्डा (सिलोर-इण्डे के खेल मे). सीधे शरीर से पानी में कुदान. सूर्य.

–स्त्री. नारियल का मद्य१.

सूर्य–पु. सूर्य. सूरज. रवि. भानु.

–कमल–न. सूरजमुखी का फूल१. सूर्यकमल१.

–कमळ–न. हाथिशूर१. शिरियारी२.

–कांत–पु. सूर्यमणि२. सूर्यकान्त. अगिया कॉंच.

–फूल–न. सूर्यकमल१.

–स्नान–न. घमाना.

सूर्याची पिलें दाखविणें–कान दबा कर बच्चे को अूपर अुठाना.

सूर्यावर थुंकणें–आकाशपर थूकना. बडों की अकारण निंदा करना.

सूर्यास्त–पु. सूर्य डूबने का समय. सूर्यास्त.

सूं सूं–न. सो. सीत्कार. सॉंथ सॉंथ. (चलना; वायु का).

सूक्ष्म–न. ब्रह्म१.

–पु. अणु१.

–वि. सूक्ष्म.सुक्षम. बहुत बारीक

–दर्शक यंत्र–न. अणु-वीक्षण यंत्र१.

सृष्टि–स्त्री. ससार१ जगत् का अुत्पन्न होना. निर्माण१. रचना. बनावट

सेकंद–न. सेकंड१ (मिनिट का ६० वॉं भाग).

सेक्रेटरी–पु. सचिव.

सेक्रेटरीअेट–न. सचिवालय१.

सेज–स्त्री. बिछौना१. शैय्या. पंक्ति.

सेंट–न.सुगंधार्क१.

सेंटर–पु. केन्द्र. मध्य बिंदु. परीक्षा-केन्द्र.

सेतु–पु बॉंध. पुल.

सेना–स्त्री. सेना.

–पति– पु सेनापति. सेनानी. सेनानायक.

सेफ्टी पिन–स्त्री. आलपीन.

सेवक–पु. सेवक. नौकर.

सेवन–न. अुपयोग१. अुपभोग१. खाना१. सेवन१.

सैतान–पु. शैतान. राक्षस.

सैंधव–न. सेंधा१. लाहौरी नमक१. सैन्धव१.
सैनिक–पेशा–पु सिपहगिरी२.
–वजा–वि. सिपाहियाना.
सैन्य–न. सेना२. कटकअ२.
सैन्याची आघाडी–स्त्री. हरावल.
–पिछाडी–स्त्री चंदावल.
सैरावैरा–क्रि. वि. तितर बितर. जहाँ रास्ता मिले (भागना).
सैल–वि ढीला. ढीलाढाला. शिथिल. खुला हुआ.
–पायजमा–पु गरारा. चौडी मोहरी का पायजामा
–सोडणे–ढील देना अंकुश न रखना.
सैली–स्त्री. मोतियों की माला.
सोअिस्कर–क्रि वि. सुविधापूर्ण.
सोअीनें– } क्रि वि. सुविधा से
सोअी सोओने } धीरे धीरे. समझदारी से.
सोकावणें–क्रि अ चाट पडना. परचना. ललचाना.
सोकाजी–वि. छैला. साकट.
सोंग–न स्वांग१ भेष१. मिस१. बहाना१. विचित्र व्यक्ति औतार (व्यंग).
–करणें–बहाना करना.
–ढोंग–न. बहानेबाजी२.
सोंगटी–स्त्री. गोटी (चौपड, शतरंज की).
सोंगणी–स्त्री. लुनाअी (फसल की).
सोगा–पु. अंचला. पल्ला (वस्त्र). सूर्मा.
सोजी–स्त्री. चावल घी पर सेक कर बनाया भात१. मैदा१.
सोजीर–पु. गोरा सैनिक.
सोज्वळ–वि. चमकता हुआ. निर्मल. पापरहित.
सोट–पु. हरा, लम्बासा कीडा. (फसल खाता है). सोंटा. अूंची, सीधी वस्तु (सीढीयाँ, पहाड, आदि). दा मन का बोरा. छडा व्यक्ति.
सोटा–पु लठ्ठ गोजी२.
सोड-चिट्ठी–स्त्री. मुक्त करने का आज्ञा-पत्र१.
–मुंज–स्त्री. अध्ययन समाप्ति का सस्कार१. गृहस्थ बनने की अनुज्ञा का धार्मिक सस्कार.
–वणूक–स्त्री. छुटकारा१. लागा-लेवट
–णें–क्रि. स. छोडना. जाने देना. खोल देना. क्षमा करना.
–वणें– } क्रि. स. छुडाना. ग्रहण
–विणें } करना (डाक से पजीकृत वस्तु) छुटकारा दिलाना. लगाना (गणित). ठीक अुत्तर देना (पहेली का)
सोडल्याचा दाखला–वियुक्ति-पत्र१. खारजा१.
सोंड–स्त्री. सूंड१. चरस का अग्रभाग१.
सोडगा–पु. लट्ठ. डण्डा.
सोडत–स्त्री. लाटरी.
सोडा–पु अेक मछली२. अेक क्षार (सोडा).
सोडून देणें–छोड देना. गम खाना किनारा करना.

सोदद–पु करील. अदंण्ड.
सोदनें }न. रसोई में हाथ पोंछने
सोधने }का तौलिया१. पोंछना१.
सोदा }वि. शोहदा. बदमाश.
सोद्या }
सोन-कावळा–पु. भारद्वाज (पंछी)
–किडा–पु. जुगनू.
–केवडा–पु सुवर्ण-केतकी.
–केळ–न. अेक तरह का केला
(पीला, मीठा). सोन-केला.
–खत–न. मानव की विष्ठा-मूत्र का
खाद१.
–गेरू–पु. सुवर्ण गेरू.
–चाफा–पु. चंपा चंबा.
–टक्का–पु. अेक फूल-पौधा (पीले
फूल).
–पडवळ–न.परोल१. कडुआ परवल.
–पितळ–न. सोन–पीतल१.
–वणी–न वह पानी, जिसमें तपाया
सोना डूबोया हो.
–वेल–पु अमरवेल आकाशवेल.
–सळी–स्त्री, मारेडी. रेशम का
धारीदार वस्त्र
–हरणवेल–स्त्री. पीली, सुनहरी,
जीवती.
सोनामुखी–स्त्री सनाय१
सोनामुखी.
सोनार–पु. सुनार. चटक (पंछी).
गौरैया.
सोनें–न. सोना१ कंचन१ कलधौत.
सुवर्ण. हेम१ कनक१ स्वर्ण१
कुंदन (अत्यंत शुध्द). दशहरे के
दिन वितरण करने के कचनार
के पत्ते.
–नाणें–न. धन-संपत्ति२.
सोनेरी–वि. सोने के रंग का. जिस
के अंदर सोना हो.
–टोळी–स्त्री बदमाशों का गुट.
सोनुला–वि प्यारा (बालक).
सोनोली–स्त्री. सनाय
सोपट–न. केले के पेड की छाल२.
बिना दानों का भुट्टा
सोंपणें }क्रि. स. सौंपना सुपुर्द
सोंपविणें }करना. सहेजना सरेखना.
सोपस्कार–पु. हर तरह की
सजावट२. कष्ट (व्यंग).
सोंपोव–वि संक्रान्त (विभाग).
सुपुर्द किया हुआ
सोपा–पु ओसारा. बरामदा.
–वि. सरल. आसान. सहज.
सहल. सुगम.
सोपान–पु. सीढी जीना.
सोपे (न.)–दे सोपा (वि)
–वाटणे–हँसी खेल समझना.
सोंफिया घास–न. गंधबेना१. रूसा-
घास
सोबत–स्त्री. संगत. साथ१.
सोबती–पु. संगी साथी. सखा.
सँघाती. सँगाती.
सोमल–पु. संखिया.
सोमवल्ली–स्त्री सोमलता.
सामवल्ली.
सोमा–स्त्री. सोमलता.
सोय–स्त्री. सुविधा. सुगमता.
सहूलियत. सरलता. लाभ१.
सुभीता१. गुंजाअिश
–होणे–हिसाब बैठना. सुभीता
होना.

सोयरा–पु. ब्याह के कारण बना नातेदार. समधी. यार.
–धायरा–पु. नातेदार, मित्र आदि.
सोयरीक–स्त्री. सगाओी.
सोयीचें बोलणें–सीधी बात करना.
सोरा–पु. छेद बंद करने की लकड़ी की छड(किश्तीमें). शोरा सूर्याखार. रेहगवा वाजी. रेहमानोन रेहक्म निमक.
सोऱ्या–पु. चने के आटे की सेव बनाने का यंत्र.
सोल–पु मोटा, मजबूत रस्सा. (देखो अमसूल).
सोलणें-क्रि स. अुचेलना. छीलना. छिलका अुतारना.
सोलाणे–पु. बूटसे निकाले हुअे हरे चने.
सोली–पु. जगली हल्दी(सोली).
सोलीव–वि छीला हुआ. शुध्द. पक्का(धूर्त).
सोवळा } वि. शुध्द. पवित्र.
सोंवळा } कलंकहीन. निर्दोष.
–पु. अेक व्यापारिक जलनौका.
सोंवळें–न. धार्मिक कृत्य के लिअे सुरक्षित रेशमी वस्त्र१. धोया और सुखाया वस्त्र१.
–करी–पु. रसोअिया.
सोशीकपणा–पु. सहनशीलता. सहिष्णुता.
सोस–पु. धातु का पतला तंतु. संयम. तीव्र लालसा२.
–करणें–अति लोभ करना.
–मावशी–स्त्री. हर बात में लालची स्त्री.
सोसणें–क्रि स. सहना. बर्दाश्त करना. सहारना.
सोसाटा–पु. सन्नाटा. वायु का तीव्र शब्द. सनाका.
सोसाट्याचा वारा–पु सनसनाती वायु. सांय सांय करती हवा.
सोहळा } पु. अुत्सव-समारोह. आनंद
सोहाळा } का समय.
सोळा–वि. सोलह.
–आणे–सोलह आने, पावरत्ती (बात).
सोक्षमोक्ष–पु. निर्णय. अन्तिम. निबटारा.
सौ –सौभाग्यवती का संक्षिप्त रूप.
सौकर्य–न. सुलभता२. सुकरता२.
सौख्य–न सुख-शान्ति२. आराम.
सौंगडी–पु. संगी साथी. गुअियाँ.
सौजन्य–न. शील१. सुजनता२. भलमनसी२. सौजन्य१.
सौंदर्य–न. सुदरता२. सौंदर्य१. लावण्य१. सुघराअी२ लुनाअी२.
सौदा–पु. किश्ती का नीचे का हिस्सा. सौदा. लेनदेन. व्यापार. क्रय-विक्रय.
सौदामिनी–स्त्री बिजली. विद्युत.
सौध–पु. राजमहल. प्रासाद. भवन का कोठा.
सौभाग्य–न. भाग्य१. नसीब१. सौभाग्य१. सुहाग१.
सौम्य–वि. शान्त. मृदु. नरम.
सौहार्द–न. मित्रता२. स्नेह१.

स्खलन–न. पतन१ गिरावट२. वीर्यपात१. भूल२. अटकना.

स्तन–न. स्तन१. थन१. गलथन१ (बकरी के गले के).

स्तन्य–न. माता का दूध१.

स्तब्ध–वि. स्तम्भित. मन्द. स्थिर. दृढ. चुप.

–ता–स्त्री. स्थिरता. शान्ति. सन्नाटा१. सकता१.

स्तंभ–पु खम्भा. स्तम्भ. अेक अचल तारा. स्कम्भ (कॉलम).

–न–न. अटकाव१. गतिरोध१. बेहोशी२.

स्तंभित–वि. स्तंम्भित. भौंचक्का

–होणें–सन्नाटे में आना. होश पैंतरे होना हवा निकल जाना. सकत में आना.

स्तव–अव्य. के लिअे. के कारण. –पु. स्तुति२

स्तवन–न. स्तोत्र१. प्रशंसा२.

स्तिमित–वि. चकराया. हुआ. स्तम्भित.

स्तुति–स्त्री. स्तुति. प्रशंसा. सराहना. बडाअी.

–करणें–सराहना. स्तुति करना.

स्तुत्य–वि. सराहनीय. स्तुत्य. श्लाघ्य.

स्तोम–पु बडाअी की अति२. ढकोसला. जानबूझकर झूठी प्रशंसा१.

स्त्री–स्त्री. पत्नी. स्त्री. महिला. औरत. लुगाअी.

–संग–पु संभोग. मैथुन.

–चरित्र–न स्त्री का चालचलन१.

–धन–न. स्त्री की अपनी संपत्ति२.

–धर्म–पु. मासिक धर्म.

स्थंडिल–न वेदी२ (यज्ञ की).

स्थल, स्थळ–न स्थान१. स्थल१. जगह२. ठिकाना१. मथर१. सयानी कन्या के योग्य वर१.

–कमळगो–स्त्री. स्थल कमलिनी.

–चर–त्रि. भूमिपर रहनेवाला.

–मार्ग–पु. खुश्की का रास्ता.

स्थलांतर–न जगह बदलना.

स्थविर–वि बूढा. ज्ञान में श्रेष्ठ.

स्थाणु–पु खम्भा. खूंटा. ठूंठ.

स्थान–न स्थान१. (देखो स्थल).

–क–न. मंदिर१. मठ१. अधोमार्ग (रेलवे) का अड्डा१. स्टेशन१.

स्थानिक–वि. अुस स्थान का. स्थानीय.

–स्वराज्य–न नगरपालिका२. (म्युनिसिपॅलिटी). नगरनिगम१ (कारपोरेशन).

स्थापणें–क्रि. अ. स्थापन करना. नीव डालना सिध्द करना. खडा करना रचना.

स्थापना–स्त्री स्थिर करना. संस्थापन. बैठाना (मूर्ति).

स्थावर–न., –मिळकत–स्त्री. भू संपत्ति२.

स्थितप्रज्ञ–वि. समबुध्दि (व्यक्ति सुख या दुखमें अचल.

स्थिति–स्त्री. अवस्था. दशा. स्थिति. हालत.

–स्थापक–वि. लचीला. स्थिति-स्थापक.

स्थिर–वि. स्थायी. स्थिर. दृढ. स्तब्ध. शान्त.
–स्थावर–क्रि. वि. शान्त. व्यवस्थित.
स्थिरावणें–क्रि. अ. सँभलना. सुधर जाना.
स्थूल–वि. मोटा. स्थूल. साकार.
–मानाने–मोटे तौरपर. गोल गोल. सरसरी तौरपर.
स्नान–न. नहाना १. असनान १. स्नान १.
–करणें–नहाना.
–गृह–न. स्नानागार १. गुसलखाना १
–घालणे–नहलाना. अन्हवाना.
–संध्या–स्त्री पूजापाठ १.
स्नायु–पु स्नायु. पठ्ठा
स्निग्ध–वि. चिकना. तैलयुक्त. मृदु. प्रेमयुक्त.
स्नुषा-स्त्री बहू.
स्नेह–पु. प्रेम. स्नेह. प्यार. मित्रता २. तेल.
स्नेहांकित–वि. स्नेहपूर्ण (पत्र के अन्त में).
स्नेही–पु. सनेही. स्नेही. मित्र.
स्नो–पु. गाजा (मुँहपर पोतने का रोगन).
स्पर्धा–स्त्री. मत्सर १. ईर्षा स्पर्धा. चढाऊपरी.
स्पर्श–पु. स्पर्श. संसर्ग. छूत २.
–मणि–पु पारस पत्थर.
स्पर्शणें–क्रि. स. स्पर्श करना. छूना.
स्पर्शास्पर्श–पु. छूआछूत २.
स्पष्ट–वि. स्पष्ट. साफ. स्वच्छ.
–नकार–खडा जवाब. कोरा जवाब.
–पणे–क्रि. वि. साफ साफ.
–वक्ता–वि स्पष्टवादी. स्पष्टवक्ता. खरी सुनानेवाला.
स्पष्टीकरण–न विवरण १. स्पष्टीकरण १.
स्पिरिट–न. मद्यसार १.
स्प्रिंग–स्त्री. कमानी.
स्पृहणीय–वि सराहनीय. प्रशंसनीय
स्फटिक–पु. बिल्लौर. सूर्यकान्त. स्फटिक.
स्फटी–स्त्री. फटकडी.
स्फुट–वि. प्रकट. फुटकर. थोडे में (लेख).
स्फुंदणें–क्रि अ. सिसकना.
स्फुंदन–न. सोबी २. सिसकारी २. सिसकी २.
स्फुरणें–क्रि अ. फरकना. जोश आना स्फुरित होना सूझना.
स्फुलिंग } न चिनगारी २.
स्फुल्लिंग }
स्फूर्ति } स्त्री. प्रेरणा. आत्म-प्रेरणा.
स्फूर्ती }
स्फोट–पु विस्फोट, ध्वम्. धडाका.
–क–वि. ज्वालाग्राही विस्फोटक.
स्मरण–न. स्मरण १. याद १. चिंतन १. स्मृति २. ध्यान १.
–वही–स्त्री. स्मरण-वही. टीपण-बही.
स्मरणी–स्त्री. जपनेकी माला. जपनी.
स्मरणें–क्रि अ. स स्मरण रखना. ध्यान में रखना. जपना. रटना.

स्मशान–न. स्मशान१. मरघट१.
–चा कर–पु. कफन-खसोटी.
स्मशानात पिंपळाला बांधलेला घडा–पु. घंट२.
स्मारक–न. स्मारक१. यादगार१.
स्मित–न. स्मित१. मूंछों में हँसना. मन्द हास१. धीमी हँसी२.
स्मृति–स्त्री. (देखो स्मरण) समाज की स्वास्थ्य-रक्षा के हेतु ऋषि-मुनियों के बनाये नियमों का संग्रह.
स्राव–पु. झरना१. स्राव१.
स्रोत–पु. सोता. बहाव झरना.
स्लिपर–पु. चट्टी२ (जूता). रेल की पटरियों के नीचे बिछी लकडी.
स्लेट–स्त्री. चिकने पत्थर की पटिया.
स्वकपोल कल्पित–वि. मनगढन्त.
स्वकष्टार्जित–वि. अपने पसीने की (कमाओी). हलाल का.
स्वगत–वि. मन ही मन. आप ही आपसे. स्वगत.
स्वच्छ–वि स्वच्छ. शुद्ध. साफ. अुजला निर्मल,
–पणा–पु. सफाओी२. स्वच्छता२.
स्वच्छंदी–वि. मनमौजी. सनकी. बेफिक्रा,
स्वतंत्र–वि. स्वतंत्र. स्वैर. मुक्त.
स्वतंत्रता–स्त्री स्वाधीनता. स्वतंत्रता. आजादी.
स्वतः–क्रि. वि. स्वयं. खुद.
–सर्व पति के लिअे संकेत.
–ची शेती–खुदकाश्त.

स्वदस्तूर–न. हस्ताक्षर१.
स्वदेश–पु. स्वदेश. अपना देश.
स्वराज्य–न. जनता के अपने चुने प्रतिनिधियों द्वारा शासन१.
स्वसपादित–वि. अपने परिश्रमसे प्राप्त.
स्वप्न–न. स्वप्न. ख्वाब१.
स्वभाव–पु स्वभाव. सहजधर्म.
–तः–क्रि. वि. सहज ही. स्वभावतः
स्वयं निर्णय–पु. अपनी अिच्छा के अनुसार शासन की पसंदगी.
–पाकी–पु. रसोअिया.
–वर–न. स्वयंवर. अपनी पसंदगी से वर चुनना.
–सेवक–पु. स्वयसेवक. निर्वेतन समाज-सेवा करनेवाला अनुशासित व्यक्ति.
स्वर–पु. सुर. आवाज२. ध्वनि२.
स्वरूप–न. अपना रूप१. रूप१. सौंदर्य१.
स्वर्ग–पु. स्वर्गलोक. स्वर्ग.
–दोन बोटें अुरणें–किसी को कुछ न समझना. आंखों में चरबी छा जाना.
–वासी–वि. स्वर्गस्थ.
– –होणे–गोलोकवासी होना.
स्वर्ण–न. स्वर्ण१ सुवर्ण१.
–मुद्रा–स्त्री मुहर. सोने का सिक्का१.
स्वल्प–वि. बहुत थोडा स्वल्प.
–विराम–पु पुच्छबिन्दु.
स्वस्त–वि सस्ता मामूली. घटिया.
स्वस्ताओी–स्त्री. सस्ती. सस्तापन.

स्वस्तांत पडणें–सस्ते छूटना. सस्ते निबटना.
स्वस्तिक–न. सथिया१. स्वस्तिक का चिन्ह
स्वस्थ–वि. चितामुक्त सुखी. शांत.
स्वागत–न. स्वागत१ अगवानी२. आवभगत२ अगमानी२.
स्वाद–पु स्वाद. रुचि२. जायका. मजा. सवाद.
स्वादिष्ट–वि. स्वादिष्ट. सलोना. जायकेदार.
स्वाभाविक–क्रि. वि. स्वाभाविक. सहज होनेवाली.
स्वाभिमान–पु आत्माभिमान. आत्मप्रतिष्ठा२.
स्वामि | स्वामी }पु. स्वामी. पति. मालिक. साँअी प्रभु.
–त्व–न. स्वामित्व१ (रायल्टी). प्रभुत्व१.
स्वार–पु. अश्वारोही. सवार. ज्वार तथा भाटा पूर्ण होनेपर कुछ समय के लिअे पानी का शान्त रहना.
स्वारस्य–न. मजा१. माधुर्य१.
स्वारी–स्त्री. सवारी. चढाअी वाहन१. अपने राम. आप साहाब. पति के लिअे संकेत. बैताल का चक्कर.
–भरणें–(कुश्तीमे) सवारी गाँठना.
स्वार्थ–पु अपना (निजी) लाभ. अपना हेतु स्वार्थ.
–त्याग–पु. स्वार्थत्याग. महान् अुद्देश्य के लिअे बलिदान.
–परायण | स्वार्थी }–वि. केवल निजी लाभ को देखनेवाला. स्वार्थपर. स्वार्थ परायणो का यार. गावघप्पी.
–साधणे–काम निकालना. मतलब पूरा करना. गौं निकालना (गाँठना)
स्वाहा-अव्य. देवता को हवि देने के मंत्र का शद्ब.
–करणे–लील जाना हडप जाना.
स्वाक्षरी–स्त्री. हस्ताक्षर१.
स्वीकार–पु. स्वीकृति२. स्वीकार अंगीकार.
–णारा–वि. गहैया. अंगीकार करनेवाला.
स्वीकृत–वि. अंगीकृत. स्वीकृत.
स्वीकारणे–क्रि. स. अंगीकार करना. ग्रहण करना. सकारना (हुंडी). ले लेना. मान लेना. सिरपर लेना (दायित्व). अंग लगाना (वस्त्र). अंगेजना. अँगवना.
स्वेच्छाचार–पु. मनमानी२. निरंकुशता. स्वेच्छाचारिता२.
स्वेच्छाचारी–वि. मनमौजी. सनकी. जो जीमें आय, करनेवाला.
स्वैपाक–पु. रसोअी२.
–घर–न. रसोअी-घर१. पाक-शाला२. रसोअी२.
स्वैपाकी–पु. रसोअिया. रसोअीदार. बल्लव.
स्वैर–वि. मुक्त. आवारा. यथेच्छ. मनमाना.
स्वैराचार–पु. केवल अपने आनंद के लिअे काम. मनमाना काम.

ह

हं–अव्यं. हाँ. अँ. न?
हकारणी–स्त्री. चालू करना (जहाज)
हकारणें–क्रि. स पाल फैलाना. चलाना (गाडी). डाण्ड चलाकर वेगसे नाव चलाना. दौडाना (घोडा). पुकारना.
हकालणे–क्रि. स भगा देना. चलता बनाना.
हकालपट्टी–स्त्री, वियुक्ति. सीमापार (करना). देशनिकाल१.
हकिकत, हकीकत, हकीगत–स्त्री. संवाद१. हालत१. वृत्तांत१. वस्तुस्थिति.
हक्क–पु. हक. अधिकार. स्वामित्व. फसल में हिस्सा.
–दार–पु. वार्षिक आय (फसल की) का हकदार.
हक्काचें घर–न. पति का घर१.
–माणूस–न. धर्मपत्नी२.
हगणे–क्रि अ. मल-विसर्जन करना.
हगंदारी–स्त्री. बमपुलीस२ बंपुलीस.
हगरा–वि. कायर. गदा. घामड. हगोडा.
हगलें मुतलें–न. क्षुद्र बात२. छिछोरी भूल२. छोटी मोटी बात२.
हगवण–स्त्री. अतिसार. बार बार शौच जाना.
हगवणें, हगविणें–क्रि. स. हगाना. लजाना. अंठना (धन, वस्तु).
हंगाम–पु. मौसम१. अुपयुक्त समय. रितु२.
हंगामी–वि. अस्थायी. मौसमी.
हजर–क्रि. वि. अुपस्थित. खडा. प्रस्तुत.
–होणे–अुपस्थित होना. नोकरी से लगना.
हजर जबाब–पु. समय की सूझ. हाजिर जवाब.
हजाम–पु नाओ. हज्जाम.
हजामत–स्त्री. हजामत. बडी फटकार (पडना).
हजार–वि. हजार. सहस्र.
हजारा–पु. चौपड में नौ का दाँव. फव्वारा.
हजारों–वि अनगिनत. हजारों.
हजेरी–स्त्री. अुपस्थिति.
–पट–पु. अुपस्थिति-पत्रक.
हटकणे–क्रि. अ. रोकना. हटकना. हरकना. टोकना.
हटकून–क्रि. वि. निश्चित. जरूर. अवश्य. जान बूझकर.
हटणें–क्रि. अ. हटना (पीछे). हटना. टलना. पीठ फेरना.
हटातटानें–हठ चढकर.
हट्ट–पु. हठ. अकड२. आर२. अड२. आग्रह. दुराग्रह. जिद२. असरार.
–करणें, –धरणें–हठ में पडना. जिद करना. हठ पकडना.
हट्टानें–क्रि. वि. हठकर. हठात्. हठ-पूर्वक.

हट्टास पेटणें–हठ पकडना. हठपर अुतराना.

हट्टी–वि. हठी. हठीला. जिद्दी. अडियल. अडबल.

हड–अव्य. हड धत्.

–कुळा–वि. कृश. दुबला पतला. लकलक.

हडकणें–क्रि. अ. बिलकुल सूख जाना (गीला कपडा). दुबराना. ठोंकना.

हडप–न. ओल२. प्रतिभति२. बन्धक१. गिरवी२. गिलौरीदान१. –क्रि वि. गायब.

हॅंडबिल–न हस्त-पत्रक१.

हडसणे–क्रि. स. छीनना. झटकेसे खोचना. कसकर खींचना.

हडसून खडसून–क्रि. वि. सुनिश्चित रूपसे. ठोक-बजाकर. जताकर.

हडक
हडळी } स्त्री. डायन. चुडैल.

हंडा–पु. हंडा. (पानी का बडा बरतन). बारह हाथ लम्बी साडी२.

हंडी–स्त्री. हांडी. हॅंडिया. कूंडा.१

हडुक–न.
हड्डी–स्त्री. } हड्डी२. अस्थि१.

–नरम करणें–कचूमर निकालना.

हडया वर्ण–पु हड्डी में चर्रानेवाला फोडा.

हणगें–न. चंगेरी२.

हणगोवा–पु. अनाडी. सुस्त व्यक्ति. सिंदूर से पोता पत्थर.

हणणें–क्रि. स. हनना. पीटना.

हत्–अव्य. धत्.

हत-भागी–वि. अभागा.

–वीर्य–वि. दुबला. बलहीन. निराश.

हताश–वि. निराश. हताश.

हतगा
हदगा } पु. बकवृक्ष. अगस्तिया.

हंतरणें–क्रि. अ. बिछाना.

हंतरूण–न. बिछौना१. बिस्तर१. बिछावन१.

हतोडा–पु. हथौडा.

हतोडी–स्त्री. हथौडी.

हत्ता–पु. हत्थी२ (दड करने की). चलत (कौडियों के खेल में शुरु करने की जगह).

हत्ती–पु. हाथी. हस्ती. फील. गज. कुंजर. हस्त नक्षत्र.

–दारांत झुलणें–हाथी बांधना. अमीर होना.

–चा चीत्कार–पु. चिंघाड२. कूह२. चिग्घाड२.

–पाय–धनी तथा अुदार व्यक्ति (जिसके कारण कअी गरिबों की रोटी चलती हो).

–ची झूल–स्त्री. गजगाह.

–ची सोंड–बच्चों का अेक खेल.

–पाव–न. सफेद रेशम१.

हत्तीण–स्त्री. हथनी. हथिनी.

हत्तीवरील तोफ–स्त्री. हथनाल. गजनाल.

हतोत्साह होणें–हाथ पांव ढीले पडना. अुमंग न रहना.

हत्या } स्त्री. वध. हिंसा. खून.
हत्त्या } पाप१. झंझट.
-पु. करघे के बेम का हत्था. दस्ता.

हत्याण—न. संभोगेच्छा२ (मादा जानवर को).
—करणें—जोडा खाना.

हत्यार—न. हथियार१. शस्त्र१. औजार१. अस्त्र१.

हत्यारा—वि. हत्या करनेवाला. हत्यारा.

हत्यारी—वि. सशस्त्र.

हदगा—दे. हतगा.

हदरणें—क्रि. अ. थरथराना. काँपना. डाँवाडोल होना.

हदरा—पु धक्का धचका.

हद्द—स्त्री. मर्यादा. सीमा. नियत-मान१. हद.

हनन—न. वध१. हनन१.

हनवटी—स्त्री. ठोडी. चिबुक. ठुड्डी.

हपापणें—क्रि. अ. अति लोभ करना. लालच से छटपटाना. बहुत अुतावला होना.

हपीस—न सरकारी कार्यालय१.

हपूस—पु. अेक सुप्रसिद्ध कलमी आम.

हप्ता—पु प्रभाग. किश्त२.

हप्तेबंदी—स्त्री प्रभागशः शोधन१. नियत समयपर प्रभाग देकर कर्जा चुकाने की रीति.

हबकणें—क्रि. अ. जोर से गिर पडना मारना (धन). लूटना.

हबका—पु. धक्का. छिडकाव.

हबरणें—क्रि. अ. रंभाना. बँबाना. हुँकना.

हंबरडा—पु. डकार (गाय, बैल का). चीख (अति दुख से). चीत्कार.

हबेलंडी—स्त्री. दुर्दशा. बुरी गत घबराहट.

हम-खास—वि. निश्चय से. अवश्य. बिना चूके.
—रस्ता—पु. सार्वजनिक मार्ग.

हमरी-तुमरी—स्त्री. बडा झगडा.

हमामा—पु अेक खेल. घींगा धींगी२.

हमाल—पु. हमाल. बोझ अुठानेवाला. कुली.

हमाली—स्त्री. बोझ अुठाने की मजदूरी. केवल शारीरिक परिश्रम.

हमी—स्त्री. विश्वास१. प्रतिभू१. दायित्व१
—देणें—हामी भरना. हाँमी भरना. साख भरना.

हय—पु. घोडा. अश्व.
—गय—स्त्री ढिलाअी. अुपेक्षा. असावधानी. दीर्घसूत्रता. विलम्ब१.

हयात—न. जीवन१. आयु२.
—वि. जीवित.

हर—पु. महादेव.
—वि. प्रत्येक. हर.
—अेक—वि. प्रत्येक हर अेक.
—कत—स्त्री. आपत्ति विरोध१. प्रत्यवाय१. हज१. अुज्र१. विशेष तान (संगीत).
—काम्या—वि बताया हुआ काम करनेवाला (नौकर). हर प्रकार से अुपयुक्त.
—हुन्नरी—वि. अनेक कलाओं का जानकार.

हरडा–पु पीली हर्र२. हर्रे२.
हरण–पु. न. हिरन१. दूर करना (हराअी). हरण१. लूट२. अहरन (सुनार की).
–करणें–छीनना अुडा जाना.
–टोळ–पु. अेक विषैला सांप (पेड पर लटकता है).
–तुतिया–न. हरणतुत्थ.
हरणाचें पिल्लू–न. हिरनौटा१. मृगछौना१. हरनौटा१.
हरणे–क्रि. स लूटना अन्यायसे छीनना. हटाना. दूर करना. –क्रि. अ. हारना.
हरताळ–पु. हरताल. हरतार. हडताल२. हरिताल.
–पडणें–हडताल होना.
–पाडणे–हडताल कर देना.
–फासणें } हरताल लगाना. हरतार
–लागणे } फेरना.
हरताळका–स्त्री. तीज (भादों सुदि). हरतालिका तृतीया.
हरदास–पु कीर्तनकार (देखो कीर्तन).
हरदासी तट्टू–न. दुबला, धीरे धीरे सरकनेवाला घोडा.
–नक्कल–स्त्री. मनोरंजक किन्तु मनगढन्त बात.
हरपणें–क्रि. अ गँवाना. भूलना.
हरबरा } पु. चना. चणक. बूट (हरा
–भरा } चना). रहिला.
हरभऱ्याचे झाडावर चढविणें–काँटों में घसीटना
हरवणें } क्रि. स. गँवाना. गुमाना.
–विणें } खोना.
–क्रि. अ. खो जाना. हेराना.
हरस्व–वि. छोटा. चियांसी (आँखें).
हर हर!–अव्य. राम, राम! हरे राम!
–महादेव–मराठों का रण-नारा. पगत में प्रारंभ-सूचक शब्द. सत्यानाश.
हरळ } स्त्री. दूब. आँखों से पानी
हरळी } बहनेका रोग. कष्ट. –पु. कंकड.
–ची मुळी–अनेक आँधी-तूफानो के बाद भी बनी रहनेवाली हिन्दु-जाती.
हराम–वि. अनधिकार. हरामी. दुष्ट.
–खोर–वि. विश्वासघाती. लुच्चा.
हरामाचा–वि. अन्याय से प्राप्त. हराम का.
हरास–पु. घोष-विक्रय. नीलाम.
हरि-जन–पु. (गांधीजी का बनाया शब्द) पूर्वास्पृश्य.
–दास–दे. हरदास.
–दिनी–स्त्री. अेकादसी.
–भक्तपरायण–धर्म-प्रचारकों की अुपाधि.
–विठ्ठल–अव्य. भजन में नाम-घोष –न. समाप्ति२.
हरिण–पु. दे. हरण.
हरितालिका–दे. हरताळका.
हरिद्रा–स्त्री. हल्दी.
हरीक–पु. कोदों. कोदा. कदन्न.
हरीचा लाल–पु. माअी का लाल.

हरोळी–स्त्री. अंगाकडी. लिट्टी. बाटी.
हर्ष–पु हर्ष. आनद. प्रसन्नता२. हूल२.
–ध्वनि करणें–किलबिलाना.
–वायु–पु. अतिहर्ष से भ्रम.
हर्षामर्ष–पु. झगडा.
हलकट–वि. असाअी. अशिष्ट. नीच. कमीना. ओछा.
–शब्द बोलणे–कच्ची जबान बोलना.
हलकडी -स्त्री. नथनी का लटकता मोती
हलकल्लोळ–पु. बडा शोर. कुहराम. धूम२.
हलका–पु. अँकडा (झूला लटकाने का) हेगी (खेत की मिट्टी समतल बनाने की).
–वि. वजन मे कम हलका. हरुआ. ओछा. घटिया. छूछा. मन्द. सौम्य.
हलकारती–स्त्री आरती. नीरांजन१.
हलकारा–पु. हरकारा. कासिद.
हलकावणें–क्रि अ. हलका होना. कम होना.
हलकें–न छोटी डफली२.
–वि दे. हलका (वि).
–काम करणें–घास काटना.
हलके–क्रि. वि धीरे. आहिस्ते.
–पणा–पु. हलकअी२. ओछापन१. हलकापन१.
हलक्या हातानें–हौले. बाअें हाथ से. हलके हाथ से. अुटंग.
हलगरज–स्त्री. टालमटूल. अुपेक्षा.
हलगा–पु. दे. हलका (पु).
हलबी–पु. अेक राजपूत हिंदु (हमारी मूर्खता के कारण यह जाति बहिष्कृत होने से अिस्लामी बनती है)
हलणे–क्रि. अ. हिलना-डोलना. कांपना. हचहचाना.
–न. हिलन१. डोलन१. हचर-मचर१.
हलवा–पु. दे. तिळगुळ. अेक मछली.
हलवाअी–पु हलवाअी. मिठाअीवाला.
हलवायाच्या घरावर तुळशीपत्र–सेंत का माल हिरदा निर्दयी.
हलविणें–क्रि स. हलकोरना. हिलाना हलोरना डुलाना. लहराना.
हलाखी–स्त्री. व्यग्रता. परेशानी. तंगी. बुरे दिन.
हलाहल–न. हलाहल१.
हलीम–न. हलीम१ चनसूर१.
हल्लक–वि. क्षीण. निःशक्त.
हल्लर–पु. लोरी२.
हल्ला–पु हमला१. छापा१ अेकाअेक चढाअी२. आक्रमण१. धावा१.
हल्लीं–क्रि. वि. सांप्रत. आज कल. अिधर.
हवन–न. हवन१. बलिदान१.
हवरा–पु. सफेद तिल.
हवशा–वि. अुमंगी. अुत्साही.

हवा–स्त्री. वायु. हवा. वायुमण्डल१. अंतराल१. नशा१.
–क्रि चाहिये.
–खाणें–खुली जगह में टहलना.
–खेळणें–घर मे वायु का खुलकर चलना.
–पाणी–न जल-वायु२. स्वास्थ्य और सुख१
–फेर करणे–स्वास्थ्य के लिअे स्थान बदलना.
–स–चाहिये.
हवाशीर–वि. हवादार.
हवालदिल–वि हैरान हौलदिला.
हवाला–पु. हवाला सुपुर्दगी२.
–देणें–हामी भरना. साख देना.
हवाली करणें–सुपुर्द करना.
हवें–क्रि (न) चाहिये. आवश्यकता है.
हवेली–स्त्री. महल१. प्रासाद१. जिले की राजधानी वैष्णव-मंदिर१.
हव्य-कव्य–न. धार्मिक कार्य१.
हव्यास–पु. तीव्र अिच्छा२. शौक.
हंशा–पु ठहाका अट्टहास. कहकहा.
–पिकणें–सब का हँस पडना कहकहे लगना.
हंशील–न. प्रेष शुल्क१. भाटक१. महसूल१.
हंस–पु. हस. जीवात्मा.
–गामिनी–लटकती चाल चलनेवाली महिला.
–पद–न काकपद१
–क्षीर विवेक-पु. हंस-क्षीर-न्याय. दूध का दूध पानी का पानी करना.
हंसी–स्त्री. हंसी.
हसक–न. गोखूरे कलान१.
हसडणें } क्रि स. झटके से खींचना. फटकारना.
हसडणे }
हसडा–पु झटका.
हसणे–क्रि अ. हँसना हास्य करना. मुस्कराना. स्मित करना. खिल्ली अुडाना. अुपहास करना.
हसनमुख–वि. हँसमुख प्रसन्नवदन.
–हसता हसता मुरकुंडा वळणे–हँसते हँसते लोट पाट हो जाना. हँसते हँसते पेट मे बल पडना.
हंसतील त्याचे दांत दिसतील–हँसेगे तो हँसने दो
हंसण्यावारी नेणें–हँसकर टालना. हँसी में अुडा देना.
हसन–पु ब्याज खरक
हंसविणे–क्रि. स. हँसाना. प्रसन्न करना
हंसळी–स्त्री. हँसली गले के नीचे धन्वाकार हड्डी. कठला१. कठुला१
हंसूं–न हँसी२. हँसाअी२.
–येणें–हँसी छूटना हँसी आना.
हंसून घालविणे–हँसी में टालना. हँसी में लेना. हँसी में अुडाना.
हँसें–न. हँसी२.
हस्त–पु हाथ. हाथी की सूँड२. हस्त नक्षत्र.
–क–पु हाथ सहायक. पिठ्ठू. आढतिया.
–कौशल्य–न. कला कौशल१. दस्तकारी२ शिल्पकारी२.
–गत–क्रि वि. ताबे मे वश में.

-दोष-पु. लेखन में असावधानी२. लिखने में भूल२.
-पत्रक-न हस्त-पत्रक१. पत्रक१.
-लाघव-न. दे हस्तकौशल्य
-लिखित-न. पाण्डुलिपि. हाथ का लिखा.
हस्ताक्षर-न. स्वाक्षरी२. हस्ताक्षर१. लिखावट.
हस्तिकंद-पु हाथी चिंघारी
-शुंडी-स्त्री. हाथीशुंडा.
हस्तें-क्रि. वि. द्वारा. मार्फत. साथ.
हस्तेंपरहस्तें-क्रि वि. स्वयं तथा अपने परिचितों द्वारा. प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष.
हस्ति-दंत-पु हाथी का दांत.
-दंती-वि. हाथी दांत का बना.
हस्ती-पु चमडा कूटने का औजार.
हळकुंड-न. हल्दी की गांठ२.
हळकुडा साठी लग्न मोडणे-छोटी सी बात पर अड जानेसे बहुत बडा लाभ खो देना.
हळद-स्त्री. हल्दी. हरिद्रा. हरद. हरदी.
-उतरणें-ब्याह में वर-कन्या को मली हल्दी को मंगल-स्नानसे धो डालने का रीति.
-लागणें-हल्दी अुठना हल्दी चढना. अच्छे दिन आना. महँगी होना.
हळदिवा-पु. हरदिवा (पेड).
हळदी कुंकू-न गन-गौरी की पूजा कर सुहागिनों को निमंत्रित करने तथा अुन का सत्कार करने का समारोह१ (जो चैत्र सुदि ३ से वैशाख सुदि ३ तक होता है).
हळवा-पु. अेक समुद्री मछली.
-क्रि. वि. कोमल मनवाला. हौलू.
हळवें-दे. हळुवार.
-न. सावन सुदि ५ के पहले अुपजनेवाला धान.
हळस-पु. हरिस (हल का).
हळहळ-स्त्री खेद१. पछतावा१. व्याकुलता१.
-णें-क्रि. अ व्याकुल होना. छटपटाना. पछताना
हळुवार-क्रि. वि. नाजुक. कोमल. हलका.
हळू-क्रि. वि. धीरे हौले. आहिस्ते.
-च-क्रि वि धीरे से चुपके से.
-हळू-धीरे धीरे. धीमे धीमे.
हा-सर्व. यह.
-अव्य स्वयं भी. हाय.
हा-अव्य. हां. देखा ! लो !
हाअू-पु. हौआ.
हाअूबेर-पु हाअूबेर. अग्अर.
हाक } हांक } स्त्री आवाज पुकार. हक्कार. वह अंतर जहांतक बलाने की आवाज सुनायी दे गुहार. हेरी.
-देणें } -मारणें } बुलाना. गोहराना. पुकारना. आवाज देना. हेरी देना.
हाकणारा-वि. हँकवा. हांकनेवाला.

हाकणें–क्रि. अ. हाँकना (चौपायों को).निभाना, (गृहस्थी).चलाना (राज). मारना (गप).
हाकलणें–क्रि स. (देखो हाकणें). भगा देना.
हाकलून देणें–हडकाना. भगवाना. निकाल बाहर कर देना.
हाका मारणें–(हाका यह हाक का बहुवचन है) हंकराना. टेरना.
हाकाटी–स्त्री. चम्चख२. कोलाहल१. हो हुल्लड१. पुकार. शोर१.
हाकारणें–क्रि. स. छोडना (नाव)
हाक्या–पु हाँका, हँकवा.
हांजी हांजी–स्त्री खुशामद.
हाट–पु. बाजार. हाट.
हॉटेल–न. आवासगृह१. भोजनगृह१. जल-पानगृह१.
हाड–न. हड्डी२. अस्थि१. हाड१. स्वभाव१.
–कुळा–दे. हडकुळा.
–पेर–न. अगलेट२. गठन१ (शरीर का).
–मोड–न. पनपूदू१.
–वैर–न. अस्थिवैर१ कट्टर शत्रुता२.
–सांपळा–पु. हड्डी का ढाँचा. ठठरी२.
हाडाचा चांगला–स्वभावसे सज्जन.
हाडीं खिळणें– } स्वभाव बन जाना.
–मांसीं– }
हाडी-ज्वर–पु. काला बुखार.
हाडाची काडे करणें–किसी पुण्य के काममें अत्यधिक परिश्रम करना.
हाडुक–न. छोटी हड्डी२.
हाडें खिळखिळीं करणें–अंजर पंजर ढीला करना.
–घुसळणें–खून चूसना.
–निघणें } बहुत दुबला होना.
–दिसूं लागणें } अंजर पंजर निकल पडना.
हांडी–स्त्री. पतवार की ओर का हिस्सा.
हाणणें–क्रि. स. पीटना. ठोंकना. हनना.
हाणामारी–स्त्री मारपीट. मारकाट मारामार.
हाणून पाडणें–विफल कर देना. बात काटना. कहे के विरुद्ध कहना.
हात–पु. हाथ हस्त कर. पाणि. बाहु. ओर२. दाँव. सर (ताश में) चौपड में गिठ्ठू (सहायक). चौबीस अंगुल की नाप२. गुण (कला में).बाँह२ (कुर्सी की). चलौना (चरखे का).
–आखडणें–हाथ खींचना.
–आटोपणें } हाथ रोकना.
–आवरणें }
–उगारणें–मारने को हाथ उठाना.
–उसनें–उधार (लेना). हथ उधार.
–ओवाळणें–मुँह के आगे हाथ मटकाना (तुच्छता से).
–कडी–स्त्री. हाथकडी बेडी.
–करणें–दाँव दिखाना (लाठी, लेजम. शस्त्र का).
–कापून देणें–हाथ कट जाना. (लिख देने से).

—काम—न. हस्त. व्यवसाय१. दस्तकारी२.
—खंडा असणें— सिद्धहस्त होना. मँजा हुआ होना.
—खर्च—पु. जेब खर्च
—गहाण ठेवणें—प्रभु-सेवा के बिना अन्य कही भी दाहिने हाथ का अुपयोग न करने का प्रण करना.
—गुण—पु. भाग्य-योग.
—घाअीवर येणें—बहुत अुतावला होना. तग आ जाना.
—घालणें- हाथ डालना (किसी काम मे.).दखल देना. योग देना.
—घेणें—दाँव सर करना.
—चरक—पु. हाथ से घुमा कर गन्ने का रस निकालने का यंत्र.
—चलाखी—स्त्री. हस्त-लाघव१. हाथ की सफाअी. हथकण्डा.
—चा (आकडा)—वि. हासिल (गणित में शेष).
— —मळ असणें—हाथ का मैल होना.
—चालणें—हाथ अूंचा होना अच्छी आय होना. किसी काम में हाथ जमना (बैठना).
—चालविणें—हाथ चलाना.
—चें—क्रि वि. हाथ में. वश में. अधीन.
—चें घालविणें—हाथ धोना (किसी वस्तु से).खो देना.
—सोडून पळन्याच्या पाठीस लागणें— गोद का छोड कर पेट की आशा करना.
—चोळणें—हाथ मलना
—जोडणें—हाथ पाँव जोडना. नमस्कार करना. संबंध न रखना.
—झाडना—हाथ झाडकर खडे होना.
—टाकणें—(पर)हाथ अुठाना.
—टेकणें—बाज आना (किसी से). हाथ पाँव न चलना.
—दाखविणें—हाथ दिखाना(जोशीको). बल का परिचय देना. नाडी दिखाना. झाँसा देना.
—दाबणें—मुठ्ठी गरम करना. चांदी के जूते मारना.
—देना—बाँह पकडना हाथ धरना.
—धरणें—रोकना. स्पर्धा करना.
—धरून जाणें—किसी के घरमें बैठ जाना (औरत का).
—धुवून पाठीस लागणें—हाथ धो कर पीछे पडना.
—पसरणें—हाथ पसारना.
—पाय गाळणें—कलेजा मुँह को आना. हाथपर हाथ धर कर बैठ जाना.
— —मोकळे करणें—टहलने जाना.
— —हालविणें—परिश्रम करना. हाथ पाँव फैलाना.
—पेटी—स्त्री. हाथ से धौंकनी. चलाकर बजाने का बाजा.
—पोंचणें (ढुंगणाला)—सफलता पाना (तुच्छता से).
—फिरणें—ध्यान देना. शुद्ध करना.
—फिरवणें—प्यार करना. फिर अेक बार देख लेना.
—बसणें—हाथ मँजना अभ्यस्त होना.
—भार लावणें—हाथ बँटाना सहयोग देना.

–माग–पु. करघा. कपडा बीनने का यंत्र. करगह.
–मारणें–गपकना (खाना). हाथ मारना. अुडाना. चटकाना.
–मिळवणी–स्त्री सन्धि. आपस का मिलना (समान-शत्रु के विरोध में). हाथ मिलाना (कुश्ती में).
–मोडणें–हाथ रह जाना.
–रहाट–पु. हाथ से पानी खींचने का छोटा रँहट.
–राखून खर्च करणें–कतर-ब्योंत से व्यय करना.
– –जेवणे–कुछ कम खाना (प्रीति भोज में)
–रुमाल–पु. हाथरूमाल.
–लावणें–योग देना.
–वारे करणे–अुंगलियाँ नचाना. हाथ मटकाना.
–सैल सोडणे–हाथ खोलना.
–हातांत देणे–हाथ पकडना (ब्याह से)
–हालर्तात येणे–खाली हाथ चले आना
हाताखालचा–वि. सहायक अुप (अधिकारी).
हातांत कंकण बाधणें–बीडा अुठाना. प्रतिज्ञा करना
हाता तोंडाशी गाठ पडणे–भोजन का प्रारभ होना.
–तोंडास येणे–सयाना होना. युवावस्था प्राप्त होना.
हाताला येअील तें–जो भी हाथ लगे.
–हात लावणें–हाँ में हाँ मिलाना.

हातावर काढणें–बिना बंधक के, ऋण लेना.
–तुरी देणे–झाँसा देना.
–पाणी पडणें–भोजन पूरा होना.
–पोट भरणे–मिहनत मजदूरी से रोजी कमाना
–शीर घेणें–सिर से कफन बाँधना.
हातासरसें–क्रि. वि. साथ साथ
हातावेगळा (पु) } क्रि वि. पूरा. पूर्ण
–वेगळे (न) } अलग.
हाताळणें–क्रि स. हाथ लगाना. विचार प्रकट करना
हाती धरणें—बाँह गहना. हाथ धरना
–पायी सुटणें–बिना कष्ट के प्रसूत होना.
– –पडणें–हाथ पाँव पकडना. प्रार्थना, खुशामद करना. गिडगिडाना.
–भोपळा देणे–हाथ मे ठिकरा देना. भिखारी बनाना
हातोटी–स्त्री हस्त-कौशल१ हथौडी. विशेष ढग१. निपुणता १
हातोडा–पु हथौडा.
हातोहात–क्रि वि देखते देखते. चटसे.
हादरणें–दे हदरणें
हानि } स्त्री हानि. हान. क्षती.
हानी } नुकसान१. घाटा१. चकमा.
–करणें–गला रेतना अकाजना.
हापटणें–क्रि अ पटकना.
हाय–अव्य हाय
–स्त्री. आग (बाल भाषा). तीखा.

–खाणें–हाथ पांव फूलना. घबडा
जाना जी अुड जाना.
–से–क्रि वि. छुटकारे की (सांस).
– –होणें–खटका दूर होना. जी का
बोझ हलका होना
हाय–अव्य शोक! हाय! अफ़सोस!
–कोर्ट–न श्रेष्ठ न्यायालय१.
हाअिकोर्ट१
–स्कूल–न विनय–मंदिर१.
हाअिस्कूल१.
हार–स्त्री. हानि. घाटा१. पराजय.
पंक्ति.
–पु. हार (गले में) माला
(सूते या फूलों की).
–खाणें } कान पकडना. हार मानना.
–जाणें }
हारा–पु. झाबा. टोकरा खाँचा. ओडा
हाल–पु. } दुर्गति२. दुर्दशा२.
–अपेष्टा–स्त्री. } बुरी दशा२. कष्ट.
यंत्रणा२
–काढणें } कष्ट झेलना. आपदाओं
–भोगणें } से पीडित होना.
हॉल–पु. बडा कमरा. दालान.
हालचाल–स्त्री परिस्थिति. खबर-
बात हलचल.
हालणें–क्रि अ हिलना सरकना.
हालवून जागें करणे–झकझोरकर
जगाना.
हाली–पु. हैदराबादी रुपया.
हांव–स्त्री लालसा. तीव्र अिच्छा.
लोभ. लालच१.
–करणें } लोभ करना सिहाना.
–धरणें } हाथ पांव फैलाना.

–सुटणें–बहुत लालायित होना.
लालचसे पागल होना
हांवरा–वि लोभी. लालची.
अतिलोभी
हाव भाव–पु. अंगभंगी२. अंगभाव.
नखरा. हावभाव१.
हाशा–पु बन अज्वायन. अपर.
हाशी–स्त्री. हशिया
हासणें–दे. हंसणें.
हॉस्पिटल–न. रुग्णालय१.
आरोग्यालय१. अस्पताल.
हास्य–न. हँसी.
–कारक } –वि. हँसनेवाला.
हास्यास्पद } हास्यकर. हास्यास्पद.
हाहाःकार–पु कुहराम (मचना).
हायहाय२ कोलाहल.
हाळ–पु बडा कुण्ड (गोरुओं को
पानी पिलाने). खाअी (अंगारों से
पटी).
हि–अव्य. भी.
हिकमत–स्त्री. चातुर्य१. खूबी.
युक्ति.
हिकमती } –वि. चालाक. चतुर.
हिकमत्या } धूर्त. होशियार.
हिंग–पु. हींग.
–लावून विचारणें–पर्वाह न करना.
अनादर करना.
–हुगणे–बीमारी से दुबला होना.
हिंगडा–पु. हिंगडा (हलका हींग)
हिंगणबेट–न. } हिंगोट१ गोंदी२.
हिंगणी–स्त्री. } अिंगुदी१.
हिंगनवेर१.
हिंगणाचें तेल–न. हिंगोट का तेल१

हिंगूळ—पु. ईंगुर. सिंगरफ.
हिजडा—पु. नपुंसक. षंढ. हिजडा.
निर्लज्ज तथा कायर.
हिडगा- वि. सनकी आवारा.
घुमक्कड. नसेडी.
हिंडणे—क्रि अ घूमना. फिरना.
चक्कर लगाना. भटकना. भ्रमण.
करना. विचरना टहलना.
हिंडिंबा—स्त्री मोटी तथा कुरूप
स्त्री. भीम की राक्षसी स्त्री.
हिडीस—वि. बीभत्स. घिनौना.
—फिडीस करणें—हड़धत् करना.
घृणा युक्त बर्ताव करना.
हिणकस—वि. मिलावट का. हलका.
हीन-कस.
हिणविणें—क्रि अ. अुकटना. पुरानी
बातों (दोष, अपराध, भूल) को
बताकर अपमानित करना.
लज्जित करना
हित—न. हित१. मगल१. लाभ१.
—कर—वि. मंगल-कर हित-कर.
—गूज—न. अंदर की बात२. हित की
बात२. मन की बात२. काना-
फूसी२.
—चिंतक—वि. भला चाहनेवाला.
हित-चिन्तक. हिनू. सार्वजनिक
संस्था में विशेष दान देनेवाला.
—शत्रु—वि आस्तीन का साँप.
अपना हो कर भी अकल्याण
करनेवाला.
—संबंध—पु समान हित होने पर
मित्रता२.
हितेच्छु—वि. हितैषी हितू.
शुभाकांक्षी. हितेच्छु.
हितोपदेश—पु. मंगलकर अुपदेश.
अच्छा अुपदेश.
हिंद—पु. हिंद. हिंदुस्थान. भारत.
—वी—वि हिंदुओं का. हिंदी.
हिंदी—स्त्री. हिंदी भाषा. भारत की
राज—भाषा. नागरी (भाषा).
—वि. हिंद का. हिंद देश का
सपूत.
हिंदु } पु. वह भारतीय व्यक्ति जो
हिंदू } अपने को हिन्दु बताता हो औ
जिस की पितृभूमि तथा
पुण्यभूमि भारत ही हो.
हिंदोळा—पु. हिंडोला. झूला. गहवारा
दोला.
हिपुटा } वि खिन्न. खेद युक्त.
हिपुटी }
हिम—न. हिम१. ओस१. शीत२.
बरफ२. चन्द्रमा१. चंदन१
कपूर१.
—ज्वर पु. जूडी बुखार.
हिमत—स्त्री. हिम्मत. धैर्य१ हौंसला
हियाव१.
—हरणें—हिमत पस्त होना
हिरडा—पु हड२ (पेड). हर्र२. हर्रै२
हिरडी—स्त्री मसूडा१.
हिरणपग—स्त्री. हिरणपद. हिरणपादी
हिरणत्रेल—स्त्री. गंधाली. गंध
प्रसारणी पसरन.
हिरमुसणें—क्रि. अ. निरुत्साह होन
अुदास होना. निराश होना.
हिरमोड—पु निराशा. अुत्साह-भंग.
हिरवट—वि. हलका हरा (रंग).
कच्चा-सा. अनाडी. अुजड्ड.
चिडचिडा.

—नि पिवळसर—वि सरदअी (रंग).
हिरवळ—स्त्री. हरियाली.
हिरवा—वि. हरा कच्चा. अपक्व. अनपचा सब्ज. हरियर.
—चारा—पु. कोयर. हरी घास२.
—वाटाणा—पु. केसारी२. दुबिया मटर.
हिरवें—(न)त्रि दे. हिरवा.
—गार—हरा ही हरा.
हिरवेपणा—पु हरापन.
हिरा—पु. हीरा.
—कस—पु. हीरा कसीस.
हिरादखण—पु खूनखराबा (लालगोंद).
हिरिरी—स्त्री. आवेश१. सपाटा१. जोश१.
हिलाल—पु. मशाल. पलीता. पनशाखा.
हिल्ला—पु. बहाना. ढोंग. हीला.
—हरकत—स्त्री. बहानेबाजी. ढकोसला१.
हिंव—न सर्दी२. ठंढ. सिहरन२. जूडी२.
—ताप—पु जूडी बुखार.
हिंवाळा—पु जाडा. सर्दी का मौसम. हिंवार
हिंवाळें—न. बिना विष का साँप१.
हिशेब, हिशोब—पु लेखा. हिसाब. आयव्यय. गणन.
—तपासणें—न. अंकेक्षण.
—तपासनीस—पु. अंकेक्षक.
हिशेबीपणा—पु. कतरब्योंत से व्यवहार.
हिसकणें—क्रि. स. जोर से छीनना. छीन लेना. झट के से खींचना.
हिसका—पु झटका. झोंका. अेकाअेक धक्का. व्यर्थ चक्कर.
हिसकावणें—दे. हिसकणें.
हिसळणें—क्रि. अ. हलकना. लहराना: हलकाना छींटा देना.
हिमळा—पु. भुट्टोंपर पडनेवाला अेक रोग.
हिंसा—स्त्री. किसी को अकारण दुभाना. वध१. हत्या. द्वेष से सताना,
—वृत्ति बळावणें—हलाली चढना.
हिंस्र—वि. जंगली. खूनी. खूँखार.
हिस्सा—पु. भाग. हिस्सा. बाँट. अंश.
हिस्सेदार—पु. साझी. अशभागी. हिस्सेदार.
ही—अव्य. भी.
हीन—वि. हीन. दीन. बुरा. तुच्छ. ओछा.
—अव्य. विहीन. विरहित. न्यून.
—सेवा—स्त्री. देशद्रोहियों की सेवा. कमीने धनी की नौकरी.
हीर—पु. तंतु. सूत्र. कमठी२. खुर्थी२.
हींव—दे. हिंव.
हुकणें—क्रि अ. चूकना. हुकना.
हुंकार—पु. हुँकारी२. (स्वीकृति-सूचक).
हुकी, हुक्की—स्त्री. सियार की आवाज. सनक. वायु का झोंका१. तरंग.

हुकूम–पु हुक्म. रंग (ताश में) आज्ञा. आदेश.
–नामा–पु आज्ञा-पत्र (न्यायालय का). डिग्री२.
हुकमी–वि. आज्ञाकारी. सदा तत्पर. हुक्मी.
हुक्का–पु. हुक्का. गडगडा.
हुक्की–दे. हुकी.
हुंगणें–क्रि. स सूँघना. महँक लेना. टोह लेना.
हुच्च–वि बेफिक्र. अधमी. नीच.
हुज्जत–स्त्री झगडा१. बखेडा१. तकरार.
–करणें– }कानून छाँटना. हुज्जत
–घालणें– }करना. अगर मगर करना.
हुडुत्त–अव्य. धत्.
हुडकणें–क्रि. स. खखोरना. ढूँढना. खोजना.
हुंडणावळ–स्त्री हुंडावन१. वर्तन१. (कमिशन).
हुडवा–पु कंडों का ढेर.
हुडसाम–स्त्री. कबड्डी (खेल).
हुडहुडी–स्त्री. कँपकँपी. सिहरन. सनक.
हुंडा–पु. दहेज. यौतुक. दाहेजा. वर-दक्षिणा२. ठोस बाँस. कुएँ के ठेके का कर.
–भाडा–पु. हुंडा-भाडा (माल ढोने का ठीका).
हुंडारणें–न. बाँध१ (पानी की मार पडनेकी जगह).
–क्रि. स. सिरसे-धचका देना (बछडे का; दूध पीते समय)
हुंडी–स्त्री. जड-मूल-मिट्टी के साथ अखाडा पौधा१ (रोपने के लिये). कपड-मिट्टी. गर्मी में बोये जानेवाला ज्वार खोखा. धनादेश. हुंडी. कुँवारी कन्या.
हुंडेकरी–पु हुंडा भाडा करनेवाला ठेकेदार.
हुताशन–पु. अग्नि२ (धधकनेवाली).
हुताशनी–स्त्री होली.
हुतुतु–पु कबड्डी२ (खेल). बच्चों की दौडादौड. हुडूवा.
हुंदका–पु. सिसकी२. सिसकारी२.
हुंदडणें–क्रि. स. सींग मारना. सिर से धचका देना.
हुदडणें–क्रि. अ फुदकना. थिरकना (बच्चों का घर भर में). अधम मचाना.
हुदडा }–पु. धचका.
हुदाडा }
हुद्दा–पु. पद (अधिकार का). ओहदा. स्थान. बडी जगह२. रुतबा.
हुन्नर–पु. हुनर. कला२. कारीगरी२. गुण. कौशल. चतुराई२ युक्ति२.
हुप–अव्य. बंदर की आवाज.
हुप्पा–पु. बडा बंदर. बंदरों का नेता.
हुंबरणें–दे. हंबरणें.
हुंबा–वि बहानेबाज.
हुबेहुब–क्रि. वि. हू-ब-हू ठीक. वैसा ही. ज्यों का त्यों.

हुमण–पु अेक पंछी (हुम् हुम् आवाज करनेवाला).

हुमणी–स्त्री. थाले में या खाद में होनेवाला कीडा. धचका (सिर से).

हुमला–पु. लाल चिअुंटी२ (पेड पर होनेवाली).

हुरडा–पु ज्वार के भुने भुट्टे के दाने.

हुररेवडी–स्त्री. फजीहत. थुक्का-फजीहत.

हुरहुर–स्त्री. हुरहुर (पौधा). चिंता. बेचैनी. खटका१.

–लागणें–खटका लगा रहना.

हुरळणें–क्रि. अ. बौखलाना. सनक जाना.

हुरूप–पु. अुत्साह. अुमंग. हौसला. जोश.

हुर्यो–स्त्री. छीछालेदर. हुर्रे (फजीहत करनेका शब्द).

हुलकावणी–स्त्री. भुलावा१. चकमा१. झाँसा१. लटका१.

–दाखविणें–लटका दिखाना.

हुलगा–पु. कुलथी२ (अनाज).

हुल्लड–स्त्री हुडदंगा१. हुल्लड. दंगा१. अुपद्रव१.

हुश् } अव्य थकावट अुतारने का
हुश्श } शब्द. हाश्. सिसकारी२.

हुशार–वि. चतुर. बुद्धिमान. दक्ष. अुत्साहपूर्ण. सावधान. चंगा. चट.

हुशारी–स्त्री. बुद्धिमानी. सावधानी. अुल्हास१.

हुसकणें } –क्रि. स. भगा देना.
हुसकावणें } हटाना. अुसकाना.

हुळहुळा–वि. नाजुक. कोमल. गुदगुदानेवाला (थोडे स्पर्श से).

हुळा–पु भुना हुआ होरहा. होला.

हू–अव्य. हाँ. हू.

–का चूं–चूं तक.

हूक–स्त्री. कसक. हूक. अफवाह. चमक.

–पु अँकुडी२. अँकुसी. अंकडी२. कँटिया१.

हूड–वि. नटखट. चंचल. चुलबुला.

हून–प्रत्यय. से (अपादान कारक).

हूल–स्त्री बनावटी चेष्टा. लटका१. भुलावा१. अफवाह.

–अुठणें–अफवाह अुडना.

हृद्गत–न. मन की बात२. अभिप्राय१

हृद्य–वि. दे. हृदयंगम.

हृद्रोग–पु. हृदय की पीडा२, सतत चिंता२.

हृदय–न. हृदय१. हिय१. हिरदय१. हियरा. अंतरतम१. दिल१. अुर१. मर्म१. गूढ रहस्य१.

–भरून येणें–गहबरना. गद्गद् होना.

–फुटणे–हृदय फटना.

–स्थ–वि. हृदयस्थ. हृदय में रहनेवाला.

हृदयंगम–वि. मनमोहक. मनोहर. चित्ताकर्षक.

हृदयाला टोंचणी लागणें–जी में घुन लगना.

हृदयाशीं धरणें–छाती से लगाना.

हृष्टपुष्ट–वि. हट्टा कट्टा. मोटा ताजा हृष्टपुष्ट.
हे–अव्य हे!
–देवा–भगवन्! प्रभु!
हें–सर्व (न).यह.
हेंच तें–यही तो बात है!. लो भओ!
हेकट –} वि. हेकड. अडियल.
हेकेखोर–} हठीला.
हेका–पु. हठ. दुराग्रह.
–चालविणे–अपनी बात पर अडना.
हेंगाडा–त्रि. अनबूझ. अबूझ. टेढामेढा. विचित्र. हैकड.
हेटकरी–पु. दक्षिण-कोंकण का निवासी (प्रायः नौ-सैनिक होता है).
हेटाळणी–स्त्री. अवहेलना. अनादर. तिरस्कार.
हेडंबा–स्त्री. दे. हिडिंबा.
हेडमास्तर–पु मुख्याध्यापक अुपाध्याय.
हेडा–पु. मछली मारने का साधन
हेडू–पु हरदू (अेक अूंचा पेड).
हेत }पु हेतु. अभिप्राय. कारण.
हेतु } प्रयोजन. अुद्देश. अिरादा.
–गर्भ–वि सारगर्भित.
हेत्वाभास–पु. हेतुदोष. झूठा कारण.
हेदी–पु. सहोर (जंगली पेड).
हेद–पु. हलदू (पेड). करम.
हेपलणें–क्रि. स. संभोग करना. अफर कर खाना.
हेम–न. सोना.
–गर्भ–स्त्री. अेक औषधी बटी.

हेमंत–पु अगहन और पूस महीनों की रितु२. हेमन्त.
हेमाडपंती–त्रि. हेमाडपंत की चलायी लिपि (दे मोडी). भवन-रचना.
हेर–पु. गुप्तचर. गोअिंदा. भेदिया. जासूस. खुफिया.
हेरणें–स्त्री. भाँपना. ताडना बारीक दृष्टिसे जाँचना.
हेरफेर–पु. हेराफेरी२ हेरफेर. आवागमन. टहल२.
हेल–पु. नूतन बालक के जन्म से दस दिन तक दूध, पानी पहुँचाने की रीति. ढाड़२ (चीख; रोने की). अंतिम अक्षर को बहुत लम्बानेका ढंग. बोझ (ढोने का).
–करी–पु. बोझ ढोनेवाला मजदूर.
–करीण–स्त्री. खेतीहर की पत्नी. मजदूरन (बोझ ढोनेवाली).
–कावणें–क्रि. अ. हलकोरना. हलराना. झोंका खाना. डोलाना.
–कावा–पु. झोंका. हिलकोरा. हलकोरा.
–कावे खाणें–हिलोर लेना. लहराना.
हेलपाटा–पु. चक्कर (व्यर्थ का).फेरा. कावा. धक्का.
–देणें–कावा देना. धक्का खिलाना.
हेला–स्त्री. अवहेला. तिरस्कार१. लीला. क्रीडा.
–पु. भैंसा. पडवा.
–वणें–क्रि. अ. हिलोरना. पसीजना. करुणापूर्ण होना.
हेवा–पु. मत्सर. डाह२. अीर्षा२. लोभ

हेळसाड–स्त्री. असावधानी. कुप्रबन्ध१. ढिलाअी. अुपेक्षा.
हैक–अव्य. गोरू को हांकने का शब्द.
हैदोस–पु घपला. गडबडी२.
हैर–पु पीली लम्बी मछली (औषधी में अुपयुक्त).
हैराण–वि. हैरान. परेशान. त्रस्त. पीडित. अस्वस्थ.
होड–स्त्री. होड. चढाअूपरी.
हो–अव्य हाँ. अजी. ठीक है. जरा धीरे! हुँ.
–का?–यह बात है? है?
–कार–पु अनुमति२. सम्मति२.
–ना–है न?
– –करता–बहुत काँखकर.
– –करणें–हिचकिचाना.
–स हो ठोकणें–हाँ में हाँ मिलाना.
होअील–क्रि. होगा. होगी.
होअून–अव्य. हो कर. अपने आप. स्वयं
–जाणें–हो चुकना. हो जाना.
होणार–क्रि. होगा. होगी.
–न. होनी२. होनहार१.
होणें–क्रि. अ. होना. बनना. पैदा होना. चुकना.
होकायंत्र–न. कुतुबनुमा१. दिशा-दर्शक-यन्त्र१.
होंट–दे ओठ.
होडकें } न छोटा जहाज़१
होडगें } (पालवाला).
होडी–स्त्री. किश्ती. डोंगी
होत–क्रि. हैं.
होतकरू–वि. होनहार. अुदीयमान. जिस में अुन्नति के लक्षण हों.
होता–पु. यज्ञवेदी में आहुती देनेवाला यज्ञकर्ता.
–क्रि. था.
होन–पु. सोने की मुद्रा (३।। रुपये की)
होम–पु. हवन. होम. यज्ञ.
होता कीं नव्हता करणें–नाम लेवा भी न रहने देना. विध्वंस करना.
होती वेळ–स्त्री. अनुकूल समय१.
होते–क्रि. थे.
होतो–क्रि. होता है.
होत्साता–क्रि. वि. होते हुअे. (के) रहते.
होय–हाँ.
–क्रि. है.
–नव्हे–हाँ या ना.
– –करून बसणें–भोजन करनेवालों को किसी चीज की आवश्यकता न रहनेपर जीमने बैठना.
होयबा–पु. हाँ में हाँ मिलानेवाला. चापलूस.
होरपळणें–क्रि. अ. झुलसना. झौंसना.
होरा–पु. अेक घंटे का समय (ज्योतिष). प्ररणा२. अटकल२. अनुमान१.
होरी–स्त्री. अेक सेर बँटा रेशम१.
होलगा } पु. पेडकी (अेक पछी.).
होला }
होलार–पु. पूर्वास्पृश्य वर्ग के बाजा बजानेवाले (शहनाअी, डफ के साथ गाते भी है).

होलिकोत्सव–पु. होली.
होल्डऑल–पु. विश्वंभर (अंग्रेजी ढंग का बिस्तार). खुरजी२.
होवो–क्रि. हो. होवे. हो जाय.
हो हो खरेंच–अरे हाँ!
होळी–स्त्री. होलिका. होली. अग्निकाण्ड१.
–शिपणें–होली के दिनों में हलकी बारिश होना.
–चे होळकर–अव्यवस्थित व अुजड्ड लोगों का समूह. मनमौजी, आवारों की भीड.
हौद–पु. हौज. चहबच्चा (गंदेपानी का). टंकी२. टाँका. अंबारी२ (हाथीपर चढने की). कुश्तीका अखाडा.
हौर–पु. अेकाअेक नदी में बाढ२.
हौस–स्त्री. हवस. चाह. अुत्साह१. अुमंग. प्रबल अिच्छा. हौस.
हौशा, हौशी–वि. अुमंगी. अुत्साही. रसिक.
ह्याचा–(हा का षष्ठी-कारक का रूप). अिसका.

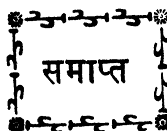
क्ष

क्षण–पु. क्षण. किंचित् समय. पल का चौथा हिस्सा. लहमा. श्राद्ध में ब्राह्मण को निमंत्रण.
–भंगुर–वि. अनित्य. क्षणभंगुर. क्षणिक.
– –ता–स्त्री. अनास्थिरता. निमिषाकुलता. क्षणभंगुरता.
–भर–क्रि. वि. थोडे समय के लिअे. अिस समय.
क्षणोक्षणी–क्रि. वि. क्षण क्षणमें. हर क्षण.
क्षत–न. क्षत१. पीडा२. घाव१. व्रण१. फोड१.
क्षति, क्षती–स्त्री. हानि. क्षति. पर्वाह.
क्षत्रिय–पु. क्षत्रिय. थोडा लेना और अधिक देना जिस का स्वभाव हो, वह व्यक्ति.
क्षमस्व–क्षमा करो.
क्षमा–स्त्री. सहनशीलता. क्षमा. सहिष्णुता. पृथ्वी.
–करणें–क्षमा करना. गम खाना.
क्षय–पु. अवनति२. ऱ्हास१. नाश१. लोप१. तपेदिक. (क्षय-रोग). खअी२.
क्षयी–वि. क्षय रोग से पीडित. क्षय होनेवाला (चंद्रमा).
क्षर–पु नाश होनेवाली, अिस ससार की, हर वस्तु२.
–वि. नाश होनेवाला.
क्षार–पु. लवणरस. क्षार. शोरा. सोहागा. राख२. भस्म.
क्षिति–स्त्री. पृथिवी. पर्वाह.
क्षितिज–न. क्षितिज१. कुलाबा१.
क्षीण–वि. क्षीण. दुबला-पतला.
क्षीरमुहरसी–स्त्री. क्षीर चूर निहार. मुहँरी.
क्षुद्र–वि. तुच्छ. क्षुद्र. छोटा. नाचीज़.

—घोळ—पु. लोनी२. छोटी नोनिया२.
—फणस—पु. बडहल. बढार फल.
—बोर—स्त्री. छोटी बेर.
—मोथ—पु. केवटी मोथा.
क्षुधा—स्त्री. भूख. क्षुधा.
क्षुल्लक—वि. क्षुद्र. मामूली. छिछोरा. बिलकुल. साधारण.
क्षेत्र—न. खेत१. तीर्थक्षेत्र१. मानवी शरीर१. पत्नी२. समरांगण.
—फळ—न. क्षेत्रफल१. रकबा१.
क्षेपक—पु. किसी ग्रंथ में, बाद में, बिना ग्रंथकार की जानकारी के, घुसेडा हुआ अंश. क्षेपक.
—वि. फेकनेवाला. वितरण करनेवाला.
क्षेम—न. क्षेम१. मंगल१. कल्याण१.
क्षोभ—पु. क्रोध. क्षोभ. घबराहट२.
क्षौर—पु. हजामत (संपूर्ण; धार्मिक कार्य में).

ज्ञ

ज्ञात—स्त्री. जाति. जात.
—वि ज्ञात. जाना हुआ.
ज्ञाता—वि. जानकार. समझदार. ज्ञाता.
ज्ञान—न. ज्ञान१. जानकारी२. ब्रह्मात्मैक-ज्ञान.
—कोष—पु. विद्याचक्र कोष. विश्व-कोष [मराठी में पहले पहल डॉ. श्रीधर व्यंकटेश केतकरने ‘ज्ञान—कोष’ प्रकाशित किया].
ज्ञानी—वि. ज्ञानवान. ज्ञाता. सुजान.
ज्ञानदेव, ज्ञानेश्वर—पु. श्री ज्ञानेश्वर महाराज [‘ज्ञानेश्वरी’ के रचयिता; मराठी सर्व प्रथम महत्त्वपूर्ण रचना]

शुध्दिपत्र

पृष्ठक्रमांक	स्कम्भ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१२	२	१२	अवघड	अवजड
१४	,,	४	असहकरीता	असहकारिता
२०	१	१९	अखाडा	अडाखा
२१	,,	१९	अब कुछ	सब कुछ
३९	,,	११	वरामदा	बरामदा
,,	२	२५	बेढव	वेढव
४५	१	३३	गरज अुठाना	गरज अुठना
	२	३३	अफान	अुफान
४६	,,	१८	अतिहासिक	अैतिहासिक
४८	,,	१२	हा।	है।
४९	,,	१०	अगूठे के	अँगूठे के
६२	१	१२	आ ोप	आरोप
,,	,,	१८	घुनाना	घुनना
६३	,,	१३	किल्ली	किल्ला
,,	२	७	कुकुम	कुकुम
६५	,,	२४	घंघराला	घुघराला
८५	,,	३	घोंगडें	घोगडें
८७	,,	१	गाल रगविणें	गाल रंगविणें
९०	,,	२७	पेरनका	पेरने का
११४	१	१०	धना देश (हुँडी)	धनादेश (हुँडी)
१२४	१	२४	पत्रीका	पत्रों का
१७०	२	२४	सूर्योदक	सूर्योदय
१७६	१	१०	अपमा	अुपमा
१७८	,,	२२	बहिनी	वहिनी
१९६	,,	,,	अड्ड	अड्डा
१९७	,,	१	–बंद	–बद

पृष्ठक्रमांक	स्कम्भ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
२०५	,,	३१	जातिबाधक	जातिबोधक
२२६	,,	२९	पकने की	पचने की
२२७	,,	१५	पढवणें	पटवणें
,,	,,	१६	पढविणें	पटविणें
,,	,,	,,	(हुंडा)	(हुंडी)
२२९	,,	४	–ची वारो	–ची वारी
२५४	२	३२	पदा करना	पैदा करना.
२७०	१	१८	पट में	पेट में
२७४	२	४	प्यानिटिव्ह	प्युनिटिव्ह
२७९	,,	२८	ख्यामनाम	ख्यातनाम
२८३	,,	८	तिली	तिल्ली
३१५	१	१४	घँसे मारना	घूंसे मारना
३१८	,,	८	वेमेल	बेमेल
३२५	,,	३४	साँ. वाँ.	साँवाँ
३३२	२	४	गुल खिलना	गुल खिलना
३४८	२	२१	(बालमाषामें)	(बाल भाषा में)
३६६	१	६	म.	में.
३८३	२	३१	(समाचार पत्रको)	(समाचार पत्रका)
३८६	१	३२	जीस	रंजीस
३९१	२	१२	रांगोळौ काढणें	'रागोळी काढणें'
४०५	,,	४	अैक-मात्रिक	अेक-मात्रिक
४१०	१	२१	संसदके	संसदके
४१६	२	१६	भुनाफा	मुनाफा
४२०	,,	१२	लेर्खी	लेखी
४३५	१	१५	कर्दृली	कर्टुली
४३७	२	१३	वादाविवाद	वादविवाद
४३९	२	१२	बल्मीक	वल्मीक
४४८	१	३३	कुट्‌बी	–कुटुबी
४५२	,,	१४	जबरदस्तो	जबरदस्ती